POLIROM

Ruth Ozeki

Poveste pentru timpul prezent

BIBLIOTECA POLIROM

Poveste pentru timpul prezent este o apologie a puterii miraculoase a scrisului şi cititului de a lega, în ciuda distanţei în timp şi spaţiu, oameni care nu s-au văzut niciodată. Nao Yasutani – o adolescentă japoneză care şi-a petrecut copilăria în California şi nu reuşeşte să se adapteze la viaţa stresantă din Tokyo – a hotărât că nu există decât o singură cale de-a scăpa de o singurătate chinuitoare şi de torturile la care o supun colegii ei de şcoală: sinuciderea. Totuşi, Nao nu vrea să dispară fără să lase ceva semnificativ în urmă. Ea dă astfel curs inspiraţiei subite de-a povesti într-un jurnal viaţa fascinantă a străbunicii sale – o călugăriţă budistă ajunsă la venerabila vârstă de o sută patru ani –, fără să bănuiască o clipă că acesta îi va schimba destinul în întregime.

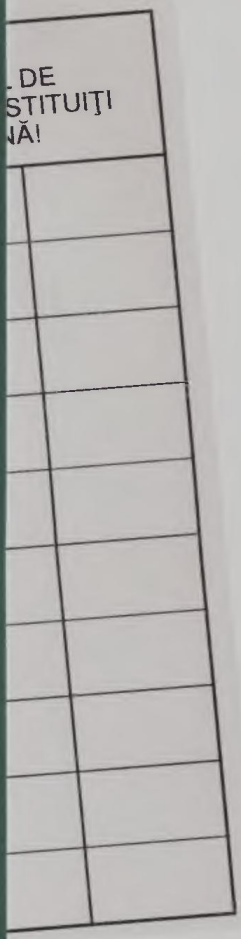

Colecţia BIBLIOTECA POLIROM este coordonată de Bogdan-Alexandru Stănescu.

Ruth Ozeki, *A Tale for the Time Being*
Copyright © Ruth Ozeki Lounsbury, 2013
AII rights reserved

© 2013 by Editura POLIROM, pentru traducerea în limba română

Pe copertă: colaj de Laurenţiu Midvichi
www.polirom.ro

Editura POLIROM

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României:
OZEKI, RUTH
Poveste pentru timpul prezent / Ruth Ozeki; trad. Din Ib. Eng.: Ana-Maria Lişman.
— Iaşi: Polirom, 2013
ISBN: 978-973-46-3381-4
I. Lişman, Ana-Maria (trad.)
821.111(73)-31135.1
Printed în ROMANIA

Ruth Ozeki
Poveste pentru timpul prezent

Traducere din limba engleză de Ana-Maria Lişman

POLIROM
2013

Lui Masako, acum şi întotdeauna

Partea I

Un Buddha din timpuri străvechi spunea:

Pentru un moment, în picioare pe vârful celui mai înalt munte,

Pentru un moment, săltând pe fundul celui mai adânc ocean,

Pentru un moment, un demon cu trei capete şi opt braţe,

Pentru un moment, trupul înalt de cinci metri al unui Buddha de aur,

Pentru un moment, toiagul unui călugăr sau biciul[1] *unui maestru zen*

Pentru un moment, o columnă sau un far

Pentru un moment, o fiinţă oarecare[2]

Pentru un moment, pământul întreg şi cerul fără margini.

Dogen Zenji, „Pentru un moment"[3]

Nao

1.

Bună!

Numele meu e Nao şi sunt o fiinţă a timpului. Ştii ce e o fiinţă a timpului? Ei bine, dacă îmi dai puţin timp, îţi

---

1 Biciuşcă din coadă de cal pe care o poartă preoţii budişti zen (în jap., *hossu).*

2 *Chosan rishi* (în jap.) - în traducere literală înseamnă „cel de-al treilea fiu al lui Zhang şi cel de-al patrulea fiu al lui Li“, dar ca expresie idiomatică are sensul redat în text.

3 Eihei Dogen Zenji (1200-1253) - maestru zen japonez şi autor al lucrării *Shdbdgenzd (The Treasury of the True Dharma Eye / Tezaurul adevăratului ochi dharma)-,* „Pentru un moment" este capitolul unsprezece.

voi spune.

O fiinţă a timpului este cineva care trăieşte în timp, adică tu, eu şi oricine care există, a existat sau va exista vreodată. Cât despre mine, în clipa asta stau într-o cafenea franţuzească din Akiba, cartierul electronicelor, cu chelneriţe în uniforme de servitoare, şi ascult un cântec trist, auzindu-se de undeva din trecutul tău, care este şi prezentul meu, scriind şi întrebându-mă ce se mai întâmplă cu tine, cândva în viitorul meu. Iar dacă citeşti asta, atunci probabil că deja te întrebi şi tu ce-i cu mine.

Tu te întrebi ce-i cu mine.

Eu mă întreb ce-i cu tine.

Cine eşti şi ce faci?

Mergi cu metroul prin New York, agăţat de o bară, sau lâncezeşti într-o cadă cu apă fierbinte undeva în Sunnyvale.

Stai la soare pe o plajă în Phuket sau poate îţi pileşti unghiile de la picioare în Abu Dhabï?

Eşti bărbat, femeie sau ceva între cele două?

Îţi găteşte iubita ceva bun sau mănânci tăiţei reci la cutie, cum fac chinezii.

Stai ghemuit, cu spatele din ce în ce mai îngheţat întors către nevasta care sforăie, sau îţi aştepţi cu nerăbdare iubitul frumuşel să-şi termine baia, ca să faceţi dragoste cu pasiune?

Ai o pisică şi ţi s-a aşezat în poală? îi miroase fruntea a lemn de cedru şi aer dulce şi proaspăt?

De fapt, nu contează prea mult, pentru că la vremea la care o să citeşti asta, totul va fi diferit şi tu nu vei fi nicăieri în mod special, în timp ce răsfoieşti leneş paginile acestei cărţi – care se întâmplă să fie jurnalul ultimelor mele zile pe pământ – şi te gândeşti dacă să citeşti mai departe.

Iar dacă te decizi să nu citeşti mai departe, hei, nicio problemă, pentru că oricum nu pe tine te aşteptam. Însă, dacă te hotărăşti să citeşti totuşi mai departe, atunci ştii ce? Eşti genul meu de fiinţă a timpului şi împreună o să facem minuni!

2.

Ah. Asta a fost o tâmpenie. Trebuie să-mi mai dau silinţa. Pariez că te întrebi ce prostănacă aruncă aşa cu cuvintele.

Ei bine, eu aş face-o.

Nao ar face-o.

Nao sunt eu, Naoko Yasutani, pe numele întreg, dar poţi să-mi spui Nao, toţi îmi spun aşa. Hai mai bine să-ţi povestesc câteva lucruri despre mine, dacă o să ne tot întâlnim…!

De fapt, nu s-au schimbat prea multe. Încă stau în cafeneaua franţuzească din Akiba, Edith Pilaf cântă o altă şansonetă tristă, iar Babette tocmai mi-a adus o cafea şi am luat o sorbitură. Babette e chelneriţa care mă serveşte şi, de asemenea, prietena mea, iar cafeaua e Blue Mountain şi o beau neagră, lucru neobişnuit pentru o adolescentă, dar cu siguranţă aşa trebuie băută cafeaua bună, dacă ai pic de respect faţă de boabele amare.

Mi-am tras ciorapii şi m-am scărpinat sub genunchi.

Mi-am îndreptat pliurile fustei ca să stea frumos aranjate deasupra coapselor.

Îmi dădusem părul, lung până la umeri, după urechea dreaptă, care are cinci găuri de cercel, dar acum îl las să cadă natural la loc, peste faţă, pentru că la masa alăturată stă un *otaku*[4] în costum de afaceri, care mă fixează cu privirea, încât simt cum mă trec fiorii, deşi mi se pare amuzant într-o oarecare măsură. Sunt îmbrăcată în uniforma de liceu şi îmi dau seama, după cum îmi scaldă corpul în priviri, că are un superfetiş cu şcolăriţele, iar dacă-i aşa, atunci de ce-o fi venit într-o cafenea franţuzească cu chelneriţe în uniforme de servitoare? Vreau să spun, ce tâmpit!

Dar nu poţi să-ţi dai seama niciodată. Totul se schimbă, orice e posibil, aşa că poate o să mă răzgândesc şi eu în privinţa lui. Poate în următoarele câteva minute o

4 *Otaku* - persoană obsedată, fanatic, tocilar, calculatorist.

să se aplece stângaci înspre mine şi o să-mi spună ceva surprinzător de frumos, iar eu o să fiu copleşită de un sentiment de tandreţe pentru el, în ciuda părului slinos şi a tenului infect, şi poate chiar o să accept să stau puţin de vorbă cu el, iar în cele din urmă o să mă invite la cumpărături, şi, dacă e în stare să mă convingă că e îndrăgostit lulea de mine, o să merg cu el la un magazin şi o să-l las să-mi cumpere o jachetă drăguţă de lână, un *keitai*[5] sau o poşetă, deşi e evident că nu are prea mulţi bani. După aceea, poate o să mergem la un club să bem câteva cocteiluri şi apoi o să ne repezim la un hotel pentru amorezi cu un jacuzzi enorm şi, după ce facem o baie şi să zicem că încep să mă simt mai în largul meu cu el, dintr-odată iese la iveală adevărata lui natură, mă leagă fedeleş, îmi pune în cap punga de cumpărături de la jacheta cea nouă şi mă violează, iar apoi, multe ore mai târziu, poliţia îmi va descoperi corpul, gol şi lipsit de viaţă, într-o poziţie ciudată pe podea, alături de patul mare şi rotund, acoperit cu o cuvertură cu dungi de zebră.

Sau poate că doar o să mă roage să-l strâng de gât cu chiloţeii mei, în timp ce şi-o freacă excitat de mirosul lor nemaipomenit.

Sau poate că nu se va întâmpla niciunul dintre lucrurile astea, decât în mintea mea şi a ta, pentru că, după cum ţi-am zis, o să facem minuni împreună, cel puţin pentru moment.

3.

Încă mai eşti acolo? Tocmai am recitit ce-am scris despre acel *otaku* în costum de afaceri şi vreau să-mi cer scuze. A fost nepoliticos. Nu e deloc un început bun.

Nu vreau să-ţi las o impresie greşită. Nu sunt o prostănacă. Ştiu că numele lui Edith Pilaf nu e pe bune Pilaf. Şi nici nu sunt o neobrăzată sau cine ştie ce *hentai*[6]. De fapt, nici nu prea mă înnebunesc după practicile astea

5 *Keitai* - telefon mobil.

6 *Hentai* (IEMl) - pervers, deviant sexual.

hentai, aşa că, dacă tu eşti o astfel de persoană, lasă cartea asta din mână şi nu citi mai departe, bine? O să rămâi dezamăgit şi o să-ţi iroseşti timpul, pentru că această carte n-o să fie jurnalul secret al vreunei fătuci perverse, plin de fantezii adolescentine şi de cele mai groaznice fetişuri. Nu e ceea ce crezi, scopul pentru care scriu această carte, înainte să mor, este acela de-a spune fascinanta poveste a străbunicii mele, care a trăit până la vârsta de o sută patru ani şi a fost călugăriţă budistă.

Poate te gândeşti că de obicei călugăriţele nu sunt chiar aşa de fascinante, dar străbunica mea este, şi nu la modul pervers. Sunt convinsă că există o mulţime de călugăriţe dubioase pe lume… sau poate nu aşa de multe călugăriţe dubioase cât preoţi dubioşi, preoţi dubioşi sunt peste tot… dar jurnalul meu nu-şi va bate capul cu ei sau cu purtările lor înfiorătoare.

Acest jurnal va spune povestea adevărată a vieţii străbunicii mele, Yasutani Jiko. A fost călugăriţă şi romancieră, a fost o Femeie Nouă[7] a epocii Taisho[8]. Era de asemenea anarhistă şi feministă şi a avut o mulţime de iubiţi – şi de iubite –, dar n-a fost niciodată perversă sau neruşinată. Şi chiar dacă s-ar putea să menţionez câteva dintre aventurile ei amoroase, tot ce scriu va fi adevăr istoric, menit să le insufle curaj femeilor, nimic în genul rahaturilor de poveşti cu gheişe. Aşa că, dacă te interesează chestii perverse şi obscene, te rog, închide cartea şi dă-o nevestei sau colegilor de la muncă, fiindcă nu merită să te deranjezi şi să-ţi pierzi timpul.

Mi se pare important să ai scopuri clar definite în viaţă, ţie nu? Mai ales dacă nu mai ai mult de trăit. Pentru că, dacă nu ai scopuri clare, s-ar putea să rămâi fără timp

7 Termen folosit în Japonia, la începutul secolului XX, ca să descrie femeile emancipate, educate, care respingeau limitările impuse de rolurile atribuite în mod tradiţional femeilor în societate.

8 Perioadă cuprinsă între 1912-1926, denumită astfel după împăratul Taisho, cunoscută de asemenea sub numele de „Democraţia Taisho“; a fost o scurtă perioadă de liberalizare politică şi socială, care s-a încheiat cu lovitura militară de dreapta ce a dus la cel de-al Doilea Război Mondial.

şi, când vine ziua aia, o să te trezeşti stând pe marginea unei clădirii înalte sau aşezat pe pat cu un flacon de pastile în mână, gândindu-te: La naiba, am ratat totul! Dac-aş fi avut un scop în viaţă!

Îţi spun asta pentru că eu chiar n-o să mai fiu multă vreme pe-aici. Şi mai bine s-o ştii de pe acum, ca să nu faci presupuneri greşite. Presupunerile sunt de rahat. Exact ca aşteptările. Presupunerile şi aşteptările omoară orice relaţie, aşa că hai să nu intrăm în asta, OK?

Adevărul e că foarte curând o să absolvesc această şcoală a timpului – sau poate ar fi mai bine să nu spun „absolvesc", pentru că asta o să sune ca şi când mi-am atins scopul şi am dreptul să trec mai departe, când de fapt de-abia am împlinit şaisprezece ani şi n-am făcut nimic în viaţă. Absolut nimic. *Zilch. Nada.* Sună aşa de jalnic? N-am vrut să sune aşa. Vreau doar să spun lucrurilor pe nume. Poate că, în loc de-a „absolvi", ar trebui să spun că o să părăsesc lumea timpului. O să mă car. Gata cu timpul. Îmi părăsesc existenţa. Număr momentele.

Unu…

Doi…

Trei…

Patru…

Ah, ştiu ce să facem! Hai să numărăm momentele împreună![9]

Ruth

1.

O mică scânteiere s-a insinuat în privirea lui Ruth, o licărire slabă a luminii soarelui reflectându-se oblic de după un morman uriaş de alge brune uscate, azvârlite de valuri pe nisip în timpul fluxului. A crezut pe moment că este învelişul lucios al vreunei meduze pe moarte şi aproape că a trecut mai departe. Plajele erau pline de

9 Pentru mai multe gânduri asupra momentelor zen, a se consulta Anexa A.

meduze în zilele acelea, o specie roşie, înţepătoare, monstruoasă, arătând ca nişte răni de-a lungul ţărmului.

Dar ceva a făcut-o să se oprească. S-a aplecat şi a împins mormanul de alge cu vârful pantofului, apoi a scormonit cu un băţ. Descâlcind plantele lungi ca nişte bice, le-a dat la o parte suficient cât să vadă că ceea ce strălucea dedesubt nu era o meduză pe moarte, ci o pungă de plastic. Nimic surprinzător. Oceanul era plin de plastic. A săpat mai adânc, până când a putut ridica punga de un colţ. Era mai grea decât se aştepta, o pungă cum sunt cele în care se pun alimentele la congelator, deteriorată, brăzdată de ciripede care se răspândiseră pe suprafaţa ei ca o eczemă. Probabil că stătuse în ocean o bună bucată de vreme, s-a gândit ea. Înăuntrul pungii se zărea ceva roşiatic, gunoi, cu siguranţă, aruncat peste bord, lăsat în urmă după un picnic sau o orgie. Apele adunau mereu tot felul de lucruri şi le aruncau la mal: gută de pescuit, dopuri, cutii de bere, jucării de plastic, tampoane, bascheţi de la Nike. Cu câţiva ani în urmă, apăruseră picioare retezate. Oamenii le găseau peste tot pe Vancouver Island, aduse de valuri pe nisip. Unul fusese descoperit chiar pe această plajă. Nimeni nu putea să explice ce se întâmplase cu restul corpurilor. Ruth nu voia să se gândească la ce-ar putea să putrezească în interiorul pungii. A azvârlit-o la ceva depărtare pe plajă. Avea de gând să-şi termine plimbarea şi s-o ia mai încolo, când se întorcea, să o ducă acasă şi s-o arunce.

2.

— Ce-i asta? a întrebat-o soţul ei din hol.

Ruth pregătea cina, tăind morcovi şi gândindu-se concentrată la ceva.

— Asta, a repetat el, când a văzut că nu-i răspunde.

A ridicat capul. Oliver stătea în pragul uşii de la bucătărie, legănând între degete punga mare şi jerpelită de congelator. O lăsase pe verandă, cu gândul s-o ducă la gunoi, dar apoi se luase cu altele.

— Ah, las-o, zise ea. E de dus la gunoi. Am cules-o de pe plajă. N-o aduce în casă, te rog.

De ce trebuia să dea explicaţii?

— Dar e ceva în ea, continuă el. Nu vrei să vezi ce-i în ea?

— Nu, îi răspunse. Cina e aproape gata.

Oliver aduse punga înăuntru şi o aşează pe masa de bucătărie, împrăştiind nisip în jur. Nu se putea abţine. Simţea nevoia să afle orice, să desfacă lucrurile în bucăţi şi, uneori, să le asambleze la loc, pur şi simplu făcea parte din natura lui. Congelatorul lor era plin de giulgiuri de plastic conţinând schelete minuscule de păsări, şoareci şi alte mamifere mici, pe care motanul lor le adusese înăuntru şi care aşteptau să fie disecate şi împăiate.

— Nu e o singură pungă, i-a raportat el, desfăcând-o cu grijă pe prima şi punând-o alături. Sunt pungi vârâte în alte pungi.

Motanul, atras de toată activitatea, sări pe masă să-şi ofere ajutorul, cu toate că n-avea voie pe masa din bucătărie. Îl chema Schrodinger, dar ei nu-i foloseau niciodată numele. Oliver îl striga Pesta, care uneori se transforma în Pesto. Făcea într-una tot soiul de răutăţi, eviscera veveriţe în mijlocul bucătăriei sau aducea organe minuscule, lucioase, rinichi şi intestine, chiar în faţa uşii de la dormitorul lor, iar Ruth călca pe ele cu picioarele goale când se ducea noaptea la baie. Erau o echipă ei doi, Oliver şi motanul. Când Oliver se ducea sus, şi motanul se ducea sus. Când Oliver cobora la masă, motanul venea şi el la masă. Când Oliver se ducea afară să urineze, motanul se ducea şi el afară să urineze. Acum Ruth îi urmărea pe amândoi în timp ce examinau conţinutul pungilor de plastic. O treceau fiorii anticipând duhoarea rămăşiţelor unui picnic în descompunere, dacă nu mai rău, ce ar fi ruinat aromele cinei pe care o pregătise. Supă de linte. Aveau supă de linte şi salată la cină şi tocmai adăugase rozmarinul.

— Crezi că ai putea să diseci gunoiul ăla pe verandă?

— Tu l-ai adus, i-a spus el. Şi oricum, nu cred că e

gunoi. E împachetat cu prea mare grijă, adăugă, continuând cu exfolierea medico-legală.

Ruth adulmeca aerul, dar nu simţea decât miros de nisip, sare şi mare.

Brusc, bărbatul izbucni în râs:

— Ia te uită, Pesto! spuse el. E pentru tine! O caserolă de prânz pe care scrie Hello Kitty!

— Te implor! zise Ruth, cuprinsă deja de disperare.

— Şi e ceva în ea…

— Vorbesc serios! Nu vreau s-o desfaci aici. Scoate-o afară odată…

Dar era prea târziu.

3.

Netezise pungile, le aşezase una peste alta după mărime, apoi le aranjase conţinutul în trei categorii: un teanc micuţ de scrisori scrise de mână; un volum durduliu legat cu coperte roşii decolorate; un ceas de mână masiv, vechi, cu ramă neagră şi cadran luminos. Alături de acestea, aşezase cutia cu Hello Kitty, care protejase conţinutul de efectul coroziv al apei. Motanul adulmeca tacticos cutia. Ruth l-a luat şi i-a dat drumul pe podea, apoi şi-a concentrat atenţia asupra obiectelor de pe masă.

Scrisorile păreau să fie scrise în japoneză. Titlul de pe coperta cărţii roşii era în franceză. Ceasul avea ceva inscripţionat pe partea din spate, greu de descifrat, iar Oliver îşi scosese iphone-ul şi examina inscripţia folosindu-se de o aplicaţie ce îţi punea la dispoziţie un microscop.

— Cred că e tot în japoneză, spuse el.

Ruth răsfoia scrisorile, încercând să descifreze caracterele scrise cu o cerneală albastră decolorată.

— Scrisul ăsta de mână e vechi, foarte cursiv. Frumos, dar nu pot să înţeleg o iotă.

Lăsă scrisorile din mână şi luă ceasul de la Oliver.

— Da, spuse ea. Sunt cifre în japoneză. Nu e o dată, totuşi. *Yon, nana, san, hachi, nana.* Patru, şapte, trei, opt, şapte. Poate seria de fabricaţie?

Ţinu ceasul la ureche, încercând să-i desluşească ticăitul, dar era stricat. Îl lăsă jos şi ridică cutia de prânz de un roşu aprins. Din cauza acelei culori roşii care se vedea prin plasticul ros confundase punga de congelator cu o meduză înţepătoare. Oare cât timp plutise în ocean înainte să fie aruncată la ţărm? Capacul cutiei avea margini de cauciuc, ca să stea închis etanş. Ruth apucă volumul, care era surprinzător de uscat; interiorul de pânză al copertei era moale şi uzat, iar colţurile, tocite din cauza întrebuinţării neglijente. Îşi apropie nasul de cotorul cărţii şi inhală mirosul searbăd al paginilor uşor mucegăite şi prăfuite. Se uită la titlu.

— *À la recherche du temps perdu,* citi ea, de Marcel Proust.

4.

Le plăceau cărţile, toate cărţile, dar în special cele vechi, iar casa lor dădea pe-afară de cărţi. Erau peste tot, înghesuite pe rafturi şi în grămezi pe podea, pe scaune, pe treptele scării interioare, dar nici Ruth, nici Oliver nu păreau deranjaţi de asta. Ruth era romancieră, iar romancierii, susţinea Oliver, trebuie să aibă în jurul lor pisici şi cărţi. Şi într-adevăr, cumpăratul cărţilor era consolarea ei pentru faptul că se mutaseră pe o insulă îndepărtată, în Desolation Sound, unde biblioteca publică era o încăpere mică şi predispusă la umezeală, deasupra primăriei, permanent invadată de copii. În afara vastei secţiuni de literatură juvenilă, cu paginile îndoite la colţuri, şi a altor câteva titluri populare pentru adulţi, colecţia bibliotecii părea să se rezume, în mare parte, la cărţi despre grădinărit, conservarea alimentelor, nutriţie, energie alternativă, medicină alternativă şi învăţământ alternativ. Ruth ducea lipsa abundenţei şi diversităţii din bibliotecile urbane, a încăperilor largi şi tăcute, iar atunci când ea şi Oliver s-au mutat pe mica insulă, au căzut de acord că ea îşi va comanda orice cărţi doreşte, lucru pe care l-a făcut de-a lungul vremii. Pentru cercetare, spunea

ea, deşi până la urmă el sfârşea prin a le citi aproape pe toate, în timp ce ea, doar pe unele. Îi plăcea pur şi simplu să le aibă în preajmă. Oricum, de curând începuse să observe că aerul umed de mare le umfla paginile, iar larvele peştişorului argintiu îşi găsiseră adăpost în cotoarele cărţilor. Când le deschidea copertele, miroseau a mucegai. Asta o întrista.

— *În căutarea timpului pierdut,* spuse ea, traducând titlul scris cu litere poleite în relief, care îşi pierduseră luciul, de pe cotorul învelit în pânză. N-am citit-o.

— Nici eu, spuse Oliver. Şi nici nu cred că am să încerc s-o citesc în franceză.

— Îhm, se arătă ea de acord – dar apoi deschise cartea oricum, curioasă să vadă dacă înţelege măcar primele câteva rânduri.

Se aştepta la o ediţie in-folio pătată de vreme, cu un font învechit, stilizat, fiind complet nepregătită pentru scrisul acela de mână, cu cerneală violetă, adolescentin, răzleţindu-se de-a lungul paginii. Părea un sacrilegiu şi o ului într-o asemenea măsură, încât aproape că scăpă cartea din mână.

5.

Literele de tipar sunt previzibile şi impersonale, transmiţând informaţia privirii unui cititor ca într-o tranzacţie mecanică.

Scrisul de mână, prin contrast, opune rezistenţă privirii, îşi dezvăluie înţelesul cu lentoare şi este la fel de intim ca pielea.

Ruth se holba la pagina din faţa ei. Cuvintele acelea mov erau în mare parte în engleză, cu câteva caractere japoneze răspândite pe ici, pe colo, dar ochii ei nu le înregistrau ca având un înţeles propriu-zis, cât mai degrabă *simţeau* prezenţa emoţională, de nepătruns, a autoarei lor. Degetele încleştate în jurul pixului cu pastă mov trebuie să fi aparţinut unei fete, unei adolescente. Scrisul ei de mână, aceste semne stângace, mov, ce-şi

lăsaseră amprenta pe foaie, îi reţinuse starea de spirit, anxietăţile, iar în clipa în care îşi aruncase privirea asupra paginii, Ruth ştiuse, fără urmă de îndoială, că fata avea vârfurile degetelor roz şi umede şi că îşi rodea unghiile până la carne.

Ruth se uită mai îndeaproape la forma literelor. Erau rotunde, un pic şleampete (cum îşi imagina, de acum, că trebuie să fie şi adolescenta), dar se ţineau oarecum drepte şi mărşăluiau vitejeşte de-a lungul paginii în pas săltat, fără să se grăbească neapărat, dar nici zăbovind. Uneori, la sfârşitul unui rând, se înghesuiau un pic, ca nişte persoane care se împing să se urce în lift sau în metrou, chiar în clipa în care se închid uşile. Ruth devenise curioasă. Era clar vorba de un jurnal. Cercetă încă o dată coperta. Oare să-l citească? Cu un gest deliberat acum şi un vag sentiment de pudoare, de parcă ar fi tras cu urechea sau s-ar fi uitat pe gaura cheii, îl deschise la prima pagină. Romancierii îşi petrec mult timp vârându-şi nasul în treburile altora. Iar lui Ruth sentimentul nu-i era complet nefamiliar.

Bună! citi ea. *Numele meu e Nao şi sunt o fiinţă a timpului. Ştii ce e o fiinţă a timpului?...*

6.

— Resturi plutitoare, spuse Oliver, examinând ciripedele de pe suprafaţa pungii de plastic de la exterior. Nu-mi vine să cred.

Ruth îşi ridică privirea de pe pagină.

— Resturi, bineînţeles, zise ea. Poate resturi în urma unei catastrofe.

Simţea cartea caldă în mâini şi voia să-şi continue lectura, dar se auzi, în schimb, întrebând:

— De fapt, ce importanţă are?

— Pot fi întâmplătoare, nişte resturi găsite plutind în ocean. Sau, dacă au ajuns în ocean în urma unei catastrofe, atunci se schimbă cu totul perspectiva. Aşa că, ai dreptate, poate sunt resturi ale unei catastrofe. (Aşeză

punga la loc pe masă.) Cred că începe sezonul.

— Ce sezon?

— Sezonul resturilor plutitoare, răspunse el. Care evadează de pe orbita marelui vortex din Pacific…

Îi străluceau ochii şi ea îşi dădu seama că Oliver murea de nerăbdare. Lăsă cartea în poală.

— Ce este un vortex?

— Există unsprezece mari curenţi pe planetă, spuse el. Doi dintre ei ajung direct la noi tocmai din Japonia şi îşi schimbă cursul în apropiere de zona de coastă din British Columbia. Cel mai mic dintre ei, Curentul Aleutin, o ia înspre nord, către Insulele Aleutine. Cel mai mare o ia spre sud. Se numeşte Curentul Ţestoaselor, pentru că ţestoasele de mare se lasă purtate de el atunci când migrează din Japonia către Baja.

Ridică mâna să descrie un cerc larg. Motanul, care adormise pe masă, trebuie să-i fi simţit exaltarea din voce, căci îl urmărea cu un ochi verde deschis.

— Imaginează-ţi Pacificul, continuă Oliver. Curentul Ţestoaselor se deplasează în sensul acelor de ceasornic, iar Curentul Aleutin, în sens invers.

Mâinile i se mişcau, descriind măreţele arce şi spirale ale cursurilor pe care le iau apele oceanului.

— Ăsta nu e curentul ăla, Kuroshio?

Îi povestise deja despre Kuroshio. Era numit, de asemenea, Curentul Negru şi aducea apele calde, tropicale din Asia şi de pe coasta nord-vestică a Pacificului.

Dar acum clătină din cap.

— Nu chiar, spuse el. Vortexurile astea sunt mai mari. Ca un şir întreg de curenţi. Imaginează-ţi un inel de şerpi, fiecare muşcând coada celui din faţă. Kuroshio este unul dintre cei patru-cinci curenţi care formează vortexul Ţestoaselor.

Ea încuviinţă din cap. Închise ochii şi îşi imagină şerpii.

— Fiecare vortex se deplasează cu propria lui viteză, spuse Oliver mai departe. Iar lungimea traiectoriei orbitale pe care se deplasează se numeşte „ton”. Ce frumos, nu-i

aşa? Ca muzica sferelor. Cea mai lungă perioadă orbitală este de treisprezece ani şi stabileşte durata fundamentală a tonului. Vortexul Ţestoaselor durează un semiton – şase ani şi jumătate. Curentul Aleutin – o pătrime dintr-o măsură de trei pătrimi. Resturile plutitoare care se lasă antrenate de curenţi şi rămân pe orbitele lor sunt considerate parte din memoria curenţilor. Rata de evadare de pe orbită determină jumătate din viaţa unor resturi plutitoare…

Apucă cutia cu Hello Kitty şi o întoarse pe toate părţile în mâini.

— Toate lucrurile alea de prin casele oamenilor din Japonia pe care tsunami-ul le-a măturat cu valurile sale? Au fost urmărite şi previziunile susţineau că vor ajunge pe ţărmurile noastre. Cred că pur şi simplu se întâmplă mai devreme decât s-ar fi aşteptat cineva.

Nao
1.

Sunt aşa de multe de scris. De unde să încep oare?

I-am trimis bătrânei mele Jiko următoarea întrebare, iar ea mi-a răspuns: □□□□□[10].

OK, draga mea Jiko. O să încep fix de-aici, de la Fifi’s Lovely Apron („Şorţuleţul Minunat al lui Fifi”). Fifi face parte dintr-o serie întreagă de cafenele cu chelneriţe în uniforme de servitoare care au apărut peste tot în Akiba[11], cartierul electronicelor, cu câţiva ani în urmă, dar Fifi se deosebeşte de restul localurilor prin tema salonului franţuzesc. Interiorul este decorat în mare parte în roz şi roşu, cu câteva nuanţe de auriu, abanos şi fildeş. Mesele sunt rotunde şi confortabile, au tăbliile din imitaţie de

10 *Genzaichi de hajimarubeki* - „începe de unde eşti." Termenul *genzaichi* desemnează locul unde se află o persoană care cercetează o hartă („Te afli aici“).

11 Akihabara - cartier din Tokyo faimos pentru comerţul de electronice şi inima culturii *manga* - renumitele benzi desenate japoneze.

marmură şi picioare care arată ca sculptate din lemn de mahon, iar scaunele asortate au şezutul moale, îmbrăcat în tapiţerie roz. Trandafiri de un roşu întunecat se caţără pe tapetul de pe pereţi, iar ferestrele sunt drapate cu satin. Tavanul este auriu şi atârnă greu de cristalurile candelabrelor, iar în colţuri plutesc câţiva cupidoni ca nişte norişori. Există o garderobă şi un vestibul, unde sunt amplasate o arteziană din care ţâşneşte un jet subţirel şi o statuie nud a unei doamne, luminată de câteva spoturi roşii care se sting şi se aprind.

Nu-mi dau seama dacă decorul e autentic sau nu, pentru că n-am fost niciodată în Franţa, dar intuiţia îmi spune că probabil nu sunt multe cafenele franţuzeşti cu servitoare, precum aceasta de-aici, la Paris. Nu contează. Atmosfera la Fifi este elegantă şi intimă, te simţi de parcă te-ar fi îndesat cineva într-o felicitare minunată de Sfântul Valentin, enormă şi claustrofobică, iar servitoarele, cu sânii împinşi în faţă şi uniformele cu volănaşe, arată şi ele ca nişte felicitări mici şi drăguţe.

Din păcate, e destul de gol acum, cu excepţia câtorva *otaku*[12] la masa din colţ şi a doi turişti americani cu ochii bulbucaţi. Servitoarele stau în linie îmbufnate, trăgându-se de şireturile jupelor, părând plictisite şi dezamăgite de noi, de parcă s-ar aştepta să vină nişte clienţi noi, mai buni, care să învioreze un pic atmosfera. S-a produs o mică agitaţie ceva mai devreme, când un *otaku* a comandat nişte *omurice*[13]*,* specificând că doreşte o faţă mare şi roşie Hello Kitty din sos de tomate deasupra. O servitoare al cărei nume de pe ecuson ne anunţa că este Mimi a

---

12 *Otaku* e o modalitate formală de-a te adresa cuiva la persoana a Il-a. înseamnă „casă“, iar cu prefixul de politeţe *,* are înţelesul propriu-zis de „onorabila dumneavoastră casă“, implicând că interlocutorul este mai puţin o persoană cât mai degrabă un loc, fixat în spaţiu, cu un acoperiş deasupra - astfel îşi găseşte sensul faptul că stereotipul unui *otaku* modern e un singuratic bântuit de obsesii, închis în sine, un individ izolat social, care rareori îşi părăseşte domiciliul.

13 *Omuraisu* - omletă servită cu pilaf de orez, cu sos de tomate şi unt.

îngenuncheat în faţa lui ca să-l hrănească, suflând în fiecare lingură înainte de a i-o duce la gură. Americanii erau în plin extaz, a fost deosebit de distractiv. Aş fi vrut să vezi cu ochii tăi. Însă apoi bărbatul a terminat şi Mimi a luat farfuria murdară, iar acum e plictiseală din nou. Americanii nu fac decât să bea cafea. Soţul încerca să-şi convingă soţia să-l lase să-şi comande şi el nişte *omurice* Hello Kitty, dar ea era prea crispată. Am auzit-o şoptindu-i că mâncarea aia *omurice* e prea scumpă – şi are dreptate. Preţurile la mâncarea de-aici sunt hoţie curată, însă eu beau cafea pe gratis, fiindcă sunt prietenă cu Babette. O să-ţi dau de ştire dacă se mai relaxează soţia şi se răzgândeşte.

Pe vremuri nu era aşa. Pe vremuri, când cafenelele astea erau *ninki* nr. I[14]! Babette îmi povestea cum făceau coadă clienţii şi aşteptau cu orele doar ca să prindă o masă, iar servitoarele erau cele mai drăguţe fete din Tokyo şi le puteai auzi strigând *Okaerinasaimase, dannasama!*[15] peste tot zgomotul din cartierul electronicelor, lucru care îi făcea pe bărbaţi să se simtă bogaţi şi importanţi. Dar acum s-a dus moda şi servitoarele nu mai sunt un deliciu, iar singurii clienţi sunt turişti din străinătate şi aceşti *otaku* provinciali[16] sau câţiva *hentai* trişti, mânaţi de vreo slăbiciune răsuflată pentru servitoare. Şi nici servitoarele nu mai sunt atât de frumoase sau drăguţe, din moment ce poţi să faci mai mulţi bani lucrând ca „infirmieră” la o cafenea medicală sau la o cafenea cu perne de pluş somptuoasă din Bedtown[17]. Servitoarele franţuzoaice sunt pe cale de dispariţie, cu siguranţă, şi toate lumea ştie asta,

---

14 *Ninki nanba wan!* - cele mai populare, pe locul întâi.

15 *Okaerinasaimase, dannasama!* - „Bine ai venit acasă, stăpâne".

16 ...De asemenea, pentru că termenul *otaku* este o formulă de politeţe, cand e folosit ca pronume de persoana a Il-a creează o distanţă socială de natură formală intre un vorbitor şi interlocutorul său. Această distanţă este, in mod convenţional, respectuoasă, dar poate să devină uneori ironică sau batjocoritoare.

17 Nu găsesc informaţii despre cafenelele medicale sau despre Bedtown. Oare sunt inventate chestiile astea?

aşa că nu se mai deranjează nimeni să facă eforturi. S-ar putea spune că e o ambianţă deprimantă, dar – personal – eu o găsesc relaxantă tocmai pentru că nu face nimeni eforturi. Deprimant este atunci când toată lumea face eforturi, iar cel mai deprimant este atunci când lumea face eforturi şi chiar crede că obţine rezultate. Sunt sigură că aşa era înainte aici, cu toţi clopoţeii ăia răsunând vesel, cu râsetele şi cozile de clienţi în jurul blocului şi scumpicele de servitoare dându-se bine pe lângă proprietarii de cafenele, care se fâţâiau de colo-colo cu ochelarii lor de firmă şi haine vintage de la Levi's, ca nişte prinţi misterioşi sau ca nişte moguli din imperiul jocurilor pe calculator. Tipii ăia au avut de unde să cadă.

Aşa că nu mă deranjează asta deloc. Ba chiar îmi place, pentru că ştiu că găsesc mereu o masă aici, la cafeneaua lui Fifi, şi muzica e OK, iar servitoarele s-au obişnuit cu mine de-acum şi de obicei mă lasă în pace. Poate că ar trebui să se cheme Fifi's Lonely Apron („Şorţuleţul Singuratic al lui Fifi"). Hei, asta sună bine! îmi place!

2.

Bătrâna mea Jiko este încântată când îi descriu multele detalii ale vieţii moderne. Nu prea mai iese în lume, pentru că trăieşte într-un templu din munţi, la naiba-n praznic, şi a renunţat, cum s-ar zice, la lume. Apoi, trebuie ţinut cont şi că a împlinit o sută patru ani. Tot spun că atâta are, dar de fapt mai mult îi bănuiesc vârsta. Nu ştim sigur cât are, iar ea susţine că a uitat la rândul ei. Când o întrebi, îţi spune:

— *Zuibun nagaku ikasarete itadaite orimasu* ne.[18]

18 *Zuibun nagaku ikasarete itadaite orimasu ne* - „Sunt în viaţă de foarte mult timp, nu-i aşa?" - imposibil de tradus, dar înţelesul este oarecum următorul: „Mi-a fost dat să trăiesc graţie unor condiţii profunde ale universului, căruia îi sunt, adânc şi umil, recunoscătoare". Paula Arai numeşte timpul verbal folosit aici „timpul gratitudinii" şi susţine că frumuseţea acestei construcţii gramaticale este că „nu se indică nici o sursă". Spune, de asemenea, „că este

Ăsta nu e un răspuns, aşa că o întrebi din nou, şi ea zice:

— *Soo desu ne.*[19] N-am mai numărat de mult…

Şi apoi o întrebi când e ziua ei de naştere, iar ea spune:

— Hmm, nu-mi amintesc cu adevărat să mă fi născut…

Şi dacă o baţi la cap mai departe şi o întrebi de cât timp e în viaţă, spune:

— Din câte îmi amintesc, sunt aici dintotdeauna.

Ei, da, străbunico!

Tot ce ştim cu siguranţă este că nu există nimeni mai în vârstă decât ea care să-şi amintească, iar registrul familiei de la biroul circumscripţiei locale a ars în timpul unui bombardament cu napalm, în cel de-al Doilea Război Mondial, aşa că, practic, trebuie să-o credem pe cuvânt. Cu câţiva ani în urmă, a stabilit cumva că are o sută patru ani şi de-atunci încoace asta a rămas vârsta ei.

Şi, cum spuneam, bătrâna mea Jiko e înnebunită după detalii şi îi place când îi povestesc despre toate micile zgomote şi mirosuri, culori şi lumini, reclame, oameni, mode şi titluri din ziare care alcătuiesc zgomotosul ocean al Tokyoului, lucruri pe care m-am învăţat să le observ şi să le reţin. Îi spun totul, despre curente culturale sau articole din presă pe care le-am citit, cu fete de liceu care au fost violate şi sufocate cu pungi de plastic în hotelurile pentru amorezi. Poţi să-i spui bunicii toate lucrurile astea, că nu se supără. Nu vreau să spun că o fac fericită. Nu e vreo *hentai.* Dar înţelege că pe lume se întâmplă căcaturi şi pur şi simplu stă acolo şi ascultă, dă din cap, numărând mărgelele pe *juzu*[20] şi îngânând binecuvântări pentru fetele alea de liceu, bietele de ele, şi perverşii ăia, şi toate fiinţele aflate în suferinţă pe lumea asta. E călugăriţă, aşa că asta e treaba ei. Uneori îmi vine să jur că motivul pentru care e încă în viaţă trebuie să fie

---

imposibil să fii supărat când foloseşti acest timp verbal".

19 *Só desu ne...* - „Da, presupun că aşa e...“

20 *Juzu* - rozariu budist.

tot materialul ăsta pe care i l-am oferit eu ca să aibă pentru ce se ruga.

Am întrebat-o odată de ce îi place să audă poveşti de genul ăsta şi mi-a explicat că, atunci când s-a călugărit, s-a ras în cap şi şi-a depus jurămintele ca să devină o *bosatsu*[21]. Unul dintre jurămintele ei a fost să salveze toate fiinţele, fapt care înseamnă să accepte că duhul luminii nu se va pogorî asupra ei până când nu s-a pogorât asupra tuturor celorlalte fiinţe de pe lume. E ca şi cum ai lăsa pe toată lumea să între în lift înaintea ta. Dacă e să iei în calcul toate fiinţele de pe pământul ăsta, din toate timpurile, şi apoi să-i adaugi şi pe cei care se nasc secundă de secundă şi pe cei care au murit deja – şi nici măcar nu e vorba doar de fiinţele umane, ci şi de toate animalele, toate celelalte forme de viaţă, precum amibele şi viruşii, poate chiar şi plantele care au răsărit şi vor răsări vreodată, şi toate speciile dispărute ei bine, îţi dai seama că iluminarea asta o să dureze o groază de vreme. Şi dacă se umple liftul şi uşile se închid trântindu-se, iar tu ai rămas tot pe-afară?

Când am întrebat-o asta pe străbunica, s-a scărpinat în capul ei chel şi lucios şi mi-a zis:

— *Soo desu ne.* E un lift foarte mare…

— Dar, bunico, o să dureze o veşnicie!

— Ei, păi atunci nu ne rămâne decât să ne străduim şi mai abitir.

— *Noi?*

— Desigur, draga mea Nao. Tu va trebui să mă ajuţi.

— Nici vorbă! i-am zis străbunicii. Mută-ţi gândul… nu mă simt deloc ca un afurisit de *bosatsu…*

Dar ea n-a făcut decât să plescăie din buze, să-şi ciocnească mărgelele *juzu* şi, după felul în care s-a uitat la mine prin ochelarii aceia cu rame groase ai ei, probabil că mă miluia şi pe mine cu vreo binecuvântare. Nu m-a deranjat. Mă făcea să mă simt în siguranţă, de parcă ştiam că, orice s-ar fi întâmplat, străbunica va avea grijă să prind un loc în liftul ăla.

---

21 *Bosatsu* - bodhisattva, fiinţă trează, sfânt budist.

Ştii ce? Fix în secunda asta, în timp ce scriam, mi-am dat seama de un lucru. N-am întrebat-o niciodată unde duce liftul ăla. O să-i scriu un mesaj acum s-o întreb. Te ţin la curent cu ce spune.

3.

OK, deci acum chiar mă apuc să-ţi povestesc minunata viaţă a lui Yasutani Jiko, faimoasa anarhistă-feministă-romancieră devenită călugăriţă budistă din epoca Taishó, dar mai întâi trebuie să explic câteva lucruri în legătură cu cartea asta pe care o ţii în mână.[22] Probabil ai observat că nu arată ca un jurnal inocent al unei şcolăriţe, cu muţunache umflaţi şi pufoşi, coperte roz lucioase, un lăcăţel în formă de inimă şi o cheiţă de aur. Şi când l-ai luat prima dată în mână, probabil că nu te-ai gândit: „Ah, iată jurnalul drăguţ şi inocent al unei şcolăriţe japoneze. Mamă, cred c-o să citesc aşa ceva!”, fiindcă atunci când l-ai luat în mână, ai crezut că e vorba de o capodoperă filosofică intitulată *A la recherche du temps perdu,* scrisă de celebrul autor de origine franceză Marcel Proust, şi nicidecum de un jurnal lipsit de importanţă al unei neica-nimeni pe nume Nao Yasutani. Şi aşa putem demonstra că e adevărat ce se spune: nu poţi judeca o carte după copertă![23]

Sper să nu ţi se pară dezamăgitor. Întâmplarea face că volumul lui Marcel Proust a fost ciopârţit sau piratat, numai că nu de mine. Aşa l-am cumpărat, pre-piratat, de la un mic butic artizanal din Harajuku[24], unde se vând tot felul de obiecte făcute de mână – şaluri croşetate, săculeţe pentru *keitai*, cătuşe din mărgele şi alte chestii mişto.

22 Un volum robust, compact, poate un crown-octavo, măsurând aproximativ 190mm x 126mm.

23 Coperta e ponosită, dintr-un material textil roşiatic. Titlul este imprimat în relief, cu litere de un auriu lipsit de luciu, pe coperta de deasupra şi încă o dată pe cotor.

24 Harajuku - cartier din Tokyo, faimos pentru cultura tinerilor şi moda străzii.

Japonezii sunt supermaniaci cu artizanatul, toţi împletesc la andrele, înşiră mărgele, croşetează şi confecţionează *pepakura*[25], dar eu sunt destul de neîndemânatică, aşa că trebuie să-mi cumpăr obiectele făcute de mână dacă vreau să fiu la modă. Fata care face jurnalele astea este o meşteriţă supercunoscută, care cumpără cărţi vechi cu kilogramele de prin toată lumea, apoi taie frumos toate paginile tipărite şi pune hârtie albă în locul lor. Arată atât de autentic, încât nici nu te prinzi de şmecherie, aproape ai senzaţia că pur şi simplu literele au alunecat de pe pagină şi au căzut pe podea într-o moviliţă de furnici moarte.

De curând mi s-au întâmplat nişte chestii nasoale în viaţă, iar în ziua când am cumpărat jurnalul ăsta, chiuleam de la şcoală şi eram neobişnuit de tristă, aşa că mi-am zis să mă duc prin Harajuku la cumpărături, ca să mă mai înveselesc. Când am văzut cărţile astea vechi în raft, am crezut că sunt puse doar aşa, de chestie, în vitrina magazinului şi nici nu le-am dat atenţie, dar când vânzătoarea mi-a explicat care era figura, bineînţeles că am vrut imediat să am şi eu una. Şi nu erau deloc ieftine, însă îmi plăcea coperta aia ponosită la atingere şi îmi dădeam seama că o să mă simt atât de bine scriind pe paginile alea, ca şi cum ar fi o carte adevărată, tipărită. Dar mai important decât orice altceva, mi-am dat seama că în felul ăsta o să-mi pot păstra jurnalul în excelentă siguranţă.

Nu ştiu dacă ai avut vreodată problema asta, cu oameni care să te ia la bătaie, să-ţi fure lucrurile şi să le folosească împotriva ta, dar dacă ai avut-o, atunci îţi dai şi tu seama că găselniţa asta e genială – în caz că vreunuia dintre colegii mei idioţi i-ar fi trecut prin cap să-mi ia jurnalul, să-l citească şi să-l posteze pe internet sau ceva de genul ăsta. Dar cine să pună mâna pe un volum vechi care se cheamă A *la recherche du tempsperdu,* corect? Colegii mei de clasă idioţi aveau să creadă că nu e decât

25 *Peipaakura* - obiecte artizanale din hârtie (în engl. *papercraft*, unde *paper* înseamnă „hârtie" şi *craft,* „meşteşug, măiestrie").

tema pentru *juku*[26]. Oricum habar n-au ce înseamnă.

De fapt, nici eu nu ştiu ce înseamnă titlul, din moment ce abilităţile mele de-a vorbi în franceză sunt inexistente. Erau o groază de alte cărţi cu titluri diferite la vânzare. Unele dintre ele erau în engleză, precum *Marile speranţe* sau *Călătoriile lui Gulliver,* care sunt OK, dar mi-am zis că e mai bine să-mi cumpăr un titlu pe care nu-l pot citi, fiindcă dacă aş fi ştiut ce înseamnă, era posibil să se petreacă nişte interferenţe cu propria mea expresivitate creativă. Erau titluri şi în alte limbi, în germană, de exemplu, în rusă şi chiar în chineză, însă până la urmă am ales *A la recherche du temps perdu,* gândindu-mă că probabil trebuie să fie în franceză, iar franceza e mişto, îţi dă o senzaţie de rafinament, în plus, volumul avea mărimea perfectă ca să-mi încapă în geantă.

4.

Din clipa în care mi-am cumpărat cartea, evident, mi-am dorit să încep să scriu în ea, aşa că m-am dus la o *kissa*[27] din apropiere şi mi-am comandat o cafea Blue Mountain, apoi mi-am scos pixul mov preferat şi am deschis cartea la prima pagină îngălbenită. Am luat o sorbitură amară şi am aşteptat să-mi vină cuvintele. Am aşteptat şi am aşteptat, am mai luat o gură de cafea şi-am mai aşteptat o vreme. Nimic. Sunt vorbăreaţă de obicei, probabil că ţi-ai dat seama, şi nu mi-e greu să găsesc lucruri despre care să am ce spune. Dar de data asta, deşi îmi treceau multe prin cap, cuvintele nu voiau să iasă. Era ciudat, însă m-am gândit că poate mă simt intimidată de această carte nouă şi veche în acelaşi timp şi, până la urmă, o să-mi treacă. Aşa că mi-am băut restul cafelei, am răsfoit câteva reviste *manga* şi, când s-a făcut ora la care se termina şcoala, m-am dus acasă.

Dar în ziua următoare am încercat din nou şi s-a întâmplat fix la fel. Iar după aceea, de câte ori scoteam

26 *Juku* - pregătire intensivă pentru un examen.

27 *Kissa* - cafenea.

cartea şi mă uitam la titlu, începeam să-mi pun întrebări. Vreau să spun, Marcel Proust trebuie că era important, dacă până şi cineva ca mine auzise de el, deşi nu ştiam cine e iniţial şi îmi trecuse prin cap că poate e vreun *chef* celebru sau vreun designer de modă francez. Dacă fantoma lui rămăsese agăţată între cele două coperte şi era supărată nevoie mare din cauza ciopârţelii la care supusese cartea meşteriţa aia, adică cum să-i taie aşa cuvintele şi paginile? Şi dacă acum mă împiedica să folosesc cartea asta faimoasă ca să scriu despre prostiile obişnuite ale unei şcolăriţe, cum ar fi băieţii de care m-am îndrăgostit (nu că aş avea vreunul) sau chestiile la modă pe care mi le doresc (dorinţele mele sunt infinite) sau coapsele mele grăsane (de fapt, coapsele mele sunt în regulă, genunchii nu pot să-i sufăr). Chiar nu poţi da vina pe fantoma bătrână a lui Marcel fiindcă au apucat-o toţi dracii – şi pe bună dreptate – gândindu-se că aş putea să fiu atât de neroadă, încât să scriu căcaturi din astea de doi bani în cartea lui importantă.

Şi chiar dacă fantoma lui nu s-ar supăra, tot n-aş vrea să-i folosesc cartea pentru asemenea trivialităţi, chiar dacă acestea n-ar fi ultimele mele zile pe pământ. Dar din moment ce *sunt* ultimele mele zile pe pământ, vreau să scriu şi eu ceva important. Ei, poate nu important, pentru că nu ştiu nimic important, însă ceva care să merite. Vreau să las ceva adevărat în urmă.

Dar despre ce să scriu şi să fie adevărat? Sigur, aş putea să scriu despre toate căcaturile nasoale care mi s-au întâmplat, despre ce simt faţă de taică-meu şi maică-mea şi faţă de aşa-zişii mei prieteni, însă nu-mi doresc asta neapărat. Când mă gândesc la viaţa mea goală şi prostească, ajung la concluzia că nu fac decât să-mi pierd timpul – şi nu sunt singura. Toată lumea pe care o cunosc e la fel, în afară de bătrâna Jiko. Ne pierdem timpul, ne omorâm timpul, ne simţim de căcat.

Şi oricum, ce înseamnă să-ţi pierzi timpul? Dacă îţi pierzi timpul, e pierdut pentru totdeauna?

Şi dacă timpul e pierdut pentru totdeauna, ce

înseamnă asta? Nu e ca şi cum ai ajunge să mori mai repede, corect? Adică, dacă vrei să mori mai repede, n-ai decât să iei taurul de coarne.

Şi aşa, gândurile astea deconcertante despre fantome şi timp îmi treceau într-una prin minte de câte ori încercam să scriu în vechea carte a lui Marcel, până când m-am hotărât că trebuie să ştiu ce înseamnă titlul ăla. Am întrebat-o pe Babette, dar nu m-a putut ajuta, pentru că, bineînţeles, nu e o servitoare franţuzoaică pe bune, ci doar o fată de liceu din prefectura Chiba care s-a lăsat de şcoală, şi singura boabă de franceză pe care o ştie se reduce la câteva expresii erotice pe care le-a preluat de la un băşinos bătrân, profesor de franceză, cu care umbla într-o vreme. Aşa că, atunci când am ajuns acasă în seara aia, l-am căutat pe Marcel Proust pe Google şi am aflat că À *la recherche du temps perdu* înseamnă „în căutarea timpului pierdut”.

Ce ciudat, nu? Vreau să spun, cum stăteam eu acolo, într-o cafenea franţuzească din Akiba, gândindu-mă la timpul pierdut, iar bătrânul Marcel Proust stătea în Franţa acum o sută de ani, scriind o carte întreagă despre exact acelaşi subiect. Prin urmare, poate că fantoma lui lâncezea între coperte şi îmi pirata mie mintea sau poate că era doar o coincidenţă, dar – oricum ar fi fost – cât de tare e figura asta! Cred că coincidenţele sunt mişto, chiar dacă nu înseamnă nimic, dar cine ştie? Poate că înseamnă! Nu spun că totul se întâmplă cu un motiv. Mai degrabă aş zice că mă simţeam de parcă eu şi bătrânul Marcel am fi fost pe aceeaşi lungime de undă.

În ziua următoare, m-am întors la Fifi şi am comandat un ceainic mic de *lapsang souchong,* din care beau uneori ca să mai iau o pauză de la Blue Mountain, şi în timp ce stăteam acolo, sorbind din ceaiul acela afumat, ciugulind dintr-un pateu franţuzesc şi aşteptând ca Babette să-mi facă lipeala cu careva, am început iarăşi să-mi pun întrebări.

Până la urmă, cum anume cauţi timpul pierdut? E o întrebare interesantă, aşa că i-am trimis un SMS bătrânei

Jiko, lucru pe care îl fac de fiecare dată când am o dilemă filosofică. Şi apoi a trebuit să aştept o vreme tare, tare lungă, dar în sfârşit *keitai*-ul meu a scos un scurt ping, anunţându-mă că mi-a răspuns. Şi mi-a scris următoarele:

□□□□□□□□
□□□□□□□□□...
□□□□□ □□□[28]

care înseamnă ceva de genul:

Pentru un moment,
Cuvintele se risipesc...
Sunt frunze care cad?

Nu mă pricep prea bine la poezie, dar când am citit poemul bătrânei Jiko, am văzut cu ochii minţii imaginea arborelui Ginkgo mare şi bătrân din împrejurimile templului unde se află ea.[29] Frunzele sunt ca nişte evantaie mici şi verzi, iar toamna se fac de un galben strălucitor, cad şi acoperă pământul, pictând totul într-un auriu perfect. Şi mi-a trecut prin cap că arborele ăla mare şi bătrân e o fiinţă a timpului, iar Jiko e şi ea o fiinţă a timpului, şi mă vedeam căutând timpul pierdut sub copacul acela, trecându-mi mâinile printre frunzele căzute, care sunt cuvintele ei de aur risipite.

---

28 *Aru toki ya* / *Koto no ha mo chiri* / *Ochiba ka na aru toki ya* - in acel moment, cândva, pentru moment
Acelaşi *kanji* (caracter din sistemul de scriere japonez) este folosit şi pentru Uji
koto no ha - literal, „frunze ale discursului" . Acelaşi *kanji este folosit pentru kotoba*i, care inseamnă „cuvant“.
ochiba - „frunze căzute“, cu accent pe *ha* (Iii), sugerand că este vorba de „cuvinte căzute".
ka na - o particulă interogativă care conferă un sens de uimire.

29 Din frunzele arborelui Ginkgo se fac ceaiuri care ajută la îmbunătăţirea memoriei. Arborii Ginkgo erau deseori plantaţi în împrejurimile templelor budiste ca să-i ajute pe călugări să memoreze sutrele.

Ideea unei fiinţe a timpului vine de la o carte care se cheamă *Shōbōgenzō,* pe care un străvechi maestru zen, pe nume Dogen Zenji, a scris-o cu vreo opt sute de ani în urmă, fapt care îl face să fie chiar mai în vârstă decât bătrâna Jiko sau decât Marcel Proust. Dogen Zenji este unul dintre autorii favoriţi ai lui Jiko şi e un norocos, deoarece cărţile lui sunt importante şi încă mai există.

Din păcate, nimic din ce a scris Jiko nu mai există în stocurile editurilor, astfel încât nu am citit, de fapt, niciodată vreun cuvânt scris de ea, dar ea mi-a spus multe poveşti şi aşa am început să mă gândesc la cuvinte şi poveşti şi fiinţe ale timpului şi mi-a venit ideea să mă folosesc de cartea asta importantă a lui Marcel Proust ca să pun pe hârtie viaţa bătrânei mele Jiko.

Nu doar pentru că Jiko e cel mai important om pe care-l cunosc, deşi ar fi şi ăsta un motiv, în parte. Şi nici din cauză că a ajuns la o vârstă incredibilă şi era în viaţă pe vremea când Marcel Proust îşi scria cartea despre timp. Poate aşa o fi, dar nu ăsta e motivul esenţial. Motivul pentru care am hotărât să scriu despre ea în cartea asta, *A la recherche du temps perdu,* stă în faptul că ea este singurul om din câţi cunosc care să înţeleagă cu adevărat timpul.

Bătrâna Jiko este supergrijulie cu timpul ei. Face totul foarte, foarte încet, chiar şi atunci când stă pur şi simplu pe verandă, uitându-se la libelulele care se învârt leneşe în jurul micului iaz din grădină. Spune că face totul foarte, foarte încet ca să tragă de timp şi astfel să aibă mai mult la dispoziţie şi să trăiască mai mult, iar apoi râde, ca să-ţi dai seama că a fost o glumă. Vreau să spun, înţelege perfect că timpul nu este ceva de care poţi să tragi şi pe care poţi să-l întinzi, cum faci cu untul sau cu gemul pe pâine, iar moartea n-o să stea să te aştepte până termini tu ce aveai de făcut înainte să te ia pe sus. Asta e gluma şi ea râde pentru că o ştie.

Dar, de fapt, eu nu cred că e chiar aşa amuzantă. Deşi nu ştiu exact câţi ani are bătrâna Jiko, ştiu cu siguranţă că destul de curând o să moară, chiar dacă n-a

terminat de măturat podelele din bucătăria templului, de plivit stratul de ridichi sau de aranjat florile proaspete pe altar, şi odată cu moartea îşi va găsi sfârşitul, temporal vorbind. Lucrul ăsta n-o supără deloc, dar pe mine mă supără foarte tare. Sunt ultimele zile ale bătrânei Jiko pe pământ şi eu nu pot face nimic în privinţa asta, nu pot face nimic nici ca să opresc timpul în loc sau să-l fac să treacă mai încet şi fiecare secundă a zilei este încă o secundă pierdută. Probabil că ea n-ar fi de acord cu mine, dar aşa văd eu lucrurile.

Nu mă deranjează să mă gândesc la o lume fără mine, pentru că eu nu sunt o fiinţă excepţională, dar urăsc ideea unei lumi fără bătrâna Jiko. Este cu totul unică, e o fiinţă specială, cum sunt ultimele ţestoase de Galápagos sau alte animale străvechi, şontâcăind de colo-colo pe pământul ăsta carbonizat, singurele rămase din specia lor. Dar, vă rog, nu mă lăsaţi să încep cu subiectul speciilor pe cale de dispariţie, pentru că este absolut deprimant şi o să-mi vină să mă sinucid fix în secunda asta.

6.

OK, Nao. De ce faci tu asta? Vreau să spun, ce sens are?

Asta e o problemă. Singurul motiv care-mi trece prin cap pentru a scrie povestea vieţii lui Jiko în această carte este acela că o iubesc şi vreau să-mi aduc aminte de ea, însă nu plănuiesc să rămân pe-aici prea mult timp şi, fireşte, nu-mi pot aminti poveştile ei dacă sunt moartă, corect?

Şi în afară de mine, cui i-ar mai păsa? Cu alte cuvinte, dacă aş crede că lumea vrea să ştie despre bătrâna Jiko, i-aş posta poveştile pe un blog, dar de fapt am încetat să mă ocup cu chestii din astea cu ceva vreme în urmă. Mă întrista să mă surprind prefăcându-mă că tuturor din spaţiul cibernetic le pasă de ce gândesc eu, când realitatea e că nimeni nu dă doi bani.[30] Şi când

30 „Nu cred că-i pasă cuiva vreodată", a zis Oliver. „E trist? Eu nu

înmulţeam sentimentul ăsta de tristeţe cu milioanele de oameni care stau în micile lor camere singuratice, scriind cu furie şi postând pe micile pagini singuratice, pe care nimeni nu are timp să le citească pentru că sunt toţi atât de ocupaţi să scrie şi să posteze[31], simţeam că mi se frânge inima.

Adevărul e că nu prea mai fac parte dintr-o reţea socială zilele astea, iar oamenii cu care mă văd de obicei nu sunt genul cărora să le pese de o călugăriţă budistă în-vârstă-de-o-sută-patru-ani, chiar dacă e vorba de o *bosatsu* care e capabilă să folosească e-mailul şi SMS-urile, asta numai fiindcă am făcut-o să-şi cumpere un computer ca să păstreze legătura cu mine când sunt în Tokyo şi ea este la templul ei străvechi, pe cale de-a se prăbuşi, în vârful unui munte, la naiba-n praznic. Nu se dă în vânt după noile tehnologii, dar se descurcă destul de bine pentru o fiinţă a timpului cu cataractă şi ambele degete mari atinse de artrită. Bătrâna Jiko şi Marcel Proust provin dintr-o lume de dinaintea conexiunilor, adică dintr-un timp care a dispărut cu desăvârşire în ziua de azi.

Prin urmare, iată-mă aici, la Şorţuleţul Singuratic al lui Fifi, holbându-mă la toate aceste pagini albe şi întrebându-mă de ce mă mai deranjez, când brusc mă pocneşte o idee senzaţională. Toată lumea-i pregătită? Care va să zică:

O să scriu tot ce ştiu despre viaţa lui Jiko în cartea lui Marcel şi, când am terminat, o s-o las pur şi simplu undeva şi o s-o găseşti tu!

Cât de tare e asta? Mă simt de parcă aş întinde mâna peste bariera timpului ca să te ating, iar acum, că ai găsit cartea, întinzi şi tu mâna spre mine!

Dacă e să mă întrebi pe mine, e fantastic de mişto şi de frumos. E ca un mesaj într-o sticlă aruncat în oceanul de timp şi spaţiu. Absolut personal şi real, de asemenea,

---

cred că e trist.“

31 „Când, într-o zi, fiecare se va trezi scriitor (şi asta se va întâmpla curând), va fi timpul hipoacuziei şi al neînţelegerii universale “ - Milan Kundera, *Cartea râsului şi a uitării,* 1980.

direct din lumea fără conexiuni a lui Marcel şi a bătrânei Jiko. E opusul unui blog. Este un antiblog, pentru că e destinat unei persoane speciale, şi acea persoană eşti *tu.* Iar dacă ai citit până aici, probabil că înţelegi ce vreau să spun. Înţelegi? Te simţi deja o persoană specială?

O să aştept aici o vreme, să văd dacă răspunzi…

7.

Glumeam. Ştiu că nu poţi să răspunzi şi acum mă simt prost, pentru că… dacă nu te simţi o persoană specială? Fac doar o presupunere, nu-i aşa? Dacă o să crezi că sunt o vacă şi o să mă arunci la gunoi, dacă o să crezi că sunt o fată ca toate celelalte despre care îi tot povestesc bătrânei Jiko, care ajung să fie omorâte de perverşi, ciopârţite şi aruncate printre gunoaie, doar pentru că au făcut greşeala de-a ieşi la o întâlnire cu un bărbat nepotrivit? Asta ar fi cu adevărat trist şi înspăimântător.

Sau, uite încă un gând înspăimântător, cum ar fi dacă n-ai citi deloc chestia asta? Dacă nici n-ai găsi cartea asta vreodată, pentru că cineva a îndesat-o în tomberon sau a reciclat-o înainte să ajungă la tine? Atunci povestea bătrânei Jiko se va pierde pentru totdeauna, iar eu nu fac decât să stau aici şi să-mi irosesc timpul trăncănind cu măruntaiele unui tomberon.

Hei, răspunde-mi! Am sfârşit într-un tomberon sau nu?

Glumesc doar. Din nou. ©

OK, uite ce-am hotărât. Nu mă deranjează să risc, pentru că riscul o să facă totul şi mai interesant. Şi cred că nici pe bătrâna Jiko n-o va deranja, pentru că, fiind budistă, înţelege într-adevăr efemerul, faptul că totul este în continuă schimbare şi nimic nu durează veşnic. Bătrânei Jiko chiar nu o să-i pese dacă poveştile vieţii ei ajung să fie scrise sau să se piardă, şi poate că am moştenit şi eu ceva din atitudinea asta a ei de *laissez-faire.* Când o să vină momentul, mă voi desprinde pur şi simplu de toate.

Sau nu. Nu ştiu. Poate că în clipa în care am scris ultima pagină, mă voi simţi prea stingherită sau stânjenită să las cartea asta la vedere, mă voi muia ca o mămăligă şi o voi distruge, în schimb.

Hei, dacă nu citeşti chestia asta, o să ştii că sunt o mămăligă! Ha-ha.

Cât despre cealaltă poveste, cu fantoma lui Marcel pe care o apucă toţi dracii, m-am hotărât să nu-mi fac griji în privinţa asta. Când îl căutam pe Marcel Proust pe Google, s-a nimerit să arunc o privire şi la cifrele lui de vânzări de pe Amazon şi nu mi-a venit să cred, dar încă se scot ediţii noi şi, în funcţie de ce ediţie din *À la recherche du temps perdu* vorbim, cifrele variază undeva între 13 695 şi 79 324, ceea ce nu face din carte un bestseller, însă nu-i nici chiar aşa de rău pentru unul care a murit demult. Ca să ştii. Nu e cazul să-ţi pară aşa de rău pentru bătrânul Marcel.

Habar n-am cât timp o să-mi ia proiectul ăsta cu totul. Probabil luni de zile. Sunt o groază de pagini albe, iar Jiko are o groază de poveşti, eu scriu destul de încet, dar am de gând să lucrez foarte serios şi probabil că, în momentul în care am umplut ultima pagină, bătrâna Jiko va fi moartă şi-mi va veni şi mie timpul.

Ştiu că-mi va fi practic imposibil să aştern pe hârtie fiecare detaliu al vieţii lui Jiko, aşa că, dacă vrei să afli mai multe, va trebui să-i citeşti cărţile, presupunând că le vei găsi. Cum spuneam mai devreme, nu se mai găsesc pe piaţă şi e posibil ca vreo meşteriţă dintr-astea să-i fi ciopârţit deja paginile şi să le fi aruncat, împreună cu cuvintele ei de aur, în tomberonul de hârtie, alături de paginile lui Proust. Asta ar fi foarte trist, pentru că bătrâna Jiko n-are nicio cifră de vânzări pe Amazon. Ştiu asta fiindcă am verificat şi numele ei nici nu apare. Hmm. Cred că o să regândesc tot conceptul ăsta cu piratatul şi ciopârţitul cărţilor. Poate că nu e chiar aşa de mişto până la urmă.

Ruth
1.

Motanul se suise pe biroul lui Ruth şi se pregătea să facă o incursiune în poala ei. Era adâncită de ceva vreme în lectura jurnalului, când s-a apropiat dintr-o parte, punându-şi labele din faţă pe genunchii ei şi vârându-şi botul pe sub cotorul cărţii, ca să o împingă în sus şi să-şi facă loc de trecere. Odată dus la îndeplinire acest lucru, s-a ghemuit în braţele ei şi a început să toarcă, împungându-i palma cu capul. Era atât de enervant. Întotdeauna cerea atenţie.

Ruth închise jurnalul şi-l puse pe birou în timp ce mângâia motanul pe frunte, dar după ce lăsă cartea din mână, deveni conştientă de un sentiment ciudat, apăsător, de parcă i s-ar fi cerut să acţioneze de urgenţă… ca să ce? S-o ajute pe fata asta? S-o salveze? Era ridicol.

Primul ei impuls, în clipa în care începuse jurnalul, fusese să citească repede până la capăt, dar scrisul de mână al fetei era deseori greu de descifrat, folosea un oarecare jargon, iar frazele ei erau presărate cu expresii care te băgau în ceaţă. Ruth trăise o vreme în Japonia, dar trecuseră ani de zile de-atunci şi, deşi putea încă să vorbească destul de bine limba, vocabularul ei era depăşit, în facultate, studiase literatura japoneză clasică – *Genji Monogatari (Povestea lui Genji),* teatrul No, *Makura no Soshi (Însemnări de căpătâi)* –, opere străvechi, din urmă cu sute, chiar mii de ani, însă era doar vag familiarizată cu cultura pop japoneză. Uneori, fata făcea efortul de-a explica, dar cel mai adesea nu se mai deranja, astfel încât Ruth se vedea nevoită să apeleze la internet ca să investigheze şi să verifice diverse chestiuni la care făcea referire şi, nu după mult timp, îşi scoase vechiul dicţionar *kanji* şi se apucă să traducă, să adnoteze şi să scrie câte un mic comentariu despre Akiba, cafenelele cu servitoare, *otaku* şi *hentai.* Iar apoi a venit vorba despre acea călugăriţă budistă anarhistă, feministă şi scriitoare.

Se aplecă peste birou şi căută pe Amazon numele lui Jiko Yasutani, dar – după cum o avertizase Nao – nu era de găsit. O căută pe Google pe Nao Yasutani şi, din nou, nimic. Motanul, iritat de agitaţia şi lipsa ei de atenţie, i se dădu jos din poală. Nu-i plăcea când lucra la calculator şi îşi folosea degetele să ţăcăne la tastatură sau să fâţâie mouse-ul, în loc să-l scarpine pe el după urechi. Irosea două mâini perfect bune, în ceea ce-l privea, aşa că o abandonă, plecând în căutarea lui Oliver.

Ruth avu mai mult noroc cu Dogen, a cărui operă de căpătâi, *Shōbōgenzō* sau *Tezaurul adevăratului ochi dharma,* înregistrase vânzări pe Amazon, deşi nici pe departe la fel de multe ca Proust. Desigur, trăise pe la începutul secolului XIII, aşa că era mai în vârstă decât Proust cu aproape şapte sute de ani. Dând mai departe
0 căutare după „fiinţa timpului", află că expresia era folosită în titlul englezesc al capitolului 11 din *Shōbōgenzō* şi reuşi să localizeze câteva traduceri şi nişte comentarii online. Străvechiul maestru zen avea o concepţie nuanţată şi complexă asupra noţiunii de timp, care ei i se părea poetică, dar cumva opacă. *Timpul însuşi este fiinţă,* scria el, *şi tot ce fiinţează este timp... În esenţă, toate câte există în întregul univers se află într-o strânsă legătură cu toate celelalte, aşa cum sunt momentele timpului, continue şi totuşi separate.*

Ruth îşi scoase ochelarii şi se frecă la ochi. Luă o gură de ceai, cu capul atât de plin de întrebări, încât nici nu observă că acesta
1 se răcise de mult. Cine era această Nao Yasutani şi unde era ea acum? Deşi nu spusese verde în faţă că avea de gând să se sinucidă, nu se ferise deloc să sugereze aşa ceva. Oare stătea pe un colţ de saltea undeva, cu degetele tremurând pe o cutie cu pastile şi un pahar mare cu apă alături? Sau poate apucase să pună mâna pe ea *hentai-ul* ăla? Sau poate hotărâse să *nu* se sinucidă, numai ca să cadă în schimb pradă cutremurului sau tsunami-ului, deşi asta n-ar avea prea mult sens. Tsunami-ul avusese loc în Tohoku, în nordul Japoniei. Nao scria dintr-o cafenea

franţuzească din Tokyo. Ce căuta la cafeneaua aia franţuzească din capul locului? Fifi? Suna ca un bordel.

Se lăsă pe spate în scaun şi se uită pe fereastră la linia subţire a orizontului, pe care o putea zări printre copacii înalţi. *Un pin este timp,* scrisese Dogen, *şi un bambus este timp. Munţii sunt timp. Oceanele sunt timp…* Nori negri atârnau greoi pe cer, formând o linie aproape de nedesluşit acolo unde întâlneau luciul încremenit, înceţoşat al oceanului. Un gri metalic ca de armă. În partea îndepărtată a Pacificului se întindea coasta plată a Japoniei. Oraşe întregi fuseseră zdrobite şi târâte în largul apelor. *Dacă timpul este nimicit, munţii şi oceanele sunt nimicite.* Oare fata asta se afla undeva acolo, în toată apa aia, cu corpul deja descompus, rearanjat de valuri?

Ruth aruncă o privire spre cartea ţeapănă şi roşie, cu titlul de un auriu şters ieşind în relief pe copertă. Stătea deasupra unui teanc dezordonat de notiţe şi pagini ale unui manuscris zbârlit de atâtea *post-it*-uri, rănit de atâtea însemnări înghesuite pe margini, ce reunea memoriile la care lucra de aproape un deceniu. *A la recherche du temps perdu,* într-adevăr. Nefiind în stare să termine un nou roman, se hotărâse în schimb să scrie despre anii pe care îi petrecuse având grijă de mama ei, care suferise de Alzheimer. Acum, uitându-se la grămada aia de foi, se simţi năpădită de un val de panică la gândul că pierduse, la rândul ei, o groază de timp, că teancul acela de ciorne nu era decât un dezastru fără cap şi coadă şi că trebuia depusă atâta muncă în continuare ca să facă ordine în toate. Atunci de ce îşi irosea oare timpul cu povestea altcuiva?

Apucă din nou jurnalul şi începu să răsfoiască paginile cu latura degetului mare. Nu citea sau, de fapt, se străduia să n-o facă. Nu voia decât să vadă dacă scrisul de mână continuă până la capăt sau se pierde de la un punct încolo. Câte jurnale nu începuse ea însăşi, doar ca să le abandoneze până la urmă? Câte romane lăsate de izbelişte se ofileau în fişierele de pe hard diskul calculatorului ei? Dar spre surpriza ei, deşi culoarea pastei trecea din când

în când de la mov la roz, apoi la negru şi albastru, ca să revină la mov, scrisul în sine nu se lăsa, ba chiar devenea din ce în ce mai mic şi mai dens, până la ultima, ultima pagină, îndesată zdravăn. Fata rămăsese fără hârtie înainte să rămână fără cuvinte.

Şi apoi?

Ruth închise cartea cu un pocnet şi în acelaşi timp şi ochii ca să nu fie tentată să trişeze şi să citească ultima propoziţie, dar întrebarea stăruia, plutind ca o pată albă pe retină în întunericul minţii ei: *Ce se întâmpla la sfârşit?*

2.

Muriel se uita la ciripedele de pe punga de congelator de deasupra, examinându-le cu ochelarii de citit care îi stăteau agăţaţi de vârful nasului.

— Dacă aş fi în locul tău, aş chema-o pe Callie să arunce o privire. Poate e în stare să-şi dea seama cât de vechi sunt creaturile astea şi, în funcţie de ce-ţi spune, poţi să calculezi cam cât timp a stat punga în apă.

— Oliver crede că face parte dintre primele resturi de pe urma tsunami-ului, spuse Ruth.

Muriel se încruntă.

— Bănuiesc că e posibil. Pare totuşi prea repede. Abia au început să observe chestiile mai uşoare aduse de ape pe ţărmurile din Alaska şi Tofino, dar noi suntem destul de ascunşi aici faţă de continent. Unde ziceai că ai găsit-o?

— În capătul dinspre sud al plajei, mai jos de Jap Ranch.

Nimeni de pe insulă nu-i mai spunea aşa, dar Muriel era dintre localnicii timpurii şi ştia la ce face referire. Vechea fermă, unul dintre cele mai frumoase locuri de pe insulă, aparţinuse pe vremuri unei familii de japonezi, care se văzuseră obligaţi să vândă terenul când fuseseră arestaţi în timpul războiului. Terenul trecuse de atunci prin mâinile mai multor proprietari, iar acum se afla în posesia unor nemţi în vârstă. Din clipa în care Ruth îi auzise

porecla, se încăpăţânase s-o folosească. Cum era de descendenţă japoneză, spunea ea, avea dreptul şi era important să nu lase corectitudinea Noilor Timpuri să şteargă istoria insulei.

— Tu ai dreptul, zicea Oliver, a cărui familie emigrase din Germania. Dar dacă aş vrea să folosesc şi eu numele ăsta, n-aş avea niciun drept, nu? Nu e prea corect.

— Exact, răspunse Ruth. Nici pentru ei n-a fost corect. Familia mamei mele a fost arestată de asemenea. Poate că ar trebui să cer drepturile pe pământul ăla în numele alor mei. Proprietatea le-a fost furată. Aş putea să mă duc să mă trântesc în mijlocul aleii de acces pentru maşini şi să refuz să mă mişc de-acolo. Să iau la loc în stăpânire pământul ăla şi să-i dau afară în şuturi pe nemţi.

— Ce ai împotriva alor mei de data asta? întrebă Oliver.

Căsnicia lor era aşa, un parteneriat axial – neamul ei arestat, neamul lui bombardat în Stuttgart –, o mică consecinţă întâmplătoare a unui război purtat înainte ca oricare dintre ei să se fi născut.

— Suntem produse secundare ale mijlocului de secol XX, spuse Oliver.

— Şi cine nu e?

— Mă îndoiesc că e de pe urma tsunami-ului, spuse Muriel, punând punga de congelator înapoi pe masă şi concentrându-şi atenţia asupra caserolei Hello Kitty. Mai probabil e să fi rămas de pe urma vreunui vas de croazieră traversând Pasajul Interior sau, poate, să fie de la nişte turişti japonezi.

Pesto, care se încolăcea în jurul picioarelor lui Muriel, sări acum în poala ei şi începu să-i atace părul împletit într-o coadă groasă, cenuşie, care îi atârna pe umăr ca un şarpe. Era prinsă la capăt cu un elastic cu mărgeluţe colorate, care lui Pesto i se păreau irezistibile. Îi plăceau, de asemenea, cerceii care îi atârnau de urechi.

— Îmi place povestea pe care ne-a adus-o tsunami-ul, spuse Ruth, încruntându-se la motan.

Muriel şi-a dat coada pe spate, unde motanul n-o

putea ajunge, şi l-a mângâiat pe peticul alb de blană dintre urechi ca să-i distragă atenţia. S-a uitat la Ruth peste ramele ochelarilor.

— Proastă idee. N-ar trebui să-ţi laşi preferinţele literare să interfereze cu investigaţiile criminalistice.

Muriel era de profesie antropolog, dar ieşise la pensie şi studia resturile menajere. Ştia o mulţime de lucruri despre gunoaie. Era şi o căutătoare avidă a plajei şi fusese cea care descoperise piciorul retezat. Se mândrea cu descoperirile ei: cârlige de pescuit făcute din os şi momeli, vârfuri de suliţă din cremene şi capete de săgeţi, plus un asortiment de unelte din piatră pentru pisat sau bătătorit şi pentru tăiat. Majoritatea erau artefacte de pe vremea Primelor Naţiuni, dar avea şi o colecţie de plute japoneze pentru pescuit vechi, care se desprinseseră din plasele din Pacific şi ajunseseră pe ţărmurile insulei. Plutele erau de mărimea unor mingi mari de plajă: globuri întunecate, suflate din sticlă groasă, colorată. Erau frumoase, ca nişte lumi evadate.

— Sunt scriitoare, zise Ruth. Nu mă pot abţine. N-am altceva decât preferinţele mele literare.

— Ce-i drept, spuse Muriel. Dar faptele sunt fapte şi e important să le stabileşti provenienţa.

Apucă motanul de dedesubt, de parcă l-ar fi luat cu un polonic, şi îi dădu drumul pe podea, apoi atinse încet cu degetele închizătoarea de pe lateral a caserolei. Degetele ei erau împodobite cu inele de argint masiv şi turcoaze, care păreau deplasate lângă cutia cu Hello Kitty.

— Îmi permiţi? întrebă ea.

— Te rog.

La telefon, Muriel ceruse să inspecteze obiectele găsite, aşa că Ruth reîmpachetase cutia cât de bine putuse. Acum simţea o oarecare tensiune în aer, dar nu era prea sigură ce anume o provocase. Poate ceva din tonul oficial al rugăminţii lui Muriel. Solemnitatea ei în timp ce dădea la o parte capacul. Pauzele pe care le făcea, ca într-o ceremonie, înainte de-a scoate ceasul din cutie, întorcându-l pe partea cealaltă şi ridicându-l la ureche.

— E stricat, spuse Ruth.

Muriel luă jurnalul. Îi examină cotorul şi apoi copertele.

— Aici o să afli toate indiciile, spuse ea, deschizându-l undeva pe la mijloc. Ai început să citeşti?

Privind-o pe Muriel cum ţinea cartea în mână, Ruth simţea cum îi creşte senzaţia de disconfort.

— Păi, da. Numai primele câteva pagini. Nu e chiar aşa de interesant.

Apoi scoase scrisorile din cutie şi le puse la vedere.

— Astea par ceva mai promiţătoare. Sunt mai vechi, deci ar putea să fie mai importante din punct de vedere istoric, nu crezi?

Muriel lăsă jos jurnalul şi luă scrisorile pe care le ţinea Ruth în mână.

— Din păcate, nu le pot citi, adăugă Ruth.

— Scrisul ăsta de mână e foarte frumos, zise Muriel, întorcând câteva pagini. I le-ai arătat lui Ayako?

Ayako era tânăra soţie japoneză a proprietarului unei ferme de scoici de pe insulă.

— Da, zise Ruth, strecurând jurnalul sub masă, în afara vederii. Dar mi-a spus că până şi ei îi e greu să desluşească scrisul ăsta de mână, în plus, engleza ei nu e prea grozavă. A descifrat datele, totuşi. Zice că au fost scrise prin 1944 sau 1945 şi că ar trebui să încerc să găsesc pe cineva mai în vârstă, care să fi trăit în timpul războiului.

— Succes, spuse Muriel. Oare limba s-a schimbat chiar atât de mult?

— Nu limba. Oamenii. Ayako spunea că tinerii nu mai pot să citească semnele acelea complexe sau să scrie de mână. Au crescut cu computerele.

Pe sub masă, îşi trecu degetele peste marginile tocite ale jurnalului. Avea un colţ deteriorat şi pe acolo cartonul atârna afară din învelitoare ca un dinte slăbit. Oare şi Nao chinuise colţul ăsta cu vârfurile degetelor ei?

Muriel dădu din cap.

— Într-adevăr, spuse ea. E la fel ca peste tot. Copiii

scriu oribil de mână în zilele noastre. Nici în şcoli nu mai sunt învăţaţi să scrie frumos.

Aşează scrisorile pe masă, alături de ceas şi de punga de congelator, şi privi întreaga colecţie. Dacă observase absenţa jurnalului, nu simţi nevoia s-o menţioneze.

— Ei bine, mulţumesc că mi le-ai arătat, spuse ea.

Se ridică, îşi scutură din poală firele de păr lăsate de motan şi se îndreptă cu un şchiopătat uşor către holul de la intrare. Luase un pic în greutate de când cu operaţia de înlocuire de şold şi încă îi era greu să se ridice şi să se aşeze. Purta un vechi pulover Cowichan împletit şi o fustă lungă, făcută dintr-un material aspru, ţărănesc, care îi cobora mai jos de marginea cizmelor de cauciuc, când şi le puse în picioare. Odată încălţată, bătu de câteva ori din picioare, apoi ridică privirea spre Ruth, care venise la uşă s-o conducă.

— Încă sunt de părere că eu ar fi trebuit să descopăr lucrurile astea, spuse ea, punându-şi o geacă de ploaie peste pulover. Dar poate e mai bine că le-ai găsit tu, pentru că măcar tu poţi citi un pic în japoneză. Succes. Dar nu te lăsa distrasă prea tare…

Ruth încercă să-şi adune curajul.

— Cum merge noua carte, apropo? întrebă Muriel.

3.

Noaptea, în pat, Ruth îi citea deseori lui Oliver. Pe vremuri, când prindea câte o zi bună de scris, citea cu voce tare ce tocmai scrisese, întrucât descoperise că, dacă adormea gândindu-se la scena la care lucra, i se întâmpla să se trezească cu senzaţia că ştie cum s-o continue. Totuşi, trecuse mult timp de când avusese parte ultima dată de o asemenea zi sau de când împărtăşise ceva din ce scrisese.

În seara aceea, îi citi primele câteva paragrafe din jurnalul lui Nao. Când ajunse la pasajele despre perverşi, chiloţei şi patul cu cuvertura cu dungi de zebră, se simţi brusc inconfortabil. Nu era vorba de stânjeneală. Ea nu era

niciodată pudică cu lucruri de genul ăsta. Mai degrabă se simţea prost din cauza fetei. Simţea nevoia să o protejeze. Dar n-avea de ce să-şi facă griji.

— Călugăriţa pare interesantă. Democraţia Taisho a fost o perioadă interesantă pentru femeile japoneze.

— Crezi că e încă în viaţă?

— Călugăriţa? Mă îndoiesc. Avea o sută patru ani…

— De fată întrebam.

— Nu ştiu, răspunse Ruth. E o nebunie, dar îmi fac griji pentru ea, cred că va trebui să citesc mai departe ca să aflu ce s-a întâmplat.

4.

Te simţi deja o persoană specială?

Întrebarea fetei zăbovea în aer.

— E un gând interesant, spuse Oliver, încă meşterind la ceasul stricat. Deci, aşa e?

— Ce să fie?

— Fata spune că scrie pentru tine. Deci te simţi o persoană specială?

— E ridicol, zise Ruth.

Dacă o să crezi că sunt o vacă şi o să mă arunci la gunoi?

— Că veni vorba de gunoi, spuse Oliver. M-am tot gândit în ultimul timp la Marile insule de gunoaie…

— Marile ce?

— Marile insule de gunoaie din Est şi din Vest? Mase enorme de gunoaie şi resturi care plutesc în oceane? Trebuie să fi auzit de ele…

— Da, spuse ea. Nu… vreau să spun, am auzit ceva.

Oricum nu conta, din moment ce el avea clar de gând să-i povestească despre ele. Lăsă jurnalul din mână, aşezându-l pe aşternutul de pat alb. Îşi scoase ochelarii şi îi puse deasupra cărţii. Ochelarii ei erau demodaţi, cu rame negre groase, şi arătau drăguţ aşezaţi pe pânza de un roşu ponosit a copertei.

— Există cel puţin opt astfel de grămezi în oceanele

lumii, începu el. Două dintre ele, Marea insulă din Est şi Marea insulă din Vest, se spune în cartea pe care o citesc, se află în Vortexul Ţestoaselor şi se unesc în vârful sudic al arhipelagului Hawaii. Marea insulă de gunoaie din Est este de mărimea Texasului. Iar Marea insulă din Vest e chiar mai mare, jumătate din dimensiunea Americii continentale.

— Din ce sunt formate?

— Plastic în mare parte. Cum e punga aia de congelator. Sticle de suc, cutii de bere, polistiren, caserole pentru mâncare la pachet, aparate de ras de unică folosinţă, deşeuri industriale. Orice aruncăm şi pluteşte.

— Ce oribil. De ce mi-ai povestit chestia asta?

Oliver scutură ceasul şi îl ridică la ureche.

— Fără niciun motiv. Doar că există acolo şi tot ce nu se scufundă sau nu scapă din vortex este atras în mijlocul unei insule de gunoaie. Asta s-ar fi întâmplat cu punga ta de congelator dacă n-ar fi evadat. Ar fi fost absorbită într-o mare de acalmie, rotindu-se încet, împinsă de curenţi, de colo-colo. Plasticul descompunându-se în particule şi coborând pe fundul mării ca să servească drept hrană peştilor şi zooplanctonului. Jurnalul şi scrisorile dezintegrându-se, necitite. Dar în loc de asta, a ajuns, purtată de valuri, pe o plajă mai jos de Jap Ranch, unde ai dat tu peste ea…

— Ce vrei să spui? întrebă Ruth.

— Nimic. Doar că e uimitor, atâta tot.

— Nebănuite-sunt-căile-universului… în sensul ăsta e uimitor?

— Poate, spuse Oliver, apoi îşi ridică privirea cu o expresie uluită pe chip. Hei, uite! exclamă el, întinzându-i ceasul. A început să meargă!

Cel de-al doilea braţ îşi croia drum în jurul numerelor mari, fosforescente, ale cadranului. Ruth îi luă ceasul, punându-şi-l la încheietură. Era un ceas bărbătesc, dar îi venea bine.

— Ce i-ai făcut?

— Habar n-am, ridică Oliver din umeri. Probabil că trebuia întors.

5.

Ascultă o vreme ceasul ticăind încetişor pe întuneric şi sunetul mecanic al respiraţiei lui Oliver. Apoi se întoarse pe-o parte, către noptiera de la capul patului, şi bâjbâi după jurnal. Trecându-şi degetele de-a lungul copertei moi, învelite în pânză, sesiză urmele vagi ale literelor lipsite de strălucire. Păstrau încă forma titlului, À *la recherche du temps perdu,* dar evoluaseră – nu, cuvântul implica un proces gradual, iar acesta fusese brusc, o mutaţie sau o fisură, pagini smulse dintre copertele lor de o meşteriţă din Tokyo, care îl repusese în folosinţă pe Proust sub o formă cu totul inedită.

Cu ochii minţii, vedea pasta mov scrijelind rânduri sinuoase în blocurile solide de paragrafe colorate. Nu se putea abţine să nu observe şi să nu admire debitul nestingherit al limbajului fetei. Rareori cedase unor gânduri secundare. Rareori se îndoia de un cuvânt sau se oprea să se gândească dacă ar trebui înlocuit cu un altul. Erau doar câteva rânduri şi fraze tăiate şi chiar şi asta i se părea lui Ruth demn de respect. De ani de zile nu se mai aplecase asupra unei pagini cu atâta hotărâre.

Mă simt de parcă aş întinde mâna peste bariera timpului ca să te ating.

Simţi încă o dată jurnalul cald în mâini, lucru care ştia că are de-a face mai puţin cu cine ştie ce calităţi înspăimântătoare ale volumului, cât cu schimbările climaterice din propriul ei corp. Începuse să se obişnuiască cu aceste schimbări bruşte de temperatură. Volanul maşinii care devenea lipicios şi fierbinte în timp ce îl strângea în mâini. Perna înăbuşitoare pe care, când se trezea, o găsea deseori pe podea lângă pat, unde o aruncase în timpul somnului, împreună cu aşternuturile, de parcă ar fi vrut să le pedepsească pe toate că o fac să-i fie atât de cald.

Ceasul, prin contrast, îl simţea rece în jurul încheieturii.

Mă simt de parcă aş întinde mâna peste bariera timpului ca să te ating... iar acum întinzi şi tu mâna spre mine.

Ridică jurnalul în dreptul nasului şi adulmecă, identificând pe rând mirosurile: mucezeala de carte veche care îi gâdila nările, izul înţepător de lipici şi hârtie, iar apoi încă ceva, diferit, un miros despre care îşi dădu seama că trebuie să fie al lui Nao, amărui ca boabele de cafea şi dulce, cu aromă de fructe, ca şamponul. Inspiră din nou, adânc de data asta, apoi aşează volumul – nu, nu era jurnalul drăguţ şi inocent al unei şcolăriţe – înapoi pe noptiera de la capul patului, gândindu-se cum ar fi mai bine să se raporteze la acest text improbabil. Nao pretindea a-l fi scris numai pentru ea şi, deşi Ruth ştia că aşa ceva era absurd, se hotărî să meargă mai departe cu această mică înşelăciune. Măcar atât putea să facă, în chip de cititoare a fetei.

Ticăitul ferm al ceasului vechi părea să se audă tot mai tare. Şi totuşi cum faci să cauţi timpul pierdut? Gândindu-se la această întrebare, îi trecu prin minte că un indiciu ar putea fi ritmul în sine. Nao scrisese jurnalul în timp real, trăindu-şi zilele, moment cu moment. Poate că, dacă Ruth îşi impunea să înainteze într-un ritm anume, să încetinească, astfel încât să nu citească mai repede decât scrisese fata, ar fi putut să repete mai îndeaproape experienţa pe care o trăise Nao. Desigur, însemnările erau nedatate, aşa că nu avea cum să ştie într-adevăr cât de încet sau de repede fuseseră scrise, dar existau unele indicii: nuanţele diferite ale pastei, precum şi schimbările în densitatea şi unghiul scrisului de mână, care păreau să indice întreruperi temporale sau de stare. Luându-se după aceste schimbări, ar fi reuşit să împartă jurnalul în intervale ipotetice şi chiar să le atribuie numere, apoi să-şi regleze ritmul lecturii în concordanţă cu ele. Dacă simţea că fata e pe val, îşi putea permite să citească şi ea mai departe şi mai repede, dar dacă simţea că ritmul scrisului încetineşte, atunci avea de gând să-şi încetinească şi ea lectura sau chiar să se oprească. Astfel, n-avea să o

sfârşească cu un sentiment de comprimare exagerată sau de accelerare a vieţii fetei şi a felului în care şi-a trăit-o şi nici nu risca să piardă prea mult timp. Putea să impună un echilibru între lectura jurnalului şi toată munca pe care trebuia s-o depună în continuare pentru propriile ei memorii.

Părea să fie un plan rezonabil. Mulţumită, Ruth bâjbâi după cartea de pe noptieră şi o strecură sub pernă. Fata avea dreptate, îşi zise în timp ce adormea. Era ceva real şi absolut personal.

6.

În noaptea aceea a avut un vis despre o călugăriţă.

Se petrecea pe versantul unui munte, undeva în Japonia, pe fundalul zumzetelor ascuţite de insecte ce spărgeau tăcerea şi al adierilor nopţii, proaspete şi neliniştite printre chiparoşii înalţi.

Între copaci, bolta graţioasă a acoperişului acoperit cu ţigle al unui templu lucea slab în lumina lunii şi, deşi era întuneric, Ruth îşi putea da seama că clădirea se năruia şi mai avea puţin până să ajungă o ruină. Singura lumină din interior venea de la o chilie solitară învecinată cu grădina, unde bătrâna călugăriţă stătea în genunchi pe podea, în faţa unei mese joase, aplecându-se spre ecranul strălucitor al unui computer, care părea să plutească în întuneric, revărsându-şi lumina argintie, pătrăţoasă, pe suprafaţa antică a chipului ei. Restul corpului îi dispărea în întunecimea camerei, dar Ruth putea să-i distingă linia arcuită a spatelui, ca un semn de întrebare, în timp ce se apleca spre ecran, şi hainele de un negru prăfuit, vechi şi uzate. O bucată pătrată de material făcut din petice îi atârna în jurul gâtului, ca baveţica pe care ar purta-o un copil ca să nu verse pe el. Afară, în grădina templului, luna strălucea printre uşile glisante care se deschideau spre verandă. Creştetul capului ras al călugăriţei lucea slab sub razele lunii şi, când îşi întoarse faţa, Ruth văzu lumina de la monitor reflectată în lentilele ochelarilor pe care îi

purta, ce aveau rame groase, pătrăţoase, negre, destul de asemănătoare cu ramele ochelarilor lui Ruth. Chipul călugăriţei părea ciudat de tânăr în strălucirea aceea pixelată. Scria ceva, cu grijă, cu degetele ei arătătoare atinse de artrită.

Uneori te suie... scrise ea. Încheieturile îi stăteau îndoite ca nişte ramuri rupte, iar degetele, cocârjate ca nişte bastonaşe, lovind literă cu literă pe tastatură.

Alteori te coboară...

Era răspunsul la întrebarea lui Nao despre lift. Apoi atinse butonul de trimitere a mesajului şi se aşeză la loc pe călcâie, închizând ochii de parcă ar fi aţipit. După câteva minute, o iconiţă dintr-o parte a ecranului luci puternic şi un clopot electronic intră în alertă. Călugăriţa se îndreptă de spate, îşi potrivi ochelarii şi se aplecă să citească. Apoi începu să-şi bată la tastatură răspunsul.

Sus, jos, totuna. Şi totuşi diferit, de asemenea.

Trimise mesajul şi se lăsă iar pe spate, aşteptând. Când sună din nou clopotul, citi mesajul sosit şi dădu din cap. Se gândi un moment, trecându-şi mâna peste creştetul neted, apoi se apucă iar să tasteze.

Când susul se uită în sus, susul e jos.

Când josul se uită în jos, josul e sus.

Nu-una, nu-două. Nu totuna. Nu diferite.

Acum înţelegi?

Îi luă o vreme să scrie toate astea şi, când în sfârşit lovi tasta ENTER ca să-şi trimită mesajul, părea obosită. Îşi scoase ochelarii, aşezându-i pe marginea măsuţei joase, şi se frecă la ochi cu degetele ei deformate. Punându-şi din nou ochelarii, îşi îndreptă încet trupul şi se ridică, fără grabă. Când se simţi sigură pe picioare, străbătu camera, îndreptându-se cu mers târşâit către uşile glisante de hârtie şi veranda de lemn. Şosetele ei albe luceau puternic pe duşumeaua neagră de lemn pe care multe picioare, multe şosete o lustruiseră până când ajunsese să strălucească la lumina lunii. Rămase în picioare la marginea verandei, privind grădina, unde pietrele bătrâne îşi aruncau umbrele lungi şi bambuşii şopteau. Mirosul de

muşchi umed se amesteca plăcut cu parfumul tămâii arse mai devreme în zi. Trase adânc în piept o gură de aer, apoi încă una şi întinse braţele în lături, desfăcându-şi mânecile largi, negre ale hainei, ca o cioară care îşi întinde aripile şi se pregăteşte să zboare. Rămase în această poziţie un moment, perfect neclintită, apoi îşi aduse braţele în partea din faţă a corpului şi începu să şi le legene din faţă în spate şi înapoi. Mânecile îi fluturau şi se umpleau de aer, însă exact în clipa în care părea că e pe punctul de-a decola, se răzgândea şi, în schimb, înconjura spaţiul de-alături cu braţele şi le aducea la spate, prinzându-şi degetele şi apăsându-le deasupra noadei, într-o încercare de a-şi arcui spinarea. Cu bărbia ridicată, cerceta luna.

Sus, jos.

Pielea netedă a capului ei tuns capta lumina. De la depărtare, unde se ascundea Ruth, parcă erau două luni care stăteau de vorbă.

Nao

1.

Potrivirea e totul. Am citit undeva că oamenii născuţi între aprilie şi iunie sunt mai predispuşi să se sinucidă decât cei născuţi în alte perioade ale anului. Tatăl meu s-a născut în mai, aşa că poate asta explică totul. Nu că a reuşit să se sinucidă, până în clipa de faţă. N-a reuşit. Dar încă se străduieşte. E doar o chestiune de timp.

Ştiu, am zis că voi scrie despre bătrâna Jiko, însă m-am certat cu tata şi sunt oarecum îngrijorată. Nu ne-am certat cu adevărat, dar deocamdată nu vorbim unul cu celălalt, ceea ce înseamnă, de fapt, că eu nu vorbesc cu el. Probabil nici n-a observat, pentru că zilele astea e destul de neatent cu sentimentele celor din jur, iar eu nu vreau să-l supăr spunându-i: „Hei, tată, în caz că n-ai observat, ne-am certat, OK?”. Are o mulţime pe cap şi nu vreau să-l deprim şi mai tare.

Lucrul din cauza căruia nu ne-am certat cu adevărat

este că eu nu mă duc la şcoală cu adevărat. Problema e că am dat-o în bară cu examenele de admitere la liceu, aşa că n-am putut să intru la niciun liceu bun, astfel încât singura mea opţiune este să mă duc la un soi de liceu de meserii, unde se duc copiii cretini, ceea ce *nu* reprezintă o opţiune. Pentru mine nu contează în mod special să-mi desăvârşesc educaţia. Mai degrabă m-aş face călugăriţă şi m-aş duce să trăiesc împreună cu bătrâna Jiko la templul ei din munţi, dar mama şi tata spun că trebuie să termin liceul mai întâi.

Aşa că acum sunt o *rōninii,* acesta fiind un cuvânt vechi pentru războinicii samurai care nu aveau stăpân. În vremurile feudale, războinicii samurai trebuiau să aibă un stăpân sau un maestru.

Singurul motiv pentru care trăiau samuraii era ca să servească un maestru şi, când maestrul lor era omorât, îşi făcea *seppuku*[32]*,* îşi pierdea castelele în vreun război sau altceva de genul ăsta, gata, se termina totul. *Zbang!* Nu mai aveai niciun *raison detre,* trebuia să devii un *ronin* şi să umbli brambura, luptându-te cu sabia şi intrând în toate buclucurile. *Rōninii* ăştia erau nişte indivizi înspăimântători, cam cum ar fi oamenii ăia fără adăpost care trăiesc sub prelate în parcul Ueno dacă le-ai da câte o sabie bine ascuţită.

Evident, nu sunt un războinic samurai, iar în zilele noastre *ronin* nu mai însemnă decât o bleagă care o dă în bară cu examenele la liceu şi trebuie să-şi ia ore de meditaţii şi să înveţe acasă, adunându-şi suficient avânt şi încredere în sine cât să mai dea testul încă o dată. De obicei, *rōninii* au terminat liceul şi locuiesc împreună cu părinţii, în timp ce încearcă să între la vreo facultate. E destul de neobişnuit să fii un tânăr *ronin* de liceu, aşa ca mine, dar eu sunt mare ca vârstă pentru clasa mea şi, de fapt, acum că am şaisprezece ani, nu mai trebuie să mă duc la şcoală dacă nu vreau. Cel puţin asta susţine legea.

Rōninii se scrie în felul următor: □□, cu semnul

32 *Seppuku (WM.)* - sinucidere ritualică prin eviscerare; literal, format din „stomac" şi „tăiere". Aceleaşi *kanji* sunt folosite şi în cuvântul *harakiri* (W yj *V).*

pentru „val” şi semnul pentru „persoană”, cam aşa mă simt şi eu în mare, ca un mic val, plutind la întâmplare pe apele înspumate ale vieţii.

2.

De fapt, nu e chiar vina mea că am ratat examenele de admitere la liceu. Cu cunoştinţele mele din urmă, n-aş fi putut să intru într-o şcoală japoneză, indiferent câte ore de pregătire făceam. Tata vrea să mă înscriu la un liceu internaţional. Să plec în Canada. Are un fix cu Canada. Spune că e la fel ca în America, dar cu sistem de sănătate şi fără arme; acolo poţi să-ţi împlineşti potenţialul şi nu trebuie să-ţi faci griji pentru ce crede lumea din jur, nici să-ţi fie teamă că o să te îmbolnăveşti sau că o să te trezeşti împuşcat. I-am zis să nu se mai chinuie cu mine, pentru că oricum nu dau o ceapă degerată pe ce crede lumea şi n-am suficient potenţial încât să-mi pierd timpul făcându-mi griji. Totuşi, are dreptate la partea cu îmbolnăvitul sau împuşcatul. Sunt destul de sănătoasă şi nu mă tulbură ideea de a muri, dar nu-mi doresc să fiu secerată de cine ştie ce licean dement, îmbrăcat în balonzaid, care s-a îndopat cu Zoloft şi şi-a schimbat Xboxul pe o semiautomată.

Tatăl meu era îndrăgostit de America pe vremuri. Nu glumesc. De parcă America ar fi fost iubita lui. O iubea atât de tare, încât jur că mama era geloasă. Am trăit acolo o perioadă, într-un oraş din California care se cheamă Sunnyvale. Tata era un superpro-gramator IT şi, când aveam eu trei ani, a fost practic vânat pentru un post formidabil, în Silicon Valley, aşa că ne-am mutat cu toţii acolo. Mama nu era prea încântată, dar la vremea aia era de acord cu tot ce zicea tata, cât despre mine, eu nu am niciun fel de amintiri din Japonia de când eram mică. În ce mă priveşte, întreaga mea viaţă a început şi s-a terminat în Sunnyvale, lucru care mă face americancă. Mama spune că la început nu vorbeam deloc engleza, dar m-au dus la creşă, unde m-au lăsat cu o tanti drăguţă, pe nume

doamna Delgado, şi aşa s-a lipit engleza de mine, încât curând mă simţeam ca peştele în apă. Aşa sunt copiii, ce să le faci. Mama, pe de altă parte, întâmpina greutăţi. N-a reuşit niciodată să deprindă engleza şi nici să-şi facă prieteni, dar îi era bine şi aşa, pentru că tata făcea bani cu nemiluita şi ea putea să-şi cumpere haine foarte drăguţe.

Aşadar, totul era minunat şi noi ne duceam viaţa lin, însă de fapt trăiam într-un tărâm de vis care se chema Bula Punct-Com şi, când s-a spart, compania tatălui meu a dat faliment, iar el a fost concediat, ne-am pierdut vizele şi a trebuit să ne întoarcem în Japonia, lucru care a fost absolut de rahat, pentru că tata nu numai că rămăsese fără slujbă, dar – pe deasupra – primise un mare procent din salariul lui baban în obligaţiuni de piaţă, astfel încât dintr-odată nu mai aveam nici economii, iar Tokyo nu e un oraş ieftin. A fost un eşec total. Tata umbla bosumflat de colo-colo, ca un amant lăsat cu buza umflată, iar mama avea un aer feroce, încordat şi îndreptăţit, dar cel puţin ei doi erau japonezi şi încă vorbeau fluent limba. Eu, pe de altă parte, mi-o luasem cum nu se putea mai rău, pentru că eram americancă şi, deşi întotdeauna vorbeam japoneza acasă, abilităţile mele de a susţine o conversaţie se limitau la chestiuni de bază, ce ţineau de viaţa de zi cu zi, cum ar fi: unde mi-e alocaţia, dă-mi şi mie gemul şi ah, vă rog, vă rog, vă rog eu, nu mă obligaţi să plec din Sunnyvale.

În Japonia există nişte şcoli private pregătitoare pentru *kikokushijo*[33], copii ca mine, care rămân în urmă cu învăţatul după ce au petrecut câţiva ani la nişte şcoli americane idioate, în timp ce taţii lor erau trimişi în străinătate de companiile pentru care lucrau, şi, prin urmare, trebuie ajutaţi să avanseze în sistemul şcolar japonez şi să ajungă în clasa adecvată, după ce taţii lor sunt transferaţi înapoi. Numai că tatăl meu nu fusese trimis de o companie şi nici nu era transferat înapoi. El fusese dat afară. Iar eu, nu era ca şi cum rămăsesem în urmă cu câteva clase – nu fusesem decât la şcoli americane, aşa că nu existase vreun moment în care să fi

33 *Kikokushijo* - copii repatriaţi.

fost *altfel* decât în urmă. Părinţii mei nu-şi puteau permite o şcoală dintr-asta pregătitoare fandosită, din sistemul privat, aşa că au sfârşit ducându-mă la un liceu de stat şi a trebuit să repet jumătate din clasa a VIII-a pentru că mă înscrisesem din septembrie, asta însemnând la mijlocul anului şcolar în Japonia.

Probabil că a trecut o vreme de când ai fost la liceu, dar dacă îţi aduci aminte de copilul ăla străin, vai mama lui, care intră în clasa a VIII-a pe la jumătatea anului, atunci poate că o să ai o urmă de înţelegere pentru mine. N-aveam nici cea mai vagă idee cum trebuie să te comporţi într-o clasă japoneză, japoneza pe care o vorbeam suna ca naiba, iar la vremea aia aveam aproape cincisprezece ani, eram mai mare decât toţi ceilalţi copii şi mare oricum pentru vârsta mea, de la atâta mâncare americană. De asemenea, eram săraci, aşa că nu dispuneam de o alocaţie şi n-aveam chestii drăguţe, prin urmare eram practic torturată. În japoneză i se spune *ijime*[34], dar cuvântul nu descrie nici pe departe ce obişnuiau să-mi facă ceilalţi copii. Probabil că aş fi fost deja moartă dacă Jiko nu m-ar fi învăţat să-mi dezvolt superputerea. *Ijime* este motivul pentru care nu e o opţiune pentru mine să mă duc la o şcoală pentru copii idioţi, fiindcă, din experienţa mea, copiii idioţi pot fi şi mai răi decât copiii deştepţi, pentru că n-au aşa multe de pierdut. Şcoala pur şi simplu nu este un loc sigur.

Dar Canada este sigură. Tatăl meu spune că asta e diferenţa dintre Canada şi America. America este rapidă şi sexy, periculoasă şi pasionantă şi te poţi arde uşor, dar Canada e sigură şi tatăl meu chiar îşi doreşte să fiu în siguranţă, lucru care îl face să pară un tată destul de tipic, cum ar fi, de altfel, dacă ar avea o slujbă şi n-ar încerca să se sinucidă tot timpul. Uneori mă întreb dacă nu-şi doreşte să fiu în siguranţă numai ca să se simtă mai puţin vinovat când în sfârşit o să reuşească.

---

34 *Bento* - prânz la caserolă.

3.

Prima dată când a încercat a fost acum un an. Ne întorseserăm din Sunnyvale de vreo şase luni şi locuiam într-un apartament înghesuit, de două camere, în partea de vest a Tokyoului, pentru că doar atât ne-am putut permite având în vedere preţurile nebuneşti ale chiriilor, iar singurul motiv pentru care ni l-am putut permite, de fapt, a fost că proprietarul era, din câte se părea, un prieten de-al tatălui meu din facultate şi ne-a lăsat mai moale cu plata chiriei.

Era un apartament cu adevărat dezgustător şi toate vecinele noastre erau animatoare de bar, care nu aveau obiceiul de-a recicla, mâncau numai *bento*[35] de la non-stop şi veneau acasă bete, împreună cu gagiii pe care îi agăţaseră, pe la cinci sau şase dimineaţa. Astfel că aveam ocazia să le ascultăm cum fac sex în timp ce luam micul dejun. La început credeam că sunt pisicile de pe aleea din spate, şi uneori chiar erau pisicile de pe alee, însă în general erau animatoarele, deşi nu puteai fi niciodată sigur, pentru că sunau atât de asemănător. Ceva de speriat.

Nu ştiu cum să transcriu exact, dar suna cam aşa: aaa... *aaa... aaaah...* sau *ou... ou... ouuuu* sau *nu... nu... nuuuu...* ca o tânără torturată de un sadic oarecum mecanic în demersuri şi un pic plictisit, însă care nu e încă pe punctul de-a se opri.

Mama se prefăcea întotdeauna că nu aude nimic, dar puteai să-ţi dai seama, după pielea din jurul gurii care îi devenea foarte palidă şi încordată în timp ce-şi mânca pâinea prăjită cu muşcături mici, tot mai mici, până când în cele din urmă lăsa din mână felia pe jumătate mâncată şi rămânea holbându-se la ea, că de fapt aude totul. Bineînţeles că auzea! Trebuia să fii surd ca să nu le auzi pe tolomacele alea gemând, gâfâind şi scâncind ca nişte pisoi opăriţi, cu bucile goale plesnindu-se de pereţii noştri şi

35 *Bento* (#S) - prânz la caserolă.

izbindu-se de tavan. Uneori, cădeau mici bucăţi de tencuială şi insecte moarte din jurul neoanelor şi îmi aterizau în lapte, iar eu ce trebuia să fac – să nu spun nimic? Tatăl meu le ignora şi el în mare parte, în afară de cazurile în care se auzea câte o bubuitură asurzitoare, când îşi lăsa jos ziarul, se uita la mine, dădea oarecum ochii peste cap, apoi ridica ziarul la loc, înainte să observe mama şi să se enerveze că mă făcea să-mi pierd cumpătul şi să-mi ţâşnească laptele pe nas de râs.

Pe-atunci, tata ieşea zilnic să-şi caute o slujbă, aşa că părăseam apartamentul împreună cu el dimineaţa. Obişnuiam să plecăm devreme, ca să o putem lua pe un drum mai lung. Era ceva despre care nu fusese niciodată nevoie să discutăm sau să ne facem vreun plan. Imediat ce terminam micul dejun, ne trânteam vasele în chiuvetă, ne spălam pe dinţi, ne luam lucrurile şi o zbugheam spre uşă. Cred că voiam pur şi simplu să scăpăm de mama, care emana nişte unde destul de toxice, la vremea aceea, în vieţile noastre. Nu că tata şi cum mine vorbeam vreodată despre asta. Nu o făceam, dar nici nu ne doream să ne aflăm prin preajmă.

Exista mereu un moment anume, după ce părăseam siguranţa blocului de apartamente şi păşeam în stradă, când ne uitam unul la celălalt, apoi în altă parte. Sunt destul de sigură că amândoi aveam aceleaşi sentimente – ne simţeam vinovaţi lăsând-o pe mama singură acasă şi neajutoraţi în timp ce ne avântam într-o lume pentru care nu eram pregătiţi nişte sentimente care păreau cu totul ireale. Amândoi arătam ridicol şi o ştiam. În Sunnyvale, tata era mişto. Mergea la muncă pe bicicletă, în blugi şi adidaşi, şi purta o taşcă elegantă, iar acum se îmbrăca într-un costum albastru urât, din poliester, purta mocasini şi o servietă ieftină, care îl făcea să pară conservator şi bătrân. Iar eu trebuia să port uniforma asta cretină, care îmi era prea mică şi, indiferent cât aş fi încercat, nu-mi dădeam seama cum s-o fac să arate drăguţ pe mine. Celelalte fete din clasa a VIII-a erau *petites* şi reuşeau să arate superdrăguţe şi sexy în uniformele lor, însă eu

arătam ca un gogoloi enorm, împuţit şi învechit, şi mă simţeam exact la fel. Aşa încât, atunci când părăseam apartamentul, apărea acest sentiment ireal, ca o condamnare, pe care mi-l amintesc mai bine decât orice altceva – de parcă am fi fost nişte actori slabi, în costume înfiorătoare, într-o piesă menită să fie o ratare, dar trebuia să urcăm pe scenă oricum.

Drumul cel mai lung ne purta prin cartierele vechi şi pe străzile cu magazine, apoi ajungeam în sfârşit la un mic templu aşezat între nişte clădiri de birouri oribile, din beton. Templul era un loc special, cu mirosul de muşchi şi de tămâie şi cu zgomotele sale – puteai să auzi insectele şi păsările, ba chiar şi nişte broaşte, şi aproape puteai să simţi plantele şi alte lucruri din jurul tău crescând. Ne aflam fix în mijlocul Tokyoului, dar când ajungeam aproape de templu, era ca şi cum ai fi păşit într-un buzunar de aer umed şi vechi, care reuşise cumva să rămână conservat, ca o bulă sub gheaţă, cu toate zgomotele şi mirosurile captive înăuntru. Am citit despre oamenii de ştiinţă din Arctica sau din Antarctica, unul dintre locurile astea unde e foarte frig, care sapă la mari adâncimi şi scot din miezul pământului mostre de gheaţă din vechea atmosferă, de acum sute de mii sau chiar milioane de ani. Dar oricât de mişto ar fi chestia asta, pe mine mă întristează să mă gândesc la dopurile alea de gheaţă, topindu-se şi eliberându-şi bulele bătrâne, ca nişte mici oftaturi, în aerul nostru poluat din secolul XXI. O prostie, ştiu, însă aşa mi se părea mie că e templul ăsta, ca o mostră din miezul altui timp, şi îmi plăcea acolo, i-am zis şi tatei, asta chiar înainte să o cunosc pe Jiko sau să-mi petrec vara la templul ei de pe coasta muntelui sau să se întâmple orice altceva de genul ăsta. Nici măcar nu ştiam de existenţa ei.

— Nu-ţi aminteşti că am vizitat-o când erai mică?

— Nu.’

— Am fost în vizită la templul ei înainte să plecăm în America.

— Nu-mi amintesc nimic de dinainte să plecăm în America.

Am urcat pe alee până la poarta de lemn. O pisică dormea la soare, lângă un felinar de piatră. Am suit cele câteva trepte roase de veacuri până la Shaka-sama, marele Buddha, aşezat într-un altar umbrit. Am stat alături, uitându-ne în sus la el. Arăta paşnic, cu ochii pe jumătate închişi, de parcă ar fi aţipit un pic.

— Străbunica ta e călugăriţă. Ştiai?

— Ţi-am zis, tată. Nici nu ştiam că am una.

Mi-am plesnit palmele una de alta de două ori, am făcut o plecăciune şi mi-am pus o dorinţă, aşa cum mi-a arătat tata. Îmi doream mereu aceleaşi lucruri: să-şi găsească tata o slujbă sau să ne întoarcem cu toţii în Sunnyvale, iar dacă niciunul dintre ele n-avea să se împlinească, atunci îmi doream, cel puţin, să nu mă mai tortureze copiii de la şcoală. Nu mă interesau străbunicile-călugăriţe pe vremea aia. Încercam doar să supravieţuiesc de la o zi la alta.

După templu, tata mă conducea la şcoală şi vorbeam despre tot felul de lucruri. Nu-mi amintesc despre ce şi nici nu conta. Important era că ne purtam politicos şi că nu spuneam toate lucrurile care ne făceau nefericiţi, căci era singurul fel în care ştiam cum să ne iubim.

Când ajungeam în apropiere de porţile liceului, tata încetinea un pic şi încetineam şi eu, el se uita în jur să se asigure că nu ne vede nimeni, apoi mă îmbrăţişa scurt şi îmi dădea un mic sărut pe creştetul capului. Era cel mai obişnuit lucru din lume, dar ne simţeam de parcă am fi făcut ceva ilegal, de parcă eram doi iubiţi sau ceva de genul ăsta, pentru că în Japonia taţii nu-şi îmbrăţişează şi nu îşi sărută de obicei copiii. Nu mă întrebaţi de ce. Pur şi simplu nu o fac. Dar noi ne sărutam şi ne îmbrăţişam pentru că eram americani, cel puţin în adâncul inimii, apoi amândoi ne îndepărtam rapid de tot, în caz că ne-ar fi urmărit cineva.

— Arăţi foarte drăguţ, Nao, zicea el, uitându-se peste capul meu.

Iar eu îmi examinam pantofii şi spuneam:

— Da, şi tu arăţi bine, tată.

Minţeam de crăpau pietrele, însă era în regulă şi ne continuam restul drumului fără să mai spunem nimic, pentru că, dacă am fi deschis gura după minciunile alea babane, adevărul ar fi fost în stare să ţâşnească afară, aşa că trebuia să ne ţinem buzele lipite. Dar chiar şi dacă nu puteam vorbi sincer, tot îmi plăcea că tata mă conducea la şcoală în fiecare dimineaţă, pentru că asta însemna că copiii nu puteau să se ia de mine decât după ce-mi făcea cu mâna şi dădea colţul, îndepărtându-se.

Însă mă aşteptau întotdeauna. Le simţeam ochii aţintiţi asupra noastră cât ne opream la poartă şi mi se zbârlea părul pe braţe şi ceafă, inima începea să-mi bată foarte repede şi sudoarea îmi curgeau râuri-râuri la subsuori. Îmi venea să mă agăţ de tata şi să-l implor să nu plece, dar ştiam că nu pot face asta.

— *Ja, ne,* spunea tata, cu însufleţire. Să înveţi cu spor, bine?

Şi eu doar dădeam din cap, fiindcă ştiam că, dacă încercam să vorbesc, aş fi izbucnit în plâns.

4.

Din clipa în care tata se întorcea cu spatele, începeau să-şi strângă rândurile. Ai văzut vreodată documentarele acelea după natură, unde ţi se arată o haită de hiene sălbatice care se strâng ca să omoare o antilopă Gnu sau un pui de gazelă? Se adună din toate părţile, aleg cel mai slab animal şi îl izolează de turmă, înconjurându-l, apoi se apropie din ce în ce, la pândă, iar dacă tata se întâmpla să se întoarcă pentru a-mi face cu mâna, totul ar fi arătat ca şi cum ne-am fi distrat de minune, ca şi cum aş fi avut o mulţime de prieteni amuzanţi, care se adunau în jurul meu, cântându-şi formulele de salut într-o engleză înfiorătoare – *Guddo moningu,* dragă elevă transferată Yasutani. *Hello! Hello!* şi tatei i s-ar fi luat o piatră de pe inimă să vadă că sunt o persoană atât de populară şi toată lumea face eforturi să fie drăguţă cu mine. De obicei, o singură hienă – nu întotdeauna cea mai mare, ci una mică, ageră şi rea –

sare prima, sfâşiindu-ţi carnea şi dându-ţi sângele, acesta fiind semnalul de atac pentru restul haitei, astfel încât, până ajungeam să intrăm pe uşile şcolii, eram de obicei plină de tăieturi proaspete şi julituri usturătoare, iar uniforma aproape că se desfăcea de pe mine, plină de mici noi găuri de la forfecuţele ascuţite de unghii pe care fetele şi le ţineau în penare ca să aibă cu ce să-şi taie îngrijit vârfurile tocite. Hienele nu-şi omoară prada. O schilodesc şi apoi o mănâncă de vie.

Pe scurt, o ţineau aşa cât era ziua de lungă. Treceau pe lângă banca mea şi se prefăceau că râgâie sau adulmecau aerul spunând: *Iyada! Gaijin kusai?*[36] sau *Bimbo kusai!*[37]. Uneori îşi exersau expresiile englezeşti pe mine, repetând chestii pe care le învăţaseră de prin versuri de rap american: *Yo, bigfat-ass ho, puleezu show me somejuicy coochie, ain't you a slutto, you even take it în the butto, come lick on my nutto, oh hell yeah.* („Fă, cur grăsan, nu-mi arăţi şi mie nişte păsărică zemoasă, nu eşti tu ştoarfă, hai, că ţi-o iei şi în găoază, hai, vino şi linge-mi coaiele, ah, să fiu al dracu' de nu.") Etc. Cam asta ar fi ideea. Strategia mea era pur şi simplu să-i ignor sau să fac pe moarta sau să mă prefac că nu exist. Mă gândeam că, dacă mă prefac destul de bine, până la urmă chiar o să fie adevărat: ori o să mor, ori o să dispar. Sau cel puţin o să fie adevărat destul cât s-o creadă şi colegii de clasă şi să înceteze cu tortura, dar n-au făcut-o. Nu se opreau, mă vânau până acasă, la apartamentul nostru, unde fugeam pe scări şi încuiam uşa în urma mea, gâfâind şi sângerând din multe locuri mici, cum ar fi sub braţe sau între picioare, unde tăieturile nu se observă la prima vedere.

Mama nu era aproape niciodată acasă la ora aia. Intrase în faza cu meduzele şi obişnuia să-şi petreacă ziua întreagă la acvariul din centru, în faţa bazinului pentru nevertebrate, unde stătea aşezată, cu mâinile încleştate deasupra vechii ei genţi Gucci, privind prin sticlă la

---

36 *Iyada! Gaijin kusai* - Ce scarbos! Pute a străină!

37 *Bimbo kusai* - Pute ca o sărăntoacă!

kurage[38]*.* Ştiu asta pentru că m-a dus odată acolo. Era singurul lucru care o liniştea. Citise undeva că e benefic pentru sănătate să te uiţi la *kurage,* pentru că reduce nivelul de stres; singura problemă era că multe alte femei casnice citiseră acelaşi articol, aşa că era mereu aglomeraţie în dreptul bazinului, iar personalul de la acvariu înşirase nişte scaune pliante şi trebuia să ajungi acolo devreme ca să prinzi un loc bun, iar toate astea erau foarte stresante. Acum, că mă gândesc la asta, sunt destul de sigură că mama avea o cădere nervoasă la vremea aceea, dar îmi amintesc cât de palidă şi de frumoasă arăta, cu profilul ei delicat pe fundalul albastru al apei din bazin, pe când ochii ei injectaţi urmăreau tresăltările meduzelor roz şi galbene în timp ce pluteau, ca nişte luni în culori pastel pulsând şi târându-şi trena lungilor tentacule în urmă.

5.

Asta era viaţa noastră imediat după Sunnyvale şi părea să continue aşa la nesfârşit, deşi, de fapt, abia trecuseră câteva luni. Apoi, într-o seară, tata a venit acasă şi ne-a anunţat că fusese angajat la o companie tânără, care dezvolta un software pentru o linie de productivitate empatică, unde urma să fie programator-şef şi, chiar dacă salariul lui era doar o mică parte din cât câştiga în Silicon Valley, cel puţin acum avea o slujbă. Era un miracol! îmi amintesc că mama era atât de fericită, încât începuse să plângă, iar tata căpătase un aer timid şi în acelaşi timp ţâfnos şi până la urmă ne-a scos în oraş să mâncăm ţipari la grătar cu orez, care este mâncarea mea preferată din întreaga lume.

După asta, tata a continuat să plece împreună cu mine dimineaţa şi să vină târziu seara acasă şi, chiar dacă eram încă hărţuită la şcoală şi tot nu părea să avem vreun ban, lucrurile mergeau mai bine, pentru că eram cu toţii optimişti şi credeam din nou în viitorul familiei. Mama nu

38 *Kurage* (7f\ t i) - meduză; literal, format din „apă“ şi „mamă“.

mai mergea la acvariu şi se apucase să pună la punct apartamentul nostru de două camere. A curăţat *tatami*-urile şi a pus ordine în bibliotecă, ba chiar le-a făcut reproşuri animatoarelor de bar, asaltându-le pe culoar când porneau spre cluburi ca să ţipe la ele din cauza reciclatului şi a zgomotului pe care îl făceau.

— Am o fiică adolescentă! am auzit-o spunând, lucru care m-a făcut să mă simt foarte stânjenită – vreau să spun, *hello,* aveam aproape cincisprezece ani şi ştiam ce e sexul dar şi foarte mândră că mă considera o fiică pentru care merita să lupte.

În anul acela am petrecut primul Crăciun şi primul revelion în Japonia de care îmi aduc aminte; mama şi tata se străduiau să creadă că totul era bine şi că acest dezastru din viaţa noastră nu era decât o mare aventură, iar eu le ţineam isonul, pentru că eram doar un copil, ce ştiam eu? Ne-am făcut unii altora cadouri de Crăciun, mama a pregătit *osechi*[39] şi ne-am aşezat roată în faţa televizorului, mâncând creveţi glasaţi, peştişori uscaţi, icre sărate, rădăcini de lotus murate şi fasole dulce, iar tata a băut sake şi, în timpul pauzelor de reclame, ne-a povestit despre linia de productivitate de care se ocupa şi cum computerele vor învăţa să fie empatice şi să ne anticipeze nevoile şi sentimentele chiar mai bine decât fiinţele umane şi cum, în curând, fiinţele umane nu vor mai avea nevoie unele de altele în acelaşi fel. Având în vedere ce mi se întâmpla la şcoală, toate acestea îmi sunau foarte promiţător.

Nu-mi dau seama la ce s-o fi gândit tata. Nu-mi vine să cred că se gândea c-o să scape basma curată. Poate nu se gândea. Poate nu se gândise deloc sau poate era deja destul de nebun încât să-şi creadă propriile poveşti. Sau poate doar obosise să se simtă ca un luzăr, aşa că îşi inventase slujba asta ca să aibă parte de un moment de respiro care să ne facă pe toţi fericiţi, cel puţin pentru o vreme. Şi funcţionase. Pentru o scurtă vreme. Dar curând,

---

39 *Osechi rydri* - cină rece, specifică pentru revelion, gătită in avans şi servită in cutii de pranz cu mai multe compartimente.

el şi mama au început să se certe noaptea, mai întâi cu blândeţe, apoi din ce în ce mai aprins.

Întotdeauna era vorba de bani. Mama voia să-i dea ei câştigul săptămânal ca să poată drămui banii. Aşa e obiceiul în Japonia. Bărbatul îi dă soţiei toţi banii, iar ea îi pune la dispoziţie o alocaţie pe care o poate cheltui pe bere, jocuri mecanice sau orice are chef, în timp ce ea pune restul deoparte, în siguranţă. Şi mama avea motive serioase să vrea să procedeze după obiceiul japonez. Când plecaseră în America, tata a insistat să procedeze după modelul american, conform căruia Bărbatul Casei lua toate Marile Decizii Financiare, dar cum s-a dovedit după afacerea cu obligaţiunile de piaţă, modelul american viril s-a transformat într-un dezastru. Mama n-avea de gând să lase să întâmple din nou una ca asta, aşa că insista ca el să-i predea câştigurile, iar el insista că le depusese într-un nu ştiu ce cont super-sigur şi profitabil bla-bla-bla. Din când în când îi înmâna câte un teanc de bancnote de o mie de yeni, dar asta era tot. Şi ar fi ţinut-o aşa încă multă vreme, numai că tata a început să fie neglijent şi, cu câteva zile înainte să împlinesc cincisprezece ani, mama i-a descoperit cotoarele biletelor de la cursele de cai într-un buzunar şi l-a luat la rost, iar el, în loc să admită că a minţit, a ieşit din casă şi s-a dus să stea în parc, îmbătându-se cu sake de la dozator, apoi a luat-o către staţia de tren, şi-a cumpărat un bilet ca să poată ajunge pe peron şi a sărit în faţa Expresului Chuo de 12:37 spre Shinjuku.

Spre norocul lui, trenul începuse deja să încetinească pentru că se apropia de staţie, conductorul l-a văzut cum se clatină pe marginea peronului şi a reuşit să tragă frânele de urgenţă la timp. La milimetru a scăpat, l-a strivit servieta aia idioată. Poliţia gării a venit şi l-a ridicat pe tata de pe şine, apoi l-a arestat pentru agitaţia cauzată şi pentru perturbarea orarului de funcţionare a sistemului de tranzit, dar întrucât le-a fost neclar dacă a sărit sau era doar beat şi s-a împiedicat, în loc să-l ducă la închisoare, l-a eliberat, lăsându-l în grija mamei.

Mama s-a dus să-l ia de la circa de poliţie, l-a adus acasă într-un taxi şi l-a vârât în cadă, iar când tata a ieşit de acolo, ud şi ceva mai treaz, a declarat că e gata să mărturisească totul. Mama m-a trimis în dormitor, dar tata a spus că sunt destul de mare ca să ştiu ce fel de om e tatăl meu. S-a aşezat în faţa noastră la masa din bucătărie, cu degetele albe încleştate, şi a recunoscut că a inventat totul. În loc să lucreze ca programator-şef, îşi petrecuse zilele pe o bancă în parcul Ueno, studiind tabelele de curse şi hrănind ciorile. Îşi vânduse o parte din componentele periferice de la vechiul computer ca să facă rost de bani, pe care îi folosise ca să parieze pe cai. Din când în când câştiga şi păstra o parte din bani ca să parieze din nou, în vreme ce restul îi aducea mamei acasă, însă în ultima vreme pierduse mai mult decât câştigase, până rămăsese de tot fără bani. Nu exista niciun cont super-sigur şi profitabil bla-bla. Nu exista niciun software pentru o linie de productivitate empatică. Nu exista nicio companie tânără. Nu exista decât amenda de cinci milioane de yeni de la compania de transport, pe care eşti obligat să o plăteşti când provoci un „incident de ordin uman”, un mod frumos de-a spune că ai vrut să te foloseşti de unul dintre trenurile lor ca să te sinucizi. S-a aplecat până când fruntea aproape că i-a atins masa de bucătărie şi a spus că îi părea rău că nu avea bani să-mi cumpere un cadou de ziua mea. Sunt destul de sigură că plângea.

Incidentul cu Expresul Chuo a fost prima încercare, în timpul căreia era beat, aşa că aproape puteai să crezi că fusese un accident, în cele din urmă, asta a hotărât şi mama să creadă, iar tata a fost de acord cu ea, chiar dacă ochii lui îmi spuneau că nu-i adevărat.

6.

Bătrâna mea Jiko spune că totul se întâmplă din cauza karmei, un soi de energie spirituală care se modifică în funcţie de lucrurile pe care le faci, le spui sau doar le gândeşti, ceea ce înseamnă că trebuie să te păzeşti singur

şi să nu-ţi permiţi prea multe gânduri perverse, altfel se întorc şi te muşcă. Şi nu numai în viaţa asta, ci în toate vieţile tale, întinzându-se mult în trecut şi în viitor. Aşa că poate este doar karma tatălui meu s-o sfârşească pe o bancă în parc hrănind ciorile în viaţa asta şi, cu siguranţă, nu-l poţi învinui că a provocat un incident de ordin uman, dorindu-şi să treacă mai departe, ceva mai repede, la următoarea viaţă. Oricum, Jiko spune că, atâta timp cât încerci să fii un om bun şi faci eforturi să te schimbi, într-o zi, toate lucrurile bune pe care le faci vor anula toate lucrurile rele pe care le-ai făcut şi vei putea să fii luminat, să sari în lift şi să nu te mai întorci niciodată înapoi – decât, după cum spuneam, dacă eşti ca Jiko şi ai făcut un jurământ să nu te sui în lift până nu se suie toată lumea înaintea ta. Asta e grozav la străbunica mea. Chiar poţi să te bazezi pe ea. S-ar putea să aibă o sută patru ani şi să spună nişte lucruri cam sărite, dar bătrâna mea Jiko este absolut de încredere.

Ruth

1.

— Interesantă chestia cu ciorile, spuse Oliver într-o doară.

Ruth închise jurnalul şi se uită la soţul ei. Stătea întins pe spate în pat, cu capul ridicat pe pernă, uitându-se fix la degetele de la picioare. Ruth îi examină profilul frumos cizelat şi se minună. După tot ce îi citise – despre viaţa lui Nao, despre tatăl fetei, despre situaţia ei la şcoală –, lui Oliver nu-i atrăseseră atenţia decât ciorile! Erau atât de multe alte lucruri presante pe care ar fi preferat să le discute şi tocmai se pregătea să i-o spună, când mica şovăială din tonul lui o făcu să se oprească; îşi dădea seama că răspunsurile lui sunt deseori nepotrivite şi ea ştia că asta era ceva care îl îngrijora. Nu încerca s-o enerveze, dimpotrivă. Ruth luă o gură mare de aer.

— Ciorile, repetă ea. Da. Ce-i cu ele?

— Ei bine, spuse el, pe un ton uşurat. E ciudat faptul că le menţionează, pentru că am citit recent ceva despre ciorile japoneze. Specia nativă de acolo este *Corvus japonensis,* o subspecie de *Corvus macrorhynchos,* cioara cu cioc gros sau cioara de junglă. E destul de diferită de cioara americană…

— Suntem în Canada, zise ea, întrerupându-l chiar în timp ce mintea îi fugea în altă parte. Ar trebui să avem ciori canadiene.

Şi-l imagina pe tatăl lui Nao stând pe bancă. În fiecare dimineaţă se trezea, se îmbrăca în costumul lui albastru ieftin, îşi lua micul dejun şi îşi conducea fiica la şcoală. Poate că pescuia un exemplar din ziarul de dimineaţă din tomberonul de hârtie în drum spre parc, ca să aibă ce citi pe bancă.

— Păi da, zise Oliver. Chiar voiam să spun, cioara de prin părţile astea se numeşte *Corvus caurinus,* cioara nord-vestică. E aproape identică cu cea americană, doar că e mai mică.

— Îmi dau seama, spuse ea.

Oare avea o bancă anume, care îi plăcea mai mult decât altele? Se aşeza, citea ziarul şi studia tabelele de curse. Poate că după-amiaza hrănea ciorile cu firimituri din sendvişul lui sau cu boabe de orez din cutia lui de prânz, înainte de-a trage un pui de somn, întins pe bancă, cu ziarul acoperindu-i faţa. Chiar crezuse că o să scape basma curată?

Oliver tăcuse.

— Nici n-am ştiut că avem ciori pe-aici, spuse ea repede, ca să-i arate că încă îl asculta. Credeam că sunt doar corbi.

— Avem, zise el. Avem şi ciori, şi corbi. Acelaşi gen. Păsări diferite. Şi asta e partea ciudată.

Se ridică în capul oaselor şi aşteptă ca ea să-i acorde toată atenţia, înainte de-a continua.

— Zilele trecute, când ai venit cu punga de congelator, eram afară, în grădină, şi ascultam corbii vorbind. Stăteau în vârful bradului şi făceau o groază de

zgomot, fluturând din aripi şi sărind de colo-colo foarte agitaţi. M-am uitat în sus şi am văzut că hărţuiau o pasăre mai mică. Pasărea încerca să se apropie de ei, dar ei se tot luau de ea, până când, în cele din urmă, a zburat de lângă ei până aproape de gardul unde lucram. Arăta ca o cioară, numai că era mai mare decât *Corvus caurinus,* avea o umflătură în frunte şi ciocul lat, gros şi curbat.

— Şi, nu era o cioară, asta vrei să spui?

— Ba nu, era. Cred că era o cioară de junglă. A stat acolo vreme îndelungată şi m-a studiat, aşa că am apucat să mă uit şi eu bine de tot la ea. Aş putea să jur că era o *Corvus japonensis*. Dar ce căuta aici?

Oliver se aplecă în faţă, cu ochii lui de un albastru deschis fixaţi cu intensitate asupra aşternuturilor, ca şi cum ar fi încercat să localizeze pe cearşaf un răspuns la misterul acestei dislocări geografice.

— Singurul lucru care-mi trece prin cap este că a călătorit până aici pe cine ştie ce resturi plutitoare. Că a venit purtată de curenţi.

— E posibil aşa ceva?

Oliver îşi trecu mâna peste cuvertură, netezindu-i munţii şi văile.

— Orice e posibil. Oamenii au ajuns aici şi în buturugi scobite pe dinăuntru. De ce nu şi ciorile? Pot să se lase duse de curenţi şi, în plus, au avantajul de-a fi în stare să zboare. Nu e imposibil. E doar o anomalie, asta-i tot.

2.

El era o anomalie, o deviaţie de la linia de mijloc, un individ extravagant. „Genul care îşi prăjeşte peştele în alt fel de tigaie”, îl descria lumea de pe insulă. Dar Ruth fusese întotdeauna fascinată de meandrele minţii sale şi, chiar dacă deseori îşi pierdea răbdarea încercând să-i urmărească fluxul gândurilor, în cele din urmă era bucuroasă că o făcuse. Observaţiile lui, precum cele despre ciori, erau deseori deosebit de interesante.

Se întâlniseră pe la începutul anilor ’90, într-o

colonie a artiştilor din Stâncoşii Canadieni, unde el conducea un stagiu tematic de specializare intitulat „End of the Nation-State”. Ea fusese invitată în colonie ca să lucreze la post-producţia unui film pe care îl făcuse la vremea aceea, iar el era un pasionat amator al cinematografului japonez de la mijlocul secolului, aşa că foarte curând s-au împrietenit. O vizita în camera de montaj cu câte un bax de bere şi, în vreme ce o beau, îi vorbea despre arta montajului şi a asamblării, despre graniţe şi timp, urmărind-o cum lipea cu grijă cadrele filmului ei. El studiase arta ambientală, făcea instalaţii publice (intervenţii botanice în peisaje urbane, le numea el), aflându-se undeva la marginea mediului artistic consacrat, iar ea era atrasă de anarhia incontrolabilă şi fertilă a minţit sale. În lumina pâlpâitoare a camerei de montaj, îl asculta vorbind, apoi – la scurt timp – se mutase în camera lui din căminul coloniei.

După terminarea stagiului, s-au despărţit şi au luat-o în direcţii diferite: ea, înapoi în New York City, iar el, spre British Columbia şi ferma de pe insulă, unde ţinea cursuri de permacultură. Dacă s-ar fi întâlnit fie şi cu un an mai devreme, aventura lor s-ar fi terminat atunci şi acolo, dar acestea erau zilele de început ale internetului şi amândoi aveau conturi de e-mail şi erau conectaţi la reţeaua de telefon, lucru care le-a permis să-şi păstreze vie şi neprecupeţită prietenia. El împărţea linia de internet cu alte trei gospodării de pe insulă, dar aştepta până după miezul nopţii, când nu mai folosea nimeni telefonul, ca să trimită depeşe zilnice, pe care le intitula *rapoarte de la periferiile spongioase.* Pe timpul verii, în vreme ce fluturii greoi se izbeau de ecranul calculatorului bătând din aripile lor pudrate, îi povestea despre insulă, descriindu-i tufele de fragi încărcate de fructe sau locurile unde pot fi găsite scoicile cele mai zemoase sau felul în care se luminează valurile, unul după altul, prin bioluminiscenţă, astfel încât întreg oceanul se umple de forme planctonice care licăresc, oglindind stelele de pe cer. Traducea ecosistemul vast, sălbatic, de pe ţărmurile Pacificului în poezie şi pixeli,

făcându-le să străbată tot drumul până la micul ei monitor din Manhattan, unde ea aştepta, aplecându-se spre ecran, nerăbdătoare să-i citească fiecare cuvânt cu inima în gât, pentru că la vremea aceea era deja îndrăgostită nebuneşte de el.

În iarna care a urmat au încercat să stea împreună la New York, dar până în primăvară, ea cedase tumultului şi torenţilor din mintea lui, lăsându-se purtată de flux înapoi de cealaltă parte a continentului, ca să ajungă pe ţărmurile îndepărtate ale insulei veşnic verzi, înconjurate de fiorduri şi de vârfurile acoperite de zăpadă din Desolation Sound… tumultului minţii lui şi sistemului de sănătate din Canada, pentru că pe Oliver îl loviseră câteva gripe misterioase şi n-aveau un ban niciunul dintre ei, în schimb aveau mare nevoie de o asigurare de sănătate pe care să şi-o poată permite.

Şi dacă era să fie corectă, trebuia să-şi asume şi rolul pe care îl jucase ea însăşi în această mutare. Îşi dorea ce-i mai bun pentru el, îşi dorea să-l vadă fericit şi în siguranţă, dar căuta în acelaşi timp un refugiu pentru ea şi pentru mama ei, care suferea de Alzheimer. Fusese diagnosticată cu doar câteva luni înainte ca tatăl lui Ruth să moară şi, pe patul de moarte, Ruth îi promisese că va avea grijă de mama ei când el nu va mai fi, dar apoi i-a fost publicat primul roman şi a plecat într-un tur de promovare care a purtat-o de două ori în jurul lumii. Să aibă grijă de o mamă chinuită de demenţă în Connecticut şi de un soţ bolnav cronic în Canada era, evident, imposibil. Singura soluţie era să-şi consolideze familia care îi mai rămăsese şi să o aducă pe mama ei pe insulă.

Părea un plan bun, aşa încât, când a venit ziua mutării, Ruth era mulţumită să schimbe micul apartament cu un singur dormitor care îi servise drept locuinţă în partea sudică a Manhattanului cu douăzeci de acri de pădure umedă şi două case în Whaletown. „Nu fac decât să schimb o insulă cu alta”, le spunea prietenilor din New York. „Cât de diferit poate să fie?”

3.

Putea să fie, după cum a avut ocazia să afle, foarte diferit. Whaletown nu era chiar un oraş propriu-zis, ci mai degrabă o „localitate”, termen definit în regiunea British Columbia drept „un loc sau o zonă ce poartă un nume şi are, în general, o populaţie sporadică de 50 de persoane sau chiar mai puţin”. Oricum, era cel de-al doilea centru al insulei, după numărul populaţiei.

Pe vremuri existase un punct de unde se puteau observa balenele – Whaletown însemnând „oraşul balenelor” –, deşi în ultimul timp acestea erau văzute foarte rar în apele din împrejurimi. Majoritatea fuseseră vânate încă din 1869, când un scoţian pe nume James Dawson şi partenerul său american, Abel Douglass, puseseră bazele punctului de observare Whaletown şi începuseră să omoare balene cu o armă nouă şi extrem de eficientă, ce se chema harpon cu bombă. Era o puşcă de umăr care trăgea cu un harpon special, dotat cu o bombă şi un fitil ce ardea cu oarecare întârziere, astfel încât ajungea să explodeze în interiorul balenei, la câteva secunde după ce îi străpungea pielea. Până la jumătatea lunii septembrie a acelui an, Dawson şi Douglass trimiseseră spre sudul Statelor Unite vapoare încărcate cu peste 450 de barili sau 20 000 de galoane de ulei.

Sursa principală de ulei în zilele acelea era untura şi singurul fel de-a o obţine era să o extragi, prin acest procedeu de minare, din corpurile balenelor vii. Când tehnologia pentru extragerea kerosenului şi a petrolului din rămăşiţe preistorice a fost comercializată mai târziu în acelaşi secol, cetaceele au căpătat în sfârşit şanse mai mari de supravieţuire. Combustibilul fosil a apărut taman la timp ca să salveze balenele, s-ar putea spune, însă nu şi balenele din Whaletown. Până în iunie 1870, la un an după înfiinţarea punctului de observaţie, ultimele balene din zonă fie fuseseră măcelărite, fie o luaseră la sănătoasa, iar Dawson şi Douglass şi-au închis băcănia şi s-au mutat şi ei

în altă parte.

Balenele sunt fiinţe ale timpului. În mai 2007, a fost găsită o balenă de Groenlanda, de cincizeci de tone, omorâtă de vânătorii de balene eschimoşi pe coasta Alaskăi; s-a descoperit că avea un proiectil în formă de săgeată, de nouă centimetri, provenind de la un harpon cu bombă, îngropat în grăsimea de pe ceafă. Stabilind vechimea fragmentului, cercetătorii au reuşit să estimeze vârsta balenei: între 115 şi 130 de ani. Se presupune că fiinţele care supravieţuiesc şi trăiesc aşa de mult au amintiri dintre cele mai vechi. Apele din apropiere de Whaletown erau pe vremuri înşelătoare pentru balene, dar cele care au reuşit să scape au învăţat să se ţină la distanţă. Ţi le poţi imagina ţiuind şi gângurind una către alta, cu vocile lor frumoase, subacvatice:

Stai departe! Stai departe!

Din când în când, se zăreşte câte o balenă de pe feribotul care deserveşte insula. Căpitanul opreşte motorul şi vine la microfon să anunţe că un grup de balene ucigaşe sau de balene cu cocoaşă a fost observat în zona portului, la ora două, iar toţi pasagerii se îngrămădesc în partea aceea a vaporului, cercetând valurile în speranţa că vor surprinde o aripioară, o coadă sau poate un spate negru, alunecos ridicându-se din apă. Turiştii stau cu camerele şi telefoanele mobile pregătite să capteze un salt sau un jet, până şi localnicii sunt cuprinşi de entuziasm. Dar, în general, balenele se ţin încă la distanţă de oraş, lăsându-şi numai numele în urmă.

4.

Un nume, se gândi Ruth, poate să fie o fantasmă sau o prevestire, depinde de ce parte a timpului te situezi. Numele de Whaletown abia dacă mai era un spectru al trecutului, o licărire crepusculară în Pacific, dar Desolation Sound („Golful Dezolării”), era un nume care încă plana într-un spaţiu liminal şi, pentru ea, avea un aer în acelaşi timp profetic şi fantomatic.

Propriul ei nume, Ruth, i se părea deseori de rău augur, aruncându-şi umbrele încâlcite asupra vieţii ei. Cuvântul *ruth* este derivat din vocabula *rue,* din engleza medievală, care însemna „remuşcare” sau „regret”. Mama lui Ruth, de origine japoneză, nu se gândise la etimologia englezească în momentul când a ales numele, nici nu intenţionase să-şi blesteme fiica cu el – Ruth era pur şi simplu numele unei vechi prietene de familie. Dar oricum, Ruth se simţea deseori oprimată de conotaţia numelui ei, şi nu numai în engleză. Şi în japoneză numele era problematic. Japonezii nu pot pronunţa „r”-ul sau „th”-ul englezeşti. În japoneză, Ruth este pronunţat fie *rutsu,* aducând mai degrabă cu *roots* („rădăcini”), sau *rusu,* însemnând „care nu este acasă”, „absent”.

Casa pe care o cumpăraseră în Whaletown era construită pe câmp, într-un soi de poiană ce părea decupată din mijlocul pădurii dese şi umede de foioase şi conifere. La capătul aleii pentru maşini era o cabană mai mică, unde avea să locuiască mama ei. Din toate părţile îi înconjurau pini masivi, cedri roşii şi arţari cu frunză mare, făcând însăşi natura umană să se simtă pitică. În clipa când a văzut prima dată copacii aceia gigantici, Ruth a izbucnit în plâns. Se ridicau în jurul ei, fiinţe ale timpului din vechime, conturându-se la treizeci sau şaizeci de metri deasupra capului. La un metru şaizeci şi opt, cât avea ea, nu se mai simţise niciodată atât de firavă până atunci.

— Suntem un nimic, spuse ea, ştergându-se la ochi. Abia dacă suntem aici.

— Da, zise Oliver. Şi nu e minunat? Copacii ăştia ajung să trăiască până la o mie de ani.

Ruth se sprijini de el, lăsându-şi capul mult pe spate ca să vadă vârfurile copacilor atingând cerul.

— Pare imposibil să fie aşa înalţi, spuse ea.

— Nu imposibil, zise Oliver, ţinând-o în braţe să nu cadă. E doar o problemă de perspectivă. Dacă ai fi copacul ăla, n-aş putea să-ţi ajung nici până la gleznă.

Oliver era încântat la culme. Pentru el copacii erau totul, grădinile ordonate de legume sau rădăcinoasele

anuale, superficial înfipte în pământ, precum salata, nu îi spuneau nimic. La început, când abia se mutaseră, era încă destul de bolnav, avea o predispoziţie spre ameţeli şi obosea uşor, dar îşi impusese un regim zilnic de plimbare şi curând era în stare să străbată câmpurile în fugă, iar lui Ruth i se părea că pădurea îl vindecase, de parcă Oliver i-ar fi absorbit inexorabila forţă vitală. Alergând printre straturile joase şi dese de plante, era în stare să desluşească semnele intrigii arboricole, spectacolul şi luptele pentru putere, în vreme ce speciile îşi disputau controlul asupra unei raze de soare sau pinii gigantici şi sporii ciupercilor optau să lucreze împreună spre folosul reciproc. Putea să vadă timpul desfăşurându-se acolo, putea să vadă istoria, încastrată în spiralele şi formele fractale ale naturii, iar apoi venea acasă, transpirat şi cu răsuflarea tăiată, să-i spună lui Ruth ce văzuse.

Casa lor era făcută din lemn de cedru din pădure. Era o construcţie bizară, cu două etaje, ridicată de hipioţi prin anii ’70, cu acoperiş de şindrilă, streşini adânci şi o verandă extinsă în partea din faţă, care dădea spre o mică pajişte străjuită de jur împrejur de copaci înalţi. Agentul imobiliar pusese casa pe lista celor cu vedere la ocean, dar nu exista decât o singură fereastră care îţi permitea să arunci o privire la apă şi aceasta era în biroul lui Ruth, de unde putea să vadă, de fapt, numai un mic petic de mare şi cer printr-o canelură în formă de U, în partea dinspre vârf a zidului de copaci, care arăta ca un tunel răsturnat. Agentul imobiliar le atrăsese atenţia că ar putea să doboare la pământ copacii care le blocau vederea, însă ei n-au făcut-o niciodată. Dimpotrivă, au plantat mai mulţi.

Într-o încercare inutilă de a îmblânzi peisajul, Ruth plantase trandafiri europeni căţărători în jurul casei. Oliver plantase la rândul său bambus. Cele două specii au crescut repede, transformându-se într-un desiş încâlcit, astfel încât era aproape imposibil să găseşti intrarea în casă, dacă nu ştiai deja unde se află. Casa era în pericol de dispariţie şi, la vremea aceea, pajiştea începuse să se micşoreze şi ea, pe măsură ce pădurea acapara din ce în

ce mai mult teren, de parcă ar fi fost un val de conifere deplasându-se cu încetineală şi ameninţând să-i înghită cu totul.

Oliver nu era îngrijorat. Se gândea la viitorul îndepărtat. Anticipând efectele încălzirii globale asupra copacilor nativi, îşi dorea să creeze o pădure care să ajute la schimbarea de climă, folosindu-se de cei o sută de acri de câmp deschis aflaţi în proprietatea unui prieten botanist. Plantase un crâng întreg în care se regăseau cele mai vechi specii ale locului – metasequoia, sequoia gigantic, sequoia de coastă, nuci, ulmi şi Ginkgo – specii indigene ale zonei încă de pe vremea maximei termice a Eocenului, cu 55 de milioane de ani în urmă.

— Imaginează-ţi, spuse Oliver. Palmieri şi aligatori prosperând încă o dată, până hăt, în nordul Alaskăi!

Asta era cea mai recentă operă de artă a sa, o intervenţie botanică intitulată „Neo-Eocenul”. O descria ca pe o colaborare între timp şi loc, al cărei rezultat nu vor trăi să-l vadă nici el, nici contemporanii lui, dar el n-avea nimic împotrivă să nu afle ce se va întâmpla. Răbdarea făcea parte din natura lui şi îşi accepta soarta de mamifer cu viaţă scurtă, gonind de colo-colo printre rădăcinile giganţilor.

Dar Ruth nu era nici răbdătoare, nici nu accepta uşor lucrurile şi chiar i-ar fi plăcut să afle ce se va întâmpla. După câţiva ani scurţi (cincisprezece, mai exact – scurţi după numărătoarea lui, interminabili după a ei), petrecuţi în mijlocul acestui dezmăţ vegetativ, Ruth începuse să se simtă din ce în ce mai nesigură pe ea. Îi lipseau clădirile din New York City. Nu se putea situa pe sine într-un timp şi într-o istorie a umanităţii decât dacă se afla într-un peisaj urban, cu linii drepte şi arhitectură. Ca romancieră avea nevoie de asta. Îi lipseau oamenii. Îi lipseau intriga umană, spectacolul şi luptele pentru putere. Avea nevoie de propria ei specie, nu ca să aibă cu cine vorbi neapărat, ci doar ca să fie printre ai ei, ca un trecător în mulţime, ca un martor anonim.

Dar aici, pe insula asta populată răzleţ, cultura

umană abia dacă exista, era mai diluată decât cel mai subţire strat de furnir, îngropată în trandafiri ţepoşi şi desişuri de bambus, Ruth se uita pe fereastră şi se simţea de parcă ar fi păşit într-o poveste blestemată. Fusese vrăjită. Se înţepase în deget şi căzuse într-un somn adânc ca o comă. Anii trecuseră, iar nu întinerea deloc. Îşi ţinuse promisiunea făcută tatălui ei şi avusese grijă de mama ei. Acum, că mama ei murise, Ruth simţea că propria-i viaţă trecea pe lângă ea. Poate că era timpul să părăsească acest loc care sperase să fie casa ei pentru totdeauna. Poate că era timpul să rupă vraja.

5.

A-ţi părăsi casa este un eufemism budist pentru a părăsi viaţa lumească şi a apuca pe calea monahală, ceea ce era în mare măsură contrarul lucrurilor la care se gândea Ruth în timp ce chibzuia la eventualitatea întoarcerii în oraş. Maestrul zen Dogen folosise expresia „Meritul de a-ţi părăsi casa", titlul capitolului 86 din *Shobogenzo.* Acesta este capitolul în care îşi laudă tinerii călugări pentru că au pornit-o pe calea deşteptării şi explică natura granulară a timpului: cele 6 400 099 980 de momente[40] care constituie o singură zi. Ideea sa este că fiecare dintre aceste momente ne oferă oportunitatea de-a ne impune voinţa. Chiar şi când pocnim din degete, spune el, ni se oferă 65 de ocazii de-a ne deştepta şi de-a alege cursul unor acţiuni care să ducă la o karma benefică şi să ne schimbe vieţile.

„Meritul de a-ţi părăsi casa" a fost iniţial conţinutul unei prelegeri ţinute călugărilor de la Eiheiji, mănăstirea fondată de Dogen undeva în munţii din prefectura Fukui, departe de decadenţa şi corupţia oraşului. În *Shobogenzo,* textul acestei prelegeri este urmat de data la care a fost ţinută: *O zi din timpul vacanţei de vară în cel de-al şaptelea an al erei Kenchd.*

40 *Setsuna* (#lJ^IS). în japoneză, termen provenit din cuvântul sanscrit *ksăna* (vezi Anexa A).

Totul bine şi frumos. Îţi poţi imagina căldura verii învăluind munţii şi bâzâitul ascuţit al cicadelor străpungând aerul torid; călugării meditând oră după oră, neclintiţi pe pernuţele lor umede, în timp ce ţânţarii se învârt în jurul capetelor lor chele şi mici râuri de transpiraţie li se scurg pe feţele tinere, ca lacrimile. Timpul probabil că li se pare interminabil.

Totul bine şi frumos, cu excepţia faptului că cel de-al şaptelea an al erei Kencho corespunde anului 1255 în calendarul gregorian şi, în timpul vacanţei de vară din acel an, maestrul zen Dogen, care se presupune că îşi ţinea prelegerea despre meritul de a-ţi părăsi casa, era mort. Murise în 1253, cu doi ani şi multe momente mai devreme.

Există câteva explicaţii pentru această discrepanţă. Cel mai probabil, Dogen scrisese o ciornă a prelegerii cu câţiva ani înainte de-a muri şi, intenţionând să o revizuiască, lăsase notiţe şi comentarii scrise în acest sens, care fuseseră mai târziu încorporate într-o versiune finală a prelegerii ţinute călugărilor de către moştenitorul său dharma, maestrul Koun Ejo.

Există şi o altă posibilitate, şi anume că, în respectiva zi de vară a celui de-al şaptelea an al erei Kencho, maestrul zen Dogen nu era întru totul mort. Desigur, nu era nici întru totul viu. Precum pisica lui Schrodinger, în experimentul cuantic mental, era în acelaşi timp şi viu, şi mort.[41]

Marea materie a vieţii şi a morţii este adevăratul subiect al „Meritului de a-ţi părăsi casa”. Când Dogen îşi îndeamnă tinerii călugări de la munte să meargă mai departe, moment după moment, să-şi adune forţele şi să rămână credincioşi căii luminii şi propriei devoţiuni, vrea să spună, pur şi simplu, următoarele: *Viaţa trece repede! Nu irosiţi un singur moment din viaţa voastră preţioasă!*

Deşteptaţi-vă acum!

Şi acum!

Şi acum!

---

41 Pentru mai multe idei despre Dogen şi mecanica cuantică, vezi Anexa B.

6.

Ruth aţipise în scaunul ei, în biroul de la etaj. Turnul ciufulit de pagini cuprinzând ultimii ei zece ani de viaţă stătea pătrăţos pe birou în faţa ei. Literă cu literă, pagină cu pagină, construise acest edificiu, dar acum, de câte ori îşi contempla amintirile, mintea
i se contracta şi începea să se simtă inexplicabil de somnoroasă. Trecuseră luni, poate chiar un an, de când adăugase ultima dată ceva la teancul acela. Refuzau să-i vină orice noi cuvinte şi abia dacă şi le mai amintea pe cele vechi pe care le scrisese. Îi era teamă să arunce o privire. Ştia că trebuie să-şi citească ciornele din nou, dar era prea mult pentru creierul ei înceţoşat. Lumea din acele pagini era la fel de confuză ca un vis.

Afară, Oliver tăia lemne de foc şi auzea loviturile ritmice ale toporului spintecând buştenii. Exerciţiul îi făcea bine. Era afară de vreo trei-patru ore deja.

Îşi adună forţele şi se îndreptă hotărâtă în scaun. Jurnalul roşu şi curajos stătea în vârful teancului ei de memorii şi îl luă ca să-l dea la o parte. Era de parcă ar fi ţinut în mână o cutie. Întoarse cartea pe partea cealaltă. Când era mică, întotdeauna rămânea surprinsă când punea mâna pe o carte dimineaţa, o deschidea şi descoperea literele aliniate frumos la locurile lor. Cumva, se aştepta să fie toate amestecate, să fi căzut la fund în clipa în care închidea copertele. Nao descrisese ceva asemănător văzând paginile albe din volumul lui Proust şi întrebându-se dacă literele căzuseră ca nişte furnici moarte. Citind lucrul ăsta, Ruth simţise subit că recunoaşte senzaţia.

Aşează jurnalul la capătul îndepărtat al biroului, să nu-i stea în drum, apoi se încruntă la propriul manuscris. Poate că ceva de genul ăsta se întâmplase şi cu paginile ei. Poate că, dacă se apuca să citească, urma să descopere că cuvintele ei dispăruseră. Şi poate că ăsta va fi un lucru bun. Poate că va fi o uşurare. Memoriile chinuite se uitară mohorâte înapoi la ea. Cât mama ei era încă în viaţă,

proiectul i se păruse o idee bună. Pe parcursul lungii perioade de decădere, Ruth înregistrase eroziunea treptată a minţit mamei ei şi se observase, de asemenea, pe sine, făcându-şi însemnări ample despre propriile sentimente şi reacţii. Rezultatul era acest morman inestetic de pe biroul din faţa ei. Îşi aruncă fugar privirea peste prima pagină şi o împinse imediat deoparte. Tonul cu care era scrisă o deranjă – excesiv de dulce şi elegiac. O făcea să se tragă înapoi. Era scriitoare. Avea un interes aparte pentru vieţile celorlalţi. Ce-o apucase dintr-odată să creadă că putea să scrie o biografie?

Nu nega că jurnalul lui Nao începuse s-o distragă şi, chiar dacă era hotărâtă să respecte un ritm anume, tot nu făcuse decât să-şi petreacă mare parte din zi la calculator, căutând pe internet liste cu numele victimelor de la cutremur şi tsunami. Descoperise un site unde puteau fi căutate persoane şi încercă să găsească numele Yasutani. Existau câteva persoane, dar nimeni cu prenumele Jiko sau Naoko. Nu cunoştea numele părinţilor, aşa că aruncă o privire pe paginile unde oamenii scriseseră despre cei dispăruţi, căutând detalii care să se potrivească. Informaţiile erau insuficiente: detalii de bază, despre vârstă, sex şi domiciliu, locul de muncă al victimei, unde fusese văzută ultima dată şi cu ce era îmbrăcată. Deseori erau şi poze, făcute în vremuri mai bune. Un băiat zâmbind cu bereta de şcolar pe cap. O femeie tânără, făcând cu mâna la cameră în faţa unui altar. Un tată într-un parc de distracţii, ţinându-şi copilul de mână. Dincolo de stratul acesta sărăcăcios de informaţii, se întindea tragedia în forma ei cea mai pură. Toate aceste vieţi, dar niciuna dintre ele nu era cea pe care o căuta ea. Într-un târziu, se dădu bătută. Avea nevoie de mai multe informaţii despre membrii familiei Yasutani, iar singurul fel de-a le obţine era să citească jurnalul mai departe.

Ruth închise ochii. O vedea în minte pe Nao, stând singură în bucătăria din ce în ce mai întunecoasă, aşteptându-şi mama să-l aducă acasă de la poliţie pe tatăl ei. Oare cum se simţise în acele lungi momente? Era greu

să-ţi dai seama din jurnal de textura intervalelor de timp. Niciun scriitor, nici cel mai competent, nu poate reconstitui în cuvinte curgerea unei vieţii trăite, iar Nao n-avea nici pe departe atâta îndemânare. Bucătăria aceea meschină era întunecată şi tăcută. Animatoarele de bar gemeau şi se pocneau de pereţii subţiri. Zdrăngănitul metalic al cheilor în broască a făcut-o probabil să tresară, dar a rămas unde se afla. Picioare împleticindu-se pe hol. Oare părinţii ei au scos vreun cuvânt? Probabil că nu. A ascultat zgomotul apei curgând, în timp ce mama ei umplea cada de baie, iar tatăl ei se dezbrăca în dormitor. Nu s-a mişcat. N-a ridicat privirea. Îşi ţinea ochii aţintiţi asupra degetelor, care zăceau la ea în poală ca nişte lucruri moarte. Şi-a ascultat tatăl cum făcea baie, apoi – sub privirea sumbră a mamei ei – l-a ascultat cum se bâlbâie mărturisind. Oare a aruncat o privire la obrajii lui rozalii şi a descoperit pe ei ruşinea sau doar căldura băii? I-a observat broboanele de sudoare de pe frunte? Câte momente au trecut din clipa în care a început să vorbească până când mama ei s-a ridicat şi a părăsit încăperea? Bâzâitul neoanelor se auzea deosebit de tare în liniştea aceea.

Şi apoi, în dormitorul pe care îl împărţea cu părinţii, oare şi-a tras cuverturile peste cap sau a aprins lumina să citească o carte, oare s-a apucat de învăţat pentru vreun test pe care ştia cu siguranţă că avea să-l pice a doua zi? Probabil că a intrat pe internet şi a căutat pe Google *sinucidere, bărbaţi,* în timp ce părinţii ei dormeau sau se prefăceau că dorm, întorşi cu spatele unul la celălalt, pe saltelele lor separate, pe podeaua dindărătul ei. Dacă ar fi făcut-o, ar fi aflat, aşa cum a aflat şi Ruth, că sinuciderea întrecea cancerul drept cauză principală a morţii în cazul bărbaţilor de vârstă mijlocie din Japonia, iar tatăl ei se înscria perfect în segmentul-ţintă. Să fi fost asta o consolare? în pijamale, stătea dinaintea ecranului lucind în întuneric, vag conştientă de zgomotele inspiraţiei şi expiraţiei desincronizate, răsuflarea tatălui ei mai puternică, mai hotărâtă, în ciuda dorinţei sale manifeste

de-a o curma, iar a mamei, mai blândă, dar punctată din când în când de câte o priză ascuţită de aer, absorbită cu panică pe nas, sau de câte o pauză apneică.

Ce simţea în momentul acela?

Ruth deschise ochii. Ceva era diferit. Ascultă în jur. Auzea păsările afară, un stol de raţe negre ieşind din apă, păcănitul unei ciocănitori uriaşe, pleoscăitul lichid şi croncănitul corbilor, dar ce îi atrăsese atenţia atunci era nu un sunet, ci mai degrabă absenţa unuia: lipseau loviturile ritmice ale toporului lui Oliver. Simţi cum o cuprinde tremuratul. Când se oprise? Se ridică şi se uită pe fereastra care dădea spre grămada de lemne. Se rănise? Ameţise şi îşi retezase singur piciorul? Viaţa rurală era plină de pericole. În fiecare an, cineva de pe insulă murea, se îneca sau era grav rănit. Vecinul lor murise culegând mere. Căzuse de pe scară fix în cap şi soţia îi descoperise trupul sub pom, înconjurat de merele vărsate. Erau pericole la tot pasul: scări, pomi, acoperişuri alunecoase, acoperite cu muşchi, jgheaburi de ploaie, topoare, satâre, ferăstraie, arme de foc, cuţite de jupuit pielea, lupi, pume, vânturi puternice, crengi de copaci căzând, valuri furioase, cabluri electrice defecte, dealeri de droguri, şoferi beţi, şoferi în vârstă, sinucidere, chiar şi crimă.

Aruncă o privire pe fereastră. Jos, la capătul aleii pentru maşini, îl zări pe soţul ei. Părea să fie în regulă. Stătea înfipt bine pe picioare lângă grămada de lemne, cu o mână în buzunar şi cealaltă pe coada toporului, uitându-se în sus, spre vârful unui copac, şi ascultând corbii.

7.

— Cioara aia de junglă s-a întors, spuse el în baie, în seara aceea. Îi înnebuneşte pe corbi.

Ruth scoase un mormăit. Se spăla pe dinţi cu periuţa electrică şi avea gura plină de pastă. Oliver stătea întins în cadă, răsfoind ultimul număr din revista *New Science,* în timp ce Pesto se cocoţase pe marginea căzii, lângă capul

lui.

— Uite, citeam despre ciorile de junglă, continuă el. Se pare că în Japonia au devenit o adevărată problemă. Sunt foarte deştepte. Memorează orarul pentru ridicarea gunoiului şi apoi aşteaptă gospodinele să ducă gunoiul afară ca să rupă pungile şi să fure ce găsesc înăuntru. Mănâncă pisoi micuţi şi folosesc umeraşele de sârmă să-şi facă cuiburi pe stâlpii de înaltă tensiune, scurtcircuitând liniile şi provocând pene de curent. Compania de Energie Electrică din Tokyo susţine că ciorile sunt responsabile de sute de întreruperi pe an, chiar de unele majore, care au lăsat fără curent trenuri de mare viteză. S-au format patrule speciale care vânează ciorile şi le distrug cuiburile, dar ciorile sunt mai deştepte şi îşi construiesc cuiburi false. Copiii trebuie să se ducă cu umbrela la şcoală ca să se ferească de atacurile lor şi să se apere de găinaţ, iar femeile evită să poarte agrafe strălucitoare în păr.

Ruth scuipă.

— Pari încântat de asta, spuse ea, cu capul vârât în chiuvetă.

— Sunt. Îmi plac ciorile. Îmi plac toate păsările. Îţi aminteşti incidentele acelea cu bufniţele din Stanley Park de acum câţiva ani? Oamenii care ieşeau la jogging şi ajungeau la Urgenţă cu răni la cap, plângându-se că au fost atacaţi de bufniţe în picaj. Doctorii au reuşit până la urmă să-şi dea seama ce se întâmpla. Era sezonul puilor, bufniţele erau toate mici şi de-abia învăţau meseria de bufniţă. Cineva a observat *că joggerii* erau mai toţi bărbaţi de vârstă mijlocie, cu chelie pe jumătate şi restul de păr strâns în coadă la spate. Imaginează-ţi cum erau ei văzuţi de sus, toate capetele alea lucioase, cu codiţe ca de şoricei, săltând într-o parte şi în alta. Trebuie să fi arătat ca linguriţele folosite pe post de momeală pentru peşte. Irezistibile pentru un pui de bufniţă.

Ruth se ridică şi se şterse la gură cu un prosop.

— Şi tu eşti un bărbat de vârstă mijlocie care începe să chelească. Ar trebui să grijă.

Îl lovi uşurel cu degetele în vârful capului în drum

spre uşă. Motanul se aruncă asupra mâinii ei.

— Da, zise Oliver, revenind la numărul său din *New Science.* Dar observi că nu mi-am lăsat coadă.

Nao

1.

Jiko Yasutani este străbunica mea din partea tatălui şi a avut trei copii: un fiu pe nume Haruki şi două fiice pe nume Sugako şi Ema. Aşa arată arborele familiei:

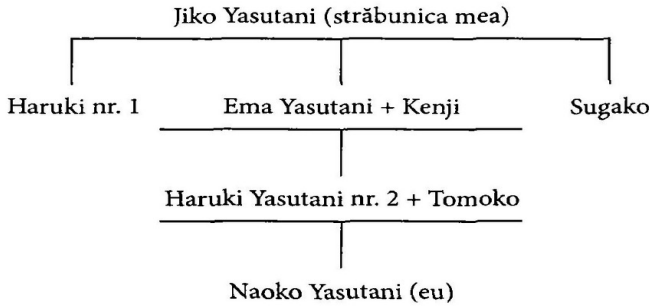

Ema era bunica mea şi, când s-a măritat ea, Jiko l-a adoptat pe soţul ei, Kenji, ca să-i ţină locul lui Haruki, căzut în cel de-al Doilea Război Mondial. Nu că ar fi putut cineva să-l înlocuiască pe Haruki, dar familia avea nevoie de un fiu, ca să ducă mai departe numele de Yasutani.

Haruki era unchiul tatălui meu, iar Ema i-a dat tatei numele lui. Haruki nr. 1 era pilot kamikaze, ceea ce e destul de ciudat, dacă stai să te gândeşti, pentru că, înainte să devină pilot de bombardier sinucigaş, fusese student la Filosofie, la Universitatea din Tokyo, iar tatălui meu, Haruki nr. 2, îi place nespus filosofia şi tot încearcă să se sinucidă, prin urmare, s-ar putea spune, bănuiesc, că sinuciderea şi filosofia sunt două trăsături de familie, cel puţin printre Haruki.

Când i-am spus lucrul ăsta lui Jiko, mi-a povestit că Haruki nr. 1 nu şi-a dorit cu adevărat să se sinucidă. Era

doar un tânăr căruia îi plăceau cărţile şi poezia franţuzească şi nici măcar n-a vrut să plece la război, dar l-au obligat. Pe vremea aceea îi luau pe toţi la război, indiferent dacă voiau sau nu. Jiko mi-a spus că Haruki suferea din cauza hărţuielilor constante în armată, pentru că îi plăcea atât de mult poezia franţuzească, aşa că asta e probabil o altă trăsătură de familie: interesul pentru cultura franceză şi hărţuitul.

Oricum, din cauză că Haruki nr. 1 a fost omorât în război, sora lui cea mare, Ema, şi apoi tatăl meu au ajuns să ducă mai departe numele familiei Yasutani, motiv pentru care şi pe mine mă cheamă astăzi Nao Yasutani. Şi vreau să spun că m-am cam speriat uitându-mă la arborele nostru genealogic, pentru că, după cum se vede, totul ajunge să depindă de MINE pe mai departe. Şi cum eu nu intenţionez să mă mărit sau să am copii, cam până aici ne-a fost. *Finito. Sayonara, Yasutani.*

Vorbind de nume, bunica mea Ema a fost botezată după Emma Goldman, una dintre eroinele lui Jiko. Emma Goldman a fost o anarhistă faimoasă, cu multă vreme în urmă, pe când Jiko era abia o copilă, iar Jiko crede că era o persoană extraordinară. Emma Goldman a scris o autobiografie intitulată *Trăindu-mi viaţa,* pe care Jiko tot încearcă să mi-o dea să o citesc, dar eu încă n-am apucat, pentru că sunt prea ocupată să-mi trăiesc viaţa sau să-mi dau seama cum să n-o fac.

Jiko şi-a numit cea de-a doua fiică Sugako, după Kanno Sugako, o altă anarhistă dintr-asta faimoasă, tot o eroină a lui Jiko şi prima femeie care a fost spânzurată pentru trădare în Japonia. În ziua de azi, lumea o consideră pe Kanno Sugako o teroristă, pentru că a plănuit asasinarea împăratului cu o bombă, dar ascultând-o pe Jiko cum vorbeşte despre ea, îţi poţi da seama că nu prea crede povestea asta. Jiko o adora cu adevărat. Nu fuseseră iubite sau ceva de genul ăsta, pentru că Jiko era abia o copiliţă când Sugako a fost spânzurată şi probabil că nici n-a apucat s-o cunoască, însă cred că era îndrăgostită de ea, aşa cum fac tinerele fete pasiuni pentru staruri pop mai în

vârstă sau pentru luptătoare profesioniste. Sugako a scris un jurnal care se numeşte *Cugetări în drum spre şstreang,* pe care se presupune că ar trebui să-l citesc, de asemenea. E un titlu magnific, dar de ce-au trebuit să scrie atâta anarhistele astea?

Când tatăl meu era mic, bunica Ema îl ducea la templul bătrânei Jiko, în nord, unde se mutase după ce se făcuse călugăriţă, aşa că ei doi fuseseră destul de apropiaţi. Tata povestea că m-au luat şi pe mine cu trenul de câteva ori în vizită la ea, când eram mică, însă apoi ne-am mutat în Sunnyvale şi n-am mai văzut-o pe Jiko până în momentul când l-au găsit pe tata pe şinele de tren şi am aflat ce fel de om era.

2.

Incidentul cu Expresul Chuo a fost un punct de cotitură în viaţa noastră, chiar dacă ne prefăceam cu toţii că nu se întâmplase nimic. După incident, tata a început să se izoleze de lume şi s-a transformat într-un *hikikomori*[42], iar mama a înţeles în sfârşit că cineva din aşa-zisa noastră familie trebuia să facă rost de o slujbă şi, cu siguranţă, acel cineva n-avea să fie el. A renunţat la meduzele din acvariu, şi-a luat un costum drăguţ şi şi-a făcut o tunsoare corporatistă, a dat telefon câtorva dintre vechile ei colege de la universitate şi aşa a reuşit să obţină o slujbă ca secretară administrativă la o editură ce publica manuale şi reviste academice. Dacă e să ţii cont de felul în care funcţionează companiile japoneze, nu poţi să nu rămâi impresionat, pentru că, chiar dacă slujba era una de începători şi i se plătea un salariu de căcat, era oricum uimitor că reuşise să facă rost de ea, având în vedere că împlinise treizeci şi nouă de ani şi nimeni nu angajează OL[43]-uri în-vârstă-de-trei-zeci-şi-nouă-de-ani.

---

42 *Hikikomori* - o persoană retrasă, care refuză să-şi părăsească locuinţa.

43 *0 eru* - abreviere pentru *office ladies* (literal, „doamne de birou“ - secretare)

Aşadar, acum tata se ascundea în apartament, în timp ce mama aducea de-ale gurii, fapt care lăsa neatinsă o altă problemă, pe mine. Noul an şcolar începuse în martie, iar eu reuşisem cumva să intru în clasa a IX-a, dar aveam în continuare parte numai de *ijime* şi situaţia era din ce în ce mai rea. Până atunci reuşisem să-mi ascund toate micile cicatrici şi răni în formă de ciupituri de pe braţe şi picioare, însă apoi, într-o seară, am rămas fară cada de baie. Întotdeauna avusese scurgeri şi era pătată de un mucegai închis la culoare, dar cel puţin o puteam folosi; însă atunci când ne-a crăpat boilerul şi proprietarul nici gând să-l repare, chiar dacă se presupune că era un prieten de-al tatei, am fost nevoiţi să mergem la sento[44].

Ştiam că o să fiu descoperită dacă mă vedea mama goală şi de aproape, aşa că prima dată când ne-am dus, am început cu figuri: Nici gând! Sub nicio formă! Nu-mi dau hainele jos cu toate femeile astea în vârstă! Şi nu glumeam deloc. Până la urmă, mama s-a săturat să mă audă şi m-a lăsat în vestiar; într-un târziu, m-am dezbrăcat şi am urmat-o înăuntru, încercând să mă acopăr în partea din faţă cu un prosopel ridicol şi dorindu-mi să mor. Îmi amintesc că-mi ţineam privirea aţintită asupra picioarelor şi simţeam că-mi ia foc faţa ori de câte ori se întâmpla să surprind sfârcul cuiva din greşeală. Dar, dacă e vreun lucru pe care l-am învăţat în viaţă – pornind de la a fi puştoaica unui *techno-yuppie* din clasa de mijloc din Sunnyvale, California şi ajungând loaza unui luzăr fără slujbă din Tokyo, Japonia e că omul se poate obişnui cu orice.

După acea primă dată, am încercat întotdeauna să mă duc la baia publică în timp ce mama era încă la lucru. Partea frumoasă în a merge la *sento* devreme este că bazinele nu sunt atât de aglomerate şi poţi să găseşti un loc lângă un robinet, de unde să te uiţi şi să vezi ce se mai întâmplă în jur. În cartierul nostru, la ora aceea, erau în mare parte numai bunicuţe în vârstă şi animatoare de bar care se pregăteau să meargă la lucru, şi ambele categorii

44 *Sentd* - baie publică.

erau amuzante de privit.

De fapt, era cumva uimitor. În Sunnyvale, California, n-aveai cine ştie ce şanse să vezi doamne în pielea goală, în afară de starurile porno de pe copertele revistelor la localurile unde opreau camionagiii, iar acelea nu ţi se înfăţişau, cum ar veni, foarte realist. Şi nici nu-ţi erau arătate vreodată poze cu doamne foarte în vârstă, fiind probabil ilegal sau ceva de genul ăsta, prin urmare, asemenea momente erau pentru mine chiar interesante, la modul ştiinţific. Ce vreau să spun e că animatoarele erau toate zvelte, cu pielea netedă şi, chiar dacă aveau sânii, talia, şoldurile de diferite mărimi, erau toate tinere şi arătau cam la fel. Dar doamnele în vârstă… ah, Doamne! Erau de toate formele şi mărimile, unele cu ţâţe grase, enorme şi altele cu nişte bucăţi de carne atârnând, sfârcuri cât mânerele de la sertare şi burţi precum caimacul care acoperă laptele fiert, când îl împingi într-o parte în cană. Obişnuiam să mă joc potrivind în minte babele şi animatoarele, încercând să-mi imaginez care dintre trupurile acelea tinere se va transforma în unul sau altul dintre cele bătrâne şi cum sânul acesta drăguţ se va veşteji, devenind bucata aceea tristă şi bătrână de carne, sau cum o burtă se va umfla sau se va scofâlci. Era ciudat, ca şi cum aş fi observat timpul trecând, dar nu oricum, ci într-o clipă budistă.

Eram în mod special fascinată de animatoare, cu rutina lor zilnică de înfrumuseţare. Începusem să le urmăresc la saună şi să observ cum îşi cojeau pielea moartă de pe corpuri cu perii şi beţe şi îşi bărbiereau feţele cu mici lame drepte aşezate în vârful unor beţigaşe în culori pastelate. Ce bărbiereau oare? Nu era ca şi cum ar fi avut bărbi sau ceva de genul ăsta. Când intrau în clădire, îţi puteai da seama că de-abia se treziseră – căscau într-una şi îşi spuneau bună dimineaţa, chiar dacă era după-amiaza târziu, însă în rest nu vorbeau prea mult şi aveau ochii umflaţi şi injectaţi din cauza mahmurelii. Dar după o oră în baie, erau toate înviorate, rozalii şi proaspete din nou şi, după ce se uscau, în timp ce se machiau în

vestiar, îmbrăcate numai în lenjerie, începeau să râdă şi să vorbească de întâlnirile pe care le avuseseră cu o noapte în urmă. După ce s-au obişnuit cu mine, mă tachinau din când în când în legătură cu sânii mei, care începuseră să-mi crească, şi ai fi zis că trebuia să mă simt stânjenită, însă nu era cazul. În secret, mă simţeam flatată pentru simplul fapt că observaseră. Le admiram. Mi se părea că sunt drăguţe şi îndrăzneţe, se purtau oarecum libertin şi făceau ce voiau, motiv pentru care mama a decis, probabil, că acela nu era un mediu sănătos pentru mine. M-a obligat să aştept până după cină ca să merg la baie, cel mai groaznic moment al zilei, pentru că atunci veneau toate mamele plictisitoare cu copii mici insuportabili şi mătuşile băgăcioase de vârstă mijlocie, cu părul în culori metalice, care se uitau la tine şi făceau comentarii despre lucruri care nu erau deloc treaba lor. Bineînţeles, una dintre ele mi-a observat cicatricile, deşi încercam să mă ţin cât mai în spate şi să rămân acoperită, şi mi-a zis cu o voce puternică:

— Ah, ce ţi s-a întâmplat domnişoară? Ai cumva o eczemă?

La început, mama n-a părut să observe, dar apoi baba aia afurisită a strigat-o, spunându-i:

— *Okusan, Okusan*[45]*!* Ce e în neregulă cu pielea fiicei tale? E plină de *butsubutsu*[46]. Sper că n-are vreo boală!

Mama s-a apropiat, rămânând în picioare lângă mine, în vreme ce eu mă ghemuisem pe găletuşa mea. M-a apucat de încheietură şi mi-a ridicat braţul, apoi mi l-a întors, uitându-se pe dedesubt, unde cicatricile erau una lângă alta. Degetele ei mi s-au afundat în oasele încheieturii provocându-mi mai multă durere decât ciupiturile copiilor de la şcoală.

— Poate că n-ar fi bine să între în apă, spuse jigodia afurisită. Dacă e vreo urticarie, s-ar putea să fie

---

45 *Okusan* - soţie. Caracterul *oku* (H) înseamnă „interior" sau „înăuntru", cum s-ar spune despre o casă. Cu prefixul onorific *-san,* devine un mod formal de adresare unei femei măritate.

46 *Butsubutsu* - umflături, eczemă cu pete.

contagioasă…

Mama mi-a lăsat braţul să cadă.

— *Tondemonai*[47], a răspuns ea. Sunt doar nişte julituri de la ora de gimnastică. Or fi avut probabil un antrenament mai dur. Nu-i aşa, Naoko?

Am dat din cap doar şi am încercat să mă concentrez la spălat, ca să nu vomit sau să sar în picioare şi s-o iau la goană de-acolo urlând. Mama s-a dus înapoi la bazinul ei şi n-a mai scos un cuvânt până la sfârşitul băii, dar mai târziu, când am ajuns înapoi acasă, m-a trimis în dormitor şi m-a pus să-mi dau toate hainele jos. Tata era încă la băi. *Sentd*-ul era singurul loc din afara casei în care încă mai mergea şi îi plăcea să nu se grăbească, ba chiar rămânea uneori şi la o bere rece după aceea, astfel încât mama avea toată casa la dispoziţie să şteargă pe jos cu mine. A adus o lampă cu neon unde stăteam eu şi m-a examinat din cap până-n picioare şi, pentru a milioana oară, am crezut că o să mor. Mi-a găsit juliturile şi toate micile cicatrici şi coji de la vârfurile forfecuţelor, a descoperit chiar şi peticul chel pe care îl aveam la ceafă, din cauza băiatului care stătea în banca din spatele meu şi îmi smulgea părul fir cu fir. Am încercat să mint şi să spun că era o alergie, apoi am zis că mi-am pierdut părul din cauza stresului, apoi că, de fapt, chiar era de la ora de gimnastică, apoi am sugerat că poate să fie hemofilie, leucemie sau boala Von Willebrand, dar mama nici gând să mă creadă, aşa că până la urmă a trebuit să mărturisesc, povestindu-i ce se întâmpla cu adevărat. Am încercat să nu fac mare tam-tam, pentru că nu voiam meargă să depună vreo plângere şi să se ducă buhul în toată şcoala.

— E în regulă, mamă. Serios. Nu e nimic personal. Ştii cum sunt copiii. Iar eu sunt eleva transferată. Ar face la fel cu oricine altcineva.

Ea a clătinat din cap.

— Poate că nu te străduieşti suficient să-ţi faci prieteni noi, mi-a sugerat.

— Am o mulţime de prieteni, mamă, serios. E în

47 *Tondemonai* - Nu-i nimic.

regulă.

Îşi dorea să mă creadă. Ştiu că la început, când ne-am mutat înapoi în Tokyo, era foarte îngrijorată de cum o să mă adaptez la o şcoală nouă, dar apoi au distras-o meduzele şi, mai târziu, Incidentul cu Expresul Chuo, iar pentru o vreme se părea că eu sunt persoana cel mai bine adaptată din familia noastră. După ce mama a devenit *mainstream,* găsindu-şi un serviciu adevărat, n-a mai avut mult timp la dispoziţie să-şi facă griji pentru situaţia mea la şcoală, ca să nu mai vorbim de activităţile mele în orele de după şcoală. Nu voia să-mi pierd timpul la băi cu animatoarele, dar nici nu voia să mă vadă că stau acasă singură cu tata, din moment ce el suferea de depresie şi avea tendinţe sinucigaşe. Cred că îi era teamă să nu facă vreo nebunie, precum taţii ăia americani care îşi împuşcă copiii şi nevestele cu puşca de vânătoare în timp ce dorm în dormitoarele lor, apoi coboară în pivniţă şi îşi zboară creierii, cu excepţia faptului că, în Japonia, din cauza legilor ce controlează deţinerea armelor, o fac în general cu tuburi, benzi adezive şi monoxid de carbon în maşina familiei. Ştiu asta pentru că deja îmi făcusem obiceiul de-a citi articolele din ziar despre sinucideri, morţi violente şi suferinţe de tot felul. Voiam să ştiu cât mai multe, astfel încât să fiu pregătită pentru moartea tatălui meu, dar până la urmă am dezvoltat o dependenţă pentru poveştile de genul ăsta, în special după ce am început să i le citesc cu voce tare lui Jiko, ca să aibă pentru cine să-şi spună binecuvântările şi să facă figura cu mărgelele *juzu.*

Oricum, ideea era că, având în vedere ce păţeam din partea colegilor de clasă, preferam să-mi asum riscul de-a sta cu tata după şcoală, mai ales că noi n-aveam maşină de familie, ca să nu mai vorbim de casă cu pivniţă. Dar mama nu era prea convinsă.

— Ce-ar fi totuşi să-ţi iei mai multe activităţi după ore? îmi sugeră ea. E început de an şcolar. N-ar trebui să faci şi tu parte dintr-un club? Nu i-ai cerut sfatul dirigintelui vostru? Poate că ar trebui să vorbesc eu cu el…

Ştiţi cum se întâmplă în desene animate când un

personaj rămâne surprins şi îi ţâşnesc ochii din orbite de parcă ar fi împinşi de arcuri sau de nişte benzi elastice? Jur că asta mi s-a întâmplat, apoi mi-a căzut falca, lovind podeaua, ca o cuvă de excavator. Stăteam în mijlocul dormitorului nostru, în chiloţeii mei albi de bumbac şi în maiou, sub razele lămpii cu neon, simţind în stomac o greutate ca un peşte mare şi rece, care murea chiar sub inima mea. M-am uitat pur şi simplu la ea, gândindu-mă: Ah, Doamne, o să mă facă să sfârşesc moartă. Tocmai m-a examinat din cap până-n picioare şi a văzut de ce sunt în stare colegii mei de clasă, iar acum îmi sugerează să petrec şi mai mult timp cu ei *după* şcoală?

Deja eram convinsă că tata înnebunise, pentru că la vremea aceea încă eram de părere că numai oamenii nebuni încearcă să se sinucidă, însă într-un cotlon al minţii mele speram că mama e din nou bine, o persoană normală acum, că încetase cu privitul meduzelor şi îşi găsise o slujbă. Dar în acel moment am înţeles că nu te poţi baza pe ea şi că e la fel de nebună ca tata, iar întrebările ei nu făceau decât s-o demonstreze, ceea ce însemna că nu mai era nimeni în viaţa mea în care puteam să am încredere că-mi va oferi siguranţa necesară. Cred că niciodată nu m-am mai simţit atât de goală şi de singură. Mi s-au muiat genunchii şi m-am scufundat, ghemuindu-mă acolo. Legănându-mi peştele. S-a zvârcolit o ultimă dată, ridicându-mi-se aproape până în gât, apoi s-a prăbuşit cu un fâlfâit şi a rămas locului, icnind cu gura deschisă după aer. L-am ţinut. Îmi murea în braţe. Mi-am strâns hainele de pe *tatami* şi le-am pus pe mine, întorcându-mă cu spatele la mama, pentru că nu voiam să-i văd faţa în timp ce-mi cerceta trupul.

— O să fie în regulă, mamă. Nu mă interesează prea tare activităţile de după şcoală.

Dar ea nu mă auzea.

— Nu, îmi spuse. Să ştii, cred că o să am o discuţie cu dirigintele vostru…

Peştele mi se cutremură pe fundul cuştii toracice.

— Nu cred că e o idee aşa de bună, mamă.

— Dar, Nao-chan, chestia asta trebuie să înceteze.

— O să înceteze. Serios, mamă. Numai las-o baltă.

Dar mama scutură din cap.

— Nu, spuse ea. Nu pot să stau cu mâinile în sân şi să las aşa ceva să i se întâmple fiicei mele.

Apăruse ceva nou în vocea ei, o hotărâre fermă, care suna foarte american. Şi se potrivea atât de bine cu noua ei tunsoare şi atitudine de persoană capabilă, gen Hillary Clinton, încât eram de-a dreptul înspăimântată.

— Te rog, mamă…

— *Shimpai shinakute îi no yo,* zise ea, apucându-mă uşurel de după umeri.

Să nu-mi fac griji? Ce prostie!

3.

La început nu s-a întâmplat nimic şi, pentru câteva zile, am crezut că poate a uitat sau s-a răzgândit. De când devenise un *hikikomori,* tata nu mă mai conducea la şcoală, aşa că mergeam singură şi îmi luasem obiceiul de-a ajunge în ultima clipă, fix atunci când suna clopoţelul. De asemenea, căpătasem obiceiul de-a petrece un timp la micul templu de pe drum, mirosind tămâia şi ascultând păsările şi insectele. Nu mă rugam lui Buddha, pentru că pe-atunci credeam că e ca Dumnezeu, iar eu nu cred în Dumnezeu, lucru deloc surprinzător având în vedere cât de jalnică este figura autorităţii masculine în viaţa mea. Dar bătrânul Shaka-sama nu e aşa. N-a pretins niciodată că este mai mult decât un profesor înţelept şi acum nu mă mai deranjează să mă rog lui, pentru că e ca şi cum m-aş ruga bătrânei Jiko.

În grădina din spatele templului e o moviliţă de muşchi verde, cu un arţar pitic care creşte în vârf şi o bancă de piatră în apropiere, unde stăteam privind mugurii de arţar, de un verde palid, desfăcându-se în frunze palmate. Toamna, când aceleaşi frunze căpătau culoarea bronzului şi cădeau, un călugăr venea să le mături de pe covorul verde al muşchiului cu o mică măturică de bambus,

iar primăvara, uneori venea să culeagă câteva ierburi. Moviliţa aceea verde era ca o mică insulă a lui, de care avea grijă şi, mai mult decât orice, îmi doream să mă micşorez şi eu, să mă fac destul de mică încât să pot trăi sub arţarul acela. Era atât de linişte. Stăteam pe bancă, pierdută în fantezii ca aceasta până în ultima clipă, când trebuia să părăsesc zidurile înalte ale templului, unde eram în siguranţă, ca să fug la şcoală, unde nu mai eram, strecurându-mă pe poartă exact în clipa în care se stingea clinchetul ultimului clopoţel.

Acesta era obiceiul pe care îl aveam, însă la o săptămână după ce mama îmi descoperise cicatricile şi juliturile, m-am dus în grădină şi am dat peste o baricadă ce bloca trecerea. Făceau nişte lucrări de consolidare la fundaţia templului, aşa că în ziua aceea am ajuns la şcoală devreme.

Am ştiut imediat că ceva era diferit. Nimeni nu şi-a ridicat privirea în timp ce mă apropiam, nici nu păreau să mă fi observat. Am zăbovit o vreme chiar în faţa porţilor şcolii, apoi m-am strecurat înăuntru, dar nu mă aştepta nimeni, nu mă pândea şi nu mă încercuia nimeni. Am ascultat cu atenţie, însă nu mi-am auzit numele cântat dulce de copii cu ochii lucind. Mă ignorau cu toţii şi au continuat să vorbească unii cu alţii, de parcă nici n-aş fi fost acolo.

La început, m-am simţit tulburată, încercam un sentiment de uşurare sau chiar entuziasm, dar apoi mi-am zis: Nu, ia stai aşa, poate că pun la cale ceva cu adevărat înfiorător. Nu fi tâmpită, Nao! Fii atentă, rămâi în gardă! Aşa că am aşteptat, cu ochii în patru. Orele de dimineaţă s-au scurs monoton una după alta – japoneză, istorie, matematică, educaţie morală – şi nu m-a deranjat nimeni. Nimeni nu m-a ciupit, nu m-a scuipat, nu m-a înţepat cu vârful pixului. Nimeni nu s-a ţinut de nas, nimeni nu m-a ameninţat cu violul şi nu s-a prefăcut că vomită trecând pe lângă banca mea. Băiatul care stătea în spatele meu nu mi-a smuls un singur fir de păr şi, până după-amiază, începusem să cred că coşmarul meu se terminase în

sfârşit. La ora prânzului am fost lăsată complet singură în banca mea cu cutia de prânz şi nimeni nu mi-a aruncat-o pe podea, nici nu mi-a călcat turtele de orez în picioare. În pauză am stat singură, cu spatele la gardul şcolii, privindu-i pe ceilalţi copii cum râd şi vorbesc. Când a sunat clopoţelul şi s-au terminat orele pe ziua aceea, am străbătut holul aglomerat de parcă aş fi fost invizibilă, o fantomă sau un spirit al morţii.

4.

Nu ştiu dacă vizita mamei la şcoală i-a făcut să înceteze cu tortura fizică. Mă cam îndoiesc. Probabil că se plictisiseră oricum şi erau pe punctul de-a se opri, iar plângerea mamei i-a împins către această nouă fază. Nu ştiu cu cine a vorbit mama, dar probabil că nu a fost noul nostru diriginte din clasa a IX-a, Ugawa Sensei, care nu era decât un suplinitor în locul profesoarei obişnuite, aflată în concediu de maternitate. Cred că mama trebuie să fi vorbit cu cineva mai înalt în funcţie, poate cu directorul adjunct sau chiar cu directorul însuşi, iar motivul pentru care cred asta este că Ugawa Sensei părea să fie de comun acord cu colegii mei că e momentul să mă ignore, prefăcându-se că nu mă aude şi nu mă vede. N-am observat la început. Mă ignorase întotdeauna, nu mă striga niciodată la tablă şi, din moment ce eu nu ridicam niciodată mâna în clasă pentru a răspunde la întrebări, se putea spune că sentimentul era reciproc. Dar apoi a început să facă ceva nou în timp ce striga prezenţa de dimineaţă. Mi-a citit numele, „Yasutani!”, şi eu am răspuns „*Hai*!”, însă în loc să mă treacă prezentă, de data asta m-a strigat din nou: „Eleva transferată Yasutani!”, ca şi cum nu m-ar fi auzit. Eu i-am răspuns din nou *„HAI!!!”,* cât de tare puteam, dar el s-a încruntat, a clătinat din cap şi m-a trecut absentă. A ţinut-o aşa câteva zile, până când s-a întâmplat să-i observ pe câţiva dintre băieţi rânjind pe ascuns şi m-am prins care era faza. Atunci mi-am pierdut vocea. Oricât aş fi încercat, nu reuşeam să scot niciun

sunet. Era ca şi cum muşchii gâtului meu se predaseră în mâinile unui criminal, care îmi sugruma vocea în clipa când încerca să se facă auzită. Uneori, câte un copil se arăta de ajutor, răspunzând în locul meu: *„Yasutani-kun wa rusu desu yo”*[48]*.* După o vreme, nu mai aveam nicio reacţie când îmi auzeam numele strigat, mă uitam fix la suprafaţa uzată a băncii mele, cu buzele strânse, fiindu-mi clar că sunt cu toţii vârâţi în povestea asta şi se amuză pe tăcute.

Era ciudat de liniştitor. Nu mă deranja râsul acela tăcut atât de tare, pentru că cel puţin nu-mi lăsa cicatrici pe corp, şi aproape că mă bucuram să-l văd pe Ugawa Sensei obţinând câteva bile albe şi punându-se bine cu copiii populari din clasa noastră. Profesorii suplinitori erau chiar mai rău văzuţi decât elevii transferaţi, iar Ugawa Sensei era un mare luzăr, mai mare decât mine, aşa că mereu îmi păruse rău pentru el. Avea capul de forma şi culoarea unui *enoki*[49]*,* dinţii stricaţi, părul rar şi purta pulovere pe gât din material sintetic, cu umerii plini de mătreaţă, ca nişte spori. Pe deasupra, mirosea urât, avea un miros corporal de-a dreptul înfiorător.

Spun toate astea nu din pură răutate, ci pentru că vreau să se înţeleagă exact cât de greu ar fi fost ca un luzăr precum Ugawa Sensei să devină vreodată popular printre elevii puternici de la el din clasă, dar mulţumită mie, chiar reuşise să ajungă la un asemenea rezultat. Îi puteam citi entuziasmul pe chip când îmi striga numele şi se prefăcea că aşteaptă, în clipa în care se uita la mine şi apoi prin mine, atât de convingător, încât până şi eu aş fi putut crede că nu eram acolo. Când mă trecea absentă, o făcea cu o înfloriturăă triumfătoare a stiloului, ca şi cum ar fi înfăptuit ceva minunat.

Sper să se înţeleagă că nu îl cred un om rău. Cred doar că era foarte nesigur pe el şi se putea convinge de orice, aşa cum reuşesc s-o facă oamenii nesiguri. Ca tatăl

---

48 *Yasutani-kun wa rusu desu yo* - Yasutani este absentă.

49 *Enoki* - o ciupercă mică şi albă, cu o pălărioară rotundă pe o tulpină lungă, filiformă, care creşte în mănunchiuri în întuneric şi nu vede niciodată lumina zilei.

meu, de exemplu, care se poate convinge singur că sinuciderea lui nu mă va afecta pe mine sau pe mama, că de fapt ne va fi mai bine fară el şi, la un moment dat, într-un viitor nu foarte îndepărtat, ne vom da seama de asta şi îi vom fi recunoscători pentru că s-a sinucis. La fel şi cu Ugawa Sensei, care probabil s-a gândit că şi eu voi fi mai fericită pur şi simplu nefiind acolo şi chiar a avut dreptate în privinţa asta. Într-un fel, nu făcea decât să mă ajute să-mi ating scopul, iar ca urmare, aproape că-i eram recunoscătoare.

Alunecam pe deasupra zilelor de şcoală ca o mână de nori, ca o pată întâmplătoare de umiditate, abia dacă eram acolo, iar după şcoală mă întorceam la apartament, mai mult sau mai puţin singură, ceea ce era mai bine decât să fiu urmărită, să mi se pună piedici sau să fiu împinsă în tonomate şi peste rastelele pline cu biciclete. Ştiam că nu sunt cu totul în afara pericolului încă, pentru că uneori colegii de clasă mă urmăreau, dar rămâneau mereu de cealaltă parte a străzii sau cu un bloc în urma mea şi, chiar dacă făceau comentarii cu voce tare despre cartierul nostru sărăcăcios, ca un ghetou, cel puţin nu încercau să vorbească cu mine sau să mă atingă.

Odată ce ajungeam acasă, tata îmi pregătea o gustare, apoi mă aşezam împreună cu el şi îmi făceam temele sau doar stăteam pe internet, pierzând vremea sau scriindu-i prietenei mele celei mai bune, Kayla, din Sunnyvale, care încă mă plăcea destul de mult cât să-şi petreacă timpul cu mine online. Dar chiar şi asta era destul de stresant, ca să spun adevărul, fiindcă voia să afle cum e şcoala mea, iar eu n-aveam de gând să-i povestesc despre practicile *ijime,* pentru că atunci şi-ar fi dat seama ce luzăriţă am ajuns, aşa că îi povesteam, în schimb, chestii bizare şi amuzante despre civilizaţia japoneză.

„Pari atât de departe", îmi scria Kayla. „Sună ireal."

Era adevărat. Eram ireală şi viaţa mea era ireală, în vreme ce Sunnyvale, care era real, se afla la njdemii de milioane de kilometri distanţă în timp şi spaţiu, aşa cum se vede minunatul nostru Pământ din spaţiul cosmic, iar eu şi

tata eram doi astronauţi, trăind pe o navă spaţială, orbitând în întunericul rece.

5.

Spuneam că tata se retrăsese din lume, devenind un *hikikomori,* dar n-aş vrea să-şi facă cineva o impresie greşită. Tata mă iubea şi îşi dorea să fiu în siguranţă. N-avea s-o ia razna şi să-mi ceară să ne vârâm amândoi capetele în cuptor sau altceva de genul ăsta. Şi, în timp ce majoritatea indivizilor *hikikomori* stau în casă zi şi noapte, răsfoind reviste porno şi vizitând website-uri *hentai,* slavă Domnului, tata nu era în halul ăsta de jalnic. Dar era, cu siguranţă, jalnic. Aproape că renunţase să mai între pe internet şi, în schimb, îşi petrecea timpul citind volume de filosofie vestică şi confecţionând insecte *origami,* care – după cum probabil vă aduceţi aminte din copilărie – este arta japoneză de a plia hârtia.

Toată chestia cu filosofia începuse din cauză că editura unde lucra mama publica o serie de volume intitulată „Marile minţi ale filosofiei vestice”. După cum probabil ghiciţi, aceste mari minţi ale filosofiei vestice nu se vindeau prea bine, aşa că adusese acasă un set de volume rămase din stoc, sperând să-l ajute să-şi găsească sensul vieţii, dacă tot erau gratis. Aşa că tata a început cu Socrate şi a continuat cu câte un filosof pe săptămână. Nu cred că îl ajutau să descopere sensul vieţii, însă cel puţin îi ofereau un scop palpabil, iar asta era ceva. Eu cred că n-are importanţă scopul în sine, atâta vreme cât reuşeşti să-ţi găseşti unul care să te ţină ocupat în timp ce-ţi duci mai departe viaţa lipsită de orice sens.

Şi puteţi să vă luaţi adio de la ce vi se părea vouă că ştiţi despre *origami,* pentru că chestiile pe care le plia tata nu erau cocori şi bărcuţe sau coifuri pentru petreceri şi cutiuţe pentru bomboane. Chestiile pe care le plia el erau un soi de *origami* pe steroizi, complet demente şi deosebit de frumoase. De fapt, îi plăcea să plieze paginile marilor minţi ale filosofiei vestice şi, după ce le termina de citit, le

decupa din carte cu cutterul şi o riglă cu marginea oţelită. După cum probabil că ştiţi, sunt o groază de minţi mari în filosofia vestică, iar cărţile erau tipărite pe coli foarte subţiri, astfel încât să poată fi înghesuite cât mai multe minţi în seria respectivă. Tata spunea că hârtia subţire e mai uşor de pliat, mai ales dacă lucrezi la ceva complicat, cum ar fi un *Trypoxylus dichotomus,* care este un scarabeu-rinocer japonez, sau o *Mantis religiosa* – călugăriţa. Nu folosea decât minţile care nu-i plăceau la pliat şi aşa am ajuns să avem multe insecte făcute din Nietzsche şi Hobbes.

Tata obişnuia să stea cu orele pe podea, în faţa unei *kotatsu*[50]*,* citind şi pliind, pliind şi citind, iar eu mă aşezam lângă el şi îmi făceam temele, atâta timp cât promitea să nu fumeze prea mult. Avea nişte ţigări false, din plastic, mentolate, care să-l ajute să scape de dependenţa de nicotină, iar uneori îi ceream şi eu una şi stăteam unul în faţa celuilalt, aplecaţi peste cărţile noastre, cu coatele proptite de măsuţă, sugând şi mestecând la unison din ţigările noastre false. Era destul de drăguţ, mai ales când, după o vreme, ceva îi stârnea interesul, iar când îi stârnea ceva interesul, tata începea să dea din cap. Dădea într-una din cap, din ce în ce mai pătruns de ce citea, apoi îşi cuprindea braţele ochelarilor cu ambele mâini, de parcă ar fi fost un binoclu, străpungând paginile cu privirea şi încercând să vadă cât mai departe dincolo de cuvinte, ca să cuprindă cât mai multe înţelesuri. Mi-era greu să mă concentrez cu el bâţâind din cap de cealaltă parte a mesei, mai ales când începea să şi vorbească. Murmura ceva de genul: „Aşa, aşa, aşaaaaaa…" sau izbucnea brusc: *„Sore!* Da! *Sore da yo!"*[51] şi uneori mă întrerupea din ce făceam zicându-mi: „Nao-chan, ascultă!", apoi îmi citea câte o pagină, două din Heidegger cu voce tare.

Ca şi cum aş fi putut să înţeleg ceva! Dar nu-mi păsa. Era mult mai interesant decât temele imbecile pe care le

---

50 *50 Kotatsu* - masă joasă, prevăzută cu un dispozitiv de încălzire dedesubt şi acoperită cu o pătură ca să se păstreze căldura.

51 *Sore! Sore da yo!* - Asta! Asta e!

aveam de făcut pentru şcoală. Învăţam despre mărimi direct proporţionale la mate şi, de câte ori dădeam peste o întrebare de genul: „Dacă un tren care călătoreşte cu 3 kilometri pe minut parcurge y kilometri în x minute, atunci…” şi aşa mai departe, îmi amorţea mintea şi nu mai puteam să mă gândesc decât cum ar arăta un corp în momentul impactului, la ce distanţă ar putea să fie aruncat un cap pe şine şi cât de departe ar ţâşni sângele. Filosofia tatei era mult mai uscată şi mai puţin grotescă decât matematica mea şi, cine ştie, chiar dacă nu înţelegeam totul, poate că ceva-ceva se mai lipea. Mie, uneia, îmi plăcea că tata nu-şi irosea timpul cu vreo slujbă stupidă sau îmbogăţindu-şi CV-ul pentru a-şi căuta vreo slujbă stupidă sau stând pe o bancă în parcul Ueno şi prefăcându-se că se duce la vreo slujbă stupidă, doar ca să hrănească ciorile în schimb. Îmi plăcea că aproape renunţase la ideea vreunei slujbe şi avea timp liber berechet să stea cu mine, chiar dacă bănuiam că mai degrabă şi-ar fi dorit să fie mort.

6.

Că tot vorbeam de timp liber, ştiţi ce înseamnă *furiitaa*[52]*?* în Japonia există o categorie de persoane cărora li se spune *furiitaa* – de obicei persoane care lucrează cu normă redusă şi au o groază de timp liber, fară să urmărească o carieră adevărată sau un poziţie *full-time* la vreo companie. Motivul pentru care m-am gândit la asta acum e că m-am întors la Şorţuleţul singuratic al lui Fifi şi s-a întâmplat să ridic privirea şi să descopăr că sunt înconjurată de toţi aceşti *otaku,* care sunt probabil *furiitaa,* de aceea au timp liber să stea aici, între joburile lor cu normă redusă, înainte de-a se întoarce acasă, în dormitoarele din locuinţele părinţilor. Iar servitoarele franţuzoaice sunt şi ele, cu siguranţă, tot *furiitaa* şi lucrează aici doar pe moment, până când îşi vor găsi o

52 *Furiitaa* - termen format din englezescul *free* (,,liber“) şi nemţescul *arbeiter* („muncitor"), desemnând un liber-profesionist.

slujbă mai bună sau vreun bătrânel care să le întreţină şi să le facă toată poftele. Iar chelnerii şi personalul de la bucătărie trebuie să fie tot *furiitaa,* doar dacă nu cumva sunt imigranţi sau muncitori din alte ţări. Imigranţii şi muncitorii din alte ţări nu sunt niciodată numiţi *furiitaa,* pentru că ei nu au din start nicio speranţă să obţină vreodată o slujbă adevărată în companiile japoneze. Dar îţi vine să te întrebi: cine ar vrea o slujbă adevărată într-o companie japoneză? Probabil că aţi auzit poveşti de groază despre cultura corporatistă japoneză, cu ore lungi de muncă şi salariaţi care nu au niciodată timp să stea cu familiile sau să-şi îmbrăţişeze copiii şi care ajung să moară de prea multă muncă – pentru a folosi un cu totul alt concept[53]. Pe lângă aşa *ceva, furiitaa* probabil că sună destul de bine, dar nu este cazul. Japonia nu e un loc minunat în care să fii liber *(free*) în nicio formă, pentru că *free* înseamnă pur şi simplu singur şi în afara a orice.

Uneori oamenii folosesc cuvântul/reefer în loc *de furiitaa* când scriu în engleză, care seamănă cu *fritter,* „a irosi", ca în expresia „să-ţi iroseşti viaţa", exact ce facem eu şi tata, dacă e să mă întrebi pe mine. Eu sunt încă tânără, aşa că nu e chiar atât de jalnic, dar pentru tata îmi fac o mulţime de griji.

Dar, OK, unde rămăsesem?

Ruth

1.

Freeter, îşi zise Ruth. Aşa suntem şi noi. Ne irosim viaţa.

Închise jurnalul, sprijinindu-l de burtă. Oliver dormea alături de ea. Îi citea cu vocea tare din el când a adormit şi, decât să-l trezească, şi-a continuat lectura în tăcere. Ştia că povestea cu *hikikomori*-ul îl făcea să nu se simtă în largul lui. Şi pe ea o tulbura.

53 Probabil *kardshi* (Jâ3j5E), „moarte de prea multă muncă" - un fenomen din anii '80, în plin apogeu al himerei economice japoneze.

Mutarea pe insulă fusese o formă de retragere. Primul revelion şi l-au petrecut pe canapea, cu mama ei aşezată la mijloc, învelită într-o pătură, bând şampanie ieftină şi uitându-se la trecerea lumii în anul 2000. BBC-ul transmitea celebrările noului mileniu, urmărind fusul orar şi croindu-şi încet drum către vest în jurul planetei. De câte ori ecranul televizorului se lumina de o nouă explozie de artificii, mama ei se apleca înainte.

— Vai de mine, ce frumos! Ce sărbătoare e asta?

— E revelionul, mamă.

— Serios? în ce an suntem?

— În 2000. Începe noul mileniu.

— Nu! exclama mama ei, lovindu-şi genunchii şi lăsându-se pe spate pe canapea. Doamne Dumnezeule. Nici nu mi-aş fi închipuit!

Apoi închidea ochii şi aţipea din nou, până la următoarea explozie de artificii care o trezea, făcând-o să se ridice în capul oaselor şi să se aplece înainte.

— Vai, ce frumos! Ce sărbătorim?

Până când noul mileniu s-a înscris în fusul lor orar, restul planetei se dusese la culcare, iar lui Ruth îi crăpa capul de durere. Sărbătorim Sfârşitul Timpurilor, mamă. Colapsul reţelei de energie electrică şi al sistemului bancar universal. Înălţarea la cer şi sfârşitul lumii…

Doamne Dumnezeule. Nici nu mi-aş fi închipuit.

Nu o îngrijorau doar pronosticurile prosteşti despre Virusul Mileniului. Anxietatea care îi alimenta retragerea era mult mai difuză, de nenumit şi, până la finalul acelui prim an, în timp ce stătea în faţa televizorului uitându-se la alegerile prezidenţiale care se apropiau de sfârşit, era sigură că o să se întâmple ceva oribil. Ca o barcă plutind pierdută în ceaţă, zărea – în locurile unde se mai risipea negura – câte un petic dintr-o lume îndepărtată, în care totul se schimbase.

Se făcuse târziu. Lăsă jurnalul deoparte şi stinse lumina. Auzea respiraţia lui Oliver alături. O ploaie uşoară răpăia pe acoperiş. Când închise ochii, văzu imaginea unei cutii Hello Kitty de un roşu aprins săltând pe valurile

greoaie, cenuşii.

2.

De dimineaţă, înarmată cu o cană mare de cafea, se apropie de memoriile ei cu reînnoită hotărâre. Era nevoie de o reconciliere. O carte neterminată, lăsată nesupravegheată, se sălbăticeşte – va avea nevoie, prin urmare, de toată concentrarea, voinţa şi hotărârea ei nemiloasă ca s-o îmblânzească din nou. Goni motanul de pe scaun, făcu ordine pe birou şi aşeză teancul cu paginile manuscrisului în faţa ei.

Motanul, enervat, sări înapoi pe birou, dar ea îl mătură jos cu mâna, lăsându-l să cadă pe podea, apoi îi dădu un ghiont înspre hol:

— Du-te să vezi ce face Oliver. Hai, că pe el îl iubeşti.

Motanul îi întoarse spatele şi ieşi maiestuos din cameră, cu coada în aer, de parcă nici n-ar fi avut altă intenţie decât să plece de la bun început.

Uneori, când nu reuşea să se concentreze, o ajuta să facă câteva sprinturi cronometrate, adică să-şi propună nişte scopuri uşor de atins şi pe termen scurt. De când Oliver făcuse ceasul să meargă, îl purta în fiecare zi, iar acum şi-l desfăcu şi îl lăsă să alunece de pe încheietură. Era aproape nouă. Treizeci de minute de muncă, urmate de zece minute de pauză. Observă că cel de-al doilea braţ se mişca lin în jurul orbitei sale, însă ridică ceasul la ureche, doar ca să se asigure. Ticăitul i se părea liniştitor. Era un ceas frumos, în stil Art Deco târziu, cu rama neagră, cifrele îngroşate şi cadranul strălucitor. Capacul din inox de pe spate era ros de vreme, dar încă putea distinge semnele cifrelor – o serie sau altceva? Deasupra numerelor erau alte două caractere japoneze. Îl recunoscu pe primul, era semnul □ pentru cer. Cel de-al doilea semn sau *kanji,* □ , i se părea de asemenea familiar, dar nu putea să-şi dea seama ce însemna în context. Îşi deschise dicţionarul *kanji* şi numără câte linii avea semnul. Şapte.

Căută în lunga listă a *kanji*-urilor cu şapte linii până când îl descoperi. *Hei,* citi ea, înseamnă *războinic.*

Un războinic al cerului?

Îşi trezi la viaţă computerul şi căută pe Google *războinicul cerului ceas japonez.* Sute de căutări îi afişau site-uri unde putea să se uite la un serial de desene animate numit *Războinicul cerului.* Deloc folositor.

Încercă apoi *ceas antic,* apoi *ceas vintage,* apoi *ceas vintage militar.* Bingo. Era o întreagă lume a colecţionarilor de ceasuri *vintage* militare.

Luându-se mai departe după intuiţie, adăugă cel de-al *Doilea Război Mondial* şi *războinicul cerului,* dar apoi, dintr-un impuls subit, schimbă ultimele cuvinte cu *kamikaze* şi apăsă pe butonul pentru căutare. Motorul de căutare se învârti şi în câteva clipe intră pe un forum al pasionaţilor de ceasuri militare, citind despre proveniența celui pe care îl ţinea în mână, examinând imagini ale unor ceasuri asemănătoare şi aflând că fuseseră produse de Seiko Company în timpul celui de-al Doilea Război Mondial şi că erau preferatele unităţilor de kamikaze. Din motive evidente, deşi fuseseră produse în număr mare, doar câteva supravieţuiseră. Ceasurile acestea erau rare şi foarte căutate de colecţionari. Numerele gravate pe spate reprezentau într-adevăr o serie, însă nu a ceasului, ci a soldatului care îl purtase.

Haruki nr. 1?

3.

Căută pe internet numele lui Haruki Yasutani, alăturându-i flecare termen de căutare pe care şi-l amintea din jurnalul lui Nao: *cer, războinic, kamikaze, filosofie, poezie franceză, Universitatea din*

Tokyo. Fără noroc. Trecu mai departe la cel de-al doilea Haruki, adăugând noi termeni-cheie: *programator computer, origami, Sunnyvale,* dar – deşi îi apărură câţiva Yasutani, vreo doi-trei Haruki şi o mână întreagă de oameni din industria tehnologiei purtând unul dintre

aceste nume – nu găsi pe nimeni cu ambele nume şi pe nimeni care să pară a fi înrudit cu pilotul kamikaze sau cu nepotul acestuia, tatăl lui Nao.

Frustrant. Se întoarse la site-ul de căutare a victimelor tsunami-ului şi introduse numele Haruki şi Tomoko, dar niciunul dintre ele nu apărea în lista Yasutanilor morţi sau dispăruţi. Asta era o uşurare. Trecu şi mai departe, căutând temple zen din nordul Japoniei, însă avea prea puţine informaţii ca să continue, din moment ce nu ştia unde anume în nord era localizat templul sau măcar despre ce sectă zen era vorba. Încercă să adauge numele lui Jiko Yasutani la căutarea templului, alături de termeni precum: *anarhistă, feministă, romancieră* şi *călugăriţă,* în diverse combinaţii. Nimic. Căută temple din nord care fuseseră distruse de tsunami. Dintre acestea erau câteva. Alte temple supravieţuiseră şi se aflau în fruntea acţiunilor de salvare.

Acele ceasului care aparţinuse războinicului cerului continuau să înconjoare cadranul, dar ea le ignoră şi citi mai departe, săpând prin articole postate în 2011, chiar în lunile de după 11 martie. Câţiva lideri religioşi duşi rău cu pluta dădeau vina pentru cutremur pe nişte zei înfuriaţi care îi pedepseau pe japonezi pentru toate cele, de la materialismul lor şi adularea tehnologiei, la dependenţa lor de puterea nucleară şi la nepăsarea cu care măcelăreau balenele. Părinţi supăraţi din Fukushima doreau să ştie de ce guvernul nu face nimic să le protejeze copiii de radiaţii. Guvernul răspundea manipulând cifrele şi crescând nivelul permisibil de expunere; între timp, muncitorii din uzinele nucleare, luptându-se cu criza de la Fukushima, mureau ca muştele. Un grup autointitulat Comandoul Seniorilor Vizaţi de Moarte Sigură[54], format din ingineri pensionaţi ajunşi la şaptezeci sau optzeci de ani, se oferise voluntar să înlocuiască tinerii muncitori. Rata sinuciderii oamenilor care fuseseră strămutaţi din cauza radiaţiilor şi a tsunami-ului era în creştere. Ruth tastă cuvintele *moarte sigură* şi *sinucidere,* apoi îşi aminti de tren. Scrise *Expresul Chuo* şi,

54 Shinia Kesshitai

în sfârşit, *Harryki,* greşind o literă din grabă: degetul ei arătător înţepenise asupra r-ului pentru o clipă, iar degetul de la mâna dreaptă sărise mai departe de *u,* lovind *y*-ul în schimb, însă înainte să-şi poată corecta greşeala, dăduse deja ENTER cu degetul mic.

Scoase un oftat în timp ce motorul de căutare se învârtea, apoi un geamăt în clipa în care i se afişară rezultatele.

4.

Website-ul aparţinea unui profesor de psihologie de la Universitatea Stanford, un anume Dr. Rongstad Leistiko. Dr. Leistiko făcea o cercetare asupra povestirilor la persoana întâi având ca tematică sinuciderea şi uciderea propriului sine. Postase pe internet un fragment dintr-o scrisoare, pe care i-o trimisese unul dintre corespondenţii săi, un bărbat pe nume „Harry". Fragmentul era următorul:

Sinuciderea este un subiect foarte profund, dar din moment ce ţi-a stârnit interesul, voi încerca să-ţi explic gândurile mele.

De-a lungul istoriei, noi, japonezii, am apreciat întotdeauna sinuciderea. Pentru noi este un lucru frumos, care dă sens, formă şi onoare vieţilor noastre pentru totdeauna. E un mijloc de-a ne face să ne simţim cu atât mai vii. Vreme de multe mii de ani am trăit în această tradiţie.

Pentru că, vezi, nu este chiar atât de uşor să te simţi viu. Chiar dacă viaţa e ceva care pare să aibă formă şi greutate, asta nu este decât o iluzie. Ceea ce ne face pe noi să ne simţim în viaţă nu e, în realitate, mărginit de nicio limită sau graniţă. Astfel încât, noi, japonezii, spunem că uneori viaţa ni se pare ireală, exact ca un vis.

Moartea este sigură. Viaţa e întotdeauna schimbătoare, ca o adiere de vânt sau un val al mării sau chiar un gând al minţii.

Prin urmare, să comiţi un act de sinucidere înseamnă

să descoperi limita vieţii. Opreşte viaţa în timp, în aşa fel încât să-i putem cuprinde forma şi să simţim că este reală, cel puţin pentru un moment. Înseamnă să încerci să obţii ceva real şi solid din această curgere a vieţii mereu în continuă schimbare.

În zilele noastre, în cultura modernă a tehnologiei, auzim deseori oameni plângându-se că nimic nu li se mai pare real. Totul în lumea modernă este făcut din plastic, este electronic sau virtual. Dar eu spun că aşa a fost viaţa dintotdeauna! Chiar şi Platon spunea că lucrurile din această viaţă nu sunt decât umbrele unor forme. Asta înţeleg, prin urmare, când spun că viaţa e schimbătoare şi ireală.

Poate vrei să mă întrebi cum ar putea sinuciderea să te facă să-ţi simţi viaţa reală?

Ei bine, distrugându-ţi iluziile. Distrugând pixelii şi dând la iveală sângele. Pătrunzând în peştera minţii şi mergând prin foc. Făcând umbrele să sângereze. Abia în clipa în care îţi iei viaţa poţi să ţi-o simţi pe deplin.

Sinuciderea este Singurul Lucru Autentic.

Sinuciderea este înţelesul Vieţii.

Sinuciderea este ca şi cum ai avea Ultimul Cuvânt.

Sinuciderea este ca şi cum ai opri Timpul Pentru Totdeauna.

Dar bineînţeles că toate astea nu sunt nimic altceva decât alte iluzii! Sinuciderea face parte din viaţă, prin urmare este o iluzie.

În Japonia de azi, din cauza Recesiunii Economice şi a reducerilor de personal, sinuciderea este foarte la modă, mai ales pentru salariaţii de vârstă mijlocie ca mine. Ajung să fie concediaţi de companiile pentru care lucrează şi nu îşi mai pot întreţine familia. Uneori au datorii imense. Nu le pot spune soţiilor, aşa că stau pe o bancă în parc în fiecare zi, ca nişte *gomi.* Cunoşti cuvântul *gomi*? înseamnă gunoi, cel pe care îl arunci, nici măcar nu-l reciclezi. Bărbaţilor le este teamă şi ruşine că sunt nişte *gomi.* E o

situaţie tristă.

Cât despre metode, sunt multe. Spânzurarea este una, iar cel mai la modă loc pentru sinuciderile prin spânzurare se află în apropiere de muntele Fuji, în pădurile Aokigahara. Locul ăsta e poreclit „Pădurea Sinucigaşilor”, din cauza numeroşilor salariaţi care atârnă de crengi în marea de copaci.

Alte metode sunt următoarele:

1. săritul de pe peron în faţa trenului (Expresul Chuo este cel mai la modă);
2. aruncatul de pe acoperiş;
3. metoda cu cărbunele;
4. metoda sinuciderii cu detergent.

Sunt multe filme la modă despre sinucideri şi, de asemenea, cărţi care te învaţă cum să pui în aplicare aceste metode. Personal, am încercat metoda cu aruncatul de pe peron în faţa trenului, însă am eşuat. Tinerii preferă nr. 2, metoda aruncatului de pe acoperiş, şi uneori le place să o facă în tandem, ţinându-se de mână. Din păcate, sinuciderea este populară printre tineri, în special elevi de gimnaziu sau chiar de şcoală primară, din cauza presiunii academice şi a abuzurilor. Sunt îngrijorat pentru că fiica mea e tânără şi deloc fericită cu şcoala japoneză.

Recent, au apărut o serie de cluburi pentru sinucigaşi, după cum se prea poate să fi auzit. Oamenii se pot găsi unii pe alţii pe internet ca să vorbească despre cum să te sinucizi. Discută despre diverse metode şi cum pot fi puse în practică în funcţie de dorinţele fiecăruia, de exemplu, despre ce fel de muzică ar fi potrivită drept fundal pentru momentul morţii lor. Apoi, dacă găsesc câţiva prieteni cu care să se simtă în deplină armonie, sunt în stare să pună la cale un plan. Se întâlnesc undeva, de exemplu într-o gară, în faţa unui magazin sau pe o bancă în parc. Fiecare va avea probabil ceva anume după care să poată fi recunoscut. Sau se vor îmbrăca probabil cumva deosebit. Apoi îşi vor trimite SMS-uri până când privirile li

se vor întâlni şi aşa se vor recunoaşte.

Mulţi dintre membrii cluburilor preferă nr. 3 – metoda cu cărbunele. Ca să pună în practică metoda asta, trebuie să închirieze împreună o maşină şi să meargă undeva la ţară. Apoi îşi pun nişte muzică frumoasă la CD-player, aprind cărbunii şi ascultă în timp ce mor intoxicaţi cu monoxid de carbon.

Cel mai adesea le place să asculte cântece triste de dragoste.

Să închiriezi o maşină în Japonia e scump, iar mulţi dintre sinucigaşi nu prea au bani, din cauză că au fost concediaţi sau firma lor a dat faliment etc., aşa că e mult mai rentabil să se adune mai mulţi membri la un loc. De asta poliţia descoperă uneori câte cinci-şase cadavre într-o maşină.

De câte ori citesc despre metoda asta, îmi amintesc ziua în care m-ai scos la cumpărături lathe Home Depot. Mai ţii minte? Mi-ai făcut cunoştinţă cu grătarele Weber BBQ şi cărbunii cu miros de *mesquite.* Din păcate, nu se găsesc cărbuni cu miros *demesquite* în Tokyo şi nici grătarul Weber BBQ nu e aşa de popular pe-aici.

Uneori mă gândesc că americanii n-ar înţelege în veci de ce ar vrea un japonez să se sinucidă. Americanii sunt mai mult decât conştienţi de propria lor importanţă pe lume. Cred în individualitate şi, pe deasupra, îl au pe Dumnezeul lor să le spună că sinuciderea e lucru greşit. E atât de simplu pentru ei! Trebuie să fie frumos să poţi crede în ceva atât de simplu. De curând am început să citesc nişte cărţi de filosofie scrise de marile minţi vestice, toate despre ce înseamnă viaţa. Sunt foarte interesante şi sper să descopăr nişte răspunsuri aici.

Nu-mi pasă de mine, dar mi-e teamă că atitudinea mea e nesănătoasă pentru fiica mea. La început m-am gândit că ar trebui să mă sinucid pentru ca ei să nu-i fie ruşine de eşecurile mele, de faptul că n-am reuşit să obţin o slujbă bună, cu salariu mare, însă – după ce am încercat să pun în practică metoda nr. 1 – pe chipul ei se citea o tristeţe aşa de mare, încât m-am răzgândit.

Acum cred că trebuie să încerc să rămân în viaţă, dar nu am pic de încredere să fac asta. Te rog, învaţă-mă o metodă simplă, americană, de-a iubi viaţa, astfel încât să nu mă mai gândesc niciodată la sinucidere. Vreau să descopăr sensul vieţii mele, pentru fiica mea.

Cu sinceritate,
„Harry”

5.

Dragă profesore Leistiko,

Vă scriu în legătură cu o problemă destul de urgentă. Sunt scriitoare şi, recent, în timp ce făceam cercetări în legătură cu subiectul sinuciderii în Japonia pentru un proiect la care lucrez, am dat din întâmplare peste website-ul dumneavoastră şi cercetările făcute despre relatările la persoana întâi având ca temă sinuciderea şi uciderea propriului sine. Am citit cu mare interes emoţionanta scrisoare a corespondentului dumneavoastră cu numele de „Harry”, vă scriu ca să întreb despre identitatea sa. Există vreo şansă ca acest „Harry” să fie un inginer IT pe nume Haruki Yasutani, care a trăit pentru o perioadă în Sunnyvale, California, şi a lucrat în Silicon Valley în perioada marii specule pe internet?

Îmi dau seama că această rugăminte s-ar putea să sune nelalocul ei şi, fără îndoială, se va pune problema confidenţialităţii, dar încerc să intru în legătură cu domnul Yasutani sau cu fiica lui, Naoko. Prin împrejurări misterioase, au ajuns în posesia mea câteva lucruri, printre care un teanc de scrisori şi un jurnal, aparţinându-i fiicei, din câte cred, pentru a cărei bunăstare îmi fac griji şi căreia aş vrea să-i returnez aceste lucruri cât mai curând.

Dacă există alte informaţii pe care aş putea să vi le furnizez, voi fi încântată să vi le pun la dispoziţie. Am făcut parte dintre scriitorii rezidenţi ai Departamentului de literatură comparată de la Stanford în trecut şi sunt convinsă că profesorul P-L sau oricare alt membru al

facultăţii vă va confirma bucuros statutul meu. Sper că mă veţi contacta cât de curând posibil.

Cu multă sinceritate, a dumneavoastră etc.

Ruth îşi trimise e-mailul şi se lăsă pe spate în scaun, uitându-se la ceasul războinicului cerului, care stătea deasupra manuscrisului ei neatins, unde îl abandonase cu câteva ore în urmă. Simţi că-i sare inima din loc. Era trecut de ora unu, se dusese toată dimineaţa. Apoi, de parcă lucrurile n-ar fi stat destul de rău, auzi zgomot de roţi apropiindu-se pe aleea din faţa casei.

6.

Timpul interacţionează cu atenţia noastră în moduri ciudate.

La una dintre extreme, când Ruth era cuprinsă de vreo manie obsedantă, căutând ceva pe internet cu mare concentrare, orele păreau să se înghesuie unele într-altele şi să se umfle ca un val, înghiţindu-i bucăţi enorme din zi.

La cealaltă extremă, când atenţia îi rămânea neangajată şi fracturată, experimenta timpul în forma sa grunjoasă, în care momentele zăceau prin jur ca nişte particule difuze plutind într-o baltă stătută.

Cândva existase şi o cale de mijloc, când reuşea să-şi concentreze atenţia fară să piardă vastitatea din jur, iar timpul îl percepea ca pe un iaz cu apă limpede, împrejmuit de ferigi bătute de soare. Un izvor subteran hrănea iazul din adâncuri, creând un curent delicat de cuvinte care se îmbulzeau la suprafaţă, unde adierile licăreau jucăuşe.

Această stare de graţie era cea pe care Ruth părea să şi-o amintească cu bucurie, pe vremuri, când scria bine. Acum, oricât se străduia, acel paradis i se refuza. Izvorul secase, iazul era plin de mâl şi apă stătută. Dădea vina pe internet. Dădea vina pe hormonii ei. Dădea vina pe ADN-ul ei. Se arunca asupra website-urilor, culegând informaţii despre deficit de atenţie şi hiperactivitate cu deficit de atenţie, tulburare bipolară, tulburări disociative, paraziţi,

chiar şi boli ale somnului, dar cea mai mare frică a ei era Alzheimer-ul. Urmărise mintea mamei ei intrând în declin şi cunoştea prea bine efectul coroziv pe care îl pot avea plăcile senile asupra funcţiilor creierului. La fel ca mama ei, Ruth uita deseori lucruri. Dar persevera. Cuvinte uitate. Alunecând înăuntrul şi în afara timpului.

Maşina era a lui Muriel, iar acum ea şi Oliver stăteau în bucătărie, bând ceai şi vorbind despre gunoaie. Ruth, care coborâse şi ea din politeţe, stătea între ei, uşor plictisită, ascultându-le conversaţia şi trecându-şi degetele prin teancul de scrisori din cutia de prânz cu Hello Kitty. Pe masă, lângă cutie, zăcea un tub turtit de pastă de dinţi japoneză Lion Brand – pretextul vizitei lui Muriel. Îl găsise pe plajă, adus de ape, undeva mai jos de Jap Ranch şi venise cu el direct încoace.

Lui Ruth nu-i plăceau micile vizite neanunţate. Când de-abia se mutase pe insulă, fusese mirată să descopere că oamenii veneau pur şi simplu cu maşina să le facă o vizită, fără să sune sau să le trimită un e-mail înainte. Iar lui Oliver, acest obicei i se părea şi mai deranjant decât ei. Odată chiar se ascunsese într-o ladă frigorifică veche din pivniţă auzind zgomotul roţilor pe alee, dar tactica nu funcţionase defel. Oaspeţii intraseră singuri în casă şi se aşezaseră la masa din bucătărie să-i aştepte, până când se întorsese Ruth de la treburile ei şi îi găsise acolo. I-a servit cu ceai, întrebându-se cu voce tare pe unde o fi Oliver.

— Ah, nu e aici, i-au spus oaspeţii.

Au stat de vorbă şi şi-au băut ceaiul, în timp ce Ruth încerca să-şi dea seama care era scopul vizitei lor. După ceva vreme, a auzit un zgomot slab venind dinspre pivniţă şi apoi a apărut Oliver în pragul uşii.

— Unde ai fost? l-a întrebat ea, suspicioasă şi enervată că stătuse plecat atâta vreme, lăsând-o să se descurce singură.

— Pe-afară, prin pădure, a zis el, curăţându-şi câteva pânze de păianjen din păr.

În cele din urmă, oaspeţii au plecat şi, după ce l-a strâns cu uşa, Oliver a mărturisit.

— Vrei să zici că ai stat pur şi simplu acolo jos? l-a întrebat ea.

El a dat din cap, arătând ca un bleg.

— În lada aia frigorifică? Tot timpul ăsta?

— N-a trecut chiar aşa mult timp.

— Au trecut ore întregi! Ce făceai acolo?

— Nimic.

— Ai ascultat ce discutam?

— Un pic. Nu se prea auzea.

— Păi şi… ce făceai atunci?

El a clătinat din cap, reuşind să-şi ia o expresie un pic încrezută şi în acelaşi timp teribil de uimită.

— Nimic, a spus. Pur şi simplu am stat acolo. Era drăguţ. Şi răcoros. Am tras un pui de somn.

Ruth îşi dorea cu disperare să fie supărată, însă nu reuşea. Stătea în firea lui să facă lucruri de genul ăsta, aşa că, în schimb, a izbucnit în râs. Uşurat, a început şi el să râdă.

Stătea în firea lui, aşa cum vizitele neanunţate stăteau în firea localnicilor de pe insulă. Oricât de ciudat şi iritant era acest obicei, când soseau oaspeţii, nu puteai decât să-i inviţi la un ceai.

Descoperirea unui tub de pastă Lion Brand era interesantă şi era drăguţ din partea lui Muriel că venise să le-o împărtăşească, dar conversaţia deviase către durata de viaţă a plasticului într-un vortex, subiect care lui Ruth i se părea anost, aşa că îşi întorsese atenţia către scrisori. Răsfirase paginile pe toată masa, despăturind-o pe fiecare şi examinând *kanji-urile* acelea ininteligibile. Cel puţin, ar trebui să fie în stare să descifreze o adresă. Chiar şi numele unei prefecturi ar ajuta. Oliver şi Muriel vorbeau mai departe, deşi nu aveau tocmai o conversaţie, din câte observase Ruth. Mai degrabă, schimburile lor de cuvinte sunau ca o sesiune a unei conferinţe academice, în care doi profesori urcă cu rândul pe podium ca să prezinte informaţii pe care amândoi le cunosc şi cu care sunt deja mai mult sau mai puţin de acord.

— Plasticul e aşa, spunea Oliver. Nu se degradează

niciodată. E prins în volbura curenţilor şi măcinat în particule. Oceanografii îi spun confetti. În starea asta granulară poate să existe o veşnicie.

— Oceanul e plin de confetti din plastic, întări Muriel. Pluteşte la întâmplare şi ajunge să fie înghiţit de peşti sau scuipat de valuri pe plajă. Face parte din lanţul nostru trofic. Nu-i invidiez pe antropologii care vor încerca să înţeleagă cultura noastră materialistă dezgropând pepitele dure şi strălucitoare din movilele de resturi menajere ale viitorului.

Ultima scrisoare era mai groasă decât celelalte. Era învelită într-un pachet făcut din câteva straturi de hârtie cerată, uleioasă. Ruth o despachetă cu mare grijă, aşezând hârtia lipicioasă alături. Bine îndesat şi pliat în patru, înăuntru se găsea un caiet studenţesc subţire, cum ar fi folosit un student la universitate ca să-şi scrie referatele pentru examen. Îl desfăcu şi se uită prin el, aşteptându-se să vadă mai departe acelaşi scris cursiv japonez, dar – spre surpriza ei – alfabetul era roman, iar limba, franceză.

Era rândul lui Oliver:

— Antropologii viitorului… începuse să spună când îl întrerupse Ruth.

— Mă scuzaţi, zise ea. Îmi pare rău că schimb subiectul, dar ştie cineva să citească în franceză?

7.

Le-a arătat caietul studenţesc şi au încercat pe rând să înţeleagă câte ceva, însă n-au ajuns prea departe.

— Cam atât cu cunoştinţele mele bilingve, spuse Muriel.

Se uită la ceas, îşi scoase ochelarii de citit şi începu să-şi strângă lucrurile.

— Încearcă să-l suni pe Benoit.

Ruth nu-l cunoştea.

— Benoit Lebec, spuse Muriel. Individul care strânge gunoiul, e venit din Quebec, merge la A, conduce un stivuitor…

— La A?

— Alcoolicii Anonimi, o lămuri Muriel. Dar cum nimic nu e anonim pe insula asta, i se zice doar A. Soţia lui lucrează la şcoală şi ştiu că el e mare cititor. Părinţii lui au fost profesori de literatură.

Muriel se întinse după tubul stors de pastă Lion Brand, care stătea lângă fosta pungă de congelator acoperită de ciripede.

— Ai sunat-o pe Callie în legătură cu asta? a întrebat Muriel, arătând spre pungă, care începuse să emane mirosuri pe măsură ce ciripedele mureau încet-încet.

— Nu, spuse Ruth, pe un ton mâhnit.

Intenţionase s-o facă, dar îi venea din ce în ce mai greu să pună mâna pe telefon în ultima vreme. Nu-i mai făcea plăcere să vorbească cu oamenii în timp real.

— Ei bine, am aflat întâmplător că tocmai s-a întors dintr-o croazieră şi rămâne pe insulă o perioadă. Poate vrei s-o suni înainte să moară de tot chestiile astea.

Ruth simţi o urmă de remuşcare.

— Oare ar fi trebuit să încercăm să le ţinem în viaţă? Nici nu mi-a trecut prin cap…

Muriel ridică din umeri, apoi se scula de pe scaun.

— Probabil că n-are importanţă, dar sun-o oricum. S-ar putea să fie în stare să vă mai zică una-alta.

Până la urmă se răzgândise şi lăsase pasta de dinţi pe masă, iar acum flutura magistral din mână înspre ea.

— O s-o las la voi, zise. Curatorial vorbind, intuiesc că e vorba de o colecţie, aşa că e mai bine să stea toate într-un singur loc.

Au condus-o la maşină. În ziua aceea, Muriel purta o jachetă de lână bărbătească jerpelită peste fusta ei lungă şi cizmele de cauciuc şi, urmărind-o cum se chinuie să-şi manevreze corpul pe treptele verandei, Ruth se gândi la descrierile pe care le făcea Nao bătrânelelor din baia publică, cum erau de toate formele şi mărimile. Şi ea îşi simţea vârsta, în genunchi, în şolduri. În New York, mergea oriunde pe jos şi nu-i lipsise niciodată exerciţiul. Aici, pe insulă, de obicei conducea. Îi veni în minte vechiul

ei cartier din East Village, cu cafenelele, restaurantele, librăriile şi parcul. Viaţa ei din New York încă i se părea atât de intensă şi reală. Cum era Sunnyvale pentru Nao.

…njdemii de milioane de kilometri distanţă în timp şi spaţiu, aşa cum se vede minunatul nostru Pământ din spaţiul cosmic, iar eu şi tata eram doi astronauţi, trăind pe o navă spaţială, orbitând în întunericul rece.

Era patru după-amiază, dar afară se lăsa deja întunericul. Ploaia încetase, însă aerul era încă rece şi umed. Au făcut câţiva paşi prin iarba plină de apă. Oliver ţinea portiera maşinii deschisă pentru Muriel, când o mişcare bruscă deasupra capului i-a atras atenţia. A ridicat privirea şi a arătat cu mâna.

— Uitaţi-vă!

Pe o ramură a arţarului cu frunză mare, în umbrele crepusculare, stătea o cioară ciudată. Era de un negru lucios, cu o umflătură stranie în frunte şi ciocul lung, gros şi încovoiat.

— Ce bizar, spuse Muriel. Arată ca o cioară de junglă.

— O subspecie, cred, zise Oliver. *Corvus japonensis…*

— Care se mai cheamă şi cioara cu ciocul gros, adăugă Muriel. Foarte ciudat. Credeţi cumva…?

— Eu da, răspunse Oliver. A apărut pur şi simplu într-o zi. Bănuiesc că a călătorit pe nişte resturi plutitoare.

— O vizită neanunţată din partea unui cioroi, zise Muriel.

Le cunoştea aversiunea faţă de asemenea vizite. I se păruse amuzant s-o spună.

Cioara îşi întinse aripile, apoi ţopăi câţiva paşi de-a lungul crăcii.

— De unde ştii că e un cioroi? întrebă Ruth.

Oliver ridică din umeri, de parcă întrebarea ei era lipsită de substanţă, dar Muriel dădu din cap.

— Într-adevăr, zise ea. Ar putea să fie o femelă. Bunica Cioară – sau T’Ets, cum îi era numele – din Sliammon. E una dintre străbunicile magiciene care se puteau metamorfoza, luând formă animală sau umană. I-a salvat viaţa nepoatei sale, când fata a rămas însărcinată,

iar tatăl ei a ordonat tribului să o abandoneze. Tatăl i-a cerut Corbului P'a să stingă toate focurile, dar T'Ets a ascuns un cărbune luminos pentru nepoata ei într-o scorbură şi aşa i-a salvat viaţa fetei. Fata a adus pe lume şapte pui, care mai târziu şi-au dat jos pieile şi s-au preschimbat în oameni, devenind poporul Primei Naţiuni Sliammon, dar asta e cu totul altă poveste.

Muriel se ţinu bine de portieră şi îşi coborî încet corpul în scaunul şoferului. Ruth sări să o ajute, sprijinind-o de cot.

Cioara urmărea desfăşurarea de forţe de pe craca ei. După ce Muriel s-a aşezat în siguranţă la volan, a întins ciocul şi a scos un croncănit aspru şi solitar.

— La revedere, a zis Muriel, pornind motorul şi făcând cu mâna în direcţia ciorii.

Cioara a ridicat capul, în vreme ce maşina se îndepărta încet de-a lungul aleii lungi, şerpuitoare, făcându-se tot mai mică şi mai mică, până ce dispăru după un cot, printre copacii gigantici. Oliver se duse în grădină să culeagă zarzavaturi pentru cină, dar Ruth mai rămase lângă movila de lemne o vreme, uitându-se la cioară.

— Hei, cioară, spuse ea.

Cioara ridică iar capul. *Cra,* răspunse ea. *Cra-cra.*

— Ce faci tu aici? o întrebă Ruth. Ce vrei?

Dar cioara n-a mai răspuns de data asta. Stătea doar şi se uita la Ruth, cu ochii ei negri ca noaptea. Aşteptând. Ruth simţi fără nicio urmă de îndoială că cioara aştepta.

Nao

1.

E greu să scrii despre lucruri care s-au întâmplat cu mult timp în urmă. Când Jiko îmi spune poveşti fascinante din viaţa ei, de pildă când faimoasa anarhistă şi teroristă antiimperialistă Kanno Sugako, idolul ei, a fost spânzurată pentru trădare sau când străunchiul meu, Haruki nr. 1, a murit bombardând o navă de război americană, poveştile

par atât de reale în timp ce mi le înşiră, dar mai târziu, când mă aşez să le scriu, îmi alunecă printre degete şi nu mai par adevărate. Trecutul e ciudat. Vreau să spun, chiar există? Pare să existe, dar unde e? Şi dacă a existat, dar acum nu mai există, unde s-a dus?

Când bătrâna Jiko vorbeşte despre trecut, privirea i se întoarce spre înăuntru, ca şi cum s-ar uita la ceva îngropat în adâncurile trupului ei, în măduva oaselor ei. Are ochii de un albastru lăptos din cauza cataractei şi, atunci când priveşte înăuntrul ei, e ca şi cum s-ar muta într-o altă lume, care zace înţepenită în miezul unui strat de gheaţă. Jiko şi-a botezat cataracta *kuuge,* care înseamnă „florile cerului”[55]. Mi se pare frumos.

Trecutul bătrânei Jiko este foarte departe, dar chiar dacă trecutul nu s-ar fi petrecut cu atâta timp înainte, cum e cazul propriei mele vieţi fericite în Sunnyvale, tot e greu să scrii despre el. Viaţa aceea fericită pare mai reală decât viaţa mea reală de-acum, însă în acelaşi timp e ca o amintire aparţinându-i unei cu totul alte Nao Yasutani. Poate că acea Nao din trecut n-a existat niciodată în realitate, ci doar în imaginaţia acestei Nao din prezent, în timp ce stă aici, în cafeneaua franţuzească din Akiba, oraşul electronicelor. Sau poate că e invers.

Dacă aţi încercat vreodată să ţineţi un jurnal, atunci ştiţi că problema, atunci când încercaţi să scrieţi despre trecut, este de fapt în prezent: oricât de repede ai scrie, te vei împiedica mereu de *atunci* şi nu vei reuşi niciodată să fii în temă cu ce se întâmplă *acum,* ceea ce înseamnă că *acum* este aproape pe cale de dispariţie. E lipsit de speranţă, serios. Nu că *acum* ar fi atât de interesant. *Acum,* de obicei, mă cuprinde doar pe mine, stând într-o

---

55 *Kăge* - literal, înseamnă flori ale „vidului" sau ale „cerului"; e o expresie pentru cataractă; este, de asemenea, titlul capitolului 43 din cartea maestrului Dogen, *Shobogenzo. Kanji*-ul *ku* are mai multe înţelesuri, „cer“, „spaţiu" sau „vid", ca în („războinicul cerului"). Expresia *florile cerului* se referă la vederea înceţoşată provocată de cataractă, dar în învăţăturile budiste tradiţionale, *florile cerului* se referă la deziluzia pricinuită de blocajele karmice ale unei persoane. Dogen pare să fi reinterpretat expresia, dându-i sensul de „înflorire

cafenea franţuzească jalnică sau pe o bancă de piatră într-un templu sau pe drum spre şcoală, mişcând un pix înainte şi înapoi de o sută de miliarde de ori de-a lungul unei pagini, încercând să mă pun în temă cu *mine.*

Când eram mică şi trăiam în Sunnyvale, căpătasem o obsesie pentru cuvântul *acum.* Mama şi tata vorbeau japoneză acasă, dar în rest toată lumea vorbea engleză şi, uneori, eram prinsă între cele două limbi. Când se întâmpla asta, cuvintele de zi cu zi şi înţelesurile lor îşi pierdeau dintr-odată legătura, iar lumea devenea stranie şi ireală. Cuvântul *acum* (în engleză, *now)* mi se părea deosebit de straniu şi ireal, pentru că mă reprezenta pe *mine* sau cel puţin aşa mi se părea mie din felul cum suna.

În japoneză, unele cuvinte au *kotodama*[56], acestea fiind nişte spirite ce trăiesc în interiorul cuvintelor şi le dau o putere specială. *Kotodama* lui *now* era ca un peşte lunecos, un ton gras şi lucios, cu o burtă mare şi un cap micuţ, iar coada arătând ceva de genul ăsta:

NOW suna ca un peşte mare care a înghiţit un peşte mic şi-mi doream să-l prind şi să-l fac să înceteze. Eram doar un copil şi mă gândeam că dacă aş fi reuşit să cuprind cu adevărat înţelesul marelui peşte *NOW,* voi fi în stare să salvez micul peşte *Naoko,* dar cuvântul îmi scăpa întotdeauna printre degete.

Cred că aveam vreo şase sau şapte ani pe-atunci şi stăteam pe bancheta din spate a Volvoului nostru, uitându-mă pe geam la terenurile de golf, la mallurile şi cartierele de case, fabricile şi heleşteiele cu apă sărată întinzându-se de-a lungul şoselei Bayshore Freeway, iar în depărtare, la apele albastre şi cristaline Golfului San Francisco, şi coboram geamul jos de tot, ca să-mi bată în faţă aerul fierbinte, uscat, tulbure, şoptind *Now!... Now!... Now!... o* dată şi încă o dată, din ce în ce mai repede, în vânt, în vreme ce lumea trecea biciuitoare mai departe, încercând să surprind momentul în care cuvântul nu era nimic mai

---

56a vidului"; cu alte cuvinte, o stare de graţie. Toate lucrurile din lume, spune el, sunt o înflorire cosmică a vidului.

56. *Kotodama* - literal, „discurs" (*koto*) + „spirit sau suflet" (*tama*).

mult decât ce e: când *now* devenea *NOW.*

Dar în timpul care îţi trebuie să zici *now, acum* a trecut deja. E deja *atunci.*

Atunci este opusul lui *acum.* Aşa încât, să spui *now (acum),* înseamnă să-i anulezi înţelesul, transformându-l exact în ceva ce nu este. E ca şi cum cuvântul s-ar sinucide sau ceva de genul ăsta. Atunci începeam să-l scurtez… *now, ow, oh, o…* până când nu mai era decât o adunătură de mormăieli slabe şi nu mai rămânea niciun cuvânt. Era ceva lipsit de speranţă, de parcă ai fi încercat să ţii un fulg de zăpadă pe limbă sau un balon de săpun între buricele degetelor. Să-l prinzi însemna să-l distrugi şi mă simţeam de parcă aş fi dispărut şi eu, la rândul meu.

Chestiile de felul ăsta pot să te înnebunească. Sunt genul de chestii la care se gândeşte tatăl meu tot timpul, când citeşte marile minţi ale filosofiei vestice, şi după ce îl urmăresc o bucată de vreme, încep să înţeleg că trebuie să ai grijă de mintea ta, chiar dacă nu e una măreaţă, pentru că, dacă n-o faci, nici nu ştii când sfârşeşti cu capul pe şine.

2.

Ziua tatălui meu era în mai, iar funeraliile mele au fost o lună mai târziu. Tata era destul de optimist, pentru că reuşise să rămână viu încă un an şi tocmai ieşise pe locul trei în Marele Război al Gângăniilor, cu gândacul lui zburător *Cyclommatus imperator*[57], ceea ce era mare lucru, pentru că e foarte greu să-i pliezi aripile întinse. Deci tata era destul de bine pentru o persoană cu tendinţe sinucigaşe şi eu eram, la rândul meu, destul de OK, pentru o victimă a torturii. Copiii la şcoală încă se prefăceau că sunt invizibilă, doar că acum toţi cei din clasele a IX-a făceau lucrul ăsta, nu doar colegii mei de clasă. Ştiu că asta sună destul de extrem, dar în Japonia e mai degrabă ceva obişnuit, există chiar şi un nume pentru fenomenul

57 Scarabeu uriaş cu coarne de cerb.

ăsta, şi anume *zen-in shikato*[58]. Aşa că aveam parte de superacţiune *zen-in shikato* şi, de câte ori eram prin curtea şcolii, pe coridor sau mergeam spre banca mea, mi se întâmpla să-mi aud colegii zicând: „Eleva transferată Yasutani n-a mai venit la şcoală de săptămâni întregi!” Nu-mi spuneau niciodată Nao sau Naoko. Doar „eleva transferată Yasutani” sau „eleva transferată”, ca şi cum nici n-aş fi avut un nume. „Oare eleva transferată o fi bolnavă? Poate că eleva transferată are vreo boală americană dezgustătoare. Poate că ministerul sănătăţii a băgat-o în carantină. Elevii transferaţi ar trebui să fie băgaţi în carantină. E o *baikin*[59]*.* Au, sper că nu-i contagioasă! E contagioasă numai dacă ţi-o tragi cu ea. Ce scârbos. E o *ho.* Nu mi-aş trage-o cu ea! Da, asta pentru că eşti impotent. Taci naibii din gură!”

Tipic. Erau genul de lucruri pe care obişnuiau să mi le spună direct în faţă, doar că acum şi le spuneau unii altora, dar tot în faţa mea, ca să-i pot auzi. Şi mai făceau şi alte chestii. Când intri într-o şcoală japoneză, există un loc cu dulapuri unde trebuie să-ţi dai jos pantofii de stradă şi să-ţi pui papucii de interior. Aşteptau până când îmi dădeam jos un pantof şi rămâneam în echilibru într-un picior, după care intrau pur şi simplu în mine, mă puneau la pământ şi mă călcau în picioare, de parcă nici n-aş fi fost acolo. Apoi ziceau: „Mamă, ce pute!”. „A călcat cineva în vreun rahat de câine?”

Înainte de orele de educaţie fizică, trebuie să te schimbi în echipament de sport, dar şcoala mea de-aici e atât de jalnică, încât nu are vestiare adevărate, ca în Sunnyvale, aşa că toată lumea se schimbă în clasă, fiecare la banca lui. Fetele folosesc o clasă, iar băieţii – alta. Şi trebuie să stai acolo în picioare şi să-ţi dai hainele jos, ca să-ţi pui costumul acela de retardat, iar când îmi dădeam hainele jos, fetele îşi acopereau nasurile şi gurile, se uitau

---

58 *Zen-in shikato* - literal, „ostracizat de toată lumea" sau „ignorat de toată lumea".

59 *Baikin* - germene, bacterie.

în jur şi spuneau: *„Nattka kusai yo*! [60]A murit cineva?". Poate că asta le-a dat ideea pentru înmormântarea mea.

3.

Cam cu o săptămână înainte de vacanţa de vară, am avut sentimentul că iar s-a schimbat ceva. Totul era deosebit de subtil, dar îţi puteai da seama – dacă vi s-a întâmplat vreodată să fiţi ţinta unor operaţiuni psihologice militare sau să fiţi torturaţi, vânaţi sau urmăriţi, veţi şti că ceea ce spun acum e adevărat. Toţi sunteţi în stare să citiţi semnele când viaţa voastră depinde de ele – doar că ceea ce mi se întâmpla mie de data asta nu consta, practic, în nimic. Nu mai eram împinsă şi nu se mai călca pe mine *în genkan*[61] şi nimeni nu mai spunea despre mine că puţeam sau că eram bolnavă. În schimb, treceau toţi pe lângă mine, foarte tăcuţi şi foarte trişti, ba chiar unul dintre prostănacii mai mici a fost imediat pocnit pentru c-a început să chicotească în clipa când am trecut pe lângă el. Ştiam că ceva era pe punctul de-a se duce naibii urât de tot şi asta mă scotea din minţi. Apoi, în timpul prânzului, am observat că îşi treceau ceva de la unul la altul, nişte hârtii împăturite, un soi de ilustrate, dar bineînţeles că nimeni nu mi-a dat şi mie una, aşa că a trebuit să aştept până la închiderea cluburilor pentru activităţi, după program, în după-amiaza aceea ca să aflu despre ce era vorba.

M-am dus acasă după şcoală ca de obicei şi stăteam pe-acolo prefăcându-mă că mă ocup de teme şi încercând să găsesc o scuză ca să ies din nou, când tata a început să cotrobăiască după ceva şi apoi l-am auzit oftând, ceea ce însemna că scotocea după ţigări şi că avea pachetul gol.

— *Urusaiyo!* am spus fără niciun chef. *Tabako katte koyo ka?*[62]

---

60 *Nanka kusai yo!* - Ceva e putred!

61 *Genkan* (SP) - hol de intrare, foaier.

62 *Urusaiyo! Tabako katte koyo ka?* - Faci atâta zgomot! Vrei să mă duc să-ţi iau ţigări?

Era mare lucru din partea mea că mă ofeream. Tatei nu-i plăcea să iasă din casă nici măcar până la tonomatul de ţigări, care era doar la câteva blocuri distanţă, dar de obicei refuzam să mă duc să-i iau ţigări, pentru că, dintre toate felurile în care te poţi sinucide, fumatul trebuie să fie cel mai stupid şi cel mai scump. Vreau să spun, de ce să ajuţi nenumăratele şi bogatele companii de tutun să se îmbogăţească şi mai tare omorându-te, corect? Dar de data asta, obiceiul lui dezgustător îmi oferea o scuză perfectă, iar el s-a arătat recunoscător şi mi-a dat nişte bani în plus să-mi iau un suc. Mi-am pus adidaşii în loc de papucii de plastic pe care îi purtăm de obicei când facem cumpărături prin cartier şi, înainte de-a ieşi pe uşă, mi-am strecurat un cuţit de bucătărie în buzunar. Am luat-o la goană printr-un gang şi m-am pitit în spatele şirului de tonomate de unde puteai să-ţi cumperi ţigări, reviste porno şi băuturi energizante.

Îl aşteptam pe Daisuke-kun. Era la mine în clasă şi locuia împreună cu mama lui în acelaşi bloc cu noi. Era mai mic decât mine, un puştan ca o insectă-băţ, iar mama lui era mamă singură, animatoare de bar şi săracă, aşa că şi de el se luau colegii aproape la fel de mult pe cât se luau de mine. Daisuke-kun era cu adevărat jalnic şi, după o vreme, l-am zărit, ţinându-şi ghiozdanul în faţă şi mergând împiedicat, cu spatele la zidul înalt de beton. Era genul de puştan care chiar şi în pantaloni lungi arăta de parcă ar fi trebuit să poarte pantaloni scurţi. Numai la vederea tărtăcuţei lui cât o gămălie învârtindu-se deasupra gâtului slăbănog, cu ochii holbaţi în toate direcţiile, deşi nu-l urmărea nimeni, simţeam că mi se suie tot sângele la cap şi înnebunesc de nervi, aşa ca în clipa în care a trecut prin dreptul tonomatelor, am sărit afară, l-am apucat cu putere şi l-am tras după mine în gang – bănuiesc că adrenalina din cauza furiei de care eram posedată mi-a dat puteri supraumane, pentru că mi-a fost la fel de uşor să-l pun la pământ pe cât de uşor e să smulgi o şosetă de pe frânghia de rufe. Sincer, asta îmi dădea un sentiment grozav. Eu mă simţeam grozavă. Puternică. Exact cum sperasem că o să

mă simt în clipele în care visam la răzbunare. I-am dat jos bereta de pe cap, l-am apucat de păr şi l-am îmbrâncit ca să îngenuncheze în faţa mea. S-a ghemuit acolo şi a rămas încremenit, ca un pui de gândac când aprinzi lumina în bucătărie, chiar înainte să-l zdrobeşti cu papucul. I-am tras capul spre spate şi mi-am apropiat cuţitul de bucătărie de gâtul lui. Cuţitul era ascuţit şi îi puteam vedea vena pulsând de-a lungul gâtului său subţire ca fusul. Nici n-ar fost prea greu să-i tai beregata. N-ar fi însemnat nimic.

— *Nakami o misero!*[63] am zis, lovindu-i ghiozdanul cu vârful încălţării. Goleşte-l!

Vocea îmi era joasă şi răguşită, ca a unei *sukeban*[64]*.* Mă surprindeam până şi pe mine.

Şi-a deschis ghiozdanul şi a început să arunce lucrurile din el la picioarele mele.

— Nu mai am niciun bani, s-a bâlbâit el. Mi-au luat deja pe toţi.

Bineînţeles c-o făcuseră. Nişte copii puternici conduşi de o adevărată *sukeban,* pe nume Reiko, care conducea o adevărată operaţiune, jecmănind copii jalnici cum eram eu şi Daisuke.

— N-am nevoie de banii tăi împuţiţi, am zis. Vreau să văd ilustrata aia.

— Ilustrata?

— Ilustrata pe care o împărţeau tuturor prin şcoală. Ştiu că ai şi tu una. Dă-o încoace.

Am tras un şut în penarul lui cu Ultraman de-au zburat toate pixurile şi creioanele. Daisuke a început să se târască pe coate şi pe genunchi, căutând prin manualele lui de şcoală. În sfârşit, mi-a întins ilustrata – o foaie de hârtie împăturită – ferindu-se să-mi întâlnească privirea. I-am luat-o.

— În genunchi, am zis. Închide ochii şi stai cu capul plecat. Pune-ţi mâinile sub tine.

Şi-a vârât mâinile sub coapse. Era o poziţie pe care o cunoştea bine – şi eu la fel. Vine de la un joc care se

63 *Nakami o misero!* - Arată-mi ce ai înăuntru!

64 *Sukeban* - şefă, tanără delincventă

cheamă *KAGOME KAGOME*[65], pe care îl joacă copiii mici, un soi de baba-oarba în formulă japoneză. Copilul căruia îi vine rândul este numit *oni*[66] şi trebuie să îngenuncheze pe pământ în centru, legat la ochi, în timp ce restul copiilor se ţin de mâini şi ţopăie în jurul lui în cerc, cântând un cântecel care sună cam aşa:

Kagome Kagome
Kago no naka no tori wa
Itsu itsu deyaru? Yoake no ban ni
Tsuru to kame ga subetta.
Ushiro no shoumen dare?

În traducere înseamnă:

Kagome, kagome,
Pasăre din colivie,
Când, ah, când vei scăpa? La revărsatul zorilor,
Şi cocorul, şi rândunica au căzut la pământ.
Cine e acum în spatele tău?

La sfârşitul cântecului, toată lumea se opreşte pe loc în cerc şi cel care e *oni* încearcă să ghicească ce copil stă în spatele lui şi, dacă nimereşte, schimbă locurile şi celălalt copil devine noul *oni.*

Aşa se presupune că ar trebui să se joace jocul, numai că versiunea pe care o jucam noi la şcoală era diferită. S-ar putea spune că e o versiune mai evoluată, care se cheamă *kagome rinchi*[67] şi e foarte populară printre copiii de gimnaziu în ziua de azi. În *kagome rinchi,* dacă eşti *oni,* trebuie să îngenunchezi pe pământ cu mâinile vârâte sub coapse, în timp ce copiii se învârt în jurul tău, trăgându-ţi şuturi şi pumni şi cântând cântecul cu *kagome.* Când se termină cântecul, chiar dacă poţi încă să-ţi foloseşti vocea, n-ai îndrăzni să ghiceşti numele

65 *Kagome* (fl [1) - un stil de împletitură din bambus, cu ochiuri largi, folosită la confecţionarea coşurilor sau coliviilor.

66 *Oni* (j&) - demon, căpcăun.

67 *Rinchi* - din englezescul *lynch* („a linşa“).

copilului din spatele tău, pentru că şi dacă ghiceşti corect, tot îţi vor spune că ai greşit, după care o iau de la capăt. În *kagome rinchi,* din clipa în care ai ajuns *oni,* vei fi *oni* pentru totdeauna. Jocul se termină de obicei când nu mai poţi sta în genunchi şi cazi la pământ.

Astfel că Daisuke-kun stătea în genunchi, în gangul acela, cu ochii strâns închişi, aşteptând să-l pocnesc sau să-i trag un şut sau să-i fac vreo tăietură cu cuţitul meu de bucătărie, dar eu îmi vedeam tacticos de ale mele. Era încă devreme şi nu trecea nimeni prin gang la ora aceea, pentru că animatoarele nu se urneau niciodată să aducă gunoiul la reciclat înainte de căderea serii. Am despăturit ilustrata pe care mi-o dăduse. Era o invitaţie, scrisă cu pensula şi etalând o caligrafie frumoasă, la o slujbă funerară. Scrisul era curat şi formal, ca al unui adult, şi mă întrebam dacă nu cumva o scrisese Ugawa Sensei. Slujba urma să aibă loc în ziua următoare, în timpul ultimei ore de dirigenţie de dinainte de vacanţa noastre de vară inter-trimestrială. Decedata era fosta elevă transferată Yasutani Naoko.

Daisuke stătea mai departe în genunchi la picioarele mele, cu capul plecat şi ochii închişi. L-am apucat de un smoc zdravăn de păr, i-am smucit capul spre spate şi i-am vârât hârtia sub nas.

— Te bucură chestia asta?

— Nu, nu, s-a bâlbâit el.

— *Usotsuke…!*[68] am zis, trăgându-l de păr.

Bineînţeles că insecta asta vrednică de milă minţea. Când eşti un nimeni, te bucuri întotdeauna să-l vezi torturat pe altul în locul tău şi voiam să-l pedepsesc pentru asta. Îi simţeam părul scârbos între degete, prea aspru pentru un copil de vârsta lui, ca părul unui bătrân pe capul un băieţel, şi era şi gras, ca şi cum ar fi folosit nişte gel de păr de la prietenul mamei lui. Mă făcea să mă cutremur de scârbă. Mi-am întărit strânsoarea şi am tras şi mai tare, până când am simţit foliculii pocnind în porii lor. Am luat cuţitul şi i-am pus lama la gât, apăsând. Avea pielea palidă

68 *Usotsuke!* - Mincinosule!

şi aproape străvezie, un gât de fată. Tendoanele îi erau întinse la maximum, tremurând, iar venele îi pulsau, izbindu-se de dinţii subţiri ai metalului. Timpul încetinise şi fiecare moment se desfăşura într-un viitor plin de infinite posibilităţi. Ar fi fost atât de uşor. Să-i tai beregata şi să-i văd sângele roşu ţâşnind şi împroşcând asfaltul, secându-i viaţa de nimic din trupul acela de nimic. Sau să-i dau drumul. Să las gândacul ăsta jalnic să plece. Nu prea conta ce alegeam să fac. Am apăsat lama cuţitului un pic mai tare. Oare câtă presiune mai suporta? Dacă aţi examinat vreodată celulele pielii sub microscop, la vreo oră de biologie, veţi înţelege cum anume lama zimţată a cuţitului poate să destrame celulele până începe să picure sânge. M-am gândit la înmormântarea mea din ziua următoare şi cum acesta ar fi un mod bun de a-i pune capăt. Să le dau un cadavru adevărat. Nu al meu.

Daisuke a început să geamă. Stătea cu ochii închişi, dar gura îi atârna moale şi faţa lui părea relaxată, oricât de ciudat ar fi părut. O picătură mică de salivă i se prelingea din colţul buzelor crăpate. Părea să zâmbească.

Pumnul meu, ţinând strâns cuţitul, părea să fie pus pe treburi mari şi îmi simţeam braţul tare şi puternic. Îmi plăcea asta. Aşa cum stăteam acolo, păream îngheţaţi în timp, eu şi Daisuke-kun, iar viitorul îmi aparţinea. Indiferent ce alegeam să fac, în acest moment Daisuke era al meu, viitorul lui era al meu. Era un sentiment ciudat, care îţi dădea fiori şi crea o relaţie de prea mare apropiere între noi: dacă l-aş fi omorât acum, am fi fost legaţi pentru toată viaţa, pentru totdeauna, astfel încât l-am eliberat. S-a prăbuşit la picioarele mele.

Mi-am privit mâinile de parcă ar fi fost ale altcuiva. Câteva şuviţe din părul lui dezgustător îmi rămăseseră lipite de degete, cu tot cu bobiţele albe ale rădăcinilor. M-am şters de fustă.

— Pleacă de-aici, am zis. Du-te acasă.

Daisuke s-a ridicat încet în picioare, scuturându-şi genunchii.

— Ar fi trebuit s-o faci pur şi simplu, mi-a zis.

Cuvintele lui m-au surprins.

— Să fac ce? am întrebat, prosteşte.

S-a lăsat pe vine şi a început să-şi pună încet cărţile risipite pe asfalt înapoi în ghiozdan.

— Să mă tai, a zis, uitându-se în sus la mine şi clipind. Să-mi tai gâtul. Vreau să mor.

— Chiar vrei? am întrebat.

A dat din cap.

— Bineînţeles, mi-a spus, apoi şi-a strâns mai departe hârtiile.

L-am urmărit o vreme. Îmi părea rău pentru el, fiindcă ştiam ce vrea să spună şi aproape că îmi venea să mă ofer din nou s-o fac, dar trecuse momentul. Ei bine…

— Îmi pare rău, am zis.

— Nu-i nimic, a murmurat, clătinând din cap.

L-am urmărit în continuare încă o vreme în timp ce se târa pe jos în genunchi, căutându-şi creioanele pe sub tonomat. Îmi venea să-l ajut, dar m-am întors şi am plecat. Nu m-am uitat înapoi. Nu mi-era teamă că o să povestească cuiva. Ştia el mai bine, aşa cum ştiam şi eu. Am mers tot drumul până la gară, unde aveau tonomate mai bune, şi i-am cumpărat tatălui meu un pachet de Short Hopes – asta era singura marcă de ţigări pe care i-aş fi cumpărat-o datorită numelui („Speranţe mărunte”), apoi mi-am cumpărat şi mie o cutie de Pulpy de la tonomatul de sucuri. E un soi de suc de portocale cu bucăţi consistente de pulpă, pe care îmi place să le strivesc între dinţi.

4.

Înmormântarea mea a fost frumoasă şi cât se poate de reală. Toţi copiii din clasa mea purtau banderole negre pe braţ şi îmi ridicaseră un altar pe bancă, cu o lumânare şi un beţigaş parfumat şi fotografia mea de la şcoală mărită, înrămată şi decorată cu panglici negre şi albe. Unul câte unul, duşmanii mei treceau pe la bancă ca să-şi prezinte omagiile, lăsând o floare albă de hârtie în faţa pozei mele, în timp ce restul colegilor stăteau fiecare în

banca lui, cu mâinile încrucişate şi ochii coborâţi în podea. Poate că se chinuiau să nu izbucnească în râs, dar nu cred. Atmosfera era foarte solemnă şi îţi dădea sentimentul că are loc o comemorare adevărată. Daisuke-kun era palid în clipa în care i-a venit rândul să se ridice, însă a făcut-o oricum, şi-a depus floarea şi s-a înclinat adânc, iar eu aproape că m-am simţit mândră de el, lucru care ştiu că sună cam pervers, dar mă gândesc că poate ajungi să te simţi un pic ataşat de oamenii pe care i-ai torturat şi al căror viitor ţi-a aparţinut.

Cât timp au făcut asta, Ugawa Sensei a intonat un imn budist. Pe moment nu l-am recunoscut, pentru că eu crescusem în Sunnyvale şi încă nu mă bucurasem de suficientă expunere la tradiţia budistă, însă mai târziu, când l-am auzit din nou la templul bătrânei mele Jiko, am întrebat ce e cu el. Ea mi-a povestit că se numea *Maka Hanya Haramita Shingyo*[69], care înseamnă ceva de genul „Cea mai tare supersutră a înţelepciunii inimii". Singura parte pe care mi-o amintesc sună cam aşa: *Shikifu i ku, kufu i shiki*[70].

E destul de abstract. Bătrâna Jiko a încercat să-mi explice cuvintele şi nu ştiu dacă am înţeles corect sau nu, dar, din câte cred, înseamnă că nimic în lume nu este solid sau real, pentru că nimic nu este permanent, şi toate lucrurile – copacii, animalele, pietrele, munţii, râurile şi chiar eu sau tu – nu fac decât să plutească pur şi simplu pentru moment. Cred că e adevărat şi foarte liniştitor să ştii asta, şi-mi doresc să fi înţeles lucrul acesta la înmormântarea mea, în timp ce Ugawa Sensei cânta imnul care ar fi însemnat o mare mângâiere pentru mine, dar desigur că n-a însemnat nimic, pentru că sutrele sunt rostite într-o limbă ieşită din uz, pe care n-o mai înţelege nimeni, decât dacă eşti ca bătrâna Jiko şi asta e practic meseria ta. Dar, de fapt, nu prea contează, pentru că şi dacă nu poţi înţelege cu exactitate cuvintele, ştii că sunt frumoase şi profunde, iar vocea lui Ugawa Sensei, care era

69 Un text esenţial în curentul budist Mahâyăna.

70 Forma este vid şi vidul este formă.

de obicei atât de bolborosită şi neplăcută, devenise dintr-odată blândă, tristă şi tandră şi cânta cu sentiment, ca şi cum intenţiile i-ar fi fost adevărate. Când s-a dus la banca mea să-mi ofere o floare, expresia de pe chipul său m-a făcut să vreau să plâng, pentru că era atât de zdruncinată şi plină de o tristeţe aparte, numai a lui. De câteva ori am şi plâns, de fapt – atunci când mi-am văzut fotografia împodobită cu panglici negre şi albe şi când am văzut cât de respectuoşi erau colegii mei de clasă faţă de mine, cu capetele lor plecate şi florile lor de hârtie. Trebuie să se fi adunat cu toţi în cluburile de după orele de şcoală ca să confecţioneze florile şi să-mi decoreze fotografia. Erau foarte demni şi serioşi. Aproape că îi iubeam.

5.

Nu m-am dus la şcoală în ziua aceea, astfel încât nu am luat parte propriu-zis la înmormântarea mea. Dar am avut ocazia să o văd mai târziu. După întâlnirea cu Daisuke, m-am dus acasă, i-am dat tatei ţigările şi m-am băgat în pat. Când a ajuns mama acasă în seara aceea, m-am forţat să vomit pe podeaua băii şi i-am zis că îmi e rău, iar în dimineaţa următoare am vomitat din nou, ca să mă asigur că am fost convingătoare, şi pentru că era ultima zi de şcoală înainte de vacanţa de vară, m-a lăsat să stau acasă. Eram foarte bucuroasă, gândindu-mă că am scăpat de toată tărăşenia, dar în seara aceea am primit un e-mail anonim, intitulat „Moartea tragică şi prematură a elevei transferate Nao Yasutani”. În e-mail era un link către un website unde fusese încărcat un video clip. Cineva făcuse un filmuleţ cu înmormântarea mea cu telefonul *keitai* şi îl postase pe internet, iar în următoarele câteva ore, am urmărit cum creştea numărul celor care-l vedeau. Nu ştiu cine se uita la el, însă clipul înregistra sute şi mii de vizionări, dobândind notorietate. Ciudat, dar mă simţeam aproape mândră. Era destul de mişto să fii popular.

6.

Tocmai mi-am amintit ultimele versuri din „Sutra Inimii”, care sună în felul următor:

gate gate, para gate, parasam gate, boji sowa ka…

Cuvintele sunt de fapt într-o limbă indiană veche[71], nici măcar în japoneză, dar Jiko mi-a spus că înseamnă ceva de genul ăsta:

dus, dus, dus în lumea de dincolo, dus pe de-a-ntregul în lumea de dincolo, în trezie, ura…

Mă tot gândesc la Jiko şi cât de uşurată va fi când toate fiinţele simţitoare, chiar şi colegii mei de clasă idioţi şi înfiorători, se vor trezi în lumină şi vor pleca mai departe, astfel încât să se poată şi ea odihni în sfârşit. Trebuie să fie atât de obosită.

Partea a II-a

În realitate, fiecare cititor este, când. Citeşte, propriul său lector. Lucrarea scriitorului nu este decât un fel de instrument optic pe care-l oferă cititorului, spre a-i da posibilitatea să descopere ceea ce, fără această carte, n-ar fi văzut poate în sine însuşi. Recunoaşterea de către cititor, în el însuşi, a ceea ce spune cartea constituie o dovadă a adevărului ei.

Marcel Proust, *Timpul regăsit*

71 Sanscrită.

Ruth

1.

Imaginea de pe ecran înfăţişează un bărbat de treizeci şi ceva – patruzeci de ani, poate de vreo patruzeci, care stă dinaintea unui câmp cu resturi de pe urma tsunami-ului, ce se întinde până la mari depărtări, cât de departe poate să vadă ochiul camerei de filmat. Omul poartă pe faţă o mască albă de hârtie, dar şi-a tras-o în jos, sub bărbie, ca să poată vorbi cu reporterul. Poartă nişte pantaloni de trening jerpeliţi, mănuşi de lucru, o geacă închisă cu fermoar, bocanci. Ridică mâna arătând spre dezastrul din spatele lui.

— E ca un vis, spune. Un vis oribil. Tot încerc să mă trezesc. Am senzaţia că, dacă mă trezesc, fiica mea se va întoarce.

Are o voce plată şi vorbeşte în propoziţii scurte.

— Am pierdut totul. Pe fiica mea, fiul meu, soţia mea, mama mea. Casa noastră, vecinii. Tot oraşul.

Dreptunghiul din josul ecranului dă numele bărbatului: *T. Nojima, muncitor la salubrizare, districtul O… prefectura Miyagi.*

Crainicul vorbeşte către cameră, cu vocea înăbuşită de masca de pe faţă. Explică faptul că în clipa aceea stau în locul unde fusese casa domnului Nojima. Dezastrul este absolut, dar ceea ce nu poate surprinde camera de filmat este duhoarea de-acolo. Crainicul îşi trage masca în jos. Mirosul, explică el, este insuportabil, o duhoare înecăcioasă de peşte şi carne putrezită, de sub dărâmături. Domnul Nojima o caută pe fiica lui de şase ani. Are puţine speranţe să o găsească în viaţă. Se uită după rucsacul pe care îl purta în dimineaţa zilei de 11 martie, când a lovit tsunami-ul.

— E roşu, spune domnul Nojima. Are o imagine cu Hello Kitty pe el. De abia i-l cumpărasem. Trebuia să înceapă anul şcolar şi era foarte mândră de el. Îl purta prin casă. Urma să între în clasa I.

Nojima şi fiica lui erau acasă, în bucătărie, când zidul de apă neagră şi resturi le-a izbit casa. În câteva secunde, Nojima s-a trezit izbit de tavan, iar fiica lui a dispărut. Credea că o să se înece acolo, dar în mod miraculos, casa a fost smulsă din temelii, chiar în momentul în care tavanul a cedat, iar el a fost propulsat la etaj, în dormitor, unde soţia lui stătea ghemuită într-un colţ, ţinându-l în braţe pe fiul lor, abia un bebeluş.

— Am încercat s-o prind de mână, spune el. Aproape că reuşisem, dar apoi casa s-a înclinat şi s-a rupt în două.

Soţia şi fiul lui au fost târâţi de puhoi. A crezut că încă îi poate ajunge. A reuşit să se agaţe de acoperişul unei clădiri de beton care trecea pe lângă el. Îşi putea vedea în continuare soţia în colţul dormitorului plutitor, ţinând copilul, dar apele o târau din ce în ce mai departe. A strigat-o. Mugetul apelor şi al ruinelor care se prăbuşeau era asurzitor.

— Era foarte puternic, dar cred că m-a auzit. S-a uitat la mine. Avea ochii măriţi, însă nu a scos nici măcar un singur ţipăt. Nu voia să sperie copilul. A continuat să se uite la mine până în ultima clipă.

Bărbatul îşi scutură capul ca şi cum ar vrea să şteargă amintirea celor întâmplate mai departe. Se uită în zare de-a lungul câmpului plin de resturi – case făcute ţăndări şi maşini boţite, cărămizi din beton şi rotocoale de sârmă încurcată, bărci, bucăţi de mobilă, electrocasnice zdrobite, ţigle de acoperiş, haine, obiecte –, o groapă de gunoi înspăimântătoare, adâncă de câţiva metri. Se uită la picioarele lui, împingând cu vârful bocancului o bucată de material plină de noroi.

— Probabil că nu o să-mi mai găsesc niciodată familia, spune. Mi-am pierdut speranţa că voi putea măcar să-i îngrop cum se cuvine. Dar dacă aş putea să găsesc ceva, un singur lucru care i-a aparţinut fiicei mele, aş fi în stare să mă împac cu gândul şi să plec din locul ăsta.

Înghite cu greutate şi apoi ia o gură mare de aer.

— Viaţa aceea, împreună cu familia mea, este visul, spune el, arătând spre peisajul în ruină. Asta este

realitatea. S-a dus totul. Trebuie să ne trezim şi să înţelegem asta.

2.

În zilele de după cutremur şi tsunami, Ruth stătea în faţa calculatorului ei, pescuind pe internet veşti despre prieteni şi familie, în câteva zile, primise confirmarea că mai mulţi dintre cunoscuţii ei erau în siguranţă, dar îi era imposibil să nu se mai uite. Imaginile care curgeau dinspre Japonia o hipnotizaseră. La câteva ore, era lansat încă un reportaj înfiorător şi îl urmărea o dată şi încă o dată, studia valul în timp ce se ridica deasupra digurilor, purtând cu sine vapoare pe străzile oraşului, smulgând din drum maşini şi camioane şi depozitându-le pe acoperişurile clădirilor. Privea oraşe întregi doborâte şi măturate în câteva momente, fiind conştientă că, în timp ce aceste momente fuseseră capturate de camere de filmat, atât de multe altele trecuseră pur şi simplu neobservate.

Majoritatea clipurilor erau filmate de oameni în stare de panică pe telefoanele mobile, din vârful dealurilor sau de pe clădiri înalte, astfel încât calitatea imaginilor era aleatorie, ca şi cum aceşti directori de imagine nu-şi dăduseră seama că filmează, dar ştiau că momentul este critic, aşa că îşi porniseră telefoanele şi le ţinuseră ridicate în direcţia valului pe cale să vină. Uneori o imagine devenea brusc înceţoşată şi tremurată, în timp ce omul care filma o lua la goană spre zone mai înalte. Alteori, în colţuri şi la marginea cadrelor, era surprinşi oameni sau maşini micuţe în depărtare, fugind de zidul de apă neagră ce se apropia. Uneori oamenii păreau derutaţi. Alteori păreau că nici nu se grăbesc, ba chiar se întorc să se uite în urmă, fără să înţeleagă pericolul în care se aflau. Dar întotdeauna, în punctul cel mai avantajos al camerei, puteai să vezi cu câtă repeziciune se deplasa valul şi cât de imens era. Oamenii ăia minusculi nu aveau nicio şansă, iar cei care se aflau în afara ecranelor ştiau asta. *Grăbiţi-vă! Grăbiţi-vă!* — strigau vocile lor lipsite de trup, din spatele

camerelor. *Nu vă opriţi! Fugiţi! Ah, nu! Unde-i bunica? Ah, nu! Uite! Acolo! Ah, e îngrozitor! Grăbeşte-te! Fugi! Fugi!*

În cele două săptămâni de după cutremur, tsunami şi accidentul nuclear de la Fukushima, lăţimea de bandă a mapamondului a fost invadată de imagini şi reportaje din Japonia şi, în acel scurt interval de timp, toată lumea era expertă în ceea ce privea riscurile expunerii la radiaţii, milisieverţi, plăci tectonice şi subducţie. Dar apoi, răzmeriţa din Libia şi tornada din Joplin au înlocuit cutremurul şi norul de cuvinte-cheie a trecut la *revoluţie, secetă* şi *mase de aer instabile* pe măsură ce valul de informaţii din Japonia scădea. Din când în când mai apărea câte un articol în *The New York Times* despre Tepco şi proasta gestionare a crizei nucleare sau despre guvern, care nu e în stare să acţioneze şi să-şi protejeze cetăţenii, dar asemenea ştiri nu mai ajungeau decât rareori pe prima pagină. Secţiunea dedicată afacerilor prezenta rapoarte sumbre despre costurile succesiunii de dezastre din Japonia, considerate cele mai ridicate din istorie, şi previziuni funeste în privinţa viitorului economic al ţării.

Când ajunge informaţia la jumătatea vieţii? Rata sa de dezintegrare se corelează cu mediul în care este transmisă? Pixelii au nevoie de curent. Hârtia este instabilă în caz de foc sau de inundaţie. Literele gravate în piatră sunt ceva mai durabile, deşi nu atât de uşor de distribuit, dar inerţia poate fi un lucru bun. În oraşele de pe coasta japoneză au fost găsite, pe dealuri, pietre cu înscrisuri vechi menite să prevină:

Nu vă construiţi case dincolo de acest punct!

Unele dintre aceste semne de avertizare erau mai vechi de şase secole. Câteva fuseseră mutate din loc de tsunami, dar majoritatea rămăseseră în siguranţă razei sale.

„Sunt glasurile strămoşilor noştri”, zisese primarul unui oraş distrus de val. „Ne vorbeau de peste timp, dar noi n-am ascultat.”

Oare rata de dezintegrare a informaţiei se corelează cu dezintegrarea atenţiei? Este internetul unui soi de vortex temporal, care atrage poveştile pe orbita sa? în ce constă memoria vortexului? Cum măsurăm rata de decădere a mişcării sale?

Un val gigantic, aflat sub observaţie, se prăbuşeşte în particule mărunte, fiecare dintre ele închizând în sine o poveste:

- un telefon mobil, sunând în adâncurile unui munte de noroi şi resturi plutitoare;
- nişte soldaţi în cerc, aplecându-se asupra unui corp pe care l-au identificat;
- un asistent medical îmbrăcat în costum împotriva radiaţiilor, trecându-şi bagheta magică pe deasupra feţei neacoperite a unui copil care se zbate în braţele mamei sale;
- un şir de copilaşi aşteptându-şi în linişte rândul să fie testaţi.

Aceste imagini, acestea câteva minuscule reprezentându-le pe cele inimaginabil de multe, se rotesc şi îmbătrânesc, degradându-se orbită cu orbită, pe măsură ce se apropie de centrul vortexului, spărgându-se încet în fragmente ascuţite ca lama şi hârburi colorate intens. Ca nişte confetti de plastic, sunt atrase în acalmia din centrul vortexului, pata de gunoi a istoriei şi a timpului. Memoria vortexului constă în toate lucrurile pe care le-am uitat.

4.

Ruth îşi simţea mintea ca o pată de gunoi, un preş din pixeli nediferenţiaţi, lâncezind fracturaţi.

Se lăsă pe spate în scaun, depărtându-se ecranul strălucitor, şi închise ochii. Pixelii stăruiau, dansând în spatele pleoapelor ei în întuneric. Îşi petrecuse după-amiaza uitându-se la clipuri cu hărţuieli şi manifestări de agresivitate pe Youtube şi alte site-uri cu clipuri din America şi din Japonia, dar filmul pe care îl căuta ea, „Moartea tragică şi prematură a elevei transferate Nao

Yasutani”, care, din câte spunea Nao, fusese la un moment dat de notorietate, nu era de găsit.

Îşi frecă faţa cu palmele, în sus şi în jos, masându-şi tâmplele şi apăsându-şi degetele pe orbitele ochilor. Se simţea de parcă ar fi încercat să o extragă pe această fată direct din ecranul strălucitor, pur şi simplu cu forţa voinţei ei şi cu fixitatea pupilelor. De ce o fi contând atât de mult? Dar conta. Avea nevoie să ştie dacă Nao era moartă sau vie. Se afla în căutarea unui corp.

Se ridică şi se întinse, apoi coborî la parter. Casa era pustie. Oliver primise o livrare masivă de puieţi din specia *Metasequoia,* pe care îi planta într-o zonă defrişată din Neo-Eocen. Plecase devreme în dimineaţa aceea, fluierând melodia piticilor din *Albă-ca-Zăpada.* Hi-ho, Hi-ho. Nimic nu-l făcea mai fericit decât să planteze puieţi. Motanul stătea pe verandă, aşteptându-l să vină acasă.

Era patru şi jumătate – timpul să se apuce de cină. Intrând în bucătărie, prinse mirosul putrid al ciripedelor moarte. Se simţea mai tare. O luă spre telefon, ridică receptorul şi formă numărul lui Callie.

5.

— Gât-de-gâscă se numesc, zise Callie, examinând ciripedele de pe punga de congelator. *Pollicipes polymerus.* Ordinul *Pedunculata.* O specie oceanică gregară, nu chiar nativă, dar nu e ceva neobişnuit să fie descoperită pe resturile de pe urma unui val gigantic, plutind încoace de la mari depărtări.

Îi aruncă o privire lui Ruth, care încălzea apă pentru ceai în celălalt capăt al bucătăriei.

— Asta e punga pe care ai găsit-o în apropiere de casa lui Gudrun şi a lui Horst?

Când vorbise cu Callie la telefon, nu menţionase unde anume a găsit punga, dar ea oricum nu păruse prea surprinsă că o sunase şi se oferise să vină imediat. Ba era ca şi cum ar fi aşteptat telefonul, însă, desigur, Callie ştia să fie de ajutor. Studia biologia marină şi era activistă

pentru mediu, conducea programul de monitorizare a ţărmului şi făcea muncă voluntară pentru o agenţie de protecţie a mamiferelor marine. Îşi câştiga traiul ca naturalist pe imensele nave de croazieră care navigau pe apele adăpostite ale Pasajului Interior în drumul lor spre şi dinspre Alaska.

— În măruntaiele bestiei… spuse Callie. Oamenii ăia care vin în croazieră sunt cei la care trebuie să apelăm. Sunt cei care au resursele necesare ca să producă o schimbare.

Povestea deseori cum, la un moment dat, se afla pe puntea unei nave care trebuia să ajungă la Anchorage şi le arăta pasagerilor entuziasmaţi un grup de balene cu cocoaşă, în timp ce aceştia se îngrămădiseră lângă balustradă, făcând poze şi filmând. Un bărbat mai în vârstă rămăsese la oarecare depărtare de restul. Când Callie i-a oferit locul ei în dreptul balustradei ca să vadă mai bine, el a râs ironic: „Sunt doar nişte balene".

Mai târziu în timpul croazierei, Callie a ţinut o prelegere despre ordinul cetaceelor. Le-a arătat filme şi a vorbit despre comunităţile lor complexe şi despre comportamentul lor social, despre capcanele cu bule de aer ca metodă de vânătoare, despre ecolocalizare şi diversitatea emoţiilor de care sunt capabile. Le-a pus înregistrări cu sunetele balenelor, păcăniturile pe care le scot şi cântecele lor, ilustrându-le diferenţele. Spre surpriza ei, bărbatul mai în vârstă era în public şi asculta.

Mai târziu, au zărit încă un grup de balene, care se apropiase şi mai tare de data asta, de parcă ar fi vrut să le ilustreze comportamentul balenelor la suprafaţă, oferindu-le un spectacol pe cinste: despărţeau apele, ieşeau pe jumătate din apă vertical, plesneau cu putere din coadă. Bărbatul în vârstă a urcat pe punte ca să le privească.

La sfârşitul croazierei, în vreme ce se apropiau de portul din Vancouver, bărbatul a căutat-o pe Callie şi i-a dat un plic. „Pentru balenele dumitale”, a zis. Când a vrut să-i mulţumească, a scuturat din cap şi i-a zis: „Nu, te rog”.

Au coborât de pe vapor, iar Callie a uitat de plic. Când a ajuns acasă, l-a găsit şi l-a deschis. Înăuntru era un cec scris pe numele agenţiei ei de protejare a mamiferelor marine, în valoare de jumătate de milion de dolari. A crezut că era o glumă. Sau că a numărat aiurea zerourile. A trimis cecul la birou ca să fie încasat. Era valabil.

Cercetând lista de pasageri, a aflat că bărbatul locuia în Bethesda şi l-a luat la întrebări. La început, omul a fost destul de reticent, dar în cele din urmă i-a explicat. Fusese pilot de bombardier, în timpul celui de-al Doilea Război Mondial, staţionat în Insulele Aleutine. Aveau zboruri în fiecare zi, căutând ţinte japoneze. Deseori, când nu puteau să localizeze niciun vas inamic sau condiţiile meteorologice erau proaste, se vedeau nevoiţi să-şi abandoneze misiunea şi să zboare înapoi la bază, dar aterizarea cu încărcătura explozivă era periculoasă, aşa că scăpau de bombe aruncându-le în apă. Din cabina avionului, vedeau umbrele masive ale balenelor mişcându-se dincolo de suprafaţa apei. De acolo, de sus, balenele păreau mici. Le foloseau ca să exerseze la ţintă. „Era amuzant", i-a spus bărbatul lui Callie la telefon. „Ce ştiam noi?”

— Se hrănesc prin filtrare, zise Callie despre ciripide. Dar nu se pricep foarte bine să-şi mişte cirii, aşa că se bazează pe mişcări bruşte ale apei ca să-şi obţină hrana. De asta preferă ţărmuri mai expuse decât ale noastre.

— Ce sunt cirii? întrebă Ruth, punând două căni de ceai pe masă şi turnând o a treia pentru Oliver, care tocmai se întorsese de la plantat copaci.

După ce şi-a dat jos geaca şi a agăţat-o în cui, li s-a alăturat, cu motanul pe urme, aproape lipit de picioarele lui

— Salutări, spuse Callie, sorbind din ceai. Cirii sunt braţele şi picioarele ciripedelor. Sunt ca nişte cârcei uşori ca pana, de care se folosesc pentru a atrage planctonul.

— Eu nu văd niciun fel de cârcei ca nişte pene, zise Ruth.

Nu-i plăceau ciripedele. Erau urâte şi îi dădeau fiori.

— Nu şi-i întind decât atunci când sunt sub apă,

explică Oliver, strângându-şi degetele înroşite în jurul cănii calde. Şi, oricum, astea de aici sunt moarte.

Ruth inspectă ciripedele, care arătau cam la fel ca atunci când fuseseră vii. Stăteau ataşate de punga de congelator prin nişte codiţe dure şi gumoase, acoperite cu mici protuberanţe. La capătul liber al fiecărei codiţe, se vedea un ciorchine alb, solid, de scoici lamelare, cum sunt unghiile. Callie îşi folosi vârful pixului ca să arate spre una dintre codiţele elastice. Pesto sări pe blatul de bucătărie ca să se uite.

— Ăsta e piciorul sau pedunculul, spuse ea. Iar partea asta tare şi albă este *capitulum* sau capul.

Motanul adulmecă ciripedele, iar Ruth îl îndepărtă.

— Au şi faţă? întrebă ea.

— Nu chiar, zise Callie. Dar au o parte dorsală, care stă în sus, şi o parte ventrală, care se află jos.

Scoase o cutiuţă de plastic din buzunarul vestei ei de pescuit şi o deschise. Înăuntru era o colecţie întreagă de instrumente pentru investigaţii criminalistice: un bisturiu, o pereche de pense, forceps, foarfeci, o mică riglă. Alese dintre ciripede pe cea mai mare şi folosi bisturiul să taie cu grijă între peretele pungii şi baza pedunculului ei. Eliberă creatura şi o aşeză pe blatul de bucătărie, în faţa ei. Scoase rigla şi o măsură din cap până-n picioare.

— Poţi să-ţi dai seama ce vârstă are? întrebă Oliver.

— Greu de zis. Ating maturitatea sexuală la un an şi maturitatea deplină la cinci. Pot să trăiască în jur de douăzeci de ani sau chiar mai mult. Individul ăsta, sau individa – de fapt, nu prea contează, pentru că sunt hermafroditi –, este un adult matur. Pot creşte până la douăzeci de centimetri, sau opt inchi în lungime, dar ăsta de-aici are puţin peste şapte centimetri, ceea ce sugerează că avem o colonie destul de tânără sau condiţiile de dezvoltare n-au fost prea grozave, dacă nu amândouă. Hei, Oliver, pot să testez microscopul de pe iphoneul tău?

Oliver îşi făcuse de curând unele adaptări la telefon, ataşându-i cu superglue de carcasă nişte mici lentile digitale 45X de microscop. Cumva, Callie părea să ştie şi

despre asta. Abia se întorsese pe insulă. Cum putea să ştie? Aştepta cu mâna întinsă, aşa că Oliver activă modificările pe telefon şi deschise aplicaţia, apoi i-l dădu. Aplicaţia făcu să se aprindă luminile iphoneului în clipa în care Callie îndreptă lentilele spre capul creaturii. Pe micul ecran apăru imaginea în prim-plan.

— E formidabil, spuse ea. Vezi discurile astea calcaroase?

Ruth se uită peste umărul ei la ecranul mic. Discurile arătau ca nişte unghii de la picioarele unei reptile preistorice.

— Când sunt secretate prima dată, au un aspect lucios, sidefiu, însă apoi, treptat, se zgârie şi devin opace de la loviturile valurilor.

— La fel ca noi, spuse Ruth, lăsându-se pe spate.

— Exact, încuviinţă Callie. Prin urmare, ăsta e un alt indiciu în privinţa vârstei. Una peste alta, aş zice că această colonie a plutit în ocean cel puţin câţiva ani, poate mai mulţi, vreo trei-patru.

— Trei ani – asta înseamnă înainte de tsunami, spuse Oliver.

— Ei bine, după cum ziceam, e greu să-ţi dai seama cu mai multă precizie de atât. Dar pare puţin probabil să ajungă resturi de la tsunami pe plaja noastră atât de devreme. Suntem destul de adăpostiţi aici şi cam departe.

Stinse lumina microscopului, admirându-i lentilele.

— Cum le-ai ataşat?

În timp ce Oliver îi explica, Ruth apucă între degete ciripeda retezată şi o examină. Noile informaţii nu-i sprijineau mai deloc teoria cu tsunami-ul. Poate că Muriel avea dreptate până la urmă. Poate că punga de congelator fusese aruncată de pe un vapor, deşi Nao nu părea genul care să plece într-o croazieră spre Alaska. Poate că o aruncase în mare, ca un mesaj într-o sticlă, înainte de tsunami, sau poate că o ţinuse în buzunar, împreună cu pietrele, când se afundase în apele oceanului şi se înecase. Toate acestea erau explicaţii posibile, dar niciuna dintre ele nu i se părea adevărată. Lui Ruth nu-i plăcuseră

ciripedele nici la început, însă acum le detesta de-a dreptul pentru că nu reuşeau să ofere dovada pe care o căuta ea.

— De ce le zice gât-de-gâscă? întrebă ea. Nu aduc nicicum cu gâştele.

Callie îi înapoiase iphoneul lui Oliver şi îşi strângea trusa.

— De fapt, există o asemănare. Există un soi de gâşte, numite gâşte-călugăriţe, cu gât lung şi negru şi cap alb. Micii noştri prieteni de-aici au fost numiţi după această specie de gâscă. Oamenii găseau pe vremuri ciripedele ataşate de câte o bucată de lemn plutitor şi se gândeau că trebuie să fie o creangă din vreun copac plin cu ciripede. Credeau că aceste *capitula* erau ouăle pe care gâştele-călugăriţe le depuneau şi le cloceau în copac. Un raţionament bazat pe presupuneri cât de se poate de rezonabile, însă cu totul greşite, desigur.

— Presupunerile sunt de tot rahatul, zise Ruth.

Aşeză creatura înapoi pe blatul de bucătărie, iar Pesto, care de-abia aştepta, o şterpeli şi fugi cu ea. O purtă până în mijlocul podelei şi îi dădu drumul, apoi o adulmecă încă o dată şi se strâmbă. Ar fi fost sub demnitatea lui să mănânce ceva deja mort.

— Sunt considerate o delicatesă în Spania, spuse Callie. Pedunculul este deosebit de fraged. Îl fierbi câteva minute, îl cureţi de pieliţă, îl apuci de cochilie, îl bagi în gură şi… hop! (Imită toate gesturile, reproducând sunetul din buze.) Carnea alunecă pur şi simplu afară din cochilie. Muiată în puţin mujdei de usturoi şi lămâie… o bunătate!

Era aproape ora şase şi deja se întunecase afară. Ruth luă o lanternă şi o conduseră pe Callie până la camioneta ei. Uitându-se în sus, observă că norii se risipiseră şi o lună plină lumina cerul, în lumina lunii, printre vârfurile copacilor se întreţeseau fuioare palide de ceaţă, dar dedesubt, crengile cedrilor erau întunecate şi grele după ploaia care căzuse toată ziua. Raza lanternei ei surprinse o formă printre crăci.

— Hei, tu eşti, cioară de junglă? întrebă Callie.

Îndreptându-şi lumina în direcţia ei, Ruth scoase la

iveală luciul penelor negre şi licărirea unui ochi negru ca noaptea.

— Muriel, zise ea, de parcă acesta ar fi fost răspunsul la întrebarea lui Callie.

Callie începu să râdă.

— Bineînţeles, zise ea. Dar toată lumea vorbeşte despre asta. Nativiştii noştri locali deja fierb de supărare.

— De ce?

— De ce crezi? spuse Callie. Specii invazive. Exotice. Limacşi negri. Mătura-verde, mure de Himalaya şi acum cioara de junglă? (Se întoarse spre Oliver.) Apropo de specii exotice, cum mai merge războiul cu acordul ăla?

Oliver se strâmbă. Spaţiul dedicat proiectului Neo-Eocen, unde planta pădurea care urma să schimbe climatul, fusese defrişat de o companie forestieră, apoi plasat sub un acord care stipula ca orice tentativă de reîmpădurire să se limiteze la specii native încă existente în acea zonă geoclimaterică. Copacii lui erau consideraţi exotici şi, prin urmare, violau acordul. Nici Oliver, nici prietenul lui botanist care deţinea proprietatea nu fuseseră conştienţi de asta.

— Nu prea bine, zise el. Deţinătorul respectivului acord vrea să încetez cu plantarea copacilor, dar eu susţin că, având în vedere schimbarea climaterică iminentă, trebuie să redefinim radical termenul „nativ” şi să-i extindem aria, astfel încât să cuprindă specii native anterioare şi chiar preistorice. Semantică pură, continuă el cu un aer descurajat, o tâmpenie.

De parcă ar fi fost de acord, cioara de junglă scoase un croncănit aspru şi Callie izbucni în râs.

— Vezi? zise ea. Se aclimatizează. Să nu fii surprins dacă insula noastră xenofobă dă buzna la tine în grădină, înarmată cu plase şi torţe cu kerosen.

Ruth îşi ridică privirea spre copac, urmărind profilul ciorii în întuneric.

— Ai auzit? strigă ea. Ai face bine să te păzeşti.

Cioara bătu din aripi şi ţopăi de-a lungul crăcii, scuturând picăturile de ploaie drept în capul lui Callie.

— Hei, zise Callie, ştergându-şi apa de pe faţă. Încetează. Sunt de partea ta. Se întoarse spre Ruth: sunt foarte deştepte. Ştiai că…

Ruth ridică o mână:

— Ştiu, zise ea, dar Callie continuă oricum.

— … că la noţiunea Sliammon sunt considerate, mitologic, străMoaşele-magiciene care pot să-şi schimbe forma şi să devină oameni?

— Nu mai spune, răspunse Ruth.

Callie râânji.

— Trebuie să o pui pe Muriel să-ţi povestească odată…

6.

În noaptea aceea, Ruth citi cu voce tare porţia zilnică din jurnal. Pesto stătea întins pe burta lui Oliver, torcând, în timp ce Oliver se uita fix în tavan, mângâind pisica pe creştet. Citi partea despre înmormântarea lui Nao şi filmuleţul care ajunsese pe internet.

Dus, dus, dus în lumea de dincolo, dus pe de-a-ntregul în lumea de dincolo

Toată povestea cu hărţuiala îl supărase pe Oliver.

— Detest chestia asta, spuse el. Cum a putut şcoala să permită să se petreacă asemenea lucruri? Cum a putut profesorul ăla să participe?

Ruth nu avea niciun răspuns. Pesto se oprise din tors şi se uita neliniştit la Oliver.

— Dar, desigur, are sens, continuă Oliver sumbru. Trăim într-o cultură a hărţuielii. Politicieni, corporaţii, bănci, armată. Toţii golanii şi toţi escrocii. Fură, torturează oameni, concep legile astea demente şi dau mereu tonul.

Ruth îşi strecură mâna între pernă şi capul lui şi începu să-i maseze ceafa. Pisica întinse o labă şi i-o aşeză pe bărbie.

— Uită-te la Guantánamo, spuse el. Uită-te la Abu

Ghraib. America e rea, dar nici Canada nu-i mai brează. Oameni care merg înainte respectând programul, prea speriaţi ca să mai deschidă gura. Uită-te la Tar Sands. La fel ca Tepco. Doamne, ce detest chestiile astea.

Se întoarse pe-o parte, rostogolind pisica pe saltea. Pesto sări din pat şi plecă.

După ce adormi Oliver, Ruth se ridică şi se duse la fereastră. Undeva acolo, cioara stătea cocoţată în vârful crengilor. Cioara lor crepusculară. Nu putea s-o vadă, dar îi plăcea ideea unei ciori negre care stătea ascunsă în umbră. Se întreba dacă între timp reuşise să se împrietenească cu corbii. Apoi se strecură înapoi în pat şi adormi.

În noaptea aceea, ea a avut cel de-al doilea vis cu călugăriţa. Era acelaşi templu. Aceeaşi cameră întunecată cu uşile de hârtie găurite, aceeaşi călugăriţă bătrână, înveşmântată în haine lungi şi negre, şezând pe podea la măsuţă. Afară, aceeaşi lună licărea blând asupra grădinii, doar că acum, în depărtare, dincolo de poarta grădinii, Ruth putea să desluşească printre umbre conturul unui cimitir, siluetele neregulate ale stupelor şi pietrelor de morminte, clare pe fundalul cerului palid al nopţii.

În cameră, strălucirea aspră şi rece a computerului lumina chipul bătrânei călugăriţe, făcând-o să arate sfrijită, bolnavă. Bătrâna ridică privirea de la ecran. Purta ochelarii negri care semănau atât de bine cu cei pe care îi avea Ruth. Şi-i scoase şi se frecă la ochii obosiţi, apoi o observă pe Ruth. Desfăşurându-şi larg mâneca neagră ca o aripă, clătină din cap şi o strigă să vină mai aproape, iar în clipa aceea Ruth se văzu stând alături de ea. Călugăriţa îi întinse ochelarii şi Ruth, dându-şi seama că şi-i uitase pe ai ei pe noptieră, îi luă. Ştia că trebuie să şi-i pună la ochi. Clipi. Lentilele erau groase şi de nepătruns. Ochii ei aveau nevoie de câteva momente ca să se adapteze.

Nu, n-avea să meargă. Lentilele călugăriţei erau prea groase şi prea tari, demontau şi murdăreau întreaga lume cu care era obişnuită. Intră în panică. Încercă să-şi dea jos ochelarii, dar se înţepeniseră acolo şi, pe măsură ce se

lupta, murdăria acelei lumi începu să o absoarbă, învolburându-se şi vuind ca o vijelie, aruncând-o înapoi într-un loc sau într-o stare amorfă, pentru care nu găsea cuvinte. Cum să o descrie? Nu era un loc, ci un sentiment, al nefiinţei, brusc, întunecat, preuman, care o umplea cu asemenea spaimă primordială, încât începu să ţipe şi îşi duse mâinile la faţă, doar ca să descopere că nu mai avea una. Nu era nimic acolo. Nici mâini, nici faţă, nici ochi, nici ochelari, nici Ruth, deloc. Nimic, în afara unei vaste şi deşarte absenţe.

Ţipă, dar nu ieşi niciun sunet. Se zbătu în vastitatea aceea, aruncându-se într-o direcţie pe care o simţea ca fiind *înainte* sau chiar *prin,* dar fără o faţă nu exista nici înainte, nici înapoi. Nici sus, nici jos. Nici trecut, nici viitor. Nu exista decât *asta* – această senzaţie eternă de amestec şi dizolvare în ceva imposibil de numit, care continua şi continua în toate direcţiile, pentru totdeauna.

Apoi simţi ceva, o atingere uşoară ca pana, şi auzi ceva ce suna ca un chicotit, apoi un pocnet din degete, după care, într-o clipită, teroarea întunecată dispăru, fiind înlocuită cu o stare de linişte desăvârşită şi bună dispoziţie. Nu că ar fi avut un corp cu care să o simtă, ochi să vadă sau urechi să audă, dar cumva trăia toate aceste senzaţii. Era ca şi cum ar fi fost legănată pe braţele timpului însuşi, rămânând suspendată în această stare de graţie pentru o eternitate sau două. Când se trezi, în lumina insipidă a unei raze de iarnă răzbătând printre beţele de bambus din faţa ferestrei, se simţea ciudat de împăcată şi foarte odihnită.

Nao

1.

Aţi auzit vreodată de „cingătoarea de metal”[72]? E o expresie de care ştie toată lumea în Japonia, dar de care

72 *Kanashibari 'O*) - termen format din cuvintele „metal" şi „cingătoare". Un soi de paralizie în timpul somnului.

nimeni n-a auzit vreodată în Sunnyvale. Ştiu pentru că am întrebat-o pe Kayla. Probabil că americanii nu au aşa ceva. Nici eu n-am ştiut ce înseamnă înainte să ne mutăm la Tokyo.

„Cingătoarea de metal” este ceva ce te cuprinde în toiul nopţii, când te trezeşti şi descoperi că nu poţi să te mişti, ca şi cum un spirit malefic, înfiorător de obez, stă aşezat pe pieptul tău. E din cale-afară de înspăimântător. După incidentul cu Expresul Chuo, mă trezeam uneori şi mă gândeam că tata stătea pe pieptul meu şi, dacă stătea acolo, însemna că e o stafie şi, prin urmare, e mort, dar apoi îl auzeam sforăind în cealaltă parte a camerei şi îmi dădeam seama că trebuie să fie „cingătoarea de metal”. Deschizi ochii şi te holbezi în întuneric. Auzi voci care sună ca nişte demoni supăraţi, dar nu poţi să vorbeşti sau să scoţi vreun zgomot. Uneori, în timp ce stai întins acolo, ai senzaţia că pluteşti.

Înainte de înmormântarea mea, aveam parte de cingătoarea de metal destul de des, dar apoi s-a oprit, probabil pentru că am devenit eu însămi o stafie. Mâneam şi dormeam, îi scriam câte un e-mail Kaylei din când în când, dar ştiam că pe dinăuntru am murit, chiar dacă părinţii mei nu observaseră.

Kayla şi-a dat seama totuşi. Aproape renunţaserăm să vorbim în timp real din cauza diferenţei de fus orar. Tokyo este cu şaisprezece ore înainte, ceea ce înseamnă că în Sunnyvale era zi, în timp ce aici e noapte şi, din moment ce eu trăiam într-un apartament de două camere de mărimea şifonierului pe care îl avea Kayla, nu m-aş fi putut trezi la miezul nopţii, să deschid computerul şi să mă aştern la vorbă cu Kayla, aşa că, în mare parte, ne rezumam amândouă la e-mailuri, lucru care mai mult ne punea beţe-n roate. Nu pot să sufăr e-mailul. Se mişcă atât de încet. Pe e-mail nu se întâmplă niciodată nimic acum. Întotdeauna mai încolo, motiv pentru care este atât de uşor să ţi se facă lene şi să-ţi laşi imboxul să se umple. Nu că al meu se mai umplea în zilele acelea, dar pe vremuri aşa se întâmpla. Imediat după ce am plecat din Sunnyvale, toată lumea îmi

scria în demenţă, ca să mă întrebe de Japonia, însă apoi tatei i-a luat câteva săptămâni să găsească o conexiune la internet şi până atunci toţi prietenii mei deveniseră mai preocupaţi de vacanţele lor de vară, după care a început şcoala, aşa că m-au lăsat cu toţii baltă.

O vreme am încercat să întreţin un blog. Profesorul meu din clasa a VIII-a din Sunnyvale, domnul Ames, îmi spusese că trebuie să încerc, ca să pot scrie despre impresiile pe care le am, să fac observaţii şi să notez acolo toate chestiile interesante care mi se întâmplă în Japonia. Tata m-a ajutat să mi-l fac înainte să ne mutăm, se chema *The Future is Nao!* („Viitorul este Nao” sau *now,* care înseamnă *acum),* pentru că mă gândeam că viitorul meu în Japonia avea să fie o mare aventură în stil american. Cât de tâmpită puteam să fiu?

De fapt, n-am fost chiar atât de tâmpită până la urmă. În momentul acela aveam speranţe, lucru care acum pare cumva trist şi curajos. Nu era vina mea că nu înţelesesem ce se întâmplă. Părinţii mei nu fuseseră tocmai deschişi faţă de mine în privinţa motivelor pentru care plecam din California. Încercau să-şi păstreze demnitatea şi se prefăceau că totul este bine, astfel încât n-am ştiut că suntem faliţi şi şomeri decât în momentul în care am ajuns aici. Când am văzut dărăpănătura de apartament din Tokyo, am început să înţeleg şi mi-am dat seama că n-o să am parte de o mare aventură şi că, de fapt, nu prea puteam să vorbesc pe blog despre nimic care să nu mă facă să mă simt ca o luzăriţă. Părinţii mei erau jalnici, şcoala era oribilă, viitorul – de rahat. Despre ce să scriu?

„Mie şi mamei mele ne face mare plăcere să ne bălăcim în apă caldă la baia publică.”

„Azi la şcoală m-am distrat de minune jucând *kakurembo* cu noii mei prieteni. *Kakurembo* este ca v-aţi ascunselea, iar eu sunt aia care se pune!”

„Tata a încercat să-şi găsească o slujbă nouă ca inspector de şine pe linia Expresului Chuo.”

Am continuat o vreme, tăcând aceste însemnări

vesele şi pline de viaţă pe blogul meu *The Future is Nao!* dar mă simţeam ca o escroacă. Şi apoi, într-o zi, la câteva luni de la întoarcerea noastră, s-a întâmplat să-mi verific statisticile şi am descoperit că în toată vremea aceea, de când îmi începusem blogul, n-a fost vizitat decât de douăsprezece persoane, cam un minut fiecare, şi de fapt nu mai intrase nimeni de câteva săptămâni, aşa că atunci m-am oprit. Nimic nu e mai trist decât spaţiul virtual când te trezeşti că pluteşti la întâmplare, singur cuc, vorbind cu tine însuţi.

Oricum, Kaylei nu i-a luat mult să se prindă că probabil devin o luzăriţă şi că nu mai e nicio scofală să fie prietena mea. Jur că până şi pe internet oamenii emană un miros virtual, pe care alţi oameni îl pot simţi, deşi nu-mi dau seama cum de e posibil. Nu-i un miros adevărat, cu molecule, receptori de feromoni şi aşa mai departe, dar e la fel de evident ca duhoarea transpiraţiei de la subraţ când ţi-e frică sau senzaţia pe care o creezi atunci când eşti sărac şi n-ai pic de încredere în tine şi nici lucruri drăguţe. Poate că e ceva în felul în care să ţi se comportă pixelii, dar cu siguranţă începeam să transmit impresii de genul ăsta, iar Kayla era în stare să mă adulmece de pe partea cealaltă a oceanului.

Kayla este cu totul opusul meu. Are o super-încredere în ea, foarte mulţi bani şi nu-i e frică de nimic. Chiar dacă n-am mai corespondat de ceva vreme şi habar n-am la ce liceu s-a dus, sunt sută la sută convinsă că e cea mai cunoscută fată de-acolo, pentru că este genul care se va bucura mereu de cea mai mare popularitate, oriunde s-ar duce. Nici nu se gândeşte să fie pe locul doi – şi aşa era încă din clasa a II-a, când m-a ales dintre toţi ceilalţi copii şi mi-a dat voie să stau alături de ea la masa de prânz. Acum că mă gândesc la asta, e un miracol că mi-a fost vreodată prietenă.

Lucrurile au început să se agraveze după ce i-am trimis o poză cu mine în noua uniformă de şcoală, iar ea mi-a răspuns cu un e-mail superironic, care suna cam aşa: „supertare uniforma! super-manga! tre sm trmiti 1 cs posa

mambrac în şcolărită jp de haloween!”.

Pentru ea, noua mea viaţă era doar o repetiţie cu costume[73], dar pentru mine era cu totul reală. Nu mai aveam nimic în comun. Nu puteam vorbi despre modă sau despre copiii de la şcoală, care dintre ei erau luzări, care dintre profesori ne plăceau şi pe care îi detestam. Discuţiile şi e-mailurile noastre nu duceau nicăieri, apoi a început să-i ia tot mai mult şi mai mult să-mi răspundă şi, după o vreme, pur şi simplu a dispărut de-a binelea. Încercam să dau de ea online şi îmi apărea tot timpul că nu e la calculator, deşi ştiam că era ora la care ar fi trebuit să fie, şi aşa mi-am dat seama că mi-a blocat accesul şi m-a scos din lista ei de prieteni.

Îi mai scriam din când în când câte un e-mail, dar nu răspundea aproape niciodată. După înmormântare, am încercat să-i împărtăşesc sentimentele mele cu toată sinceritatea, să-i spun cât de mult uram şcoala şi faptul că mă aflam în Japonia şi cât de mult îmi lipsea Sunnyvale, dar tot nu i-aş fi putut povesti despre practicile *ijime,* despre tatăl meu sau despre întreaga situaţie, prin urmare, ca să fiu cinstită, n-avea nici ea prea multe informaţii de la care să pornească. Nu o pot învinovăţi că n-a dat dovadă de înţelegere. Când în sfârşit mi-a răspuns, mi-a trimis doar un e-mail scurt şi vesel, în care îmi explica limpede că n-o interesa persoana mea dacă aveam de gând să mă plâng atâta.

După asta, i-am trimis linkul către filmul cu înmormântarea mea: „Moartea tragică şi prematură a elevei transferate Nao Yasutani”. În mare parte am făcut-o ca s-o şochez, dar, după cum ziceam, eram destul de mândră de numărul vizionărilor înregistrate. Am tot aşteptat un e-mail de la ea, dar n-a mai venit. Poate că aşa se întâmplă când mori. Îţi rămâne imboxul gol. La început crezi că nu-ţi răspunde nimeni, apoi îţi verifici conexiunea

---

73 *cosplay* - preluat din engleză, format din termenii *costume* („costum"), şi *play* („a juca"), înseamnă „a te costuma”, în special într-unul dintre personajele favorite *manga* sau *anime* din cultura japoneză.

la internet, te asiguri că încă mai ai contul activ şi, în cele din urmă, tragi concluzia că trebuie să fi murit.

Prin urmare, îşi poate da oricine seama de ce mă simţeam ca o stafie. Stafiile în Japonia sunt destul de „reale”. Nu sunt de genul celor peste care dai în America, să se plimbe de acolo-colo îmbrăcate într-un cearşaf. În Japonia poartă chimonouri albe, au un păr lung şi negru care le atârnă peste faţă şi nu au picioare. De obicei sunt femei, pe bună dreptate supărate pentru că cineva le-a făcut ceva oribil. Uneori, dacă o persoană a fost tratată deosebit de rău, poate să devină chiar şi o *ikisudama*[74], iar sufletul îi părăseşte trupul adormit şi se plimbă noaptea prin oraş făcând *tatari*[75] şi aşezându-se pe pieptul tuturor colegilor de clasă care au torturat-o, drept răzbunare. Ăsta era scopul meu în vacanţa de vară. Să ajung o stafie vie.

Nu era chiar aşa o nebunie, cum sună, pentru că bântuitul e ceva obişnuit în familia noastră, deşi eu de-abia începeam să înţeleg asta. Tata se purta din ce în ce mai ciudat. Stătea în casă în timpul zilei, dar în fiecare noapte, după ce eu şi mama adormeam, ieşea la plimbare. De ce se strecura afară din casă noaptea? Bântuia şi el pe cineva? Se transforma într-un vampir sau un vârcolac? Avea o aventură amoroasă?

Stăteam trează în pat, cuprinsă de cingătoarea de metal, fără să fiu capabilă să mă mişc şi mi-l imaginam în papucii lui de plastic jerpeliţi, târşâindu-şi picioarele pe străduţele întunecoase şi întortocheate din *shitamachi*[76], prin cartierele Arakawa şi Senju şi prin vechile cartiere muncitoreşti Asakusa şi Sumida, care erau pustii la ora aceea din noapte pentru că toată lumea dormea. După câteva ore, o sfârşea pe o bancă într-un parc de pe malul fluviului Sumida, unde un mic zid de beton ţine copiii la depărtare, ferindu-i să cadă în apă, şi mi-l închipuiam cum se reazemă de zid şi urmăreşte cu privirea barja cu gunoaie plutind prin dreptul lui. Uneori aproape că îl

74 *Ikisudama* - o stafie vie.

75 *Tatari* - atacuri ale spiritelor.

76 *Shitamachi* - centrul oraşului.

puteam auzi cum vorbeşte cu pisicile vagaboande, strecurându-se printre gunoaie şi umbre. Alteori se aşeza într-un leagăn, fumând ultima ţigară din pachetul de Short Hopes şi încercând să-şi dea seama de ce ar avea nevoie un corp viu ca să se scufunde. Când rămânea fără ţigări, făcea cale întoarsă şi se strecura în apartament. Întotdeauna auzeam ţăcănitul broaştei de la uşă, pentru că îl aşteptam. Arcul încuietorii rupea vraja. Nu puteam să mă mişc până nu o auzeam.

2.

Într-o noapte, cam la o săptămână după înmormântarea mea, am avut un vis dement, cosmic, despre una dintre colegele mele de clasă, acea *sukeban* pe nume Reiko. Cred că am pomenit despre ea mai devreme. Era superdeşteaptă şi populară, ca un soi de Kayla japoneză. Nu mă hărţuia niciodată direct şi prin asta vreau să spun că nu mă ciupea, nu mă împingea şi nu mă înţepa cu forfecuţa ei.

N-avea nevoie să facă asta, pentru că toţi ceilalţi copii stăteau la coadă să-i îndeplinească orice dorinţă. Nu trebuia decât să se uite la mine cu o expresie anume, ca şi cum tocmai i-ar fi căzut ochii pe ceva demn de tot dispreţul sau pe jumătate mort, iar prietenii ei se puneau imediat pe treabă. De cele mai multe ori nici nu se mai deranja să se uite, dar uneori i-am surprins privirea aceea în timp ce se întorcea fără grabă, iar ochiul ei era cel mai crud şi mai j gol lucru din lume.

Şi despre asta era visul meu, despre ochiul ei crud, numai că era gigantic, mare cât cerul. Nu ştiu cum să explic. Era noapte şi eu mă aflam în curtea şcolii, cuprinsă de cingătoarea metalică şi stând întinsă pe spate într-o cutie – sau poate că era un sicriu.

Colegii mei se uitau în jos la mine şi le luceau ochii ca ai animalelor dintr-o pădure întunecată. Apoi au început să clipească şi, unul câte unul, să dispară, până când n-a mai rămas decât ochiul lui Reiko, uitându-se în jos la mine

şi emanând, ca un laser, o rază de lumină, numai că era o rază opusă luminii, pentru că era rece, neagră şi goală. A crescut tot mai mare şi mai mare, lăsându-se cu greutate asupra mea, împresurându-mă, pe mine şi lumea întreagă cu tot ce există în ea, şi singurul fel în care puteam să salvez lumea era să-mi înfig micul cuţit de bucătărie fix în pupila aceea, aşa că asta am făcut. Am închis ochii şi mi-am înfipt cuţitul în gaura aceea neagră, o dată şi încă o dată, până când am simţit cum se sfâşie ceva. Un lichid gros, rece ca azotul, se scurgea încet din ruptura membranei. Ştiam că trebuie să mă dau la o parte, dar nu puteam să mă mişc, apoi sacul a plesnit şi lichidul îngheţat a început să curgă în valuri, şi deja era prea târziu, ştiam că aveam să mor din cauza frigului, însă lumea era sigură de-acum, la adăpost de ochiul lui Reiko, mulţumită mie.

Zgomotul încuietoarei de la uşă m-a trezit. Era tata, întorcându-se din plimbarea lui nocturnă, şi mi-am dat seama că visasem. Eram în iulie, nopţile se făcuseră calde şi umede, dar tremuram aşa de tare, că îmi clănţăneau dinţii. M-am strâns singură în braţe, cu toată puterea, prefăcându-mă că dorm, până când l-am auzit pe tata intrând în dormitor şi târându-se pe salteaua lui. Am aşteptat, ascultând, până l-am auzit că adoarme. Mama dormea în linişte, dar tata scotea întotdeauna mici zgomote din” buze, un soi de pu-pu-pu, trăgând aerul în piept şi expirându-l. Când m-am convins că a adormit, m-am ridicat şi am rămas în picioare, privindu-l o vreme. Ledul de la ecranul computerului din colţul camerei răspândea suficientă lumină ca să-i văd micul spaţiu dintre buze şi mă întrebam: oare ce s-ar fi întâmplat dacă îmi apăsam degetul mare în gaura aceea, dar n-am făcut-o. În schimb, am ieşit pe vârfuri în sufragerie.

Haina lui stătea agăţată în cuier pe hol şi mi-am aruncat-o pe umeri. Era o haină pe care o primise de la compania lui din Sunnyvale, o haină mişto, de calitate, cum au oamenii de la filmări, făcută din Gore-Tex, cu logoul companiei pe spate, iar el o purta cu un hanorac pe dedesubt, pe vremea când era un tip mişto şi de calitate la

rândul lui, înainte de costumele din poliester. Căptuşeala moale şi mătăsoasă păstrase căldura corpului său, dar pe pielea goală, mă făcea să tremur şi mai tare. Mi-am strâns haina în jurul meu până m-am încălzit la loc.

M-am apropiat de uşile balconului nostru minuscul şi mi-am sprijinit fruntea de geam. Nu aveam cine ştie ce vedere de la balcon. Cartierul în care locuiam nu era decupat din imaginile cu Tokyo pe care le cunoaşte mare parte din lume, cartiere rafinate şi moderne precum Shinjuku sau Shibuya, cu zgârie-nori din beton şi sticlă. Cartierul nostru arăta mai degrabă ca o mahala veche şi aglomerată, cu blocuri mici şi urâte, înghesuite toate pe o stradă strâmbă. De la balconul nostru nu puteam vedea decât ziduri şi acoperişuri, ţigle vechi de acoperiş, îmbinate în unghiuri ciudate. Ca o cârpăceală de planuri şi suprafeţe fără nicio legătură unele cu altele, aşezate cumva în zigzag şi legate la un loc de linii de telefon şi cabluri electrice care făceau burţi atârnând peste tot.

În timpul zilei se vedeau petice de cer, dar noaptea era beznă, cu excepţia micilor băltoace de lumină ale felinarele stradale, ale farurilor de la taxiuri decupând clădirile sau ale razelor tremurătoare de la biciclete gâdilând zidurile. Era şi foarte linişte. Puteai să auzi şobolanii cotrobăind prin gunoaie şi râsul strident al animatoarelor în timp ce se întorceau acasă pe trei cărări de pe la baruri, împreună cu însoţitorii lor. Şi îmi amintesc că era un întuneric profund şi linişte în noaptea aceea, de parcă tot oraşul fusese cuprins de cingătoarea metalică şi simţise oroarea visului meu. Nimic nu se mişca, nici măcar umbra unei pisici.

Visul meu era atât de real. Poate că a doua zi aveam să aflu la ştiri că Reiko s-a spânzurat sau a fost omorâtă în timpul nopţii. Oare va fi vina mea? Şi atunci mi-a trecut prin cap că poate am devenit o *ikisudama* şi, dacă nu devenisem încă, că aş fi putut s-o fac. Aş fi avut nevoie să exersez, dar vacanţa de vară abia începuse şi, oricum, ce altceva să fac cu timpul meu liber? Cu cât mă gândeam mai mult la ideea asta, cu atât mă atrăgea mai tare şi în

ziua următoare, apoi şi în ziua de după, am tot ascultat la radio să aflu ştiri despre Reiko. Ba chiar l-am înghesuit într-un colţ pe Daisuke ca să aflu dacă o văzuse. Daisuke şi Reiko mergeau la aceleaşi cursuri de pregătire în timpul vacanţei de vară. Majoritatea colegilor mei mergeau la cursuri de pregătire ca să înveţe pentru examenele la liceu, pe care, la noi, trebuie să le dai în a doua jumătate a clasei a IX-a. Practic, dacă eşti copil japonez, aceste examene îţi decid viitorul şi tot restul vieţii, şi chiar Viaţa de Apoi. Ce vreau să spun este că:

În funcţie de liceul la care mergi, se va decide unde o să mergi la facultate, în funcţie de asta, se va decide la ce companie vei lucra, în funcţie de asta, câţi bani vei face, în funcţie de asta, cu cine te vei căsători, în funcţie de asta, ce fel de copii vei avea şi cum îi vei creşte, şi unde vei trăi şi unde vei muri, şi dacă copiii tăi vor avea suficienţi bani să-ţi ofere o înmormântare elegantă, cu preoţi budişti performanţi, care să oficieze adecvat riturile funerare, astfel încât să-ţi asigure intrarea pe Tărâmul Pur, şi dacă nu, ce fel de stafie vei ajunge, poate una răzbunătoare şi flămândă, al cărei destin va fi să bântuie oamenii, cerându-le socoteală pentru toate dorinţele nesatisfăcute, toate astea fiindcă ai picat examenele de admitere şi n-ai intrat la un liceu bun.

Prin urmare, e evident de ce, dacă îţi pasă de viaţa ta, şcoala pregătitoare e destul de importantă. Majoritatea colegilor mei de clasă şi a familiilor lor o luau foarte în serios, dar părinţii mei nu-şi permiteau taxele în plus pe care le-ar fi avut de plătit şi mie oricum nu-mi păsa. Vreau să spun, eram deja o stafie răzbunătoare, bântuindu-i pe cei vii, aşa că nu conta prea mult dacă eram în viaţă sau eram moartă şi, oricum, am crescut în Sunnyvale, aşa că am altfel de atitudine faţă de lucrurile de genul ăsta. În sufletul meu, am rămas americancă, încă mai cred că mă bucur de propria voinţă şi îmi pot controla propriul destin.

Dar ca să revenim la Daisuke, l-am înghesuit lângă tonomatele de sucuri şi l-am îmbrâncit un pic, apoi l-am

întrebat de Reiko, dacă s-a întâmplat ceva cu ea sau dacă a fost absentă, însă el mi-a zis că pare să fie în regulă şi că a fost la şcoală în fiecare zi.

Am continuat hotărâtă cu întrebările. Poate că a luat vreo răceală uşoară de vară, am sugerat, ciupindu-l de braţ, sau a făcut vreo alergie? îi curgea nasul? îi curgeau ochii?

Da, mi-a zis, acum că pomeneam despre asta, îşi aducea aminte că Reiko venise la şcoală cu un petic pe ochi în urmă cu câteva zile.

Am simţit cum mi se opreşte inima şi i-am dat drumul. Când? l-am întrebat eu şi el a numărat zilele din urmă pe degete.

Luni, mi-a zis. A purtat peticul la şcoală luni.

Mi-am tras răsuflarea. Avusesem visul duminică noapte.

L-am lipit de tonomatul de suc şi l-am făcut să-mi spună toată povestea. Mi-a zis că la început toată lumea a crezut că trebuie să aibă un urcior la ochi, lucru destul de scârbos, şi unul dintre băieţi chiar a îndrăznit să-i strige că e o *baikin.* Dar Reiko a început să râdă din toată inima şi i-a zis că era vorba de un *cosplay* şi ea se costumase în Jubei-chan, fata-samurai din *Secretul Frumoasei-cu-Un-Singur-Ochi.* Şi era adevărat, mi-a zis Daisuke, fiindcă peticul ei de ochi era roz şi de forma unei inimioare, exact aşa cum era peticul drăguţ al lui Jubei-chan, şi apoi Reiko s-a întors spre băiatul care îi strigase că e o bacterie şi l-a bătut ea însăşi de i-a sunat apa în cap, astfel că toată lumea a crezut că peticul de ochi îi dăduse puterile magice şi minunate ale fetei-samurai. Era prima dată când o vedea cineva luptându-se cu adevărat, aşa că a fost o experienţă aproape supranaturală, a încheiat Daisuke.

Mi-a spus toate astea în şoaptă şi în mare grabă, cum stăteam ascunşi în gangul din apropiere.

— Şi tu o crezi? am zis. Ce prost eşti!

Daisuke a ridicat din umeri. Nu purta uniforma şcolară şi pe sub tricou i se conturau vizibil coastele, făcându-l să semene şi mai tare cu o insectă. Era cu

adevărat jalnic.

— Păi, dacă arată ca Jubei-chan, a murmurat el. Are forme frumoase…

Era adevărat că Reiko avea o siluetă bine dezvoltată pentru vârsta ei şi asta mă enerva cumplit, plus că Daisuke îndrăznea să o spună pe tonul ăsta care îmi dădea fiori. Asta însemna că până şi o insectă ca el e în stare să observe chestii precum sânii sau picioarele unei femei, aşa că l-am trântit la pământ şi l-am ciupit un pic mai tare decât era cazul, ceea ce demonstrează că n-ai nevoie de un petic drăguţ la ochi ca să ai puterea de-a face pe cineva să plângă. Dar după ce am terminat şi l-am lăsat să plece, întorcându-mă spre apartamentul nostru, m-am gândit un pic la ce mi-a povestit Daisuke şi brusc m-am simţit copleşită de ce făcusem. Vreau să spun, ce credeţi că era sub peticul ăla de ochi? Cel puţin un urcior sau chiar o rană adevărată, ceea ce însemna că-mi atinsesem ţinta. În timp ce dormeam şi visam, spiritul mi se eliberase din trup ca să meargă să se răzbune pe duşmanii mei. Eram o stafie vie şi, dându-mi seama de asta, simţeam că am puteri formidabile.

3.

La o săptămână după ce am devenit o stafie vie, bătrâna Jiko a apărut la noi acasă. Eu eram în sufragerie, citind nişte reviste *manga,* iar tata era pe balcon, stând pe o găleată lângă maşina de spălat şi fumând ţigară de la ţigară, când a sunat la uşă. Cel mai adesea ignoram pur şi simplu soneria, din moment ce nu aveam prieteni şi de obicei nu veneau decât încasatori cu chitanţe sau poate cineva de la asociaţia de locatari din cartier, dar a sunat şi a doua şi a treia oară. M-am uitat la tata, pe balcon, să văd ce vrea să fac. Stătea acolo cu o privire panicată, cu capul pe jumătate ascuns de rufele puse la uscat, cu şosete şi chiloţi atârnându-i pe lângă urechi ca o perucă.

De când fusese arestat pentru că alunecase pe şinele de tren, era din ce în ce mai paranoic, lucru destul de

obişnuit la persoanele care devin *hikikomori.* După cum spuneam, în afară de plimbările de la miezul nopţii, singurul loc în care se mai ducea era baia publică, iar asta doar după lăsarea întunericului şi numai când începea să miroasă rău şi mama îl ameninţa că îl trimite să doarmă pe balcon dacă nu se spală. Probabil că ar fi preferat s-o facă.

Îi plăcea pe balcon pentru că acolo putea fuma şi era, în acelaşi timp, singurul mod de-a respira aer curat în timpul zilei. Stătea acolo, pe o găleată întoarsă cu fundul în sus, şi citea reviste *manga* vechi, pe care le găseam în tomberoanele de reciclat, şi când termina de fumat, venea înăuntru şi citea din „Marile minţi ale filosofiei vestice" sau îşi plia insectele de hârtie. Aproape că nu mai lucra niciodată la calculator, nici nu stătea pe internet, ceea ce era foarte ciudat, fiindcă în Sunnyvale făcea asta practic tot timpul. Acum de-abia dacă mai intra online, poate doar ca să trimită câte un e-mail tot vreunui fost prieten din Sunnyvale. Începeam să cred că şi el era vreun *ikisudama,* la fel ca mine, sau poate că fusese posedat de un monstru, poate un *suiko* un *kappa*[77] gigantic din apele întunecate ale fluviului Sumida, care i-a supt sângele şi i-a aruncat corpul golit înapoi la mal. Aşa părea să fie.

Oricum, după ce a sunat soneria de vreo patru sau cinci ori, m-am ridicat să răspund. Mă gândeam că poate e soţia proprietarului sau omul de la gaze, indivizii cu recensământul sau o pereche de mormoni aflaţi în misiune. Cum se face că mormonii în misiune arată mereu ca nişte gemeni identici, chiar şi atunci când sunt de înălţimi sau rase diferite? Asta mă întrebam, motiv pentru care n-am fost prea surprinsă când am deschis uşa şi am dat cu ochii de doi indivizi purtând nişte pijamale identice, cenuşii şi pălării de soare din pai. Nu erau mormoni, dar arătau ca

77 *Kappa* - literal, „copilul râului". O creatură mitologică malefică, un soi de spirit al apei, cu membrane între degetele de la mâini şi de la picioare şi pielea acoperită cu solzi, în nuanţe de verde, albastru sau galben, ca de reptilă. Are o carapace precum cochilia unei ţestoase şi o adâncitură ca un bol în creştetul capului, care trebuie ţinută plină cu apă. Dacă bolul se varsă, creatura paralizează.

nişte clone şi aveau feţe radioase şi lucioase, aşa încât m-am gândit că trebuie să fie adepţii vreunei alte religii care le cere să umble câte doi. Cum se face că oamenii religioşi au mereu feţele astea radioase? Poate nu toţi, dar cei inspiraţi, ca şi cum lumina Domnului le transpare prin toţi porii.

Judecând după gradul de strălucire a feţelor lor, cei doi indivizi păreau cu adevărat inspiraţi, chiar dacă erau foarte scunzi. Unul era tânăr, iar celălalt – bătrân şi se vedea că, sub pălării, amândoi aveau capetele rase. Pijamalele lor arătau precum cele pe care le purtau călugării din templul pe lângă care treceam în drum spre şcoală, prin urmare mi-am zis că trebuie să fie nişte budişti care au venit să ne ceară bani şi, dacă aşa stăteau lucrurile, greşiseră total apartamentul.

Au făcut o plecăciune adâncă. Mi-am înclinat şi eu oarecum capul spre ei. Nu sunt foarte politicoasă, după regulile japoneze.

— *Ojama itashimasu. Tadaima otosan wa irasshaimasuka?* a întrebat cel tânăr, cuvinte care însemnau: „Ne scuzaţi pentru deranj. Se întâmplă cumva să fie acasă onorabilul dumneavoastră tată?”.

— Hei, tată! am strigat în direcţia camerei, în engleză. Au venit doi pitici chelioşi şi în pijamale să te vadă.

Mă încăpăţânam uneori să nu vorbesc în japoneză cu mama şi cu tata. Făceam deseori asta când eram acasă, dar şi când ieşeam la cumpărături sau mergeam la *sento.* Japonezii sunt destul de jalnici când vine vorba să înţeleagă engleza vorbită, aşa că poţi să faci comentarii sarcastice câte vrei, că nu se prind. Pe maică-mea o apucau toţi dracii când făceam asta. Nu eram răutăcioasă, sau poate doar un pic, iar tatei i se părea de obicei amuzant. Îmi plăcea să-l fac să râdă.

Oricum, de data asta, călugărul cel tânăr a început să chicotească şi mă gândeam deja că am încurcat-o rău de tot, aşa că m-am întors să mai arunc o privire şi, fix în clipa în care îmi dădeam seama că cei doi călugări erau, de fapt,

femei, cea în vârstă s-a strecurat pe lângă mine, dându-şi jos pălăria şi zori[78], a traversat sufrageria, în doi timp şi trei mişcări a ajuns pe balcon lângă tatăl meu, care tocmai se aplecase peste balustradă şi se uita în jos, cercetând trotuarul de parcă ar fi vrut să sară. Bătrâna călugăriţă s-a suit pe găleată şi s-a aplecat la rândul ei peste balustradă alături de el, ca un copil mic pe punctul de-a zbura în cap la locul de joacă din părculeţ. Chiar era la fel de micuţă ca un copil, poate de asta tata a reacţionat aşa, aruncându-şi braţul în aer ca să-i împiedice căderea. Era un reflex instinctiv de părinte, aceeaşi mişcare care probabil mă oprise să-mi rup gâtul sau să mor de sute ori, doar că nu o mai văzusem din unghiul ăsta înainte şi eram uimită de ce iuţeală şi precizie dădea acum dovadă. Păcat că n-avea un braţ dintr-ăsta ca să se salveze şi pe el.

Bătrâna călugăriţă a spus câteva cuvinte în clipa aceea. Nu ştiu ce, dar tata s-a întors şi s-a uitat la ea, apoi s-a dat jos de pe balustradă, s-a aşezat pe găleată şi şi-a lăsat capul în mâini. Începeam să intru în panică. Nu ştiu dacă taţii voştri plâng mult, dar – după părerea mea – e un spectacol care îţi îngheaţă sângele în vine şi deja asistasem la unul după Incidentul cu Expresul Chuo, aşa că nu-mi doream în mod special să repet experienţa, mai ales în faţa unor străini. Bătrâna doamnă părea să nu fi observat totuşi sau poate voia doar să-i lase puţin spaţiu ca să se desfăşoare în linişte. A continuat să se uite la strada de dedesubt şi, după ce a văzut destul, s-a întors şi şi-a îndreptat pijamalele, apoi a început să-l mângâie pe tata pe cap, cu mintea la altceva, cum mângâi un copil mic care a căzut şi s-a lovit, dar nu prea tare. În timp ce îl mângâia, se uita grijulie în jur cu privirea ei lentă, înceţoşată, trecând peste fiecare suprafaţă din apartament, peste scrumiera ce dădea pe afară, maldărele de haine, componentele de calculator, revistele *manga* şi vasele din chiuvetă, până când, în sfârşit, s-a oprit asupra mea.

---

78 Zori - papuci de tipul celor de plajă, cu o singură baretă între degetul mare şi restul degetelor.

— *Nao-chan desu ne?*[79] a zis. *Ohisashiburi*[80].

Mi-am ferit ochii, nevrând să dau în vileag atât de repede faptul că eram, într-adevăr, Naoko.

— *Ookiku natta ne*[81], a zis.

Urăsc când lumea insistă să-mi spună ce mare m-am făcut şi băbuţa asta era cât un pitic, ce ştia ea, pe lângă asta, cine se credea, să dea buzna aşa în casele oamenilor şi să le pună întrebări personale?

Fix în timp ce gândeam toate astea, tata s-a mişcat pe găleata lui, a ridicat capul şi a oftat: „*Obaachama…*”[82] şi asta a fost ca un soi de Evrica! — bineînţeles că era bătrâna şi iubita lui bunică. Se uita în sus la ea şi acum am observat că de fapt nu plângea, însă avea obrajii îmbujoraţi, cum i se întâmplă uneori când bea, deşi ştiam cu siguranţă că nu mai fusese băutură în apartamentul nostru de la Incidentul cu Expresul Chuo, aşa că trebuie să fi fost vreun sentiment de stingherealã sau de ruşine. Drept să spun, şi eu mă simţeam stânjenită uitându-mă la faţa lui umflată, ochii roşii, cu gene puchinoase şi firele alea enorme de mătreaţă care îi curgeau din părul slinos. Purta un maiou fără mâneci, pătat şi îngălbenit la subraţ şi, când s-a ridicat, am observat pentru prima dată că spinarea i se încovoiase în formă de S, burta îi atârna peste pantaloni, avea pieptul scobit şi stătea cu umerii gheboşaţi.

Am auzit un zgomot în spatele meu.

— *Shitsurei itashimasu…*[83]

Era călugăriţa cea tânără. Uitasem cu totul de ea, dar acum m-am întors şi m-am uitat cu mai mare atenţie, observând că nu era chiar aşa de tânără cum crezusem la început. E greu de zis cu femeile care se rad în cap. Singura femeie rasă în cap pe care o mai văzusem vreodată de aproape era mama Kaylei, în Sunnyvale, care

79 *Nao-chan desu ne?* - Tu eşti draga de Nao, nu-i aşa?

80 *Ohisashiburi* - A trecut foarte mult timp.

81 *Ookiku natta ne* - Te-ai făcut aşa de mare, nu?

82 *Obăchama* - formulă oficială, dar intimă, de a te adresa bunicii.

83 *Shitsurei itashimasu* - Mă scuzaţi că intrerup...

avea cancer la sân şi îi căzuse tot părul, chiar şi sprâncenele, dar faţa ei nu era aşa de radioasă şi lucioasă ca a celor două care stăteau acum în faţa mea. Era la fel de uscată şi lipsită de viaţă ca hârtia de desen.

Fiecare dintre ele avea o valijoară pe roţi, iar cea tânără încerca să o tragă la noi în *genkan*, dar podeaua era plină de pantofi şi papuci, aşa că a trebuit să-şi ridice valiza pe deasupra lor. Apoi şi-a dat sandalele jos şi a intrat în casă pe lângă mine, făcând o plecăciune.

— Vă rog, intraţi? a întrebat, într-o engleză îngrijită, de parcă eu aş fi fost oaspetele sosit din America. N-am făcut decât să dau din cap, pentru că – sincer – mă simţeam ca o străină locuind în apartamentul ăla idiot din Tokyo, cu oamenii ăia ciudaţi care spuneau că sunt părinţii mei, deşi aproape că nici nu-i mai cunoşteam.

În Sunnyvale, mă gândeam uneori că poate eram adoptată. Aveam câteva prietene chinezoaice care fuseseră adoptate de părinţi californieni obişnuiţi, dar eu mă simţeam exact pe dos, ca o fată californiană obişnuită adoptată de nişte părinţi japonezi, care erau ciudaţi şi foarte diferiţi, dar tolerabili, pentru că în Sunnyvale eram cu toţi oarecum speciali, fiind japonezi. Celelalte mame o rugau pe mama să le înveţe cum să facă sushi şi aranjamente florale, iar taţii îl tratau pe tata ca pe un animăluţ de casă, pe care puteau să-l ia la alergat sau pe terenul de golf şi să-l înveţe şmecherii. Întotdeauna venea acasă cu aparatură electrocasnică nou-nouţă, de ultima generaţie, grătare Weber şi lăzi de compost, pe care mama nu ştia cum să le folosească, dar şi asta era oricum mişto. Acolo aveam un stil de viaţă. Aici de abia ne duceam zilele.

4.

Iată o idee: dacă aş fi creştină, tu ai fi Dumnezeul meu.

Nu-ţi dai seama? Fiindcă felul în care vorbesc cu tine este felul în care cred că vorbesc unii creştini cu Dumnezeu. Nu e ca şi cum m-aş ruga, pentru că atunci

când te rogi, de obicei vrei ceva sau cel puţin aşa mi-a explicat Kayla. Ea se ruga pentru tot felul de chestii, apoi le povestea părinţilor pentru ce se rugase şi, de obicei, obţinea ce îşi dorea. Probabil că încercau s-o facă să creadă în Dumnezeu, dar – din întâmplare – ştiu că nu funcţiona.

Oricum, nu cred că eşti Dumnezeu şi nu mă aştept să-mi îndeplineşti dorinţe sau mai ştiu eu ce. Pur şi simplu sunt recunoscătoare că pot vorbi cu tine şi că nu te deranjează să mă asculţi. Dar mai bine să mă grăbesc un pic, sau n-o să reuşesc niciodată să mai prind firul din urmă.

Jiko şi tatăl meu stăteau încă de vorbă pe balcon, iar călugăriţa mai tânără, al cărei nume era Muji, m-a ajutat să fac ceai, apoi ne-am aşezat să conversăm politicos în stil japonez despre nimicuri, până a venit mama acasă şi mi-am dat seama, după cât s-a prefăcut că e de surprinsă să găsească două călugăriţe budiste la noi în sufragerie, că ea aranjase totul, ca să nu mai spun că făcuse cumpărături şi venise cu sushi la pachet pentru cinci persoane, plus o sticlă mare de bere, ceea ce n-ar fi făcut doar pentru mine şi pentru tata.

După ce am mâncat, eu m-am refugiat în dormitor să verific cum mai stă cu popularitatea „Moartea tragică şi prematură a elevei transferate Nao Yasutani”, dar numărul de vizionări nu crescuse deloc de când mă uitasem ultima dată, lucru deprimant, având în vedere că eram moartă de numai două săptămâni şi deja fusesem uitată. Nimic nu-i mai trist decât spaţiul cibernetic… dar deja am mai spus asta.

În sufragerie, îi auzeam vorbind despre templul lui Jiko, unde erau nevoie de reparaţii, şi cum *danka*[84] nu puteau plăti pentru ele, fiindcă toţi tinerii se mutau la oraşe, iar bătrânii lăsaţi în urmă nu aveau prea mulţi bani. Apoi conversaţia a trecut la altceva, şi-au coborât vocile şi am auzit cuvinte precum *ijime, homushiku*[85] şi

84 *Danka*- comunitatea credincioşilor din jurul unui templu.

85 *Homushiku*- provenit de la cuvântul englezesc *home- sick* („dor de

nyuugakushiken[86]*,* aşa că mi-am pus căştile ca să nu trebuiască să-i mai ascult. Singurul lucru care te poate face să te simţi şi mai singur decât spaţiul virtual este să fii adolescent şi să stai în dormitorul pe care îl împărţi cu părinţii – nişte luzări

— Prea săraci să închirieze un apartament suficient de mare încât să ai şi tu camera ta şi apoi să trebuiască să-i asculţi discutând despre aşa-numitele tale probleme. Am dat volumul mai tare şi am ascultat câteva cântece de pe un album mai vechi al lui Nick Drake pe care mi-l dăduse tata şi care clar vorbea pe limba mea. „Time Has Told Me", „Day Is Done" – cum ar veni, „Timpul a dictat", „Ziua s-a terminat". Cântecele lui Nick Drake sunt atât de triste. Şi el s-a sinucis. În cele din urmă, n-am mai putut să suport, m-am dat bătută şi m-am dus în sufragerie.

Încă stăteau în jurul mesei unde mâncaserăm – numai că acum în loc de sushi erau pe masă o farfurioară cu nişte *mochi*[87] de un verde fosforescent, acoperite cu un soi de terci, şi o pungă de mazăre verde cu glazură de wasabi – şi beau bere din nişte păhărele aşezate în faţa lor, în afară de mama, care bea ceai, şi de tata, care îşi luase berea pe balcon ca să poată fuma.

— De unde au apărut astea? am întrebat în engleză, arătând spre *mochi.*

Nu mă înnebunesc după turtele dulci de orez, dar mi-ar plăcea să fiu şi eu poftită, nu?

Mama s-a încruntat şi a clătinat din cap, ceea ce însemna că nu-i frumos să arăţi cu degetul şi nu trebuia să vorbesc în engleză.

— *Chotto, osuwari...* a zis ea, bătând uşurel o pernuţă, lucru care însemna că trebuia să mă aşez jos lângă ea, ca un chihuahua bine dresat.

Avea ochii roşii la colţuri, ca şi cum ar fi plâns. M-am dat un pas înapoi.

— Mă bag în pat, i-am spus, tot în engleză. Am

casă")

86 *Nyuugakushiken* - examene de admitere.

87 *Mochi* (t *'h)* - turtiţe dulci de orez.

învăţat, sunt obosită..

Se uitau toţi la mine – tata de pe balcon, Jiko cu ochii întredeschişi din partea cealaltă a mesei, iar Muji, îngenuncheată la picioarele mele, cu faţa împurpurată de bere chiar şi mai lucioasă acum, dacă era posibil. A ridicat farfurioara cu turtiţele dulci şi verzi de orez şi a întins-o spre mine.

— Vă rog! E Zunda-mochi. O mâncare de soia specială din regiunea Sendai.

Am dat din cap politicos, ca şi cum aş fi înţeles despre ce vorbea, ceea ce nu era cazul. A aşteptat, dar eu nu i-am acceptat ofranda, aşa că a pus jos farfuria şi a luat sticla de bere, ca să toarne cât mai rămăsese în paharul bătrânei Jiko. Se pare că era pusă pe servit în stânga şi-n dreapta.

— Jiko Sensei îi place foarte tare, a zis ea. Sensei este foarte tare ca să bea sake, dar eu sunt foarte slabă.

A chicotit, apoi a tras un râgâit şi şi-a pus mâna peste gură. Ochii i s-au rotunjit şi pupilele i s-au învârtit în orbite ca nişte castane puse la prăjit. M-am lăsat moale, aşezându-mă pe pernuţa de lângă ea. Era cam trăsnită şi începuse să-mi placă de ea. De partea cealaltă a mesei, Jiko adormise.

— Nao-chan, a zis mama, vorbind în japoneză, pe un ton plin de optimism şi falsitate. Străbunica ta Jiko a avut o idee minunată.

Te-a invitat cu toată bunătatea să-ţi petreci întreaga vacanţă de vară la templul ei în Miyagi…[88]

Incredibil! Pusese la cale un întreg plan. Mă priveau toţi cu mare grijă acum – mama, Muji şi Jiko, care simţeam că mă vede prin pleoapele închise, şi tata, care stătea încă pe balcon, prefăcându-se indiferent, ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic. Urăsc chestia asta, când te privesc adulţii aşa. Te face să te simţi ca un robot care funcţionează prost. Nu tocmai uman.

— Ce interesant o să fie, nu ţi se pare? continua mama să ciripească. E foarte frumos pe coastă şi mult mai

88 Miyagi... Sendai este în Miyagi!

răcoare decât în oraş. Şi ai şi oceanul acolo, poţi să înoţi. O să fie minunat, nu-i aşa? I-am zis că ţi-ar plăcea foarte mult să mergi…

Uneori, când adulţii vorbesc cu tine şi tu te holbezi la ei, încep să arate de parcă s-ar afla în interiorul unui televizor dintr-ăla vechi, cu ecran din sticlă groasă şi întunecată pe la margini, şi poţi să le vezi gurile mişcându-se, însă cuvintele lor se înecă în valuri de paraziţi, încât cu greu le poţi înţelege, ceea ce oricum nu conta, pentru că deja nu mai ascultam. Mama îi dădea înainte, de parcă ar fi fost gazda unei emisiuni de dimineaţă, iar Muji scotea râgâituri şi triluri ca o vrabie beată, în timp ce Jiko se prefăcea că doarme, iar tata sufla nori de fum de ţigară spre chiloţii mei curaţi, care stăteau încă agăţaţi pe sfoara de rufe pentru că, cu toată agitaţia, uitasem să-i dau jos, dar nimic din toate astea nu mai conta, căci eram cufundată adânc în gândurile mele, locul unde mă retrag întotdeauna când lucrurile devin prea intense. Nu trebuia decât să-i aştept să termine, şi eram bună la aşteptat, aveam o groază de experienţă de la şcoală. Unul dintre trucuri, atunci când aştepţi, este să te prefaci că eşti scufundat sub apă sau, chiar mai bine, îngheţat într-un aisberg şi, dacă te concentrezi cu toată puterea, poţi să-ţi vezi până şi faţa cum ar arăta sub gheaţă, vânătă, zbârcită şi întunecată.

Tata a venit din balcon şi s-a aşezat în faţa mea. Încă nu-i auzeam vocea din cauza paraziţilor, dar îi puteam citi pe buze. Da. Trebuie. Du-te.

Nu era ce voiam eu. Mi-am făcut pulsul să încetinească. Mi-am oprit respiraţia. Am încetat să mă mişc.

În clipa aceea Jiko a deschis ochii. Nu ştiu cum de ştiu asta, pentru că nici nu mă uitam la ea, dar puteam să simt un soi de energie venind dinspre partea masei unde se afla ea, astfel că, atunci când s-a aplecat şi şi-a pus mâna pe creştetul capului meu, n-am fost surprinsă. Mâna ei era atât de uşoară, gâdilându-te ca o respiraţie caldă, şi pielea a început să mă furnice. A continuat să mă

privească şi, chiar dacă n-o puteam vedea, simţeam cum gheaţa se topeşte, simţeam cum îmi atrage mintea către a ei, spărgând toată răceala aceea. Îmi simţeam pulsul revenindu-mi în vene şi sângele curgând din nou. Am clipit. Tata încă vorbea.

— E doar pentru o vreme, îmi spunea. Mama ta s-a gândit la toate. Există doctori, specialişti, care mă pot ajuta să fac faţă problemelor mele. Până când te întorci, o să fie totul mai bine. Serios, îţi promit. Mă crezi, nu-i aşa?

Acum, că puteam să-l aud şi să văd cât de obosit şi de trist arăta, m-am topit toată.

— Dar… am spus, încercând să-mi recapăt vocea.

Bineînţeles că nu-l credeam, însă ce puteam să spun? Am dat doar din cap şi asta a fost.

Ruth

1.

Prefectura Miyagi se află în regiunea Tohoku, în partea de nord-est a Japoniei. Această zonă a fost printre ultimele bucăţi de pământ tribal aparţinând, înainte să le fie luată, băştinaşilor Emishi, descendenţii poporului Jomon, care trăiseră aici din vremuri preistorice, până când au fost învinşi de armata imperială a Japoniei în secolul VIII. Zona de coastă din regiunea Miyagi este de asemenea una dintre cele mai puternic afectate de cutremurul şi tsunami-ul din 2011. Templul bătrânei Jiko se afla undeva pe această bucată de ţărm.

Judeţul Fukushima, aflat chiar la sud de Miyagi, făcea şi el parte din pământul strămoşesc al băştinaşilor Emishi. Acum Fukushima era căminul prefectoral al centralei nucleare Fukushima Daiichi. Numele Fukushima înseamnă „insulă fericită”. Înainte ca tsunami-ul să declanşeze catastroficul accident nuclear al centralei, oamenii credeau că Fukushima e un loc vesel, iar sloganele întinse pe deasupra străzilor principale ale oraşelor învecinate reflectau acest aer optimist.

Energia nucleară este energia unui viitor şi mai luminos! înţelegerea corectă a energiei nucleare duce la o viaţă mai bună!

2.

Insula unde trăiau Ruth şi Oliver purta numele unui conchistador spaniol faimos, nimicitor al imperiul Aztec. Chiar dacă el însuşi nu ajunsese atât de departe înspre nord, până la insula care îi purta numele, o făcuseră oamenii lui, motiv pentru care golfurile şi căile maritime de pe coasta din British Columbia sunt presărate cu nume ale unor faimoşi criminali spanioli. Dar în ciuda numelui pătat de sânge, insula lor era una relativ liniştită şi veselă. Două luni pe an se transforma într-un paradis nemaipomenit, ticsită cu turiştii verii, lipsiţi de griji, bucurându-se de iahturi şi case de vacanţă, şi cu fermieri hipioţi, rânjind cu gura până la urechi şi crescând legume organice şi copilaşi în fundul gol. Instructori de yoga, practicanţi ai medicinei alternative, vindecători de toate felurile, toboşari, şamani şi o groază de guru. Două luni pe an, soarele strălucea.

Dar când turiştii verii plecau, cerurile albastre se umpleau de nori şi insula îşi dezvelea colţii, arătându-şi latura neplăcută. Zilele se scurtau şi nopţile se lungeau, iar în următoarele zece luni ploua. Localnicilor care trăiau acolo tot anul le plăcea aşa.

Insula lor avea şi o poreclă, un nume întunecat, care era rareori rostit: Insula Morţilor. Unii spun că numele se referă la sângeroasele războaie tribale sau la epidemia de variolă din 1862, care a ucis majoritatea populaţiei Salish, băştinaşii de pe coastă. Alţii spun că nu, insula fusese tot timpul un cimitir tribal, împânzită cu grote ascunse de care ştiu doar cei bătrâni, pentru că acolo îşi îngropaseră morţii. Mai erau şi alţii care insistau că porecla nu are nimic de-a face cu tradiţiile băştinaşilor, indicând în schimb populaţia îmbătrânită de oameni albi pensionaţi,

care veniseră să-şi petreacă ultimii ani pe insulă, transformând-o într-un soi de pensiune privată, ca Boca Raton, însă cu o vreme groaznică şi fără dotări.

Lui Ruth îi plăcea porecla. Avea o anumită greutate şi, până la urmă, îşi adusese propria mamă să moară aici. Adusese şi cenuşa tatălui ei într-o cutie, iar după incinerarea mamei sale, înhumase rămăşiţele ambilor părinţi în micuţul cimitir Whaletown, pe o parcelă suficient de încăpătoare şi pentru ea şi Oliver. Când le-a pomenit despre asta prietenilor din New York, ei i-au spus că traiul rural pe insulă o făceau anostă şi morbidă, dar Ruth nu era de acord. Era adevărat că, pe lângă Manhattan, nu existau prea multe distracţii pe insulă, dar de câte distracţii ai nevoie dacă eşti moartă?

3.

Oficiul poştal din Whaletown era o baracă de lemn micuţă, suspendată parcă deasupra unor aflorimente stâncoase la marginea golfului Whaletown. Poşta ajunge aici cu un feribot de trei ori pe săptămână, aşa că – de trei ori pe săptămână – un reprezentant al fiecărei gospodării din Whaletown se urcă în maşină, în camionetă sau într-un SUV şi se duce la oficiul poştal să şi ridice corespondenţa. Această irosire nechibzuită a combustibilului fosil îl înnebunea pe Oliver.

— De ce nu putem să avem un poştaş? turuia el. O persoană, un vehicul, scazi emisiile de carbon şi livrezi toate plicurile. Cât de greu poate să fie?

Refuza să meargă cu maşina şi umbla doar cu bicicleta, iar când era rândul lui Ruth, insista să o trimită pe jos, chiar dacă ploua. Chiar dacă se pregătea o furtună. Erau aproape cinci kilometri.

— Ai nevoie de exerciţiu, îi spunea.

Vântul începuse să bată mai tare şi ploaia turna de-a binelea. Ruth era udă toată când a ajuns la oficiul poştal. Şi-a pescuit din buzunar scrisorile umede pe care voia să le trimită şi a cerut timbre.

— Bate dinspre sud-est, a spus Dora din spatele ghişeului. Se înteţeşte vântul. Până la cină o să pice curentul de la hidrocentrală. O noapte bună de scris, ei?

Dora era şefa poştei – o femeie micuţă, care părea înşelător de blajină, cu o limbă ascuţită şi reputaţia că îşi aducea vecinii în pragul lacrimilor când nu reuşeau să-şi culeagă corespondenţa la timp sau, dimpotrivă, ajungeau prea devreme, înainte să termine ea de sortat, sau doar pentru că trecuseră datele destinatarului pe plic cu un scris ilizibil. Fusese asistentă medicală înainte de pensionare şi scria poezii, pe care le trimitea ordonat, prin rotaţie, pe la ziare şi reviste literare. Nu-i plăceau mulţi oameni, din câte susţinea ea, mai ales dacă era vorba de nou-veniţi, dar pe Ruth o simpatizase imediat, în parte datorită abonamentului ei la *The New Yorker,* revistă pe care, după cum o informase Muriel într-o zi când Ruth se plângea că întotdeauna durează o groază până ajunge la ea, Dora obişnuia să o şutească, având obiceiul de-a o citi înainte s-o livreze, cu întârziere, în căsuţa poştală a lui Ruth. Nu, adevăratul motiv pentru care Dora o plăcea pe Ruth era că Ruth era şi ea scriitoare, o colegă, şi de fiecare dată când venea pe la poştă, Dora o informa care mai e situaţia poeziilor ei trimise pe la ziare. De câţi ani o cunoştea Ruth, Dorei i se acceptaseră spre publicare câteva poezii în reviste mici, dar *The New Yorker* rămânea pentru ea Sfântul Graal, şi refuza cu încăpăţânare să-şi facă un abonament până când revista nu îi publica una dintre poezii. Acest aranjament funcţiona atâta timp cât Ruth îşi păstra abonamentul ei, pe Dora oricum n-avea de ce s-o deranjeze. Credea cu tărie că strânsul scrisorilor de refuz era o activitate nobilă şi necesară pentru un poet şi era mândră de colecţia ei. Îşi tapeta latrina cu ele, aşa cum auzise că făcuse şi Charles Bukowski cu ale lui. Iar Ruth o admira pentru că îl admira pe Bukowski.

Dora ştia câte ceva despre toţi şi nu doar pentru că le citea corespondenţa. De-a lungul timpului îşi manifestase, cu perseverenţă şi fără regrete, interesul faţă de treburile altora – putea să fie şi amabilă, în ciuda aparenţei sale

ursuze. Ţinuse foarte mult la mama lui Ruth şi îi aducea buchete de prost gust cu trandafiri multicolori din grădina ei. Întotdeauna îşi întreba de sănătate vecinii şi avea o rezervă de morfină, rămasă din zilele ei de soră medicală, pe care o împărţea la nevoie, când cineva era rănit, pe moarte sau silit să-şi eutanasieze animalul de companie favorit. Croşeta trusouri de copii pentru femeile singure gravide de pe insulă şi, de Halloween, pregătea pentru copii prăjiturele care arătau ca nişte degete tăiate, cu migdale pe post de unghii şi glazură roşie drept sânge. Oficiul poştal era ca fântâna satului. Oamenii pierdeau vremea pe-acolo şi era locul unde te duceai dacă aveai nevoie de informaţii.

Ruth îşi biruise aversiunea faţă de telefoane de două ori în săptămâna aceea, prima dată pentru a o suna pe Callie, a doua pentru a-l suna pe Benoit Lebec. Îi lăsase un mesaj, dar când acesta nu a sunat-o înapoi, s-a gândit că Dora ar putea să ştie de ce.

— A, sunt plecaţi, îi spuse Dora, pocnind timbrele de pe plicurile ude ale lui Ruth cu ştampila poştei din Whaletown.

Era foarte mândră de această ştampilă. Era cea mai veche ştampilă din Canada, folosită neîntrerupt încă din 1892, când în Whaletown se deschisese primul oficiu poştal.

— Au plecat la Montreal pentru nunta nepoatei. Se întorc mâine, la timp pentru întâlnirea alcoolicilor. Ce treabă ai cu Benoit?

Ruth se dădu un pas în spate din dreptul ghişeului, prefăcându-se că se caută de monede. Era sigură că există indicii în misteriosul caiet studenţesc în franceză care să o ajute să dea de urma familiei Yasutani şi îşi dorea să fie tradus cât de repede se putea, dar nu voia să-i spună şi Dorei asta. Dacă Muriel era o pacoste care nu făcea decât să împrăştie bârfa, Dora era şi mai şi. Fiind şefa poştei, o vedea ca pe o parte a meseriei ei, iar Ruth simţea în mod straniu că trebuie s-o protejeze pe Nao şi jurnalul ei, astfel încât nu voia să mai ştie nimeni nimic. Mai erau şi alţi

oameni în micuţa poştă, de altfel, care zăboveau în dreptul cutiilor lor poştale, prefăcându-se că îşi citesc scrisorile – un crescător de scoici pe nume Blake, o profesoară ieşită la pensie din oraşul Moose Jaw, pe nume Chandini, o tânără hipiotă pe care o chema Karen, asta înainte să-şi schimbe numele în Purity. Nimeni nu vorbea şi toţi păreau să-i aştepte răspunsul.

— A, făcu Ruth, întinzându-i Dorei banii pe timbre. Nu e cine ştie ce treabă importantă de fapt. Am doar nevoie de puţin ajutor cu o traducere.

— Te referi la caietul acela franţuzesc pe care l-ai găsit pe plajă? întrebă Dora.

Drace, îşi zise Ruth. Muriel. Nu existau secrete pe nenorocita asta de insulă.

— Un jurnal, nu? întrebă Dora. Şi nişte scrisori?

N-avea niciun rost să nege. Ceilalţi oameni din incinta poştei se apropiaseră de ghişeu.

— Chiar a plutit aici tocmai din Japonia? întrebă Blake, crescătorul de scoici.

— Posibil, spuse Ruth. E greu de zis.

— Nu crezi că mai bine l-ai preda? întrebă Chandini.

Era o femeie agitată, slabă, cu păr blond aţos, care predase pe vremuri matematică.

— De ce? întrebă Ruth, strecurându-se pe lângă ea şi deschizându-şi cutia poştală. Şi cui să le predau?

— Poate la Ape şi Păduri? spuse Chandini. Poliţiei călare? Nu ştiu ce părere ai tu, dar dacă e vorba de chestii aduse de ape din Japonia, eu îmi fac griji pentru radiaţii.

Ochii lui Purity s-au căscat mari.

— A, uau, făcu ea. Deşeuri nucleare. Ar fi supernaşpa…

— Ar fi o problemă şi pentru scoici, zise Blake.

— Şi pentru somoni, continuă Chandini. Pentru toată mâncarea noastră.

— Exact, spuse Purity, expirând şi lungind mult cuvântul. Pentru că sunt şi în aer, nu? Şi după aia plouă şi pătrund în stratul acvifer şi, gen, în tot lanţul trofic, adică şi în corpurile noastre şi în toate alea.

Dora i-a aruncat o privire.

— Ce? întrebă fata. Nu vreau să fac cancer şi să am copii diformi…

Blake şi-a mângâiat barba, apoi şi-a îndesat mâinile în buzunarele din faţă. Ochii îi scânteiau.

— Am auzit că e şi un ceas, spuse el. Un ceas adevărat de kamikaze.

Ruth se uita prin corespondenţa primită, încercând să-l ignore.

— Mă interesează chestiile astea istorice, continuă. Crezi că aş putea să-l văd la un moment dat?

N-avea niciun rost. Ruth a întins mâna, Blake şi Chandini s-au îngrămădit să-l vadă, dar Purity s-a tras înapoi.

— Şi ăla ar putea să fie contaminat, nu? spuse ea.

— Probabil, răspunse Ruth. Acum, că ai pomenit despre asta, sunt sigură că e.

Dora se aplecase peste ghişeul ei.

— Dă-mi să văd şi eu.

Ruth şi-a scos ceasul războinicului cerului şi i l-a întins, ţinându-l atârnat de curea. Afară, vântul începea să şuiere. Dora a luat ceasul, scoţând un fluierat.

— Tare, spuse ea, punându-şi-l la mână.

— Nu ţi-e frică c-o să te radiezi? întrebă fata.

— Dragă, zise Dora. Am supravieţuit cancerului la sân. Încă un pic de radiaţie nu mai contează.

A admirat ceasul, apoi şi l-a scos, dându-i-l înapoi lui Ruth.

— Poftim, i-a zis ea, apoi i-a făcut cu ochiul. Ai ceva material, nu? Cum merge cu noua carte?

4.

Blake a condus-o pe Ruth acasă în camioneta lui, care mirosea a scoici şi a mare. A lăsat-o la capătul drumului care cotea spre casa lor, de unde a luat-o la fugă, străbătând aleea lungă prin ploaia torenţială. Rafale de vânt biciuiau brazii înalţi, iar ramurile de arţari se văitau.

Arţarul are un lemn fragil. Cu câţiva ani în urmă, un alt vecin murise când îi căzuse în cap o cracă mare în timpul unei furtuni. „Făcătorii de văduve”, aşa le spuneau. Cu un ochi era atentă la ce se afla deasupra ei în vreme ce fugea. Unde o fi cioara, se întrebă la un moment dat.

Curentul electric începuse să fluctueze deja, întrerupându-se şi revenind, i-a spus Oliver, aşa că a fugit la etaj ca să-şi verifice e-mailurile. Se străduia să n-o mai obsedeze atâta e-mailul, dar trecuseră mai multe de patruzeci şi opt de ore de când îi scrisese profesorului Leistiko şi aştepta cu nerăbdare răspunsul. A căutat rapid în imbox. Nicio veste de la profesor. Şi-acum?

Îl auzea pe Oliver la subsol – umbla la generatorul vechi care mergea cu benzină, încercând să-l pornească. Aveau un sistem pentru cazurile când se tăia curentul, care se baza pe un generator funcţional şi mai multe sute de metri de prelungitoare încurcate ce şerpuiau din subsol, alimentând cu electricitate congelatorul şi frigiderul, înainte să se desfăşoare prin bucătărie şi să ajungă în sus, pe scări, la birourile lor. Cablurile erau un pericol. Puteai să te împiedici uşor de o buclă şi să cazi pe scări. Dacă generatorul nu funcţiona, recurgeau la lumânări, lanterne şi lămpi cu gaz. Generatorul era zgomotos. Fără el şi fără prezenţa ambientală a aparatelor de uz casnic – bâzâitul şi zumzăitul ventilatoarelor, al pompelor şi transformatoarelor –, tăcerea din casă era profundă. Lui Ruth îi plăcea liniştea. Problema era că nu poţi să faci să meargă un calculator sau să intri pe internet cu gaz lampant.

Internetul era poarta principală spre lume, o poartă care se trântea întotdeauna. Accesul lor se făcea printr-o reţea de telefonie 3G, dar corporaţia de telecomunicaţii care le oferea aşa-zisul serviciu era cunoscută pentru că vindea mai multă lărgime de bandă decât putea asigura. Cel mai apropiat turn era pe următoarea insulă, iar conexiunea lor era dureros de înceată. Vara, problema era agravată de traficul crescut şi de creşterea peste limită a numărului de useri. Iarna, erau de vină furtunile. Semnalul

trebuia să străbată kilometri de ocean agitat, prin aerul saturat, dens, apoi, odată ajuns pe ţărmurile lor, să-şi găsească drumul prin vârfurile înalte şi bătute de vânt ale copacilor.

Dar, măcar deocamdată, internetul mergea şi voia să profite de el înainte să rămână fără curent. Şi-a cercetat lista tot mai mare de cuvinte-cheie şi indicii. A tastat *The Future is Nao!* Motorul de căutare a afişat câteva rezultate nefolositoare: câteva clipuri video cu un robot umanoid franţuzesc, autonom şi programabil, pe nume NAO; un raport al Oficiului Naţional de Audit despre importanţa ocrotirii sănătăţii albinelor pe viitor.

„Aţi dorit să căutaţi: *The Future Is* Now?" a întrebat-o motorul de căutare, foarte de ajutor.

Nu dorise. Ştia că, odată luat curentul, probabil nu va mai putea intra pe internet pentru câteva zile, aşa că a trecut mai departe, la următorul termen de pe lista ei. Făcuse câteva căutări după *Jiko Yasutani, anarhistă, feministă, scriitoare, budistă, zen, călugăriţă, Taisho,* chiar şi după *Femeie Modernă,* în diferite combinaţii. A adăugat acum noul ei cuvânt, obţinut în urma lecturii din noaptea precedentă. *Miyagi.* S-a lăsat în scaun şi a aşteptat.

Camera se întunecase, iar reflexiile ecranului de calculator pe faţa ei erau singura sursă de iluminare, un pătrat micuţ de lumină pe o insulă, într-o furtună. Se simţea şi ea micuţă. Şi-a scos ochelarii, a închis ochii şi şi-a frecat pleoapele.

Afară, vântul urla bine de tot, făcând ploaia să biciuie în cercuri şi toată casa să se cutremure şi să geamă. Furtunile de pe insulă aveau un aer primitiv, aruncând totul înapoi în timp. Îi veni în minte cel de-al doilea vis cu călugăriţa şi îşi aminti de mâneca neagră a bătrânei în timp ce-i făcea semn, apoi de ochelarii ei cu lentile groase care transformau lumea într-o pată. Furtuna făcea acelaşi lucru. Apoi sentimentul acela înfiorător că eşti aruncat înapoi în nimic, în nefiinţă şi senzaţia pe care o avusese încercând să-şi atingă faţa de negăsit. Visul era atât de real, atât de oribil şi totuşi, după ce se terminase, dormise

atât de bine, trezită doar de atingerea uşoară a călugăriţei şi de sunetul unui râs înfundat şi al unui pocnet din degete.

A deschis ochii şi şi-a pus ochelarii la loc. Rotiţa browserului ei încă se învârtea, ceea ce nu era un semn bun. Semnalul nu ajungea la ei, iar cu vântul care bătea în halul ăsta, nu mai era mult şi un copac avea să se prăbuşească peste cablurile de înaltă tensiune. Era pe punctul de a-şi actualiza pagina şi de a porni din nou căutarea, când o fulgerare aprinse tot monitorul – sau poate fulgerase pe cerul de-afară? Nu putea să-şi dea seama, dar un moment mai târziu, ecranul se stinse, cufundând camera în întuneric. Gata şi cu asta.

S-a ridicat în picioare şi a ocolit biroul pe bâjbâite, încercând să găsească lanterna pe care o ţinea pe un raft din apropiere, dar chiar în clipa în care a găsit-o şi voia să o aprindă, hard diskul a bâzâit, iar ecranul a pâlpâit, apoi întunericul s-a risipit, împrăştiat de strălucirea paginii cu rezultatele căutării pe care o începuse. Ciudat. S-a întors la birou şi a privit pagina.

Nu era mare lucru. Un rezultat, atât, dar părea promiţător. Inima începu să-i bată mai repede în timp ce citea:

Rezultate 1 – 1 din 1 pentru „Yasutani Jiko”, „zen”, „călugăriţă”,
„scriitoare”, „Taisho” şi „Miyagi”.

Se lăsă din nou pe spate, se trase mai aproape cu scaunul şi urmă rapid linkul, care o conduse pe o pagină de internet a unei arhive de reviste ştiinţifice. Accesul la arhivă era permis numai bibliotecilor academice şi altor instituţii abonate. Fără un abonament, numai titlul articolului, prima pagină şi informaţiile de publicare erau disponibile. Dar era un început.

Titlul articolului era „Shishosetsu japonez şi instabilitatea eului feminin”. Ruth se aplecă spre ecran şi citi prima pagină, care începea cu un citat:

„Shosetsu şi Shishosetsu – ambele sunt foarte stranii. Vedeţi dumneavoastră, nu există niciun Dumnezeu în tradiţia japoneză, nicio autoritate care să ordoneze naraţiunea – şi asta face toată diferenţa.”

Irokawa Budai

Termenul *shishosetsu,* alături de mai formalul *watakushi shosetsu,* se referă la un gen de ficţiune autobiografică japoneză, tradus de regulă în engleză prin „romanul-eu” sau romanul la persoana întâi. *Shishosetsu* a înflorit în timpul unei perioade scurte de liberalizare sociopolitică a democraţiei Taisho (1912-1926) şi rezonanţa sa puternică continuă să influenţeze literatura japoneză din ziua de azi. S-au spus multe despre formă, despre stilul „confesional”, despre „transparenţa” textului, despre „sinceritatea” şi „autenticitatea” vocii autorului. De asemenea, apa re deseori în trimiteri pe blogosferă, în cadrul subiectelor ce abordează noţiunile de adevăr şi fabulaţie, atrăgând atenţia asupra tensiunii provocate de actele de auto-dezvăluire, auto-tăinuire sau auto-radiere.

S-a observat cu precădere că temerarii *shishosetsu* erau în majoritate bărbaţi. Primele scriitoare de *shishosetsu* au fost în mare parte ignorate, probabil pentru că, într-adevăr, existau mult mai puţine scriitoare publicate atunci, faţă de prezent, şi poate pentru că, după cum scria Edward Fowler în exemplarul său studiu al genului, *Retorica confesiunii,* "Energiile scriitoarelor proeminente, active în anii 1910 şi 1920, erau dedicate în mod egal atât cauzelor feministe, cât şi productivităţii literare”[89].

Această afirmaţie, şi anume faptul că devoţiunea faţă de cauza feminismului are efecte dăunătoare asupra producţiei literare, este una pe care o voi lua în discuţie, susţinând că există cel puţin o scriitoare timpurie de *shishosetsu* care a folosit genul într-un fel inovator, radical

89 *Retorica confesiunii (The Rhetoric of Confession)* de Edward Fowler. Vezi bibliografia.

şi plin de potenţial. Pentru ea şi pentru scriitoarele ce i-au urmat, acest *praxis* literar a însemnat din toate punctele de vedere o revoluţie.

Scriitoarea în cauză nu este cunoscută în Vest. Născută în prefectura Miyagi, s-a mutat în Tokyo, unde a devenit activă în politica de extremă stânga. A lucrat cu diverse grupări feministe, inclusiv Seitosha[90] şi Sekirankai[91], şi a scris, pe lângă eseuri politice, articole şi poezii, un singur, neobişnuit şi original roman la persoana întâi – intitulat simplu *Eu-eu*[92].

În 1945, după moartea fiului ei, student înrolat în armată şi pilot mobilizat în *tokkotai* (Forţele speciale japoneze, cunoscute şi sub numele de kamikaze), s-a ras în cap şi şi-a depus jurămintele de călugăriţă budistă zen.

Numele ei este Yasutani Jiko, o pionieră a romanului la persoana întâi, „romanul-eu", care şi-a şters singură urmele din…

„citeşte mai multe…"

Iată-l, numele, Yasutani Jiko, pe ecranul calculatorului. Ruth nu-şi dăduse seama până atunci cu câtă nerăbdare aşteptase o confirmare dinspre lumea reală că această călugăriţă din visele ei chiar existase şi că Nao şi jurnalul ei erau ceva real şi, deci, li se putea da de urmă.

Se aplecă spre ecran, intenţionând să sape mai adânc în stratul de informaţii, către care pagina deschisă era doar o poartă. Voia să afle tot ce se putea despre Jiko Yasutani, nu doar fărâmele de informaţii care apăreau, parcă la întâmplare, în jurnalul strănepoatei ei. Avea un sentiment brusc şi puternic de înrudire cu această femeie

---

90 Bluestocking Society (literal, „Societatea ciorapilor albaştri" - mişcare socială şi educaţională feministă din Anglia secolului XVIII).

91 Red Wave Society (literal, „Societatea valului roşu" - mişcare feministă japoneză de la sfârşitul secolului XIX).

92 Acest titlu pare să fie inspirat dintr-o poezie de Yosano Akiko, „Gânduri rătăcitoare[1]', care a fost publicată în primul număr al revistei *Seito.* Vezi apendicele C.

din alt timp şi loc, angajată în acte de auto-dezvăluire, auto-tăinuire şi auto-radiere. Spera ca articolul propriu-zis să conţină măcar câteva fragmente traduse din „romanul-eu”, pe care acum îşi dorea foarte tare să-l citească. Ar fi fost folositor să audă vocea lui Jiko şi să-i cunoască stilul aruncând o privire asupra scrierilor ei.

Accesă linkul „citeşte mai multe…” de la sfârşitul paginii, apoi se lăsă în scaun, aşteptând. Pagina a început să se încarce, dar apoi a fost înlocuită de un mesaj care anunţa că „serverul nu a fost găsit”. Enervant. Apăsă pe butonul ÎNAPOI, dar obţinu aceleaşi rezultate. Ecranul pâlpâi de câteva ori. Rapid, încercă să navigheze înapoi şi să recupereze pagina de internet de la început, dar înainte să se poată reîncărca, ecranul s-a întunecat, iar curentul electric s-a întrerupt, tăcut de această dată, dar definitiv. Ruth se lăsă la loc în scaun. Îi venea să plângă. Din adâncurile subsolului îl auzea pe Oliver înjurând, în timp ce mirosul de benzină se răspândise pe scări. Generatorul era din nou stricat, i se înecase motorul. Câteodată dura zile întregi până veneau cei de la BE Hydro să repare cablurile şi să pornească din nou alimentarea. Până atunci, n-aveau decât să stea pe întuneric.

5.

În dimineaţa următoare curentul era tot întrerupt, dar vântul şi ploaia se domoliseră. După micul dejun, Oliver a vrut să meargă şi să adune alge pentru grădină. Algele fertilizează excelent solul, iar plajele ar trebui să fie pline după o astfel de furtună. Au încărcat camioneta cu furci şi prelate şi au traversat insula. Când s-au apropiat de bifurcaţia către Jap Ranch, au apărut maşini parcate de-a lungul drumului.

— Au avut şi alţii aceeaşi idee, spuse Oliver.

Părea straniu, însă. Erau atâtea maşini. Aducea mai mult cu o petrecere sau o înmormântare decât cu nişte grădinari care ieşiseră să strângă alge după o furtună.

— Mă întreb dacă nu se întâmplă altceva, zise Ruth.

Nasol. Va trebui să parcăm şi s-o luăm pe jos.

Au descărcat lucrurile din camionetă şi au pornit spre plajă. Când au ajuns pe dig, au văzut-o pe Muriel. Stătea aproape de margine, privind spre mal. Când i-a văzut pe Ruth şi Oliver că se apropie, le-a arătat ceva cu degetul.

— Uitaţi, le-a zis.

Plaja era plină de oameni. Până şi asta era ciudat. Nici vara, în plin sezon turistic, nu se aglomerau plajele de pe insulă şi puteai să-ţi petreci ziua întreagă la plajă, să înoţi, să faci un picnic şi să cauţi scoici şi pietricele, că tot n-ai fi dat peste mai mult de o mână de oameni care să facă acelaşi lucru.

Astăzi însă, oameni umpleau toată plaja, la intervale diferite, dintr-un capăt în altul. Unii aveau prelate pentru adunat algele, dar alţii doar mergeau cu privirea aţintită înainte, târându-şi mecanic picioarele înainte şi înapoi. Ruth i-a recunoscut pe câţiva dintre ei. Pe alţii nu-i mai văzuse niciodată.

— Ce se petrece? întrebă Oliver.

— Căutători, zise Muriel. Se uită după chestii din Japonia. Pe teritoriul *meu.*

Răsucea între degete vârful cozii ei lungi şi gri, un semn clar de iritare. Ajunsese aici devreme, dar nu după mult timp începuseră să apară şi ceilalţi.

— Amatori, pufni ea. Să ştii că e numai vina ta. S-a dus vestea despre punga ta resigilabilă, apoi cineva de la poştă a început să vorbească despre toţi banii care au fost luaţi de ape din Japonia.

Ruth îşi amintea că citise articolul pe pagina de internet *Japan Times.* Cele mai multe dintre victimele tsunamiului au fost bătrâni care îşi ţinuseră economiile ascunse acasă, pitite prin dulapuri sau sub *tatami-uri.* Când casele le-au fost luate de val, s-au dus şi economiile odată cu ele, ajungând în larg. Câteva luni mai târziu, când marea a început să-şi scuipe prăzile înapoi afară, au apărut seifuri şi cufere pe plaje. Erau pline cu bani şi alte lucruri valoroase, însă autorităţilor le-a fost imposibil să-i

identifice pe cei mai mulţi dintre proprietari sau măcar să determine dacă mai sunt în viaţă. Totuşi, oamenii care le găseau continuau să le predea.

Ruth cercetă întreaga plajă cu privirea. Căutătorii păreau posedaţi, ca nişte zombie, nişte cadavre în mişcare. Erau de coşmar.

— A găsit cineva ceva?

— Din câte ştiu eu, nu. Sincer, punga aia a ta a fost o întâmplare, ca şi tubul meu de pastă de dinţi. Suntem prea spre continent. Eu le tot zic. Adevăratele resturi ajung pe coastele îndepărtate, cu deschidere adevărată la ocean. Aici suntem prea ascunşi, n-o să avem parte de cine ştie ce bunătăţi în derivă. Dar prietenii noştri nu par să asculte.

— Dacă găsesc bani, nu pot să-i păstreze aşa, pur şi simplu, spuse Ruth.

— De ce?

— Pentru că aparţin victimelor. Erau economiile lor de-o viaţă. Cei mai mulţi erau bătrâni…

— La fel ca aici, spuse Muriel.

— Numai că pe aici n-are nimeni seifuri, spuse Oliver. Ca să nu mai zic de bani.

Muriel izbucni în râs.

— Ai dreptate. Tot ce-ar putea să fie luat de ape de-aici sunt pungile cu marijuana.

Ruth a simţit cum se îmbujorează.

— Nu e o glumă, zise ea. Sunteţi îngrozitori. Amândoi.

Muriel ridică din sprânceană.

— Ei bine, regula aici este că cine găseşte ceva are dreptul să-l şi păstreze. E o regulă destul de veche. Pe deasupra, văd că încă porţi ceasul la mână…

Ruth i-a aruncat o privire aspră şi şi-a pus furca pe umăr.

— Încerc să-l găsesc pe proprietar, zise ea. Şi o să tot încerc până reuşesc.

Se întoarse către Oliver.

— Ne apucăm să strângem algele sau ce facem?

Şi o porni înainte plajă. Cu coada ochiului, îl observă

pe Oliver cum ridică din umeri şi îi zâmbeşte bovin lui Muriel, lucru care o enervă şi mai mult. Se opri şi se întoarse spre Muriel.

— Şi toată povestea asta nu e din vina mea. Nu te-a pus nimeni să spui tuturor de pe insula asta de căcat despre punga mea resigilabilă.

Muriel încuviinţă din cap. Vântul îi suflă peste faţă câteva fire de păr cenuşii, răzleţe, pe care le dădu la o parte cu mâna.

— Ştiu. Îmi pare rău. De fapt, am spus doar câtorva oameni, dar ştii cum e. Nu m-am putut abţine. E emoţionant. Eu trăiesc pentru gunoaiele astea.

Nao

1.

Bătrâna Jiko îl iubeşte cu adevărat pe tata, în ciuda problemelor lui, şi el o iubeşte pe ea. Pe vremuri spunea că e nepotul ei preferat. Desigur, este singurul ei nepot, aşa că era doar amuzantă şi, oricum, întâmplător ştiu despre călugăriţe că nu li se îngăduie să aibă favoriţi printre fiinţele simţitoare. Acum, că stau să mă gândesc, poate că îl iubeşte tocmai pentru că problemele lui îi dau atâtea motive să se roage, iar când eşti aşa de bătrână ca ea şi trupul tău aproape că s-a săturat de toate, ai nevoie de nişte motive destul de puternice să rămâi în viaţă.

Trăieşte într-un templu micuţ, pe versantul unui munte din apropiere de ţărm, dar chiar dacă templul este foarte mic, tot are două nume: Hiyuzan Jigenji[93]. Micile clădiri se agaţă de versantul abrupt şi sunt înconjurate de

93 Am căutat pe Google aceste nume, dar nu am găsit nimic. Nao a scris numele în *romaji,* aşa că ştiam doar cum se pronunţă. Am încercat să ghicesc ce *kanji* ar putea să-l reproducă, dar nu am reuşit să descopăr o combinaţie care să poată fi găsită pe o hartă. Vezi apendicele D pentru unele variante de *kanji* în cazul numelor *Hiyuzan* şi *Jigenji* şi, de asemenea, pentru mai multe informaţii despre nomenclatura templelor japoneze.

o pădure de cedri[94] şi bambus. Nu ţi-ar veni să crezi câte trepte trebuie să urci ca să ajungi la ele, iar vara, când e foarte cald, zici că o să mori de insolaţie sau ceva în genul ăsta. N-ar strica deloc un lift în locurile astea, dar budiştii zen nu prea se omoară după confortul modern. Jur, când ajungi acolo, parcă te-ai întors în timp vreo mie de ani.

Tata a fost de acord să mă ducă cu trenul la Sendai şi bănuiesc că a fost o treabă destul de importantă pentru el să părăsească apartamentul ziua în amiaza mare. Îmi dădeam seama cât e de stresant pentru el şi nici eu nu-i eram de mare ajutor. Îmi venise ideea asta copilărească să facem un mic ocol până la Disneylandul din Tokyo ca să dau mâna cu Mickey-chan. Ştiam că ar fi destul de puţin realist, pentru că Disneylandul din Tokyo nu este chiar în drum spre Sendai şi, pe lângă asta, tata se cam pierde cu firea în mulţimi, însă eu voiam foarte mult să merg. Mickey-chan este din California, la fel ca mine, şi m-am gândit că poate şi lui îi e dor de casă, aşa că l-am implorat şi l-am tot implorat pe tata, dar sigur că a zis nu. Într-o situaţie normală de familie, cred că rugămintea mea ar fi fost rezonabilă. Adică, vreo două ore de stat pe lângă Mickey-chan nu e chiar aşa un preţ mare de plătit pentru a scăpa de copilul tău pentru toată vara. Însă familia noastră nu se află într-o astfel de situaţie normală şi ştiam că tata nu era genul de persoană care să înghită Disneylandul. Dacă mă străduiam puţin, poate că l-aş fi iertat pentru asta şi ne-am fi bucurat de plimbarea cu trenul împreună, dar – în schimb – eu m-am bosumflat şi l-am făcut să se simtă vinovat şi nefericit tot drumul, ceea ce nu m-a făcut nici pe mine să mă simt prea grozav. În cele din urmă, mi-a promis că o să mergem la Disneyland când o să vină să mă ia şi o să ne întoarcem acasă, lucru care m-a înveselit un pic, ştiind că măcar avea intenţia să supravieţuiască vacanţei mele de vară.

În gara din Tokyo era agitat şi am stat cam o oră sub tabelul cu plecări până şi-a dat seama ce tren trebuia să luăm şi ce fel de bilete să cumpărăm, apoi ne-am dus pe

94 *Cryptomeria.*

peronul greşit şi ne-am trezit în Personalul Yamabiko, în loc de Expresul Komachi, dar pentru el nu conta dacă ne opream la fiecare staţie pe tot drumul şi, de fapt, nu conta nici pentru mine. Aşa că am călătorit prin suburbiile din Tokyo, care nu se mai terminau, apoi prin nişte zone industriale, pe lângă fabrici cu hornuri şi mănunchiuri oribile de blocuri rezidenţiale, centre comerciale şi parcări, iar uşile trenului se deschideau şi se închideau într-una, oamenii urcau şi coborau într-una şi domnişoarele din tren, în uniformele lor micuţe, împingeau cărucioarele cu gustări de acolo-colo pe culoare, strigând: *„Obento wa ikaga desu ka? Ocha wa ikaga desu ka?*[95]. Deodată mi s-a făcut poftă de o caserolă de prânz cu ţipar prăjit dulce, dar chiar când voiam să-l rog pe tata, mi-am adus aminte că ultima dată când mâncasem ţipar prăjit dulce a fost în ziua în care am sărbătorit noua lui „slujbă", aşa că mi-am adus aminte şi de minciuna lui, mi-a dispărut orice poftă de ţipar şi am cerut un sendviş cu ou. L-am mâncat în timp ce îmi priveam faţa reflectată în geamul trenului, plutind pe deasupra peisajului ca o fantomă. Totul afară era de un gri murdar sau de culoarea cimentului, însă din când în când se mai zăreau câteva petice verzi – plantaţii de orez strălucind pe fundal ca nişte smaralde nepreţuite. Cu cât ne îndepărtam de Tokyo, lumea devenea mai verde.

Când am ajuns până la urmă în Sendai, am făcut legătura cu un tren regional care ne-a dus în oraşul cel mai apropiat de templul lui Jiko, apoi am urcat geamantanul meu cu rotile într-o vechitură de autobuz plin cu oameni foarte bătrâni, care ne-a dus în satul ei. Ieşind din oraş, am trecut pe lângă nişte supermarketuri, cafenele şi o şcoală primară, dar – sincer – nu prea mai vedeai altceva: o fabrică de prelucrat peşte, o sală de jocuri mecanice, o benzinărie, un chioşc, un service auto, un altar pe marginea unui drum, câteva câmpuri micuţe. Însă apoi, mergând mai departe, clădirile au început să se rărească,

95 *Obento wa ikaga desu ka? Ocha wa ikaga desu ka* - Doriţi o caserolă de prânz? Doriţi puţin ceai?

până când ne-am dat seama că ne aflăm în sfârşit în provincie, pentru că era atât de frumos. Era ca şi când mă aflam într-un desen animat asiatic, cu micul nostru autobuz pufăind în sus şi-n jos pe drumurile întortocheate ce înconjurau munţii, îmbrăţişând stâncile. Dedesubt, vedeam valurile cum se spărgeau de blocurile acelea fantastice de piatră şi se întâmpla din când în când să trecem de câte o plajă micuţă, ca un buzunar plin cu nisip, îndesat între faţadele stâncoase.

Îmi plăcea foarte tare să merg pe coasta de nord a Californiei, la Marin, Sonoma sau Humboldt, iar locul acesta avea un pic din atmosfera lor, doar că în Japonia totul era mai verde, cu mult mai mulţi copaci şi fără case unicat scumpe. În schimb, erau mici sate de pescari de-a lungul ţărmului, cu ciorchini de bărci, plase şi plute pentru stridii legănându-se pe valuri, cu şiruri întregi de peşti puşi la uscat, ca rufele pe lângă case. Autobuzul s-a oprit cam de o sută de mii de milioane de ori în locuri care nu păreau în niciun caz staţii, cu doar o bancă pe marginea drumului sau cu un semn rotund ruginit pe un stâlp, câteodată chiar o mică baracă sau ceva de genul ăsta, care părea cam cât debaraua unde se ţine filtrul de apă pentru jacuzzi, dacă trăieşti în California. Erau multe locuri cu dealuri abrupte şi în California, dar nu aveam impresia că sunt prea multe jacuzzi-uri, piscine sau vile ale celebrităţilor pe-aici pe unde locuia Jiko.

Nu mai rămăseseră mulţi pasageri în autobuz, doar eu, tata şi vreo două femei grozav de bătrâne, cu *tenugui*[96] pe cap şi cu spinările cocoşate în unghi drept. Şoferul era un tip tânăr, subţirel, cu o postură excelentă. Purta un chipiu micuţ, elegant şi mănuşi de şofer din bumbac alb, iar de fiecare dată când trăgea pe marginea drumului pentru a opri, se apleca şi-şi atingea cozorocul cu degetele înmănuşate. Foarte *kakkoii*[97].

Drumul se făcea tot mai îngust şi mai abrupt,

96 *Tenugui* - o bucată de bumbac subţire care se foloseşte pentru acoperit capul sau ca prosop.

97 *Kakkoii* (/j'o ~ t, 'l') - stilat, elegant, fercheş.

şerpuind în sus pe marginea unei râpe adânci, când, din nou, şoferul a oprit. Am privit pe geam versantul acoperit de arbori, aşteptându-mă să zăresc măcar o băncuţă sau un semn ruginit, dar de data asta nu era nimic, doar muntele de o parte şi stânca prăvălindu-se în vale de cealaltă. M-am uitat din nou spre munte şi am observat o poartă veche de piatră, ascunsă între copaci şi acoperită cu muşchi gros, şi nişte trepte de piatră care duceau dincolo de poartă, pierzându-se în întuneric.

Uşile autobuzului s-au deschis, iar şoferul şi-a atins chipiul. Bătrânele ne-au privit aşteptând.

— Am ajuns, Naoko, mi-a spus tata. Să coborâm?

Dintr-un motiv sau altul, tata vorbea în engleză. Engleza lui nu fusese niciodată prea bună, dar când o vorbea, suna foarte politicos şi intelectual, nu ai fi zis niciodată că e genul de om care să-şi piardă toţi banii pe pariuri ilegale şi apoi să se întindă pe şinele de tren.

— *Aici*? am chiţăit eu.

Am crezut că glumeşte.

Însă era deja în picioare, iar bătrânele rânjeau, îşi aplecau capetele şi ne spuneau tot felul de lucruri, cum că ştiau deja cine suntem, iar tata dădea şi el din cap spre ele în timp ce eu încercam să străbat culoarul îngust până la trepte, trăgând după mine geamantanul cu rotile. Şoferul îl privea pe tata în oglindă şi, când a văzut că mă chinui, a sărit să mă ajute, luându-mi bagajul din mână. M-am dat jos şi am rămas pe marginea drumului, privind peste buza spuzită de pietriş a unei prăpăstii, care dădea în vale şi ducea, mai departe, spre ocean. Puteam să văd un pic din apă, sclipind puternic, ca un soi de promisiune a salvării.

M-am întors cu spatele la ocean şi am privit muntele. Nu se vedea nicio clădire. O poartă de piatră. Muşchi. Trepte întunecate ducând spre nicăieri. Tata coborâse şi el din autobuz, stând acum lângă mine, iar şoferul îi întindea geamantanul meu cu rotile. Am privit treptele de piatră şi am început să pun lucrurile cap la cap. L-am tras pe tata de mânecă.

— Tată…?

Însă şoferul tocmai îl saluta pe tata, iar tata s-a înclinat şi el, apoi şoferul s-a urcat la locul lui, a închis uşile şi a băgat autobuzul în viteză, roţile au scrâşnit pe pietriş, după care, curând, eu şi cu tata au rămas singuri pe marginea drumului, privind stopurile micului autobuz cum pâlpâie în timp ce dispărea după o curbă.

Deodată nu se mai auzea niciun zgomot, doar vântul prin stufăriş, şuierând de parcă ar fi trecut nişte stafii. M-am uitat la bagajul meu cu rotile cum stătea în praf lângă mine. Era roz, cu o imagine Hello Kitty pe el. Părea foarte singur şi trist.

Atunci mi-am dat seama. Tata voia să mă lase aici. Întâi urma să târâm geamantanul cu rotile până în vârful muntelui, apoi voia să mă lase acolo sus, pe întreaga durată a vacanţei mele de vară, cu o călugăriţă foarte bătrână, care se întâmpla să-mi fie străbunică şi pe care abia dacă o cunoşteam.

— OK! a spus tata, îndreptându-se cu paşi mari spre treptele înalte. Haide! Să îndrăznim!

Mi s-a pus un nod în gât şi a început să mă furnice nasul pe dinăuntru. Din obişnuinţă, mi-am încleştat dinţii ca să-mi înăbuş lacrimile, aşa cum făceam când mă loveau copiii cu picioarele în timpul linşajului de la *kagome,* dar apoi m-am gândit: La naiba, ar *trebui* să plâng. Ar trebui să ţip şi să zbier, să fac un ditamai scandalul, pentru că, cine ştie, dacă reacţionam cu destulă disperare, tatei i se va face milă de mine şi mă va lua înapoi acasă. Mi-am tras un pic nasul şi apoi m-am uitat să văd dacă a observat, însă nu era deloc atent la mine. Se uita la munte cu o expresie luminată, ca atunci când e încântat, dar nu vrea s-o arate. Nu îl mai văzusem aşa de încântat de când stăteam în Sunnyvale şi unul dintre amicii lui programatori îl invitase să meargă la pescuit de răpitori cu linguriţa. Era drăguţ de privit, aşa că am traversat drumul, urmându-l şi trăgând după mine bagajul cu rotile până la prima treaptă, unde l-am smucit cu zgomot.

Ku… lunk.

Bagajul era greu, plin cu toate cărţile după care

trebuia să învăţ în vacanţa de vară. *Ku… lunk.* Istorie japoneză antică. *Ku… lunk.* Istoria recentă a Japoniei. *Ku… lunk.* Moralitatea şi etica japoneză. *Ku… lunk. Ku… lunk.* Transpirasem deja şi eram gata să renunţ, dar tata o luase înainte şi mă aştepta, privind cu nerăbdare treptele.

— Când eram doar un băiat, puteam să fug până sus, mi-a zis. Poate că încă mai pot…

Dar, în schimb, a coborât să-mi bagajul din mână şi de data asta l-am lăsat. Încercase să mă ajute şi în metrou, apoi în tren, apoi din nou când ne-am urcat în autobuz, însă i-am tot zis s-o lase baltă. Adică, dacă poţi să-ţi imaginezi – un tip între două vârste cu părul unsuros, ochii roşii şi umerii lăsaţi, trăgând după el un geamantan cu rotile Hello Kitty. Cine şi-ar lăsa tatăl să iasă aşa în public? E pur şi simplu înfiorător. Ar fi arătat fix ca un *hentai,* ceea ce nu e. Este tatăl meu. Poate că e un *hikikomori,* dar eu îl iubesc. N-aş fi rezistat să văd oamenii cum se holbează la el.

Aici, însă, nu ne vedea nimeni.

— Hai, Nao-chan, a spus. Să mergem!

Cărând bagajul după el, a luat-o repede în sus pe trepte, iar eu l-am urmat. Urcam împreună. Cu cât urcam, cu atât pădurea se îndesea. Şi se făcea mai cald. Mi se scurgea transpiraţia de la subraţ. Pietrele erau alunecoase, dar nu de la ploaie, ci de la umiditatea care făcea totul să pară unsuros, chiar şi aerul. Îmi aducea aminte de ceaţa din San Francisco, doar că ceaţa răceşte aerul, iar aici era mai cald decât în sauna Kaylei, chiar şi în bătaia vântului. Muşchiul se întindea peste toate ca o eczemă, revărsându-se din crăpăturile pietrei. Tata continua să urce. O treaptă. Încă una. Tot mai sus şi mai sus. Eram o armată de doi oameni, el şi cu mine, mărşăluind prin pădure, însă nu pentru a o cuceri. Noi ne retrăgeam, o armată învinsă, pusă pe fugă.

Un ţiuit strident de insectă a străpuns aerul ca o coardă vibrantă, auzindu-se din ce în ce mai tare. *Me… meee… meeeeee…* Nu puteam să-mi dau seama când începuse să se audă. Poate că fusese tot timpul acolo, în

capul meu, doar că acum cineva dăduse sonorul mai tare şi tot craniul îmi pulsa, ca un amplificator, făcând ţiuitul să răsune în lumea de-afară. Mi-am vârât degetele în urechi, încercând să-mi dau seama dacă zgomotul venea din interior sau din afară, iar tata m-a văzut.

— *Me-me-zemi,* [98], a spus.

S-a oprit şi şi-a scos batista ca să-şi şteargă sudoarea din ochi, apoi şi-a trecut-o pe după gât, de parcă s-ar fi şters cu prosopul în vestiar, atunci când încă mai mergea la sală, în Sunnyvale.

— Numai masculii ţiuie, a spus.

Am dat să-l întreb de ce, dar nu voiam să-i aud răspunsul. Şi-a legat batista la gât şi a rămas pe loc, privind în sus la bolta pădurii cu o expresie stranie şi distantă pe faţă.

— Îmi aduc aminte de sunetul ăsta de când eram băiat, a spus. E *natsu no oto*[99].

Stătea cu câteva trepte mai sus decât mine, părând foarte înalt; şi în timp ce-l priveam, m-am gândit dacă n-aş putea să îi înţeleg expresia aceea distantă. Poate că era fericire. Cred că tatăl meu era fericit.

Şi pentru mine sunetele fericite ale verii erau departe. Cel al camionetei cu îngheţată Good Humor, al fluierului salvamarului şi al stropitorilor automate scuipând în lumina apusului, sfârâitul costiţei pe un grătar Weber şi clinchetul limonadei cu gheaţă în paharele înalte, aburite. Cel al maşinilor de tuns iarba şi trimmer-elor şi al copiilor jucându-se de-a v-aţi ascunselea în piscină. Am simţit iar un nod în gât, care s-a înfundat ca un burlan vechi cu toate aceste amintiri fericite.

Ku… lunk. Ku… lunk. Tata începuse din nou să urce. Mi-am şters ochii şi l-am urmat. Ce altceva puteam să fac? Trebuia să privesc partea bună a lucrurilor şi să încerc să mă bucur de ce puteam. Măcar tata n-a preluat cu forţa controlul autobuzului ca să ne conducă peste marginea

98 *Minminzemi?* - *Oncotympana maculaticollis*, un soi de cicadă japoneză.

99 *Natsu no oto* - sunetul verii.

drumului. Măcar era încă aici cu mine şi poate… poate nu avea să plece. Poate reuşeam să-l conving să rămână. Pentru că, chiar dacă îmi promisese că se întoarce şi mă ia la sfârşitul vacanţei şi că mă duce la Disneyland, dacă n-o făcea? Dacă doctorii aceia specialişti nu puteau să-l repare? Sau dacă, pe drum spre casă, dorinţa de-a muri devenea prea intensă şi decidea brusc să se arunce pe şinele de tren, în faţa unui Superexpres Disneyland? Nu-i păsa lui dacă apuca sau nu să dea mâna cu Mickey-chan. Şi oricum, cât de mult te poţi încrede în promisiunea unui tată sinucigaş?

2.

Am urcat mai departe, tot mai sus, fără să ne spunem mare lucru, fiecare cufundat în propriile gânduri. Tata se gândea la copilăria lui, iar eu mă gândeam la tatăl meu. Oare toţi copiii trebuie să-şi facă griji în privinţa sănătăţii psihice a părinţilor? în felul în care este organizată societatea, se presupune că părinţii sunt cei maturi şi au grijă de copii, dar de multe ori este tocmai invers. Sincer, nu am întâlnit în viaţa mea foarte mulţi adulţi despre care să pot spune că sunt aşa de maturi, dar asta probabil pentru că am trăit în California, unde toţi părinţii prietenilor mei păreau foarte imaturi. Mergeau toţi la psiholog, luau parte la seminarii de dezvoltare personală sau care să-i ajute la împlinirea potenţialului lor uman, de unde se întorceau cu teorii noi, nebuneşti, cu diete şi vitamine, revelaţii, ritualuri şi metode noi de a-şi îmbunătăţi relaţiile, pe care încercau apoi să le insufle copiilor, ca să aibă o părere mai bună despre sine. Fiind japoneză, părinţilor mei nu le păsa prea tare dacă aveam o părere bună despre mine şi nu erau interesaţi de dimensiunea psihologică, chiar dacă prietenul tatălui meu, de pildă, era profesor de psihologie. Era destul de drăguţ – un tip mai bătrân, care devenise cunoscut în anii ’60 pentru că lua droguri şi ajungea să aibă stări euforice, numindu-le metode de „cercetare”, aşa că mă gândesc că

era un pic excentric şi probabil destul de imatur, pe deasupra. Nu că aş fi eu expertă. Sunt doar o adolescentă, aşa că nu am cum să ştiu foarte multe, dar – după umila mea părere – bătrâna Jiko e singura persoană cu adevărat matură pe care am întâlnit-o – poate pentru că este călugăriţă sau poate pentru că trăieşte pe pământ de foarte mult timp. E nevoie să apuci o sută de ani ca să te maturizezi cu adevărat? Ar trebui s-o întreb.

Stai un pic…

„Hei, Jiko, cât de bătrân trebuie să fii ca să te maturizezi cum trebuie? Nu doar la trup, ci şi la minte?”

Asta i-am scris în mesaj adineaori. Vă anunţ ce-a zis când îmi răspunde. S-ar putea să dureze ceva, pentru că e ora de *zazen* la templu. *Zazen* este un soi de meditaţie pe care o fac acolo, care pare diferită de meditaţiile californiene – sau cel puţin mie mi se pare diferită, dar ce ştiu eu? Cum am zis, sunt doar un copil.

Unde rămăsesem? A, da, urcam din greu treptele către templu. Drace, chiar nu mă pricep deloc la chestia asta. Câteodată parcă aş avea deficit de atenţie sau ceva de genul ăsta. Poate că am venit cu el din California. Toţi în California au deficit de atenţie, toţi iau pastile din cauza asta şi îşi schimbă constant dozele şi reţeta. Eu mă simţeam lăsată pe afară pentru că nu luam nicio pastilă despre care să pot vorbi, din cauză că părinţii mei erau japonezi şi nu ştiau prea multe despre psihologie, aşa că în cea mai mare parte a timpului îmi ţineam gura închisă. Dar într-o zi, la prânz, cineva a observat că nu iau niciodată pastile şi Kayla a trebuit să intervină şi să mă acopere. De fapt, m-a făcut să mă simt şi mai unică pe lume, însă în cel mai amabil fel. I-a aruncat acelui copil o privire foarte de sus şi i-a spus „Nao nu are *nevoie* de medicamente. E japoneză”. Ştiu că sună un pic cam dur, dar felul în care a spus-o a făcut să pară un lucru bun că sunt japoneză, ca şi când aş fi fost sănătoasă sau ceva de genul ăsta, aşa că respectivul copil a ridicat din umeri şi a tăcut.

A fost drăguţ din partea Kaylei să îmi ia apărarea, dar de fapt nu cred că sunt aşa de sănătoasă. Sunt destul

de sigură că am tot soiul de sindroame, inclusiv deficit de atenţie şi tulburare hiperchinetică, sindromul de stres posttraumatic, tulburare bipolară, cât şi tendinţele sinucigaşe care există la mine în familie. Jiko a spus că meditaţia *zazen* probabil că nu m-ar vindeca de toate sindroamele şi tendinţele mele, dar ar putea să mă înveţe cum să nu mai fiu obsedată de ele. Nu ştiu cât de eficientă este, însă de când m-a învăţat cum se face, încerc să meditez în fiecare zi – mă rog, poate la fiecare două zile sau de vreo două ori pe săptămână – şi acum, că stau să mă gândesc, chiar dacă intenţionez în continuare să mă sinucid, de fapt, nu am făcut-o încă, iar dacă sunt în continuare vie şi nu moartă, poate că funcţionează.

3.

Unde eram? A, templul. Aşa. Deci, urcăm treptele şi, în cele din urmă, vedem poarta principală a templului, care este chiar în vârf şi pare enormă, ca gura unui monstru oribil din piatră, plin de muşchi şi ferigi scurgându-se ca nişte bale, care se înalţă deasupra noastră, pe punctul de a se prăbuşi peste capetele noastre şi de a ne strivi. Exact genul de loc unde le-ar plăcea fantomelor să se furişeze şi să îi bântuie pe cei vii. Mai târziu, mi-am dat seama că nu este o poartă imensă, cum au templele cu adevărat importante. E de fapt destul de mică, dar – de jos – în acea primă zi, părea gigantică. Eram obosită după ce mă târâsem pe treptele alea, năucită de căldură şi hipnotizată de sunetele cicadelor şi de acel *ku… lunk, ku… lunk* al rotilelor de la bagajul meu. Îmi era şi destul de teamă, gândindu-mă că tata voia să mă abandoneze acolo, în locul acela straniu. În momentul în care am văzut poarta, am simţit un impuls destul de puternic să mă întorc şi să mă arunc cu capul înainte în josul treptelor de piatră sau doar să mă las să cad liber pe spate în moliciunea ca de pernă a eternităţii. Nu ar fi contat dacă mă loveam şi mă rostogoleam ca o varză până jos de tot şi apoi mai departe, până în largul mării, pentru că măcar aş fi fost în siguranţă

şi moartă.

Îmi tremurau picioarele. Îmi simţeam rotulele ca meduzele la care se uita mama în acvariul din centrul oraşului şi, chiar în acel moment, ceva s-a frecat de pielea mea goală şi mi s-a ridicat totul părul pe mine de parcă fusesem împuşcată cu un pistol cu electroşocuri. *Tatari!*[100] m-am gândit, apoi am sărit ţipând, iar tata a început să râdă şi, în următorul moment budist, m-am trezit privind în jos, în ochii verzi ca muşchiul ai unui pisoiaş alb cu negru. Mi-a aruncat în treacăt o privire scurtă, apoi şi-a întors spatele şi a început să facă chestia aia pe care o fac pisicile, încolăcindu-mi-se printre picioare, arcuindu-şi spinarea şi ţinându-şi coada sus, în timp ce-şi întindea labele din faţă, nu spre mine, ci în cealaltă direcţie, oferindu-mi fundul pentru a i-l scărpina, asta pe lângă o privelişte bunicică a anusului ţuguiat şi testiculelor albe, imense şi îmblănite, în linii mari, când un pisoi îţi întinde fundul să i-l scarpini, trebuie s-o faci, fără să te mai deranjeze restul pachetului. Blana îi era moale şi fierbinte şi, chiar în acel moment, s-a auzit clopotul templului, cu un sunet atât de profund, încât a făcut frunzele verzi, ca nişte lame, ale bambusului să tremure, iar tata, care stătea chiar sub poarta de piatră, a privit spre templu şi a şoptit ca pentru sine:

— *Tadaima…*

Adică ce se spune când ajungi acasă.

Micul pisoi cu testicule imense şi-a smucit coada şi ne-a condus mai departe pe alee, apoi am auzit zgomot de sandale pe pietre şi a apărut Muji, grăbindu-se în întâmpinarea noastră. Purta pijamaua ei gri şi avea un prosop alb legat în jurul capului. A ridicat pisoiul de jos şi l-a îndesat bine la subraţ, după care, lipindu-şi palmele fără să scape pisica, s-a aplecat adânc din mijloc.

— *Okaerinasaimase, dannasama!* a spus – mai mult sau mai puţin exact ce spun servitoarele franceze de la „Şorţuleţul Singuratic al lui Fifi”, atunci când se întorc stăpânii acasă.

---

100 *Tatari!* - Atacul spiritelor!

În noaptea aceea au organizat o petrecere în cinstea noastră, chiar dacă nu era cine ştie ce petrecere, fiind doar eu şi tata, Jiko şi Muji, plus încă două bătrâne *danka* ce stăteau pe-acolo şi ajutau cu gătitul şi cu grădina, cu slujbele religioase şi alte treburi. Înainte să mâncăm, am făcut toţi, pe rând, baie în *ofuro*[101], care era alimentată de un izvor termal sulfuros. Tata a intrat primul pentru că este bărbat, ceea ce ar fi fost complet „incorect politic" în Sunnyvale, dar aici nimeni nu părea să gândească aşa. Când a ieşit, rozuliu şi umed, era îmbrăcat cu un *yukata*[102] şi avea în picioare *geta*[103] şi un prosop micuţ şi moale pe cap. Muji i-a oferit un pahar de bere şi a părut să fie mai vesel decât îl văzusem vreodată în viaţa mea, chiar şi în Sunnyvale – iar mie mi s-a reîntors speranţa că poate se va decide să rămână cu noi la templu peste vară. Ştiam sigur că ar fi fost mai bine pentru el, decât să se vadă cu o grămadă de doctori psihologi. Nu era ca şi când avea o slujbă sau ceva de genul ăsta, iar mama era ocupată cu serviciul şi putea să-şi poarte singură de grijă, cât despre marile minţi ale filosofiei vestice, se descurcaseră foarte bine fără el în ultima mie de ani şi probabil că puteau să mai aştepte până la sfârşitul lui august.

Stăteam pe veranda de lemn care dădea spre grădina templului şi un vânt de seară făcea să foşnească frunzele bambusului. Îl priveam cum îşi savurează berea şi eram pe punctul să-l întreb dacă vrea să rămână, când Jiko s-a ridicat în picioare şi a spus *„Nattchan, issho ni ofuro ni hairou ka?"*[104]. Ar fi fost nepoliticos să refuz, aşa că m-am ridicat şi am urmat-o la baie, sperând să nu-mi vadă, cu cataracta ei, toate micile cicatrici, vânătăile şi arsurile de ţigară, care se vindecaseră cele mai multe, în afară de unele pe care probabil că le voi avea pentru totdeauna.

---

101 *Ofuro* - cadă.

102 *Yukata* - chimonou din bumbac.

103 *Geta* - sandale de lemn.

104 *Nattchan, issho ni ofuro ni hairou ka?* - Nattchan, mergem să facem o baie împreună? *(Nattchan* - o formă prescurtată, afectuoasă şi familiară, a lui Nao-chan).

În faţa băii comune era un mic altar şi Jiko a aprins o lumânare şi un beţigaş parfumat, apoi a făcut trei plecăciuni întregi, lăsându-se jos, în genunchi, şi atingând podeaua cu fruntea, ceea ce i-a luat ceva timp, dar nu atât de mult cât ţi-ai putea închipui, având în vedere că e aşa de bătrână. M-a pus şi pe mine să fac la fel – le-am făcut cu neîndemânare şi simţindu-mă prost, dar n-a părut să observe, pentru că în tot timpul ăsta murmura în şoaptă o rugăciune japoneză, care în traducere ar suna cam aşa:

În timp ce mă îmbăiez, mă rog alături de toate fiinţele să ne putem purifica trupul şi mintea şi să ne curăţăm pe dinăuntru şi pe dinafară.

Părea o chestie importantă, dar atunci m-am gândit la animatoarele de bar de la băile comune şi la cât de curate şi pure păreau după ce făceau baie. Nu era ca şi când aveau vieţi morale sau ceva de genul ăsta, aşa că poate rugăciunea lui Jiko chiar funcţiona pentru ele.

Baia constă practic într-o cutie mare de lemn, cu alte cutii de lemn mai mici înăuntru. Una dintre cutiile mai mici este cada de înmuiat, umplută cu apă superfierbinte, sulfuroasă, din care ies aburi şi care miroase ca ouăle fierte – adică trebuie să te obişnuieşti un pic cu ea. În baie este foarte întuneric, în afara coloanelor dense de lumină de la soare, care străpung aerul întunecat ca nişte suliţe, căzând pe pielea ta goală. Lângă cadă sunt două scăunele mici de lemn şi câteva găleţi de plastic pentru luat apă fierbinte din cadă, să te poţi dăţi.

Felul în care faci o baie în Japonia e următorul: întâi te clăteşti bine de tot pe corp cu apă caldă, pentru a da jos transpiraţia şi praful, astfel încât să nu faci apa de baie scârboasă, apoi te urci în cadă şi stai acolo un timp ca să te înmoi. După care ieşi din nou şi te aşezi pe scăunelul tău, unde te speli cu adevărat peste tot cu săpun şi o cârpă aspră şi, dacă ai de gând să te speli cu şampon pe cap sau să te razi pe picioare sau să te speli pe dinţi sau ceva de genul ăsta, poţi s-o faci tot acolo. După ce eşti curată toată, te clăteşti de clăbuci şi intri înapoi în cadă ca să termini treaba. Poţi să-ţi pierzi vremea mult timp acolo,

dacă îţi place şi dacă poţi să rezişti în faţa mirosului de ouă stricate.

Era destul de aglomerat în baia comună – chiar dacă trupul lui Jiko e foarte micuţ, al meu nu este şi, stând lângă ea, mă simţeam ca un hipopotam în pielea goală şi îmi făceam griji că aş putea s-o dărâm sau s-o strivesc, de fiecare dată când mă mişcăm. Dar Jiko nici măcar nu părea să observe şi, după un timp, m-am calmat şi eu. Asta-i chestia cu Jiko, una dintre superputerile ei este că, prin simpla prezenţă în cameră alături de tine, te poate face să te simţi bine cu tine însuţi. Şi nu doar mie mi s-a întâmplat. Face asta cu toţi oamenii. Am văzut-o cu ochii mei.

Poate că acum e un moment potrivit să descriu cât de bătrână pare Jiko, pentru că, de fapt, am fost total şocată în acea primă zi la baie. Trebuie să ţii minte că are o sută patru ani şi, dacă nu ai stat niciodată cu o persoană extrem de bătrână, ei bine, te avertizez, e destul de nasol. Ce vreau să zic este că, chiar dacă au în continuare mâini, picioare, ţâţe şi organe genitale ca orice altă fiinţă umană, oamenii extrem de bătrâni arată mai mult ca extraterestrii sau ca nişte fiinţe venite din spaţiu. Ştiu că nu e un lucru prea frumos să spui aşa ceva, dar e adevărat. Arată ca ET sau ceva de genul ăsta, un corp bătrân şi tânăr în acelaşi timp, iar felul în care se mişcă, încet şi grijuliu, însă cumva spasmodic, e şi el un pic extraterestru.

Apoi, mai e şi faptul că este călugăriţă, deci total cheală. Creştetul capului îi e strălucitor şi neted, la fel şi obrajii rotunzi, dar peste tot în alte părţi, pielea ei este acoperită cu cele mai fine şi delicate riduri, ca o pânză de păianjen strălucind de rouă dimineaţa. Probabil că are doar vreo douăzeci de kilograme şi un metru douăzeci şi e slabă ca un schelet, astfel încât, dacă o apuci de mână sau de picior, poţi să ţii pumnul strâns. Coastele ei mici sunt ca nişte creioane pe sub piele, dar bazinul este enorm, de forma unui castron, complet disproporţionat faţă de restul corpului. Ai crede că trupul ei are o groază de piele lăsată, care atârnă în falduri pe schelet, dar de fapt pielea de pe el pare surprinzător de tânără. Cred că asta se întâmplă

pentru că a fost tot timpul foarte slabă şi nu a avut niciodată pliuri de grăsime. Sânii îi sunt mici şi plaţi, aşa că pieptul îi arată ca al unei fetiţe care tocmai a început să se dezvolte, cu sfârcuri mici, roz şi proaspete.

Şi mai e un lucru, poate că nu ar trebui să-l spun, dar o voi face, pentru că am încredere în tine că nu o s-o iei într-un fel pervers – şi anume că între picioare este tot cheală şi poţi să-i vezi sexul destul de clar, aşa încât şi partea asta îţi dă impresia că este destul de tânără, până când observi întâmplător cele câteva smocuri de păr lung şi gri care îi atârnă ca barba unui bătrân. În umbra băii, privindu-i corpul palid şi îndoit cum se ridică din aburii căzii de lemn întunecate, m-am gândit că arată fantomatic – o parte fantomă, o parte copil, o parte fetiţă, o parte femeie sexy şi o parte *yamamba*[105], toate în acelaşi timp. Toate vârstele şi stadiile combinate într-o singură fiinţă a timpului de sex feminin.

Nu am avut toate gândurile astea în acea primă noapte. Ce descriu aici este impresia generală, după două săptămâni în care am privit-o cum intră şi iese din cadă, am spălat-o pe spate şi chiar am ajutat-o să se radă pe cap cu briciul. Baia comună este mare cât să încapă trei oameni să se spele în acelaşi timp, dacă se înghesuie un pic, iar câteodată venea şi Muji cu noi şi atunci ne făceam plecăciunile şi micile rugăciuni împreună. Când trăieşti într-un templu, trebuie să respecţi toate regulile astea, cum ar fi, de exemplu, că nu ai voie să vorbeşti la baie şi, în mare parte, nu o făceam, dar câteodată Jiko încălca regula şi atunci aveam voie să purtăm câte o conversaţie liniştită, care te făcea să te simţi împăcată.

Apropo de reguli, ele două aveau toate aceste ritualuri zilnice nebuneşti, pe care le îndeplineau în toate împrejurările pe care ţi l-ai putea imagina, cum ar fi spălatul pe faţă, periatul dinţilor sau scuipatul pastei de dinţi, chiar şi o căcare. Nu glumesc. Se aplecau şi mulţumeau toaletei, apoi spuneau o rugăciune pentru salvarea tuturor fiinţelor. E destul de amuzantă şi sună

105 *Yamamba* - babă sau vrăjitoare de munte.

cam aşa:

În timp ce mă aşez să-mi fac treaba, mă rog alături de toate fiinţele să putem înlătura toată mizeria şi distruge otrava lăcomiei, furiei şi prostiei.

La început am zis: „Nu, în niciun caz n-o să spun aşa ceva”, dar când stai cu oameni care sunt tot timpul super-recunoscători şi apreciază lucrurile şi spun mulţumesc, până la urmă se lipeşte şi de tine puţin, aşa că într-o zi, după ce am tras apa, m-am întors către toaletă şi am zis „Mersi, toaletă” şi mi-a venit destul de natural. Adică, e genul de lucru pe care este în regulă să-l faci dacă eşti într-un templu de pe coasta unui munte, dar ar fi bine să nu încerci să faci la fel în toaletele de la şcoală, pentru că, dacă te prind colegii aplecându-te şi mulţumind budei, o să încerce să te înece în ea. I-am explicat asta lui Jiko şi a fost de acord cu mine că n-ar fi o idee aşa de bună şi că, uneori, era în regulă doar să te simţi recunoscător, chiar dacă nu zici nimic. Important este s-o simţi. Nu trebuie să faci mare caz din asta.

Nu am vorbit din prima cu Jiko despre genul ăsta de lucruri. La început eram timidă şi nu voiam să vorbesc cu ea şi nici cu altcineva, mai ales după ce tata a plecat pe furiş dis-de-dimineaţă, când eu încă dormeam, fără măcar să-mi zică la revedere. A lăsat un bileţel pe care l-am găsit când m-am trezit. Era în engleză şi spunea: „Nao-chan, eşti aşa de împăcată, ca Frumoasa Adormită. Mă întorc la sfârşitul verii. Te rog să nu-ţi faci griji pentru mine. Să fii fată cuminte şi să ai grijă de draga ta străbunică”.

Am rupt bileţelul. M-am gândit: ce naşpa că m-a abandonat aici şi a roit-o, înainte măcar de-a avea şansa să-l implor să rămână şi să-l fac să se simtă vinovat. Nu a zis nimic despre promisiunea de-a mă duce la Disneyland şi a plecat fără să-mi cumpere un încărcător pentru Game Boy-ul meu, alt lucru pe care promisese că-l va face, aşa că acum n-aveam ce să mă joc, în afara Tetrisului de pe mobil, care nu era tocmai fascinant. Pe atunci, templul nu avea

nici măcar un calculator, aşa că nu puteam să-i trimit e-mailuri Kaylei în Sunnyvale şi sigur că nu aveam prieteni în Tokyo cărora să le pot da mesaje sau să-i sun. Mi se întindeau înainte zilele lungi şi fierbinţi ale vacanţei de vară şi mă gândeam că o să mor de plictiseală.

4.

— Eşti foarte supărată? m-a întrebat bătrâna Jiko într-o seară, la baie, în timp ce o frecam pe spate.

Mişcăm cârpa aspră în cercuri, atentă să nu apăs prea tare, pentru că învăţasem cât de fragilă era pielea ei bătrână, mai subţire ca hârtia de orez. La început, fără să-mi dau seama, duritatea cu care frecam îi lăsase dâre roşu închis pe piele, însă nu s-a plâns niciodată, iar eu mi-am dat seama că trebuie să fiu mai atentă, mai ales în locurile unde îi ieşeau oasele în afară. Aşa că, în momentul în care m-a întrebat dacă sunt supărată, m-am gândit că poate frec prea tare şi o rănesc, aşa că mi-am cerut scuze.

— Nu, a spus. Îmi place. Nu te opri.

Am mai pus săpun pe cârpă şi am început să o plimb în josul curburii spinării ei noduroase. Ca la majoritatea bătrânilor, şira ei era destul de înţepenită şi îndoită, dar când stătea în poziţie de *zazen,* avea o postură perfect verticală. Nu a mai zis nimic, iar când am terminat, am luat câteva găletuşe cu apă caldă din cadă şi i le-am turnat pe spate pentru a o dăţi de săpun, apoi m-am aşezat în faţa ei, ca să mă poată spăla şi ea pe mine. Făceam asta pe rând.

Am aşteptat. Bătrânei Jiko îi plăcea să nu se grăbească şi se pricepea foarte bine la asta, pentru că exersa de atâţia ani, astfel încât, drept urmare, o aşteptam tot timpul şi ai zice că aşteptatul ăsta era ceva enervant pentru o tânără ca mine, dar – dintr-un motiv sau altul – nu mă deranja. Nu e ca şi când aveam altceva mai bun de făcut în vara respectivă. Stăteam acolo pe scăunelul meu de lemn, goală, cuprinzându-mi genunchii cu braţele şi tremurând, nu de frig, ci cu gândul la apa fierbinte, aşa că atunci când, în schimb, am simţit vârful degetului ei

atingând o mică cicatrice de pe mijlocul spatelui meu, am tresărit. Corpul mi-a înţepenit. Lumina era scăzută, cum putea să-mi vadă cicatricile cu ochii ei slabi? Mă gândeam că nu are cum, dar atunci i-am simţit degetul cum se mişcă pe pielea mea după un tipar anume, ezitant, făcând câte o pauză din loc în loc, legând punctele între ele.

— Trebuie să fii foarte supărată, a spus.

A vorbit foarte încet, era ca şi când vorbea singură, poate că asta şi făcea. Sau poate nu a spus de fapt nimic, poate mi-am imaginat eu. Oricum, mi s-a pus un nod în gât şi n-am mai putut să răspund, doar am dat din cap. Îmi era atât de ruşine, dar în acelaşi timp simţeam o tristeţe imensă care mă umple pe dinăuntru şi a trebuit să-mi ţin respiraţia ca să nu plâng.

N-a mai spus altceva. M-a spălat cu blândeţe şi, pentru prima oară, mi-am dorit să se grăbească şi să termine. După ce am terminat, m-am îmbrăcat rapid şi i-am spus noapte bună, lăsând-o acolo. Credeam că o să vomit. Nu voiam să mă întorc în camera mea, aşa că am alergat până pe la mijlocul drumului care ducea la poalele muntelui şi m-am ascuns în pădurea de bambus până s-a întunecat şi au ieşit licuricii. Când Muji a sunat clopotul cel mare după stingerea focurilor, anunţând sfârşitul zilei, m-am furişat înapoi în templu şi m-am urcat în pat.

În dimineaţa următoare m-am dus să o caut pe Jiko şi am găsit-o în camera ei. Stătea pe podea, cu spatele la uşă, aplecată asupra unei mese joase. Citea. Am rămas în prag, nici măcar n-am intrat.

— Da, i-am zis. Sunt supărată – şi ce?

Nu s-a întors, dar îmi dădeam seama că mă ascultă, aşa că am continuat, făcându-i un rezumat al vieţii mele de căcat.

— Ce-ar trebui să fac? Nu e ca şi când pot să rezolv problemele psihologice ale tatălui meu, marea speculă pe internet, economia jalnică a Japoniei, trădarea aşa-zisei celei mai bune prietene ale mele din America, hărţuiala de la şcoală sau terorismul, războiul, încălzirea globală, dispariţia speciilor, nu?

— *So desu ne,* a spus ea, dând din cap, dar în continuare cu spatele la mine. E adevărat. Nu poţi să faci nimic în legătură cu aceste lucruri.

— Aşa că sigur că sunt supărată, am spus eu cu supărare. La ce te aştepţi? A fost o întrebare stupidă.

— Da, a fost ea de acord. A fost o întrebare stupidă. Văd că eşti supărată. N-am nevoie să pun aşa o întrebare stupidă ca să înţeleg asta.

— Atunci de ce-ai întrebat?

S-a întors încetişor, rotindu-se pe genunchi, până când a ajuns în cele din urmă cu faţa la mine.

— Am întrebat pentru tine, a spus.

— Pentru mine?

— Ca să poţi auzi răspunsul.

Câteodată bătrâna Jiko vorbea în ghicitori – poate şi pentru că petrecusem atâţia ani în Sunnyvale şi în continuare am unele dificultăţi cu limba japoneză însă de data asta înţelesesem ce-a vrut să zică. După aceea, am început să-i povestesc lucruri micuţe despre ce se întâmpla la şcoală şi alte chestii, chiar şi când nu mă întreba, în timp ce vorbeam, ea doar mă asculta şi îşi rotea într-una mărgelele *juzu* pe aţa lor, iar eu ştiam că fiecare mărgea pe care o muta era o rugăciune pentru mine. Nu era mult, însă măcar era ceva.

„105ル”[106]

Asta tocmai mi-a scris în mesaj. Atât de bătrână zice că trebuie să fii înainte ca mintea să ţi se maturizeze de tot, dar cum ea are o sută patru, sunt sigură că glumeşte.

Ruth

1.

Curentul a fost întrerupt timp de patru zile, destul de puţin pentru o pană de iarnă. Când aveau loc asemenea pene, puteau să-şi păstreze în funcţiune calculatoarele şi unele aparate de uz casnic, atâta vreme cât generatorul

106 *Sai* - ani (vârstă).

funcţiona şi cât aveau benzină. Dacă rămâneau fără benzină, puteau să mai cumpere în caz că una dintre cele două pompe de pe insulă avea generatorul pornit şi drumurile fuseseră curăţate de copacii care doborâseră cablurile de înaltă tensiune, declanşând întreaga situaţie.

Când generatorul înceta să mai funcţioneze, se oprea şi pompa fântânii, aşa că rămâneau şi fără apă. Toaletele din casă, apa caldă, băile, lumina – după patru zile, păreau luxuri de neimaginat, din altă epocă şi de pe altă planetă.

— Bine ai venit în viitor, a spus Oliver. Acum suntem şi noi ultimul răcnet.

Ruth se mişca prin casă ca printr-un vis nebulos, cu miros de kerosen, ascultând răpăitul ploii şi mugetul vântului. Înăuntru, fără bâzâitul ambiental al ventilatoarelor şi compresoarelor, casa era liniştită. La început s-a surprins chinuindu-se să audă cele două motoare ale hidro avionului ce aducea echipajul de la hidrocentrală, dar după o zi sau două în care nu se auzise nimic, a renunţat şi a capitulat în faţa liniştii. Stătea în faţa sobei cu lemne, împreună cu motanul, şi citea la lumina unei lămpi cu gaz. Încerca să citească din Proust. Încerca să nu citească mai departe jurnalul lui Nao. În cea mai mare parte a timpului privea flăcările. Câteodată, la asfinţit, stătea în pragul uşii, ascultând lupii care umblau prin pădurea învăluită în ceaţă. Urletul lupilor începea slab, ca un murmur neliniştit, răzleţ, care îşi croia drum printre copaci şi, pe măsură ce se strângea restul haitei, vocile lor sălbatice şi aspre se uneau, ajungând un urlet în toată regula. O treceau fiorii. Oliver insistase să iasă la alergat în ciuda ploii şi îl aştepta îngrijorată. Observase pe copacii din spatele casei zgârieturi făcute de ghearele pumelor, excremente proaspete pe potecă şi urmele lăsate de labele lupilor în noroi.

Populaţia de lupi era în creştere, iar haitele deveniseră mai îndrăzneţe. Se apropiau de casele oamenilor, înhăţau pisici şi atrăgeau căţei în pădure ca să-i mănânce. În anii ’70, când lupii ucideau vaci şi oi, locuitorii insulei i-au secerat pe capete, împuşcând cât de

mulţi puteau şi încărcându-le leşurile în grămezi, de parcă adunau lemne de foc, în remorcile camionetelor. Oamenii îşi mai aduceau aminte de asta, la fel şi lupii, care pentru o vreme se ţinuseră departe. Dar acum se întorseseră. Câţiva pădurari din provincie veniseră pe insulă pentru a-i învăţa pe oameni ce să facă. Să îi agreseze, le spunea pădurarul. Să strige la ei. Să arunce cu lucruri. Mai uşor de zis decât de făcut. Ruth îl urmărise odată pe Oliver, de la geamul biroului ei, cum alerga un lup pe aleea lor de acces, în pantalonii lui scurţi, fluturând un băţ imens şi urlând. Oliver fugea cât putea de tare. Lupul de-abia dacă ţopăia, nu se grăbea.

Cum ajunsese o femeie care să-şi facă griji că lupii şi pumele ar putea să-i mănânce soţul? Nu avea niciun răspuns. Mintea îi rămăsese suspendată într-un fel de uitare stranie.

Când a revenit curentul, casa a fost aruncată înapoi în secolul XXI: s-au aprins luminile, aparatele au început să zumzăie, pompiţele acvariilor să bolborosească, robinetele au oftat, iar Ruth a sărit peste pisică şi s-a grăbit prin harababura de prelungitoare spre etaj, ca să-şi verifice e-mailul. Lumea revenise la locul ei în timp, iar mintea ei se întorsese din nou pe net.

A intrat în cont. Nimic de la profesor. Trecuse aproape o săptămână. O ignora sau avea şi el o pană de curent? Aveau parte de aşa ceva şi în Palo Alto?

A verificat serviciul meteorologic. Se pregătea altă furtună. Nu era timp de pierdut. Cu atâtea probleme neîncheiate şi întrebări fără răspuns, a ales chestiunea ce părea cel mai uşor rezolvabilă.

A intrat pe internet şi a tastat *Shishosetsu-ul japonez şi instabilitatea „Eu”-ului feminin.* Internetul mergea repede de data asta, de parcă se întorsese împrospătat dintr-o vacanţă de mult cerută. În câteva secunde era înapoi pe site-ul arhivelor academiei şi iată-le acolo, primele câteva rânduri din articolul pe care îl citea chiar înainte să pice totul. A dat clic pe linkul cu „citeşte mai mult” şi a ajuns pe siteul unei publicaţii intitulate *Jurnalul*

metafizicii orientale. Minunat. Articolul era trecut în cuprins. Continuă să dea clic mai departe şi apărură aceleaşi rânduri de la început, însă de data asta era un buton cu COMANDĂ ACUM în josul paginii. Apăsă pe el şi completă rapid formularul de comandă, apoi întoarse tot biroul cu fundul în sus căutându-şi cârdul de credit. Pe insulă puteau să treacă zile în şir fără să aibă nevoie de portofel, aşa că uita complet pe unde îl lăsa. Când l-a găsit în cele din urmă, în spatele unei perne din colţul fotoliului, a introdus numărul cârdului de credit. A dat din nou clic pe butonul cu CONFIRMĂ COMANDA şi a aşteptat să înceapă descărcarea, în schimb i-a apărut un mesaj nou.

„Articolul pe care l-aţi solicitat a fost înlăturat din această bază de date şi nu mai este disponibil. Ne cerem scuze pentru eventualele neplăceri. Comanda dumneavoastră a fost anulată, iar tranzacţia nu va fi efectuată pe cârdul de credit.”

— NU! ţipă Ruth, atât de tare, încât Oliver a auzit-o din biroul lui, chiar şi cu căştile antifonice pe urechi.

A rămas nemişcat şi a aşteptat un moment să vadă ce se mai întâmplă.

2.

Afară, în cedrul de lângă grămada de lemne, cioara de junglă şi-a înclinat capul, ascultând şi ea. Au trecut câteva momente, poate un minut. Geamurile casei erau luminate din nou – pătrate strălucitoare care pluteau în întunericul pădurii. Un al ţipăt, mai lung de astă dată, s-a auzit pe fereastra cea mai apropiată de grămada de lemne.

NUUUUUUUUUU…!

A urmat o tăcere, apoi fereastra s-a întunecat. Cioara şi-a înălţat umerii negri, lucioşi şi s-a scuturat, ceea ce era probabil echivalentul, în lumea ciorilor, al unei ridicări din umeri. A bătut o dată din aripile uşoare, apoi a doua oară, a treia oară, după care s-a desprins de unde era cocoţată şi a zburat printre ramurile greoaie ale cedrilor. A dat un ocol acoperişului casei. Dedesubt, o linie frântă de lupi

înainta fără zgomot, în acelaşi timp urmărind o căprioară printre arbuşti. Cioara a croncănit a avertisment, în caz că asculta cineva, apoi a zburat mai sus, îndepărtându-se de micul acoperiş din poiană şi lăsând în urmă bolţile brazilor Douglas.

Acum, planând deasupra copacilor, putea să vadă departe, până la marea Salish, la fabrica de celuloză sau la oraşul de exploatare forestieră de pe râul Campbell. O navă de croazieră cu destinaţia Alaska trecea prin strâmtoarea Georgia, înţesată de luminiţe ca un tort acoperit cu lumânări de ziua cuiva. Zburând în cercuri încă şi mai sus, tot mai sus, au apărut în raza vederii sale munţii din Vancouver Island Ranges, vârful Golden Hinde, gheţarii albi strălucind în lumina lunii. De cealaltă parte a lor se întindea vastul ocean Pacific, dar cioara nu putea zbura atât de sus, încât să-şi poată găsi calea spre casă.

Nao

1.

Atmosfera în „Şorţuleţul Singuratic” este clar ciudată azi, aşa că nu ştiu dacă o să reuşesc să scriu prea multe. Babette tocmai a venit la mine şi m-a întrebat dacă mă interesa o întâlnire, ceea ce chiar nu mă interesează, dar când am minţit şi i-am zis că mi-a venit ciclul, zâmbetul ei a îngheţat şi faţa i-a devenit rece şi aspră, apoi s-a întors brusc şi aproape mi-a scos un ochi cu marginea dantelată a jupei. Nu cred că şi-a dat seama că o mint, dar deja bănuiesc că scrisul meu în jurnal începe să fie o problemă, iar comportamentul meu antisocial începe să le calce pe nervi pe Babette şi pe celelalte servitoare. Sper să nu încerce să mă facă să plătesc costul mesei, pentru că este ireal de scump şi va trebui să-mi găsesc un alt loc de scris. Pot să le înţeleg punctul de vedere, totuşi. Nu ştiam asta înainte, dar acum am priceput că scriitorii nu sunt chiar sufletul petrecerii şi eu nu-mi aduc deloc contribuţia la crearea unei atmosfere optimiste şi vesele pe-aici.

Astăzi, „Şorţuleţul Singuratic al lui Fifi” pare şi mai singuratic decât de obicei.

În fine. Asta se întâmplă prin lumea mea. Dar în a ta? Tu o duci bine?

2.

Nu ştiu de ce continui să-ţi pun întrebări. Nu e ca şi când mă aştept la un răspuns şi, chiar dacă ai răspunde, de unde aş putea să ştiu? Dar poate că asta nu contează. Poate când te întreb ceva de genul „Tu duci bine?”, ar trebui să-mi răspunzi, chiar dacă nu te pot auzi, iar eu voi sta aici şi-mi voi imagina ce-ai putea să spui.

Ai putea să spui: „Sigur că da, Nao. Sunt bine. Sunt cum nu se poate mai bine”.

„OK, super” ţi-aş zice, apoi am putea să ne zâmbim prin timp, de parcă suntem prieteni, pentru că am ajuns să fim prieteni, nu-i aşa?

Şi pentru că suntem prieteni, uite încă un lucru despre care vreau să-ţi povestesc. E destul de personal, dar m-a ajutat mult. Sunt instrucţiunile lui Jiko despre cum să-ţi dezvolţi superputerea. Am crezut că glumeşte când mi le-a spus. Câteodată este greu să-ţi dai seama când o persoană foarte, foarte bătrână glumeşte sau nu, mai ales dacă e şi călugăriţă. Eram în bucătăria templului, unde o ajutam pe Muji să pună murături în momentul respectiv. Jiko spăla ridichi japoneze mari, iar eu le feliam, le săram şi le puneam în pungi resigilabile din plastic pentru congelator. Asta se întâmpla după ce bătrâna Jiko îmi găsise cicatricile, iar eu îi povestea despre înmormântarea mea, despre cum colegii de clasă îmi cântaseră „Sutra Inimii” şi apoi cum devenisem o stafie vie şi lansasem un atac *tatari* asupra lui Reiko, înjunghiind-o în ochi. Jiko stătea la chiuvetă, frecând o ridiche japoneză imensă, mai lungă şi mai groasă decât braţul ei, apoi – când am terminat de vorbit – a trântit ridichea deasupra unui maldăr de alte ridichi care stăteau aşezate lângă ea ca nişte buşteni de pus pe foc şi a zis:

— Ei bine, Nattchan, nu trebuie să-ţi faci griji. Nu eşti de fapt moartă. Înmormântarea ta nu a fost reală.

Eu am făcut ceva în genul: „Hă? Cred că ştiam şi eu asta”.

— Au cântat sutra greşită, mi-a explicat. Nu se cântă *Shingyo* la o înmormântare. Trebuie să cânţi *Dai Hi Shin*[107].

Apoi, înainte să apuc să îi spun ce uşurare era asta, a continuat:

— Nattchan, cred că ar fi cel mai bine pentru tine să ai o putere adevărată. Cred că ar fi cel mai bine pentru tine să ai o superputere.

Vorbea în japoneză, dar a folosit cuvântul englezesc pentru *superputere,* doar că atunci când l-a spus ea, a sunat mai mult ca supeputele. Foarte rapid. *Supeputele.* Sau mai degrabă ca *SUPEPUTELE…!*

— Ca un supererou? am întrebat, folosind şi eu cuvântul englezesc.

— Da, a spus. Ca un *SUPEELOU…!* Cu o *SUPEPUTELE…!*

A mijit ochii la mine din spatele lentilelor groase.

— Ţi-ar plăcea aşa ceva?

E ciudat să auzi o persoană foarte, foarte bătrână vorbind despre supereroi şi superputeri. Supereroii şi superputerile sunt pentru tineri. Aveau măcar aşa ceva pe vremea când Jiko era copil? Trăiam cu impresia că în zilele de demult au avut doar fantome, samurai, demoni şi *oni.* Nu *SUPEELOU…!* Cu *SUPEPUTELE…!* Dar am dat din cap.

— Bine.

Şi-a uscat încet mâinile şi şi-a scos şorţul, i-a dat lui Muji câteva instrucţiuni despre murături, apoi m-a luat de mână.

Prima dată, am mers în locul de spălat pe picioare şi am spus o mică rugăciune de spălat pe picioare care sună

---

107 *Dai Hi Shin Dharani* - Dhărânî-ul Marii Minţi Milostive. O mantră ezoterică sau invocare despre care se spune că are puteri magice pentru a proteja de spirite malefice.

cam aşa:

Când mă spăl pe picioare, fie ca toate fiinţele simţitoare să dobândească puterea picioarelor supranaturale, fără niciun deranj al traiului.

Bineînţeles că am început imediat să mă gândesc la puterea picioarelor supranaturale – şi voiam şi eu unele, dar nu eram sigură dacă voiam ca toate fiinţele să aibă şi ele, atunci care ar mai fi fost rostul? Dar asta e diferenţa între mine şi Jiko – sunt sigură că ea vrea ca toate fiinţele să aibă picioare supranaturale. În orice caz, ne-am spălat picioarele, apoi m-a condus în *hondo*[108].

Hondo este o cameră specială, foarte întunecată şi liniştită, înăuntru se află o statuie mare din aur, cu Shaka-sama şi una mai mică a lui Monju, Stăpânul înţelepciunii[109], la celălalt capăt, iar în faţa fiecăreia e un loc cu lumânări unde poţi să arzi tămâie. Jiko şi Muji îşi petrec mult timp ţinând slujbe, dar acum nu mai vin mulţi *danka,* fiindcă cei mai mulţi dintre oamenii din acest sat sunt ori bătrâni, ori morţi, iar cei tineri nu sunt interesaţi de religie şi s-au mutat la oraş pentru a se angaja şi pentru a avea vieţi interesante. E ca şi când ai da o petrecere la care nu vine nimeni, doar că Jiko nu pare să se supere.

Sunt multe slujbe pe care trebuie să le ţii, chiar şi la un templu mic precum cel al lui Jiko. Muji mi-a explicat odată. Pe vremuri trăiau mai multe călugăriţe aici, dar acum rămăseseră doar ele două. Din când în când, două călugăriţe mai tinere venea de la sediul templului central să verifice cum stau lucrurile şi să le ajute cu ceremoniile mai mari. Sunt foarte amabile. Când Jiko va muri, una dintre ele probabil că se va muta aici ca s-o ajute pe Muji – asta dacă templul central nu se decide cumva să vândă proprietatea Jigenji vreunui dezvoltator, care probabil că va dărâma clădirile vechi pentru a construi o staţiune cu

108 *Hondo* - încăperea în care se află altarul.

109 Manjushri (sanscrită) - bodhisattva asociat cu înţelepciunea şi meditaţia.

apă termală sau un teren de exersat loviturile de golf. Bătrâna Jiko pare tristă când vorbesc despre genul ăsta de lucruri. Micul templu e în paragină şi nu sunt bani pentru reparaţii, iar Muji spune că e de mirare cum de se ţine în continuare pe munte. Îşi face griji din cauza cutremurelor şi îi este teamă să nu se dărâme clădirea, să alunece în râpă şi să ajungă în larg.

Zazenul are loc de obicei foarte de dimineaţă, pe la cinci, când eu încă mai dorm, şi seara târziu, după cină, când eu sunt obosită. De fapt, toată treaba cu meditaţia mă făcea să mă simt un pic stresată, pentru că nu prea îmi place să stau locului, dar îmi plăcea atmosfera din *hondo,* aşa că, atunci când Jiko mi-a arătat cum să ard tămâie pentru stăpânul Monju, atingându-mi beţigaşul de cap înainte să-l înfig în vasul cu cenuşă, m-am bucurat. A făcut trei plecăciuni *raihai*[110] şi am făcut şi eu la fel, exact cum m-a învăţat, îngenunchind şi atingând podeaua cu fruntea şi coatele, apoi ridicându-mi mâinile, cu palmele în sus, spre tavan. Când am terminat, m-a condus la o *zafu*[111] şi mi-a spus să mă aşez, apoi mi-a dat instrucţiunile.

Hmm. Stai un pic. Nu am întrebat-o exact dacă pot să-ţi spun şi ţie, acum că mă gândesc, poate ar trebui s-o întreb întâi.

OK, i-am dat un mesaj şi am întrebat-o dacă am voie să-i spun prietenului meu cum se face *zazen*ul. Probabil că o să dureze ceva până o să-mi răspundă, dar cum „Şorţuleţul" e complet pustiu şi nu mă deranjează nimeni în clipa asta, aş putea să-ţi povestesc cum a devenit bătrâna Jiko călugăriţă. Mi-a spus povestea asta odată şi e destul de tristă. Se întâmpla chiar după război. În Japonia, dacă spui „război", oamenii ştiu că te referi la al Doilea Război Mondial, pentru că acesta a fost ultimul în care a luptat Japonia, în America e diferit. America luptă într-una în războaie de prin toate părţile, aşa că trebuie să fii mai clar. Când stăteam în Sunnyvale, dacă ziceam „războiul"

110 *Raihai* (fLfŞ) - o prosternare completă. Ridicarea palmelor simbolizează aducerea întregii lumi deasupra capului.

111 *Zafu* - perniţă rotundă şi neagră pentru *zazen.*

însemna Războiul din Golf şi mulţi dintre prietenii mei de la şcoală nici nu ştiau despre al Doilea Război Mondial, pentru că se întâmplase atât de demult şi între timp fuseseră atâtea alte războaie.

Uite o chestie interesantă. Americanii îl numesc întotdeauna cel de-al Doilea Război Mondial, dar mulţi dintre japonezi îl numesc Războiul din Pacific şi, de fapt, cele două ţări au păreri complet diferite despre cine a fost de vină şi ce s-a întâmplat. Cei mai mulţi dintre americani cred că toată treaba a fost din vina Japoniei, pentru că Japonia a invadat China ca să-i fure petrolul şi resursele naturale, iar America a trebuit să intervină şi s-o oprească. Dar mulţi dintre japonezi consideră că America a făcut prima mişcare, impunând toate sancţiunile acelea nerezonabile împotriva Japoniei şi tăindu-i accesul la petrol şi mâncare, de parcă, vai, suntem o ţară micuţă şi săracă pe o insuliţă şi avem nevoie să importăm chestii ca să supravieţuim etc. Teoria asta susţine că America a forţat Japonia să declare război pentru a se apăra şi că tot ce făcuse în China nu a fost de la bun început treaba Americii. Aşa că Japonia a atacat Pearl Harbor, ceea ce mulţi americani numesc un scenariu de tipul 11/9, apoi America s-a ofticat şi a declarat şi ea război. Luptele au continuat până când americanii s-au săturat şi au aruncat bombe nucleare în Japonia, pulverizând total Hiroshima şi Nagasaki, ceea ce majoritatea oamenilor zic că a fost destul de dur, pentru că oricum câştigau deja.

Cam pe la momentul acela, singurul fiu al bătrânei Jiko, Haruki nr. 1, studia filosofia şi literatura franceză la Universitatea din Tokyo, când a fost luat în armată. Avea nouăsprezece ani, era cu doar trei ani mai mare decât sunt eu acum. Îmi pare rău, dar eu m-aş panica complet dacă cineva mi-ar spune că urmează să plec la război în trei ani. Sunt doar un copil!

Jiko spune că şi Haruki se panicase, pentru că el era un băiat pacifist. Gândeşte-te şi tu. Într-o zi eşti în camera ta din cămin, îţi încălzeşti picioarele la soba cu cărbuni, bei un ceai verde şi poate că citeşti puţin din *Á la*

recherche du temps perdu, apoi, după vreo două luni, eşti în carlinga unui avion kamikaze, încercând să păstrezi botul avionului îndreptat spre latura unui crucişător american şi ştiind că în câteva momente urmează să explodezi într-o bilă imensă de foc şi să fii complet anihilat. Cât de groaznic să fie? Nici nu pot să-mi imaginez. Adică, apropo de *temps perdu!* Ştiu că tot zic că o să părăsesc timpul şi o să-mi închei viaţa, dar e o treabă complet diferită, pentru că este decizia mea. Să fii anihilat într-o bilă imensă de foc nu a fost decizia lui Haruki nr. 1 şi, din câte mi-a spus bătrâna Jiko, pe lângă faptul că era pacifist, era şi un băiat optimist şi vesel, căruia chiar îi plăcea să fie viu, ceea ce nu este deloc situaţia mea sau a tatălui meu.

Şi chiar dacă am spus că nu pot să-mi imaginez cât de groaznic trebuie să fi fost, probabil că pot totuşi, măcar un pic. Dacă iei toate sentimentele pe care le-am avut atunci când ne făceam bagajele, înainte să plecăm din Sunnyvale, sau atunci când mi-a văzut mama cicatricile în *sento* şi atunci când a căzut tata pe şinele de tren sau când colegii mă omorau cu tortura lor – dacă multiplici toate sentimentele astea de o sută de mii de milioane de ori, poate că iese o părticică din cum s-a simţit străunchiul meu Haruki nr.
1 Atunci când a fost luat în Forţele Speciale şi forţat să devină pilot kamikaze. Este sentiment acela rece, ca şi când ţi-ar muri peştele din burtă. Încerci să treci mai departe, dar imediat cum reuşeşti să o faci, peştele începe să ţi se agite pe sub inimă şi îţi aduce aminte că se petrece ceva cu adevărat groaznic.

Jiko s-a simţit aşa când a aflat că singurul ei fiu avea să moară în război. Ştiu asta, pentru că i-am povestit despre peştele din stomacul meu şi mi-a spus că ştie exact despre ce vorbesc, are şi ea un peşte de mai mulţi ani. De fapt, mi-a spus că are mulţi peşti, unii mici ca nişte sardine, alţii de mărime medie ca nişte crapi, iar alţii mari cât un ton albastru, dar cel mai mare dintre toţi îi aparţine lui Haruki nr. 1 şi e mai curând de mărimea unei balene. Mi-a mai spus şi că după ce s-a făcut călugăriţă şi a

renunţat la lume, a învăţat cum să-şi deschidă inima, astfel încât balena să poată să înoate în depărtări. Încerc şi eu să învăţ să fac asta.

Când Jiko a aflat că singurul ei fiu urma să moară ca pilot kamikaze, şi-a dorit la rândul ei să se sinucidă, dar nu a putut s-o facă pentru că cea mai mică fiică a ei, Ema, era doar de cincisprezece ani şi avea încă nevoie de ea. Aşa că în loc să îşi ia viaţa, Jiko a decis să aştepte ca Ema să crească un pic şi să fie independentă, iar apoi să se radă în cap şi să se călugărească, să îşi dedice restul vieţii învăţând ceilalţi oameni cum să trăiască în pace, cam ceea ce-a şi făcut.

Bătrâna Jiko spune că, în ziua de azi, noi, tinerii japonezi, suntem *heiwaboke*[112]. Nu ştiu cum să-l traduc, dar înseamnă practic că suntem aşa de blazaţi şi lipsiţi de griji pentru că nu înţelegem cum e cu războiul. Spune că avem impresia că Japonia este o ţară paşnică, pentru că ne-am născut după ce s-a terminat războiul şi putem să ne aducem aminte doar de pace, ne putem bucura de asta, însă de fapt vieţile noastre sunt în întregime influenţate de război şi de trecut, lucru pe care ar trebui să-l înţelegem.

După părerea mea, Japonia nu este aşa de paşnică, iar cei mai mulţi oameni oricum nu îndrăgesc pacea. Cred că, în cele mai întunecate locuri ale inimilor lor, oamenii sunt violenţi şi le face plăcere să se rănească unii pe alţii. Bătrâna Jiko şi cu mine nu vedem lucrurile la fel în această privinţă. Ea spune că punctul meu de vedere, conform filosofiei budiste, este o iluzie şi că natura noastră originară este să fim blânzi şi buni, dar cred sincer că este mult prea optimistă. Întâmplător, ştiu că unii oameni, precum Reiko, sunt chiar răi, iar multe dintre marile minţi ale filosofiei vestice mă susţin în această idee. Totuşi mă bucur că bătrâna Jiko crede că suntem de fapt buni, pentru că asta îmi dă speranţă, chiar dacă eu nu pot s-o cred. Poate într-o zi o voi face.

A, stai un pic. Marfă. Jiko tocmai mi-a dat mesaj

---

112 *Heiwaboke* - năuciţi de pace; literal, termenul este format din „pace“ şi„confuz"

înapoi şi mi-a spus că e în regulă dacă te învăţ cum se face *zazenul* atâta timp cât suntem amândoi serioşi şi nu ne prostim. Eu nu mă prostesc, tu? Nu cred că te prosteşti. Cel puţin o să-mi imaginez că nu o faci şi atunci poate că nu o vei face. O să-ţi dau direct instrucţiunile şi, dacă nu vrei să le urmezi, poţi să sari peste ele.

INSTRUCŢIUNI PENTRU ZAZEN

Mai întâi, trebuie să te aşezi, lucru pe care îl şi faci deja, probabil. Tradiţional este să stai pe o pernuţă *zafu* pe podea cu picioarele încrucişate, dar poţi să stai pe un scaun dacă vrei. E important doar să ai o ţinută corectă, să nu te cocoşezi şi să te sprijini de nimic.

Acum poţi să-ţi pui mâinile în poală şi să le ţii cumva una deasupra celeilalte, astfel încât dosul palmei stângi să fie deasupra palmei de la mâna dreaptă, iar vârfurile degetelor mari să se întâlnească unul deasupra celuilalt, formând un cerculeţ micuţ. Punctul unde se ating degetele mari ar trebui să fie aliniat cu buricul tău. Jiko spune că felul ăsta de a-ţi ţine mâinile se numeşte *hokkai jo-in*[113] şi că simbolizează întregul univers cosmic pe care îl ţii în poală, ca pe un minunat ou uriaş.

Apoi, trebuie doar să te relaxezi, să stai nemişcat şi să te concentrezi la respiraţie. Nu trebuie să faci mare caz din asta. Nu e ca şi când te-ai gândi la respiraţie, însă nici *nu* te gândeşti la ea. E un pic ca atunci când stai pe plajă şi priveşti valurile cum clipocesc pe nisip sau nişte copii mici pe care nu-i cunoşti cum se joacă în depărtare. Doar observi tot ce se întâmplă, atât înăuntrul, cât şi în afara ta, inclusiv respiraţia ta, copiii, valurile şi nisipul. Cam asta e tot.

Pare destul de simplu, dar prima dată când am încercat, am fost distrasă complet de toate gândurile aiurea şi obsesiile mele, apoi a început să mă mănânce tot corpul şi m-am simţit de parcă aveam nişte miriapode care se târau pe mine. Când i-am explicat asta lui Jiko, mi-a

113 *Hokkai jo-in* - pecetea *(mudra)* cosmică.

spus să-mi număr respiraţiile astfel:

Inspiri, expiri… una.

Inspiri, expiri… două.

A spus că ar trebui să număr aşa până la zece, după care – când ajung la zece – să o iau din nou de la unu. La care eu fac: Sigur, nicio problemă, Jiko! Şi număr eu acolo, până când îmi răsare în minte vreo fantezie nebunească despre cum o să mă răzbun pe colegii mei de clasă sau vreo amintire nostalgică despre Sunnyvale şi îmi acaparează total atenţia. După cum poate te-ai prins deja, din cauza deficitului meu de atenţie, mintea îmi turuie tot timpul ca o maimuţă şi câteodată nu reuşesc să număr nici până la trei. Îţi vine să crezi? Nu-i de mirare că nu am reuşit să intru la un liceu ca lumea. Dar vestea bună este că nu contează dacă greşeşti la *zazen.* Jiko spune că nu trebuie nici măcar să-ţi treacă prin cap că ai fi greşit. Spune că este perfect normal ca mintea unei persoane să gândească, doar asta trebuie să facă, că atunci când îţi zboară mintea şi începi să depeni gânduri nebuneşti, n-ai de ce să sari în sus. Nu e mare lucru. Doar trebuie să conştientizezi că s-a întâmplat şi s-o laşi mai moale, fără nicio chestie, apoi s-o iei din nou de la început.

Unu, doi, trei etc. Atât trebuie să faci. Nu pare aşa o treabă minunată, dar Jiko e sigură că, dacă o faci zilnic, mintea ţi se va trezi şi îţi vei dezvolta o *SUPEPUTELE…!* a ta. Am fost destul de sârguincioasă până acum şi, după ce te prinzi cum se face, nici nu-i aşa de greu. Ce îmi place mie este că, atunci când stai pe *zafu* (sau chiar dacă nu ai un *zafu* la îndemână, de exemplu, dacă eşti în tren sau în genunchi în mijlocul unui cerc de copii care îţi trag pumni sau îţi rup hainele de pe tine… cu alte cuvinte, oriunde te-ai afla) şi îţi întorci mintea la *zazen,* te simţi ca atunci când te întorci acasă. Poate că nu e mare lucru pentru tine, pentru că ai avut întotdeauna o casă, dar pentru mine, care nu am avut niciodată o casă decât în Sunnyvale, pe care am pierdut-o, este ceva foarte important. *Zazen*-ul e mai bun decât o casă. *Zazen*-ul e o casă pe care nu poţi să o pierzi niciodată şi îl practic în continuare pentru că îmi

place sentimentul pe care mi-l dă şi am încredere în bătrâna Jiko, plus că nu mi-ar strica să încerc să văd lumea un pic mai optimist, aşa cum face ea.

Jiko mai spune şi că practicarea *zazen*-ului înseamnă să te laşi pătruns cu totul de timp.

Îmi place mult asta.

Uite ce-a avut de zis bătrânul maestru zen Dogen despre asta:

Gândeşte negândirea.

Cum gândeşti negândirea?

Negândind. Aceasta este arta esenţială a *zazen-ului.*

Presupun că nu prea are mare sens decât dacă te aşezi şi încerci s-o faci. Nu zic că trebuie s-o faci. Spun doar ce părere am eu.

Ruth

1.

Unu. Doi. Trei. De fiecare dată când Ruth încerca să stea nemişcată şi să-şi numere respiraţiile, mintea i se strângea ca un pumn, încet şi lipsit de viaţă, în jurul oului ei cosmic, apoi aţipea.

Din nou şi din nou.

Cum putea asta să fie mintea ei trezindu-se? Se plictisea de moarte. Se simţea ca atunci când se întrerupea curentul electric. Dar Nao avea dreptate. Se simţea, de asemenea, de parcă ar fi fost acasă, însă nu era sigură că-i place.

2.

A încercat din nou şi din nou. Când îi cădea capul în faţă, tresărea şi se trezea, apoi începea să numere, din nou şi din nou, până când aţipea iarăşi. În interstiţiile dintre somn şi trezire, plutea într-o stare liminală întunecată, care nu era tocmai un vis, dar era constant pe punctul de-a deveni unul. Acolo atârna, scufundată, într-o cădere

înceată, precum fărâmele de resturi plutitoare, sub creasta unui val pururea pe punctul de-a se sparge.

3.

Dacă aş călători atât de departe în vis, încât să nu mă mai pot întoarce la timp pentru a mă trezi?

Ruth îşi întrebase tatăl acest lucru odată, când era mică. El venea s-o învelească noaptea la culcare, să o sărute pe frunte şi să-i ureze vise plăcute, însă aceste cuvinte ale lui o nelinişteau întotdeauna. *Dacă n-o să-mi placă visul pe care îl am? Dacă o să fie îngrozitor?*

— Adu-ţi aminte că e doar un vis, spunea el. Şi apoi trezeşte-te.

Dar dacă nu mă pot întoarce la timp?

— Atunci vin eu şi te iau, i-a răspuns el stingând lumina.

4.

— Poate că te străduieşti prea tare, sugeră Oliver. Poate că ar trebui să iei o pauză.

Stătea în pragul uşii de la biroul ei, privind-o cum îşi potriveşte pernuţa pe podea.

— Nu pot să iau o pauză, zise ea, aşezându-se la loc şi încrucişându-şi picioarele. Întreaga mea viaţă e o pauză. Chiar am nevoie să fac asta.

Îşi mută centrul de greutate în faţă, arcuindu-şi spatele. Poate că stătea prea confortabil. Poate ar fi trebuit să-i fie mai inconfortabil. Se întoarse şi trase un pumn în pernuţă, apoi încercă din nou.

— Poate eşti doar obosită, zise Oliver. Poate ar trebui să nu mai încerci să meditezi şi să tragi un pui de somn.

— Toată viaţa mea e un pui de somn. Trebuie să mă trezesc.

Închise ochii şi expiră. Simţi imediat sclipirea mată a extenuării, apăsând-o de undeva dinăuntrul ei, trăgând-o în jos. Se scutură şi deschise din nou ochii.

— Ascultă, spuse ea. Tu eşti cel care a zis că universul ne furnizează cele trebuincioase. Ei bine, universul mi-a furnizat-o pe Nao, iar ea îmi spune că asta este metoda de-a te trezi. Poate are dreptate. Oricum, vreau să încerc. Am nevoie de ceva. Am nevoie de o *SUPEPUTELE…!*

Închise ochii din nou. Mintea era forţa ei. Îşi voia mintea înapoi.

— Bine, zise el. Vrei să mergem să culegem scoici şi stridii după ce termini? S-a oprit ploaia şi marea e liniştită.

— Sigur, spuse ea ţinându-şi ochii închişi.

Motanul, care în tot acest timp îşi ascuţise ghearele pe pragul uşii, se strecură acum printre picioarele lui Oliver şi se îndreptă spre ea, vârându-şi capul în *mudra* ei.

— Ce enervant eşti, spuse ea, rupând cercul oului ei cosmic ca să-l scarpine după ureche. Oliver, vrei, te rog, să-ţi iei motanul şi să închizi uşa când ieşi?

— Asta este superputerea lui, zise Oliver, luându-l de jos. Ştie cum să fie enervant.

Se opri din nou în prag, ţinând încă motanul.

— Ar trebui să mergem după scoici curând, totuşi, câtă vreme e mareea joasă. Cât timp o să stai aşa? Vrei să vin să te trezesc?

5.

Crescătoria de scoici pe care o preferau ei era una secretă, pe care le-o arătase Muriel. Locuitorii insulei aveau multe secrete: crescătorii de scoici şi bancuri de stridii secrete, parcele secrete cu ciuperci de pădure şi bureţi gălbiori, pietre subacvatice secrete unde cresc aricii-de-mare, ferme de marijuana secrete, cărţi de telefon secrete pentru somoni şi calcani, carne, brânză şi lapte nepasteurizat. În ultimii ani, cele trei aprozare micuţe îşi modernizaseră oferta şi puteai acum să cumperi cele mai multe produse, dar în zilele de demult, ca nou-venit, n-aveai decât să mori de foame dacă nu i se făcea milă de tine vreunui veteran şi nu-ţi spunea câteva dintre secrete.

Crescătoria de scoici era pe marginea vestică a insulei, cu faţa spre apele adânci şi reci ale trecătorii. Stridiile erau mici şi dulci, iar scoicile, bogate. Muriel spunea că era o crescătorie veche şi aparţinuse populaţiei Salish de generaţii, dar că acum puţin oameni îşi mai luau recolta de aici, ceea ce era păcat, pentru că crescătoriilor le mergea mai bine dacă erau recoltate des. Totuşi, fiecare lopată de nisip scotea la iveală mai mult de zece scoici grase, iar în aproape douăzeci de minute îndeplineau amândoi limita zilnică de o sută cincizeci de scoici de dimensiuni reduse şi treizeci de stridii.

S-au aşezat pe o piatră netedă, chiar deasupra întinderii nisipoase, privind spre vest peste ocean, către silueta zimţată a munţilor.

Cerul de un albastru întunecat era brăzdat de nori albicioşi, reflectând strălucirea muribundă a zilei. Primele stele apăreau ca nişte puncte pe firmament. Valuri mici spălau pietrele de la picioarele lor.

Oliver scoase o cutie de bere din buzunarul hainei şi, după ce o deschise, i-o întinse lui Ruth. Scoase apoi un cuţit de scoici şi o lămâie verde. Cuţitul scânteie, iar jumătatea de sus a cochiliei scoicii se arcui şi se scufundă în apa întunecată. Îi întinse ei jumătatea de jos. Cochilia sidefată a moluştei, acum jupuite, strălucea de picături; carne gri grăsuţă, volănaşe întunecate. Lui Ruth i se păruse că o vede tresărind când Oliver a stropit-o cu lămâie verde.

I-a acceptat oferta, ducând scoica la buze şi apoi lăsând moluscă să-i alunece în gură. Era rece şi avea un gust proaspăt. El a mai scos una din găleată, a desfăcut-o şi a supt-o, dându-şi capul pe spate.

— Ahhh, oftă el. *Crassostrea gigas.* Esenţa mării.

După care o spălă cu o gură de bere.

Părea atât de fericit. Şi sănătos. Slăbise cât timp fusese bolnav. Era plăcut să-l vadă arătând atât de bine din nou. Se gândi o vreme la ce îi spusese specialistul în scoici, Blake, despre radiaţii şi la ce spusese Muriel despre curenţi.

— Unii dintre tipii ăştia cu scoicile sunt îngrijoraţi de contaminarea nucleară, zise ea. De la Fukushima. Tu ce crezi?

— Oceanul Pacific e un loc destul de mare, răspunse el. Mai vrei una?

Ruth clătină din cap.

— E un pic ironic, continuă Oliver, desfăcând încă o scoică pentru sine. Dar această scoică din Pacific nu e de pe-aici.

Ştia asta. Toată lumea ştia asta. Era imposibil să trăieşti pe insulă şi să nu ştii asta. Creşterea scoicilor era lucrul cel mai apropiat de o industrie pe care îl aveau, acum că somonii se terminaseră, iar arborii mari fuseseră tăiaţi.

— Au fost aduse în 1912 sau 1913, spuse el, dar nu s-au aclimatizat ca lumea decât prin anii ’30. Când au făcut-o însă, au pus stăpânire pe locurile astea. Au suprimat celelalte specii native mai mici.

— Da. Ştiu.

— Puteai să te plimbi desculţ pe plajă. Aşa zic bătrânii.

Şi ea auzise de asta. Acum plajele locale erau acoperite cu cochilii de scoică ascuţite ca nişte lame, aşa că era greu să-ţi imaginezi mersul desculţ.

— Şi de ce este ironic?

— Mă rog, poate *ironic* este cuvântul greşit. Vreau să spun că scoicile *Cassostrea gigas* sunt originare din Japonia. Din Miyagi, chiar. De fapt, celălalt nume al lor este „scoici Miyagi”. Nu de pe-acolo e călugăriţa ta?

— Da, răspunse Ruth, simţind întinsul ocean Pacific cum se micşorează un pic dintr-odată. Nu ştiam asta.

Răceala pietrei îi pătrunsese prin blugi. Se ridică şi ţopăi pe loc ca să se încălzească. Era încă prea frig să stai pe pietre şi să bei bere, dar n-o deranja. Aerul mării era proaspăt şi îi făcea bine să-l simtă în plămâni, dizolvându-i oboseala şi acea senzaţie claustrofobică de nepătruns care o copleşea după o zi întreagă în faţa calculatorului. Aici se simţea din nou trează.

— Ştii cât de norocoşi suntem? zicea Oliver. Să trăim într-un loc unde apa mai este curată? Unde mai putem să mâncăm crustacee?

Se gândea la populaţia Salish, care obişnuia să se ocupe de crescătoriile acestea. Şi se întreba când fusese culeasă ultima scoică în albiile din jurul Manhattanului. Apoi se gândi la apele infiltrate de la Fukushima. Şi la templul bătrânei Jiko, agăţat de coasta muntelui în Miyagi. Oare aşa era?

— Mă întreb cât timp mai avem… spuse ea.

— Cine ştie? îi răspunse Oliver. Mai bine să ne bucurăm cât mai putem.

I-a mai întins o scoică. Degetele îi erau ude şi înroşite.

— Mai vrei una?

— Bine.

Îi simţea cochilia ascuţită aspră pe buze, carnea – rece şi moale pe limbă. Înghiţi, savurând gustul sărat. Se apropia fluxul şi apa se ridica în jurul pietrei pe care stăteau, clipocindu-le aproape de degetele de la picioare.

— Mi-e frig, zise ea. Hai acasă.

Nao

1.

Ai încercat vreodată să te baţi cu un val? Să-i tragi un pumn? Să-i dai un şut? Să-l ciupeşti? Să-l loveşti? Să-l omori în bătaie cu un par?

Ce prostie.

După ce bătrâna Jiko mi-a găsit cicatricile, m-a luat cu ea la un drum pe care trebuia să-l facă în oraş. La întoarcere, a vrut să ne oprim şi să cumpărăm nişte găluşte de orez şi nişte sucuri şi să ne răsfăţăm cu ciocolată. Avea ideea asta, că am putea să luăm autobuzul până la malul mării şi să facem un picnic acolo. Nu-mi păsa, dar ea credea că o să fie o mare bucurie pentru mine să mănânc mâncare cumpărată din magazin şi să mă joc

lângă ocean, aşa că eram dispusă să-i fac pe plac, dacă ţinea, ştii ce vreau să zic, pentru că e dificil să dezamăgeşti pe cineva care are o sută patru ani.

Din cauza cataractei, Jiko nu poate să meargă prea bine şi întotdeauna are cu ea un baston, însă ce îi place mai mult şi mai mult este s-o ţii de mână. Cred că ţinutul de mână o face să se simtă mai încrezătoare, aşa că mi-am luat obiceiul de-a o ţine de mână când e lângă mine şi, ca să-ţi zic sincer, îmi place şi mie. Îmi plăcea să-i simt degetele mici şi subţiri într-ale mele. Îmi plăcea să fiu eu cea puternică şi să-i ancorez trupul micuţ de-al meu. Mă făcea să mă simt utilă. Când nu eram cu ea, îşi folosea bastonul, îmi plăcea să mă simt mai folositoare ca un baston.

Înainte să ne urcăm în autobuzul către mare, Jiko a vrut să ne oprim la Family Mart, în oraş, şi să cumpărăm lucrurile pentru picnic, dar s-a întâmplat să dăm peste o gaşcă de fete *yanki*[114] care stăteau în parcarea din faţă, aşa că am minţit-o şi i-am spus că nu mi-e foame. Era o gaşcă de gagici motocicliste, aveau părul neîngrijit, vopsit în portocaliu şi galben, purtau pantaloni largi, de muncitor pe şantier, şi halate de laborator mari, care fâlfâiau pe lângă ele şi arătau ca acelea pe care le poartă doctorii sau cercetătorii, doar că nu erau albe. Erau strălucitoare ca neonul, cu graffiti peste tot şi cu semne *kanji* negre, imense.

Fetele stăteau pe vine lângă uşa supermarketului, pe trotuar, mestecând gumă şi fumând. Două dintre ele se sprijineau în săbii din lemn, genul pe care le foloseşti la *kendo,* iar eu deja mă gândeam „în niciun caz, bunico, nu mi-e aşa de foame”, însă bătrâna Jiko era hotărâtă să-mi pregătească un picnic, aşa că ce puteam face? Am ţinut-o

114 *anki* - delincvent, provine din englezescul *yankee* („yankeu"). Imaginea populară a unui *yankî* este aceea a unui delincvent tânăr, dur, cu sprâncene rase, purtând o haină de lucru lungă, în multe culori, brodată ţipător, care se numeşte *tokkd-fuku.* Cuvântul *tokkd-fuku* înseamnă „uniformă pentru Atacuri Speciale"; aceste uniforme le erau date celor ce făceau parte dintre Tokkotai, piloţii kamikaze din Forţele Speciale în timpul celui de-al Doilea Război Mondial.

strâns de mâna micuţă şi, când am ajuns în apropierea fetelor, una dintre ele a scuipat la picioarele noastre, apoi au început să zică lucruri urâte. Nu era nimic din ce nu auzisem deja la şcoală, dar am fost şocată pentru că Jiko este atât de bătrână – şi cum poţi să zici lucruri urâte despre *manko*[115] şi *chinchin*[116] unei bătrâne care mai este şi călugăriţă? A durat o eternitate să trecem de ele pentru că Jiko merge atât de încet, iar ele ne cam blocau calea. Au continuat să strige şi să scuipe, iar eu simţeam cum îmi bate inima cu putere şi mi se înroşeşte faţa, chiar dacă bătrâna Jiko nu părea afectată deloc.

În sfârşit am ajuns în supermarket. Tot timpul cât am căutat găluştele de orez şi sucurile, apoi cât ne-am decis dacă să cumpărăm ciocolată, prăjiturele de boabe dulci sau ambele pentru desert, eu m-am tot uitat pe geam la fetele care stăteau pe vine în faţa magazinului. Ştiam că, atunci când vom pleca, ne vor spune alte lucruri. Poate aruncă cu cine ştie ce chestii în noi sau ne pun piedică. Poate ne urmăresc la plajă şi îşi aduc prietenii să ne violeze şi să ne bată, apoi să ne arunce cadavrele în ocean – sau poate că o să facă asta chiar ele, cu săbiile lor de lemn. Aveam destulă experienţă de la şcoală, încât să-mi imaginez genul ăsta de lucruri întâmplându-se corpului meu, aşa că nu mă deranja atât de tare, dar gândul că cineva ar fi în stare s-o rănească pe bătrâna Jiko era unul nou-nouţ în mintea mea, un gând care mă făcea să-mi vină să vărs.

Însă bătrâna Jiko nu era atentă. Ea se concentra să aleagă aroma găluştelor noastre de orez şi s-a decis, în cele din urmă, la prune acre, ierburi de mare aromate şi icre de cod iuţi. Voia ca eu să aleg ceva bun din ciocolată, Pocky sau Melty Kisses sau amândouă, dar cum puteam să mă concentrez la ceva atât de neimportant? Trebuia să fac cumva să ne putem apăra de inamicele noastre de la uşă, chiar dacă ea era prea bătrână sau prea oarbă pentru a înţelege pericolul în care ne aflam, aşa că încercam să-mi

115 *Manko* - pizdă, fofoloancă.

116 *Chinchin* - penis.

calculez şansele de-a mă lupta cu vreo zece javre *yatiki* cu ditamai beţele, când tot ce aveam eu era jalnica mea *SUPEPUTELE…I*

A durat o veşnicie ca Jiko să plătească la casă – ştiţi cum e cu bătrânii şi cu portofelele lor cu monede –, dar nu m-a deranjat şi nici nu m-am oferit să ajut. Pe undeva speram să îi ia toată ziua şi, până termina, gaşca să fi plecat, însă n-am avut noroc. Erau în continuare acolo, ghemuite pe trotuar, iar în secunda în care am ieşit din magazin, ne-au luat cumva la ochi, scuipând şi măsurându-ne din priviri. Am încercat s-o grăbesc pe Jiko să treacă pe lângă ele, dar ştiţi cum e bătrâna Jiko. Întotdeauna face lucrurile în ritmul ei.

Fetele au început să ne strige şi, cu cât de apropiam de ele, cu atât strigătele deveneau mai stridente, vreo două din cele care stăteau ghemuite s-au ridicat în picioare. Eu m-am pus în faţă, dar când am ajuns în dreptul lor, bătrâna Jiko s-a oprit brusc. S-a întors cu faţa la ele, cercetându-le cu privirea de parcă le observa pentru prima dată, apoi m-a tras de mână şi a început să meargă târşâindu-şi picioarele în direcţia lor.

Am ţinut-o, şoptindu-i *„Dame da yo, Obaachama! Ikò yo!”*[117] *, d*ar nu a vrut să mă asculte. S-a dus la ele, s-a aşezat chiar în faţa lor şi le-a aruncat o privire lungă – felul ei de-a se uita la orice. Lung şi fix, probabil datorită timpului necesar unei imagini pentru a se forma prin lentilele lăptoase ale cataractei ei. Fetele, în pantalonii coloraţi ca neoanele şi halatele de mecanic albastre, portocalii şi roşii cu semnele lor *kanji* mari şi negre, probabil că erau o încurcătură de linii şi culori strălucitoare în ochii ei.

Nimeni n-a zis nimic. Fetele îşi scoteau în faţă bărbiile şi şoldurile şi se legănau fără stare dintr-o parte în cealaltă. În cele din urmă, presupun că bătrâna Jiko a înţeles la ce se uită. Mi-a dat drumul la mână, iar eu mi-am ţinut respiraţia. Apoi a făcut o plecăciune.

---

117 *Dame da yo, Obaachama! Ikd yo!* - Nu, nu e bine, bunico. Hai să ergem!

Nu mi-a venit să cred. Şi nici nu era o plecăciune micuţă. Era una până la pământ. Fetele au făcut nişte feţe gen „ce naiba?”. Una dintre ele, o grăsană care stătea pe vine mai în faţă, şi-a aplecat şi ea capul un pic – nu chiar până jos, nu complet respectuoasă, dar nici dispreţuitoare ca un pumn în moacă. Atunci, cea înaltă din mijloc, care era evident şefa, a venit şi i-a tras fetei grase un pumn în cap.

— *Nameten no ka!* a mârâit ea. *Chutohampa nan dayou. Chanto ojigi mo dekinei no ka?!*[118]

I-a mai tras una fetei grase, apoi s-a îndreptat, şi-a lipit palmele şi a făcut o plecăciune până la pământ, îndoindu-se de mijloc. Restul fetelor din gaşca ei au sărit în picioare şi i-au urmat exemplul. Jiko le-a mai făcut o plecăciune, apoi mi-a tras şi mie un cot, aşa că m-am aplecat şi eu, dar eu am făcut-o cu curul, aşa că m-a pus s-o repet, ceea ce făcea lucrurile să fie chit cumva, pentru că acum era ca şi când Jiko era şefa din gaşca noastră, iar eu eram ratata cea grasă care nu ştia cum se salută corect. Nu mi se părea deloc aşa de nostim, dar delincventelor li s-a părut foarte amuzant şi Jiko a zâmbit la rândul ei, apoi m-a luat de mână şi am plecat mai departe. Când a venit autobuzul, Jiko s-a aşezat la geam şi s-a uitat înapoi spre parcare.

— Mă întreb ce *omatsurí*[119] este astăzi? a spus.

— *Omatsuri?*

— Da, a spus. Tinerii aceia drăguţi, îmbrăcaţi în hainele lor *matsuri.* Păreau aşa de veseli. Mă întreb cu ce ocazie. Muji ţine minte lucrurile astea pentru mine…

— Nu era niciun *matsuri.* Erau nişte delincvente, bunico. Gagici motocicliste. Fete *yankî.*

— Erau fete?

— Fete rele. Nişte minore delincvente. Spuneau tot soiul de lucruri. Credeam că o să ne bată.

---

118 *Nameten no ka! Chutohampa nan da yo! Chanto ojigi mo dekinei no a?!* - Faci mişto de mine? O faci cu curul. Nu poţi nici să te apleci cum trebuie?!

119[119]. *Omatsuri* - sărbătoare.

— O, nu, zise Jiko scuturând din cap. Şi erau îmbrăcate toate aşa frumos. În culori atât de vesele.

2.

— Ai încercat vreodată să te baţi cu un val? m-a întrebat Jiko pe plajă.

Mâncaserăm găluştele de orez şi ciocolata, iar acum ne relaxam. Jiko stătea pe o băncuţă de lemn, eu stăteam întinsă pe nisip la picioarele ei. Soarele bătea tare. Jiko îşi legase un şervet alb umezit peste capul ei chel şi părea să se simtă foarte în largul ei în pijamaua gri. Mie îmi era cald, eram transpirată şi nu aveam stare, dar nu îmi adusesem cu mine costumul de baie şi oricum nu voiam să înot. Dar nu asta mă întreba ea.

— Să mă bat cu un val? am repetat. Nu. Bineînţeles că nu.

— Încearcă. Du-te în apă, aşteaptă cel mai mare val şi trage-i un pumn. Trage-i un şut zdravăn. Loveşte-l cu un par. Du-te. Eu mă uit la tine.

Mi-a întins bastonul ei.

Nu mai era nimeni în jur, în afară de doi surfişti mai în josul plajei. Am luat în mână bastonul bătrânei Jiko şi am făcut câţiva paşi, apoi am rupt-o la goană spre marginea oceanului, agitându-l deasupra capului ca pe o sabie *kendo.* Valurile erau mari, se spărgeau de plajă, iar eu am sărit pe primul care a venit spre mine, ţipând *kiayeeeee!* ca un samurai care intră în luptă. Am pocnit valul cu bastonul, despicându-l, dar apa tot venea. Am fugit înapoi pe plajă şi am scăpat, dar următorul m-a culcat la pământ. M-am ridicat în picioare şi am atacat iar şi iar – de fiecare dată apa năvălea peste mine, târându-mă peste pietre şi acoperindu-mă cu spumă şi nisip. Nu mă deranja. Mă simţeam bine în apa îngheţată, violenţa valurilor părea puternică şi reală, iar gustul amar al sării era aspru şi delicios.

Din nou şi din nou, am fugit spre apă, lovind-o, până am obosit atât de tare, că aproape nu mai puteam ţine pe

picioare. Când m-a răsturnat încă o dată, am rămas întinsă şi am lăsat valurile să treacă peste mine, întrebându-mă ce s-ar întâmpla dacă n-aş mai încerca să mă ridic. Dacă mi-aş lăsa corpul în pace. M-ar trage apa în larg? Rechinii mi-ar mânca membrele şi organele. Peşti micuţi s-ar hrăni cu vârfurile degetelor mele. Oasele mele albe minunate ar ajunge pe fundul oceanului, unde ar creşte din ele anemone, ca nişte flori. Perlele s-ar aşeza în orbitele mele goale. M-am ridicat şi m-am întors unde stătea bătrâna Jiko. Şi-a luat prosopul micuţ de pe cap şi mi l-a dat mie.

— *Maketa,* am spus, aruncându-mă pe jos, în nisip. Am pierdut. Oceanul a câştigat.

A zâmbit.

— A fost un sentiment plăcut?

— Mm, am spus.

— E bine, mi-a zis ea. Mai vrei o găluşcă?

3.

Am mai stat acolo un timp, aşteptând să mi se usuce pantalonii scurţi şi tricoul. În josul plajei, în depărtare, surfiştii tot cădeau în apă şi dispăreau.

— Îi tot lovesc valurile şi pe ei, am zis, arătând cu degetul.

Jiko a mijit ochii, dar nu putea să-i vadă printre florile cerului.

— Acolo, am spus. Îl vezi? Tocmai se ridică… e în picioare… e în picioare… ah, a căzut.

Am râs. Erau amuzant de privit.

Jiko a dat din cap, de parcă era de acord cu mine.

— Sus, jos, tot aia, a spus.

E un comentariu tipic pentru Jiko, rostul său fiind de-a atrage atenţia asupra a ceea ce numeşte ea natura non-doi[120] a existenţei, când eu doar încerc să mă uit la nişte tipi drăguţi făcând surfing. Am mai multă minte decât să mă cert cu ea, pentru că ea câştigă întotdeauna, dar e ca un banc din acela cu cioc-cioc, când tu trebuie să zici

120 non-dualistă - funi; literal, termenul este format din „nu“ şi „doi“.

„Cine e?”, astfel încât celălalt să poată să-ţi spună poanta. Aşa că am spus „Nu, nu e tot aia. Nu pentru un surfist”.

— Da, a spus. Ai dreptate. Nu e tot aia.

Şi-a potrivit ochelarii.

— Dar nici diferit.

Vă daţi seama ce vreau să zic?

— Ba *sunt* două lucruri diferite, bunico. Toată ideea surfingului este să stai pe un val, nu sub el.

— Surfist, val, tot aia.

Nu ştiu de ce mă mai strofoc.

— Asta-i o prostie, am spus. Un surfist e un om. Un val e un val. Cum pot să fie acelaşi lucru?

Jiko se uita în zare, de cealaltă parte a oceanului, unde apa întâlneşte cerul.

— Un val se naşte din adâncurile oceanului, a spus ea. Un om se naşte în adâncurile lumii. Un om iese la suprafaţă din lume şi se rostogoleşte ca un val, până când îi vine vremea să se scufunde la loc. Sus, jos. Om, val.

Mi-a arătat cu degetul stâncile abrupte de pe marginea ţărmului.

— Jiko, munte, tot aia. Muntele e înalt şi va trăi mult timp. Jiko e mică şi nu va trăi foarte mult. Asta-i tot.

După cum am spus, acesta este un gen destul de obişnuit de conversaţie pe care o porţi cu bătrâna mea Jiko. Nu înţeleg niciodată pe de-a-ntregul ce spune, dar îmi place că încearcă oricum să-mi explice. E drăguţ din partea ei.

Venise momentul să ne întoarcem înapoi la templu. Pantalonii mei scurţi şi tricoul se uscaseră şi mă mânca pielea înfiorător de la sare. Am ajutat-o pe Jiko să se ridice şi am mers înapoi la autobuz împreună, ţinându-ne din nou de mână. Mă gândeam încă la ce spusese despre valuri şi eram tristă, pentru că îmi dădeam seama că micul ei val nu avea să mai dureze şi că în curând se va întoarce în mare şi, chiar dacă ştiu că nu poţi să ţii apa în loc, mi-am strâns degetele un pic mai tare, ca să n-o las să se scurgă.

Ruth

1.

Nu poţi să ţii apa în loc sau s-o împiedici să curgă. Asta era o lecţie pe care cei de la Tepco au învăţat-o în săptămânile de după tsunami, când au pompat mii de tone de apă de mare în reactoarele de la centrala nucleară Fukushima, încercând să răcească combustibilul nuclear şi să prevină accidentul nuclear care de fapt avusese deja loc. Au numit-o strategia „hrăneşte şi sângerează" şi au creat aproape 500 de tone de apă puternic radioactivă zilnic – apă care trebuia ţinută sub control şi împiedicată să scape.

Pe malul celălalt al Pacificului, Ruth trecea peste rapoartele dezastrului. Agenţia Internaţională de Energie Atomică, care monitoriza situaţia, publica Jurnalul Zilnic al Accidentului Nuclear de la Fukushima 2011, detaliind eforturile disperate de a stabiliza reactoarele. Acesta este un extras foarte scurt din jurnalul din 3 aprilie:

Pe 2 aprilie, transferul apei din rezervorul de colectare al condensatorului Unităţii 1 în camera de echilibru a bazinului de supresiune s-a finalizat, pregătindu-se transferul apei din subsolul clădirii turbinei Unităţii 1 în condensator.

Tot pe 2 aprilie, a început transferul de apă din condensatorul Unităţii 2 în rezervorul de colectare al condensatorului, pregătindu-se transferul apei din subsolul clădirii turbinei Unităţii 1 în condensator.

Paragraf după paragraf, pagină după pagină, jurnalul detalia sistemul complicat de pompe şi scurgeri, camere de echilibru şi linii de alimentare cu apă, conducte de admisie şi de injectare, bazine de supresiune şi canale de vizitare, debituri şi linii de curent de fugă, şanţuri, tunele şi subsoluri inundate care erau folosite pentru a reţine

apa.

Acest jurnal de actualizare din 3 aprilie era primul care menţiona o crăpătură descoperită în zidul camerei de reţinere de sub reactorul nr. 2, lângă punctul în care se făcea accesul apei de mare. Concentraţii ridicate de iod-131 şi cesiu-137, ambele radioactive, se găseau în mostre de apă de mare luate la depărtare de treizeci de kilometri de reactoare, cu nivelurile măsurând doze de mii de ori mai mari decât înainte de accident. Din bazinul de siguranţă se scurgeau râuri de apă radioactivă, din cele descrise în *The New York Times* mai târziu, care ajungeau direct în mare.

Pe 4 aprilie, un jurnal de actualizare raporta că Tepco primise permisiunea guvernului japonez de-a vărsa 11 500 de tone de apă contaminată în oceanul Pacific. Atât de multă apă este cam echivalentul conţinutului a cinci bazine olimpice.

Pe 5 aprilie, jurnalul de actualizare nota că începuse revărsarea. A durat cinci zile.

Nivelurile radioactivităţii apei contaminate depăşeau de peste o sută de ori limitele legale, dar oceanul Pacific era vast şi larg, iar Tepco nu a văzut în asta nicio problemă. Conform jurnalului de actualizare, compania estima că un membru al populaţiei, mâncând alge marine şi peşti din zona învecinată centralei nucleare, în fiecare zi, timp un an, ar fi primit o doză adiţională anuală de radiaţii de 0,6 milisieverţi, mult sub nivelul considerat periculos pentru sănătatea oamenilor. Compania nu a estimat consecinţele pentru peşti.

Informaţia seamănă mult cu apa – greu s-o ţii în loc şi greu să faci în aşa fel încât să nu-ţi scape. Tepco şi guvernul japonez au încercat să reţină ştirea dezastrului de la reactor şi, pentru o vreme, au avut succes în muşamalizarea datelor esenţiale despre nivelul periculos al radiaţiilor din regiunea înconjurătoare centralei betege, dar până la urmă ştirea tot a scăpat. Japonezii se mândresc cu stoicismul şi temperamentul lor calm, însă şirul nesfârşit de dezvăluiri în legătură proasta gestionare a

situaţiei, toate minciunile şi muşamalizarea au atins un miez adânc de furie.

2.

În Japonia medievală, oamenii obişnuiau să creadă că cutremurele erau cauzate de un somn furios care trăia sub insule.

În cele mai vechi legende, *mono-iu sakana* sau „peştele care zice lucruri” domnea peste lacuri şi râuri. Peştele supranatural putea să-şi schimbe înfăţişarea în una umană şi să vorbească limbi omeneşti, iar dacă vreun om călca pe tărâmul apelor sale, peştele
i se înfăţişa, avertizându-l. În cazul în care contravenientul nu asculta de avertizare, *mono-iu sakana,* furios, îl pedepsea provocând o inundaţie sau vreun alt dezastru natural.

Până la mijlocul secolului XIX, *mono-iu sakana* se preschimbase în *jishin namazu* sau „somnul cutremurului”, o creatură imensă, asemănătoare unei balene, care făcea pământul să se zguduie şi să tremure cu zvârcolitul său furios. Singurul lucru care putea să-l ţină în frâu era o piatră mare, aflată în stăpânirea zeităţii Kashima, care trăia la templul Kashima.

Această piatră se numea *kaname-ishi,* un termen japonez intraductibil, care înseamnă ceva de genul „piatra-cheie” sau „piatra-cui” sau „magneţit”. Zeitatea Kashima foloseşte *kaname-ishi* pentru a imobiliza somnul, pironindu-i capul în pământ. Dacă zeitatea Kashima aţipeşte, este distrasă sau este chemată altundeva cu treburi, presiunea de pe capul somnului scade, permiţându-i să se agite şi să se zvârcolească. Rezultatul este un cutremur.

Dacă mergeţi la templul Kashima, nu prea aveţi multe de văzut, din moment ce piatra este în mare parte îngropată. O îngrăditură cu acoperiş adăposteşte un petic gol de pământ, de unde răsare o piatră mică, rotundă, cam de treizeci de centimetri în diametru, precum capul unui

prunc care începe să se vadă la naştere. Este imposibil de ştiut cât de mare ar putea să fie piatra de sub pământ. Cât de uluitor e să te gândeşti că întreaga soartă a insulelor japoneze se întemeiază pe presupunerea că această „piatră-cheie” îngropată şi în mare parte nevăzută este destul de masivă şi de zdravănă pentru a supune un somn al cutremurului supărat!

Somnul cutremurului nu este un peşte complet răuvoitor, în ciuda haosului şi a calamităţilor pe care le provoacă. Are şi trăsături benefice. O subspecie a „somnului cutremurului” este *yonaoshi namazu* sau „somnul care îndreaptă lumi”, capabil să vindece corupţia economică şi politică din societate zdruncinând puţin lucrurile.

Credinţa în „somnul care îndreaptă lumi” era prevalentă la începutul secolului XIX, o perioadă caracterizată de un guvern slab şi ineficient, de o clasă puternică a negustorimii şi, în mare parte, de schimbări extreme şi neregulate ale climei, recolte compromise, foamete, lăcomie, răscoale urbane şi pelerinaje religioase în masă, care se sfârşeau deseori cu mulţimi violente.

„Somnul care îndreaptă lumi” a luat în vizor clasa negustorimii, acel unu la sută, ale cărei practici scăpate de sub control de-a măslui preţurile, lăcomie şi venalitate duseseră la stagnare economică şi corupţie politică. Somnul furios cauza cutremure, răspândind haos şi distrugere şi, ca să poată reconstrui ce pierduseră, bogaţii trebuiau să renunţe la bunurile pe care le aveau, fapt ce ducea la apariţia slujbelor pentru clasa muncitoare – recuperare, curăţarea dărâmăturilor şi construcţii. Redistribuirea averilor este ilustrată într-un desen satiric al vremii, ce arată „somnul care îndreaptă lumi” cum îi forţează pe negustori şi pe preşedinţii consiliilor de administraţie să vomite şi să cace monede de aur care sunt băgate în buzunar de muncitori.

Dar, din păcate, cutremurele au avut drept rezultat pierderi colaterale, de mult ori somnul fiind cuprins de remuşcări. Într-o ilustraţie pătrunzătoare, *seppuku*

namazu, „somnul sinuciderii” îşi despică singur stomacul ca să ispăşească pentru toate morţile pe care le cauzase. Monede de aur curg din despicătura largă a burţii lui. Într-o mână ţine sabia tradiţională pentru eviscerat, pe care şi-a băgat-o în stomac. În cealaltă, ţine un lingou de aur pe care îl oferă unui grup de oameni, sub privirile zeităţii Kashima şi a spiritelor celor morţi aflaţi undeva deasupra lui.

Asocierea dintre somni şi cutremure a persistat şi în vremurile moderne. Aplicaţia pentru telefoane mobile Yure Kuru avertizează utilizatorii când se apropie cutremurele, oferind informaţii despre locaţia epicentrului, ora la care se vor produce şi intensitatea seismică. Yure Kuru înseamnă „Cutremurare care se apropie" iar logoul aplicaţiei este desenul unui somn cu un zâmbet larg şi tont şi două fulgere ieşindu-i din cap.

— Drăguţ, zise Oliver, întinzându-se după iphone. Ar trebui să avem şi noi aşa ceva. Pe noi ne paşte unul mare. Mă întreb dacă o să meargă în Whaletown.

Stăteau în faţa focului din camera de zi, după o cină cu tocană de scoici şi stridii, pâine cu rozmarin proaspăt coaptă şi o salată de napi tineri fragezi şi frunze de muştar chinezesc din seră. Era încă februarie, dar Oliver reuşea să menţină aprovizionarea cu muştar chinezesc proaspăt chiar şi în lunile de iarnă.

— În Stuttgart, unde au crescut părinţii mei, aveau nişte somni gigantici care trăiau pe fundul râului Neckar. Nimeni nu-i vedea vreodată, decât fix înainte de un cutremur, când somnul se ridica la suprafaţă. Erau nişte făpturi uriaşe, cu mustăţi, puteau să aibă şi până la nouăzeci de kilograme.

— Erau chiar aşa de mari?

— Aşa povestea tatăl meu, dar acum au fost pescuiţi în mare parte. Nu mai vezi somni aşa de mari acum, decât la Cernobâl. Sunt unii care trăiesc în canalul ce aducea pe vremuri apă pentru răcirea condensatoarelor din reactor. Trăiesc pe sub podul de cale ferată. Acum nimeni nu mai pescuieşte acolo, aşa că somnii se dezvoltă. Au ajuns chiar

enormi, unii chiar de trei metri jumate, patru. Se hrănesc la fundul apei şi, cu toate că nămolul conţine încă numeroase particule radioactive, pe somni nu pare să-i deranjeze.

Ruth şi-a adus aminte de scoici. Le lăsase pe verandă timp de douăzeci şi patru de ore, ca să se spele de tot mâlul şi nisipul. Avea ea o tehnică, prin care le lăsa la înmuiat în găleţi cu apă de mare, peste care adăuga un pumn de mălai şi un cui ruginit. Agita apa de câteva ori pe zi şi o schimba la douăsprezece ore.

Citise despre metoda asta într-un roman, dar uitase în care. Parcă era povestea unei familii dintr-o casă de vară din Mâine sau

Massachusetts sau, posibil, Rhode Island. O enclavă de turişti ai verii, pe Coasta de Est, frumoşi, cu copii bronzaţi, înalţi şi zvelţi, şi un stil de viaţă confortabil, şi o mamă care ştia cum să facă scoicile bivalve să scuipe afară toată murdăria. Scoicile mâncate de această familie frumoasă din New England nu aveau urme neplăcute de nisip care să le macine dinţii albi şi puternici. Poate că erau în Hamptons. Memoria este un lucru straniu. Tehnica mamei de a obţine acest rezultat, fără un fir de nisip, îi rămăsese în minte lui Ruth, chiar dacă uitase subiectul romanului sau din ce motive era o tehnică eficace.

Când i-a povestit toate acestea lui Oliver, el a venit cu o teorie.

— Cred că se întâmplă două lucruri. Mălaiul e doar hrană, pe care scoicile o înghit şi care le curăţă chestia aia verde din tubul digestiv şi din intestine.

Ruth tăia cartofii pentru tocană în vreme ce el îi explica toate astea. Manevrând cuţitul în timp ce-l asculta, putea să vadă foarte clar imaginea mamei din roman. Purta o fustă lungă din material alb. Scoicile ei n-aveau cum să aibă chestia aia verde în intestine.

— Asta-i prima parte a procesului, continuă Oliver. Cea biologică. Partea a doua este electrochimică. Apa sărată este o soluţie ionică şi funcţionează ca un electrolit. Cuiul ruginit, făcut din metal, funcţionează ca un

conductor, cum îmi imaginez că o fac şi corpurile scoicilor.

De fapt, probabil că erau în Hamptons, se gândea Ruth. Erau dune de nisip şi briza Atlanticului, paravane de pânză cu dungi verzi şi albe şi şezlonguri de canava. Mama purta o rochie albă care se umfla în briza după-amiezii sau poate că era în pantaloni scurţi şi de fapt se umflau perdelele subţiri ale ferestrelor înalte din casă, care stăteau deschise.

— Când îl pui în apa sărată, a spus Oliver, cuiul generează o mică încărcătură electrică, suficientă pentru a irita scoica şi a o face să se cureţe de nisip.

Dar pe de altă parte, poate că amestecase scena asta din roman cu altceva. Poate că mama frumoasă şi blondă, cu rochia albă umflată de vânt, nu punea ea cuiul ruginit în găleata cu scoici. Nu era genul de lucru pe care să-l fi făcut ea. Poate cuiul din găleată era un truc japonez, pe care Ruth îl furase de la propria ei mamă sau de la unul dintre prietenii ei japonezi.

— Deci în esenţă, a tras Oliver concluzia, le hrăneşti şi le electrocutezi concomitent, pentru a le face să se cace şi să scuipe.

Ruth, care între timp ajunsese la feliatul cepelor, şi-a şters lacrimile cu dosul palmei.

— De fapt, a zis ea, romanul era mai mult despre familie băuturi în pahare înalte şi reci, haine albe de tenis şi relaţii umane, genul ăsta de treabă. Nu intra în foarte multe detalii despre electrochimie.

Au mâncat în camera de zi, în faţa şemineului aprins, ascultând cum şuieră vântul. Era prea frig să porţi rochii pe care să le umfle briza aici şi, în plus, oamenii din nord-vestul Pacificului purtau haine practice, polipropilenă şi lână sintetică, dar Ruth nu putea să se plângă. Focul ardea plăcut, iar tocana era delicioasă, densă şi cremoasă. Oricare ar fi fost originile şi explicaţiile sale, tehnica de curăţat bivalvele funcţiona, iar scoicile erau grăsuţe şi fără un fir de praf sau nisip. Şi motanului îi plăcea tocana. Dăduse târcoale prin jur de-a lungul întregii cine, încercând să le lângă castroanele. Când Oliver i-a făcut

vânt, motanul a încercat să-i atace mâna, aşa că Oliver i-a prins capul şi i l-a imobilizat de podea. Supus, dar jignit, Pesto le-a întors spatele, ignorându-i, şi acum privea posac focul.

— Ce naşpa, spuse Oliver. Pot să descarc Yure Kuru, însă merge doar cu datele de la Agenţia Meteorologică din Japonia. Nu vrea să ne spună nimic despre cutremurele din Canada.

Ruth privea flăcările.

— Credeam că în Canada suntem în siguranţă.

— În niciun loc nu suntem în siguranţă, zise Oliver. OK, am luat aplicaţia. Acum o să ştim totul despre activităţile seismice din Japonia.

— Poate ar trebui să mergem în Japonia, ca s-o poţi folosi.

— Poate că n-o să fie nevoie, din moment ce vine Japonia la noi.

5.

— Poftim?

— Japonia vine la noi.

— Ce tot vorbeşti?

— Cutremurul, spuse Oliver. A mutat Japonia mai aproape de noi.

— Serios?

Oliver părea încurcat.

— Nu mai ţii minte? Subducţia a făcut solul din apropierea epicentrului să sară cam patru metri în direcţia noastră.

— Nu ştiam.

— Ba da, ştiai. Am vorbit despre asta. A făcut totodată masa planetei să alunece mai aproape de miez şi pământul să se rotească mai repede. Creşterea vitezei de rotaţie a scurtat ziua. Zilele noastre sunt mai scurte acum.

— Chiar? Groaznic!

Oliver zâmbi.

— Parcă eşti maică-ta…

Ea i-a ignorat comentariul.

— Cât timp am pierdut?

— Nu foarte mult. Unu virgulă opt milionimi de secundă parcă. Vrei să caut?

— Te cred pe cuvânt.

— Sunt sigur că am vorbit despre asta, spuse Oliver. A vuit tot internetul de ştiri. Nu-ţi aminteşti?

— Sigur că-mi amintesc, minţi ea. Mă gândeam eu că zilele par foarte scurte. Dar îmi spuneam că probabil imaginaţia îmi joacă feste.

Nao

1.

Până la sfârşitul verii, cu ajutorul lui Jiko, am devenit tot mai puternică. Nu doar puternică la trup, ci şi la minte. Deveneam, în mintea mea, o supereroină, ca Jubei-chan, fata-samurai, doar că eu eram Nattchan, Super Călugăriţa, cu puteri dăruite de stăpânul Buddha, printre care lupta cu valurile, chiar dacă pierdeam întotdeauna, şi forţa de-a rezista la cantităţi incredibile de durere şi greutăţi. Jiko mă ajuta să-mi dezvolt *supeputelea!* încurajându-mă să stau la *zazen* ore întregi fără să mă mişc şi arătându-mi cum să nu omor nimic, nici măcar ţânţarii care îmi bâzâie în jurul feţei când mă aşez în *hondo* la apus sau când sunt în pat noaptea. M-am obişnuit să nu-i prind nici măcar dacă mă pişcă şi nici să-mi scarpin mâncărimea de după aceea. La început, când mă trezeam, faţa şi mâinile îmi erau umflate de la muşcături, dar încetul cu încetul, sângele şi pielea mea s-au întărit, devenind imune la otrava lor, şi nu-mi mai apăreau umflături, oricât aş fi fost înţepată. Curând nu mai exista nicio diferenţă între mine şi ţânţari. Pielea mea nu mai era un zid care ne separa, iar sângele meu era sângele lor. Eram destul de mândră de mine, aşa că am găsit-o pe Jiko şi i-am spus. A zâmbit.

— Da, a spus ea, atingându-mă pe braţ. Mâncare bună din belşug pentru ţânţari.

Mi-a explicat că tinerii au nevoie de multe exerciţii şi că ar trebui să ne epuizăm zilnic, ca să nu avem vise şi gânduri supărătoare, care nu fac decât să ducă la acţiuni supărătoare. Ştiam suficient despre gândurile supărătoare ale tinerilor ca să fiu de acord cu ea, aşa că nu m-a deranjat că în fiecare zi mă punea să muncesc în bucătărie împreună cu Muji. Ştiam că Muji se bucură să mă aibă acolo, pentru că mi-a spus-o chiar ea. Înainte să vin eu, era prea multă muncă pentru o singură călugăriţă. Probabil am mai zis-o şi înainte, dar ce trebuie să înţelegi despre viaţa la templu este că totul se întâmplă ca şi când ai trăi într-o epocă diferită şi durează cam de o sută de ori mai mult decât în secolul XXI. Muji şi Jiko nu irosesc nimic niciodată. Fiecare elastic sau sârmuliţă, fiecare capăt de aţă, bucată de hârtie sau petic de material – le adună cu grijă şi le refolosesc. Muji are un fix cu pungile de plastic şi mă pune să le spăl cu grijă, cu apă şi săpun, şi să le pun afară la uscat, unde stau la soare şi să învârt în vânt ca nişte meduze-baloane în timp ce se zvântă. Nu mă deranjează, pentru că oricum nu aveam alte lucruri de făcut, dar în opinia mea durează prea mult. Am încercat să le explic că ar fi mai rapid şi mai uşor să arunce pungile vechi şi să cumpere unele noi, atunci ar avea mai mult timp pentru *zazen,* dar Jiko nu a fost de acord. Stat la *zazen,* spălat pungi resigilabile, tot aia, spunea ea.

Nu aruncau ceva decât dacă era cu adevărat stricat, iar apoi făceau mare tărăboi din cauza asta. Pun deoparte toate cuiele îndoite şi toate acele de cusut stricate şi, o dată pe an, ţin o ditamai slujba memorială pentru ele, cântând şi înfigându-le într-o bucată de tofu, ca să aibă un loc drăguţ şi moale unde să se poată odihni. Jiko spune că toate lucrurile au un suflet, chiar dacă sunt vechi şi inutile, şi că trebuie să consolăm şi să onorăm lucrurile care ne-au servit bine.

Deci poţi să vezi cum, cu toată munca asta suplimentară, să ai o persoană tânără în plus prin preajmă chiar ajută, aşa că puteam să punem la murat mai multe prune şi varză, să uscăm mai multe tărtăcuţe şi ridichi

japoneze şi să avem mai mare grijă de grădina templului. Puteam să vizităm mai mulţi enoriaşi care erau bătrâni şi bolnavi, iar câteodată, când îi vizitam, le pliveam şi lor grădinile.

Am început să mă scol la cinci dimineaţa ca să stau la *zazen* cu ele şi, după ofrande, slujbă şi *söji*[121], în timp ce Muji pregătea micul dejun, Jiko mă punea să alerg tot drumul în josul muntelui până la şosea şi apoi să mă întorc. Mă aştepta acolo când ajungeam înapoi gâfâind, urcând ultimele trepte cu picioarele ca tăiţeii. Stătea acolo cu Chibi, micuţul pisoi alb cu negru al templului, şi îmi întindea un prosop şi un borcan mare cu apă rece, privindu-mă în timp ce-l dădeam pe gât.

— Ai picioare bune şi drepte, mi-a spus odată. Lungi, cum trebuie. Puternice.

Eram mulţumită şi aş fi roşit dacă faţa nu mi-ar fi fost deja roşie de la alergat.

— Sunt picioarele tatălui tău, a continuat. Şi el era un alergător puternic. Un pic mai rapid decât tine.

— L-ai pus şi pe el să alerge până jos şi înapoi?

— Sigur. Era un băiat tânăr, cu multe gânduri supărătoare. Avea nevoie de multe exerciţii.

Mi-am turnat în cap restul de apă din borcan, apoi l-am scuturat. Stropi de apă au zburat din vârfurile părului meu, stropindu-l pe Chibi, care a sărit în picioare şi s-a îndepărtat.

— Scuze, Chibi! am strigat eu, dar evident că m-a ignorat.

Se aşezase la mică depărtare, cu spatele întors, lingându-se.

Părea chiar insultat, dar e un pisoi, aşa că nu am pus la suflet.

— Tata are încă gânduri supărătoare, am zis, urmărind pisoiul cum mă ignoră. Poate ar trebui să se întoarcă şi să stea aici cu noi. Poate ai putea să-l antrenezi şi să-l înveţi să fie puternic din nou. Ar putea să alerge în sus şi-n jos, să facă *zazen* şi să lucreze în grădină…

121 *Soji* – curăţenie.

Cu cât mă gândeam mai mult la asta, cu atât mi se părea o idee bună şi, aproape fără să-mi dau seama, cuvintele au început să mi se reverse din gură. Te rog, bunico! ziceam. Vorbesc serios. Are nevoie de ajutor! apoi i-am povestit totul despre noaptea în care a căzut în faţa trenului şi cum el şi mama se prefăceau că a fost un accident, dar n-a fost, despre cum nu mai voia să iasă din casă în timpul zilei, însă pleca noaptea târziu la plimbare şi stătea ore şi ore, ştiam asta, pentru că rămâneam trează şi ascultam, fiindcă mi-era teamă că nu o să se mai întoarcă niciodată. Şi cum, într-o noapte, n-am mai rezistat şi m-am furişat după el, pentru că trebuia să ştiu dacă urmărea pe cineva sau dacă se ducea să se întâlnească cu o amantă, ceea ce ar fi fost naşpa pentru mama, dar măcar i-ar fi dat un *raison detre,* şi aşa l-am urmărit pe străzi, ascunzându-mă în umbră şi ţinându-mă aproape de pereţi. Traseul pe care mergea nu avea niciun sens, însă lui nu-i păsa, de parcă era un robot şi picioarele lui erau programate să execute genul de algoritm aleatoriu despre care am învăţat la ora de informatică, doar că mintea lui fusese stinsă, ca să nu observe unde merge. Poate era somnambul. Străbătea cartiere diferite şi uneori străzile deveneau atât de vechi, înguste şi întortocheate, încât eram sigură că ne-am pierdut. Nu se oprea şi nu vorbea cu nimeni, nu-şi cumpăra nimic, nici măcar ţigări sau bere de la un automat, iar acum că mă gândesc la asta, nici nu cred că am trecut pe lângă cineva pe străzi, aşa că poate avea un algoritm prin care să evite pe toată lumea integrat în programul lui, cum au unii roboţi ca să nu se ciocnească de chestii.

Am mers ore în şir. Mi-era teamă, pentru că ştiam că nu aveam cum să-mi găsesc drumul înapoi singură şi nici nu voiam să ştie că-l urmărisem, dar eram prea obosită să mai continui. Şi chiar în acel moment a făcut un ultim viraj şi ne-am trezit într-un părculeţ mic de pe marginea râului Sumida, pe care îl văzusem din patul meu, în vis, cuprinsă de cingătoarea de metal. Era exact cum mi-l închipuisem. Într-o parte, aproape de mal, era un loc de joacă cu un şir

de leagăne, un tobogan şi un balansoar, iar eu ştiam că într-acolo se îndreaptă. Şi, cum era de aşteptat, s-a dus direct la leagăne şi s-a aşezat. Era cu spatele la mine, aşa că i-am dat roată şi m-am ascuns după un panda din ciment, ca să-i pot vedea faţa. Şi-a aprins o Short Hope şi a început să se dea în leagăn. Stătea cu faţa la apă şi se împingea cu picioarele din ce în ce mai sus, cu ţigara strânsă între dinţi, rânjind plin de convingere. Arăta de parcă ar fi vrut să ridice leagănul ăla cât de sus putea, ca apoi, din punctul cel mai înalt al arcului de cerc, să-şi dea drumul, iar inerţia legănatului să-l trimită în zbor, peste balustrada scundă, direct în fluviul Sumida, ca să se înece şi corpul lui să se scufunde şi să fie mâncat de un *kappa* sau de un somn gigantic. Jur, puteam s-o văd în faţa ochilor, momentul în care mâinile îi alunecau de pe lanţ şi corpul ţâşnea de la locul său, zburând în faţă, cu braţele şi picioarele întinse, îmbrăţişând aerul şi apa adâncă, întunecată. *Nu... nu... nu!* m-am trezit şoptindu-mi, iar inima îmi bătea în ritmul leagănului. *Acum... acum... acum!*

Dar nu s-a întâmplat. Nu a dat drumul lanţului, apoi avântul lui şi-a pierdut treptat forţa, iar arcul de cerc al leagănului s-a micşorat din ce în ce mai mult, devenind neregulat, până când aproape că nu se mai mişca, şi vârfurile sandalelor lui din plastic se ţârâiau înainte şi înapoi, desenând cerculeţe fără scop în praful de sub leagăn. S-a ridicat şi s-a dus la balustradă, privind dincolo de ea, apoi a mai tras un fum din ţigară şi a aruncat-o în fluviu. A stat acolo mult timp, privind apa uleioasă. Mi-era frică c-o să se caţăre peste ea şi o să sară. Voiam să ies din ascunzişul meu şi să-l opresc.

— Dar nu ai făcut-o, a spus Jiko.

— Nu. Aveam de gând s-o fac, dar s-a întors cu spatele la apă şi a început din nou să meargă.

— L-ai urmărit?

— Da. Mergea spre acasă. Am aşteptat în faţa uşii apartamentului nostru până când m-am gândit că e în regulă şi apoi am intrat cu cheia mea. Nu cred că m-a

auzit. Deja sforăia.

Bătrâna Jiko a dat din cap.

— Dormea profund şi când era copil.

— Deci nu crezi că ar trebui să se întoarcă şi să stea cu noi aici? am întrebat-o. Cred că i-ar face mult bine, tu nu? Trebuia să-i vezi faţa când urcam treptele până la templu. Părea foarte fericit.

— Îi plăcea mult aici, a spus Jiko.

— Deci crezi că ar trebui să se întoarcă, nu?

— *Maa, soo kashira*[122], a spus ea – unul din acele răspunsuri în japoneză care nu înseamnă absolut nimic.

2.

Până în august, căldura întrecea deja orice imaginaţie, iar după-masa, când Jiko şi Muji învăţau domnişoarele din împrejurimi cum să aşeze florile sau cum să cânte sutre şi eu trebuia să-mi fac tema de vacanţă, obişnuiam să mă târăsc afară, pe *engawa*[123] care dădea spre iaz, şi să stau acolo, relaxându-mi mintea. Îmi plăcea să mă sprijin de bârna groasă de lemn, cu căştile în urechi şi cu picioarele întinse în faţa mea, privind libelulele cum zboară în jurul florilor de lotus din micul iaz, ascultând piese pop japoneze, reinterpretări ale şansonetelor franţuzeşti de care eram interesată încă de pe-atunci, chiar înainte să ştiu despre À *la recherche du temps perdu.* Lui Jiko nu îi plăcea să mă vadă întinsă aşa şi mi-o spunea când mă prindea. Zicea că nu e frumos să stai cu picioarele răşchirate, să te vadă toată lumea, mai ales când nu purtam chiloţi, iar în general eram de acord cu ea, însă era atât de cald! Nu suportam senzaţia pielii de pe interiorul coapselor atingându-se, iar lemnul vechi de pe verandă era atât de neted şi răcoros – şi nu se uita nimeni. Chiar şi Chibi, pisoiul, care de obicei aprecia poalele fierbinţi, se ţinea departe. Zăcea leşinat pe-afară, pe o

122 *Maa, sd kashira* – Păi, ştiu şi eu…

123 *Engawa* – o verandă îngustă, de lemn, care înconjoară o casă japoneză tradiţională.

piatră răcoroasă, acoperită de muşchi, sub nişte ferigi. De cele mai multe ori, aerul era lipsit de orice adiere, dar câteodată un vânticel foarte slab sufla dinspre poalele muntelui şi intra pe porţile templului, găsindu-şi calea spre grădină, unde încreţea suprafaţa apei şi mă gâdila între picioare, stârnindu-mi fiori. Uneori cred că spiritele strămbunilor trăiesc în adierile astea şi poţi să le simţi cum foşnesc prin preajmă.

Se apropia Obonul şi spiritele treceau pe lângă noi precum călătorii care ajung la aeroport cu valizele lor, căutând să se aşeze la birourile de *check in.* Obonul era şi vacanţa lor de vară, când puteau să se întoarcă de pe tărâmul morţilor şi să ne viziteze pe noi aici, pe tărâmul celor aşa-zişi vii. Atmosfera fierbinte părea gravidă de-atâtea stafii, un lucru haios de zis din partea mea, din moment ce n-am fost niciodată gravidă, dar am văzut femei în tren care mai aveau un pic şi plesneau şi îmi imaginez cum trebuie să fie. Se târăsc dintr-un loc în altul, cu burta în faţă, iar dacă cineva este suficient de amabil să le cedeze locul, îşi dau drumul pe scaun şi rămân acolo cu picioarele desfăcute, masându-şi burţile şi făcându-şi vânt, cu feţele roşii şi transpirate – o imagine ce descrie exact sentimentul pe care ţi-l dă luna august când se apropie Obonul, de parcă întreaga noastră lume rotundă ar fi gravidă de-atâtea stafii, iar în orice moment morţii vor străpunge membrana invizibilă care ne desparte de ei.

Când nu mă relaxam pe verandă, mă ţineam după Jiko prin templu, cărându-i lucrurile şi bătând-o la cap cu întrebările mele despre strămbuni.

— Dar bunica Ema? Ea vine? Am cunoscut-o vreodată? Mi-ar plăcea s-o cunosc. Dar strămătuşa Sugako şi străunchiul Haruki? Mi-ar plăcea să-i cunosc şi pe ei. Crezi că ar vrea să mă cunoască şi ei pe mine?

Eram încântată pentru că, chiar dacă niciuna din rudele mele decedate nu se sinchisise să apară de Obon până atunci, cel puţin din câte ştiam, aveam senzaţia că anul acesta avea să fie diferit. În primul rând, acum eram o *ikisudama,* iar în calitatea mea de stafie vie, mă gândeam

că stafiile decedate se vor simţi mai în largul lor cu mine. În plus, mă gândeam că era mai probabil să vină aici, la templul lui Jiko, unde toată lumea le aştepta şi ştia cum să se poarte cum se cuvine cu ele, decât în Sunnyvale, de exemplu, unde vecinii s-ar fi crizat pur şi simplu şi le-ar fi tratat ca pe nişte strigoi de prost gust de Halloween. Era ca o petrecere de ziua cuiva. Dacă ai părinţi ca ai Kaylei, care sunt nişte organizatori fantastici de evenimente şi îşi duc toţi oaspeţii la popice sau la escaladă, atunci e grozav să fii sărbătorita, dar dacă ai părinţi ca ai mei, care sunt destul de picaţi din cer, atunci zilele tale de naştere sunt nasoale şi ai prefera să fii la mii de kilometri depărtare, şi nu să stai blocat acolo, la petrecerea ta micuţă şi plictisitoare, cu prietenii tăi, americani, care tot oftează şi se uită unul la altul dându-şi ochii peste cap, apoi îşi iau un aer super-recunoscător şi fals de fiecare dată când mama ta intră în cameră cu încă o farfurie de sushi. Tu te prefaci la rândul tău că te simţi bine, zâmbind ca un om sărit de pe fix, însă ştii foarte bine că e doar de faţadă, că n-o faci decât ca să fie părinţii tăi fericiţi şi să aibă o părere bună despre ei înşişi. Mă rog, tot ce vreau să spun este: dacă ai fi o stafie, la care petrecere ai prefera să mergi?

Jiko şi Muji erau excelente organizatoare şi am petrecut fiecare nanosecundă budistă pregătind altarele şi aranjând florile, ştergând praful şi curăţând meticulos în cel mai mici colţuri şi crăpături ale templului, astfel încât să fie imaculat totul, pentru spirite şi pentru străbuni. Am mai făcut de asemenea şi diferite feluri de mâncăruri speciale pe care să le oferim, pentru că sunt cu toţii flămânzi după lunga lor călătorie înapoi, iar dacă nu le dai de mâncare, s-ar putea să fie mânioşi. Mâncarea este o parte importantă a Obonului. În Japonia sunt mii de spirite diferite şi stafii, spiriduşi şi monştri care pot să arunce blesteme *tatari* şi să te atace, aşa că – doar ca să fim sigure – plănuiam să începem direct cu o mare ceremonie *osegaki*[124] cu mulţi invitaţi, printre care călugări şi

124 *Segaki* (Kiâbftjfi) – stafii flămânde; de asemenea, un termen peiorativ pentru oamenii străzii.

călugăriţe de la un templu din apropiere, care veneau să ne ajute să hrănim stafiile flămânde.

Muji mi-a spus povestea din spatele acestor lucruri, cum că în zilele de demult, stăpânul Buddha avea un discipol pe nume Mokuren, care s-a supărat foarte tare când s-a întâmplat s-o vadă pe mama lui atârnând cu capul în jos, ca o halcă de vită, pe tărâmul de iad al stafiilor flămânde. L-a întrebat pe stăpânul Buddha cum să o salveze, iar acesta i-a spus să-i aducă o ofrandă specială pregătindu-i de mâncare, fapt care a părut să rezolve problema şi care stă drept dovadă că părinţii trebuie să aibă grijă de bunăstarea părinţilor, chiar şi când e vorba de părinţi morţi sau care atârnă cu capul jos în cârlige de măcelărie în iad. Bătrânul Mokuren era un tip destul de tare, cu multe *supeputeli!* cum ar fi puterea de a trece prin ziduri, de a citi minţile oamenilor şi de a vorbi cu morţii. Şi mie mi-ar plăcea să pot să trec prin ziduri, să citesc minţile oamenilor şi să vorbesc cu morţii. Ar fi marfa. Sunt doar o începătoare, dar – după cum ştii – cred că este important să ai obiective concrete în viaţă şi să treci printr-un zid pare ceva realizabil, nu eşti de acord?

Oricum, am terminat cu pregătirile într-un târziu şi, în noaptea de dinaintea venirii primilor invitaţi, Jiko, Muji şi cu mine am făcut o baie împreună, ca să fim curate şi dichisite, iar eu le-am ras în cap pe amândouă cu briciul. Jiko şi Muji sunt superstricte în ce priveşte igiena personală, nu-şi lasă părul să crească mai mult de cinci zile, cam trei milimetri, şi câteodată îmi dădeau voie să le ajut. Am făcut-o cu plăcere. Îmi plăcea cum se desprindeau micii peri ţepoşi în urma lamei, lăsând pielea frumoasă, netedă şi strălucitoare. Perii ţepoşi ai lui Muji erau mici şi negri, ca nişte furnici moarte căzând de pe o pagină albă, dar perişorii bătrânei Jiko erau deschişi la culoare, de un argintiu strălucitor, ca sclipiciul sau praful zânelor.

Există şi o rugăciune pentru rasul capetelor, care sună cam aşa:

În timp ce-mi rad ţepişorii de pe cap, mă rog alături

de toate fiinţele să ne putem rupe de dorinţele noastre egoiste şi să intrăm în raiul eliberării adevărate.

În noaptea aceea eram atât de încântată, gândindu-mă la stafiile care urmau să ajungă, încât am stat trează până când Muji m-a făcut în sfârşit să mă bag în pat, dar imediat ce ea şi Jiko au adormit, m-am furişat din nou afară. Nu ştiu exact ce aşteptam. Am străbătut grădina şi m-am aşezat pe ultima treaptă a templului, sub poartă, aşteptând. Treapta de piatră era rece şi umedă, o simţeam prin pijama, şi tot ce puteam auzi erau broaştele şi insectele nocturne cântând.

Unii oameni cred că noaptea e tristă pentru că este întuneric şi le aduce aminte de moarte, dar nu sunt de acord cu ei. Personal, îmi place noaptea, mai ales la templu, când Muji stinge toate luminile şi numai luna, stelele şi licuricii mai rămân sau când e înnorat, iar lumea pare atât de neagră, că nu poţi să-ţi vezi nici mâinile în faţa ta.

Toate păreau să se întunece din ce în ce cât am aşteptat eu acolo, în afară de licurici, ale căror luminiţe pulsau şi desenau cercuri prin noaptea de vară. Aprins închis… aprins închis… aprins închis… aprins închis. Cu cât priveam mai mult, cu atât ameţeam mai tare, până când am început să mă simt de parcă lumea se legăna cu mine, aruncându-mă în josul muntelui, în gâtlejul lung al nopţii. Am pus mâna jos ca să ating treapta şi să-mi regăsesc echilibrul, dar în loc să simt piatra rece, am simţit mişcându-se sub mâna mea ceva înţepător, electric. Am ţipat şi m-am retras, dar sigur că era doar Chibi, care ieşise să întâmpine stafiile împreună cu mine. A rămas nemişcat ca un motan din desenele animate, cu ochii lui verzi, rotunzi, ca nişte monede strălucitoare, dar când am râs şi i-am mângâiat blana electrizantă, s-a lipit de genunchiul meu şi şi-a împins capul în palma mea.

— *Baka ne, Chibi-chan!*[125] am spus, cu inima încă bubuind.

125 *Baka ne, Chibi-chan!*

— Ce tâmpiţi suntem, dragă Chibi!

Chiar dacă abia îi puteam desluşi forma, mă simţeam bine avându-l aproape.

Vântul a suflat, legănând beţele de bambus, şi mie mi s-a părut că se mişcă spiritele. Cum or fi arătând stafiile, de fapt? Oare aduc măcar cu oamenii? Oare sunt mari şi grase ca nişte napi uriaşi? Au nasul teribil de lung ca un *tengu*[126] cu faţa roşie? Sunt verzi ca un spiriduş sau vin deghizate într-o vulpe? Sau poate o să arate mai degrabă ca o gâlmă de statura unui om, fară cap, făcută din carne umană în descompunere, cu pliuri imense de grăsime pe post de mâini şi picioare şi cu un miros îngrozitor? Acestea se numesc *nuppeppo.* Muji mi-a povestit despre ei. Îşi fac veacul prin temple vechi părăsite şi cimitire şi le place să se plimbe mult şi fără ţintă prin întuneric. Poate că tata se transforma într-un *nuppeppo.* Mai sunt şi alte stafii care arată ca nişte bărbaţi morţi, cu frizuri urâte, cu ochii înroşiţi ieşindu-le din orbite, cu pielea care li se jupeşte de pe oase ca nişte licheni. Sunt îmbrăcaţi în costume ieftine din poliester şi atârnă de copaci în Pădurea Sinucigaşilor, rotindu-se încet. Astea sunt stafiile care mă sperie cel mai tare, pentru că seamănă un pic cu tata şi, chiar când începeam să mă sperii singură, am simţit cum se aşază ceva lângă mine. M-am întors şi l-am văzut. Tata stătea fix lângă mine pe treapta de piatră şi, chiar dacă ochii nu îi ieşeau din orbite şi nu era îmbrăcat în costumul de afacerist, ştiam totuşi că e mort, că s-a sinucis până la urmă, iar asta era stafia lui, venită să mă anunţe.

— Tată? am încercat să şoptesc, dar gura îmi era atât de uscată, că nu a ieşit niciun sunet.

Privea aiurea în întuneric.

— Tată, tu eşti?

Vocea mea tot nu voia să scoată niciun sunet, aşa că vorbele mele erau numai gânduri în cap. Nu mă mir că n-a putut să mă audă. Privea aiurea în întuneric. Am inspirat

---

126 *Tengu* – demoni supranaturali cu feţe roşii şi cu nasuri lungi, falice, deseori îmbrăcaţi asemenea călugărilor budişti. Demonii Tengu pot fi malefici sau binevoitori şi sunt protectorii munţilor şi pădurilor.

adânc, mi-am dres vocea, apoi am încercat din nou.

— *Otosan,* am spus, de data asta în japoneză.

Cuvântul mi-a scăpat printre buze ca un balon mic. Stafia tatălui meu a întors puţin capul, am observat că pare foarte tânăr şi că purta un soi de uniformă, cu o bască pe cap. Arăta ca o uniformă de şcoală, doar că de altă culoare. Tot nu spunea nimic. Mi-a venit în cap că poate cu stafiile trebuie să fii foarte politicos, chiar dacă sunt părinţii tăi, altfel le jigneşti, aşa că am încercat din nou, pe cel mai formal şi mai politicos ton de şcolăriţă.

— *Yasutani Haruki-sama de gozaimasu ka*?[127]

De data asta a auzit şi s-a întors încet să mă privească, iar când a vorbit, vocea îi era foarte blajină. Abia dacă reuşeam să-l aud peste zgomotul vântului.

— Cine eşti tu? m-a întrebat.

Nu mă recunoştea. Nu îmi venea să cred! Tata era mort – şi mă şi uitase deja. Mi s-a pus un nod în gât şi a început să mă furnice, ca atunci când mă silesc să nu plâng. Am mai inspirat adânc o dată.

— Eu sunt Yasutani Naoko, m-am prezentat, încercând să par îndrăzneaţă şi încrezătoare. Îmi pare foarte bine să te văd.

— Ah, a spus. Plăcerea este de partea mea.

Cuvintele lui erau subţiri, melancolice, încovoindu-se ca fumul de la vârful aprins al unui beţigaş parfumat.

Ceva nu era în regulă. Nu voiam să fiu necioplită şi să mă holbez, dar n-am putut să mă abţin. Părea o versiune mai tânără a tatălui meu, doar cu câţiva ani mai mare decât mine, însă glasul îi era diferit şi nici hainele de pe el nu erau în regulă. Atunci mi-am dat seama: dacă această stafie care răspunsese la numele tatălui meu nu era tatăl meu, trebuie că era unchiul tatălui meu, pilotul kamikaze, Yasutani Haruki nr. 1.

— Ne-am mai cunoscut? a părut să mă întrebe.

— Nu cred, i-am răspuns. Cred că sunt strănepoata dumitale. Cred că sunt fiica nepotului dumitale, Yasutani Haruki Numărul Doi, care a primit numele dumitale.

---

127 *Yasutani Haruki-sama de gozaimasu ka?*

Stafia a dat din cap.

— Chiar aşa? a spus. Nu ştiam că am un nepot, ce să mai zic de strănepoată. Cum zboară timpul…

— Sunteţi stimatul domn Haruki Yasutani?

Am tăcut amândoi. De fapt, nu prea aveam de ales, pentru că îmi terminasem frazele politicoase. Nu sunt foarte pricepută la japoneza cu adevărat formală, pentru că am crescut în Sunnyvale, iar stafia lui Haruki nr. 1 nu părea nici ea prea vorbăreaţă. Părea destul de schimbător şi de retras, lucru care avea sens, dat fiind ce-mi spusese Jiko, că îi plăceau filosofia franţuzească şi poezia. Mi-am dorit să fi fost mai atentă la tata când îmi citea despre existenţialişti, poate atunci aş fi putut să-i spun ceva inteligent, dar singura poezie în franceză pe care o ştiam era refrenul unei melodii de Monique Serf ce se numea „Jinsei no Itami”[128] şi poate nu era cea mai potrivită alegere pentru a-i cânta unui decedat.

Le mal de vivre
Le mal de vivre
Qu’il faut bien vivre
Vaille que vivre[129]

L-am fredonat în întuneric, cântând versurile ca pentru mine, chiar dacă nu-mi era foarte clar ce însemnau. Mi s-a părut că-l aud mustăcind lângă mine sau poate că a fost vântul, dar când m-am întors spre locul unde stătea mai înainte, Haruki nr. 1 dispăruse.

3.

Tâmpită mai eşti Nao! Ce prostană! Iată-mă acolo, stând lângă stafia străunchiului meu decedat, care se întâmplă să fie un pilot kamikaze din al Doilea Război Mondial, probabil cea mai fascinantă persoană pe care o s-o întâlnesc vreodată, şi ce fac? îi cânt o tâmpenie de

128 *Jinsei no Itami* – Durerea vieţii.

129 E curajos să trăieşti…?

cântec franţuzesc! Pot să fiu mai idioată de-atât??? Cred că s-a gândit că sunt doar o altă adolescentă tipică şi proastă şi că timpul lui pe pământ e preţios, aşa că de ce să mai irosească vreo clipă lângă mine? Mai bine să dispară în altă parte şi să stea cu cineva care poate să vină cu subiecte de conversaţie mai interesante.

Ce-i în neregulă cu mine? Puteam să-l întreb tot soiul de lucruri. Puteam să-l întreb despre interesele şi hobby-urile lui. Puteam să-l întreb dacă doar oamenilor deprimaţi le pasă de filosofie şi dacă l-a ajutat că a citit cărţile de filosofie. Puteam să-l întreb cum s-a simţit când a fost smuls din viaţa lui fericită şi forţat să devină pilot kamikaze şi dacă ceilalţi din unitatea lui se luau de el pentru că scria poezii în franceză. Puteam să-l întreb cum s-a simţit când s-a trezit în dimineaţa misiunii lui, care urma să fie ultima de pe pământ. Avea un peşte mare şi rece care murea în golul din stomacul lui? Sau era plin de un calm luminos, care emana din el, astfel încât toţi din jurul lui au făcut un pas înapoi uluiţi, ştiind că e pregătit să pornească spre ceruri?

Puteam să-l întreb cum te simţi când mori.

Idioată, mai eşti, *baka* Nao Yasutani.

4.

Dimineaţă, după micul dejun, când Muji şi Jiko erau ocupate cu întâmpinarea primei maşini cu călugări de la templul principal, care veniseră să ajute cu ceremonia *osegaki* de a doua zi, m-am furişat în biroul lui Jiko. Nu o deranja că intru acolo, aşa că nu ştiu de ce am simţit nevoia să mă furişez. E încăperea mea preferată din templu, cu vederea spre grădină, cu un birou jos unde îi place să scrie şi o bibliotecă mică, cu multe cărţi groase despre religie şi filosofie cu cotoarele tocite. Jiko mi-a spus că cele de filosofie erau ale lui Haruki nr. 1, de când mergea la facultate. Am încercat să citesc unele dintre ele, dar aceste *kanji* din cărţile japoneze sunt foarte dificile, iar celelalte cărţi erau scrise în limbi ca franceza sau

germana. Nici chiar cele în engleză nu sunau ca engleza pe care o auzisem eu. Sincer, nu ştiu dacă mai sunt oameni care citesc cărţi ca acestea, dar dacă ai scoate toate paginile din ele, ar ieşi nişte jurnale pe cinste.

În faţa bibliotecii, în partea din spate a camerei, era altarul familiei. Un sul cu imaginea lui Shaka-sama deasupra, înconjurat de *ihai*[130] pentru toţi strămoşii noştri, şi o carte cu toate numele lor. Dedesubt, diferite rafturi pentru flori, lumânări, beţigaşe parfumate, tăvi de ofrande cu fructe, ceai şi bomboane.

Pe unul din rafturi, într-o parte, se vedeau o cutie înfăşurată într-un material alb şi trei fotografii mici alb-negru cu copiii decedaţi a lui Jiko – Haruki, Sugako şi Ema. Mai văzusem pozele, dar nu fusesem atentă la ele. Erau străini de modă veche, bătoşi, fiinţe ale timpului dintr-o altă lume care nu însemnau nimic pentru mine. Dar acum totul era altfel.

M-am ridicat pe vârfuri şi m-am întins deasupra altarului să iau fotografia lui Haruki. În poză arăta mai tânăr decât stafia lui, un student palid cu o şapcă şcolărească pe cap şi o expresie poetică, îngheţată sub sticlă. De asemenea, aducea un pic cu tatăl meu, înainte ca tatei să-i crească burta şi să nu se mai tundă. Sticla era prăfuită, aşa că am şters-o cu tivul de la fusta mea, iar în timp ce o curăţăm, faţa lui a părut să se mişte un pic. Poate că i s-a încleştat falca. Un mic punct luminos părea să-i strălucească în ochi. Dacă şi-ar fi întors capul să mă privească şi mi-ar fi vorbit, nu cred că m-aş fi mirat, aşa că am aşteptat puţin, dar nu s-a mai întâmplat nimic. A continuat doar să privească fix spre un loc îndepărtat, dincolo de aparatul de fotografiat, apoi momentul a trecut şi a redevenit doar o fotografie veche într-o ramă.

Am întors rama şi am văzut că era o dată pe spate, *Showa 16.* Am numărat pe degete. O mie nouă sute patruzeci şi unu.

Era încă în liceu. Doar cu vreo doi ani mai mare ca

130 *Ihai* – o tabletă a spiritelor, o tabletă memorială.

mine. Putea să-mi fie *sempai*[131]. M-am întrebat dacă am fi fost prieteni şi dacă m-ar fi apărat de copiii agresivi. M-am întrebat dacă m-ar fi plăcut. Probabil că nu. Sunt prea idioată. Mă întrebam dacă l-aş fi plăcut eu pe el.

Unul dintre cârliguţele de pe spatele ramei se desfăcuse, dar când am încercat să-l împing înapoi la locul său, s-a desfăcut toată în mâinile mele. Ah, căcat, mi-am zis, pentru că nu voiam să ştie Jiko că am stricat-o, aşa că am încercat să pun bucăţile cap la cap din nou, dar ceva o bloca şi nu se mai închidea. Începusem să transpir deja. M-am gândit că poate mai bine o ascund sau o las pe podea şi dau vina pe Chibi, dar m-am aşezat pe *tatami,* am desfăcut-o din nou şi atunci am descoperit scrisoarea. Era numai o pagină, împăturită şi ascunsă între fotografie şi spatele de carton. Am desfăcut-o. Scrisul de mână era frumos şi puternic, ca al lui Jiko, în felul acela demodat, care este dificil de citit, aşa că am împăturit-o la loc şi am băgat-o în buzunar. Nu intenţionam să o fur. Aveam doar nevoie de un dicţionar şi nişte timp ca să desluşesc ce scria. Rama era în continuare stricată, dar am fixat poza la loc şi am îndoit unul din cârliguţe, ca să stea cât de cât bine. Înainte s-o pun la loc pe altar, am ridicat-o o clipă în faţa ochilor.

— Haruki Ojisama! am şoptit, în cea mai sinceră şi politicoasă japoneză. Îmi pare foarte rău că ţi-am stricat rama şi îmi pare foarte rău că am fost aşa o toantă. Te rog să nu te superi pe mine că ţi-am luat scrisoarea. Te rog să te întorci.

5.

Dragă mamă,

Aceasta este ultima mea noapte pe pământ. Mâine îmi voi lega pe frunte o eşarfă cu semnul Soarelui Răsare şi o voi lua spre ceruri. Mâine voi muri pentru ţară. Nu fi tristă, mamă. Mi te imaginez cum plângi, dar nu sunt demn

131 *Sempai* – coleg de şcoală sau de muncă mai în vârstă, superiorul cuiva.

de lacrimile tale. Cât de des m-am întrebat cum mă voi simţi în momentul acesta, iar acum ştiu. Nu sunt trist. Sunt uşurat şi fericit. Aşa că şterge-ţi lacrimile. Să ai grijă de tine şi de scumpele mele surori. Să le spui să fie cuminţi, să fie pline de bucurie şi să ducă vieţi vesele.

Aceasta este ultima mea scrisoare către tine, scrisoarea de adio. Autorităţile navale ţi-o vor trimite alături de ştirea morţii mele şi pensia mea auxiliară, care îţi va reveni ţie acum. Mă tem că nu sunt mulţi bani şi singurul meu regret este că pot să fac numai atât de puţin pentru tine şi surorile mele cu viaţa mea lipsită de valoare.

Îţi trimit şi mărgelele *juzu* pe care mi le-ai dat, ceasul meu şi exemplarul lui K din *Shobogenzo,* care m-a însoţit pretutindeni în ultimele luni.

Cum pot să-mi exprim recunoştinţa faţă de tine, dragă mamă, pentru că te-ai luptat să creşti un fiu aşa de nevrednic? Nu pot.

Sunt atât de multe lucruri pe care nu pot să le exprim sau să ţi le transmit. Este prea târziu. Când vei citi această scrisoare, eu voi fi mort, dar voi muri cu certitudinea că tu ştii ce am eu în suflet şi că nu mă vei judeca prea aspru. Nu sunt un bărbat bun de război şi tot ce voi face va respecta dragostea de pace, aşa cum m-ai învăţat tu.

Curând valurile vor stinge acest foc –
viaţa mea – ce arde în lumina lunii.
Ascultaţi! Nu auziţi acele voci cum strigă şi mă cheamă din străfundurile mării?

Cuvinte goale, ştii, dar inima mea este plină de dragoste.

Fiul tău,
Yasutani Haruki, sublocotenent secund în marină

Ruth

1.

— *Le mal de vivre,* a repetat Benoit.

Era un bărbat scund, cu o faţă lată şi pieptul bombat, purta o pereche de pantaloni Carhartt jerpeliţi, susţinuţi de bretele roşii, peste o cămaşă din flanel ruptă, şi o tocă îndesată pe cap, acoperindu-i părul brunet, cârlionţat. Barba lui sârmoasă era brăzdată de fire cenuşii. Ţinea un ciorchine de sticle de vin într-o mână enormă şi o sticlă de Tanqueray în cealaltă. Se uita chiorâş peste capul lui Ruth la o oarecare depărtare, unde păreau să se afle versurile în franceză. Zăngăneala de la centrul de reciclări se potolise suficient cât să-i permită să vorbească.

— Da, sigur că înseamnă durerea vieţii, spuse el. Sau boala… sau poate răul de a trăi, ca în *Ies fleurs du mal.* Sau, simplu, mâhnirea de a trăi, opusul lui *joie de vivre.*

Se opri o clipă pentru a savura sunetul cuvintelor, înainte să arunce sticlele în gaura pătrată a concasorului. Zăngănitul sticlei sparte era asurzitor.

— De ce? zbieră el.

— A, fără motiv, spuse Ruth.

Dintr-odată nu mai era aşa de sigură cât din cele întâmplate ar trebui să-i dezvăluie lui Benoit – sau cât de multe ar putea să-i comunice peste tot tărăboiul.

— Sunt doar versurile unei melodii pe care am auzit-o.

Cum să-i explice circumstanţele: că erau versurile unei melodii cântate de o fantomă; că le citise într-un jurnal pe care l-a găsit într-o pungă de plastic resigilabilă pentru congelator acoperită de ciripede pe plajă? Voia să-l roage să o ajute cu tradusul textelor în franceză din caietul studenţesc pe care îl avea cu ea, dar părea dificil. Groapa de gunoi nu era un loc bun pentru asemenea conversaţii subtile într-o sâmbătă dimineaţa.

În parcarea din spatele ei, furgonetele înaintau greoi prin noroi către locul de deversare sau dădeau în marşarier la platformele de încărcare şi descărcare. Chiar dacă centrul de transport introdusese recent un program de colectare a deşeurilor, locuitorii insulei preferau mai

departe să facă lucrurile aşa cum ştiau ei. Le plăcea să vină la groapă, pentru a scăpa personal de gunoaiele lor. Le plăcea să-şi care cutiile jilave cu conserve şi sticle de plastic la masa de reciclat, să-şi separe hârtiile de cartoane şi să arunce sticlele în concasor. Le plăcea să scormonească prin rafturile şi maldărele cu lucruri donate, singurul loc de pe insulă despre care aproape se putea spune că aduce cu un magazin universal. O vizită la groapă semăna cu o vizită la mall. Era considerată drept distracţia de sâmbătă dimineaţă. Copii alergau pe afară, prefăcându-se că se joacă World of Warcraft printre epavele picurânde de maşini ruginite şi frigidere fără uşi. Derbedei cu dreaduri căutau lanţuri şi schimbătoare de viteze în amalgamul de biciclete. Ciori, corbi şi vulturi pleşuvi se roteau pe deasupra, luptându-se pentru teritoriu şi pentru resturi de carne.

— Da, spuse Benoit. Este o melodie foarte cunoscută. De Barbara.

A pronunţat numele în franceză, înfăşurându-şi buzele în jurul celor trei silabe, dându-le aceeaşi greutate fiecăreia şi mângâind r-ul gutural, adânc, din gât.

— Nu, de fapt. Era o cântăreaţă cu numele Monique…

Flutură nerăbdător din mână.

— Serf, da, da, este aceeaşi. Barbara era numele de scenă pentru mulţii ei admiratori. Eşti şi tu o admiratoare?

— Păi, eu n-am ascultat-o de fapt niciodată, zise Ruth. Am dat peste versurile astea într-o carte şi mă întrebam ce înseamnă…

Benoit închise ochii şi spuse ceva. Ruth se văzu nevoită să se aplece ca să înţeleagă acele cuvinte acoperite de zumzăitul uniform pe care îl scotea motorul concasorului.

— *Le mal de vivre*, „durerea vieţii”. *Qu’ilfaut bien vivre…* „cu care trebuie să trăim sau să o îndurăm”. *Vaille que vivre,* asta e greu de tradus, dar înseamnă ceva de genul „trebuie să trăim viaţa pe care o avem. Trebuie să răzbatem”.

Îşi deschise ochii.

— Ajută?

— A, da, răspunse ea. Da, cred că ajută. Mulţumesc.

Benoit o privi atent.

— Atât ai nevoie? Nu ai nevoie de ajutor şi cu restul traducerii? Mai e şi caietul în franceză, *non*?

Ruth aruncă o privire spre gura căscată a concasorului.

— Muriel?

— Dora, răspunse Benoit cu un rânjet, expunându-şi gaura din faţă, unde ar fi trebuit să fie un dinte.

— Desigur.

— *Mais, j'adore Barbara,* continuă el, iar acum sunt interesat să te ajut. Aici e prea mult zgomot. Poate ar trebui să amânăm până ajungem la bibliotecă?

Şi cu acestea urlă unuia dintre derbedeii cu dreaduri de la groapa de gunoi să-i ia locul, îşi fluieră câinele, apoi o conduse pe Ruth prin parcare şi dincolo de un deluşor de pământ, care fusese terasat şi decorat minuţios cu anvelope de camioane pe post de vaze, pline cu flori de briboi, ajungând, în cele din urmă, la un mic birou în spatele garajului unde era parcat stivuitorul. Câinele lui mic fugea înaintea lor lătrând.

Încăperea era surprinzător de ordonată, cu ferestre care dădeau spre tomberoanele de dedesubt. Avea mobilier puţin şi cam ce te-ai fi aşteptat să găseşti: un birou de metal cu un colţ ciobit; două scaune de birou pe nişte rotile cam şubrede; un dulăpior îndoit de metal pentru ţinut dosare. Dar deasupra biroului şi acoperind cele două părţi adiacente ale camerei, erau biblioteci din podea până-n tavan, pline cu cărţi. Al patrulea zid era decorat cu picturi aruncate, cele mai multe artă de drogaţi, iconografie indigenă falsă şi peisaje nordice banale cu reni şi urşi bruni, atât de proaste, încât păreau bune. Agăţată, de asemenea, pe perete era şi o coală de hârtie dictando, redând „Rugăciunea Seninătăţii", scrisă cu grijă de mână. *Dă-mi, Doamne, seninătatea să accept lucrurile pe care nu le pot schimba…*

— *Voilà,* zise Benoit, deschizându-şi braţele. *Ma bibliotheque et galerie.* Bine ai venit.

Se aşează pe scaunul de la birou. Căţeluşul, o javră cu părul sârmos care aducea destul de bine cu un terrier, sări pe unul din scaune, dar Benoit îl dădu jos, apoi şterse cu o cârpă locul, pe care i-l oferi lui Ruth. Câinele îi aruncă o privire plină de ranchiună lui Ruth şi se făcu covrig la picioarele lui Benoit.

Ruth se plimbă încet de la un raft la altul, cercetând cotoarele cărţilor. Unele titluri erau în franceză, dar multe erau în engleză, o adevărată colecţie de volume clasice, amestecate cu altele de anticipaţie, istorie şi teorie politică. Mult mai bine decât ce ar fi putut să găsească la bibliotecă.

— Toate de la groapă, spuse el mândru. Serveşte-te.

O privi cu atenţie în timp ce scotea din raft un volum de povestiri al lui Kafka.

— Semeni foarte mult cu mama ta, spuse el, în clipa în care Ruth se aşează pe scaunul din faţa lui.

Ea ridică privirea din carte, surprinsă.

— A, nu ştiai? o întrebă. Mama ta şi cu mine am fost prieteni foarte buni. Era unul dintre clienţii noştri cei mai loiali.

Atunci şi-a adus aminte. Oliver obişnuia să o aducă pe mama ei la groapă în fiecare sâmbătă dimineaţă. Era ca o întâlnire pe care o aveau stabilită şi de care mama ei nu uitase niciodată, nici atunci când tot restul lumii din jurul ei începuse să dispară.

— Masako, îi spunea Oliver tare la ureche, ca să-l poată auzi fără aparatul auditiv, pe care încetase să-l mai folosească deja. Poate ai vrea să mă însoţeşti la magazinul de donaţii sâmbăta asta.

Faţa ei se lumina cu un zâmbet mare şi ştirb. Nici dantura nu şi-o mai punea pe-atunci.

— Ei! exclama ea. Credeam că nu mai întrebi odată…

Îi plăceau chilipirurile. Crescuse pe vremea Marii Crize şi obişnuia să îşi facă cumpărăturile la magazinele second-hand de lângă casa ei, înainte să vină în Vest.

Curând după ce a ajuns pe insulă, au adus-o la magazinul de donaţii şi au lăsat-o să caute printre rafturi. Stătea în dreptul maldărelor de pulovere, uitându-se la un cardigan, când a chemat-o pe Ruth la ea.

— Unde e preţul? i-a şoptit. Lipseşte eticheta cu preţul. De unde să ştiu cât costă?

Avea vocea neliniştită. O tulburau astfel de lucruri care lipseau. Etichete cu preţuri lipsă. Amintiri lipsă. Părţi din viaţa ei lipsă.

— Nu are niciun preţ, mamă, i-a spus Ruth. E gratis. Toate astea sunt gratis.

A rămas nemişcată, uluită.

— Gratis? a repetat, privind în jur la rastelurile de haine şi rafturile cu jucării, cărţi şi obiecte de prin casă.

— Da, mamă. Gratis. De asta se cheamă magazin de donaţii.

A ridicat pulovărul.

— Vrei să zici că pot să iau ăsta. Fără să plătesc? Pur şi simplu?

— Da, mamă. Pur şi simplu.

— Vai de mine, a spus ea privind pulovărul şi dând din cap. Parcă am murit şi-am ajuns în rai.

În fiecare sâmbătă după aceea, Oliver o ducea cu furgoneta pe Masako la groapă. Parca acolo şi o ajuta să coboară din camionetă, apoi o conducea grijuliu în susul deluşorului, dincolo de terenul denivelat şi de grămezile de vechituri ruginite, până la uşa magazinului de donaţii, unde o lăsa pe mâna uneia dintre domnişoarele voluntare. Curând au început să se cunoască şi îi păstrau cele mai bune haine pe măsura ei. Când termina cu reciclatul, Oliver o lua şi o conducea înapoi până la poalele dealului, unde Benoit o aştepta să o întrebe cum au mers cumpărăturile şi dacă a găsit ceva bun. Gluma asta o făcea întotdeauna să râdă.

Când i se umpleau dulapurile şi sertarele comodei nu se mai puteau închide, Ruth scotea pe furiş lucruri de pe la fundul maldărelor şi le ducea înapoi la magazinul de donaţii, unde mama ei putea să le descopere din nou.

— Nu e drăguţă? spunea Masako, arătându-i lui Ruth o bluză pe care o adusese acasă. Sunt aşa de fericită că am găsit-o pe asta. Aveam una exact la fel, să ştii…

Benoit a râs când i-a spus povestea asta.

— Mama ta era foarte amuzantă. Probabil că ştia exact ce faci. S-a ţinut vreodată o slujbă pentru ea? Nu? Aşa credeam şi eu. Păcat.

Se aplecă în scaunul lui. Ochii lui întunecaţi sclipiră.

— Aşa, deci, ce pot să fac pentru tine? o întrebă.

Auzise deja de punga pentru congelator şi ştia totul despre conţinutul ei. Îi ceru să vadă ceasul războinicului cerului, aşa că ea şi-l scoase de la mână ca să i-l arate. Ce aveau bărbaţii cu ceasurile? Benoit scoase un fluierat prin gaura dintre dinţi, trezind câinele, care îşi înălţă capul în aşteptare. După ce termină de admirat ceasul, Ruth scoase scrisorile şi caietul studenţesc din rucsac şi le desfăcu cu grijă. Căţeluşul căscă şi se întoarse la somn.

— Scrisorile sunt în japoneză, îi explică ea, punându-le deoparte şi ridicând caietul studenţesc. Dar ăsta e în franceză.

Ezită un moment, privind mâinile lui Benoit, pătate şi bătătorite de muncă. În crăpăturile pielii sale uscate şi sub unghii i se adunase o murdărie neagră. Regreta că nu se gândise să facă o copie. Caietul subţire părea un obiect de anticariat, fragil între degetele sale groase, însă el îl manevră cu blândeţe, dând paginile acelea subţiri ca şerveţelele cu o grijă reverenţioasă, care o surprinse. Începu să citească cu voce tare:

„10 decembre 1943 – Dans notre grand dortoir, Ies soldats de Vescadron et moi, on dirait des poissons qui sechent sur un etendoir. Seule Ies nuits de pleine lune, quand le ciel est degage, me procurent assez de lumiere pour ecrire… Mes dernieres pensees, mesurees en gouttes d’encre.”

Ridică privirea spre ea.

— Înţelegi ceva din asta?

— Doar puţin, recunoscu ea. Decembrie. Ceva cu peşti şi luna plină. Şi poate ultimele gânduri ale cuiva…?

Îi zâmbi compătimitor.

— Poate îmi permiţi să-l ţin o vreme şi să ţi-l traduc?

Condescendenţa din tonul lui o irită, dar putea să treacă peste asta. Grija ei reală era siguranţa vechiului caiet. Nu voia să i-l lase, dar nici nu voia să-l jignească. Căţelul se trezise şi, simţind că întâlnirea se apropie de final, se ridică şi îşi îndesă botul în palma lui Benoit.

— În regulă, zise ea, privindu-l cum se apleacă să scarpine câinele pe cap. Crezi că o să-ţi ia mult?

Benoit ridică din umeri. Întrebările despre timp nu-şi aveau rostul pe insulă, însă apoi ochii lui negri se aprinseră din nou.

— A, spuse el. Este pentru noua ta carte?

— O, nu, răspunse ea. Sunt doar curioasă.

Părea dezamăgit. Împături la loc caietul şi se întinse deasupra mesei după ambalajul cerat şi plic. Măcar era grijuliu. Teancul de scrisori împăturite îi atrase atenţia.

— Toate astea sunt scrise de acelaşi om? întrebă.

— Nu ştiu sigur, spuse Ruth. Nu le-am citit încă. Scrierea de mână japoneză e dificilă…

Nu părea interesat de scuzele ei. Luă teancul de scrisori şi le răsfoi. Desfăcu una dintre ele şi o întinse pe masă. Câinele, plictisit să aştepte atâta, se culcă la loc.

— Nu-mi spune că poţi să citeşti şi în japoneză, întrebă Ruth.

— Sigur că nu. Pentru mine, semnele astea arată de parcă ar fi scurmat o găină în ţărână. Dar uite. Stiloul este acelaşi şi cerneala la fel.

Deschise din nou caietul studenţesc şi îl aşeză alături de scrisoare.

— Vezi? Scrisul de mână este asemănător, chiar dacă tipul ăsta scrie în limbi diferite.

Avea dreptate. Era un scris asemănător, precis şi delicat, dar plin de energie şi viaţă. Ruth se întreba cum de a putut să-i scape una ca asta.

— Ce te face să crezi că autorul este bărbat?

— Sunt sigur că e bărbat, zise Benoit, lovind cu degetul paragraful pe care îl citise mai devreme în franceză, apoi citindu-l din nou, doar că de data asta tradus în engleză.

„10 decembrie 1943 – Dormim împreună într-o încăpere mare, ceilalţi membrii ai detaşamentului şi cu mine, aşezaţi în şiruri, ca nişte peşti atârnaţi la uscat."

Se întinse pe deasupra mesei şi lovi uşurel cu degetul în cadranul ceasului.

— E doar o bănuială, dar cred că toate astea au fost scrise de războinicul ăsta al cerului.

2.

Întorcându-se acasă de la groapă, Ruth observase că vântul se înteţea din nou, aşa că s-a oprit la magazinul Golfuleţul Veveriţei ca să facă cumpărăturile şi plinul la maşină. Nu avea la ea canistra de rezervă, dar dacă rezervorul furgonetei era plin, Oliver putea să scoată cu furtunul benzină, în caz că rămânea generatorul în pană. Presupunând că generatorul mergea din nou. Norii pluteau pe cerul de deasupra munţilor, iar valurile de la gura golfului erau agitate, cu creste albe. O barcă mică de pescuit traversa către docul guvernamental. Un vultur pleşuv li se învârtea în cercuri largi pe deasupra capetelor, iar luminile de la rezervaţia Klahoose sclipeau de cealaltă parte a golfului.

Luminile de acasă erau şi ele tot aprinse. Şi-a parcat camioneta şi a descărcat lăzile de cumpărături. Trecând pe lângă grămada de lemne, auzi o cioară croncănind. Se opri să privească împrejur, întrebându-se dacă era cioara de junglă, dar nu reuşea s-o vadă. Avea oare un alt fel de croncănit? Părea speriată de ceva. O auzi din nou, mai de departe de această dată, urmată de urletul scăzut şi prelungit al unui lup, venind din direcţia golfuleţului. Şi-a continuat drumul spre casă.

Oliver, anticipând furtuna, montase deja generatorul şi era pregătit. Ruth puse cumpărăturile la locul lor, apoi

urmă şirul de prelungitoare până la etaj. Uşa biroului lui Oliver, care era de cealaltă parte a holului ei, era deschisă, aşa că aruncă o privire înăuntru. Stătea la birou, cu căştile antifonice pe cap, fluierând fals o melodie şi navigând pe internet. Lângă el, motanul dormea în vechiul scaun de birou rotativ pe care-l luaseră special pentru el de la groapă. Îi spuneau scaunul copilotului şi era locul unde-i plăcea cel mai mult să stea. De altfel, şi motanul tot de la groapă îl luaseră.

Căştile acelea care blocau orice zgomot înconjurător erau ale ei, dar i le dăduse lui Oliver când a văzut cât de mult îi plăceau, îi plăcea felul în care îi strângeau capul. Presiunea îl ajuta să gândească, zicea el, iar acum ea trebuia să ţipe ca să se facă auzită.

— Hei! a strigat ea din pragul uşii, dând din mână.

Pisica a clipit şi a deschis un ochi. Oliver a ridicat privirea şi i-a făcut şi el cu mâna.

— Ai ajuns acasă, spuse el prea tare. N-am auzit când ai intrat. Cum a mers?

Pisica, deranjată de tot zgomotul, a deschis şi celălalt ochi.

I-a făcut semn să-şi dea jos căştile.

— Scuze, spuse Oliver cu voce normală. Cum a mers?

— O să-l traducă el. E de părere că a fost scris de războinicul cerului.

— Haruki Numărul Unu. Interesant.

Împinse braţul scaunului de copilot şi îl privi pe Pesto cum se roteşte.

— Mă întreb de ce l-a scris în franceză…

— Ca să nu-l poată citi nimeni? Benoit spune că îl ţinea ascuns de ceilalţi soldaţi din detaşament.

Oliver învârtea mai departe pisica, cufundat în gânduri.

— „Ca să-şi poată păstra jurnalul în excelentă siguranţă”, spuse el.

Ruth recunoscu pe dată trimiterea. Cum de putea să-şi aducă aminte lucruri auzite întâmplător cu atâta claritate?

— „Cine să pună mâna pe un volum vechi care se cheamă À *la recherche du temps perdu,* corect?”, continuă el. Asta a scris Nao. Ea îşi ascunde jurnalul în volumul lui Proust, iar el şi-l ascunde scriindu-l în franceză. În familia asta se pare că se moştenesc jurnalele secrete în franceză.

Împinse o ultimă dată braţul de la scaunul copilotului şi îşi retrase rapid mâna în clipa în care Pesto, treaz de-a binelea şi nemulţumit, îşi avântă o labă în direcţia lui, prinzând-i degetul cu gheara.

— Au! zise Oliver şi duse degetul la gură.

— Aşa-ţi trebuie, îi răspunse Ruth.

Pisica sări din scaunul copilotului, coborî tiptil scările şi ieşi pe uşiţa de pisici.

— Am auzit lupii când intram, spuse ea. Sunt foarte aproape. O să fie vina ta dacă îl mănâncă de viu.

Oliver ridică din umeri.

— Aşa-i trebuie dacă îl prinde vreun lup. Se răzbună karma pentru toţi puii de veveriţă pe care i-a omorât.

Şi cu asta îşi puse căştile la loc pe cap, dar ea îşi dădea seama că e îngrijorat. Bun. Traversă holul spre biroul ei.

Jurnalele secrete în franceză se moştenesc în familie. Sigur că da. De ce nu făcuse şi ea legătura?

Intră în birou şi observă perniţa de meditat pe podea, apoi îi veni în minte că poate ar ajuta-o, în starea psihică în care era, să facă un pic de meditaţie *zazen* – poate i-ar îmbunătăţi memoria –, dar n-o făcu. Se aşeză la calculatorul ei şi intră pe Gmail.

Tot nu primise niciun răspuns de la profesorul Leistiko.

3.

Trecuse mai mult de o săptămână de când trimise emailul, iar acum îi veni în minte brusc un gând: oare chiar îl trimisese? Poate că-l scrisese şi uitase să apese pe SEND. Sau poate legătura nu funcţionase şi emailul nu plecase. Asemenea lucruri se întâmplau mai des decât îi

plăcea să recunoască. Şi-a verificat dosarul cu mailuri trimise. Nu, era acolo, cu data şi ora. Bun. Numără zilele din urmă. Nouă zile! Unde zburase vremea?

Cursorul pulsa cu o lipsă uniformă de răbdare. Copie e-mailul, adăugând o mică scuză pentru insistenţa ei, apoi îl trimise din nou. Nu voia să creadă că îl hărţuieşte, dar nouă zile?

Se înroşise la faţă şi îşi duse mâinile la obraji ca să-i răcorească, simţindu-se vag vinovată, dar de ce? Pentru că-l deranja pe profesor? Pentru că-şi neglija propria muncă? Pentru tot timpul pe care îl pierdea pe internet încercând să găsească indicii despre Nao? Dispariţia bruscă a „Instabilităţii eului feminin" o supărase. Era o confirmare din lumea reală pe care o aştepta şi îi scăpase printre degete. Trişa dacă voia să ştie mai multe decât scrisese fata? Lumea jurnalului devenea din ce în ce mai ciudată şi ireală. Nu ştia ce să creadă din povestea fetei cu fantoma. Oare Nao chiar credea ce scria?

Profesorul era singura ei speranţă. În timp ce fixa cu privirea pixelii agitaţi de pe ecranul ei, devenea din ce în ce mai nerăbdătoare. Starea aceasta de nervozitate îi era familiară, un sentiment paradoxal care creştea în ea când petrecea prea mult timp pe internet, de parcă se supunea unei forţe care o îndemna să continue şi în acelaşi timp o ţinea în loc. Cum să-l descrie? O bâlbâială temporală, o stare acută de epuizare, o senzaţie de precipitare şi de rămânere în urmă, simultan. Îi aducea aminte de mersul straniu, aritmie al bolnavilor de Parkinson din azilul unde mama ei îşi trăise ultimele luni din viaţă, felul în care se clătinau şi se opreau în timp ce înaintau pe holuri către sufragerie şi, în cele din urmă, către moarte. Era o senzaţie oribilă, nenaturală, înspăimântătoare, greu de pus în cuvinte, dar care, dacă ar fi încercat să o reprezinte în tipar, ar fi arătat cam aşa:

aaseSimtebâlbâitulteimporcilprecumcumbâlbâlbâlBÂLBÂIALĂCARESEARUNCĂÂNFAŢĂânTIMPFĂRĂunMOMENTsauOSECUNDĂPAUZĂ –

casăpoţisădistingioclipădeURMĂTOAREA-
crescândânintensitatedinceânce-
maitaresimaitareFĂRĂSEMNE-
DEPUNCTUAŢIEpânăcândBRUScfărăniciunfeldeăVER-
TISMENTSE…

oprește

4.

— Cred că-mi pierd minţile, spuse ea. Crezi că-mi pierd minţile?

Stăteau întinşi în pat. Oliver îşi verifica emailul pe iphone. Nu-i răspunse, dar Ruth nu părea să observe.

— Am tot avut premoniţii, continuă ea. Ţii minte visul ăla pe care l-am avut cu bătrâna Jiko? Ţi-am zis de el, nu? Primul care îmi dăduse senzaţia că e atât de real. Tasta ceva la calculatorul ei şi chiar dacă n-am văzut ce, ştiam ce scrisese.

Aşteptă câteva clipe. Cum nu primea niciun răspuns, continuă.

— Scrisese „Sus, jos, tot aia”. Apoi, mai târziu, când erau la plajă, Jiko a spus exact aceleaşi cuvinte… „sus, jos, tot aia”. Am avut visul cu o săptămână înainte să citesc despre plajă, aşa că de unde am ştiut?

— De unde ai ştiut ce? repetă Oliver.

— Păi, era ca şi când bătrâna Jiko îmi trimitea şi mie un mesaj, doar că telepatic. Crezi că e o nebunie?

— Hm, făcu Oliver.

— Mi s-a părut o premoniţie. Ce părere ai?

— Premoniţiile sunt doar nişte viitoare coincidenţe, spuse el, fără să-şi ridice privirea.

— Presupun, dar e aiurea, nu? Chestii care apar de nicăieri, cum ar fi punga resigilabilă şi toată povestea asta cu cioara japoneză. Lucruri care dispar, cum ar fi articolul. Am încercat să-l găsesc din nou, dar n-am reuşit. Şi revista? *Jurnalul metafizicii orientale*? Dispărută şi ea. Imposibil de găsit.

— Lucrurile nu dispar din senin, spuse el, scriind un mesaj cu buricele degetelor. Trebuie să fie pe undeva. Nu poţi să cauţi autorul şi să găseşti unde…

— Am încercat! Asta-i problema. Nu pot să găsesc nici măcar numele autorului. Puteam să jur că era afişat pe siteul arhivelor academice, dar când m-am întors să-l caut, nu mai era. A dispărut! Şi profesorul Leistiko nu-mi răspunde la mail. Cu cât caut mai tare, cu atât lucrurile încep să dispară. Este atât de frustrant!

— Poate cauţi prea tare… sugeră el.

— Ce vrei să zici?

— Nimic.

Atinse ecranul iphoneului şi se auzi şuieratul unui mail care tocmai fusese trimis.

— Mă asculţi sau îţi verifici mailul?

— Te ascult, verific mailul, tot aia…

— Ba nu el

— Ai dreptate, spuse el, ridicându-şi privirea de la micul ecran. OK, îmi verificam mailul şi în acelaşi timp te ascultam pe tine – şi în acelaşi timp a apărut ceva printre ştirile pe care le primesc care ar putea să fie important. Şi acum am două gânduri şi o ştire nouă care cred că sună bine. Ce vrei să auzi mai întâi?

— Ştirea aia bună, te rog.

— Tocmai am primit un mail de la un colectiv artistic din Brooklyn. Vor să publice monografia mea despre Neo-Eocen.

— Fantastic! spuse ea, dispărându-i iritarea. Cine sunt?

Oliver zâmbi cu modestie, încercând să nu arate cât de încântat era.

— Îşi spun „Prietenii Pleistocenului”.

— Uluitor.

— Este. Adică, nu e chiar perfect. Eu sunt mai mult cu eocenul, iar ei au nişte idei destul de neobişnuite. Dar mă rog, ştii, un milion sau cincizeci de milioane de ani…

— Sunt interesaţi. Asta contează.

— Da, răspunse el, părând neîncrezător. Sper doar să

nu dispară şi ei.

— N-o s-o facă. Dacă sunt de atâta timp.

— Ai dreptate. Faţă de Prietenii Pleistocenului, ăia de la *Jurnalul metafizicii orientale* sunt practic nişte amatori

— Aşa te-ai gândit tu?

— Nu.

Şi-a ridicat iphoneul ca să pot să văd şi eu.

— În primul rând, mi-a apărut chestia asta la ştiri.

Pe micul ecran era un articol din *New Science* despre o un avans recent în construcţia de qubiţi pentru calculul cuantic.

Şi-a mijit ochii pentru a citi textul mic.

— Şi?

Oliver mări fontul şi îi arătă cu degetul. Apoi observă şi ea. Numele cercetătorului umplea tot ecranul acela mic: H. Yasudani.

— Dumnezeule, strigă ea, ridicându-se în fund. Crezi că el e? Ar putea să fie, nu? Sau ar putea să fie o greşeală de tipar. Ce nebunie. Dă-mi şi mie un link pe mail. Să văd dacă pot să dau de…

— Am făcut-o deja, spuse Oliver.

Pe jumătate coborâse din pat, cu un picior în papuc, se ducea la calculatorul ei de la etaj pentru a intra pe net şi a începe căutarea.

— Nu vrei să auzi celălalt gând al meu? o întrebă.

— Sigur, spuse ea cotrobăind după ochelari.

— Mă întrebam, aşa, dacă există un element cuantic în tot ce se întâmplă.

Se aşeză la loc, lăsându-şi papucul să atârne.

— Ce vrei să zici?

— Păi, ştiu că nu mă exprim prea bine, dar mă gândesc doar că, dacă tot ce cauţi dispare, poate ar trebui să încetezi să mai cauţi. Poate mai bine ţi-ai întoarce atenţia spre ce e tangibil acum şi aici.

— Ce vrei să zici?

— Păi, ai jurnalul pe care-l citeşti. Asta e bine. Benoit traduce caietul studenţesc. E bine. Dar mai sunt şi scrisorile. Ai putea să găseşti pe cineva să te ajute cu ele.

Ruth se încruntă. Avea şi n-avea sens.

— I le-am arătat lui Ayako, dar a spus că nu poate să…

— Nu lui Ayako, zise Oliver. Arigato. Stai un pic, să verific vremea…

— Ce-are vremea a face cu asta?

— Minunat, îi răspunse. Furtuna trece exact pe lângă noi. Ar trebui să putem traversa liniştiţi mâine.

Şi-a ridicat privirea.

— Trebuie să duc generatorul ăla blestemat la service înainte să crape din nou. Ai chef de Ficăţei Bătuţi şi un sushi…?

5.

Campbell River sau Scrambled Liver, „Ficăţei Bătuţi”, cum îi ziceau locuitorii insulelor, era oraşul cel mai apropiat ca mărime de Whaletown, chiar dacă „apropiat” şi „oraş” sunt termeni relativi.

Un drum până la Ficăţei necesita două plimbări cu feribotul şi una cu maşina pe o insulă intermediară şi dura cam două ore, excluzând cozile la feribot, care pe timpul verii puteau fi interminabile. Odată ajuns acolo, nu aveai cine ştie ce distracţii la dispoziţie, nişte magazine angro şi malluri pe jumătate goale, o sală de judecată, o închisoare, un spital, o mână de second-handuri şi amaneturi, vreo două cluburi de striptease şi o fabrică de cherestea în paragină, care lăsase mulţi oameni fără slujbă când s-a închis.

Totuşi, călătoria cu feribotul era frumoasă, înaintând lent pe marea oţelită, cu păcănitul motorului pe fundal, trecând de insuliţe verzi care străluceau sub cerul mohorât. Câteodată un grup de delfini bruni se întreceau cu ambarcaţiunea, jucându-se în urma ei. În depărtare, munţii acoperiţi cu zăpadă se înălţau deasupra norilor de ceaţă joasă.

Nu se duceau în oraş pentru peisaj, însă. Aveau

motive practice care ţineau de viaţa de zi cu zi pentru aceste călătorii, cum ar fi vizite la spital sau reparaţii la maşină, să-şi facă asigurare sau să se aprovizioneze cu cele esenţiale. Făcea parte din tradiţia localnicilor de pe insulă să afişeze un soi de durere acută şi să se cutremure la gândul că-şi părăsesc paradisul şi trec în realitatea sumbră, dar necesară, a Ficăţeilor.

Ruth, însă, se bucura de călătoriile în oraş. Pentru ea, Campbell River era reconfortant. Îi plăcea să facă cumpărături, iar dacă petreceau noaptea acolo puteau să cineze la un restaurant cu specific, chiar dacă în comparaţie cu Manhattanul, aici n-aveau prea multe alegeri: două bufeturi chinezeşti, un restaurant thailandez şi unul cu sushi japonez, care se chema Arigato Sushi.

Bucătarul era un fost mecanic auto pe nume Akira Inoue, care emigrase cu soţia sa, Kimi, din Okuma, prefectura Fukushima. Akira practica pescuitul sportiv şi îşi adusese familia pe coasta din British Columbia pentru pescuitul de somoni, cunoscut în toată lumea, înainte să ajungă pe cale de dispariţie. Şi-au deschis restaurantul, alegând numele Arigato pentru a-şi exprima recunoştinţa faţă de Canada, pentru că le-a oferit un stil de viaţă plăcut, în schimbul căruia munciseră amândoi din greu ca să şlefuiască paletele gustative ale vecinilor lor din Campbell River. Îşi crescuseră fiul aici şi îl trimiseră la Universitatea din Montreal, dar acum că îmbătrâneau, iar sezoanele de pescuit somon se aflau în declin, Kimi reuşise în sfârşit să-l convingă pe Akira să vândă Arigato Sushi şi să se retragă în oraşul lor de baştină din Japonia. Catastrofa de la reactorul nuclear Daiichi din Fukushima schimbase totul. Peste noapte, Okuma se transformase într-un deşert radioactiv, iar acum Akira şi Kimi erau prizonierii Ficăţeilor.

— Okuma nu era cine ştie ce, spunea Kimi. Dar este oraşul nostru natal. Acum nimeni nu mai poate trăi acolo. Prietenii noştri, familia, toată lumea a trebuit să fie evacuată. Să-şi părăsească locuinţele. Să lase totul în urmă. Nici măcar să-şi spele vasele n-au mai apucat. Ne-

am invitat rudele să vină aici. Le-am spus că în Canada viaţa este foarte paşnică. Nu sunt arme. Dar nu vor să vină. Pentru ei, aici nu este acasă.

Restaurantele se închideau devreme în oraş şi Kimi luase o pauză de la spălatul în bucătărie pentru a sta cu Ruth şi Oliver la tejgheaua cu sushi, în timp ce Akira îşi curăţa cuţitele şi scotea peştele din galantare. Fiul lor, Tosh, absolvise Universitatea Megill şi lucra acum în Victoria, dar în weekenduri venea deseori cu maşina să-şi ajute tatăl, luându-i locul în spatele tejghelei.

— Dar pentru tine aici este acasă? l-a întrebat Ruth pe Tosh.

— Te referi la Canada sau la Campbell River? zise Tosh, părând amuzat.

Era vin băiat înalt, tăcut, cuviincios, care terminase ştiinţe politice.

— Canada, da. Montreal, sigur. În Montreal m-am simţit ca acasă. Victoria, mai puţin. Campbell River, eh, nu prea.

— Şi tu? o întrebă Ruth pe Kimi.

Kimi ezită, aşa că răspunse Akira în locul ei.

— Nu i-a plăcut niciodată pescuitul.

Apoi făcu un semn din cap spre Ruth.

— Dar tu?

Ruth scutură din cap.

— Nu ştiu, spuse. Nu ştiu ce-i aia să te simţi ca acasă.

Akira smulse o fâşie lungă de plastic de împachetat şi o întinse peste o halcă strălucitoare de ton roşu aprins.

— Cred că tu eşti fată mai de oraş. Dar tu…

Se aplecase peste bar ca să-i umple păhărelul de sake lui Oliver, apoi şi-a ridicat paharul pentru un toast.

— Tu eşti băiat de ţară. Ca mine. Campbell River ne-ajunge, eh?

Fiind lângă ea, Ruth simţi că Oliver ezită, dar apoi îşi ridică şi el paharul.

— În cinstea Ficăţeilor, zise el.

Se făcea târziu. Ruth şi-a luat în braţe rucsacul şi a

scos scrisorile. Le explicase problema ei mai devreme, iar Kimi s-a învoit s-o ajute. Acum Ruth se uita la Kimi, în timp ce aceasta ştergea tejgheaua, înainte să accepte scrisorile cu ambele mâini şi cu o mică plecăciune.

— Da, spuse Kimi privind atentă plicul de deasupra. Este scrisul unui bărbat. Adresa este din Tokyo. Data poştală este *Showa 18.*

Numără pe degete.

— Asta înseamnă 1943. Data anulării nu este la fel de clară, dar s-ar putea să fie din Tsuchiura. Exista acolo o bază navală, deci poate ai dreptate, era un soldat.

Deschise scrisoarea şi o întinse în faţa lor pe tejghea, îndreptând cu grijă marginile. Tosh veni de pe cealaltă parte a tejghelei pentru a se apleca peste umărul ei.

— Este un scris de mână foarte frumos, spuse ea. De modă veche, dar pot să-l citesc. Îl voi traduce, dar te rog să îmi ierţi engleza stricată. Trăiesc aici de douăzeci de ani şi totuşi…

Tosh îşi lăsă mâna pe umărul ei şi o strânse uşor.

— Fără scuze, mamă, zise el. Nu pot să citesc în japoneză, dar te voi ajuta cu engleza.

Akira râse scurt.

— Da, spuse şi el. Fără scuze. Acum avem mult timp să exersăm.

Au petrecut noaptea la motelul Deasupra Valurilor, iar a doua zi dimineaţa au luat o cafea şi brioşe şi au ajuns la terminal la timp pentru a prinde primul feribot către casă. La ora aceea nu prea era trafic – doar trei vehicule pe banda cu destinaţia insulei lor. Unul din membrii echipajului de pe feribot, un băieţandru vânjos din Campbell River în pantaloni scurţi, s-a apropiat de ei şi a stat în faţa maşinii lor, aşteptând să le facă semnul pentru îmbarcare. Aruncă o privire la maşinile de pe bandă şi le transmise prin staţie celor de pe punte numărul lor.

— Trei pentru Insula Fanteziei, mormăi el în staţie.

Ruth avea geamul coborât şi hrănea vrăbiile cu firimituri de brioşă.

— Ai auzit? îl întrebă pe Oliver, care citea un număr

vechi din *New Yorker* pe scaunul din dreapta ei.

— Ce să aud?

— Ce-a zis tipul de pe feribot.

— Nu. Ce-a zis?

— Trei pentru Insula Fanteziei.

Oliver s-a uitat pe geam la băieţandru.

— Hai că-i bună.

— De unde ar putea să ştie? E prea tânăr să-şi mai aducă aminte spectacolul.

Oliver zâmbi.

— Poate. Dar ştie insula.

Nao
1.

Nu eram sigură dacă să-i zic sau nu lui Jiko despre întâlnirea cu fantoma lui Haruki nr. 1. În primul rând, mi-era teamă că s-ar putea să o întristeze, dacă nu o vizitase şi pe ea? Poate că mă vizitase doar pe mine, pentru că sunt o *ikisudama*? Şi dacă afla, apoi trebuia să mărturisesc cum am dat-o în bară, fiindcă nu-i pusesem nicio întrebare bună şi nu-l făcusem să se simtă bine-venit. Probabil există un fel anume în care se presupune că tratezi fantomele, lucruri pe care trebuie să le zici şi cadouri speciale pe care trebuie să le oferi. Poate Jiko s-ar supăra pe mine pentru că n-am făcut ce trebuia, dar eu de unde era să ştiu?

Sau poate ar crede că o mint. Poate ar crede că am inventat toată povestea asta pentru a ascunde faptul că i-am cotrobăit prin altar şi că am spart rama fotografiei şi am furat scrisoarea. Până în ziua următoare, începusem să cred şi eu că inventasem totul – şi oricum, nu era ca şi cum avusesem prea multe ocazii să stau de vorbă cu ea, aşa că m-am decis mai bine să aştept şi să văd dacă nu cumva se întoarce Haruki nr. 1.

În dimineaţa ceremoniei *osegaki,* m-am trezit devreme şi m-am furişat afară pe poarta templului. Era încă întuneric afară, dar lămpile erau aprinse în bucătărie şi puteam să le aud pe Muji şi pe câteva dintre călugăriţele

care veniseră să ajute. Ştiam că, dacă m-ar fi văzut, m-ar fi pus şi pe mine la treabă, aşa că m-am mişcat în foarte mare linişte. M-am dus şi m-am aşezat pe treptele reci de piatră de lângă poartă, ascunsă pe jumătate în spatele uneia dintre coloanele uriaşe. Era un pic ciudat şi cam umed, exact cum te-ai

gândi că i-ar plăcea unei fantome, aşa că am început să-mi fac speranţe.

— *Haruki Ojisama wa irasshaimasu ka?*[132] am şoptit.

Dar singura persoană care a răspuns a fost Chibi, pisoiul, care nici nu e o persoană de fapt.

Am încercat din nou.

— *Haruki Ichibansama…?*[133]

Şi atunci am auzit un zgomot, un soi de murmurat şi un clefăit dispreţuitor, iar când mi-am coborât privirea în josul treptelor, am văzut un monstru spectral urcând spre mine. Arăta ca o omidă gigantică, maro cu gri. *Tatari!* m-am gândit. Atacul spiritelor! Am sărit în picioare şi am fugit în spatele coloanei înainte să mă vadă, ţinându-l strâns pe Chibi ca să nu sară.

Monstrul avea pete albe şi nişte umflături ţuguiate, multe-multe picioare întinse în lateral şi se mişca stângaci, ca un val, ridicându-se şi apoi coborându-se în susul treptelor de piatră. L-am privit, încercând să-mi dau seama ce este. Era prea lent ca să fie înspăimântător, aşa că la început am crezut că poate este vreun dragon bătrân şi jalnic. Câteodată templele au dragoni şi, pentru că Jiko era atât de bătrână, poate că şi dragonul ei era la fel. Dar când s-a apropiat, mi-am dat seama că nu este un dragon, nici măcar o omidă monstruoasă. Era doar un şir lung de oameni foarte bătrâni din *danka* şi, priviţi de deasupra, spinările lor rotunde şi cocoşate şi capetele albe ce se clătinau arătau exact ca un corp de omidă, iar braţele şi bastoanele lor arătau ca nişte picioare întinse, căţărându-se prin întuneric.

132 *Haruki Ojisama wa irasshaimasu ka?*— Unchiule Haruki, eşti aici?

133 *Haruki Ichibansama?*— Domnule Haruki Numărul Unu?

Am fugit înapoi la templu să dau de veste că sosesc invitaţii şi brusc a început agitaţia – Muji alerga de colo-colo, făcea plecăciuni şi le arăta oamenilor drumul spre încăperea unde se afla altarul. De cealaltă parte faţă de altarul principal pentru Shaka-sama, ridicaserăm un altar *osegaki* special pentru fantomele flămânde, iar bătrâna Jiko stătea într-un scaun aurit, cum nu mai văzusem. Se auzeau o groază de cântări şi de rugăciuni şi erau oferite beţigaşe parfumate, apoi Jiko şi-a desfăcut pergamentul şi a început să citească numele celor morţi. Înşiruite pe listă erau numele rudelor şi prietenilor celor veniţi din *danka,* iar lista era foarte lungă şi vocea lui Jiko zumzăia încetişor. Încăperea era liniştită, iar aerul fierbinte, nu se auzea şi nu se mişca nimic altceva, cu excepţia numelor, şi era destul de plictisitor, dar exact în clipa în care începusem să aţipesc, s-a întâmplat ceva ciudat. Poate că eram pe jumătate adormită sau visam, dar mi s-a părut că numele sunt vii, de parcă pur şi simplu ar fi prins viaţă şi pluteau prin încăperea altarului şi nimeni nu trebuia să se simtă trist sau singur sau să-i fie frică de moarte, pentru că numele erau acolo. Era un sentiment plăcut, mai ales pentru bătrânii care ştiau că urmau să fie şi ei curând nişte nume pe o listă, iar când Jiko a terminat în sfârşit de citit, toţi s-au ridicat pe rând şi au oferit tămâie, lucru care iar a durat mult, însă a fost destul de drăguţ.

Prin urmare, am avut parte de o ceremonie lungă, însă nu m-a deranjat câtuşi de puţin – călugăriţele şi călugării aflaţi în vizită le-au ajutat pe Jiko şi Muji cu cântatul, cu clopotele şi cu restul ceremoniilor, iar eu am apucat să bat la tobă. Muji mă învăţase să cânt şi exersam de săptămâni întregi. Nu ştiu dacă ai cântat vreodată la o tobă, dar dacă nu, chiar ar trebui, pentru că în primul rând te simţi bine când baţi în ceva cu un băţ cât poţi de tare, iar în al doilea rând scoate un sunet fantastic.

Toba de la templu e mare cât un butoi şi aşezată pe o platformă de lemn înaltă. Când cânţi, trebuie să stai în picioare dinaintea tobei, cu faţa spre pielea întinsă în care urmează să baţi, încercând să-ţi controlezi respiraţia, care

ţi-o ia razna din cauza emoţiilor. Călugării şi călugăriţele cântă lângă altarul cel mare şi tu asculţi atent să nu pierzi semnalul, care se apropie şi se apropie. Apoi, fix la momentul potrivit, tragi aer în piept, ridici beţele, îţi tragi braţele înapoi şi *buumBUUMBUUMBUUMB UUM...*

...BUUM!

Trebuie să nimereşti momentul precis şi, chiar dacă mi-a fost frică să n-o dau în bară în faţa atâtor oameni, cred că m-am descurcat destul de bine. Îmi place foarte mult să bat la tobă. Când o fac, sunt conştientă de cele şaizeci şi cinci de momente despre care Jiko susţine că se succed atunci când pocneşti din degete. Vorbesc serios. Când baţi la tobă, poţi să auzi când *BUUM*-ul vine chiar şi o fracţiune de secundă prea târziu sau prea devreme, pentru că întreaga atenţie ţi-e concentrată asupra liniei subţiri ca o lamă dintre tăcere şi zgomot. În cele din urmă, mi-am atins scopul şi am reuşit să-mi înţeleg obsesia din copilărie pentru noţiunea de ACUM sau *NOW,* pentru că exact asta face o tobă. Când baţi la tobă, creezi momentul prezent, în care tăcerea devine un sunet viu şi uriaş, încât simţi că inspiri norii de pe cer şi inima ta este ploaia şi tunetul.

Jiko spune că ăsta e un exemplu de fiinţă a timpului. Sunetul şi ne-sunetul. Tunetul şi tăcerea.

2.

După ce s-au terminat ceremoniile *osegaki,* am dat o petrecere pentru invitaţi, iar eu am ajutat cu servitul mâncării, ceea ce a fost odios, pentru că sunt aşa o fată nepricepută, că nici măcar nu-mi vine să mai povestesc. Până la urmă, Muji, care era moartă de oboseală, s-a săturat şi m-a trimis cu alte treburi, nu mai ţin minte ce, şi aşa s-a întâmplat să trec pe lângă biroul lui Jiko şi să observ că uşa glisantă era deschisă. Arăta ca şi când intrase cineva. Îmi făceam încă griji în legătură cu rama fotografiei şi cu scrisoarea, aşa că m-am dus să mă uit.

Camera era întunecată, însă lumânările de pe altarul familiei erau aprinse şi un bătrân stătea îngenuncheat în faţa lui. Cu spatele îndoit şi mâinile împreunate dinaintea chipului. A făcut o plecăciune, atingând podeaua cu capul, apoi s-a ridicat şi a înaintat spre altar târşâindu-şi picioarele. Avea trupul slab, scheletic, iar costumul cu care era îmbrăcat părea să-i atârne de pe oase. În jurul umărului purta un fel de eşarfă decorată cu câteva rânduri de medalii, lăsându-ţi astfel impresia că trebuie să fi fost soldat la viaţa lui. S-a apropiat de altar şi a aprins un beţigaş parfumat în chip de ofrandă, pe care l-a atins de frunte, apoi s-a întins în faţă spre vas şi vârful tremurător al cenuşii fierbinţi arăta ca un licurici mititel, legănându-se în întuneric.

S-a îndepărtat târşâindu-şi picioarele şi a îngenuncheat la locul său din faţa altarului, rămânând aşa o vreme. Din când în când, îşi împreuna mâinile, ţinându-şi strâns mărgelele juzu, şi i se mişcau buzele. Alteori se oprea şi asculta un moment, apoi începea din nou să murmure. L-am privit o vreme, după care am observat că era şi Jiko în cameră, îngenuncheată într-un colţ întunecat de lângă bibliotecă, cu ochii închişi, de parcă aştepta ca bătrânul să termine ce făcea el acolo. Desigur, eu eram un pic derutată şi îmi era teamă să nu observe cineva rama de la fotografie spartă sau faptul că lipseşte scrisoarea, dar chiar în clipa în care mă hotărâsem s-o şterg de acolo, am auzit un zgomot în spatele meu – o uşă glisantă veche deschizându-se, cineva dregându-şi vocea.

Primul lucru pe care au vrut să-l învăţăm a fost cum să ne sinucidem.

Cuvintele erau rostite încet, cu claritate. Am privit puţin în jur şi nu era nimeni, doar soarele după-amiezii târzii aruncând umbre de-a lungul grădinii şi pâlcurile de bambus foşnind în vânt. Am recunoscut vocea, însă.

Poate ţi se pare ciudat? Eram soldaţi şi, înainte să ne arate cum să ne ucidem duşmanii, ne-au învăţat cum să ne omoram.

Un vânticel a adiat prin grădină, făcând apa iazului

să tremure.

O libelulă care se odihnea prin preajmă şi-a luat zborul.

— Dumneata eşti? am şoptit cât de blând am putut. *Haruki Ojisama…?*

Ne-au dat puşti. Ne-au arătat cum să apăsăm cu degetul mare de la picior pe trăgaci. Cum să ne fixăm vârful ţevii sub maxilar ca să nu alunece…

Mâna mi s-a ridicat în dreptul feţei, iar degetele mi-au atins uşor partea de sub bărbie.

Aici.

Degetele mi s-au aranjat singure în forma unei arme, degetul mare întins, arătătorul şi cel mijlociu apăsând în locul de sub maxilar. Nu puteam să mă mişc.

Aşa. Trebuia să ne omorâm, decât să ne ia prizonieri Meriken[134]*. Ne-au obligat să exersăm şi să tot exersăm, iar dacă ezitam sau nu ne ieşea, ofiţerii ne trăgeau şuturi şi ne băteau cu bastoanele până căzeam laţi pe jos. Mă rog, ne băteau oricum, nu conta dacă o făceam bine sau rău. Doar ca să ne formeze spiritul de luptători.*

A râs, un chicotit fantomatic.

Mâna mi s-a lăsat moale pe lângă corp.

Apoi vântul s-a potolit, iar aerul a devenit nemişcat şi tăcut, în cameră, bătrânul stătea în continuare îngenuncheat şi puteam să-mi dau seama după cum îi atârna capul spre pământ, ca o lalea ruptă, că plângea. Jiko era tot acolo, în colţ, cu ochii închişi, aşteptând cu răbdare, şi pentru prima dată am auzit slab sunetul ritmat al mărgelelor ei *juzu,* păcănitul micilor ei binecuvântări. Când vocea a vorbit din nou, aproape n-o mai auzeam.

Cutia aceea de pe altar. De lângă fotografii. O vezi?

Pe altar era o cutie înfăşurată într-o pânză albă. O vedeam acolo în fiecare zi. Arăta ca un cadou.

— Da.

Ştii ce se află înăuntru?

Într-o zi o ajutam pe Muji să cureţe altarul şi am pus aceeaşi întrebare. Mi-a spus că cutia conţinea rămăşiţele

134 *Meriken* – americani.

lui Haruki nr. 1, dar când m-am gândit mai bine, nu avea niciun sens. Cuvântul pe care l-a folosit a fost *ikotsu*[135] dar dacă Haruki nr. 1 a murit prăbuşindu-se cu avionul său kamikaze asupra unei nave de război, cum de mai existau oase rămase? Vreau să spun, chiar şi dacă mai rămâneau, cine să le fi cules? Şi de unde? De pe fundul oceanului? însă Muji nu a vrut să-mi mai răspundă la întrebări, iar eu nu puteam s-o întreb pe Jiko, pentru că nu ar fi fost politicos să o tulbur. Era oare o întrebare potrivită pentru o fantomă?

— Cred… sunt *ikotsu* ale dumitale, nu? Asta mi-a spus Muji, dar nu are sens…

Am auzit din nou zgomotul de mai devreme, cum face o uşă veche de lemn când se clatină în bătaia vântului.

Fără sens. Fără niciun sens…

Apoi a dispărut. Nu mă întreba de unde am ştiut. Puteam să-mi dau seama din cauza absenţei. Era cald, dar eu tremuram, mi se ridicaseră firele de păr de pe braţe şi îmi era teamă că îl enervasem din nou cu întrebările mele tâmpite. În cameră, soldatul bătrân scosese o batistă mare din buzunar şi îşi ştergea ochii, apoi s-a răsucit încet pe genunchi, astfel încât să stea cu faţa la Jiko, şi cei doi şi-au făcut o plecăciune. A durat o eternitate până au reuşit să se ridice după toate plecăciunile, iar eu am profitat de asta ca s-o şterg de acolo.

3.

Obonul a durat în total patru zile şi a fost o perioadă agitată pentru cele câteva călugăriţe. După ce s-a terminat *osegaki* şi au plecat toţi vizitatorii, bătrâna Jiko, Muji şi cu mine am început să facem turele pe la casele din *danka,* pentru a ţine slujbe budiste în faţa tuturor altarelor de familie. În vremurile de odinioară, obişnuiau să meargă pe jos la toate casele, dar când Jiko a împlinit în cele din urmă o sută de ani, a spus că e în regulă să meargă cu maşina.

135 *Ikotsu* – rămăşiţe ale incinerării; literal, termenul este format din „oase” şi „lăsate în urmă”.

Muji a trebuit să-şi ia permisul de conducere, lucru foarte dificil şi costisitor în Japonia, care durează mult timp, chiar dacă eşti un şofer priceput, ceea ce nu se poate spune despre Muji. De fapt, nu prea se descurcă deloc cu şofatul. Templul are o maşină veche, donată de cineva din *danka,* şi eu am stat în faţă, lângă Muji, iar Jiko a stat în spate. Muji strângea volanul cu ambele mâini atât de tare, că i se albeau încheieturile şi conducea foarte aplecată, aproape atingând parbrizul cu nasul. A înecat maşina de două ori încercând s-o pornească, iar când a reuşit s-o facă să meargă, era atât de agitată, că apăsa într-una pe frână. Puteam să înţeleg de ce. Drumurile de munte au multe curbe şi sunt foarte strâmte, astfel încât, de fiecare dată când vedeam că se apropie altă maşină, ea trebuia să treacă pe marginea inexistentă a drumului ca să aibă amândouă loc. Şi de câte ori se întâmpla asta, bătrâna Muji făcea plecăciuni politicoase către celălalt şofer, mişcându-şi capul în sus şi-n jos şi aproape sărind cu maşina de pe munte. Nu mi-a mai fost niciodată în viaţă atât de frică. La un moment dat, m-am întors în spate spre Jiko, gândindu-mă că face un infarct sau ceva, dar ea dormea dusă. Nu ştiu cum reuşeşte. Odată ajunse la casa enoriaşului, nu prea aveam cu ce să le ajut, aşa că de cele mai multe ori stăteam pe-afară şi vorbeam cu pisicile oamenilor.

Încă mai aveam scrisoarea lui Haruki nr. 1 în buzunar. Împrumutasem deja dicţionarul *kanji* al bătrânei Jiko de pe biroul ei şi o citisem aproape în întregime, în afară de câteva cuvinte pe care nu le înţelegeam. Noaptea mă furişam afară pe porţile templului şi aşteptam într-un nor de licurici, sperând să mai vină o dată. Dar nu a mai făcut-o.

4.

După Obon, am rămas doar noi trei din nou, dar până să revenim la rutina noastră, vacanţa de vară se terminase şi eu mai aveam doar câteva zile înainte să vină tata şi să

mă ia acasă. Eram cam dezumflată, aşa că Jiko şi Muji s-au decis să organizeze o mică petrecere de rămas-bun pentru mine. Nu că m-aş da în vânt după petreceri, dar am hotărât să facem pizza, care a ieşit destul de prost, pentru că niciuna dintre noi nu ştia să facă blatul, însă nu ne-a deranjat. Am mâncat ciocolată la desert, pentru că bătrânei Jiko îi place foarte mult ciocolata, şi ne-am decis să cântăm şi nişte karaoke[136]. A fost ideea lui Muji. Cineva din *danka* ne dăduse deja un computer vechi şi ne ajutase să ne conectăm la internet, aşa că eu am găsit un site bunicel de karaoke, de unde puteai să descarci melodii şi, chiar dacă n-aveam microfon, am putut să cântăm şi să dansăm şi să facem multă gălăgie. Am cântat cu rândul, apoi am votat ce melodie cântase cel mai bine fiecare.

Cea mai de succes interpretare a mea a fost o piesă clasică mai veche a Madonnei, „Material Girl”, şi mi-am făcut numărul de dans pe *engawa,* încadrată de uşile glisante, care arătau ca o scenă. Am tradus cuvintele pentru Jiko, căreia toată bucata i s-a părut foarte amuzantă. Muji a cântat o piesă de R. Kelly numită „I Believe I Can Fly”, dar la cum o cânta ea, suna de parcă spunea „I Bereave I Can Fry”, lucru care m-a amuzat teribil. Dar Jiko a câştigat premiul pentru cel mai tare şlagăr al serii cu „Impossible Dream”, care e o melodie dintr-un musical de pe Broadway mai vechi. Nu prea gust musicalurile vechi de pe Broadway, dar lui Jiko i-a plăcut foarte mult melodia şi, chiar dacă vocea ei nu mai e atât de puternică, a cântat-o punând mult suflet. E o piesă sentimentală despre cum e în regulă să ai ţeluri imposibile, pentru că, dacă îţi urmezi steaua de neatins, indiferent cât de departe ar fi sau cât de lipsită de speranţă, inima ta o să fie împăcată când vei muri, chiar dacă s-ar putea să cazi victimă batjocurii şi să ai corpul acoperit de cicatrici, ca mine, câtă vreme eşti încă în viaţă. Am putut să mă identific cu versurile acelea, iar vocea tremurată şi îmbătrânită a lui Jiko era minunată de ascultat. Chiar a

136 Karaoke – literal, termenul este format din „gol” şi „orchestră” (*oke* – abr. De la *okesutora,* „orchestră”).

cântat-o din tot sufletul şi mă gândesc că poate a făcut-o pentru mine.

În noaptea aceea, a venit în camera mea să-mi spună noapte bună, alunecând pe verandă şi pe uşile glisante ca o adiere din grădină, atât de tăcută, încât nu am auzit-o apropiindu-se. A îngenuncheat lângă saltea şi şi-a pus mâna pe fruntea mea. Mâna ei bătrână era uscată, rece şi uşoară, iar eu am închis ochii şi în secunda următoare m-am trezit că-i spun totul despre fantoma lui Haruki nr. 1, cum m-a vizitat pe treptele templului în prima noapte de Obon, dar a plecat pentru că nu m-am putut gândi la subiecte interesante de conversaţie şi, în schimb, i-am cântat o şansonetă franţuzească idioată. Şi despre cum m-am simţit atât de proastă şi lipsită de respect, încât m-am dus la fotografia lui de pe altar ca să-mi cer scuze şi, în timp ce ţineam fotografia, faţa lui a părut să capete viaţă, iar apoi am stricat rama şi aşa a căzut scrisoarea lui, pe care am luat-o. După aceea l-am implorat să se întoarcă şi, când a făcut-o, mi-a povestit despre vremea când era soldat şi ofiţerii obişnuiau să-l bată ca să-i întărească spiritul de luptător şi mi-a arătat cum să mă împuşc în gât folosindu-mă de degetul mare de la picior, decât să fiu luată prizonieră de *Meriken.* Apoi a plecat din nou şi nu l-am mai văzut niciodată.

Aveam ochii închişi şi era ca şi când aş fi vorbit cu mine însămi în întuneric sau poate nici măcar nu vorbeam, ci doar mă gândeam. Puteam să simt mâna lui Jiko pe frunte, trăgându-mi gândurile afară din minte şi ţinându-mă în acelaşi timp cu picioarele pe pământ, astfel încât să nu-mi pot lua zborul. Asta e alta dintre superputerile bătrânei Jiko. Poate să extragă o poveste din oricine şi câteodată nici nu trebuie să deschizi gura, pentru că e în stare să audă gândurile care-ţi trec prin mintea nebună înainte ca vocea ta să le găsească. De cum mi-am terminat povestea, am deschis

ochii şi ea şi-a retras mâna. Părea să privească undeva în depărtare, în grădină, unde broaştele cântau în

iaz. Iar şi iar, vocile lor orăcăitoare se umflau ca un val, apoi amuţeau.

— Da, a spus. Aşa erau antrenaţi. Erau soldaţi studenţi şi foarte isteţi. Militarii îi dispreţuiau. Îi hărţuiau şi îi băteau în fiecare zi. Le-au rupt oasele şi le-au strivit spiritele.

Cuvântul pe care l-a folosit a fost *ijime* şi, auzindu-l, m-am simţit brusc foarte mică. Eu şi colegii mei tâmpiţi de clasă. Micile mele înţepături, îmbrânceli şi împunsături. Credeam că ştiu totul despre *ijime* şi, cu toate astea, se pare că nu ştiam nimic, de fapt. Mi-era ruşine, însă voiam să ştiu mai multe.

— Dar nu le-a mers, nu-i aşa? am întrebat. Nu i-au strivit spiritul de luptător lui Haruki Ojisama, nu-i aşa?

Jiko a clătinat din cap.

— Nu, a spus, nu cred că au făcut-o.

M-am mai gândit puţin.

— Americanii erau inamicii, am spus. E aşa ciudat. Eu am crescut în Sunnyvale. Asta înseamnă că sunt o inamică?

— Nu, nu înseamnă asta.

— Tu îi urăşti pe americani?

— Nu.

— De ce nu?

— Eu nu urăsc pe nimeni.

— I-ai urât, înainte?

— Nu.

— Haruki i-a urât? De asta a vrut să fie pilot kamikaze?

— Nu. Haruki nu a i-a urât niciodată pe americani. El ura războiul. Ura fascismul. Îi ura pe cei din guvern şi politica lor hărţuitoare de imperialişti, capitalişti şi exploatatori. Ura ideea de-a omorî oameni pe care nu putea să-i urască.

Nu avea niciun sens.

— Dar în scrisoare spunea că-şi dă viaţa pentru ţara lui. Şi nu poţi să fii pilot kamikaze fără să omori oameni, nu?

— Nu, însă scrisoarea era doar pentru ochii lumii. Nu are nimic de-a face cu ce simţea el cu adevărat.

— Păi şi de ce s-a dus în armată?

— N-a avut de ales.

— L-au forţat să meargă?

A dat din cap.

— Japonia pierdea războiul. Au recrutat toţi bărbaţii. Doar studenţii şi copiii mici mai rămăseseră. Haruki avea nouăsprezece ani când i-a venit înştiinţarea care îl convoca să se prezinte la luptă, ca patriot şi războinic japonez. Când mi-a arătat-o, am plâns, însă el doar zâmbea. „Eu", zicea, „un *războinic.* Ca să vezi!"

O singură broască a orăcăit, apoi încă una. Cuvintele lui Jiko cădeau ca nişte pietre în tăcerea dintre noi.

— Făcea singur glume pe seama lui, înţelegi. Era un băiat amabil, atât de blând şi mucalit. Nu era genul războinic.

Glasurile broaştelor începeau să se adune şi să crească. Jiko a vorbit în continuare – acum cuvintele ei erau uniforme, ca un ritm susţinut de tobe, dincolo de orăcăielile stridente.

— Era spre sfârşitul lui octombrie. Se organizase o paradă. Douăzeci şi cinci de mii de studenţi recrutaţi mărşăluiau spre fortul de lângă templul Meiji. Le-au fost date puşti pe care să le ducă pe umeri, ca nişte copii care se joacă de-a soldaţii. Cădea o ploaie rece, anostă, iar roşul şi auriul altarului păreau de prost gust, nişte culori mult prea aprinse. Timp de trei ore, băieţii au stat drepţi şi noi am stat acolo împreună cu ei, ascultând cuvintele şi frazele alese pentru a lăuda patria.

Unul dintre băieţi, colegul lui Haruki, a ţinut un discurs. „Noi, desigur, nu ne aşteptăm să ne întoarcem vii", a spus. Ştiau că aveau să moară. Auziserăm cu toţii despre sinuciderea în masă a soldaţilor într-un loc numit Attu. *Gyokusai*[137] i se zicea. Nebunie, dar în momentul

137 *Gyokusai* – atac sinucigaş, atac al valului uman. Literal, „spărgându-se ca o bijuterie", după o zicală chinezească din secolul VII, „Un om mare trebuie să moară ca o bijuterie spartă, decât să

acela nu mai erau de oprit. Prim-ministrul era acolo. Tojo Hideki. Nu e adevărat ce-am zis mai devreme, pentru că pe el l-am urât. Era un criminal de război şi, după război, l-au spânzurat. Am fost atât de fericită. Am plâns de fericire când am auzit că e mort. Apoi m-am ras în cap şi am făcut un jurământ să încetez să mai urăsc.

Corul broaştelor a tăcut.

— Băiatul acela care a ţinut discursul a supravieţuit, a continuat. În fiecare an, de Obon, vine aici şi îşi cere iertare.

Mi-a luat o secundă să înţeleg.

— Vrei să zici, bătrânul acela?

Ea a dat din cap.

— Nu mai e un băiat acum. Fiul meu ar fi fost şi el bătrân, dacă ar fi supravieţuit. E greu să mi-l imaginez.

Eu stăteam întinsă pe spate şi mi-am adus aminte de faţa soldatului bătrân. Am încercat să mi-l imaginez cum arăta în tinereţe, să-mi dau seama dacă semăna cu fantoma tânărului Haruki. Imposibil.

— Au fost cei mai buni studenţi ai noştri. Erau *la creme de la creme.*

Bătrâna Jiko folosise cuvintele franţuzeşti, pronunţându-le în japoneză, dar am înţeles ce-a vrut să zică. Ochii ei, umbriţi de goliciune, priveau în trecut. Îmi era teamă să nu o tulbur, dar trebuia să ştiu.

— Îmi pare rău că am luat scrisoarea, am spus. O s-o pun la loc.

A dat din cap, dar nu ştiu dacă m-a auzit de fapt.

— Ce e în cutie? am întrebat.

Întrebarea a părut s-o aducă înapoi pentru o clipă.

— Ce cutie?

— Cea de pe altarul familiei.

O umbră i-a căzut peste faţă. Poate era un nor trecând prin faţa lunii sau poate mi-am închipuit eu.

— Nimic.

— Cum adică nimic? am întrebat, iar când nu mi-a răspuns, am continuat. Vrei să zici că e goală?

---

trăiască mai departe ca o lespede neştirbită”.

— Goală, a repetat ea. *So desu ne.*

M-a privit de parcă eram doar o amintire pe cale să pălească.

— Iartă-mă, dragă Nao. Vorbesc într-una. Trebuie să te odihneşti.

— Nu, am protestat. Îmi plac poveştile tale! mai spune-mi!

A zâmbit.

— Viaţa e plină de poveşti. Sau poate că viaţa nu-i decât o serie de poveşti. Noapte bună, draga mea Nao.

— Noapte bună, draga mea Jiko, i-am răspuns.

În lumina lunii, părea obosită şi bătrână.

5.

Ziua următoare, a venit tata să mă ia, dar înainte să ajungă, m-am întors în biroul lui Jiko o ultimă dată. Îi promisesem că voi pune scrisoarea la loc, iar cutia era în continuare pe micul raft, învelită în pânza ei albă, lângă fotografie. Nu voiam să-l deranjez din nou, însă aveam nevoie să văd ce era în cutia aia. Jiko îmi spusese că nu e nimic, dar felul fantomatic în care a râs Haruki mă făcea să cred că se află ceva înăuntru. Poate erau dinţii lui de lapte sau ochelarii sau diploma de liceu. Poţi să-i spui superstiţie, însă voiam să ating ceva care îi aparţinuse în realitate, astfel încât să fie şi el real.

M-am ridicat pe vârfuri şi m-am întins după cutie, trăgând-o de pe raft şi luând-o în braţe. M-am aşezat pe podea şi am dezlegat pânza albă. Era ca şi când desfăceam un cadou la Crăciun. Era o cutie de lemn, pe care scria: „Sufletul Eroic al Regretatului Sublocotenent Yasutani Haruki”. Am simţit cum începe să-mi bubuie inima. Cutia era înaltă de cam patruzeci de centimetri. Am scuturat-o încet şi mi s-a părut că aud ceva mişcându-se înăuntru. Oare cum suna un suflet? Voiam foarte tare să mă uit, dar îmi era teamă că, dacă deschideam cutia, sufletul lui eroic ar fi zburat dinăuntru. Oare s-ar supăra pe mine? Mi-ar zbura în faţă? Aproape că am înfăşurat cutia la loc şi am

vrut s-o pun în raft, însă în ultima clipă m-am răzgândit. Am ridicat capacul.

Era goală.

Jiko avea dreptate. Nu-mi venea să cred. Ca să fiu sigură, am întors-o cu fundul în sus şi am scuturat-o. O bucăţică de hârtie a căzut pe podea.

— Autorităţile navale mi-au trimis asta, a spus Jiko.

Stătea în pragul uşii, îmbrăcată în roba ei maro ponosită, pe care o purta la slujba de dimineaţă, şi se sprijinea în baston. Jur că poate să apară de nicăieri. E alta dintre superputerile ei.

— Ne-au trimis câte o cutie cu rămăşiţele iubiţilor noştri copii. Dacă trupurile nu erau găsite, puneau înăuntru o bucată de hârtie, înţelegi tu, nu puteau să trimită aşa, o cutie goală.

M-am uitat la hârtia din mâna mea. Era un singur cuvânt scris pe ea:

□□[138]

— Am deschis-o exact cum ai făcut şi tu, a spus. Şi tot aşa, hârtia a căzut afară. Am fost atât de surprinsă! Am citit-o şi apoi am râs şi-am tot râs. Ema şi Suga erau cu mine în cameră. Au crezut că am înnebunit de inimă rea, dar ele nu înţelegeau. Fiicele mele nu erau scriitoare. Pentru o scriitoare, e aşa de amuzantă treaba asta. Să trimiţi un cuvânt în locul unui corp! Haruki era scriitor. El ar fi înţeles. Dacă ar fi fost acolo, ar fi râs şi el, iar pentru un moment, chiar aşa am şi simţit, că era cu mine şi râdeam împreună.

A râs un pic pentru sine şi şi-a şters o lacrimă cu degetul ei bătrân, cocârjat. Câteodată, când spunea poveşti din trecut, îi lăcrimau ochii de la toate amintirile pe care le avea, dar nu erau cu-adevărat lacrimi. Nu plângea. Erau doar amintiri, scurgându-se.

— Era o consolare dintre cele mai plăcute, a spus. Având în vedere împrejurările. Dar nu am putut s-o pun niciodată în mormântul familiei. Acel ultim cuvânt nu era al lui, în definitiv. Era al guvernului.

138 Ikotsu – rămăşiţe.

Se sprijinea în continuare în bastonul ei, dar încerca să caute ceva în mâneca largă a robei şi, din cauza asta, s-a legănat pe picioare, ca şi cum ar fi fost pe punctul de a-şi pierde echilibrul, aşa că am sărit s-o ajut. Când am ajuns la ea, a întins mâna.

— Poftim, mi-a zis.

Ţinea una dintre pungile resigilabile ale lui Muji şi înăuntru erau câteva foi.

— Acestea sunt scrisorile pe care Haruki mi le-a scris înainte să moară. Poate că e mai bine să le iei tu. Poţi să le ţii la un loc cu cea pe care ai găsit-o.

Am luat punga, am desfăcut-o şi m-am uitat înăuntru. Am recunoscut scrisul de mână al lui Haruki din scrisoarea pe care o găsisem în rama fotografiei.

— Poţi să le citeşti, a spus Jiko. Dar te rog să ţii minte că nici acestea nu sunt ultimele lui cuvinte.

Am dat din cap, însă aproape că nu mai ascultam. Eram atât de încântată! De-abia aşteptam să citesc scrisorile. Haruki nr. 1 era noul meu erou. Voiam să ştiu tot ce puteam despre el. A mai căutat o dată în mâneca robei.

— Şi ăsta, a spus. Ia şi ăsta.

Ţinea în palmă un ceas de mână vechi. Avea o ramă neagră, rotundă, limbi şi carcasă de metal şi un buton mare pe una dintre părţi, de unde putea fi întors. L-am luat şi l-am ridicat la ureche. Scotea un ticăit drăguţ. L-am întors pe cealaltă parte. Avea gravat pe spate un şir de cifre şi două caractere *kanji.* Primul era semnul 3? pentru cer. Al doilea era semnul iţ, pentru soldat sau războinic. Războinicul cerului. Avea sens. Dar semnul pentru cer putea să însemne şi „gol, pustiu”. Războinicul golit. Şi aşa avea sens. L-am întors din nou pe cealaltă parte şi mi l-am pus la mână. Nu era mare. Nu era mic. Exact cum trebuia.

— A fost al lui Haruki, a spus Jiko. Trebuie să-l întorci.

A bătut pieziş cu degetul îndoit în buton.

— În fiecare zi.

— Bine.

— Să nu-l laşi niciodată să se oprească, a spus Jiko.

Te rog să nu uiţi.

— Nu uit, am promis eu.

Am întins încheietura ca să-i arăt ceasul. Am strâns mâna pumn. Mă făcea să mă simt puternică. Exact ca un războinic.

Ea a dat din cap şi a părut mulţumită.

— Mă bucur că l-ai cunoscut cât ai fost aici, a spus. Era un băiat bun. Deştept ca şi tine. Lua viaţa în serios. Te-ar fi plăcut.

A mai dat din cap o dată, încetişor, apoi s-a întors şi a plecat târşâindu-şi picioarele. Am rămas acolo şi am ascultat zgomotele bastonului ei atingând podelele vechi de lemn. Nu puteam să cred că a spus asta. Nimeni nu mă mai făcuse deşteaptă până atunci. Nimeni nu mă plăcea.

I-am pus rămăşiţele-care-nu-erau-rămăşiţe înapoi în cutie şi am legat la loc tot pachetul, apoi l-am aşezat pe altar. Am aprins o lumânare şi un beţigaş parfumat pentru el, lipindu-mi palmele una de cealaltă.

— A fost o mare plăcere să te cunosc, am spus, vorbind cea mai politicoasă japoneză pe care o ştiam. Sper că-mi vei permite să aştept cu nerăbdare compania dumitale şi vara viitoare. Te rog să ai mai departe mare grijă de bătrâna Jiko Obaachama până mă întorc, bine? A, şi îţi mulţumesc pentru ceas.

Am făcut o plecăciune formală *raihai* până la pământ, lăsându-mă în genunchi şi atingând podeaua cu fruntea, apoi ridicându-mi palmele către tavan. Când m-am îndreptat la loc, am avut încă un gând.

— Nu ştiu dacă aşa ceva se cuvine sau nu, dar dacă nu te-ar supăra să arunci câte o privire şi la ce mai face tata din când în când, aş aprecia mult. Poartă numele dumitale şi i-ar prinde bine puţin ajutor.

Am mai făcut o plecăciune scurtă, apoi am plecat. Nu credeam, de fapt, că fantoma lui Haruki avea ce să facă pentru tata, dar m-am gândit că nu strică să întreb.

Tata a ajuns după prânz. Nu voiam să plec, dar eram bucuroasă că venise. Presupun că o parte din mine era îngrijorată că nu o va face. Părea mai bătrân decât mi-l

aduceam aminte, dar nu am zis nimic. Am tot aşteptat să observe ce puternică devenisem, dar nici el nu a zis nimic. Urma să stea o noapte acolo, apoi să plecăm împreună spre Tokyo a doua zi dimineaţă.

Mi-a părut un pic rău pentru ce s-a întâmplat după aceea. La cină a anunţat că voia să mă ducă la Disneyland în drum spre casă. Acum, că stau să mă gândesc, înţeleg că asta era o treabă importantă pentru el, fiindcă suferea înfiorător în locuri de genul acela, cu toată gălăgia şi aglomeraţia, aşa că probabil se pregătise psihic pentru asta de săptămâni întregi. Dar în momentul respectiv n-am putut să văd aceste lucruri. Tot ce puteam să văd era cât de bătrân, obosit şi jalnic arăta, dincolo de zâmbetul lui larg şi nătâng, iar în mintea mea nu mă puteam abţine să nu-l compar cu Haruki nr. 1. Jiko şi Muji stăteau la masă cu noi, aşteptând ca eu să ţopăi în sus şi în jos şi să fiu bucuroasă şi recunoscătoare că merg la Disneyland, dar în schimb eu am mormăit: „Nu, mulţumesc”.

Zâmbetul larg al tatei a dispărut atunci şi, dacă aş fi fost o persoană mai drăguţă, aş fi zis: „Hei, glumeam!”, apoi m-aş fi prefăcut că sunt super-încântată şi am fi mers la Disneyland şi cu asta încheiam povestea. Însă nu sunt o persoană drăguţă. Adevărul e că nu voiam să merg. După ce l-am întâlnit pe Haruki nr. 1, care era un adevărat erou, şi după ce am auzit prin câte a trecut în timpul războiului, nu mai simţeam nicio încântare să-l văd pe Mickey-chan şi să-i strâng mâna. Mi se părea infantil şi idiot. Nu voiam decât să mă întorc acasă şi să mă apuc să citesc scrisorile.

Scrisorile lui Haruki nr. 1

10 decembrie 1943

Dragă mamă,

Au trecut trei luni de când au fost anunţate Măsurile de Consolidare a Situaţiei Interne – amânarea studiilor noastre nu-şi mai are rostul, iar Departamentul de filosofie

s-a desfiinţat. Mă tem că jurisprudenţa a avut de suferit, de asemenea, alături de beletristică, economie şi altele, desigur. Aşadar, aceasta este situaţia. Filosofia, dreptul, literatura şi economia, toate sacrificate pentru glorioasa cauză a Războiului. Cât de minunat este asta?

Au trecut două luni de la marea noastră petrecere de rămas-bun în faţa altarului Meiji, ceremonia aceea cu marionete triste în frig şi ploaie.

Dragă mamă, mă tem că *monsieur* Ruskin greşea. Cerul chiar plânge şi nu este nimic fals în ce priveşte antropomorfismul.

A trecut o săptămână de când mi-am luat la revedere de la tine şi de la Suga-chan şi Ema-chan şi am intrat în cazarma de la Baza Aeriană T. Voi încerca să scriu mai multe despre viaţa mea de-aici, dar deocamdată spun doar că nu m-ai recunoaşte, dacă am trece unul pe lângă celălalt pe stradă. Atât de mult m-am schimbat.

2 ianuarie 1944

Dragă mamă,

Când am auzit că ne vor fi anulate scutirile studenţeşti, am ştiut că voi muri şi aproape că m-a cuprins un sentiment de uşurare la aflarea veştilor. În sfârşit, după atâtea luni de aşteptare şi îndoială, să ştiu cu certitudine ce se va întâmpla, chiar dacă este certitudinea morţii, mi s-a părut înviorător! Drumul de aici înainte era limpede şi puteam să nu-mi mai fac griji în privinţa tuturor acestor mărunte şi prosteşti probleme metafizice ale vieţii – identitatea, societatea, individualismul, totalitarismul, voinţa umană – care în facultate îmi preocupaseră şi umbriseră mintea. În faţa morţii, toate aceste noţiuni păreau într-adevăr triviale.

Abia când ţi-am văzut ochii în lacrimi, dragă mamă, mi-am dat seama cât de egoist a fost răspunsul meu, dar – din păcate – eram prea imatur ca să-mi corectez greşeala. În schimb, mi-am pierdut şi mai tare răbdarea cu tine. Lacrimile tale mă făceau să-mi fie ruşine. Dacă aş fi fost cu

adevărat bărbat, m-aş fi aruncat pe podea la picioarele tale şi ţi-aş fi mulţumit pentru lacrimile tale şi pentru tăria dragostei ce mi-o porţi. În schimb, fiul tău nedemn te-a rugat (cu oarecare răceală, mă tem) să încetezi cu plânsul şi să te aduni.

În timpul controlului medical din octombrie, ofiţerul de la recrutări ne-a ordonat „să ne închidem de tot inimile şi minţile”. Ne-a instruit să ne detaşăm de dragostea noastră şi să retezăm din rădăcină sentimentele faţă de familiile şi rudele noastre de sânge, pentru că din momentul respectiv eram soldaţi şi loialitatea noastră trebuia să aparţină doar împăratului nostru şi patriei noastre, Japonia. Ţin minte că ascultam toate astea şi mă gândeam că mi-ar fi imposibil să mă supun, dar am greşit. Când am încercat să-ţi opresc lacrimile, îndeplineam deja ca la carte ordinul ofiţerului, nu din supunere patriotică, ci din laşitate, astfel încât să nu simt răbufnind durerea din propria inimă.

De atunci, am avut multe ocazii să-mi dau seama că exaltarea aceasta a mea era una preventivă şi naivă, ca să nu spun egoistă. Un sentiment născut din ignoranţă, genul de euforie existenţială îmbătătoare, care dă naştere faptelor eroice obişnuite sau patriotismului lipsit de discernământ, cum vedem atât de des pe timp de război. Acestea sunt consecinţe cu adevărat periculoase şi sunt profund mâhnit că m-am lăsat înşelat în asemenea hal. Sunt hotărât să nu mai las să mi se întâmple aşa ceva niciodată.

Cum nu mai am mult timp rămas din viaţă, sunt hotărât să nu fiu un laş. Voi trăi cu toată convingerea de care sunt în stare şi îmi

voi lăsa sentimentele să mă cuprindă cu toată profunzimea. Voi reflecta cu rigurozitate asupra gândurilor şi sentimentelor mele şi voi încerca să devin cât mai bun. Voi continua să scriu şi să învăţ, astfel încât, când va sosi clipa morţii, voi muri frumos, un om în toiul unui suprem şi nobil efort.

23 februarie 1944

Dragă mamă,

Facem antrenamente severe, iar detaşamentul nostru a primit şi astăzi atenţie specială. E ceva în acelaşi timp şi personal, şi impersonal. Comandantul detaşamentului nostru este un subofiţer pe nume F, iar el şi ceilalţi ofiţeri par să ne favorizeze pe noi, studenţii recrutaţi, şi să ne selecţioneze pentru nişte exerciţii speciale. Ne privesc ca fiind privilegiaţi şi efeminaţi, desigur că au dreptate. Ne fac o favoare, spun, transformându-ne în militari adevăraţi, şi nu pot decât să râd de genialitatea acestei idei! O, e clar că ne transformăm în nişte soldaţi excelenţi.

Cu statura mea deloc impunătoare şi purtările mele stângace, poţi să-ţi imaginezi că sunt favoritul, dar cel pentru care îmi pare rău în mod special este K. Mi-a fost coleg la Departamentul de filosofie, mai mare cu un an decât mine. K e un adevărat filosof. Este… cum să mă exprim? Nu „din această lume”. Are obiceiul nefericit de a se pierde în câte un şir de gânduri şi, când se întâmplă asta, rămâne cu privirea pironită în zare şi uită să acorde atenţie ordinelor ofiţerilor, motiv pentru care aceştia n-au de ce să-l îndrăgească. F l-a poreclit pe K „Profesorul” (după cum poţi să-ţi imaginezi, toţi avem nume de alint, pe-al meu nici nu merită să-l repet). K şi cu mine ne-am decis că există o oarecare frumuseţe în ingeniozitatea metodelor de antrenament ale lui F, care sunt asemănătoare celor ale strălucitului soldat francez Marchizul de Sade. La fel ca Marchizul, are o minte ingenioasă şi capacitatea de introspecţie a unui artist, care îi serveşte drept sursă de inspiraţie şi îl conduce spre un soi de perfecţiune ce nu poate fi pusă în cuvinte. Am decis că aceasta va fi porecla lui de-acum înainte.

26 februarie 1944

Scumpă mamă,

Zilele noastre trec şi sunt încântat să-ţi pot spune că fac progrese cu antrenamentele şi par să înaintez şi în grad, şi în statut, dar şi în stima superiorilor şi semenilor mei.

Recent, în timpul unuia dintre exerciţiile noastre, m-a îngrijorat sănătatea lui K, aşa că am făcut un pas în faţă şi m-am oferit voluntar în locul lui. Marchizul a fost foarte fericit să-mi îndeplinească dorinţa şi de atunci a decis că sunt un elev mult mai satisfăcător decât K, de la care nu reuşea să smulgă nicio reacţie semnificativă. Acum, când mă cheamă pe mine, e aproape ca şi cum ar vrea să colaborăm, astfel încât fiecare exerciţiu să fie şi mai minunat decât ultimul. Consideră că antrenamentul pe care ni-l aplică este în fond un act de bunătate şi nu m-ar mira să aud că reia sesiunile noastre în minte după aceea, pentru a-şi perfecţiona meşteşugul. Dacă modul său de exprimare ar fi fost cuvântul în locul războiului, atunci ar fi ajuns poet.

14 aprilie 1944

Dragă mamă,

Voi continua cu aventurile mele de unde am rămas ultima oară. După masa de seară şi apel, Marchizul propune deseori mici jocuri pentru a creşte moralul detaşamentului. Cum acum am avansat şi am devenit favoritul lui, mă invită pe mine să fiu *oni,* în timp ce ceilalţi se învârt în cerc în jurul meu şi cântă *„Kagome Kagome”.* Ţii minte cântecul, mamă? Un cântecel drăguţ despre o pasăre captivă într-o colivie de bambus.

Alt joc pe care îl îndrăgeşte este „pasărea cântătoare străbătând valea”, ce presupune să ţopăi dintr-un pat în altul şi să te opreşti din când în când pentru a cânta melodia păsării, *ho-ho-ke-kyo!* Câteodată mai jucăm şi jocul trenului – sau al bombardierului. Jocurile lui nu se termină până la ultima goarnă care anunţă stingerea.

Ceilalţi soldaţi din detaşamentul meu râd câteodată şi se simt bine, dar K nu râde niciodată. Stă acolo, privind, martor dedicat al celor mai mici detalii, fără să poată face nimic. Când încearcă să păşească în faţă şi să-mi ia locul, Marchizul îi face vânt ca unui ţânţar. În dorinţa mea de a-l proteja pe K, mă tem că i-am pricinuit şi mai multă suferinţă.

16 iunie 1944

Scumpă mamă,

Nu voi scrie foarte mult, pentru că vei veni curând să mă vizitezi, iar acest gând mă umple de o bucurie pe care cu greu pot să mi-o stăpânesc sau să o exprim. Dar am simţit nevoia să-ţi scriu pe scurt pentru a te pregăti.

K a dispărut acum trei zile. La început nu am ştiu ce s-a întâmplat. Marchizul ne-a interogat, dar niciunul nu ştiam nimic, chiar dacă eu mă temeam de ce-i mai rău. Şi într-adevăr, a doua zi am primit vestea că murise. Nu ştiu cum, chiar dacă am bănuielile mele. Tot ce ştiu sigur e că simt o nespusă durere pentru suferinţa prietenului meu şi sper cu ardoare că va renaşte într-o lume mult mai bună decât aceasta.

3August 1944

Dragă mamă,

Amintirile vizitei tale încă mai dăinuie şi pot să-mi rechem în minte fiecare detaliu al chipului tău puternic şi frumos, fermecătoarea timiditate a Sugăi şi zâmbetele dulci ale Emei. Aceste imagini îmi aduc alinarea în fiecare noapte când mă întind să dorm şi încerc să nu mă gândesc la dragele mele surori plângând şi făcându-mi cu mâna în timp ce trenul ieşea din gară. Îţi mulţumesc pentru mărgelele *juzu.* Sunt o mare, mare mângâiere şi le voi păstra pe sub uniformă, în dreptul inimii.

De asemenea, nu voi uita expresia şocată de pe faţa

ta când ai dat cu ochii de mine prima dată. S-a schimbat fiul tău iubit atât de mult? Pot să simt încă atingerea degetelor tale gingaşe mângâindu-mi juliturile de pe obraz şi tăietura de pe falcă. Nu ai vrut să mă crezi când ţi-am spus că rănile sunt minore, am simţit în acel moment o mare ruşine fiindcă nu am reuşit să te pregătesc pentru ceea ce sunt, de fapt, doar banalităţi de rutină ale vieţii de cazarmă. Nu m-am gândit cât de puternic vei suferi din cauza mea. Cât de egoist şi delăsător am fost! Singura mea scuză este că uneori uit că nu îmi poţi citi gândurile. Suntem atât de apropiaţi, tu şi cu mine, aceeaşi carne şi acelaşi sânge, şi întotdeauna ai ştiut ce port în suflet.

Veştile tale despre situaţia din Tokyo mă înspăimântă şi te implor să fii atentă. Mă tem pentru siguranţa ta şi a surorilor mele. Aş vrea să chibzuieşti dacă n-ar fi mai bine să vă retrageţi în provincie. Între timp, aici, se pare că faza aceasta a antrenamentului nostru este încheiată, deci de-acum poţi să nu-ţi mai faci griji. Marchizului i-a fost dat în grijă un detaşament nou de recruţi, noi am absolvit şi acum învăţăm să zburăm.

Decembrie 1944

Dragă mamă,

Ieri am fost convocaţi să ascultăm un discurs mobilizator şi un apel înflăcărat la spiritul nostru patriotic, culminând cu o solicitare pentru voluntari doritori să aibă parte de antrenament intensiv ca piloţi ai Forţelor Speciale de Atac. Dragă mamă, te rog să mă ierţi. Moartea e inevitabilă, nu contează ce alegere fac eu. Văd asta şi o înţeleg cum n-aş fi putut s-o fac înainte. Te rog să-ţi ştergi lacrimile, lasă-mă să-ţi explic.

Alegerea acestei morţi vine cu diverse beneficii asociate. În primul rând şi cel mai important, garantează o înaintare post-mortem cu două grade, ceea ce este desigur lipsit de rost, dar asta presupune o creştere substanţială a pensiei plătite ţie după moartea mea. Pot să te aud cum protestezi, frământându-ţi mâinile şi insistând că nu ai

nevoie de mai mulţi bani, iar acest gând mă face să zâmbesc. Mai curând ai muri de foame decât să tragi foloase de pe urma morţii mele. Înţeleg asta. Însă de dragul meu şi de dragul surorilor mele, te implor să accepţi această decizie a mea. Alegerea acestei morţi îmi aduce o consolare imensă. Dă sens vieţii mele şi o profundă satisfacţie inimii mele de fiu. Dacă pensia suplimentară reuşeşte să vă hrănească pe tine şi pe surorile mele şi le ajută pe ele să-şi găsească soţi buni, asta va fi suficient pentru mine.

Deci acesta este unul dintre avantaje, unul practic. Celălalt e poate ceva mai filosofic. Oferindu-mă voluntar să plec în misiune, mi-am redobândit un minim de putere asupra timpului rămas din viaţă. Moartea într-o ofensivă terestră sau într-un bombardament pare aleatorie şi imprecisă. Această moarte nu este. E pură, curată şi plină de scop. Voi putea să controlez – şi prin urmare să apreciez –, intim şi precis, momentele de dinaintea morţii mele. Voi putea să aleg unde şi cum, cu exactitate, va avea loc moartea mea şi, implicit, care vor fi consecinţele. Dacă îţi ştergi lacrimile şi te gândeşti la toate astea, mamă, sunt sigur că vei înţelege ce spun.

Spinoza scria: „Omul liber, adică acela care trăieşte numai după poruncile raţiunii, nu este condus de frica morţii, ci doreşte, în mod direct, binele, cu alte cuvinte doreşte să lucreze, să trăiască, să-şi păstreze fiinţa, pe baza căutării folosului propriu; de aceea la nimic nu se gândeşte mai puţin decât la moarte, iar înţelepciunea lui este meditaţie asupra vieţii”[139].

Ideea este că moartea mea în război va fi inevitabilă, aşa că felul în care mor trebuie să fie academic. Cum nu mai există posibilitatea de a-mi păstra fiinţa sau de a-mi căuta propriul folos în această viaţă, am ales moartea care le va aduce cele mai multe beneficii celor pe care îi iubesc, acest lucru provocându-mi cea mai mică durere în viaţa ce va să vină. Voi muri un om liber. Te rog să te consolezi cu astfel de gânduri.

139 Vezi Nota redacţiei, p. 459 (n.r.).

27Martie 1945

Dragă mamă,

Te vei bucura să afli că acum, când aştept să mor, am început din nou să citesc poezii şi romane. Vechile favorite, precum Soseki şi Kawabata, dar şi cărţi pe care mi le-ai trimis tu, de-ale prietenelor tale scriitoare, *Cuvintele ca vântul* de Enchi Fumiko-san şi poeziile din *Păr încurcat* de Yosano-san.

Citindu-le pe aceste scriitoare, mă simt mai aproape de tine. Ai împărtăşit trecutul lor picant, draga mea mamă? Dacă da, te felicit şi nu voi mai întreba nimic în plus, ştiind că nu se cuvine ca un fiu să-şi tachineze mama astfel.

Descopăr că mă simt atras de literatură mai mult acum decât în trecut; nu de lucrări individuale, cât de ideea de literatură – efortul eroic şi nobleţea dorinţei pur umane de a crea frumuseţe din minţile noastre –, ce mă mişcă până la lacrimi, pe care mi le şterg rapid, înainte să mă vadă careva. Astfel de lacrimi nu se cuvin unui *Yamato danshi*[140].

Mai scrii? Nimic nu m-ar face mai fericit decât să ştiu că scrii poezii sau lucrezi la un roman, dar îmi imaginez că nu ai prea mult timp pentru asta.

Astăzi, în timpul unui zbor de probă, mi-am adus aminte povestea minunată a lui Miyazawa Kenji despre Războaiele Ciorilor. Oamenii o consideră o poveste pentru copii, dar este mult mai mult decât atât, iar în timp ce mă înălţăm în formaţie la o altitudine de două mii de metri, mi-am adus aminte de Căpitanul Ciorilor desprinzându-se de glădiţa lui şi zburând la luptă. *Eu sunt Cioara!* m-am gândit, cuprins de extaz. Vizibilitatea era bună şi, cum acesta era chiar ultimul din zborurile speciale de antrenament, am zburat în toate direcţiile după placul inimii.

Îmi place foarte mult să zbor. Am mai zis? Nu există

140 Vezi Nota redacţiei, p. 459 (n.r.).

sentiment mai splendid sau mai transcendental. *Zazenul* uneori îţi poate da aceeaşi senzaţie. Practic *zazenul* în fiecare zi. Mulţumesc că mi-ai sugerat. Mă simt alinat să ştiu că şi tu faci la fel.

Mă tem că ziua mea se apropie şi că următoarea mea scrisoare „oficială" către tine ar putea să fie ultima pe care o primeşti de la mine. Dar nu contează ce prostii scriu în ea, te rog să ştii că nu acelea sunt ultimele mele cuvinte. Există alte şi alte lumi, dragă mamă. Tu m-ai învăţat asta.

Partea a III-a

Nu crede că timpul pur şi simplu trece. Nu înţelege „trecerea" ca singura funcţie a timpului. Dacă timpul n-ar face decât să treacă, atunci ar exista o separare între tine şi timp. Astfel, dacă înţelegi timpul doar ca pe ceva care trece, nu vei înţelege ce este o fiinţă a timpului.

Pentru a înţelege cu adevărat acest lucru, toate fiinţele care există în lumea întreagă sunt legate unele de altele ca momente în timp şi, totodată, ele există ca momente individuale ale timpului. Pentru că toate momentele sunt fiinţe ale timpului, vor fi fiinţe ale timpului tău.

Dõgen Zenji, „Uji"

Nao

1.

Mi-a luat o săptămână să-i citesc toate scrisorile. Scrisul lui de mână era dificil, pentru că literele se îngrămădeau unele în altele, iar eu nu înţelegeam mulţi dintre termenii pe care-i folosea, însă eram hotărâtă să continui. În fiecare seară, când întorceam ceasul străunchiului meu Haruki, mă gândeam la poveştile lui şoptite, iar ele mă bântuiau şi mă făceau să-mi fie ruşine.

În fiecare dimineaţă, când mă sculam devreme pentru *zazen,* acestea erau cuvintele care mi se înghesuiau în minte în timp ce stăteam pe pernuţă:

„Ce proastă eşti, Yasutani Naoko! O laşă, nu poţi să suporţi nici măcar un pic de *ijime* din partea unor copii, la fel de jalnici ca şi tine! Ce ţi-au făcut ei nu face doi bani pe lângă ce-a suportat străunchiul tău. Haruki nr. 1 era numai cu vreo doi ani mai mare ca tine, dar era un supererou, viteaz, matur şi inteligent. Îi păsa de educaţia lui şi studia cu sârguinţă. Ştia filosofie, politică şi literatură şi putea citi cărţi în engleză, franceză şi germană, nu doar în japoneză. Ştia cum să se împuşte în gât cu o armă, chiar dacă nu voia s-o facă. Tu, Yasutani Naoko, eşti vrednică de dispreţ pe lângă el. Ce ştii tu? *Manga. Anime.* Sunnyvale, California. Jubei-chan şi peticul ei de ochi drăguţ. Cum poţi să fii atât de proastă şi banală! Străunchiul tău, Yasutani Haruki nr. 1, a fost erou în război, a iubit viaţa şi pacea, şi totuşi era pregătit să zboare cu avionul lui, să se prăbuşească asupra unui crucişător şi să moară pentru a-şi apăra ţara. Tu eşti un gândăcel mic şi trist, Yasutani Naoko, iar dacă nu-ţi bagi minţile în cap, nu meriţi să mai trăieşti nici măcar o clipă”.

Acum, că stau să mă gândesc, îmi dau seama că probabil devenisem o pacoste pentru cei din jur, după ce m-am întors de la templu. Eram furioasă pe mine însămi, însă eram şi mai furioasă pe tata. Adică, eu eram fată şi încă destul de tânără, aşa că aveam o scuză pentru că eram atât de fraieră, dar tata era bărbat în toată firea şi nu avea nicio scuză. Ar fi trebuit să se ducă la doctor peste vară şi să se facă mai bine, dar – din câte vedeam eu – era exact la fel sau mai rău şi puteam să-mi dau seama că şi mama era de aceeaşi părere.

Într-o zi, chiar după ce am început să citesc scrisorile, am dat peste un *kanji* pe care nu-l puteam găsi în dicţionar. L-am copiat cât am putut de bine şi, în seara aceea, i l-am arătat mamei mele şi am întrebat-o ce înseamnă. A spus că este un cuvânt ieşit din uz şi l-a rescris în felul modern, apoi l-am căutat în dicţionar

împreună. Data viitoare când am mai avut probleme, am întrebat-o din nou şi curând întocmeam zilnic o listă şi o rugam în fiecare seară să mă ajute, lucru care m-a făcut să citesc mult mai repede, într-o seară, când stăteam la masa din bucătărie, m-a întrebat la ce lucram şi dacă era un proiect pentru şcoală. Tata fuma pe balcon şi ştiam că nu ne poate auzi, aşa că m-am decis să-i povestesc despre scrisorile lui Haruki nr. 1.

A părut surprinsă.

— Străbunica ta chiar ţi le-a dat?

Mă întreba de parcă le-aş fi furat sau ceva de genul ăsta.

— Da, chiar mi le-a dat. Şi sunt foarte interesante. Învăţ multe despre istorie şi alte chestii.

Nu-mi plăcea că suna ca şi cum intrasem în defensivă.

— I le-ai arătat tatălui tău?

— Nu.

Acum începeam să regret că i-am zis.

— De ce nu? Au fost scrise de unchiul lui şi cred că şi el ar vrea să le citească. Tatăl tău ştie mai multe despre familia lui decât mine. Aţi putea să le citiţi împreună.

Asta deja mă enervase. Nu voiam să i le arăt tatei. Nu merita să le vadă şi, în plus, îmi imaginam că încearcă doar să mă arunce în braţe lui, ca parte a aşa-zisei lui reabilitări sau poate a reabilitării mele.

— Dacă nu vrei să mă ajuţi, bine. O să mă prind şi singură.

Eram obraznică, dar – în loc să se supere – a întins mâna pe deasupra mesei din bucătărie şi a pus-o pe încheietura mea, cumva ţinându-mă pe loc.

— Naoko-chan, a spus. Îmi place foarte mult să te ajut. Nu despre asta e vorba. Ştiu cât de greu ţi-a fost, dar nu fi prea dură cu tatăl tău. E un bărbat bun şi ştiu că şi tu îl iubeşti în adâncul sufletului. El încearcă din răsputeri şi tu ar trebui să faci la fel.

Dacă nu mi-ar fi ţinut mâna ţintuită de masă, aş fi sărit imediat în picioare şi aş fi aruncat cu ceva în ea.

Habar n-avea cât de greu îmi era sau cât de mult mă străduiam! Şi nici nu credeam absolut deloc ce spusese despre tata. Minţea. El stătea pe balcon, pe găleata lui, cu o ţigară, citind reviste *manga,* iar eu îmi dădeam seama după oboseala de pe faţa ei şi după felul agitat în care îl privea că nici ea nu credea că încearcă tocmai din răsputeri.

Dar avea dreptate în privinţa unui lucru. Îl iubeam în continuare. M-am gândit la sugestia ei în noaptea aceea şi mi-am dat seama că poate aş fi vrut să-i spun şi lui despre război şi despre Haruki nr. 1. Tata îi purta numele şi, dacă ar fi ştiut cât de curajos şi supertare a fost Numărul Unu, poate se inspira şi reuşea să schimbe macazul.

Aşa că, în ziua următoare când m-am întors de la şcoală, m-am hotărât să-i arăt scrisorile. Stătea aşezat la *kotatsu,* pliind un cărăbuş-rinocer japonez dintr-o pagină din „Marile minţi ale filosofiei vestice”. Datorită lucrurilor învăţate despre Numărul Unu, eram un pic mai interesată de filosofie acum.

— Ce pliezi? l-am întrebat.

— Un *Trypoxylus dichotomus tsunobosonis,* a spus, ridicându-l în aer şi arătându-mi cornul mare şi alungit.

— Nu, adică ce filosof?

A întors insecta pe cealaltă parte, a mijit ochii şi a început să citească, rotindu-i corpul pentru a urma şirul cuvintelor de-a lungul cutelor şi marginilor.

— … Dasein existent… în timp se întâmplă… istoricizând „trecutul” în a noastră Fiinţă-întru-altă-fiinţă… moştenită… privită ca „istorie” într-un sens emfatic, a citit el, iar apoi a zâmbit. Domnul Martin Heidegger-san.

Din cine ştie ce motiv, lucrul acesta m-a enervat. Nu ştiam nimic despre domnul Martin Heidegger-san şi nu înţelegeam despre ce vorbea, dar îi recunoşteam numele din una dintre cărţile vechi de filosofie ale lui Haruki nr. 1, aşa că ştiam că trebuie să fie ceva important, şi iată-l aici pe tata, transformând mintea măreaţă a domnului Heidegger într-un gândac. Asta mi-a pus capac. Era timpul ca tata să afle ce fiinţă demnă de dispreţ era.

— Ştii că unchiul Haruki a studiat pe bune filosofie, i-am trântit-o eu. Era la Departamentul de filosofie de la Universitatea din Tokyo. Nu stătea toată ziua prin casă jucându-se cu *origami* ca un copil.

Tatăl meu a pălit la faţă şi a încremenit. Şi-a aşezat cărăbuşul pe masă, privindu-l.

Ştiam că vorbisem prea aspru. Probabil că ar fi trebuit să mă opresc aici, dar n-am făcut-o. Voiam să-l inspir. Voiam să-şi revină. Am trântit scrisorile pe masa din faţa lui.

— Jiko *Obaachama* mi-a dat scrisorile lui. Ar trebui să le citeşti şi tu, poate aşa o să încetezi să-ţi mai plângi de milă. Unchiul tău, Haruki Numărul Unu, era viteaz. Nu a vrut să lupte în război, dar când a venit momentul, şi-a privit soarta în faţă. A fost sublocotenent în marină şi un adevărat războinic japonez. A fost pilot kamikaze şi, da, s-a sinucis, numai că la el a fost cu totul altfel. El nu era un laş. A intrat cu avionul în zbor într-un crucişător inamic ca să-şi apere patria. Pe bune, ar trebui să fii mai mult ca el!

Tata nu m-a privit nici pe mine, nici scrisorile. Continua doar să fixeze cu privirea cărăbuşul. În cele din urmă a dat din cap.

— Soo *daro na...*[141]

Vocea lui a părut foarte tristă.

Poate că nu trebuia să fi zis nimic.

2.

A reînceput şcoala. În Japonia, septembrie este la mijlocul anului şcolar, aşa că eram încă în aceeaşi clasă cu toţi copiii ipocriţi şi idioţi care mă ignoraseră până la moarte în primul semestru, pentru ca apoi să le pară rău la înmormântare. Dar semestrul acesta mă hotărâsem că lucrurile vor sta altfel. Nu aveam de gând să-i mai las să se ia de mine sau să mă demoralizeze. Ştiam că puteam oricând s-o lovesc pe Reiko în ochi, dar nu voiam să mai recurg la violenţă fizică decât dacă nu aveam încotro. În

141 Sõ *darõ na* – Mm, probabil ai dreptate.

schimb, voiam să-mi folosesc *supeputelea,* cum mă învăţase Jiko. Voiam să fiu vitează, calmă şi împăcată, ca ea şi Numărul Unu.

Când am intrat în şcoală în acea primă zi, inima îmi bătea tare, iar peştele din stomac părea zdravăn şi puternic ca un delfin sau o balenă ucigaşă. Copiii probabil că au sesizat diferenţa sau poate au simţit fantoma lui Numărul Unu plutind deasupra mea şi, chiar dacă nimeni nu părea copleşit de bucurie să mă vadă, măcar nu mi-au tras niciun pumn în faţă.

Acum, că nimeni nu mă mai tortura, atenţia a început să mi se îmbunătăţească şi am reuşit să mă concentrez pe studii. Orele erau în continuare plictisitoare, dar după ce citisem scrisorile lui Haruki Numărul Unu, după ce văzusem cât de deştept era şi cât de mult îi plăcea să înveţe, mi-era ruşine de ignoranţa mea. Desigur, ai putea să te întrebi care-i rostul unei educaţii, dacă tot ai de gând să intri cu avionul într-un crucişător inamic. E adevărat, dar simţeam că n-o să crăp dacă învăţ şi eu ceva înainte să mor, aşa că am început să fiu mai sârguincioasă şi ştii ce? Şcoala a început să fie mai interesantă, mai ales ora de ştiinţe. Învăţam la biologie despre evoluţie, de acolo am căpătat fixaţia asta cu extincţia.

Nu ştiu de ce am găsit subiectul atât de fascinant, poate doar fiindcă numele în latină ale formelor de viaţă moarte sunau frumos şi exotic, iar când le memoram, nivelul de stres îmi scădea. Am început cu castraveţii-de-mare preistorici, apoi am continuat cu diverse stele fragile. După aceea, am studiat agnatele şi peştii cartilaginoşi, iar la final peştii ososi, înainte să mă apuc de mamifere. *Acanthotheelia, Binoculites, Calcancorella, Dictyothurites, Exlinella, Frizzellus…*

Jiko îmi dăruise o brăţară de mărgele *juzu* roz, un fel de set pentru începători, aşa că pentru fiecare specie dispărută mutam o mărgea, şoptindu-mi singură numele frumoase în timpul pauzelor, mergând pe jos spre casă sau întinsă în pat noaptea. Mă simţeam liniştită, ştiind că toate acele creaturi au trăit şi au murit înaintea mea, fără să

lase aproape nicio urmă.

Nu eram atât de interesată de dinozauri, ihtiozauri şi restul de genul ăsta, pentru că îmi sunau ca nişte clişee. Orice ţânc de şcoală primară trece printr-o fază în care e înnebunit după dinozauri, iar eu îmi doream ca baza cunoştinţelor mele să fie ceva mai subtilă de-atât. Aşa că am sărit peste marile reptile şi, în noiembrie, chiar când începusem studiul hominizilor dispăruţi, tatăl meu a încercat din nou să se sinucidă.

3.

Trebuie să mă întorc un pic în urmă, până pe 11 septembrie, ca să explic cum trebuie ce s-a întâmplat.

11 septembrie este unul dintre acele momente nebuneşti pe care toţi oamenii în viaţă de pe pământ şi le amintesc. Ţi-l aduci aminte exact. 11 septembrie este ca un cuţit ascuţit care taie timpul. A schimbat totul.

Ceva oricum începuse deja să se schimbe în cazul tatălui meu. Se plângea că are insomnii, nici măcar somniferele nu-l mai ajutau sau poate că nu le mai lua. Nu ştiu. Ieşea în continuare noaptea şi se plimba, iar ochii mei se deschideau mai departe brusc în întuneric, la timp ca să aud zăvorul metalic cum se închide cu zgomot şi paşii lui târşâiţi pe coridorul de-afară. Plastic pe ciment. Nu mai aveam nevoie să ies după el. Îl urmăream doar cu mintea.

Dar marea schimbare s-a petrecut pe 11 septembrie. Trecuse cam o săptămână de când îi dădusem scrisorile lui Haruki nr. 1. M-a trezit zgomotul televizorului din camera de zi. Sonorul era dat încet, dar sirenele şi maşinile pompierilor făceau destul zgomot ca să mă trezească. M-am uitat unde dormeau mama şi tata. Puteam să disting forma mamei, dar salteaua tatei era goală. Ceasul digital arăta 10:48 PM. M-am sculat şi m-am dus în camera de zi.

Stătea pe podea, în faţa televizorului, doar în boxeri şi maiou, cu o ţigară neaprinsă în gură. Pe ecran erau imagini cu două turnuri, nişte zgârie-nori subţiri pe fundalul unui cer albastru urban. Clădirile îmi păreau

familiare şi am recunoscut parţial şi oraşul după profilul orizontului. Oricum, ştiam că nu e Tokyo. De pe laturile clădirilor se vedea ieşind fum. Am rămas în pragul uşii şi am privit o vreme. La început am crezut că e un film, dar imaginile rămâneau aceleaşi prea mult timp şi nu se întâmpla nimic. Nu se vedeau decât aceşti doi zgârie-nori umplând aerul de fum, fără nicio muzică sau coloană sonoră, cu excepţia vocilor scăzute a doi prezentatori de ştiri.

— Ce-i asta? am întrebat.

Tata s-a întors. În lumina televizorului părea bolnav. Faţa îi era palidă, iar ochii îi sclipeau.

— E centrul Boeki, a spus.

Crescusem în America, aşa că am recunoscut numele, dar nu-mi aduceam aminte exact unde era.

— E în New York? am întrebat.

A dat din cap.

— Ce s-a întâmplat?

A clătinat din cap.

— Nu se ştie. Un avion a intrat într-una din clădiri. Au crezut că e un accident, dar apoi s-a mai întâmplat o dată. Uite, acum!

Pe ecran erau imaginile mişcate ale unui avion dispărând în faţada clădirii argintii. Intrase ca un cuţit în unt. Un nor de flăcări şi fum a ţâşnit pe cealaltă parte. Ce s-a întâmplat cu avionul?

— Ăsta a fost al doilea avion, a spus tata. Acum zic că e un atac terorist. Spun că sunt terorişti sinucigaşi.

Pe pielea lui s-a reflectat lumina unei jerbe de flăcări.

— Sunt oameni prinşi înăuntru, a spus.

M-am aşezat lângă el. Flăcări şi fum negru se prelingeau din rănile clădirii. Bucăţi strălucitoare de hârtie zburau afară prin găuri, scânteind şi sclipind prin aer, de parcă ar fi fost confetti. Oameni micuţi agitau obiecte de la geamuri. Mici forme întunecate cădeau pe ambele părţi ale clădirii strălucitoare. L-am apucat pe tata de mână. Formele erau vii, erau tot oameni. Unii dintre ei erau în costume. Ca al tatei. Am zărit cravata unuia dintre ei.

Peste zgomotul sirenelor şi al claxoanelor, puteam auzi vocile oamenilor care se aflau pe stradă, în apropierea camerei de televiziune. Vorbeau în engleză. Vocea unui bărbat striga *Eliberaţi drumul, eliberaţi drumul.* Alţi tipi vorbeau despre un elicopter care zbura pe deasupra turnurilor. Încerca să aterizeze?

Apoi o femeie a ţipat şi toţi ceilalţi au ţipat, iar un bărbat a început să zbiere într-una *Dumnezeule! Dumnezeule!* în timp ce primul turn s-a prăbuşit. S-a dărâmat vertical, a dispărut în sine însuşi, într-un nor alb de fum şi praf care s-a înălţat şi a înghiţit lumea.

Nişte oameni fugeau în josul străzii. Erau răniţi. Încercau să scape. *Dumnezeule! Dumnezeule!* A trecut ceva timp, apoi a căzut şi cel de-al doilea turn.

Îl ţineam pe tata de braţ. Am stat acolo, unul lângă altul, şi am privit până la răsărit. Unul după celălalt, turnurile s-au dărâmat. Din nou şi din nou, ne uitam la ele. Când am plecat la şcoală, tata se uita în continuare. Când am ajuns acasă, se uita în continuare.

4.

Devenise obsedat de oamenii care săreau. Îi văzuserăm în prima noapte, mici forme umane întunecate căzând pe laturile clădirilor, şi ne aşteptam să-i vedem din nou la televizor şi în ziare, însă dispăruseră. Ne-am închipuit doar? Fusese un vis?

În următoarele două săptămâni, i-a vânat pe internet. Nu mai ieşea la plimbare. Noaptea târziu, mă trezeam şi îl vedeam stând la biroul din dormitorul nostru, cu privirea aţintită la ecranul calculatorului, căutând. Spunea că guvernul şi posturile TV cenzurau imaginile, dar în cele din urmă imaginea cu Omul în Cădere a apărut. Probabil că ai văzut-o. Fotografia arată un om mărunt, într-o cămaşă albă şi pantaloni închişi la culoare, picând cu capul în jos de-a lungul laturii de oţel lucios a clădirii. Lângă clădirea aceea gigantică, se vede o mâzgălitură mică şi întunecată, la început te gândeşti că e doar o scamă sau un fir de praf pe

obiectivul aparatului, care a ajuns în fotografie din greşeală. Numai când priveşti mai atent înţelegi. Mâzgălitură este umană. O fiinţă a timpului. O viaţă. Are braţele întinse pe lângă corp şi un genunchi îndoit, ca şi când ar executa un dans irlandez, însă cu susul în jos. E complet greşit. Nu ar trebui să danseze. Nu ar trebui să fie acolo deloc.

Întinsă pe salteaua mea de pe podea, mă uitam la tata cum priveşte fotografia. Stătea cu nasul la câţiva centimetri de ecran, arătând ca şi când el şi Omul în Cădere aveau o conversaţie, ca şi când omul se oprise din căzut o clipă, ca să se gândească la întrebarea pe care i-o pusese tata. *Ce te-a făcut să iei hotărârea asta? Fumul sau căldura? A trebuit să te hotărăşti sau corpul tău pur şi simplu a ştiut? Ai sărit, ai plonjat sau doar ai păşit în gol? Ţi s-a părut înviorător aerul după atât fum şi căldură? Ce simţi când cazi? Eşti bine? La ce te gândeşti? Te simţi viu sau mort? Te simţi liber acum?*

Mă întreb dacă Omul în Cădere i-a răspuns.

Ştiu ce am fi făcut eu şi tata, dacă eram prinşi într-una din clădiri. Nu am fi avut nevoie nici măcar să discutăm. Ne-am fi găsit calea până la o fereastră deschisă. M-ar fi îmbrăţişat scurt şi m-ar fi sărutat pe cap înainte să întindă mâna. Am fi numărat până la trei, exact aşa cum făceam în Sunnyvale, stând pe marginea piscinei, când mă învăţa să nu-mi fie frică de apa adâncă. Unu, doi, trei, iar apoi, exact în acelaşi moment, am fi sărit. M-ar fi ţinut foarte strâns de mână în timp ce cădeam, cât de mult ar fi putut, înainte să-mi dea drumul.

5.

Tu ce-ai fi făcut?

Te sperie căderea? Nu mi-a fost niciodată frică de înălţime. Când mă aflu într-un loc înalt şi stau pe margine, mă simt de parcă aş fi la marginea timpului, aruncând o privire spre veşnicie, întrebarea *Ce-ar fi dacă…?* îmi apare în minte şi este foarte interesant, pentru că ştiu că în

următoarea clipă, nici cât aş pocni din degete, aş putea să zbor spre eternitate.

Când eram mică şi locuiam în Sunnyvale, nu m-am gândit niciodată la sinucidere, dar acum, că ne-am mutat la Tokyo şi tata a căzut în faţa trenului, a început să mă preocupe mai mult. Părea să aibă sens. Dacă tot urmează să mori oricum, de ce să nu termini odată şi gata?

La început, era ca un joc al minţii. Cum aş proceda? Hmm. Să mă gândesc. Ştiu copii care se taie, dar lamele fac atâta mizerie şi sângerarea durează prea mult. Trenurile fac mizerie şi ele, iar vreun amărât o să fie nevoit să cureţe toate maţele şi restul, ca să nu mai zic de amenda pe care familia ta trebuie s-o plătească. Nu ar fi corect faţă de mama, care munceşte din greu ca să ne întreţină.

De pastile e greu să faci rost şi cum ştii dacă ai luat suficiente? Cel mai bine ar fi să găseşti un loc drăguţ în natură, poate o faleză abruptă care coboară direct într-o râpă adâncă, unde nu te-ar mai găsi nimeni, iar corpul tău s-ar descompune natural sau te-ar mânca ciorile. Sau, şi mai bine, o faleză abruptă spre mare. Da, asta-i una bună. Aproape de plaja micuţă unde Jiko şi cu mine am fost la picnic. Probabil că aş putea să văd şi băncuţa pe care am stat şi ne-am mâncat împreună găluştele de orez şi ciocolata. De pe vârful acelei faleze, plaja s-ar vedea la fel de mică precum un buzunar. M-aş gândi cu afecţiune la Jiko şi la cum m-a învăţat cât de inutil este să te lupţi cu un val, iar acesta ar fi un ultim gând plăcut pe care să-l am în timp ce sar de pe marginea lumii şi zbor spre ocean. E acelaşi imens ocean Pacific unde Numărul Unu s-a prăbuşit cu avionul peste un crucişător. Drăguţ. Meduzele mi-ar devora carnea, oasele mi s-ar duce la fund, iar eu aş putea să fiu împreună cu Haruki pentru totdeauna. E aşa de deştept, am avea atâtea lucruri despre care să vorbim. Poate că m-ar învăţa şi franceză.

Ruth

1.

Pe 11 septembrie se aflau în Driftless. Cu câteva zile mai devreme, Ruth susţinuse o prezentare la o conferinţă despre politica alimentară la Universitatea Wisconsin din Madison, iar după aceea, împreună cu Oliver, s-a dus să-şi viziteze prietenii, pe John şi Laura, care aveau o casă la ţară. Driftless este o zonă rurală din sud-vestul statului Wisconsin, una pe care Oliver voia să o vadă de mult, având în vedere geologia unică a platoului paleozoic, care scăpase cumva de glaciaţiune şi era numit astfel după absenţa aluviunilor: nămolul, nisipul, argila, pietrişul şi bolovanii lăsaţi de obicei în urmă de învelişul de gheaţă în retragere. Era interesat în mod special de sistemul de peşteri, cursurile de apă care dispăreau, văile abrupte şi dolinele care îi caracterizau topografia, însă Ruth se simţea neliniştită. Mama ei era încă în viaţă pe-atunci, locuind împreună cu ei pe insulă, şi – deşi Ruth aranjase să treacă pe la ea un vecin ca să-i aducă de mâncare şi să vadă ce mai face – nu îi plăcea gândul de-a o lăsa singură atâta timp. Dar vremea de toamnă din Wisconsin era minunată şi era plăcut să fie împreună cu prietenii lor. Au petrecut o după-amiază lungă şi leneşă în canoe pe Mississippi, privind ţestoasele cum stăteau pe buşteni la soarele auriu.

În dimineaţa următoare, toţi patru stăteau în jurul mesei de bucătărie, după un mic dejun liniştit, bucurându-se de o a doua ceaşcă de cafea, când au auzit apropiindu-se camioneta unui vecin. John a ieşit să vadă ce doreşte. S-a întors câteva minute mai târziu, cu o expresie serioasă.

— S-a întâmplat ceva la New York, a spus.

Nu aveau televizor la fermă. A dat drumul la postul naţional de radio, chiar înainte ca al doilea avion să lovească turnul de nord.

Ruth şi-a petrecut următoarea oră suită pe o masă de picnic, în vârful unui mic dâmb de pe proprietate, încercând să prindă semnal pentru telefon, ca să-şi poată suna prietenii din New York. În cele din urmă, a reuşit să-şi

sune editoarea, care privea dezastrul în plină desfăşurare din bucătăria ei din Brooklyn.

Vocea editoarei se auzea foarte prost printre pârâituri.

— Se prăbuşeşte! ţipa ea. Dumnezeule, se prăbuşeşte turnul!

Apoi legătura s-a întrerupt.

S-au întors cu maşina în Madison, au deschis televizorul şi şi-au petrecut restul după-amiezii privind avioanele cum despicau turnurile şi cum acestea se prăbuşeau. S-a gândit la mama ei, singură în căsuţa lor din Canada. Mama ei se uita întotdeauna la ştiri, chiar dacă nu ţinea minte ce se întâmpla de la o zi la alta. Ruth a încercat să o sune, dar n-a răspuns nimeni. Mama ei era aproape surdă şi nu auzea ţârâitul telefonului.

— Mama vede asta la televizor, i-a spus lui Oliver. O să creadă că suntem în New York. O să înnebunească de grijă.

— Sună la vecini, a zis el. Spune-le să-i scoată televizorul din priză.

Până a reuşit să dea de cineva, se făcuse deja a doua zi dimineaţă.

— Am nevoie să te duci la casa mamei mele şi să afli dacă a văzut ceva, a zis ea. Dacă da, atunci calmeaz-o. Spune-i că suntem în regulă şi că nu ne aflăm nici măcar prin preajma New Yorkului. Apoi scoate-i televizorul din priză şi spune-i că s-a stricat.

A urmat o tăcere lungă la celălalt capăt al firului.

— Sigur că da, a zis femeia. S-a întâmplat ceva?

— Mi-e teamă că o să vadă ştirile şi o să între în panică.

Din nou, o tăcere lungă.

— Ce ştiri…?

Ruth i-a explicat pe scurt, apoi a pus receptorul în furcă.

— Trebuie să ne întoarcem, i-a spus lui Oliver.

Aeroporturile erau închise, aşa că au închiriat o maşină, un Ford Taurus alb, şi au pornit-o spre vest,

ocolind gfaniţa cu Canada. Planul lor era să lase maşina în Seattle şi să ia o navă cu aripi portante înapoi spre Canada. Acolo erau în siguranţă.

În timp ce străbăteau ţara, începuseră să vadă steaguri americane apărând ca florile după ploaie, fâlfâind de pe stâlpi şi de pe antenele maşinilor sau lipite de geamurile magazinelor şi caselor. Ţara era acoperită de roşu, alb şi albastru. Noaptea, în camere Super 8 sau Motel 6, îl urmăreau pe preşedinte cum se jura să-i vâneze pe teroriştii.

— Vii sau morţi, promitea el. Îi scoatem afară din peşterile lor. Îi punem pe fugă, ca după aia să-i prindem.

Într-o seară, s-au oprit să cineze la restaurantul Marele Zid Chinezesc din Harlem, Montana. Restaurantul era gol şi se închidea mai devreme. Era o măsură de protecţie suplimentară, le-a explicat chelneriţa când le-a adus nota.

— Nu ştii unde or să lovească data viitoare, a zis ea.

— Credeţi că teroriştii arabi or să ne atace aici, în Harlem, Montana? a întrebat Oliver.

Harlem, Montana avea o populaţie de puţin sub 850 de oameni. Era la peste 3 000 de kilometri de New York City şi înconjurat de deşert.

Chelneriţa, care părea a fi mexicană, a scuturat din cap.

— Nu ne asumăm riscuri, a zis apoi.

Mai târziu, la un motel Super 8, au urmărit un buletin de ştiri despre creşterea explozivă a numărului de crime pe fond rasist împotriva musulmanilor americani comise pe cuprinsul ţării.

— Ştii, cred că am greşit, a spus Oliver.

— În legătură cu ce?

— Cu chelneriţa noastră. Nu cred că de teroriştii arabi îi era ei frică.

Au reuşit să traverseze graniţa şi Canada n-a părut niciodată mai sigură. Când au ajuns pe insulă, vecinii şi-au exprimat îngrijorarea cu privire la starea lor, dar ştirile din lume aveau puţină importanţă pentru vieţile lor de zi cu zi,

erau numai vag la curent cu ce se întâmpla în sud, ceea ce nu-i împiedica să aibă opinii.

— Sunt destul de sigur că e o păcăleală toată povestea asta, a spus unul dintre vecini când le-a făcut o vizită ca să aducă medicamentele pentru Alzheimer ale lui Masako, pe care le ridicase pentru ea de la clinică.

— O păcăleală? a repetat Ruth. Vrei să zici că nu crezi că s-a întâmplat?

— A, nu, a spus el. Sigur că s-a întâmplat. Doar că nu e ce ne zic nouă că e.

Aruncă o privire în jur şi apoi se trase mai aproape cu un pas, astfel încât faţa lui se afla la câţiva centimetri de a ei.

— Dacă mă întrebi pe mine, e o conspiraţie guvernamentală.

Era american, veteran din Vietnam. Primise medalia Purple Heart, pe care o înapoiase autorităţilor americane de imigrare la graniţă, când trecuse în Canada. Rănile pe care le avusese la şira spinării nu se vindecaseră niciodată şi avea nevoie de o doză constantă de morfină ca să poată ţine durerea sub control. Ruth nu avea energia să se certe. I-a oferit ceai şi a stat împreună cu el, ascultându-i teoriile şi gândindu-se la lada frigorifică din pivniţă. Cât de bine ar fi fost să se poată târî înăuntru şi să adoarmă.

Din avampostul lor învăluit în ceaţă, de la marginea acoperită de muşchi a lumii, a urmărit cum Statele Unite invadau Afganistanul, apoi cum şi-au întors privirea spre Irak. În timp ce se trimiteau trupe pe şest în Orientul Mijlociu, ea stătea pe canapea alături de mama ei, în căsuţa din mijlocul întunericului şi al pădurii tropicale, privind la ecranul mic şi strălucitor al televizorului.

— Ce emisiune e asta? a întrebat mama ei.

— Sunt ştirile, mamă, i-a răspuns.

— Nu înţeleg. Pare a fi un război. Suntem în război?

— Da, mamă, a spus ea. Suntem în război.

— Aoleu, e groaznic, a exclamat mama ei. Cu cine suntem în război?

— Cu Afganistanul, mamă.

S-au uitat amândouă în tăcere, până la pauza publicitară. Mama ei s-a ridicat, grăbindu-se să ajungă la baie. Când s-a întors, s-a oprit şi a privit ecranul.

— Ce emisiune e asta?

— Sunt ştirile, mamă.

— Pare a fi un război. Suntem în război?

— Da, mamă. Suntem în război.

— Aoleu, e groaznic! Cu cine suntem în război?

— Cu Irakul, mamă.

— Serios? Credeam că războiul ăla s-a terminat.

— Nu, mamă. Nu se termină niciodată. America a fost întotdeauna în război cu Irakul.

— Aoleu, e groaznic.

Mama ei s-a aplecat, privind cu atenţie ecranul.

Trec zilele şi săptămânile. Trec lunile, apoi anii.

— Deci, cu cine ziceai că suntem în război?

Nao

1.

După 11 septembrie am crezut că lumea se va sfârşi, mai mult sau mai puţin imediat, dar nu s-a întâmplat aşa. Şcoala a continuat să înainteze greoi. Colegii de clasă au fost o vreme ceva mai drăguţi cu mine pentru că venisem din America. Am pliat vreo mie de cocori *origami* din hârtie, ca să-i trimitem la Ground Zero pentru cele douăzeci şi patru de victime japoneze şi pentru toţi ceilalţi oameni care muriseră în turnuri. Dar până la sfârşitul lunii septembrie, obosiseră cu toţii de atâta bunătate şi compasiune, aşa că s-a putut observa o intensificare a ostilităţilor. Nu erau atacuri organizate, ca înainte, cel puţin nu la început, doar atacuri-fulger aleatorii, minore, venind de nicăieri, când cineva îşi pierdea răbdarea sau avea vreo nelinişte. O îmbrânceală în hol, un pumn în piept. Războiul şi trădarea pluteau în aer. Întreaga lume aştepta ca America să atace Afganistanul, însă nu se întâmpla nimic, lucru care părea să provoace multă

tensiune, chiar şi în clasa noastră. Ne-am dat examenele preliminare, care nu erau cele adevărate, dar tot erau reprezentative pentru cine o să între la un liceu bun şi o să aibă o viaţă fabuloasă şi cine o să fie un ratat. Eu. Ar fi trebuit să fiu pregătită, dar nu eram. Totuşi, ce rost are să-ţi cari pumni când or s-o facă oricum alţii pentru tine?

În sfârşit, pe 7 octombrie, Statele Unite au început să bombardeze Afganistanul, iar mie mi-a venit din nou ciclul şi, într-un fel, am simţit ambele lucruri ca pe-o uşurare imensă.

Ştiu că mulţi oameni consideră că e scârbos să vorbeşti despre astfel de chestii, aşa că sper să nu te superi. Nu sunt genul de fată care se excită singură povestind tuturor despre ciclul ei menstrual şi nici n-aş fi pomenit de el, dacă nu ar fi fost important pentru ce s-a întâmplat în continuare.

Începusem să am ciclu în Sunnyvale, când aveam doişpe ani, ceea ce este destul de normal în America, dar cam devreme în Japonia. Aveam paişpe ani când ne-am mutat înapoi la Tokyo, însă apoi ciclul mi s-a întrerupt pentru aproape tot anul, probabil din cauza stresului şi a practicilor *ijime.* Cred că corpul meu încerca să se întoarcă în timp, când eram mai mică şi mai fericită. Oricum, nu mi-a venit din nou decât la ultima oră din ziua respectivă, când Sensei anunţa că Statele Unite începuseră bombardarea Afganistanului, iar eu am simţit brusc cum încep să sângerez. Renunțasem – prosteşte – la obiceiul de a lua cu mine tampoane şi alte produse igienice. Ştiam că nu e prudent să mai zăbovesc la şcoală, nici măcar un minut, dar n-aveam cum să ajung acasă fără o pată mare şi roşie pe haine, aşa că, de îndată ce a sunat clopoţelul, mi-am luat lucrurile şi am fugit la baie.

Şcoala la care mergeam eu era veche, iar toaletele în stil vechi japonez sunt diferite de cele americane. Toaletele sunt în podea şi trebuie să te laşi pe vine deasupra lor în loc să te aşezi. Stăteam ghemuită acolo, cu fusta ridicată şi chiloţii pătaţi întinşi la glezne când am auzit uşa băii deschizându-se şi închizându-se. Intrase cineva.

Cât am putut de silenţios, mi-am înfăşurat nişte hârtie igienică în jurul mâinii şi am făcut-o ghemotoc. Un zgomot, un soi de râcâială, ca şi când nişte şobolani se urcau pe perete, s-a auzit dinspre separeul de-alături. Am îngheţat. Separeurile sunt despărţite de pereţi până în podea, astfel încât nu poţi să vezi pe sub ei, slavă Domnului, dar tot e un sentiment groaznic să stai ghemuită cu chiloţii în vine şi curul gol pe-afară, cu urechile ciulite la şobolani. Nimic nu te face să te simţi mai vulnerabilă. Mi-am ţinut respiraţia. Totul era nemişcat. Mi-am ridicat fusta şi m-am aplecat în faţă pentru a-mi băga ghemotocul în chiloţi, când am auzit din nou zgomotul acela, doar că acum venea din partea de sus a peretelui despărţitor. Am auzit pe cineva râzând înfundat şi m-am uitat în sus, descoperind două amărâte de mobile *keitai* întinse pe deasupra pereţilor despărţitori din ambele părţi, aţintite asupra mea. M-am ridicat foarte repede şi mi-am tras chiloţii pe mine.

— Aaaa! a făcut o voce. Bun cadru!

Pe rând, mobilele au dispărut. Mi-am aranjat fusta la loc şi m-am retras în colţul separeului.

— Ce scârbos! a zis cineva. E şi sânge! Nici n-a tras apa!

M-am sprijinit de zidul de faianţă, strângându-mi braţele în jurul corpului. Ar trebui să trag apa? Să încerc să scap? Dacă aş fi avut o puşcă, m-aş fi împuşcat în gât.

— *Baka!* E mişcată!

M-am desprins de zid şi m-am apropiat de zăvoraş.

— Nu e mişcată! Ăia sunt flocii ei!

Am descuiat uşa şi am deschis-o. Stăteau lângă chiuvete, făcuţi ciorchine în jurul lui Reiko, comparându-şi imaginile de pe ecranele mobilelor. Am vârât capul între umeri şi m-am împins printre ei spre ieşire, dar Reiko a întins mâna ca un poliţist rutier.

— Tu unde pleci? a întrebat.

— Acasă, am zis.

— Nu cred, mi-a răspuns.

Apoi cineva m-a apucat de guler şi m-a împins într-un

colţ, unde Daisuke filma cu o cameră video. Trei dintre fetele mai mari m-au împins forţat în genunchi şi apoi pe burtă. Dalele de gresie miroseau a urină şi a clor şi le simţeam reci sub obraz. Genunchiul cuiva mă împungea în spate, ţintuindu-mă cu tărie la podea, şi nişte mâini îmi ridicau fusta până la subsuori. Altcineva mi-a tras un şut în coaste.

— Dă-mi sfoara.

O plănuiseră. Mi-au ţinut mâinile şi mi-au tras fusta peste cap, apoi au folosit o coardă de sărit ca să mi-o lege ca pe un sac, astfel încât să nu văd. M-au ţinut de glezne, ca să nu pot să-i lovesc, apoi mi-au dat jos chiloţii.

— Ooo, asta el am auzit pe cineva zicând. Sunt şi pete! Primeşti mai mult dacă sunt pete!

— E dezgustător. Pute. Bagă-i în pungă până nu vărs!

— Daisuke, ce *baka* eşti. Filmezi toate astea? Avem nevoie de film.

Era întuneric înăuntrul sacului meu ecosez, şi cald, şi umed, pentru că respiram din răsputeri şi aburii respiraţiei mele nu aveau unde să se ducă. Vedeam doar câteva lumini şi umbre, foarte slab, prin ţesătura materialului fustei. Cineva şi-a vârât vârful piciorului sub coastele mele şi m-a rostogolit pe spate, iar acum umbrele se mişcau deasupra mea şi simţeam gresia rece sub fundul gol. Discutau despre cine urma să mă violeze prima dată. Au decis să-l pună pe Daisuke s-o facă primul.

— Dă încoace camera, i-a ordonat Reiko. Dă-i jos pantalonii.

Mi-au ţinut picioarele depărtate şi l-au forţat să îngenuncheze şi apoi să se întindă deasupra mea. Simţeam greutatea corpului său uscăţiv şi şoldurile lui osoase înghiontindu-le pe ale mele, dar era prea speriat să poată face ceva, aşa că l-au smucit la o parte de pe mine şi apoi l-am auzit cum a luat-o la goană. Începuseră să spună că au nevoie de o secvenţă de viol pentru clip, dar după eşecul lui Daisuke nu mai voia nimeni să încerce. Poate că tuturor le era frică. Nu ştiu.

— Cineva trebuie s-o facă.

— Sângerează. E prea scârbos.

— Sunteţi nişte blegi.

— Bine, atunci fă-o tu, Reiko. O să fie o fază lesbi. E şi mai bine.

— *Baka.* Nu sunt eu lesbi.

Eu doar zăceam acolo, perfect nemişcată. Nu avea niciun sens să mă zbat sau să ţip. Erau prea mulţi şi nu m-ar fi auzit nimeni sau oricum nu mi-ar fi venit în ajutor, dar de fapt nici nu conta, pentru că eu mă gândeam la Numărul Unu, ceea ce îmi dădea curaj. Puteau să-mi învingă corpul, însă nu şi mintea. Erau doar nişte umbre şi, cum îi ascultam certându-se, mi-am simţit faţa destinzându-se într-un zâmbet blând. Mi-am invocat *supeputelea* şi curând umbrele erau doar nişte ţânţari, bâzâind undeva în depărtare, supărători numai dacă îi laşi să fie astfel.

— Hei, am auzit pe cineva zicând. Nu se mai mişcă.

— Nu mai respiră.

— E mult prea mult sânge.

— Căcat. Hai să plecăm de-aici!

Ţii minte cum te simţi când eşti copil şi te prefaci că eşti mort? Te joci afară, în curtea ta din Sunnyvale, împreună cu ceilalţi copii, eşti în mijlocul unui război şi deodată, POC! cineva îndreaptă un băţ spre tine şi trage. Aşa că te prăbuşeşti la pământ, apucându-te de piept. Pământul e rece şi umed. Inamicul tău te priveşte cum mori, aşa că îţi dai silinţa să fie bine, te vaiţi şi te ţii de inima care-ţi sângerează, dar până ajungi să termini tu, războiul s-a mutat deja în altă parte a curţii.

Stai întins acolo, simţind răceala pământului cum îţi cuprinde obrazul, pieptul, tot corpul. Ai pete umede în genunchi, acolo unde ai căzut prima dată. Tremuri. Pământul miroase a noroi şi ploaie şi a soluţii pentru gazon. Te face să te doară capul, dar nu te mişti. Nu poţi să te mişti, pentru că eşti mort.

Unde au plecat toţi? te întrebi. Au uitat de mine?

Cât mai trebuie să stau întins aici?

Or să se joace pur şi simplu în jurul cadavrului meu şi

apoi or să plece acasă? Eu cum aflu când s-a terminat jocul? Dacă nu-mi zice nimeni?

E plictisitor să fii mort!

În cele din urmă, nu mai rezişti, aşa că te întorci pe spate şi deschizi ochii, iar deasupra ta e cerul vast, imens şi tont, pătat de nori. Clipeşti, crezând pe jumătate că nu te prefaci şi că poate chiar ai murit. Încet, îţi mişti mâna, apoi piciorul, să vezi dacă mai poţi să o faci, apoi… hei! N-ai murit! Uşurat, te ridici repede în picioare, îţi iei arma de pe jos şi te declari viu din nou, apoi fugi să te alături celorlalţi la război.

Aşa mă simţeam şi eu, doar că nu puteam vedea deloc cerul, doar umbrele înceţoşate ale neoanelor prin materialul fustei mele ecosez. Baia şi holul de-afară erau liniştite. Gresia era tot rece, puteam să-mi simt sângele lipidos pe fund. M-am ridicat încet şi am împins materialul înnodat deasupra capului până când sfoara a cedat şi am reuşit să mă eliberez din fustă. Baia era luminoasă şi goală. Mi-am dezlegat cu dinţii sfoara din jurul încheieturilor. Mă dureau, la fel şi locul dintre coaste unde mă lovise cineva cu piciorul, dar în mare eram bine. Am udat nişte şerveţele şi m-am întors în separeu ca să mă curăţ, apoi am luat trenul spre casă.

În noaptea aceea au pus clipul video pe internet. Unul dintre colegii de clasă mi-a trimis linkul pe e-mail. Calitatea imaginii de pe camerele telefoanelor *keitai* era proastă, granulată şi foarte mişcată, şi nu puteai să-mi vezi faţa prea clar, lucru pentru care eram recunoscătoare, dar clipul era suficient de clar încât să fie groaznic. Cu mâinile şi capul legate în fustă şi picioarele goale lovind la nimereală, ai fi putut zice că arăt ca un soi de sepie preistorică uriaşă, agitându-mă şi împrăştiind cerneală din punga mea, într-un efort zadarnic de a-mi încurca atacatorii.

Lângă clipul video se vedea un link către un site cu fetişuri *burusera*[142], unde indivizii *hentai* puteau să liciteze

142 *Burusera*– fetiş pentru uniforma şcolăriţelor; literal, *buru* (abr., „care înfloreşte”) *sera* (abr., „marinar”).

pentru chiloţii mei pătaţi cu sânge. Licitaţia era programată să dureze o săptămână, iar ofertele curgeau din toate părţile, însă de data asta nu mai simţeam nicio satisfacţie la numărătoarea crescândă a rezultatelor mele online. Am stins calculatorul, amintindu-mi să golesc istoricul internetului, în caz că tata se întâmpla să fie curios.

Aveam în continuare un singur calculator, aşa că trebuia să-l împart cu tata. O bună bucată de timp nici nu se apropiase de internet, dar după ce a căpătat obsesia cu Omul Care Cade, a început să stea mai tot timpul la calculator. Şi odată ce Statele Unite au invadat Afganistanul – gata. Şi-a lăsat deoparte filosofii şi insectele *origami* şi îşi petrecea toată ziua urmărind războiul, lucru foarte puţin convenabil pentru mine, care mă ocupam de un subiect deosebit de sensibil, cum era *burusera,* şi nu voiam să tragă cu ochiul la mine când monitorizam preţul perechii mele de chiloţi. Îmi dădea palpitaţii. Se învârtea prin spatele meu, aşteptându-şi rândul, până când trebuia în cele din urmă să-l rog să plece şi să mă lase puţin singură. Dar chiar şi atunci băga capul pe uşa dormitorului cam din cinci în cinci minute.

— Să-mi zici doar când ai terminat, bine? insista, până când renunţam şi îi cedam locul, moment din care nu se mai clintea de-acolo cu orele.

Când îl întreba mama ce făcea, o minţea şi îi spunea că încearcă să-şi găsească o slujbă. Iar ea strângea din buze şi se îndepărta înainte să-i scape vreo vorbă tăioasă din gură. Nu îl credea, şi nici eu n-o făceam, pentru că amândouă îi verificam istoricul navigării pe internet şi vedeam site-urile pe care le cerceta. Pagini despre tehnologia militară. Bloguri despre război. Site-uri pentru fanii războiului. Al Jazeera. Filmări executate de pe rachete, care arătau ca jocurile acelea în care împuşti tot ce mişcă şi vezi prin ochii personajului, doar că foarte granulate şi întunecate. Bombe care explodează. Clădiri care se dărâmă. Bătăi. Cadavre.

Eu am fost cea care l-a găsit.

Am încetat să mai merg la şcoală după Incidentul Chiloţeii, câtă vreme licitaţia era în plină desfăşurare. În schimb, plecam de-acasă îmbrăcată în uniforma de şcoală şi mergeam la o cafenea-internet, unde mă puteam schimba în haine de stradă, şi ori pierdeam vremea pe-acolo, urmăream licitaţia şi citeam reviste *manga* dacă era vreme rea, ori luam trenul şi mă duceam în oraş să mă uit prin magazine. Apoi mă schimbam la loc în uniformă şi mă întorceam acasă la timp pentru cină.

Zilele se făceau tot mai reci, iar frunzele copacilor Ginkgo de pe marginea străzilor se îngălbeniseră. Ploua mult, iar ploaia desprindea frunzele, aruncându-le pe trotuar, unde rămâneau lipite de asfaltul negru şi ud ca nişte, mici evantaie aurite. Copacii Ginkgo îmi aduceau aminte de Jiko şi întotdeauna mă întrista să văd frunzele şi nucile strivite sub pantofii oamenilor, ajunse nişte pete gălbui, care arătau şi miroseau ca rahatul de câine sau voma.

În ziua în care se termina licitaţia, nu ştiu dacă eram deprimată sau aveam emoţii la gândul că vreun *hentai* dezgustător se va bucura în curând de chiloţii mei. Nu era un sentiment plăcut, ci destul de greu, murdar şi melancolic, aşa că m-am dus la magazinul de bricolaj din Harajuku să mă înveselesc singură. Şi bine am făcut că m-am dus, pentru că acolo mi-am găsit minunatul jurnal *A la recherche du temps perdu,* ţin minte că eram veselă pe drumul cu trenul spre casă, ca şi când – atâta timp cât aveam un jurnal secret – puteam supravieţui.

Dar cum am deschis uşa cu cheia, optimismul mi s-a topit. Am ştiut că ceva trebuie să fie în neregulă din cauza mirosului. Apartamentul mirosea ca nişte copaci Ginkgo puturoşi. Mirosea ca într-o alee sâmbătă dimineaţa, după ce animatoarele îşi aduceau acasă partenerii beţi. Mirosea a gunoi şi borâtură.

Mi-am dat jos pantofii şi am intrat în bucătărie.

— *Tadaima,* am strigat.

Am mai zis de *tadaima*? înseamnă „chiar acum” şi este ce se spune când intri pe uşă în casă. Chiar acum. Aici

sunt.

Tata n-a răspuns, pentru că, chiar atunci, nu era acolo.

Nu era în bucătărie. Nu era în camera de zi. Primul volum din „Marile minţi ale filosofiei vestice” se afla pe masă, iar televizorul era stins. Acesta a fost un detaliu pe care l-am observat în mod special, pentru că întotdeauna avea televizorul pornit pe CNN sau BBC, astfel încât să poată prinde ştirile de ultimă oră despre război. Dar ecranul era întunecat, iar camera liniştită. Nu era nici în dormitor.

L-am găsit în toaletă. Zăcea pe podea, pe burtă, cu faţa într-o baltă de vomă, şi aş vrea să pot spune că m-am grăbit să ajung lângă el şi să-l ajut, dar nu am făcut-o. Am intrat, l-am văzut şi mi-a venit să vărs de la miros, iar apoi un spaţiu mare şi gol s-a deschis în timp, unde totul era tăcut şi nemişcat. Cred că s-ar putea să fi zis „A, scuze” sau ceva la fel de stupid, apoi m-am retras şi am închis uşa după mine.

Am rămas nemişcată o vreme, privind uşa. Era ca şi când intrasem peste el în timp ce stătea pe budă şi îi văzusem penisul sau ceva de genul ăsta. Nu pot să explic. Părea atât de intim şi personal, el zăcând acolo, şi am ştiut sigur că nu ar fi dorit să-l văd aşa, astfel că m-am întors în hol şi m-am lăsat să cad, sprijinindu-mă de perete, până am ajuns pe podea.

— Tată? am strigat, dar vocea mea suna de parcă venea dinspre o altă persoană, care trăia undeva departe. Tată?

N-a răspuns. Aveam mobilul *keitai* pe un lanţ în jurul gâtului, aşa că am sunat la 911, apoi mi-am adus aminte că în Japonia numărul de la Urgenţă este 119, aşa că l-am format pe acesta în schimb şi am aşteptat acolo până a venit ambulanţa. Medicii de pe salvare l-au pus pe tata pe o targă şi l-au luat. I-am întrebat dacă e mort şi mi-au zis că nu. I-am întrebat dacă o să fie bine, dar n-au vrut să-mi spună. Nu m-au lăsat să merg împreună cu el în maşină. Au vrut să cheme o poliţistă să stea cu mine până ajungea

mama acasă, însă le-am zis că am aproape şaişpe ani şi că sunt obişnuită să stau singură. În apartament era foarte linişte după ce au plecat. Priveam cartea de vizită pe care o ţineam în mână. Unul dintre medici îmi notase pe ea numele spitalului unde îl duceau, dar nu ştiam cum să ajung acolo cu trenul. Am sunat-o pe mama şi mi-a intrat căsuţa vocală, aşa că am încercat să-i las un mesaj.

— Eu sunt.

Urăsc să vorbesc cu roboţii, aşa că am închis şi i-am dat un mesaj. „Tata a vomat şi a leşinat. E la spitalul N, în secţia T.”

Ce altceva mai era de zis?

Îmi era sete. M-am dus la frigider să-mi iau un pahar cu lapte, dar mirosul de la voma tatei s-a amestecat cu gustul laptelui. L-am vărsat în chiuvetă. Laptele a făcut o bălticică groasă, albă, pe oţelul inoxidabil, care s-a scurs prin rozetă, lăsând în urmă o peliculă palidă. Am dat drumul la robinet ca să clătesc pata cu apă, apoi am spălat paharul şi am şters chiuveta. M-am gândit că poate ar trebui să curăţ mizeria lăsată de tata, dacă tot mă apucasem, aşa că am luat o găleată şi un mop de pe balcon. Mirosul era încă foarte puternic – mi-am legat un şervet curat peste gură şi nas, apoi am intrat în toaletă.

Voma era limpede, dar un pic gălbuie, cu câteva bucăţele albe care se topeau în ea, arătând ca nişte bombonele. Unul dintre medici le observase şi el. Şi-a pus mănuşi de plastic şi, cu o racletă mică din trusa pe care o avea, a desprins de pe jos o grămăjoară, pe care a vărsat-o într-un tub cu dop.

— Tatăl tău ia medicamente? m-a întrebat.

Nu ştiam. Ceilalţi medici încercau să-l ducă pe tata cu targa prin holul îngust. Bărbatul s-a uitat rapid în jurul vasului de toaletă, apoi în gunoi.

— Ştii unde îşi ţine medicamentele? a întrebat.

Nu voiam să-i fac probleme tatei, aşa că n-am zis nimic.

— E important, a spus medicul.

Am arătat cu degetul spre dulăpior şi el l-a deschis,

dar nu era nimic înăuntru decât cele obişnuite: aspirină, leucoplast, nişte laxative, cremă pentru hemoroizi şi o groază de produse de îngrijire a părului, care erau ale mamei.

Ceilalţi medici îl împingeau pe tata afară pe uşă.

— Unde-i dormitorul?

L-am condus pe hol. Draperiile nu fuseseră trase, aşa că în cameră era destul de întuneric. Singura lumină venea de la calculatorul din colţ, screensaverul meu Hello Kitty făcând totul să pară roz. Salteaua japoneză roz era pe podea, aşezată cu grijă, ca şi când cineva tocmai se culcase, apoi se ridicase la loc pentru că uitase să stingă lumina. Lângă perna roz se vedeau un pahar, o carafa cu apă goală pe jumătate şi o sticluţă de pastile goală. Medicul a pus sticluţa în altă punguţă de plastic şi a pornit-o spre uşă. S-a întors şi mi-a dat cartea de vizită, apoi m-a privit atent.

— Eşti bine?

— Sunt bine, am zis cu vocea aceea îndepărtată, care nu părea să fie a mea.

Am încercat să-i zâmbesc, însă deja ieşise pe uşă, alergând în josul coridorului.

Voma de pe podea se uscase un pic. M-am întors în bucătărie şi am luat o cutie goală în care fusese suc de guave, am tăiat-o cu foarfeca şi am folosit marginea recipientului ca să răzuiesc mâzga de pe podea şi s-o arunc în closet. Văzusem suficiente filme cu poliţişti la televizor ca să fiu conştientă că distrugeam dovezi, dar eu n-aveam nevoie de dovezi. Ştiam ce se întâmplase şi ştiam că toată lumea urma să fie mai fericită dacă ne prefăceam că fusese un accident. Prostănacul de tata. Neatentul de tata. Stângaciul de tata. Apoi mi-a venit altceva în minte.

Am pus cutia de suc într-o pungă de plastic şi m-am dus jos s-o arunc în pubela din stradă. Când m-am întors în apartament, am încuiat uşa după mine. Primul volum din „Marile minţi ale filosofiei vestice” era pe masă, dar terminase mai de mult cu eleniştii, aşa încât ştiam că ceva nu-i în regulă. Am găsit o scrisoare ascunsă în capitolul

intitulat „Moartea lui Socrate” – era scrisă pe o coală de-a mea cu Gloomy Bear şi împăturită cu grijă în trei. Am scos-o la vedere. Nu era adresată nimănui, aşa că m-am întrebat dacă o fi vrut să o găsesc eu, mama sau amândouă sau poate că a scris-o doar pentru sine. N-am vrut s-o citesc chiar atunci, aşa că am împăturit-o la loc şi am pus-o în buzunarul sacoului de şcoală.

Iată ce m-am gândit: Dacă citesc scrisoarea şi el e mort deja, atunci voi şti că de data asta a fost serios, chiar a vrut să moară şi era vina mea, pentru că am fost dură şi rea cu el. Iar dacă nu e mort deja, atunci citind scrisoarea s-ar putea să-l omor – şi o să fie tot vina mea.

Nu avea nicio logică, dar aşa am gândit la momentul respectiv şi ştiam că, orice-aş face, urma să mă simt groaznic. Încă eram îmbrăcată în uniforma de şcoală. M-am dus în dormitor şi m-am schimbat în blugi şi un hanorac, transferând scrisoarea în buzunarul acestuia, apoi m-am întors în baie ca să termin de curăţat. Două Incidente în Toaletă neplăcute într-o singură săptămână. Ciudat.

Mama m-a sunat de la birou. Fusese într-o şedinţă. M-a pus să-i descriu ce se întâmplase şi ce văzusem exact, apoi mi-a spus să-i citesc numele spitalului, adresa şi numărul de telefon de pe cartea de vizită. M-a întrebat dacă o să fiu în regulă singură.

— Sigur, i-am zis.

— Ţi-e foame? a întrebat. Ţi-a lăsat tata ceva de mâncare?

— Nu mi-e foame.

Probabil că n-aveam să mai mănânc niciodată.

— Te sun de la spital. Să mă aştepţi. Să nu pleci pe undeva.

— Mamă?

— Da?

Voiam să-i spun despre scrisoare, dar nu ştiam dacă ar trebui s-o fac.

— Ce este, Naoko?

Vocea îi era încordată. Voia să pornească din loc.

— Nimic.

Am închis amândouă. Am scos scrisoarea din buzunarul hanoracului. Poate că greşeam. Nu era adresată nimănui, aşa că poate nici măcar nu era o scrisoare. Am despăturit foaia. Erau doar două fraze pe ea, mâzgălite cu scrisul de mână pătimaş şi nebunesc al tatei. Prima era aceasta:

Doar mă voi face pe mine ridicol în ochii mei dacă m-aş agăţa de viaţă şi aş îmbrăţişa-o când nu mai are nimic de oferit.

Am recunoscut fraza. Asta îi spunea Socrate prietenului său Criton chiar înainte să bea cucuta otrăvită. Criton trăgea de timp, încercând să-l facă pe Socrate să aştepte încă puţin. Zicea ceva de genul: „Ce te grăbeşti aşa? Mai e timp berechet. De ce nu mai stai să cinezi cu noi şi să guşti vreo două pahare de vin?”. Dar Socrate îi răspundea: „Las-o baltă. Nu vreau să mă simt ca un bou. Hai să terminăm cu toate astea”. Şi aşa a făcut. Tatei îi plăcea mult povestea asta şi mi-o spusese într-o după-amiază. Avea o teorie despre cum povestea era exemplificativă pentru Mintea Vestică, dar eu nu pricepeam despre ce vorbeşte. Ţin minte doar că pronunţase „Criton” mai degrabă ca „Kuritto” şi îmi plăcuse cum suna. Ca un biscuit care se rupe în două sau ca greierii în iarbă.

Sub prima frază mai era încă una.

Doar mă voi face pe mine ridicol în ochii altora dacă m-aş agăţa de viaţă şi aş îmbrăţişa-o când nu mai am nimic de oferit.

Un gând înfiorător mi-a venit în cap. M-am întors în dormitor. Hello Kitty strălucea roz la mine din mijlocul screensaverului, însă când am trezit calculatorul, a dispărut şi aveam acum în faţă site-ul *hentai* cu fetişuri *burusera,* deschis la pagina cu chiloţii mei de vânzare.

Uitasem să şterg istoricul din browser. Probabil că o văzuse. Licitaţia se terminase. Cineva cu numele de Lolicom73 câştigase. M-am uitat la istoricul ofertelor. Atinsese un vârf, apoi se domolise, dar în ultima oră apăruse un nou ofertant, cu numele C.imperator, apoi a urmat un amalgam de oferte şi contraoferte, însă cu doar două secunde înainte de termen, Lolicom73 a întrecut ultima ofertă a lui C.imperator.

Lolicom73 era fericitul deţinător al chiloţilor mei. C.imperator pierduse. M-am dus în baie, m-am aplecat deasupra toaletei şi am vărsat, dar măcar am făcut-o cu grijă, în vas.

M-am întors în camera de zi. Scrisoarea stătea în continuare deasupra cărţii, unde o lăsasem. Am luat-o, am mototolit-o în pumn şi am aruncat-o în cealaltă parte a camerei, dar a sărit de pe canapea şi a aterizat pe covor. Aş fi vrut să fie o piatră sau o bombă. Voiam să fac o gaură imensă în mijlocul camerei noastre de zi sau să arunc în aer toată clădirea aia idioată. Dar nu aveam o bombă, aşa că am ridicat în schimb primul volum din „Marile minţi ale filosofiei vestice” şi l-am azvârlit spre uşa de sticlă a balconului. Era o carte grea, dar sticla era solidă, aşa că volumul a ricoşat de ea şi a aterizat cu coperta în jos pe podea. Asta m-a înfuriat şi mai tare, aşa că l-am ridicat din nou, numai că de data asta am deschis uşa glisantă înainte să-l arunc. În timp ce priveam cum eleniştii se îndepărtau plutind pe deasupra balustradei balconului, cu paginile fluturând precum penele ultimului Archaeopteryx, am simţit o uşurare fantastică. Am ascultat, aşteptând o infinitate de momente, până am auzit micul pocnet.

— Hei!

Am îngheţat. Vocea venea de pe strada de dedesubt.

— Hei! Nu încerca să te ascunzi. Ştiu că eşti acolo, sus!

Era vocea unei femei tinere şi nu părea prea nervoasă, aşa că am ieşit pe balcon şi am privit în jos peste balustradă. Un chip frumos şi rotund se uita în sus la mine. Era una dintre animatoarele care locuiau în cartier. Am

recunoscut-o de la băile publice. Întotdeauna avea un zâmbet pe faţă, iar acum mă recunoscuse şi ea pe mine.

— A, tu eşti, a spus.

Ţinea cartea în braţe.

— Ţi-a scăpat asta?

Nu părea rănită, aşa că am dat din cap.

— Ar trebui să ai mai multă grijă, a spus, de parcă nu era mare lucru. Puteai să omori pe careva.

— Îmi pare rău, am zis.

Vocea mea tot nu funcţiona cum trebuie, aşa că nu ştiu dacă m-a auzit sau nu.

— O s-o las aici, bine?

A aşezat-o pe zidul jos de cărămidă care se întindea între trotuar şi clădire.

— Mai bine coborî după ea, înainte să ţi-o ia altul.

S-a uitat la titlu.

— Sau poate nu. Oricum, o s-o las aici, bine?

— Mulţumesc! am şoptit eu, dar ea dăduse deja colţul şi dispăruse.

I-au pompat stomacul tatei ca să fie siguri că a dat afară toate pastilele şi, până la urmă, nu a murit, de fapt, nici măcar nu a fost pe-aproape. Mama a ajuns acasă de la spital şi mi-a spus că o să fie bine. Nu i-am povestit despre scrisoarea din Socrate.

Când tata a fost externat, ne-am aşezat cu toţii în camera de zi, pentru o altă discuţie de suflet – sau, cum s-ar spune, o reuniune de familie. Tata vorbea pe un ton monoton, de parcă îşi memorase replicile şi nici el nu le credea. Mi-a cerut scuze. A spus că a fost un accident, că era obosit, dar nu putea să doarmă. Pierduse şirul pastilelor pe care le luase. Nu avea să se mai întâmple. Nu a adus vorba despre scrisoare sau despre licitaţie.

Mama i-a urmărit interpretarea cu atenţie şi, când a ajuns la sfârşit, a părut grozav de uşurată.

— Sigur că a fost un accident, a spus ea, cerându-mi ajutorul. Ştiam şi noi, nu-i aşa, Nao?

S-a întors iarăşi spre tata şi a început să-l certe.

— Ce prostie! Cum ai putut să fii atât de neatent? De

acum înainte, Naoko şi cu mine o să-ţi punem bine toate medicamentele şi nu trebuie decât să ne ceri nouă dacă ai nevoie de vreo pastilă. Nu-i aşa, Nao-chan?

Nu mă băga şi pe mine în povestea asta, m-am gândit – dar n-am făcut decât să mă joc mai departe cu capetele despicate ale părului meu şi să dau din cap. Nu puteam să mă uit la niciunul dintre ei. După ce s-a terminat reuniunea şi mama s-a culcat, i-am dat tatei o coală cu Gloomy Bear, împăturită frumos în trei. Arăta exact ca scrisoarea lui din Socrate, aşa că a s-a făcut palid la faţă, deschizând şi închizând gura ca un peşte muribund.

— Mai bine o citeşti, i-am zis.

A despăturit-o şi a citit-o. Avea două propoziţii. Când a terminat, a dat din cap şi a împăturit-o la loc.

— Da, a spus. Ai dreptate.

Iată care era prima mea propoziţie:

Unchiul tău, Haruki nr. 1, n-ar fi dat-o în bară încontinuu în halul ăsta.

Şi iat-o şi pe-a doua:

Dacă vrei să faci ceva, te rog s-o faci cum trebuie.

Câteodată trebuie să spui ce ai pe suflet.

În noapte aceea, când părinţii au adormit în sfârşit, m-am furişat în baie cu o foarfecă şi cu aparatul de tuns electric pe care mama îl cumpărase ca să-l tundă pe tata, când încă îi păsa de îngrijirea şi de igiena personală, de slujbă şi de altele asemenea. În lumina rece a băii, mi-am tăiat părul în smocuri. Mi-a luat ceva timp să-l tund pe tot până s-a făcut suficient de scurt încât să semene cu o mirişte. Am băgat în priză aparatul de tuns electric şi l-am pornit. Era atât de zgomotos! L-am stins repede şi am ascultat, dar nu răzbătea niciun zgomot din dormitor, aşa că am închis uşa şi am înfăşurat aparatul într-un prosop, ca să înăbuş zgomotul motoraşului. După ce am terminat

cu tunsul, mi-am strâns tot părul lung şi l-am ascuns în gunoi, într-o pungă de hârtie, apoi am şters chiuveta cu hârtie igienică. Mi-am acoperit capul gol cu gluga hanoracului şi m-am băgat înapoi în pat. Era un sentiment aşa de straniu, tot îmi venea să duc mâna la cap şi să-l ating.

Am stat în poziţia *zazen* pe sub pături toată noaptea şi, cum s-a crăpat de zi, m-am îmbrăcat şi am părăsit apartamentul. Aveam hanoracul pe sub sacoul de şcoală, ceea ce este complet împotriva regulilor, dar trebuia să-mi ascund capul ras. Cum era aşa de devreme, mi-am luat o cafea fierbinte de la un automat şi m-am dus să stau pe banca de piatră din grădina templului ca să treacă timpul. Un călugăr a ieşit să grebleze pietrişul. A ridicat privirea şi m-a văzut. Poate că a înţeles care-i treaba pe sub glugă, pentru că ceva s-a întâmplat între noi doi şi el mi-a făcut semn cu capul. Am lăsat cafeaua pe bancă, m-am ridicat şi mi-am dat jos gluga, apoi m-am aplecat spre el, o plecăciune adevărată de budist, cu palmele lipite, corectă şi până la pământ, aşa cum mă învăţase Jiko. Când m-am îndreptat, am văzut că se oprise din greblat şi îmi întorcea şi el plecăciunea cum se cuvine. M-am simţit bine, de asta îmi plac atât de mult călugării şi călugăriţele. Ştiu cum să fie politicoşi cu toată lumea, fără să ţină cont că eşti vai de mama ta.

Am aşteptat până în momentul în care ştiam că trebuie să fi sunat clopoţelul, apoi am alergat lejer tot restul drumului până la şcoală. Nu era nimeni la locul de joacă. M-am strecurat pe coridoarele goale, tăcută ca o stafie, până când am ajuns în sala mea de clasă. Cum încă nu reuşeam să trec prin pereţi, am deschis larg uşa. Sensei tocmai făcea prezenţa, dar nu m-am deranjat să-mi cer scuze că l-am întrerupt sau am întârziat. Câţiva din gaşca lui Reiko au început să mustăcească în clipa în care m-au văzut şi am prins din zbor cuvintele „licitaţie”, „chiloţi” şi „total". Mă gândeam că toţi din clasă auziseră de Incidentul Chiloţeii şi urmăriseră licitaţia în ultimele zile. Era un proiect pentru toată clasa.

Dar am ignorat şoaptele şi am mărşăluit până la locul meu. Poate hanoracul de sub sacou le-a semnalat că ceva era altfel sau poate postura mea verticală, a unui soldat mărşăluind spre luptă, sau poate energia *supeputelii* mele aruncase o vrajă asupra lor şi îi descumpănise. Unul câte unul, toţi au tăcut. Am ajuns la scaunul meu, dar în loc să mă aşez, m-am suit pe el, apoi pe bancă şi am rămas acolo, înaltă şi dreaptă. Apoi, când toată lumea se uita, mi-am smuls gluga de pe cap.

Un icnet de surpriză a dat ocol întregii încăperi, lucru care mi-a făcut pielea ca de găină. *Supeputelea* capului meu chel şi lucios radia prin clasă şi afară, în lume, ca un bec strălucitor, un far, aruncând lumină în fiecare crăpătură întunecoasă de pe pământ şi orbindu-mi toţi duşmanii. Mi-am aşezat pumnii în şolduri şi i-am privit cum tremură, ridicând braţele pentru a-şi feri ochii de lumina insuportabilă. Am deschis gura şi un ţipăt ascuţit mi-a ţâşnit din gâtlej ca un vultur, făcând pământul să se cutremure şi pătrunzând în fiecare colţ al universului. Mi-am privit colegii de clasă cum îşi acoperă urechile cu mâinile şi am văzut cum li se scurge sângele printre degete în timp ce timpanele li se spărgeau.

Atunci m-am oprit. De ce? Pentru că îmi era milă de ei. Am coborât de pe bancă şi am ieşit în faţa clasei. M-am întors spre profesor şi am făcut o plecăciune, lipindu-mi palmele, apoi m-am răsucit spre colegi şi le-am făcut şi lor o plecăciune şi am reuşit să simt chiar un pic de tristeţe ştiind că nu aveam să mă mai întorc aici niciodată.

3.

Tata începuse să se priceapă atât de bine să nu se uite la mine după ce m-am ras în cap şi mi-am învins colegii cu extraordinara mea *supeputele,* încât mergeam acasă şi aşteptam toată ziua să observe că nu am păr, dar nu o făcea niciodată. Mama a văzut imediat, desigur. În secunda în care am intrat pe uşă în seara aceea şi m-a văzut cu hanoracul, a făcut o criză şi mi-a cerut să-i spun

ce se întâmplase. Am sărit peste partea cu Incidentul Chiloţeii şi am declarat că mă las de şcoală şi plec de-acasă ca să mă fac călugăriţă. Vorbeam pe jumătate serios. Cumva chiar voiam să facă asta, să merg la templul bătrânei Jiko şi să mă angajez la o viaţă de *zazen,* curăţenie şi pus murături.

În niciun caz, a zis mama. Eram prea tânără ca să plec de acasă, trebuia să termin mai întâi liceul. Mare greşeală. Ar fi trebuit să mă lase, în schimb, ne-am certat vreo trei zile, iar la final am acceptat să dau măcar examenele de admitere, care se apropiau. Pentru mine nu conta, fiindcă ştiam că n-o să intru la niciun liceu bun, dar i-am promis că încerc şi aşa m-a lăsat în pace.

În aceeaşi săptămână, la baia publică am văzut-o pe animatoarea pe care aproape că o lovisem cu „Marile minţi ale filosofiei vestice" şi, chiar şi fără păr, m-a recunoscut imediat. Dar în loc să se uite în altă parte, cum făceau cei mai mulţi oameni, ea şi-a mijit ochii şi m-a cercetat, dând în cele din urmă din cap.

— Îţi stă bine, mi-a spus. Ai o formă drăguţă. Un cap frumos.

Ne înmuiam în cadă, în apă până la gât. În oglinda aburită, puteam să-mi văd craniul alb şi neted, plutind la suprafaţa apei aburinde ca un ou fiert.

— Mă doare în cur de frumuseţe, am informat-o. Sunt o supereroină. Supereroinele n-au nevoie de frumuseţe.

Ea a ridicat din umeri.

— Păi, nu mă prea pricep la supereroine… Dar nu poate să strice, nu? Să fii un pic drăguţă?

Da, bănuiam că nu strică.

— Mama a făcut o criză, i-am zis. Vrea să-mi cumpăr o perucă.

A dat din cap, a întins mâinile frumoase şi a privit apa picurând din vârfurile degetelor ei graţioase.

— OK, a spus. Te duc eu. Ştiu un loc bun.

Ca şi când aş fi rugat-o ceva.

Mi-a spus că o cheamă Babette, care nu este un nume tipic japonez. Babette nu fusese întotdeauna

Babette. Înainte fusese Kaori, când lucrase ca animatoare la un club din Asakusa, asta înainte să fie dată afară pentru că se culcase cu iubitul lui mama-san. Era sătulă de viaţa de club oricum, spunea ea. Clienţii erau prea sentimentali şi molâi. Şi-a schimbat numele în Babette şi s-a angajat la Şorţuleţul Minunat al lui Fifi, care era un loc foarte vesel şi optimist unde să poţi lucra, asta pe vremea când era încă minunat, înainte să devină singuratic.

Pasiunea vieţii lui Babette era să joace roluri de personaje fictive, iar la Fifi putea să-şi poarte fustiţele ei drăguţe, şorţuleţele, dresurile şi dantelele. Când se îmbracă în toate astea pentru slujbă, arată ca o brioşă extravagantă, decorată cu floricele de marţipan, sclipici şi inimioare de zahăr, atât de dulce şi delicioasă, că nu-ţi vine decât s-o înfuleci pe loc. Dar nu trebuie să se lase nimeni păcălit – Babette nu e deloc molâie.

Cum nu mă mai duceam la şcoală, nu prea aveam multe de făcut în timpul zilei, aşa că am stabilit să ne întâlnim şi să luăm trenul spre Akiba împreună.

— Îmi place să mă plimb cu tine, a zis. Oamenii se uită la noi. Am putea să-ţi luăm nişte ţoale drăguţe. Ai arăta foarte *shibui*[143] cu o costumaţie fainâ şi cu adorabilul tău cap chel. Poate să te îmbraci ca o călugăriţă. Sau nu, stai, ca o păpuşă! Da. Cu o boneţică dantelată, o să arăţi exact ca o păpuşă drăguţă şi cheală. A, ar fi cel mai drăgălaş!

— Ideea era să mă ajuţi să-mi iau o perucă, i-am adus eu aminte, deşi îmi făcuse plăcere să aud ce-mi spune.

Akihabara înseamnă „Câmp de frunze tomnatice”, dar câmpiile şi frunzele au fost înlocuite complet de magazine cu electronice, aşa că astăzi oamenii îi zic Akiba sau Oraşul Electronicelor. Nu prea mă învârtisem pe-acolo până atunci. Aveam impresia că acolo se duc obsedaţii de *manga* şi tocilarii rataţi ca tata, pentru a-şi vinde plăcile din calculatoare când rămâneau fără bani, însă n-aveam deloc dreptate. Akiba este supertare şi remarcabil într-un fel straniu. Mergi pe aleile înguste şi pe străzile înţesate cu

143 *Shibui* – şic, la modă.

magazine şi tarabe, care dau pe-afară de circuite imprimate, DVD-uri, roboţi, jocuri pe calculator, recuzită pentru fetişuri şi modele *manga,* păpuşi gonflabile şi cutii pline cu tot soiul de electronice, peruci şi costume micuţe de servitoare sau de şcolăriţe adolescente. Oriunde te uiţi, dai cu ochii de postere luminoase cu *animeuri* şi afişe imense, agăţate de acoperişul clădirilor, poze uriaşe cu fetişcane *moe*[144]*,* cu ochii lor rotunzi şi sclipitori de mărimea unor piscine pentru copii şi cu sâni seducători gigantici, stând să sară afară din costumele lor de supereroine galactice, şi tot ce poţi să auzi este înnebunitorul *pac! pac! pac!* al jocurilor video sau *ping! ping! ping!* din sălile de jocuri mecanice şi difuzoarele zbierând oferte pe timp limitat din vitrinele magazinelor, şi micile servitoare franţuzoaice din stradă strigând la obsedaţii care trec pe lângă ele. Nu sunt nici câmpii, nici frunze nicăieri pe-aici.

Babette m-a condus prin mulţime, ţinându-mă de mână ca să nu mă zăpăcesc sau să mă rătăcesc. Mă simţeam că un turist bleg cu gura căscată, ca un american, lucru care mi-a adus aminte de Kayla. Nu mă mai gândisem la ea de un milion de ani şi, brusc, mi-am dorit să o pot face cumva pe Kayla să se materializeze în mijlocul Oraşului Electronicelor Akiba, doar ca să aibă de ce se mira, cu creieraşul ei mărunt de Silicon Valley. Asta era o latură a oraşului Tokyo care ar fi putut să-mi placă mult şi de-abia aşteptam să găsesc o perucă – la momentul respectiv, mă gândeam la una lungă, superdreaptă şi roz, ca părul Anemonei din *Eureka Severi* – şi poate un soi de costum simpatic, ca să mă potrivesc cu restul mulţimii, când s-a nimerit să trecem prin faţa geamului unui magazin de DVD-uri plin ochi cu şiruri peste şiruri de televizoare cu ecran lat. O muzică militară, ca de tinichele, urla din difuzoare. Apoi a izbucnit o jerbă de artificii în

144 *Moe* – înfloritor. Termen argotic pentru o fată adorabilă şi deosebit de atrăgătoare, în stilul *manga.*

timp ce titlul apărea pe ecrane. *INSECTE GLADIATOARE!* După care prezentatorul luptelor a zbierat: *Urmează Greierul ortopter în luptă cu Călugăriţa!*

Ne-am oprit şi am privit cum un greier monstruos se lua la trântă cu o călugăriţă verde pal într-un colţ al unui acvariu de sticlă. Imaginea se repeta pe fiecare ecran, iar filmarea era redată în detalii microscopice. *Priviţi-i fălcile puternice ca un cleşte cum strivesc ochiul Călugăriţei! Cum îi pulverizează aripile subţiri!*

Lupta s-a terminat când greierul a desprins capul călugăriţei de corp.

Câştigătorul este... Greierul ortopter! Urmează Cărăbuşul-rinocer contra Scorpionului galben!

Scorpionul palid l-a învârtit pe cărăbuş în aer cu cleştii. Cărăbuşul s-a retras şi a căzut pe spate, expunându-şi burta. Coada segmentată a scorpionului s-a arcuit, pregătindu-se să aplice înţepătura veninoasă. *Sasu! Sasu! Scorpionul galben înţeapă!* Cărăbuşul-rinocer s-a cutremurat. În acel acvariu mic şi gol nu avea unde să se ascundă. Picioarele fusiforme i s-au răsucit, zbătându-se prin aer până când au amorţit. *Cărăbuşul-rinocer pare că a pierdut, da, e pe cale să moară, moare, moare chiar acum, gata... A MURIT!*

Cuvinte ca de neon, colorate, fulgerau pe ecran. *Scorpionul galben câştigă!*

Am început să plâng.

Nu glumesc. Până atunci nimic nu mă făcuse să plâng, nici că ne-am pierdut toţi banii, nici că ne-am mutat din viaţa mea minunată în Sunnyvale într-o magherniţă din Tokyo, nici mama nebună, nici tatăl sinucigaş sau faptul că cea mai bună prietenă a mea n-a mai vrut să audă de mine, nici măcar lunile în şir de practici *ijime.* N-am plâns niciodată. Dar, dintr-un motiv sau altul, când am văzut insectele alea idioate cum se sfâşie între ele, n-am mai rezistat. Era oribil, dar sigur că nu era vorba despre insecte. Ci despre fiinţele umane care considerau că aşa ceva e un spectacol distractiv.

M-am lăsat pe vine lângă clădirea aceea, mi-am

strâns braţele în jurul corpului şi am plâns. Babette a stat lângă mine, păzindu-mă, jucându-se cu fâşia de dantelă de pe marginea şorţului ei şi atingându-mi uşor scalpul lipsit de păr cu vârfurile degetelor, de parcă încerca un pepene sau exersa nişte game. Din interiorul capului meu, vârfurile degetelor ei se simţeau ca nişte picături de ploaie ricoşând de craniu. După o vreme, şi-a aprins o ţigară şi a fumat-o, iar când a strivit-o sub tocul de cinşpe centimetri al cizmelor ei cu talpa imensă, eram din nou bine.

— Scuze, am zis.

— Nicio problemă, a spus ea.

Mi-a inspectat faţa, apoi a început să cotrobăie în geantă.

— Îţi plac aşa mult gândacii sau ce?

— Nu prea. Tata, însă… îi place să plieze gândaci din hârtie. Este un hobby de-al lui.

— Dubios, a spus, scoţând un şerveţel şi ştergându-mi o urmă de pe obraz. Care e celălalt hobby?

— Sinuciderea.

Mi-a dat şerveţelul.

— Hmm. Păi, dacă e încă viu, nu prea pare să se priceapă.

— E mai priceput la gândaci.

Mi-am suflat nasul şi am îndesat şerveţelul în buzunar.

— A câştigat locul al treilea în Marele Război al Insectelor *Origami,* cu un cărăbuş-rinocer zburător.

— Tare, a zis. Cred că eşti mândră de el.

— Da, am spus, şi pentru un moment chiar am fost.

— Eşti bine, putem să merge la cumpărături acum?

— Sigur, am zis, mergând în urma ei.

Am cumpărat o căciulă împletită foarte drăguţă şi o perucă până la umeri, o fustiţă dantelată şi o pereche de ciorapi largi, apoi m-a dus la Fifi să-mi facă cunoştinţă cu celelalte servitoare. Babette era numai cu vreo doi ani mai mare, dar ştia exact cum să aibă grijă de mine şi să mă facă să mă simt mai bine.

Ruth

1.

„Pare destul de mişto Babette asta”, a spus Oliver.

„Ar putea chiar să-i fie prietenă lui Nao…”, a spus.

„E bine că are în sfârşit cu cine să vorbească…”, a spus. „Mi-ar plăcea să merg în Akiba…”, a spus.

„Păcat de gândaci.”

A închis jurnalul, şi-a scos ochelarii şi le-a pus pe amândouă pe noptieră. Împingând motanul de pe burtă, a stins lumina.

— Noapte bună, Oliver, a zis Ruth, întorcându-se cu spatele la el.

— Noapte bună, i-a răspuns el.

Motanul s-a ghemuit în locul liber rămas între ei şi a adormit la loc. Au stat întinşi aşa, unul lângă altul, în tăcere. S-au scurs câteva mii de clipe.

2.

— Am zis ceva ce nu trebuia? a întrebat el în întuneric.

Putea să se prefacă că a adormit sau putea să-i răspundă.

— Da.

Aproape că îl putea auzi gândind.

— Ce? a întrebat într-un final.

Ea vorbea cu peretele din cealaltă parte a camerei, păstrându-şi tonul vocii neutru.

— Îmi pare rău, a spus. Dar pur şi simplu nu te înţeleg. Fata este atacată, legată şi aproape violată, un filmuleţ este postat pe nu ştiu ce site cu fetişuri, lenjeria intimă îi este vândută la licitaţie unui pervers, tatăl ei vede toate astea şi, în loc să facă ceva s-o ajute, încearcă să se sinucidă în baie, unde îl găseşte tot ea – şi, după toate astea, singurul lucru pe care poţi tu să-l zici este că Babette pare mişto? Că e păcat de *gândacii*

— Ah.

Au mai trecut câteva sute de clipe.

— Înţeleg ce vrei să zici, spuse el. Dar e bine că are o prietenă drăguţă, nu-i aşa?

— Oliver, Babette e proxenetă! Nu e drăguţă cu Nao, o recrutează. Conduce o afacere cu escorte pentru clienţi – de acolo, din cafeneaua aia îngrozitoare.

— Serios?

— Da. Serios.

3.

Părea realmente surprins.

— Asta se întâmplă în toate cafenelele de genul ăsta?

— Vrei să întrebi dacă toate sunt bordeluri? Probabil că nu. Dar aceasta e.

S-a gândit la asta o vreme.

— Păi, atunci bănuiesc că m-am înşelat în ce-o priveşte pe Babette.

— Da. Aşa ai făcut.

— Dar nu e adevărat că tatăl lui Nao n-a încercat să ajute.

Ruth şi-a pierdut răbdarea, s-a ridicat şi a aprins lumina.

— Faci mişto de mine sau ce naiba? se răsti ea, trântindu-şi pumnii cu putere în cutele pufoase ale păturii. Află de site-ul ăla *hentai,* aşa că ia pastile şi încearcă să se omoare? Ce fel de ajutor mai e şi ăsta?

Oliver n-a întors privirea spre ea, altfel ar fi observat că era şi mai furioasă decât părea după glas şi poate că ar fi renunţat. Motanul ştia însă. În secunda în care Ruth a început să pocnească aşternuturile, Pesto deja dispăruse din pat şi ieşea din cameră. Au auzit uşiţa pentru pisici trântindu-se când s-a strecurat afară, la adăpostul nopţii.

Oliver privea în tavan şi îşi apăra punctul de vedere.

— A încercat să ajute. Licitase şi el. Încerca să câştige licitaţia. N-a fost vina lui că a pierdut.

— Poftim?

— Licita.

Oliver părea confuz.

— Pentru lenjeria ei. Nu ţi-ai dat seama?

— De unde ştii?

— C.imperator? Tipul care a pierdut licitaţia? El era. Era tatăl lui Nao.

Ruth simţea cum i se urcă sângele la cap în timp ce asculta.

— *Cyclommatus imperator,* a continuat Oliver. Nu mai ţii minte?

Nu mai ţinea minte.

— E numele latinesc al gândacului-rinocer, i-a explicat el. Cel pe care l-a pliat din hârtie? Era un *Cyclommatus imperator* zburător. A câştigat locul al treilea în Războiul Insectelor *Origami.*

Bineînţeles că ţinea minte *asta.* Doar că nu-şi adusese aminte numele în latină şi îl ura pe Oliver pentru că era în stare să-şi amintească aşa ceva. Ura faptul că acum el simţea nevoia să vorbească încet şi grijuliu şi să explice totul, de parcă ea ar fi fost o imbecilă sau ar fi avut Alzheimer. Pe tonul ăsta îi vorbea mamei ei.

— Nao a recunoscut numele imediat, a spus. De asta a fost atât de supărată. Cum a văzut scrisoarea de adio, a ştiut. „Doar mă voi face pe mine ridicol în ochii altora dacă m-aş agăţa de viaţă şi aş îmbrăţişa-o când nu mai am nimic de oferit.” Tatăl ei se referea la licitaţie, iar Nao şi-a dat seama, de asta s-a dus să-şi verifice calculatorul. Asta este teoria mea.

Ea ura faptul că avea o teorie şi un ton atât de îngâmfat.

— Nu mai avea ce oferi, înţelegi? La licitaţie, de asta a şi pierdut. Şi nu voia să pară ridicol în ochii…

— M-am prins, l-a întrerupt ea. E dezgustător. Licita pentru chiloţii fiicei sale. Cât de bolnav trebuie să fii ca să licitezi pentru lenjeria fiicei tale?

Oliver părea surprins.

— Încerca doar să-i recupereze ca să nu-i ia altcineva. Nu voia să-i cumpere vreun *hentai.* Nu i se părea

excitantă treaba asta.

— Tu de unde ştii?

— A, uau. Eşti nebună. Dacă asta crezi, atunci tu eşti bolnavă.

— Mulţumesc.

— Adică, tipul o fi un ratat, dar…

— Mă rog, presupun că tu ştii cel mai bine.

4.

De cum a rostit cuvintele, şi-a dorit să şi le poată retrage.

— N-am vrut să zic asta, a spus. M-ai făcut nebună. M-ai făcut bolnavă. Eram nervoasă.

Dar era prea târziu. A văzut cum ochii lui albaştri se ascund după un soi de văl, un zid care să-i apere slăbiciunile. Când a vorbit, vocea îi era distantă, străină.

— Nu e un *hentai.* Doar o iubeşte, atât.

Ruth a stins din nou lumina. Era prea târziu să mai repare ceva. A vorbit în întuneric.

— Dacă o iubeşte, atunci ar trebui să nu mai încerce să se omoare. Sau ar putea să o facă mai bine.

— Sunt sigur că aşa o să facă, a răspuns încet Oliver.

5.

Nu se certau des. Nici unuia nu-i plăcea să se certe şi sigur erau unele locuri unde aveau grijă să nu ajungă. El ştia bine că nu trebuie s-o tachineze în legătură cu memoria ei. Ea ştia bine că nu trebuie să-l facă ratat.

Nu era deloc aşa. Era cea mai inteligentă persoană pe care o cunoştea, un autodidact, cu o minte care îi deschidea o lume întreagă, un ou cosmic din adâncul căruia îi scotea la iveală lucruri pe care ea altfel nu le-ar fi observat pe cont propriu. Fusese artist zeci de ani, dar se considera un amator din principiu. Ţinea cu pasiune la hobby-urile lui botanice: creştea diverse plante, altoia şi combina specii. Se întorcea din livadă triumfător şi striga:

„Azi e zi cu literă roşie!” după ce reuşea să facă un arbore rar să germineze sau o altoire să ţină. Creştea cactuşi din seminţe pe pervazul lui, strângea fire de praf galben de la masculi cu o pensulă şi le transfera grijuliu florilor femele. Făcuse pentru *Euphorbia obesa* nişte pălărioare din plasă, arătând ca micile coifuri pe care le poartă codaşii clasei, pe care le punea pe capetele rotunde ale femelelor pentru a strânge cât mai multe dintre seminţele pulverizate în aer.

Înainte să se îmbolnăvească şi să se mute pe insulă, obişnuia să câştige burse şi îi mai pica şi câte o comandă pentru *land art,* şi reuşea să suplimenteze venitul lor predând şi ţinând prelegeri. Scria lucrări, participa la diverse evenimente artistice, care aveau uneori loc în regiuni îndepărtate, şi fonda proiecte ca „Neo-Eocenul”. Călătorise până în Vancouver pentru a concepe o pădure urbană, un proiect care se numise „Mijloacele de Producţie”, crescând plante şi arbori de care urmau să se folosească artiştii locali: lemne pentru lutieri, răchită pentru împletitori, fibră pentru fabricanţii de hârtie. Oriunde călătoreau, el strângea seminţe şi aşchii: palmieri de ghetou din Brooklyn; metasequoia din Massachusetts; arbori Ginkgo, o fosilă chinezească vie, de pe trotuarele Bronxului. În Driftless, înainte de 11 septembrie, găsise rădăcină de gherghină, pe care-o altoise cu seminţe de moşmon.

— E cel mai mare triumf al meu! îi spusese atunci şi, în timp ce ea gătea, el se aşezase pe scări şi îi povestise totul despre istoria moşmonului, despre fructele asemănătoare merelor, care erau cele mai bune când putrezeau, în ciuda mirosului neplăcut, inconfundabil.

— Cam cum ar mirosi un rahat de copil mic, numai că glasat.

— Drăguţ, zise ea, în timp ce amesteca nişte salvie în supă.

— Au un renume îngrozitor, continuă. În epoca elisabetană, englezii le porecliseră „fructele cur-deschis”. Francezii le ziceau *cui de chien* sau „găozul câinelui”. Se pare că şi Shakespeare face o referire la ele, ca o metaforă

pentru prostituţie şi sex anal. Unde e ediţia din *Romeo şi Julieta*?

L-a trimis la etaj, în biroul ei, să aducă operele complete ale lui Shakespeare, ediţia Riverside, iar după câteva momente era înapoi, cu cartea grea în braţe, citind cu voce tare pasajul.

Amorul e orb şi întunericu-i prieşte.
Dar dacă-i orb, e prost ţintaş, fireşte.
Acuma şade singur lâng-o tufă
Şi-ar vrea iubita lui în sân să-i pice, întocmai ca un soi de rod de-acele pe care le botează drăgănele,
Râzând în taină, fetele la ţară.[145]

— E Mercuţio, care îşi râde de Romeo pentru că nu-i dă bătaie înainte cu Julieta, a continuat Oliver.

Ea a dat flacăra mai încet şi a acoperit supa.

— Unde găseşti tu toate chestiile astea?

I-a povestit despre un site pe care-l descoperise, dedicat iubitorilor de moşmoni, unde dăduse peste trimiterea la Shakespeare. Ideea pentru altoirea moşmonului cu gherghinele o găsise în timp ce parcurgea lucrarea *Experimente alese cu fructe şi peşti,* publicată în Londra în 1600, de John Taverner, Gentleman.

— Este o carte despre observaţiile acelui gentleman asupra iazurile cu peşti şi asupra pomilor fructiferi, spuse el melancolic. Aş vrea şi eu să public aşa o carte.

Era cel mai puţin egotist bărbat pe care-l cunoscuse vreodată şi nici nu era prea ambiţios. Proiectele lui de *land art,* precum „Mijloacele de Producţie”, le considera succese numai când el dispărea din mijlocul lor.

— Vreau ca publicul să uite de mine.

— De ce? a întrebat ea. Nu vrei să te cunoască lumea pentru opera ta?

— Nu asta e ideea. Nu trebuie să aibă legătură cu renumele. Nici cu piaţa artistică. Operele sunt reuşite când toată ingeniozitatea şi meşteşugul au dispărut, după ani de

145 Vezi Nota redacţiei, p. 459 (n.r.).

creştere şi recoltă, când oamenii încep să trăiască în ambianţa acestora. Orice aură reziduală a mea ca artist sau horticultor dramatic va dispărea între timp. Nu va mai conta. Atunci începe opera să fie interesantă…

— Interesantă, cum?

— Devine mai mult decât „artă”. Devine parte din subconştientul optic. Schimbarea s-a produs. Este noua normalitate, felul în care sunt lucrurile.

După mintea lui, abia atunci munca pe care o depunea îşi atingea ţelul, însă cu cât avea succes mai mare, cu atât devenea mai dificil să trăiască din asta.

— N-o să fiu niciodată un magnat industrial, a spus cu regret într-o noapte, când se uitau peste finanţele lor şi încercau să găsească o cale de-a plăti facturile. Mă simt ca un ratat.

— Nu fi ridicol, i-a zis Ruth. Dacă voiam un magnat, mă măritam cu unul.

A dat din cap cu tristeţe.

— Ai cules o lămâie din grădina dragostei.

Nao

1.

Câteodată, când stau la Fifi şi îţi scriu, mă trezesc întrebându-mă lucruri despre tine, cum arăţi, ce înălţime ai, câţi ani ai, dacă eşti femeie sau bărbat. Mă întreb dacă te-aş recunoaşte în caz că s-ar întâmpla să treci pe lângă mine pe stradă. La cum stau lucrurile, s-ar putea să te afli la câteva mese distanţă de mine chiar în clipa asta, deşi mă îndoiesc. Câteodată sper că eşti bărbat, ca să mă placi pentru că sunt drăguţă, însă în alte rânduri sper că eşti femeie, pentru că atunci am mai multe şanse să mă înţelegi, chiar dacă nu mă placi la fel de mult. De cele mai multe ori îmi spun că nu contează. Oricum, nu e aşa mare chestie, bărbat sau femeie. În ce mă priveşte, câteodată mă simt ca o femeie, altă dată mă simt mai mult ca un bărbat, iar în majoritatea cazurilor – undeva la mijloc, mai

ales de când a început să-mi crească părul la loc după ce l-am ras.

Uite o poveste bună despre sentimentul acesta de-a te afla undeva la mijloc. Prima întâlnire pe care mi-a aranjat-o Babette a fost cu un tip care lucra la o cunoscută agenţie de publicitate – probabil că ai recunoaşte-o, însă nu pot să menţionez numele pentru că nu vreau să fiu dată în judecată. Avea tone de bani, costume şi ceasuri supertari, numai Armâni şi Hermes şi aşa mai departe, iar Babette credea că o să ne înţelegem de minune, că o să fim un cuplu perfect. Era prima mea dată şi tipul, o să-i spun Ryu, a fost alegerea lui Babette, special pentru mine, pentru că era bogat, dar şi foarte politicos şi blând. M-a întrebat dacă vreau să mergem la cină înainte, însă aveam aşa nişte emoţii, încât m-am gândit că probabil aş vomita totul, aşa că i-am spus că vreau doar să terminăm odată cu toată povestea. M-a dus într-un loc drăguţ, care se chema Love Hotel Hill, în Shibuya, a desfăcut o sticlă de şampanie şi mi-a dat jos toate hainele. Am făcut o baie împreună şi ne-am îmbătat destul de tare. M-a sărutat o groază, până a început să mă enerveze şi i-am spus, iar el s-a oprit. M-a spălat peste tot şi a fost destul de politicos încât să nu zică nimic despre micile mele cicatrici sau să-şi ceară banii înapoi din cauza lor.

După aceea, m-a şters şi m-a dus în pat, şi abia atunci am intrat un pic în panică. Adică, era prima dată pentru mine şi eram speriată că nu ştiu ce să fac. Probabil că, dacă ar fi fost un nesimţit care să mă pună jos şi să-şi facă treaba, m-aş fi refugiat în locul meu tăcut din interiorul aisbergului, unde puteam să îngheţ lumea întreagă, şi probabil că nici nu aş fi observat ce îmi face sau n-aş fi simţit nimic.

Însă Ryu nu era un nesimţit. Era foarte drăguţ şi blând, iar eu – prea încordată, era ca şi când ar fi încercat să împingă un cârnat de la micul dejun printr-un geam – pur şi simplu nu intra. De fiecare dată când încerca s-o bage, începeam să tremur şi nu mă puteam opri, apoi, brusc, m-a copleşit o tristeţe ca un val care venea peste

mine şi nu se mai oprea. Poate că şampania mă făcea plângăcioasă, însă nu mă puteam gândi decât că, uite, tipul ăsta e foarte drăguţ, deşi crezusem că o să fie un supernemernic, dar se dovedise că nu e şi plătise atâţia bani pentru o întâlnire cu mine, iar acum, când spera să aibă şi el parte de puţin sex ca lumea cu o virgină, se trezise în schimb cu o şcolăriţă plângăcioasă de neoprit şi vaginul ei impenetrabil. Mă simţeam ca ultima ratată. Se pare că tot ce eram în stare să fac zilele astea era să plâng, întâi din cauza unor războaie tâmpite cu insecte, iar acum din cauza asta.

Ryu era mult prea politicos ca să mă forţeze în timp ce plângeam. S-a aşezat în fund pe pat şi m-a privit o vreme, apoi s-a dus la scaunul unde îşi lăsase costumul, a scos o batistă frumoasă, călcată, din buzunar şi mi-a dat-o să-mi suflu nasul. După aceea, pentru că tremuram, şi-a adus cămaşa şi mi-a pus-o pe umeri. Era atât de moale şi catifelată, încât fără să-mi dau seama mi-am băgat mâinile în mâneci, iar el m-a încheiat la nasturi. A urmat cravata lui roz din mătase, pe care mi-a legat-o cu un nod Windsor foarte drăguţ. Apoi pantalonii, sacoul şi, până am terminat de îmbrăcat hainele lui, mă oprisem din plâns, aşa că m-a luat de mână, m-a condus la oglindă şi m-a învârtit de câteva ori ca să mă pot admira în voie.

Eram foarte frumoasă în costumul lui. Era un pic mai mare şi mai înalt decât mine, însă nu păream aşa de diferiţi. Îmi dădusem jos peruca, iar pe dedesubt aveam încă părul abia crescut, ca o barbă nerasă, şi el a zis că-i place. A zis că arăt exact ca un *bishõnen*[146], dar de fapt eram mai drăguţă decât orice băiat. Sincer. Jur că puteam să mă îndrăgostesc de mine însămi. Stătea în spatele meu, gol, şi şi-a dus mâna spre buzunarul de la piept al sacoului de pe mine, de unde a scos un pachet de ţigări. L-a scuturat şi a tras afară două, şi le-a pus în gură şi le-a aprins cu o brichetă platinată, elegantă, cu puţin mai mare decât un chibrit. Mi-a vârât una dintre ţigări între buze, apoi s-a dus înapoi în pat să o fumeze pe cealaltă şi să mă

146 *Bishõnen* – tânăr, băiat frumos.

privească. Din fericire, mai trăsesem din ţigările tatei, aşa că ştiam cum se face. Mi-am înclinat capul într-o parte şi m-am privit atentă în oglindă. Am lăsat fumul să curgă dintre buzele mele ţuguiate, roşii şi umflate de la o sărutările de mai devreme. L-am văzut cu coada ochiului în oglindă. Stătea pe pat, fumându-şi ţigara, şi era foarte excitat. M-am întors, mi-am mai turnat un pahar de şampanie şi l-am băut pe tot, apoi mi-am stins ţigara, m-am dus la pat şi m-am urcat peste el.

— Închide ochii, i-am zis. Prefă-te că eşti eu.

A închis ochii şi m-a lăsat să-l sărut o vreme, apoi a întins mâinile şi mi-a desfăcut nodul Windsor de la cravata roz de mătase şi nasturii de la cămaşă. Şi-a descheiat fermoarul de la şliţ. Şi-a dat jos pantalonii şi eu i-am îndepărtat cu piciorul, însă am păstrat cămaşa pe mine când m-am suit deasupra şoldurilor lui, iar el mi-a ghidat coborârea şi a durut, deşi nu pentru mult timp.

După aceea, am stat întinşi unul lângă altul, iar el şi-a mai aprins o ţigară şi m-a întrebat dacă vreau şi eu. I-am spus că nu, mulţumesc. M-a întrebat dacă sexul a fost OK şi i-am zis că sigur, mulţumesc c-a întrebat. Adică, e drăguţ, nu? Pun pariu că mulţi băieţi nu s-ar fi obosit.

— Te-a durut? a întrebat şi eu i-am zis că un pic, dar nu mă deranjase, pentru că am pragul de toleranţă la durere destul de ridicat.

A zâmbit şi mi-a spus că sunt amuzantă.

— Câţi ani ai de fapt? m-a întrebat şi era să-i spun cinşpe, când mi-am adus aminte brusc.

— Şaişpe, am zis. Am şaişpe ani.

A râs.

— Pari surprinsă.

— Da, am zis. E ziua mea de naştere. Aproape am uitat.

Mi-a zis că-i pare rău că nu avea un cadou pentru mine, apoi mi-a dat mica lui brichetă lucioasă. Ne-am mai întâlnit de vreo două ori după aceea şi întotdeauna am făcut-o în acelaşi fel, cu mine purtându-i costumul. Odată, l-am pus să se îmbrace cu uniforma mea de şcoală, dar

arăta atât de ridicol, cu genunchii lui cioturoşi ivindu-se de sub pliurile fustei, încât m-am enervat şi mi-a venit să-l lovesc, aşa că asta am şi făcut. Purtam Armaniul lui frumos, un costum nemilos, iar el stătea pasiv în faţa mea, purtându-mi fusta şi bluza de marinar, cu privirea aţintită în podea. Atitudinea lui pasivă mă scotea şi mai tare din sărite şi, cu cât eram mai enervată, cu atât îmi venea să-l lovesc mai zdravăn. L-am pălmuit până am ajuns în pragul isteriei, iar când şi-a ridicat privirea, ochii îi erau atât de plini de tristeţe şi milă pentru mine, aşa încât m-am gândit că poate o să trebuiască să-l omor. Dar următoarea dată când mâna mea s-a îndreptat spre el, m-a apucat de încheietură.

— Destul, a zis. Doar te loveşti singură, atâta tot.

Purtam ceasul lui Haruki nr. 1, războinicul cerului. Catarama veche de metal a curelei îmi crestase încheietura, acolo unde mă strângea el. Avea o faţă roşie şi supărată. Mi-am aşezat cealaltă mână pe obrazul lui umflat.

— Îmi pare rău, am zis, începând să plâng.

Mi-a dus palma care mă ustura la buze şi a sărutat-o.

— Te iert, a zis.

Îi plăcea tare mult ceasul războinicului cerului şi, la un moment dat, m-a întrebat dacă nu vreau să fac schimb cu Rolexul lui. Rolexul avea diamante adevărate. Era tentant, dar bineînţeles că am refuzat.

2.

Câteodată, după ce făceam dragoste, Ryu voia doar să zacă în pat, să bea Remy şi să se uite la filme porno la televizor, aşa că eu mă îmbrăcam în costumul lui şi îl lăsam în pace, plimbându-mă de colo-colo. Uneori chiar ieşeam din hotel, având grijă să mă plimb doar pe partea unde era camera noastră, ca să mă poată vedea de la fereastră dacă se întâmpla să se uite. Îi plăcea asta.

De cele mai multe ori stăteam în umbră, mergând cu umerii pleoştiţi, bucurându-mă de existenţa mea ca bărbat.

Câteodată scoteam o ţigară din buzunarul lui şi o aprindeam cu bricheta platinată. Şi bricheta avea un mic diamant incrustat. Ryu era un tip foarte elegant, cu brichetele lui subţiri cu diamante şi costumele lui superbe, dar fuma Mild Seven, care nu e o marcă de ţigări prea rafinată. Pe bune, au gust de căcat. Data viitoare trebuie să-mi aduc aminte să-mi găsesc un iubit care fumează Dunhill sau măcar Lark.

Dacă nu se făcea prea târziu, îi dădeam câteodată mesaje bătrânei Jiko la templu, însă mă simţeam un pic ciudat să-i spun ce se petrece. Încetasem să practic *zazenul,* aşa că nu mai eram chiar pe aceeaşi lungime de undă şi nici nu mai aveam acelaşi program, cum ea se culca devreme, iar eu ieşeam la întâlniri şi stăteam trează până târziu. E ciudat cum timpul poate să ducă la diferenţe atât de mari în ce priveşte apropierea sau depărtarea pe care o simţi faţă de cineva, ca atunci când m-am mutat în alt fus orar, iar Kayla şi cu mine n-am mai putut fi prietene. Mă întrebam ce-ar zice Kayla despre mine dacă m-ar vedea acum. Poate ar crede că sunt un tip drăguţ şi s-ar da la mine. Mi se mai întâmpla pe stradă câteodată, dacă rămâneam în umbră. Fetele credeau că sunt un băiat de la vreun *host club*[147] şi încercau să flirteze cu mine, iar eu trebuia să scap înainte să-şi dea seama că sunt fată, să se supere şi să mă ia la bătaie pentru că le prostisem.

Nu puteai să zici că Ryu este prietenul meu. Nu era chiar aşa. Ne întâlneam de aproape o lună, dar când a început să-mi crească părul, a dispărut. Începusem chiar să-l iubesc şi nu ştiam că e o greşeală, aşa că atunci când a încetat să mă sune, am crezut că o să mi se sfâşie inima. O tot întrebam pe Babette dacă mai ştie ceva de el, iar ea zicea că nu, ceea ce putea să fie adevărat sau nu. Babette le făcea lipeala multor fete, aşa că ridica doar din umeri şi-mi zicea că probabil făcusem ceva greşit, însă în afara acelei dăţi când l-am lovit, pentru care m-a iertat, nu cred că făcusem nimic.

---

147 *Host club* – un club sau bar în care băuturile sunt servite de *bishonen,* care întreţin clientela feminină.

După aceea, m-am trezit că pierd vremea pe la Fifi, îndurerată şi ascultând Edith Pilaf şi Barbara, refuzând să mă mai duc la întâlniri, până când Babette s-a săturat în cele din urmă. A zis că ar trebui să încetez să mai fiu aşa de egoistă şi că ar trebui să îi fiu recunoscătoare că mi-a făcut legătura cu un tip aşa drăguţ şi amabil din prima. Apoi mi-a spus să mă înveselesc sau să o şterg de-acolo – şi m-a ameninţat că îmi dă masa unei fete mai fericite.

3.

Nu puteam spune că nu-i eram recunoscătoare. Chiar îi eram. Doar fusese singura mea prietenă şi, dacă nu aş fi stat pe la Şorţuleţul Singuratic al lui Fifi, unde m-aş fi dus? Viaţa mea de-acasă era un dezastru. Mama fusese promovată la editură, era redactor acum, ceea ce însemna că se spetea muncind ore suplimentare. Tata intra într-o nouă fază, pregătindu-se pentru a treia şi cea din urmă încercare de sinucidere. Înainte, câtă vreme trecea prin faza Mă Prefac Că Am O Slujbă, apoi prin fazele *Hikikomori,* Mari Minţi şi *Origami* cu Insecte, ai fi putut să zici că măcar e interesat şi captivat de nebunia lui. Chiar şi în timpul fazelor Somnambulul şi Omul în Cădere, nebunia lui avea un obiectiv şi reuşea să se ţină în frâu cât de cât. Dar de data asta era altfel. Era deprimat cum nu-l mai văzusem niciodată, de parcă în sfârşit îşi pierduse ireversibil interesul faţă de viaţă. Evita orice contact cu mine sau cu mama, lucru care nu era prea complicat într-un apartament de două camere. Se prefăcea că suntem invizibile şi stătea lipit de ecranul calculatorului, dar câteodată, dacă se întâmpla să trec pe lângă el pe holul îngust şi să-i surprind privirea, chipul începea să-i zvâcnească şi să se strâmbe de ruşinea pe care o simţea, iar eu trebuia să-mi întorc capul în altă parte, pentru că nu suportam s-o văd.

Tata şi cu mine împărţeam în continuare calculatorul şi, într-o zi, când mă uitam prin istoricul căutărilor lui, s-a nimerit să găsesc un link către un club online de

sinucigaşi. Se împrietenise cu câţiva, se părea, vorbeau între ei şi făceau planuri.

Cât de aiurea sună asta? Nu poţi s-o faci singur, aşa că găseşti un necunoscut care să te ţină de mână? Şi mai rău, în clubul acela era o elevă de liceu, iar el avea tupeul să încerce s-o convingă să nu se sinucidă. I-am descoperit chatul şi am citit toate discuţiile. Adică, nu e ipocrizie sau cum? Vrea să se omoare, dar ei îi zice că n-ar trebui? Că are toată viaţa înainte? Că sunt atâtea lucruri pentru care merită să trăiască?

Atunci mi-a venit idea. Poate că n-o să mă duc la templul lui Jiko să mă călugăresc, până la urmă. Poate că o să mă omor şi eu şi o să termin cu toate.

Ruth

1.

Dragă Ruth (dacă pot să-ţi spun aşa),

M-am bucurat să găsesc e-mailul de la tine şi trebuie să-mi cer scuze pentru că a durat atât de mult până să-ţi răspund. Sigur că te ţin minte de când ai vizitat Stanfordul. Profesorul de literatură comparată P-L este un bun prieten al meu, aşa că nu ai nevoie de alte recomandări. Din păcate, tocmai îmi luasem un an liber pe vremea când îţi făceai rezidenţiatul şi nu am putut să asist la prelegerea ta, dar sunt încredinţat că voi avea plăcerea să te aud citind din următoarea ta carte cât de curând.

Acum, în ce priveşte rugămintea ta urgentă, chiar dacă cred în continuare că trebuie să păstrez discreţia în ce priveşte informaţiile ajunse în posesia mea cu titlu confidenţial, mă gândesc că pot totuşi să-ţi fiu de ajutor.

În primul rând, sunt şi eu de acord că acel „Harry” care a scris fragmentul de pe site-ul meu e cel mai probabil să fie tatăl lui Nao Yasutani, al cărei jurnal a ajuns cumva în posesia ta. Domnul Yasutani a fost informatician, a lucrat la o mare companie de IT de aici, din Silicon Valley, în anii ’90. S-ar putea spune că am fost chiar

prieteni, iar el avea într-adevăr o fiică pe care o chema Naoko şi care nu putea să aibă mai mult de patru sau cinci ani atunci când l-am cunoscut.

Mă grăbesc să spun că folosesc timpul trecut nu din cauză că deţin anumite informaţii despre soarta familiei lor şi ce li s-a întâmplat până la urmă, ci doar pentru că nu mai păstrez legătura cu domnul Yasutani şi relaţia noastră este, din păcate, de domeniul trecutului. După cum s-ar putea să ştii, s-a mutat înapoi în Japonia împreună cu familia, imediat ce a izbucnit scandalul marii specule pe internet. După aceea, am păstrat legătura sporadic prin e-mail sau telefon, dar încet-încet relaţiile s-au răcit şi au trecut mai mulţi ani de la ultima noastră comunicare.

Acum, permite-mi să-ţi povestesc ceva despre cunoştinţa noastră comună. L-am cunoscut pe domnul Yasutani la Stanford, în 1991, cam la un an după ce s-a mutat în Sunnyvale. A venit la biroul meu spre sfârşitul după-amiezii. A bătut la uşă. Programul de lucru se încheiase şi ţin minte că am fost puţin iritat de deranj, dar am strigat „Intră” şi apoi am aşteptat. Uşa a rămas închisă. Am strigat din nou şi tot nu am primit niciun răspuns, aşa că m-am ridicat şi m-am dus la uşă să deschid. Un bărbat asiatic plăpând, cărând o taşcă ce aducea cu cele de poştaş, aştepta în prag. Era îmbrăcat oarecum lejer, cu pantaloni kaki, o geacă sport şi sandale cu şosete. M-am gândit iniţial că ar putea să fie un mesager pe bicicletă, dar în loc să-mi întindă un pachet, a făcut o plecăciune adâncă. Asta m-a speriat. Era un gest atât de formal, în contrast cu hainele sale lejere, iar noi nu eram obişnuiţi să ne facem plecăciuni unul altuia la Universitatea Stanford.

„Profesore”, a spus în engleza lui tărăgănată, îngrijită. „îmi pare foarte rău să vă deranjez.” Mi-a întins o carte de vizită, apoi a mai făcut o plecăciune. Cartea de vizită îl identifica drept Haruki Yasutani, informatician la una dintre firmele de IT cu cea mai mare creştere din Silicon Valley. L-am invitat să între şi să ia loc.

Într-o engleză preţioasă, mi-a explicat că este din Tokyo, de unde fusese adus ca să lucreze aici la un design

de interfaţă om-calculator. Îşi iubea meseria şi nu avea nicio problemă cu partea ce ţinea de calculatoare. Problema lui, spunea, era factorul uman. Nu înţelegea prea bine fiinţele umane şi venise la Departamentul de psihologie de la Stanford pentru a cere ajutor.

Am rămas uluit, dar eram în acelaşi timp curios. Silicon Valley nu e Tokyo şi ar fi fost normal pentru el să treacă printr-un şoc cultural sau să aibă probleme de relaţionare cu colegii. „Ce fel de ajutor doriţi?”, l-am întrebat.

S-a aşezat cu capul plecat, adunându-şi vorbele. Când a ridicat privirea, puteam să văd pe faţa lui efortul depus.

„Vreau să ştiu ce este conştiinţa umană.”

„Conştiinţa umană?” l-am întrebat, pentru că nu eram sigur că-l auzisem bine.

„Da”, a spus. „Con-şti-in-ţa. Când caut acest cuvânt în dicţionarul englezesc, găsesc că vine din latină. *Con* înseamnă «cu», iar *ştiinţă* înseamnă «a cunoaşte». Deci *conştiinţă* înseamnă *cu cunoaştere.* Cu ştiinţă.”

„Nu m-am gândit niciodată în felul acesta”, i-am zis. „Dar sunt sigur că aveţi dreptate.”

A continuat. „Dar nu are sens.” A scos o bucăţică de hârtie. Dicţionarul spune: „Este cunoaşterea sau simţul binelui şi răului, manifestându-se printr-o dorinţă nestăpânită de a face bine”.

A ţinut bucăţica de hârtie astfel încât să o pot vedea, iar eu am luat-o. „Pare să fie o definiţie rezonabilă.”

„Dar nu înţeleg. Cunoaşterea şi simţul nu sunt acelaşi lucru. Cunoaşterea o înţeleg, dar cum vine cu simţul? Este simţul acelaşi lucru ca sentimentul? Este conştiinţa un adevăr pe care pot să-l învăţ şi să-l ştiu sau este mai degrabă ca o emoţie? Are legătură cu empatia? E diferită de ruşine? Şi de ce este o dorinţă nestăpânită?”

Probabil că am părut la fel de uluit pe cât mă simţeam, pentru că a continuat să explice.

„Mă tem că, deşi sunt un om cu experienţă în domeniul informaticii, nu ştiu să fi încercat vreodată un

asemenea simţ sau sentiment. Acesta este un mare dezavantaj pentru munca mea. Aş vrea să vă întreb: se poate învăţa un astfel de sentiment? La vârsta mea, nu e prea târziu?”

Era o întrebare extraordinară – sau mai precis un val de întrebări. Am continuat să vorbim şi, până la urmă, am reuşit să pun cap la cap bucăţelele poveştii lui. În timp ce compania lui era implicată în principal în dezvoltarea interfeţelor pentru piaţa jocurilor, armata SUA avea un interes în potenţialul enorm pe care cercetarea lui putea să-l aibă pentru diverse aplicaţii în tehnologia armată semi-autonomă. Harry îşi făcea griji că interfaţa la realizarea căreia participa şi el era prea lipsită de cusur. Ce făcea un joc să creeze dependenţă şi să fie distractiv ar fi făcut la fel de uşoară şi distractivă executarea unei misiuni distrugătoare de bombardament. Încerca să-şi dea seama dacă există o cale de a construi în schema interfeţei o conştiinţă care să asiste utilizatorul, declanşându-i simţul etic al binelui şi al răului şi stârnindu-i dorinţa nestăpânită de a face bine.

Povestea lui era emoţionantă şi tragică. Deşi susţinea că nu înţelege problemele conştiinţei umane, tocmai conştiinţa proprie îl făcuse să pună sub semnul întrebării statu-quoul, lucru care avea să-l coste slujba ulterior. Nu trebuie să mai spun că designul tehnologic nu este independent de sistemul investiţiilor, iar angajatorii militari şi dezvoltatorii de armament nu vor să fie puse aceste întrebări, cu atât mai puţin să-şi construiască aparatele de comandă în funcţie de astfel de principii.

Am făcut ce am putut pentru a-l linişti. Simplul fapt că punea aceste întrebări demonstra că conştiinţa lui era perfect funcţională.

A dat din cap. „Nu”, mi-a răspuns. „Aceasta nu este conştiinţă. E doar ruşine faţă de propria istorie, iar istoria poate fi schimbată uşor.”

Nu am înţeles şi l-am rugat să explice.

„Istoria este ceva ce noi, japonezii, învăţăm la şcoală”, a spus. „învăţăm despre lucruri îngrozitoare, cum

ar fi bombele atomice care au distrus Hiroshima şi Nagasaki. Învăţăm că aşa ceva este greşit, dar acesta e un caz simplu de judecat, fiindcă noi, japonezii, i-am fost victime."

„Mai greu este să învăţăm despre o atrocitate japoneză înfiorătoare, precum Manchu. În acest caz, noi, japonezii, am comis un genocid şi am torturat poporul chinez, prin urmare, învăţăm că trebuie să simţim o mare ruşine în faţa lumii. Dar ruşinea nu este un sentiment plăcut, iar unii politicieni japonezi încearcă tot timpul să schimbe manualele de istorie ale copiilor noştri, astfel încât genocidele şi torturile să nu mai fie predate următoarei generaţii. Schimbându-ne istoria şi memoria, încearcă să ne şteargă ruşinea."

„Din acest motiv cred că ruşinea trebuie să fie diferită de conştiinţă. Se spune că noi, japonezii, avem o cultură a ruşinii, aşa că poate nu ne pricepem la fel de bine la conştiinţă. Ruşinea vine din exterior, dar conştiinţa trebuie să fie un sentiment natural, care vine de undeva din profunzimile individului. Se spune că noi, japonezii, am trăit atât de mult în sistemul feudal, că poate nu avem un sine individual, aşa cum au cei din Vest. Poate că nu putem avea o conştiinţă fără un sine individual. Nu ştiu. De asta îmi fac griji."

Desigur, am parafrazat, aducându-mi aminte tot ce pot din acea conversaţie neobişnuită care a avut loc acum mulţi ani. Nu-mi amintesc cum am răspuns, dar dialogul a fost satisfăcător pentru amândoi şi a avut drept rezultat alte conversaţii ulterioare şi, în final, o relaţie de prietenie. Poţi să-ţi dai seama cum aceste interogări ale noţiunilor de sine individual aveau să ducă, printre alte lucruri, la problema ruşinii, onoarei şi sinuciderii – subiectul scrisorii care ţi-a atras atenţia. Propriul meu interes în privinţa impactului cultural asupra suicidului, generat iniţial de activitatea teroriştilor sinucigaşi din Orientul Mijlociu, a fost influenţat peste ani de conversaţia cu domnul Yasutani. Dumnealui a susţinut întotdeauna că, în Japonia, sinuciderea era în primul rând un act estetic, nu unul

moral, declanşat de un sentiment de onoare sau ruşine. După cum s-ar putea sau nu să ştii, unchiul lui a fost erou în al Doilea Război Mondial, un pilot kamikaze care a murit îndeplinindu-şi misiunea sinucigaşă în Pacific.

„Bunica mea a suferit atât de mult", spunea Harry. „Dacă avionul unchiului meu ar fi avut o conştiinţă, atunci poate că ar fi evitat un astfel de atac. Despre pilotul de pe *Enola Gay* se poate spune acelaşi lucru – poate că nu s-ar fi petrecut o Hiroshima şi niciun Nagasaki. Desigur, tehnologia nu era atât de avansată pe-atunci, aşa că un astfel de lucru nu a fost posibil. Acum este posibil."

Stătea perfect nemişcat, privindu-şi atent mâinile din poală. „Ştiu că e o idee stupidă să proiectezi o armă care refuză să ucidă", a spus. „Dar aş putea să fac uciderea să nu mai fie atât de distractivă."

Către finalul şederii sale în Silicon Valley, domnul Yasutani începuse să aibă dificultăţi cu angajatorul său, care nu era de acord să-şi pună în pericol relaţiile cu armata şi cu investitorii din cauza unuia dintre angajaţii săi japonezi cu o conştiinţă chinuită. I s-a cerut să-şi abandoneze cercetarea în această direcţie, dar a refuzat. A fost scos din echipa proiectului său. A devenit tot mai neliniştit şi mai deprimat şi, chiar dacă nu am experienţă clinică, l-am sfătuit în calitate de prieten. Compania l-a dat afară la puţin timp după aceea.

Asta se întâmpla probabil prin martie 2000, pentru că la mai puţin de o lună după aceea, în aprilie, Bula Punct-Com s-a spart şi bursa NASDAQ s-a prăbuşit. A venit să mă vadă şi mi-a spus că băgase toate economiile familiei în acţiuni ale companiei şi că pierduse totul. Nu era un om practic. În acelaşi an, în august, s-au mutat înapoi în Japonia şi n-am mai auzit nimic de el o bună bucată de vreme.

Anul următor, m-am decis să fac o parte din munca mea de cercetare publică pe internet şi mi-am lansat site-ul. După câteva luni, am primit un e-mail de la Harry – un fragment din respectivul text l-ai putut citi pe internet. Era un strigăt de ajutor admirabil şi impresionant, aşa că am

corespondat cu el câteva luni după aceea prin e-mail, dar am stat de vorbă şi la telefon. În această perioadă l-am întrebat dacă pot să pun comentariile lui pe site-ul meu, iar el a spus că, dacă cred că o să-i ajute pe alţii, am permisiunea lui. Am simţit lămurit că are nevoie de sfatul unui profesionist şi i-am sugerat numele unor doctori din Tokyo. Nu ştiu dacă mi-a urmat sfatul sau nu. Presupun că nu.

L-am pierdut urma după atacurile de pe 11 septembrie. Era şi o perioadă aglomerată pentru mine, deoarece evenimentele din lume declanşaseră un interes mediatic crescut faţă de cercetările mele. Îmi aduc aminte că se poate să mai fi avut o conversaţie câţiva ani mai târziu, dar – tot în perioada aceea – un virus mi-a distrus fişierele de pe calculator şi o mare parte din e-mailurile arhivate, printre care şi cele de la el, au fost pierdute. Am vrut să-l contactez după cutremur şi tsunami, dar am descoperit că nu mai am adresa lui de e-mail. M-am consolat cu gândul că el şi familia lui trăiau departe de Sendai; acum însă, după cele scrise de tine, mă simt motivat să încerc să-l găsesc din nou.

Ai menţionat nişte scrisori pe lângă jurnalul fiicei. Dacă acestea conţin orice informaţie care ar putea să mă ajute să-l localizez pe domnul Yasutani şi familia sa, aş aprecia dacă mi le-ai trimite şi mie. Aş vrea să te întreb ce te-a făcut să fii îngrijorată pentru sănătatea fiicei sale. Din câte spuneai, părea să fie vorba despre ceva urgent. De unde vine sentimentul acesta?

În final, aş fi interesat să aflu, de asemenea, cum de s-a întâmplat să ajungă jurnalul şi scrisorile în posesia ta, dar poate că asta este o poveste pentru altă dată.

Apropo de poveşti, înţeleg că lucrezi la o nouă carte? De-abia aştept să o citesc, ultima mi-a plăcut foarte tare.

Cu sinceritate, etc.

2.

Ruth a citit e-mailul rapid, în diagonală, apoi a

răspuns imediat, povestind felul în care a descoperit jurnalul în hăţişul de alge, teoria ei despre originile legate de tsunami şi cum nu a reuşit până la momentul respectiv nici să găsească dovezi care să susţină o asemenea teorie, nici să explice cum altfel ar fi putut ajunge pe plajă punga aceea resigilabilă de plastic. A relatat pe scurt pasajele din jurnalul lui Nao care o făcuseră să se îngrijoreze: descrierea sănătăţii mintale precare a tatălui ei, încercările lui de a-şi lua viaţa şi decizia lui Nao de a se sinucide şi ea. A explicat, mai departe, că nu poate să nu simtă o puternică legătură karmică cu fata şi cu tatăl ei. Jurnalul fusese aruncat de valuri pe ţărmul ei, în definitiv. Dacă Nao şi tatăl ei erau în pericol, voia să le fie de ajutor.

Şi-a încheiat e-mailul menţionând articolul despre biţi cuantici din *New Science* pe care îl găsise Oliver, unde era citat H. Yasudani, pe care încercase şi nu reuşise să-l contacteze. A trimis e-mailul şi s-a lăsat pe spate în scaun, savurând sentimentul de uşurare şi încântare. Asta era, atunci. Dovada pe care o aştepta. Nao şi familia ei erau cât se poate de reale!

S-a ridicat şi s-a întins, apoi a făcut câţiva paşi pe hol până la biroul lui Oliver. Stătea cu căştile antifonice pe urechi. Scaunul copilotului era gol.

— Unde-i Pesto? l-a întrebat, fluturând din mână pentru a-i atrage atenţia.

Oliver şi-a scos căştile şi s-a uitat la scaunul de unde lipsea motanul.

— N-a venit aici toată ziua, a spus el posac.

Au pregătit micul dejun. Ruth şi-a cerut scuze din nou pentru că l-a făcut „ratat”, iar el şi-a cerut scuze pentru că i-a zis că e bolnavă la cap, dar încă se mai simţea o tensiune între ei. Câteodată motanul, simţind o răcire a atmosferei, se ţinea departe. Ruth o simţea şi ea, motiv pentru care traversase holul să-i povestească bucuroasă lui Oliver despre e-mailul profesorului, dar acum, văzându-l cum stă prăbuşit în scaun, ezita.

— Ce s-a întâmplat? îl întrebă.

— A, zise el. Nimic. Doar că am o grămadă de puieţi

de Ginkgo pe Neo-Eocen, pregătiţi să fie plantaţi, şi oamenii ăia cu acordul nu vor să mă lase. Susţin că arborii de Ginkgo sunt potenţial invazivi.

Şi-a dat jos ochelarii şi şi-a masat faţa cu mâinile. Avea o slăbiciune deosebită pentru *Ginkgo biloba.*

— E o nebunie. Copacul ăla e o fosilă vie. A supravieţuit unor extincţii majore vreme de sute de milioane de ani. Populaţia de Ginkgo a dispărut din toată lumea, în afară de o mică zonă din China centrală, unde unii copaci au reuşit să reziste. Iar acum o să moară pe veranda noastră, dacă nu pot să-i bag în pământ suficient de curând.

Nu îi stătea în fire să se lase descurajat sau să traducă o problemă relativ minoră în termeni atât de disperaţi. Probabil că era supărat din cauza motanului.

— Nu poţi să faci o pepinieră pe proprietatea noastră?

A oftat prelung, privindu-şi mâinile goale din poală.

— Da, asta o să fac. Dar nu prea văd de ce mă mai deranjez, sincer. Care-i rostul? Nimeni nu înţelege ce încerc să fac…

Probabil că e foarte supărat din cauza motanului. A decis să păstreze vestea despre e-mailul profesorului pentru mai târziu, însă chiar în clipa când se întorcea să plece, el a ridicat privirea.

— Tu voiai să vorbim ceva? a întrebat-o.

Aşa că i-a spus. I-a povestit ce îi scrisese Leistiko, revelaţia surprinzătoare că tatăl lui Nao era un om cu o conştiinţă adevărată, concediat pentru lucrurile în care credea, şi i-a relatat pe scurt şi răspunsul pe care i l-a trimis, dar apoi s-a întrerupt, dându-şi seama că Oliver se uita cam ciudat la ea.

— Ce? a întrebat. Mă priveşti nu ştiu cum. Ce s-a întâmplat?

— I-ai spus că e vorba de-o urgenţă?

— Sigur că da. Fata asta vrea să se sinucidă. La fel şi tatăl. Tot jurnalul e un strigăt după ajutor. Aşa că, da. E o urgenţă. Aş zice că poţi s-o numeşti aşa.

Îşi auzea tonul defensiv, dar nu putea să se abţină.

— Mă priveşti în continuare la fel.

— Păi…

— Păi ce?

— Păi, nu prea are sens ce spui. Vreau să zic că nu e ca şi când toate astea s-ar întâmpla acum, nu?

— Nu înţeleg. Cum adică?

— Fă socoteala. Bula Punct-Com s-a spart în martie 2000. Tatăl ei a fost concediat, s-au mutat în Japonia şi au trecut vreo doi ani. Nao avea şaisprezece ani când a început să scrie în jurnal. Dar asta se întâmpla acum mai bine de un deceniu şi ştim că jurnalul a plutit aiurea prin ocean cel puţin alţi câţiva ani. Vreau să spun că, dacă avea de gând să se omoare, probabil că a făcut-o deja, nu crezi? Iar dacă nu s-a omorât, atunci ar avea aproape treizeci de ani. Aşa că, mă întreb dacă *urgent* este cel mai bun cuvânt pentru a descrie situaţia, atâta tot.

Ruth simţi că se mişcă podeaua cu ea. Se sprijini cu mâna de tocul uşii pentru a-şi păstra echilibrul.

— Ce s-a întâmplat?

— Nimic, zise ea, înghiţind în sec. Am… sigur, ai dreptate. Ce proastă sunt. Pur şi simplu am… uitat.

Îşi simţea obrajii arzând şi nasul o furnica pe dinăuntru, ca şi când i-ar fi venit să strănute sau să plângă.

— Ai uitat? repetă el. Serios?

Ruth a dat din cap, îndepărtându-se deja. Voia să fugă undeva şi să se ascundă.

— Uau, spuse el. Ce nebunie.

Ea s-a întors, a traversat holul şi a coborât scările.

— Nu am vrut să spun că *tu* eşti nebună, a strigat în urma ei.

N-a ajuns prea departe. Doar până în dormitor. S-a urcat în pat, şi-a tras aşternuturile până sub nas şi a rămas întinsă acolo, respirând precipitat. Afară, beţele de bambus ciocăneau în rama ferestrei. Ferigi-sabie crescuseră pe sub geamuri. Beţele de bambus, cuprinse de ghimpii trandafirilor, blocau o mare parte din lumină. Privi încrengătura de plante şi se gândi la e-mailul pe care i-l

trimisese profesorului. Simţi un nou val de sânge năvălindu-i în obraji. Cum a putut să fie atât de proastă?

Nu era chiar vorba că uitase. Problema era mai degrabă un soi de „alunecare” în afara timpului. Când lucra la un roman, trăind adânc într-o lume fictivă, zilele se amalgamau la un loc, săptămâni şi luni sau chiar ani întregi se supuneau pulsaţiilor, mişcărilor de flux şi reflux ale visului. Facturile rămâneau neplătite, e-mailurile fără răspuns, telefoanele nereturnate. Ficţiunea avea propriul său timp şi propria logică. În asta stătea puterea sa. Dar e-mailul pe care tocmai i-l scrisese profesorului nu era ficţiune. Era realitate, ceva la fel de real ca jurnalul.

Oliver a bătut la uşă şi a deschis-o cu un scârţâit.

— Pot să intru?

Ruth a dat din cap. A venit până la ea şi a rămas în picioare lângă pat.

— Eşti bine? o întrebă, privindu-i atent faţa.

— M-am încurcat, răspunse ea. În mintea mea, are tot şaisprezece ani. O să aibă mereu şaisprezece ani.

Oliver s-a aşezat pe marginea saltelei şi şi-a pus mâna pe fruntea ei.

— Veşnicul prezent, zise. Voia să-l prindă, mai ţii minte? Să pună degetul pe el. Ăsta era tot scopul.

— Al scrisului?

— Sau al sinuciderii.

— M-am gândit mereu la scris ca la opusul sinuciderii, spuse ea. M-am gândit mereu că scrisul avea de-a face cu nemurirea. Să învingi moartea sau măcar s-o întârzii.

— Ca Şeherezada?

— Da. Îndrugând poveşti pentru a-şi întârzia execuţia…

— Dar condamnarea la moarte a lui Nao era impusă de ea însăşi.

— Mă întreb dacă a dus-o până la capăt.

— Citeşte în continuare, spuse Oliver. N-o să ştii până nu termini.

— Sau nu…

Se gândea la cum s-ar simţi dacă nu ar şti. Nu foarte bine. Apoi i-a venit altceva în minte.

— A! exclamă, ridicându-se în pat. Ea nu ştie!

— Ce nu ştie?

— De ce a fost dat afară tatăl ei! Nu ştie că e un om cu o conştiinţă. Trebuie să…

Poftim. Iar a început. S-a prăbuşit la loc pe pernă. Măcar de data asta îşi dăduse seama că o face.

— E prea târziu, spuse ea ursuză.

— Prea târziu pentru ce?

— S-o mai ajut. Aşa că… ce rost mai are? Jurnalul a devenit doar un mod de a-mi petrece timpul. Ce mai contează dacă îl citesc sau nu?

Oliver a dat din umeri.

— Nu contează, probabil, dar tot ar trebui să-l termini. A scris până la sfârşit, aşa că îi eşti datoare măcar atât. Cam aşa stau lucrurile şi, oricum, vreau să ştiu ce se întâmplă.

Oliver s-a ridicat, dând să plece. Ea l-a apucat de mână.

— Sunt nebună? a întrebat. Câteodată aşa mă simt.

— Poate, spuse el mângâind-o pe frunte. Dar nu-ţi face griji. Ai nevoie să fii un pic nebună. Nebunia e preţul pe care îl plăteşti pentru că ai imaginaţie. E superputerea ta. Accesezi visul. E un lucru bun, nu unul rău.

Telefonul a început să sune, iar el s-a dus să răspundă, dar apoi s-a oprit în uşă.

— Sunt îngrijorat ce-i cu Pesto, a spus.

4.

Benoit stătea într-un fotoliu uzat din faţa sobei, fumând şi privind flăcările. A ridicat privirea când a auzit-o pe Ruth intrând în cameră. Avea ochii roşii, de parcă tocmai plânsese – şi mai şi băuse. Mirosul dulceag al whisky-ului canadian se amesteca plăcut cu cel de ţigări, fumul de lemn şi ciorapi umezi.

Soţia lui stătea în pragul uşii dinspre camera de zi.

Nu părea prea mulţumită. Ea dăduse telefon şi vorbise cu Oliver. Soţul ei terminase de tradus jurnalul din franceză, i-a spus ea. O invita pe Ruth să treacă în seara respectivă pe la ei pe acasă pentru a-l lua. Oliver a pus receptorul la loc în furcă, apoi s-a dus să încarce drujba în camionetă şi s-a oferit să o conducă. Bătea vântul, iar copacii înalţi se legănau cu putere. Încă o furtună era pe drum, de data asta îndreptându-se direct spre ei.

Benoit i-a întins un teanc de aproximativ douăzeci de pagini dictando, tremurând în mâna lui întinsă.

— *Le mal de vivre,* a spus. M-ai întrebat ce înseamnă. *Asta* înseamnă. Răul, jalea, suferinţa. Cum poate să existe atâta durere în lume?

Ruth a luat paginile.

— Mulţumesc, murmură, privind traducerea.

— Ia şi asta, îi zise el.

I-a întins caietul studenţesc cu jurnalul, învelit în hârtia sa cerată.

— Îţi sunt recunoscătoare… a început ea, dar el a scuturat din cap şi a întors iar privirea la flăcări.

Soţia lui a făcut un pas în faţă şi a atins-o pe braţ. A condus-o pe Ruth afară din cameră şi până la ieşire.

— A băut…

Ruth nu ştia ce să spună.

— Îmi pare foarte rău…

Soţia şi-a îmblânzit un pic tonul.

— Nu e doar vina ta, i-a spus cu voce scăzută. Căţeluşul lui a fost înşfăcat de lupi azi-noapte. Au trimis o femelă tânără şi el s-a dus după ea. Ce câine tâmpit. Haita aştepta de cealaltă parte a unui defileu. Au sărit pe el şi l-au omorât, scurt. L-au sfâşiat şi l-au mâncat.

Şi-a întors privirea spre cameră, unde soţul ei stătea în continuare aşezat.

— A văzut tot. L-a strigat şi a fugit după el, dar n-a putut traversa defileul. La gabaritul lui, s-a mişcat prea încet. Nu mai rămăseseră decât smocuri de blană până a ajuns el acolo. Adora căţeluşul ăla.

A deschis uşa şi a ridicat capul, ascultând.

— Mai bine plecaţi. Văd că începe să bată vântul mai tare. O să fie una rea de tot.

Jurnalul franţuzesc secret al lui Haruki nr. 1

1.

10 Decembrie 1943 – Dormim împreună într-o încăpere mare, ceilalţi colegi de detaşament şi cu mine, aşezaţi în şiruri ca nişte peştişori atârnaţi la uscat. Numai când luna e aproape plină, iar cerul este senin, am suficientă lumină să scriu. Scot pe furiş aceste pagini din căptuşeala de la uniformă, unde le ţin ascunse, atent să nu foşnească. Deşurubez capacul stiloului, făcându-mi griji că poate s-a uscat cerneala şi n-o să-mi ajungă pentru câte gânduri îmi trec prin minte. Ultimele mele gânduri, măsurate în picături de cerneală.

Ni s-a ordonat să ţinem jurnale despre antrenamentul pe care îl facem şi despre sentimentele noastre, acum că ne aflăm faţă în faţă cu moartea sigură, dar am fost avertizat de unul dintre ceilalţi studenţi soldaţi că ofiţerii vor inspecta aceste jurnale, ne vor citi chiar şi scrisorile, fară să ne anunţe, aşa că ar trebui să fiu atent să nu scriu cu sinceritate ce am pe suflet. Duplicitatea este una dintre greutăţile de pe urma căreia nu sunt dispus să sufăr, aşa că am decis să ţin două jurnale: unul de faţadă şi aceasta ascuns, pentru adevăr, pentru tine, chiar dacă nu mă aştept să-l citeşti vreodată. Voi scrie în franceză, *ma chere maman,* urmând exemplul bun al idolului tău, Kanno-san, care şi-a continuat cu loialitate lecţiile de engleză până în momentul când au dus-o la spânzurătoare. La fel ca ea, trebuie să continuăm să învăţăm, chiar dacă civilizaţia se prăbuşeşte în jurul nostru.

2.

Strânge din dinţi. Muşcă tare! ne ordonă comandantul nostru, *le Marquis de F.* Îi trage pumni în faţă

lui K până când îi cedează genunchii şi, după ce se prăbuşeşte la pământ, îl ia la şuturi. Săptămâna trecută i-a spart două măsele, dar K s-a purtat ca şi când nu simţea nimic, clipind şi zâmbind, cu surâsul lui dulce şi naiv pe chip, în timp ce îi şiroia sângele din gură.

K este coleg cu mine, deşi mai mare cu un an, la Departamentul de filosofie şi am o datorie faţă de el. Ieri, când bătaia era neobişnuit de dură, am păşit în faţa lui K pentru a încasa loviturile în locul lui. Marchizul de F a fost încântat. Mi-a cărat pumni în ambii obraji şi m-a zdrobit sub călcâiul cizmei. După aceea, îmi simţeam gura pe dinăuntru de parcă era carne tocată, până şi cea mai mică sorbitură de supă *miso* mă făcea să lăcrimez, atât de dureroasă era sarea pe răni.

Chere maman, împachetez caietul ăsta studenţesc într-o pânză uleiată, ca să nu pătrundă umezeala, şi îl ascund sub orezul de la fundul cutiei mele cu mâncare. Voi încerca să găsesc o cale să ajungă la tine înainte să mor. Nu pot să scriu cu sinceritate în scrisorile pe care ţi le trimit, dar speranţa că într-o zi vei şti adevărul despre linşajul ăsta imbecil de care avem parte mă face să mă simt mai uşurat. Oricât mi-ar schingiui trupul, atâta timp cât am această speranţă, pot să rezist la orice durere.

3.

Aseară, în timp ce ne jucam de-a districtul roşu, am simţit o schimbare în atitudinea lui K pe când mă privea cum sunt umilit. Stăteam ghemuit după rastelul cu puşti, la ordinele Marchizului, cu braţele întinse printre şipci, fluturându-mi seducător mâinile prin aer, ca o femeie de stradă, şi l-am văzut pe K întorcându-se pentru prima dată cu spatele, de parcă nu mai rezista să mă vadă aşa.

Marchizul, observând probabil retragerea lui K, mi-a ordonat să o fac din nou şi din nou. Îmi sufla replicile. *Hei, soldatule!*

trebuia să strig eu. Ca un regizor sau un autor, îmi

urmăreşte atent interpretarea, cu capul înclinat într-o parte. Îmi zice să-mi fac vocea mai subţire şi mai dulce. Există o seriozitate, aproape o inocenţă, în atenţia pe care mi-o acordă. *Nu vrei să intri şi să ne jucăm împreună?* strig eu şi nu trece mult timp până îmi face pe plac. Jocurile nu se termină decât mult după ultima goarnă care anunţă stingerea. Noaptea, câteodată, pot să-l aud pe K plângând.

Tu marches sur des morts, Beaute, dont tu te moques;

De tes bijoux VHorreur n'est pas le moins charmant...[148]

Oare Baudelaire ştia de astfel de lucruri, *maman*? Astea să fie petalele întunecate din *Ies fleurs du mal7.*

4.

Cântecul păsării de primăvară este un cântec frumos. N-o să-l mai pot asculta niciodată fără să mă gândesc la F şi să-mi doresc să-l omor. Auzim poveşti şoptite despre ofiţeri urâţi, care au fost împuşcaţi în spate sau omorâţi în bătaie de propriii soldaţi în confuzia unei lupte. Număr loviturile pe care le primesc de la Marchiz. O să i le întorc pe fiecare într-o zi. În seara asta, numărul este 267.

Nu mă deranjează să mor. Toţi înţelegem că moartea este unica posibilitate pentru noi. Sper doar că nu voi muri înainte să gust dulceaţa răzbunării.

5.

Fără sens. Fără sens. K a fugit la răsărit, apoi mai târziu ni s-a spus că s-a sinucis aruncându-se în faţa unui tren cu provizii, dar unul din oamenii care-i văzuseră cadavrul mi-a destăinuit că era împuşcat în spate. În noaptea respectivă, am descoperit exemplarul lui uzat din *Shobogenzo,* cartea maestrului Dogen, ascuns în sacul

148 *Calci peste morţi de care îţi râzi cu mult dispreţ; / Ai giuvaieruri multe şi Groaza dintre toate nu-i cel mai slut...* (Vezi Nota redacţiei, p. 459.)

meu. Stau întins aici şi tânjesc după lacrimile fierbinţi pe care le vărsăm pe vremuri, dar inima mea este îngheţată. Eu sunt îngheţat – pe dinăuntru şi pe dinafară. Am încetat să mai simt. Loviturile Marchizului nu mai au niciun efect, nu reuşesc să-mi stârnească mânia. Sunt ca nişte torpile care îşi ratează ţinta. La un moment dat în viaţă, am învăţat cum să gândesc. Pe vremuri ştiam cum să simt. În război, acestea sunt lecţiile cel mai bine uitate.

6.

De-a lungul vizitei tale, *maman,* plănuiam să găsesc o cale de a-ţi strecura aceste pagini, dar expresia ta şocată când mi-ai zărit chipul pentru prima dată m-a făcut să mă răzgândesc. Te-am minţit şi ţi-am spus că vânătăile se datorau unui accident în timpul exerciţiilor de rutină. Nu m-ai crezut, dar în acel moment planul meu de a-ţi strecura jurnalul, conţinând relatări atât de lungi şi de cuprinzătoare ale cruzimilor banale, de rutină, pe care le presupune viaţa militară, a devenit imposibil din cauza minciunii pe care ţi-am spus-o. Drept urmare a lipsei mele de reţinere şi antrenament mental, iată-mă din nou scriindu-ţi singur la lumina lunii. Însă nu îmi regret minciuna. Aş face orice să te cruţ de şi mai multă durere.

De fapt, sentimentele mele faţă de Marchiz au început să capete altă formă. La început, când mă bătea, îmi era frică. Nu mă deranjează s-o recunosc. Cum putea să nu-mi fie? Nu mai fusesem bătut niciodată până atunci! Puţini băieţi au fost atât de norocoşi ca mine, care am crescut numai cu cele mai blânde cuvinte şi dezmierdări în urechi şi cu cele mai afectuoase îmbrăţişări ale unei mame care ne-a ferit de tot ce este dezagreabil şi urât pe lume. Am fost răsfăţat, complet nepregătit pentru cruzime, şi poate că toate acestea sună ca şi când m-aş plânge, dar nu o fac! Nu trebuie să crezi că te învinovăţesc pe tine. Mă tem să nu-ţi par cumva cel mai nerecunoscător fiu din lume, când de fapt e invers. Sunt mai recunoscător acum ca niciodată pentru felul în care ne-ai crescut, învăţându-

ne valoarea bunătăţii şi a educaţiei, învăţându-ne să gândim liber şi să apreciem idealurile liberale în faţa fascismului care ne macină ţara. Cele mai crunte pedepse acum nu reuşesc nici măcar să-mi aducă o lacrimă în ochi, dar gândul greutăţilor pe care le-ai suferit în numele idealurilor tale mă face să plâng ca un copil.

Poftim, am stricat pagina asta cu lacrimile mele, aşa că aproape nu mai reuşesc să înţeleg cuvintele. Hârtia e preţioasă, chiar dacă cuvintele astea nu fac nici cât hârtia şi cerneala necesare pentru a le scrie.

Unde rămăsesem? A, da. Îţi spuneam despre cum s-au cum s-au transformat sentimentele mele faţă de F. După primele săptămâni de pedepse şi antrenamente, am început să observ că frica şi autocompătimirea se transformau în ranchiună, iar apoi din ranchiună în furie. Când îmi striga numele, încercam să-mi ţin privirea plecată, convins că, dacă m-aş uita la chipul lui detestabil, mi-ar vedea furia arzând cu vâlvătaie pe dinăuntru. Mânia pe care o simt mă sperie mai mult decât frica pe vremuri.

Însă de curând sentimentele mele s-au schimbat încă o dată. Săptămâna trecută, m-a scos în faţă pentru a-mi aplica o corecţie în legătură cu vreo greşeală minoră – poate că scăpasem un bob de orez când îl servisem, îi lăsasem un fir de praf pe pantof sau poate că tocmai suferise o indigestie sau nu dormise bine în noaptea aceea. Nu îmi amintesc, dar mi-a ordonat să îngenunchez pe podea, cu mâinile vârâte sub coapse, şi-a început să mă bată cu cureaua peste faţă şi corp.

În mod normal, mi-aş fi ţinut privirea plecată, fixând un punct din podea, până mi se umflau ochii sau mi se umpleau de sânge şi nu mai puteam să văd, dar în ziua aceea, dintr-un motiv sau altul, am ridicat-o. L-am privit pe F chiar în ochi, ceea ce era împotriva regulilor, pentru că nu avem voie să privim în ochi un superior, însă când am făcut-o, lucru ciudat, mi-am simţit inima cum se înmoaie. Ştiu că sună bizar, dar aşa am simţit. Pentru prima dată, i-am remarcat febrilitatea din ochii apropiaţi şi sudoarea uleioasă de pe frunte şi am fost cuprins de milă – chiar şi

după zece lovituri, tot l-aş fi putut ierta, cu toată sinceritatea. Desigur, asta nu era o strategie bună, pentru că privirea mea calmă şi insubordonarea mea îl mâniaseră şi mai tare, iar cele zece lovituri s-au făcut douăzeci, apoi treizeci. Când mi-am pierdut cunoştinţa, am pierdut şi şirul numărătorii. La un moment dat, probabil că bătaia s-a terminat. Cineva probabil că m-a cărat înapoi la cazarmă şi m-a acoperit cu o pătură. Când m-am trezit, probabil că mă durea tot corpul, însă nu simţeam durerea. În schimb, mă cuprinsese o senzaţie caldă de pace şi linişte, care vine din cunoaşterea puterii interioare.

Asta era, cred, sursa zâmbetului pe care ţin minte că l-am văzut pe faţa lui K atunci când era bătut, înainte să intervin şi să iau pedeapsa asupra mea. Putea să-şi tolereze propria durere, dar la durerea mea, îndurată în numele său, n-a putut să mai reziste. Mă chinuie şi astăzi gândul că eu sunt responsabil pentru moartea lui, însă în această lume încâlcită de cauze şi efecte, îmi este imposibil să ştiu.

De atunci, chiar dacă s-a mai întâmplat să mă pedepsească o dată sau de două ori, se pare că F s-a plictisit şi de mine sau poate că îi este frică. E posibil să mi se pară mie, dar parcă nu mai pune atâta suflet ca înainte.

Ar trebui să-i fiu recunoscător? Cum am pierdut şirul loviturilor pe care le-am primit, nu mai doresc să i le înapoiez. Poate asta înseamnă că am lăsat în urmă această copilărie. Poate că am absolvit şi sunt în sfârşit bărbat.

7.

3 august 1944 – Iată ce nu am putut să-ţi scriu în scrisoare. Circulă o grămadă de zvonuri, *maman.* Războiul nu merge bine. Trupele noastre s-au retras din nordul Burmei, iar forţele americane au aterizat în Guam. Dacă lucrurile continuă astfel, s-ar putea ca americanii să invadeze Japonia, iar trimiterea noastră în luptă va fi ultima încercare de-a opri revărsarea. Am fost foarte neliniştit când am citit vestea legată de vizita poliţiei

militare şi mă tem că ai fost luată în vizor din cauza activităţilor tale politice. Te implor să ai grijă. Aş vrea să te răzgândeşti, să le iei pe surorile mele şi să vă refugiaţi în provincie.

8.

Ţi-am scris despre decizia mea de a muri. Lată şi ce nu ţi-am spus. În stânga şi în dreapta mea camarazii oftează şi gem, în somnul lor neliniştit, iar afară insectele se vaită, dar ticăitul ceasului este singurul sunet pe care pot să-l mai aud. Secundă după secundă, minut după minut… tic, tic, tic… sunetul acesta mic şi sec umple fiecare fisură a tăcerii. Scriu asta în întuneric. Scriu asta la lumina lunii, forţându-mi urechile să audă dincolo de ceasul mecanic şi rece, să prindă zgomotele calde, biologice, ale nopţii, însă fiinţa îmi este acordată doar la un singur lucru, ritmul neobosit al timpului, mărşăluind spre moartea mea.

Măcar de-aş putea să strivesc ceasul şi să opresc timpul din înaintare! Să strivesc maşinăria infernală! Să-i spulber rama anostă şi să-i smulg limbile blestemate de pe axul chinuitor al circumscrierii! Aproape că pot să-i simt corpul metalic solid îndoindu-se sub mâinile mele, geamul crăpând, carcasa spărgându-se, degetele mele pătrunzându-i adânc în măruntaie, vărsându-i arcurile şi rotiţele delicate. Dar nu, nu are niciun sens, nu există nicio cale de-a opri timpul, aşa că stau întins aici paralizat, ascultând ultimele momente din viaţă cum trec ticăind pe lângă mine.

Nu vreau să mor, *maman!* Nu vreau să mor!

Nu vreau să mor.

*

Îmi cer scuze. Vorbeam cu luna.

*

Ce tâmpenie. Cantitatea de cerneală pe care o irosesc cu aceste izbucniri fără rost, spărgând ceasuri în minte, ţipând în imaginaţia mea. Nu te mai gândi la ceas. Nu are nicio putere asupra timpului, dar cuvintele au şi acum sunt tentat să sfâşii aceste pagini. Aşa vreau să fiu ţinut minte? Cu aceste cuvinte? De către tine?

Dar nu, o să le las deocamdată, dacă tot nu le vei vedea nicicând. Le scriu doar pentru mine, pentru a mi te aduce în minte. Sunt menite doar mie.

„Să studiezi Calea înseamnă să studiezi sinele", spunea Dogen. Am jurat să stau în poziţia *zazen* şi să îmi studiez gândurile şi sentimentele cu meticulozitate, aşa cum un cercetător ar diseca un cadavru, pentru a deveni o fiinţă cât mai bună în aceste săptămâni scurte care mi-au mai rămas. Am jurat să mă destăinui ţie, chiar dacă nu vei citi niciodată toate acestea. Sfâşierea acestor pagini nu va extirpa laşitatea din inima mea, la fel cum smulgerea limbilor de pe cadranul unui ceas nu va opri timpul.

Serios, sunt unul dintre norocoşi. Am avut parte de educaţie, mintea mi-a fost antrenată. Am capacitatea de a gândi lucrurile până la capăt.

„Să filosofezi înseamnă să înveţi cum să mori."

Aşa a scris Montaigne, parafrazându-l pe Cicero, chiar dacă gândul, desigur, nu era unul nou, ci vine din trecutul lui Socrate în Vest şi al lui Buddha în Est… chiar dacă noţiunea de-a filosofa era, cu siguranţă, diferită în fiecare caz în parte.

„Să studiezi Calea înseamnă să studiezi şinele. Să studiezi şinele înseamnă să uiţi de sine. Să uiţi de sine înseamnă să te laşi iluminat de toate lucrurile de pe lume."

*

Ţi-am pomenit într-o scrisoare gândurile mele pretenţioase despre povestea lui Miyazawa cu Războiul Ciorilor, iar acum mă simt într-adevăr ca un neghiob. Nu sunt eu chiar Căpitanul Cioară, lansându-mă în zbor la război! Dar adevărul e că nu pot să-mi neg dragostea de

zbor. Chiar dacă pare prostesc, povestea mi-a rămas în cap şi, mai târziu, m-am trezit aducându-mi aminte de scena când Căpitanul Cioară îşi îngroapă inamicul mort şi se roagă la stele. Mai ţii minte pasajul acela? Era cam aşa:

Sfinte Stele, rogu-vă, preschimbaţi lumea aceasta într-un loc unde să nu mai fim niciodată siliţi să omorâm un duşman pe care nu-l urăm. Dacă s-ar întâmpla una ca asta, nu m-aş plânge nici dacă mi-ar fi sfâşiat corpul în bucăţele, iar şi iar.

Aceste cuvinte frumoase am credinţa că sunt adevărate şi acum, când ştiu că voi pleca în misiune, au un înţeles cu atât mai adânc pentru mine. Aducându-mi aminte pasajul în timpul cinei, mi-au dat lacrimile. Din nefericire, pe când le ştergeam, am scăpat un castron cu murături pe podea. Noul grad pe care îl am se pare însă că mă protejează de mustrări, aşa că Marchizul n-a făcut decât să-şi mute privirea în altă parte.

9.

Timpul mi se pare aşa de interesant acum, când mai am atât de puţin la dispoziţie. Stau în poziţia *zazen* sau îmi trec mărgelele *juzu* printre degete, numărând cu ele şi cu răsuflările mele clipele pe care le mai am până la moarte. Dogen scria undeva despre câte frânturi de timp sunt adunate dintr-o pocnitură din degete. Nu ţin minte numărul exact, doar că era mare şi părea destul de arbitrar şi absurd, însă îmi imaginez că, atunci când voi fi în carlinga avionului meu, aţintindu-mi botul spre carena unui crucişător american, fiecare dintre acele frânturi va fi clară, pură şi perceptibilă, în clipa morţii mele, de-abia aştept să fiu, în sfârşit, conştient şi viu pe de-a-ntregul.

Dogen a mai scris şi că nu avem nevoie decât de un singur moment pentru a ne demonstra voinţa omenească şi a atinge adevărul. Niciodată n-am înţeles asta înainte, pentru că înţelegeam timpul ca printr-o pâclă, lipsit de precizie, dar acum, că moartea îmi este iminentă, pot să apreciez sensul cuvintelor lui. Atât viaţa, cât şi moartea se

manifestă în fiecare moment al existenţei. Corpul nostru omenesc apare şi dispare în fiecare moment, fără încetare, iar această neîntreruptă înălţare şi apoi stingere este ceea ce cunoaştem noi ca timp şi fiinţă. Ele nu sunt separate. Sunt un singur lucru şi într-o fracţiune de secundă avem şansa să alegem şi să ne modificăm felul în care acţionăm, fie atingem adevărul, fie ne îndepărtăm de el. Fiecare moment este vital pentru întreaga lume.

Când mă gândesc la asta, mă înveselesc şi mă întristez în acelaşi timp. Mă înveselesc gândindu-mă la multitudinea de momente ce apar pentru a face bine pe lume. Mă întristez din cauza tuturor acelor momente consumate greşit, care s-au strâns unele peste altele şi ne-au condus la acest război.

Până la urmă, ce voinţă se va naşte în mine? Voi menţine dârz, cu vitejie, direcţia avionului, ştiind că în momentul impactului corpul meu va exploda într-un glob de flăcări şi va ucide atât de mulţi din aşa-zişii mei inamici, pe care nu i-am cunoscut niciodată şi nici nu îi urăsc? Sau laşitatea (latura mea umană mai bună) îşi va aduna forţele o ultimă dată, suficient cât să trag de manşă şi să deviez direcţia avionului, alegând să-mi sfârşesc viaţa pe fundul apei, fără onoare, mai degrabă decât într-un act de eroism înflăcărat care va schimba în aceeaşi clipă, pentru totdeauna, soarta soldaţilor inamici de pe crucişător, cât şi pe cea a mamelor, surorilor, fraţilor, soţiilor şi copiilor lor?

Şi în aceeaşi fracţiune din timp, minuscula mişcare a mâinii mele în spaţiu va determina destinele tuturor soldaţilor şi civililor japonezi pe care aceşti americani (inamici ale căror vieţi le salvez) vor trăi să-i omoare. Şi aşa mai departe, şi aşa mai departe, până când ajungi să crezi că însuşi rezultatul acestui război va fi decis de un moment şi un milimetru, reprezentând manifestarea voinţei mele. Dar eu de unde să ştiu?

Vai de mine, ce grandios devine omul în faţa morţii! însă eu nu-mi doresc să fiu un Erou. În *Sein und Zeit,* Martin Heidegger ridică această noţiune a Eroului în contextul discuţiei despre temporalitatea autentică,

istoricitate, Fiinţa-întru-Lume şi, dacă la un moment dat m-aş fi aşezat cu toată sârguinţa să-mi analizez dilema de faţă în termenii lui Heidegger, acum găsesc o mai mare satisfacţie în zenul lui Dogen şi în propriile mele tradiţii japoneze, care poate tot lui MH îi dau dreptate. „Limbajul este casa fiinţei”, a scris el odată, iar Dogen (un om al vorbelor şi el!) ar fi fost cu siguranţă de acord. Însă încăperile teutonice labirintice ale lui le găsesc epuizante în starea mea de spirit febrilă de acum şi ceea ce mă atrage, în schimb, sunt încăperile tăcute şi goale ale lui Dogen. Printre cuvinte, Dogen cunoştea tăcerile.

*

Florile de cireş din baza militară au înflorit şi au căzut, iar eu aştept în continuare să le împărtăşesc soarta.

*

„Mâine voi muri în luptă”, a spus Căpitanul Cioară.

Montaigne scria că moartea în sine nu înseamnă nimic. Numai frica de moarte o face să pară importantă. Îmi este frică? Cu siguranţă, şi totuşi…

„Que sais-je?”, întreba Montaigne. Răspunsul este „nimic”. În realitate, nu ştiu nimic.

Şi totuşi, noaptea zac în pat, numărându-mi mărgelele, una pentru fiecare lucru de pe pământ pe care îl iubesc, continuu, într-o buclă fără sfârşit.

10.

Am ajuns ieri în Kyushu. Doi soldaţi veterani din Ofensiva Chineză, care au fost lăsaţi la vatră şi apoi chemaţi într-o a doua campanie, au ajuns în detaşamentul nostru. Sunt bărbaţi duri, grosolani şi uscăţivi, cu ochi scânteietori, care cunosc răul, şi chiar şi F pare agitat în prezenţa lor. Atmosfera în cazarmă s-a schimbat de cum au intrat. Seara trecută, după cină, au stat în mijlocul nostru, înconjuraţi de feţele tinere şi proaspete ale celor mai noi cădeţi, scobindu-se în dinţi şi lăudându-se cu isprăvile lor de pe vremea când luptaseră în provincia Shandong.

Mi se face greaţă când îmi aduc aminte de poveştile lor – cum râdeau când ne-au povestit de bunicile chinezoaice pe care le găsiseră ascunzându-se în colibă alături de nepoţii lor. Una câte una, le-au tras pe bătrâne în mijlocul camerei şi le-au violat, apoi, după ce au terminat, le-au mutilat organele genitale cu baionetele. Râzând în continuare, le-au imitat într-o manieră comică pe bătrâne, cum implorau să le fie milă de nepoţii lor. Unul câte unul, aruncau bebeluşii în aer şi îi străpungeau cu vârfurile baionetelor.

Le luceau ochii povestind cum atârnau bărbaţi chinezi cu picioarele în sus, de parcă ar fi fost hălci de carne, deasupra focurilor, iar apoi priveau carnea aprinsă curgându-le de pe corpurile încă vii, în timp ce braţele lor dansau ca nişte tentacule de caracatiţă puse pe grătar. Când mureau, le tăiau corpurile arse ca să le dea de mâncare câinilor.

Cum se hlizeau la noi în timp ce ne răsfăţau cu poveşti despre tinerii recruţi japonezi, băieţi fară experienţă ca mine şi K, cărora li se ordona să exerseze cu baioneta pe prizonieri chinezi vii pentru a-şi întări spiritul de luptători. Legau prizonierii de stâlpi şi le desenau ţinte în dreptul inimii. „Bagă lama oriunde, dar nu aici”, spuneau comandanţii lor arătând către cercuri. Ideea era să ţii prizonierul în viaţă cât mai mult posibil, iar băieţii soldaţi tremurau aşa de tare, încât le jucau baionetele în mâini şi se căcau în pantaloni. Cei doi bravi soldaţi cu care ne procopsiserăm râdeau aducându-şi aminte de teroarea lor. Până la sfârşitul exerciţiului, ne asigurau ei, când prizonierii erau morţi, iar corpurile lor, sfâşiate şi pline de sânge, băieţii ăia japonezi deveniseră bărbaţi.

Aceste fapte le povesteau aşa cum le săvârşiseră, fără ruşine, îndeplineau ordinele, ziceau ei, le dădeau chinezilor o lecţie, executând aceste masacre în faţa câte unui sat întreg, în timp ce copiii şi părinţii victimelor, vecinii şi tovarăşii erau siliţi să privească. Iar prin povestirile lor, ne învăţau şi pe noi o lecţie, pentru a ne face mai duri şi a ne pregăti pentru ce avea să urmeze.

„Chacun appelle barbarie ce qui n'est pas de son usage", a scris Montaigne. „Toţi numesc barbarie acel lucru cu care nu sunt obişnuiţi."

Din fericire, nu voi trăi destul ca să mă obişnuiesc cu aşa ceva şi cumva le sunt recunoscător acelor doi demoni: barbaria lor monstruoasă aruncă într-o lumină nouă micile mele suferinţe. Mă simt profund ruşinat că am irosit atâta cerneală ca să mă plâng. A venit momentul să închid cartea vieţii mele. *Maman,* sunt repartizat să plec în misiune mâine, aşa că îmi iau rămas-bun. *Tetsu no Ame*[149] a început, iar diseară, ceilalţi cădeţi şi cu mine vom da o petrecere. Vom bea sake şi ne vom scrie testamentele şi scrisorile oficiale de adio. Aceste cuvinte goale pe care autorităţile navale ţi le vor trimite, alături de obiectele mele personale – mărgelele juzu pe care mi le-ai dat tu, ceasul meu şi exemplarul lui K din *Shôbôgenzô.* Acest jurnal nu se va număra însă printre bunurile mele. Trebuie să recunosc, m-am răzgândit din nou, iar acum îmi doresc să existe o cale prin care să ajungă la tine, dar nu îndrăznesc să fac asta. Conţinutul lui subminează spectacolul măreţ al patriotismului pe care îl ducem la capăt cu îndârjire şi mi-e teamă să nu pun în pericol compensaţia pe care trebuie s-o primeşti în schimbul sacrificiului cu viaţa al singurului tău fiu. Nu ştiu ce-o să fac cu caietul acesta. Poate că o să-l ard diseară, după ce mă îmbăt, şi – fără să fiu excesiv de fantezist – cred cu adevărat că, deşi nu ţi-ai aruncat privirea pe aceste pagini, tot ai citit fiecare cuvânt pe care l-am scris. Tu, dragă mamă, ştii ce e în sufletul meu cu adevărat.

Ce mai am să-ţi spun acum nu pot să scriu în niciun document oficial care ar putea fi citit sau interceptat. Am

---

149 *Tetsu noame* – Taifunul de Oţel (sau Bătălia de la Okinawa), care a avut drept rezultat cel mai mare număr de victime pe frontul din Pacific din timpul celui de-al Doilea Război Mondial. Peste 100 000 de soldaţi japonezi au fost omorâţi sau capturaţi sau s-au sinucis. Pierderile Aliaţilor au depăşit 65 000. Undeva între 42 000 şi 150 000 de civili din Okinawa au fost de asemenea ucişi sau răniţi sau s-au sinucis (între o zecime şi o treime din populaţia autohtonă a oraşului Okinawa).

luat o decizie. Mâine-dimineaţă îmi voi înfăşură capul strâns cu o bandană care poartă emblema Soarelui Răsare şi voi zbura în sud, spre Okinawa, unde îmi voi da viaţa pentru ţară. Întotdeauna am crezut că acest război este o greşeală. Şi am dispreţuit întotdeauna lăcomia capitalistă şi hybrisul imperialist care l-au motivat. Iar acum, ştiind ce ştiu despre depravarea cu care a fost purtat acest război, sunt decis să fac tot ce pot pentru a-mi ghida avionul departe de ţinta sa, în mare.

Mai bine să mă războiesc cu valurile, care s-ar putea totuşi să mă ierte.

Nu mă simt ca un om care urmează să moară mâine. Mă simt ca un om deja mort.

Ruth

1.

Termină de citit ultimele pagini traduse de Benoit şi le aşează deasupra unui maldăr pe canapeaua de lângă ea. Apoi privi pe geam în zare. Nori de furtună întunecau cerul cu striaţii pronunţate, astfel încât, dacă n-ar fi fost fărâmele de valuri aruncate de vânt care să ofere apei o textură anume, i-ar fi fost imposibil să distingă hotarul dintre cerul întunecat şi marea întunecată. Valurile păreau atât de mici de unde stătea ea pe canapea. Greu de imaginat. De aproape, ar arăta mult mai mari. Greu de ratat.

A zburat într-un val, s-a gândit.

Vântul sufla tare de jur împrejurul casei, făcând bârnele vechi de lemn să scârţâie. Afară, copacii gemeau şi se legănau. Lemn viu.

Nao nu ştie încă. Crede că străunchiul ei a intrat cu avionul într-un crucişător inamic. Crede că a murit ca un erou de război, îndeplinindu-şi misiunea. Nu ştie că s-a prăbuşit intenţionat. Cum se poate una ca asta?

Curentul electric încă mergea, însă luminile

pâlpâiseră deja de câteva ori. Undeva un copac se prăbuşise pe firele de înaltă tensiune. Generatorul era tot la reparat în Campbell River. Atârnau de un fir de aţă.

I-a citit scrisorile în japoneză – cea oficială, pe care a descoperit-o în rama fotografiei, şi celelalte pe care i le-a dat Jiko dar nu a pomenit nimic despre un jurnal secret în franceză. Oare ştie că există? Unde e? Dacă Haruki nr. 1 s-a îmbătat şi a dat foc jurnalului sau l-a luat cu el în misiune, atunci s-ar fi preschimbat în cenuşă spulberată de vânt sau celuloză dizolvată în mare.

Ruth ridică pachetul din hârtie cerată unde se afla caietul studenţesc, pe care Benoit i-l înapoiase împreună cu paginile traduse, îl întoarse de pe o parte pe alta, examinându-l cu atenţie.

E real, dar cum a ajuns aici? Cum a ajuns în punga resigilabilă de plastic şi apoi aici, în mâinile mele?

Voia să discute toate astea cu Oliver, să pună întrebările cu voce tare, dar el ieşise în ploaie să-l caute pe Pesto. A dat la o parte hârtia cerată şi a despăturit caietul. Şi-a plimbat degetele de-a lungul paginii. Hârtia era ieftină. Cerneala era destul de ştearsă, dar putea să-şi dea seama că fusese la un moment dat o nuanţă întunecată de albastru indigo. Îl ascunsese sub orezul din cutia lui cu mâncare. Îl purtase pe sub haină, aproape de piept. A închis ochii şi a ridicat caietul în dreptul feţei, inspirând adânc, dar mirosea doar a ceară şi a mare.

Nao trebuie să citească neapărat caietul ăsta şi tatăl ei la fel. Trebuie să ştie adevărul.

A deschis ochii şi a împăturit jurnalul la loc, punându-l înapoi în pachet. Începea să se întunece afară. S-a uitat la ceasul războinicului cerului pentru a vedea cât e ora. Ceasul încă mai ticăia. Unde era Oliver?

Haruki nr. I se lupta cu cele mai profunde implicaţii morale şi existenţiale ale genocidului şi războiului şi cu consecinţele morţii lui iminente, iar noi suntem supăraţi că a dispărut un motan? Cum e posibil aşa ceva?

Dar era posibil şi adevărat. De când fugise motanul, nu mai aveau linişte, era şi mai rău de când aflaseră

despre câinele lui Benoit, care fusese mâncat de lupi. De fiecare dată când auzea un zgomot afară, Oliver se oprea din ce făcea şi se ducea la uşă, o deschidea şi asculta cu atenţie. Asculta fiecare ţipăt al bufniţelor, urlet al lupilor, chiar şi croncănitul corbilor cu aceeaşi îngrijorare.

— Sunt sigur că n-are nimic, zicea el, vrând să se simtă mai bine. E aşa de micuţ. O stârpitură. Cine s-ar deranja să-l mănânce?

Dar amândoi ştiau că pădurea era plină de prădători cărora le-ar fi plăcut să halească un motănel la cină. În cele din urmă, nu a mai putut rezista şi, când vântul s-a înteţit, a ieşit în căutarea lui.

Ruth se simţea prost. Era vina ei, se supărase şi îl speriase pe Pesto, iar acesta se dăduse jos din pat şi dispăruse în noapte. Îşi dorea să-şi fi putut controla furia. Îşi dorea ca Oliver să nu o fi supărat de la bun început.

Începuse să toarne cu găleata, aşa că s-a dus la parter să mai pună nişte lemne pe foc şi a descoperit că grămada se împuţinase. Şi-a pus haina de ploaie şi cizmele de cauciuc, a luat lanterna şi cureaua pentru lemne şi a pornit-o spre magazie. Vântul se înteţise bine de tot, iar crengile cedrilor se zvârcoleau. Unde era Oliver? Nu era în siguranţă în pădure pe vântul ăsta puternic. Copacii gemeau şi scârţâiau sub asaltul furtunii. Pentru aşa copaci înalţi, rădăcinile rămâneau surprinzător de aproape de suprafaţă, iar solul pădurii era înmuiat de atâta ploaie. Pentru un moment, se gândi că poate ar fi mai bine să plece în căutarea lui, dar apoi şi-a dat seama că nu era un gând prea înţelept. Se apucă să scoată din grămada de lemne buştenii despicaţi şi să-i aşeze unul peste altul deasupra curelei de piele. Chiar atunci auzi un ţipăt strident deasupra. Privi în sus. Era cioara de junglă, cocoţată la locul ei obişnuit, pe craca unui cedru. Cioara privea în jos la ea, fixând-o cu ochiul ca mărgeaua. „Cra!”, a ţipat, insistent, astfel încât părea să fie un avertisment. S-a uitat în spate, spre casă. Ferestrele se întunecaseră. Nu mai aveau curent. Brusc, i s-a făcut frică.

— Ce să fac?

Ploaia îi biciuia faţa în timp ce se uita în sus la cioară.

— Du-te, a spus. Te rog, du-te şi găseşte-l.

Cioara a continuat să o privească.

Ce prostie, s-a gândit. Să vorbească cu o pasăre, însă nu era nimeni altcineva în jur şi, cumva, doar auzindu-şi vocea se mai liniştise un pic.

Cioara a întins gâtul şi şi-a scuturat penele. Ruth şi-a tras cureaua grea, încărcată cu lemne, peste umăr şi s-a îndreptat spre casa întunecată. „Cra!”, a ţipat din nou cioara, iar când s-a întors, a dat cu ochii de Oliver, care apăruse dintre copacii biciuiţi de vânt, ud leoarcă. Văzând-o cum stă acolo cu lemnele, a întins braţele. Avea mâinile goale. Nicio pisică.

Nao

1.

De când am luat decizia de-a mă sinucide, am reuşit să mă destind şi, brusc, toate lucrurile pe care mi le-a zis bătrâna mea Jiko despre fiinţa timpului mi s-au limpezit dintr-odată în minte. Nimic nu te stimulează să apreciezi momentele vieţii mai bine decât conştiinţa faptului că nu mai ai mult timp la dispoziţie. Ştiu că sună un pic siropos, dar am început să simt cu adevărat, pentru prima oară, tot felul de lucruri – cum ar fi frumuseţea florilor de prun şi cireş de-a lungul aleilor din parcul Ueno, când înfloresc copacii. Am petrecut zile întregi acolo, hoinărind în susul şi în josul galeriilor lungi de norişori rozalii şi privind florile pufoase de deasupra, toate durdulii şi roz, cu mici sclipiri ale razelor de soare şi petice de cer albastru strălucind printre frunzele de un verde deschis. Timpul dispărea şi era ca şi când m-aş fi născut din nou pe lume. Totul era perfect. Când bătea un vânticel, îmi ploua cu petale pe faţa întoarsă spre nori şi mă opream cu răsuflarea tăiată, uluită de toată această frumuseţe şi tristeţe.

Pentru prima dată în viaţă, aveam un proiect şi un

obiectiv asupra cărora să mă concentrez. Trebuia să văd care sunt toate lucrurile pe care doream să le fac în timpul rămas pe pământ – şi aşa am ajuns să-mi dau seama că voiam să scriu povestea vieţii bătrânei Jiko. Jiko era atât de înţeleaptă şi interesantă, iar acum, când mă gândesc că de fapt n-am reuşit să-mi ating obiectivul şi să-i povestesc viaţa, îmi vine să plâng.

2.

Motivul pentru care îmi petreceam zilele în parcul Ueno, rătăcind printre flori, era acela că Babette părea să fie în continuare supărată pe mine şi, desigur, tot nu mă duceam la şcoală. Nu mai fusesem la şcoală din ziua în care m-am ras în cap şi mi-am descoperit superputerea; în mare, mă simţeam pur şi simplu uşurată că scăpasem, dar acum, că se încheia anul şcolar, parcă îmi părea şi un pic rău. Mi-am susţinut examenul de admitere la liceu, cum îi promisesem mamei, însă am dat-o în bară rău de tot. Din secunda în care m-am aşezat la locul meu, am ştiut că o să am probleme, în sala de examen era incredibil de cald şi de înghesuială, rânduri peste rânduri de copii agitaţi, în uniforme, duhnind a transpiraţie de adolescent şi poliester. Aproape că puteai să vezi ceaţa de feromoni din aer, transformându-mi creierul suculent, supra-încărcat, în plumb. Dens, greu, inert. Tot ce voiam să fac era să-mi aşez capul pe birou şi să dorm.

Până la urmă, am descoperit că ştiam multe dintre subiecte, mai ales la examenul de engleză, dar nici nu mă deranjasem să răspund la majoritatea întrebărilor. Nota mea a fost aşa de mică, zici că era o glumă, de parcă aş fi fost retardată sau ceva de genul ăsta, însă eu trăiam pe altă lume, nu-mi păsa. Nu m-a deranjat prea tare, însă m-a deranjat un pic faptul în sine că n-o să merg la liceu şi n-o să învăţ toate lucrurile pe care le învăţase unchiul Haruki nr. 1 înainte să moară. Adică, ai putea să te întrebi, ce rost are să înveţi mai departe tot felul de lucruri, dacă de fapt

ai de gând să te sinucizi, şi e adevărat, dar efortul pe care îl depun unii oameni făcând această încercare este unul nobil. Ca supereroina bătrânei Jiko, Kanno Sugako, care continuase să studieze engleza şi să scrie în jurnalul ei până în ziua când au spânzurat-o. Cred că e un exemplu demn de urmat, chiar dacă s-a făcut vinovată de o tentativă de asasinat cu bombă asupra împăratului.

Oricum, ştiind că timpul meu pe pământ e limitat, nu voiam să pierd momente preţioase cu întâlniri romantice stupide, iar asta o oftica pe Babette. Ea zicea că ocupam degeaba un loc avantajos la Fifi şi că nu făceam decât să stric atmosfera stând acolo şi mâzgălind toată ziua. Am încercat s-o conving că prezenţa unui autor acolo făcea locul să pară mai autentic, ca o adevărată cafenea franţuzească, dar ea nu era de acord şi, până la urmă, mi-a dat un ultimatum. Ori ies la o întâlnire, ori plec.

Bine. Nu-mi pasă.

Asta se întâmpla ieri.

S-a îndepărtat înţepată, iar eu am continuat să scriu, privind-o cu coada ochiului. A început să vorbească cu un client de la una dintre mesele apropiate, apoi tipul s-a întors şi s-a uitat la mine – nu-mi venea să cred, dar era ciudatul ăla *hentai* pe care l-am pomenit la început de tot. Cel cu părul slinos şi tenul infect, căruia îi plăcea să se uite la mine cum îmi trag ciorapii. Venea tot timpul acolo, însă părea interesat doar să privească, nu era chiar genul care să aibă destui bani la el ca să plătească pentru o întâlnire. Dar Babette se străduia să scoată bani de la el cu tot dinadinsul, lucru care mi s-a părut insultător, ca să spun adevărul. Vreau să zic, sunt o fătucă adorabilă de şaisprezece ani, îmbrăcată într-o uniformă de şcoală. De ce n-ar fi încântat să aibă ocazia să iasă la o întâlnire cu mine, nu? Până la urmă, a scos portofelul şi i-a dat lui Babette nişte bani. Babette a strâns bancnotele sul, şi le-a îndesat între ţâţe şi mi-a aruncat o privire.

— Întâlnire, mi-a spus pe muteşte.

Oftând, am închis jurnalul şi m-am dus după ea la garderobă, unde a pescuit sulul subţirel de bani, a dezlipit

câteva bancnote şi mi le-a dat.

M-am uitat la ea surprinsă.

A ridicat din umeri.

— Ryu te-a răsfăţat, a zis. E cazul să spunem lucrurilor pe nume.

— Nu pentru asta o fac! am protestat, dându-i înapoi bancnotele. Încă mai am o urmă de respect de sine, să ştii.

Zâmbetul i s-a lărgit încet şi periculos pe chipul drăguţ de păpuşă. M-a împins cu spatele în cuierul de haine şi m-a apucat de bărbie, înfigându-şi degetul îndoit în partea moale de sub maxilar, chiar deasupra gâtului. Simţeam că mă înec de durere, aproape că mi se făcuse rău.

— Ce amuzant, a spus. Oamenii ca tine nu merită să aibă respect de sine. Aşa că mai bine treci peste.

Mi-a luat obrajii în palme şi m-a ciupit aşa de tare că mi s-au umplut ochii de lacrimi. M-a tras spre ea până când frunţile noastre aproape că se atingeau, iar cei doi ochi ai ei ajunseseră unul, un singur ochi hidos, întunecat şi scânteietor, înconjurat de riduri şi dantele.

— Ai noroc că sunt generoasă şi împart cu tine şi-atât, mi-a zis. Eşti prea americancă, asta-i problema cu tine. Eşti leneşă şi egoistă. Ar trebui să înveţi să fii loială şi muncitoare.

Mi-a scuturat faţa o ultimă dată, apoi mi-a dat drumul.

Am căzut peste haine şi am alunecat în josul peretelui. A înclinat capul şi m-a privit bine, apoi s-a aplecat şi mi-a mângâiat obrazul încă înroşit.

— Aşa de roz, a spus ea. Şi aşa de drăguţă.

Apoi mi-a tras o palmă. A găsit haina bărbatului cu care urma să mă întâlnesc şi mi-a aruncat-o.

— Distracţie plăcută, mi-a urat, întorcându-se cu atâta abilitate, încât i s-a ridicat fusta şi, de unde stăteam, am putut să-i văd volănaşele de la chiloţi în timp ce ieşea înţepată pe uşă.

Nu ţin minte numele *hentai*-ului. Poate că nici nu l-am ştiut vreodată. Mă aştepta la recepţie, în dreptul femeii

goale din fântână. I-am întins haina. A luat-o fără să mă privească în ochi. A bolborosit ceva ce n-am înţeles exact şi a ieşit, aşteptându-se să-l urmez. Micul lift era gol şi am stat amândoi acolo în tăcere, stingheriţi, privind uşile închise, neştiind ce să spunem sau cum să facem conversaţie. Câteva etaje mai jos, uşile s-au deschis din nou şi o gaşcă mare şi fericită a dat buzna înăuntru, toţi râzând beţi, iar eu m-am trezit împinsă în el. Îi simţeam respiraţia acră pe ceafă în timp ce mă pipăia pe sub fustă, împingându-se în mine pe la spate. Îmi venea să ţip *CHIKAN!*[150], cum trebuie să faci în metrou când dai peste un pervers care începe să te mângâie, dar m-am abţinut. Plătise, în definitiv, şi dacă voia să fure un pic startul, ce puteam să zic? Când s-au deschis uşile liftului şi a coborât toată lumea, s-a împleticit în josul străzii, ţinându-şi pardesiul strâns în dreptul pantalonilor şi uitându-se în urmă la fiecare câţiva paşi, ca să se asigure că veneam după el. Aş fi putut să mă fac nevăzută, dar nu am făcut-o. M-am dus după el pentru că plătise, iar acesta era lucrul onorabil de făcut. Nu puteam să cred cât de jalnic era tipul, dar nu mai aveam pic de respect de sine, aşa că nu conta. Nu se descurca deloc în societate. Nu s-a oferit să-mi cumpere un pulover drăguţ sau un mobil. Nu mi-a oferit nimic de băut, iar genul de hotel unde m-a dus nu avea minibar. Nici şampanie, nici coniac, doar un automat pe hol, cu cutii de bere şi sake la pahar. Sake-ul îmi aducea aminte de tata, pentru că asta băuse în noaptea în care căzuse pe şine în faţa Expresului Chuo. Era superdeprimant, dar – oricum – aşa-zisul partener al meu din seara asta era prea zgârcit să-mi cumpere unul.

Dacă nu te superi, aş prefera să nu intru în prea multe detalii despre ce s-a întâmplat după aceea, fiindcă şi dacă mă gândesc la asta mi se face rău şi mă întristez, nici măcar n-am apucat să fac o baie. Hai să zicem doar că patul nu era rotund şi cuvertura nu avea model cu dungi de zebră, însă restul închipuirilor mele au fost destul de

150 *Chikan* – vânător de fuste. Un bărbat care pipăie cu vulgaritate o femeie în public.

precise. Imediat ce am ajuns în cameră, s-a pus pe treabă şi, în timp ce-mi făcea tot felul de chestii, m-am refugiat în locul tăcut şi îngheţat din mintea mea, care era curat şi rece şi foarte-foarte departe.

Nici nu prea îmi aduc aminte mare lucru, doar că la un moment dat eram întinsă pe burtă când a început să-mi sune mobilul şi am alunecat înapoi în lumea noastră pentru câteva clipe, cât să mă întreb cine mă suna. M-am gândit că poate era Jiko şi au început să-mi curgă lacrimi din ochi, pentru că ştiam cât de tristă ar fi fost dacă m-ar fi văzut acum, mi-era dor de ea şi voiam atât de mult să-i vorbesc. Apoi mi-a trecut prin cap că poate ştia că am păţit ceva şi de asta mă suna, poate chiar acum spunea o rugăciune pentru bunăstarea mea, trecându-şi mărgelele *juzu* printre degete. Şi poate că soneria telefonului chiar m-a salvat, fiindcă, gândindu-mă la Jiko, mi-am dat seama că nu vreau să ajung una dintre fetele alea care sunt găsite pe podea de poliţie după câteva zile, pentru că asta i-ar frânge inima, iar dacă ajungi să ai o sută patru de ani, nu meriţi să-ţi fie frântă inima de strănepoata ta nepăsătoare. Exact în momentul acela, partenerul meu a făcut ceva care mi-a provocat o durere atât de puternică, încât şocul m-a făcut să mă întorc în trup şi m-am auzit zbierând, apoi am reacţionat. L-am împins de pe mine suficient cât să pot să mă extrag de sub el. Ryu mă învăţase că bărbaţilor le place câteodată puţin *ijime,* aşa că mi-am invocat superputerea şi l-am împins pe spate pe *hentai,* apoi m-am căţărat pe el şi am început să-l pocnesc zdravăn peste faţă. Şi, ca să vezi, era încântat. I-am legat mâinile cu cureaua şi nici nu a fost nevoie să îl rănesc prea tare ca să-l fac să-şi dea drumul. E uluitor cât de repede poate trece un bărbat de la sado la maso. Ştiam ce ar fi zis bătrâna Jiko. Sado, maso, totuna.

Cum a adormit, m-am ridicat şi mi-am verificat telefonul şi, desigur, apelul era de la ea. Ştia şi mă salvase! Dar când am citit mesajul, mi-am dat seama că nu era de la Jiko, de fapt. Era de la Muji. Doar un rând. L-am citit, însă nu reuşeam să-i prind înţelesul. L-am citit din nou.

□□□□□□□□□□□.[151]

Am rămas acolo, în mijlocul camerei de prost gust, cu pereţii plini de oglinzi, privind fix ecranul micuţ. Aşa-zisul meu partener sforăia pe pat. Am ridicat privirea şi am surprins imaginea unei fete goale reflectându-se în oglinzi la infinit. Tot trupul îi era carne vie şi avea o postură stângace, nefirească. Mi-am strâns braţele în jurul corpului şi fata a făcut la fel. Am început să plâng şi niciuna dintre noi nu se mai putea opri. M-am întors cu spatele la ea şi, în tăcere, mi-am luat uniforma de şcoală şi am îmbrăcat-o. M-am dus tiptil la maldărul de haine ale partenerului meu şi i-am scotocit rapid prin buzunare. I-am golit portofelul de ultimele bancnote rămase. Apoi i-am adunat hainele ghemotoc şi m-am străduit să încetez cu plânsul, măcar până puneam mâna pe clanţă. În timp ce mă strecuram afară din cameră şi uşa se închidea în urma mea, l-am auzit strigându-mă. Am luat-o la goană. Mi-am imaginat cum îşi căuta hainele disperat, aşa că le-am aruncat în casa scării de la capătul holului. Aş fi putut să le iau cu mine şi să le arunc în stradă, însă nu era nevoie. Presupun că, în adâncul sufletului, sunt un om bun.

Când am ajuns afară, am continuat să alerg, traversând străduţele înguste şi aglomerate ale Oraşului Electronicelor. Cartierul arată spectaculos în amurg, o halucinaţie imensă, stroboscopică, plină de neoane şi eroi *manga* gigantici, care se conturează ameninţător deasupra trecătorilor, de parcă urmează să le strivească ţestele. Apoi mai e zgomotul – zarva înnebunitoare a saloanelor de *pachinko* şi a sălilor de jocuri, ţipetele vânzătorilor şi ale *kyakuhiki*[152], încercând să atragă muncitori beţi, turişti şi *otaku* aflaţi într-o continuă mişcare şi contopire, ca planctonul din mări.

---

151 *Sensei no saigo yo. Hayaku okaeri* — Ultimele clipe ale lui Sensei. Vino repede.

152 *Kyakuhiki* – persoană care vinde informaţii obţinute ilicit, influenţând pariurile la curse; literal, termenul este format din „client” şi „a atrage” („a influenţa”).

De obicei îmi place la nebunie. De obicei mă hrănesc cu toată energia asta, însă trebuie să fiu în starea potrivită şi, în momentul acela, nu eram. Mi-am făcut loc prin mulţime, ferindu-mi faţa pentru a-mi ascunde lacrimile. Tot ce voiam era să ajung acasă la tata. Aveam nevoie de tata. Aveam nevoie să-i spun că Jiko e pe moarte, ca să lase totul baltă şi să mă ducă la gară, să ne urcăm în următorul tren expres spre Sendai, iar după aceea, pentru că era noapte şi nu mai mergeau autobuzele, să luăm un taxi de la gară până la templu. Puteam să ajungem foarte repede. Poate în cinci sau şase ore. Şi când ajungeam, avea să fie linişte şi pace peste tot, iar Muji să ne iasă grăbită în întâmpinare ca să ne spună că Jiko e bine şi n-a fost decât o alarmă falsă, îi pare rău că ne-a chemat şi ne-a deranjat fără motiv, dar dacă tot suntem acolo, n-am vrea să facem o baie?

Asta îmi doream. Să-l găsesc pe tata, să ştiu că Jiko este în regulă şi să fac o baie. N-am putut să mă gândesc la nimic altceva în tren, tot drumul până la staţia mea, ţinându-mi capul plecat şi ştergându-mi nasul cu mâneca uniformei.

În apartament era linişte când am ajuns acasă.

— *Tadaima,* am spus încet.

Îmi răguşise vocea de atâta plâns.

Nu mi-a răspuns nimeni, lucru care nu era chiar neobişnuit, dacă tata stătea pe internet şi nu putea să mă audă. M-am întrebat dacă mama era tot la serviciu. Oare Muji le-a dat telefon? Poate că plecaseră deja spre Sendai fără mine.

— Tată?

Am auzit apa trasă la closet şi apoi am văzut lumina despicând întunericul din hol când s-a deschis uşa băii. Mi-am dat jos pantofii şi am intrat în cameră. Pe podea era o sacoşă de la supermarketul din zonă – acolo puneam de obicei lucrurile pe care nu voiam să le uităm. Am desfăcut sacoşa şi am aruncat o privire înăuntru, apoi am închis-o la loc şi m-am îndreptat spre firicelul de lumină.

L-am găsit pe tata în dormitor, îmbrăcat în costumul

lui bleumarin închis, proaspăt bărbierit, trăgându-şi ciorapii.

— Tată?

Picioarele lui ciolănoase erau de un alb nesănătos. A ridicat ochii.

— A, mi-a zis. Naoko, nu te-am auzit când ai intrat.

Se uita prin mine, iar vocea îi era plată şi lipsită de viaţă. S-a aplecat să-şi aranjeze ciorapul.

— Te-ai întors devreme, a spus. Nu ieşi în oraş cu prietenii de la şcoală în seara asta?

Uau. Tot mai trăia cu impresia că am prieteni la şcoală. Ca să vezi cât de naiv era. L-am privit din pragul uşii. Se întâmpla ceva ciudat cu el, chiar mai ciudat decât de obicei, de parcă se transformase într-un zombi.

— Unde e mama? am întrebat.

— *Zangyd*[153], a răspuns.

S-a ridicat în picioare şi şi-a aranjat pantalonii.

— Ce faci, pleci pe undeva?

— Da, a spus el, părând un pic surprins.

Purta chiar şi cravată – cea pe care i-o cumpărasem în primul an de Crăciun, pe vremea când se prefăcea că are o slujbă. Nu era de mătase, dar avea un model drăguţ cu fluturi.

— Unde mergi?

— Mă văd cu un amic, a spus. Un fost coleg de facultate. Ieşim la un pahar de dragul vremurilor de mult apuse. Nu stau mult.

Rostea cuvintele astea de parcă le scrisese şi le memorase. Chiar se gândea că o să cred aşa ceva?

Tata zombi îşi punea sacoul pe el.

— A sunat cineva? am întrebat.

A clătinat din cap.

— Nu.

Şi-a pus portofelul în buzunarul de la sacou, apoi s-a oprit şi s-a încruntat.

— De ce? Aştepţi pe cineva?

Nu m-am mirat. Muji era aşa o aiurită şi, pe lângă

153 *Zangyd* – ore suplimentare.

asta, ştia că el nu răspunde niciodată la telefon.

— Nu, eram curioasă.

L-am privit cu atenţie, cum stătea în faţa mea. Arăta bine în costumul acela. Era un costum ieftin, urât, dar era mai bun decât treningul vechi şi murdar pe care îl purta prin casă.

L-am urmat în hol, uitându-mă mai departe la el cum foloseşte încălţătorul pentru a-şi băga călcâiul în espadrilele lui.

— Nu-ţi uita sacoşa, am zis.

A întins mâna după ea din reflex, apoi a îngheţat.

— Ce sacoşă?

Se prefăcea confuz. De parcă n-ar fi ştiut.

— Aia, am zis, arătând cu degetul sacoşa de lângă uşă.

— A. Aşa e. Da. Sigur.

A luat de jos sacoşa şi m-a privit – îmi dădeam seama că se întreabă dacă m-am uitat să văd ce e înăuntru. M-am întors cu spatele şi am luat-o spre bucătărie.

— *Ittekimasu…* mi-a spus el, dar era ceva fals în vocea lui, de parcă n-ar fi fost prea sigur.

Ittekimasu îi spui cuiva când ştii că te întorci. Asta şi înseamnă, la propriu: „Plec şi mă întorc”. Când cineva îţi zice *Ittekimasu,* trebuie să răspunzi *Itterashai,* ceea ce înseamnă: „Da, te rog, pleacă şi întoarce-te”.

Însă eu n-am putut să-i răspund. Am rămas lângă chiuvetă, cu spatele la uşă, imaginându-mi-l cum stă acolo, cu sacoşa lui plină de cărbuni şi melodiile lui Nick Drake. „Time Has Told Me”, „Day Is Done”. „Timpul a dictat”, „Ziua s-a terminat”.

Probabil s-a gândit că nu l-am auzit de prima dată, pentru că a repetat: *„Ittekimasu!”.*

De ce nu pleca odată! O clipă mai târziu, uşa s-a închis cu un zăngănit.

— *Mincinosule,* am şoptit doar pentru mine.

Asta se întâmpla noaptea trecută.

Până la urmă, n-am avut nevoie de tata. Am prins ultimul tren spre Sendai, apoi am făcut legătura cu o linie

locală şi am ajuns în oraşul cel mai apropiat de templu. Autobuzele deja nu mai circulau în noaptea aceea, dar, chiar şi cu banii *hentai*-ului – tot nu aveam cu ce să iau un taxi de-a lungul coastei, spre satul lui Jiko, aşa că am stat pe o bancă în gara aceea mică şi anostă şi am aşteptat. M-am gândit să sun la templu. Puteam să-mi imaginez ţârâitul telefonului spărgând tăcerea adâncă şi întunecată a nopţii şi cumva m-am gândit că ar fi o greşeală, aşa că le-am dat în schimb un mesaj. Ştiam că n-o să răspundă nimeni şi chiar simţeam nevoia să stau de vorbă cu cineva, aşa că am scris toate aceste pagini pentru tine. Ştiam că nici tu n-o să-mi răspunzi. Presupun că, într-un târziu, am adormit.

Cerul se făcuse cenuşiu când m-a trezit şeful gării şi mi-a arătat de unde să iau autobuzul. Mi-am luat un pahar cu cafea fierbinte de la automat şi acum aştept aici să vină primul autobuz. Am încercat să sun la templu, dar n-a răspuns nimeni, aşa că nu ştiu ce se întâmplă pe-acolo. Sper că Jiko e bine. Sper că nu a murit încă. Sper să mă aştepte. Mă rog pentru asta. Mă auzi cum mă rog?

Ştiu că e o tâmpenie. Ştiu că nu exişti şi că nimeni n-o să citească paginile astea. Stau degeaba pe banca asta idioată din staţia de autobuz, bând o cafea prea dulce şi prefăcându-mă că am un prieten căruia îi scriu toate astea.

Dar adevărul e că tu eşti o minciună. Eşti doar o altă poveste tâmpită pe care am inventat-o din nimic, pentru că mă simţeam singură şi aveam nevoie să-i pot spune cuiva tot ce am pe suflet. Nu eram pregătită să mor încă şi aveam nevoie de un *raison detre.* N-ar trebui să fiu supărată pe tine, dar sunt! Pentru că acum mă dezamăgeşti şi tu.

Adevărul e că sunt singură.

Trebuia să ştiu. Ştiam când am început jurnalul ăsta că n-o să mă pot ţine de el, pentru că în adâncul inimii niciodată n-am crezut în existenţa ta. Cum aş fi putut? Toţi cei în care am crezut sunt pe cale să moară. Bătrâna mea Jiko e pe moarte, tata probabil e deja mort la ora asta, iar eu nu mai cred nici în mine. Nu cred că exist şi curând

chiar n-o să mai exist. Sunt o fiinţă a timpului pe cale să expire.

Babette avea dreptate. Sunt egoistă şi mi-a păsat numai de propria mea viaţă idioată, exact la fel ca tata, nici lui nu i-a păsat decât de propria lui viaţă idioată, iar acum n-am reuşit decât să irosesc toate paginile astea frumoase şi nici nu mi-am atins scopul, acela de-a scrie despre Jiko şi despre viaţa ei fascinantă cât mai aveam timp, înainte să moară. Iar acum e prea târziu. Apropo de *temps perdu.* Îmi pare rău, draga mea bătrână Jiko. Te iubesc, dar am dat-o în bară.

E rece. Florile din faţa gării au căzut mai toate, iar cele care încă se agaţă de crengile copacilor au o nuanţă urâtă de maro. Un bătrân într-un trening albastru cu alb mătură petalele de pe trotuarul din faţa băcăniei unde vinde murături. Nu mă vede. Şeful gării deschide uşile sălii de aşteptare. Ştie că sunt acolo, dar nu se uită la mine. Un câine alb şi murdar îşi linge ouăle peste stradă. O ţărancă bătrână, cu un *tenugui* albastru cu alb pe cap, trece pe lângă mine pe o bicicletă. Nimeni nu mă vede. Poate că sunt invizibilă.

Bănuiesc că a sosit clipa. Aşa înveţi să simţi prezentul.

Ruth

1.

Furtuna s-a pornit la asfinţit. A venit dinspre nord-est, ocolind Aleutinele, alunecând pe lângă coasta Alaskăi şi pătrunzând ca într-o pâlnie în strâmtoarea Georgiei, cu un vânt puternic, care a întrerupt curentul electric şi a stins întreaga insulă într-o clipită, într-o secundă era aici, prezenţa ei fiind marcată de ciorchini de luminiţe strălucitoare, în secunda următoare dispăruse, aruncată în întunericul maelstromului şi al mării. Cel puţin aşa trebuie să se fi văzut de deasupra.

În următoarele două ore, vântul a continuat să

asalteze luminişul dintre copacii înalţi. Căsuţa care de obicei se vedea de la depărtare în noapte, acum de-abia se putea desluşi după lumina insipidă a gemuleţului pătrat de la dormitor.

2.

— *… A sosit clipa,* citea Ruth, chinuindu-se să distingă literele la lumina slabă a lămpii cu kerosen. *Aşa înveţi să simţi prezentul.*

Vocea ei suna atât de pierită în vastitatea şuierândă a nopţii biciuite de furtună, însă pentru un singur moment lung, cuvintele au făcut totul să se oprească în loc. Lumina lămpii a tremurat. Lumea şi-a ţinut răsuflarea.

— A reuşit să se prindă din urmă… a spus Oliver în tăcerea aceea.

Întinşi unul lângă altul în pat, se gândeau la ce scrisese Nao şi aşteptau ca vântul să se înteţească, dar – cum liniştea persista – Oliver a deschis gura în cele din urmă.

— Zi mai departe, o îndemnă el. Nu te opri.

Ruth a dat pagina şi a simţit că-i stă inima în loc.

Era goală.

A mai întors o pagină. Goală.

Şi pe următoarea. Goală.

A sărit câteva pagini mai în faţă. Mai erau poate douăzeci de pagini din carte – toate goale. Vântul a început din nou să bată, biciuind copacii şi lovind acoperişul de tablă cu rafale de ploaie.

Nu avea niciun sens. Ştia că paginile fuseseră scrise, pentru că verificase de cel puţin două ori, răsfoindu-le să vadă dacă scrisul fetei ajungea până la sfârşitul cărţii, şi într-adevăr aşa stăteau lucrurile. Cuvintele fuseseră odată acolo, era sigură de asta, iar acum nu mai erau. Ce se întâmplase cu ele?

Şi-a căutat pe pipăite lanterna, care atârna de marginea tăbliei patului, a aprins-o şi şi-a pus-o pe cap cu ajutorul banderolei. Lumina puternică a LED-urilor era ca

a unui reflector. Cu grijă, a ridicat cartea şi a privit aşternuturile de sub ea, cercetând micile dealuri şi văi, aproape aşteptându-se să descopere literele fugind pe ascuns, prin întuneric.

— Ce faci? o întrebă Oliver.

— Nimic, bombăni ea, răsfoind paginile goale încă o dată, în caz că vreun cuvânt, două rămaseră de izbelişte în urmă, agăţate de marginile paginilor sau de cotor.

— Cum adică nimic? întrebă el. Citeşte în continuare. Vreau să văd ce se întâmplă.

— Nu se întâmplă nimic. Asta vreau să zic. Nu mai sunt cuvintele.

Oliver răsuflă încetişor.

— Cum adică, nu mai sunt?

— Adică erau aici şi acum nu mai sunt. Au dispărut.

— Eşti sigură?

Ruth înălţă cartea spre el ca să-i arate.

— Bineînţeles că sunt sigură. Am verificat. De mai multe ori. Scrisul continua fix până la ultima pagină.

— Cuvintele nu pot să dispară chiar aşa.

— Ei bine, asta au făcut. Nu pot să explic cum. Poate că s-a răzgândit sau ceva de genul ăsta.

— E un pic cam tras de păr, nu crezi? Doar nu poate să întindă mâna şi să-şi ia cuvintele înapoi.

— Dar cred că asta a făcut, spuse Ruth.

Şi-a stins lanterna.

— E ca şi când viaţa ei s-a scurtat. Timpul îi scapă printre degete, pagină după pagină…

Oliver n-a răspuns. Poate că se gândea. Poate adormise. Ea a rămas întinsă vreme îndelungată, fără să se mişte, ascultând furtuna. Ploaia bătea pieziş de-acum, iar picăturile se izbeau de fereastră ca o creatură care voia să între. Lampa cu kerosen de pe noptieră era în continuare aprinsă, însă flacăra tremura într-una, poate că ar fi fost nevoie să taie un pic fitilul. Peste câteva clipe va trebui să se aplece şi să sufle în ea ca s-o stingă, dar nu-i plăceau fumul şi mirosul de kerosen, aşa că mai aşteptă. Lămpi cu gaz şi LED-uri. Tehnologii vechi şi noi, comasând timpul

într-un prezent paradoxal. Oare grăsimea de balenă mirosea mai bine? în lumina tremurândă, era conştientă că Oliver stătea întins lângă ea, o siluetă slabă, instabilă, mişcându-se când în întuneric, când în afara sa. Când a vorbit în cele din urmă, de parcă nu trecuse nicio clipă, apropierea vocii lui a speriat-o.

— Dacă asta s-a întâmplat, spuse el, atunci nu e doar viaţa *ei* în pericol.

— La ce te referi?

— Păi pune sub semnul întrebării şi existenţa noastră, nu crezi?

— Pe noi? întrebă ea.

Oare glumea?

— Sigur, spuse el. Vreau să spun că, dacă încetează să ne mai scrie, atunci poate că încetăm şi noi să mai existăm.

Vocea lui părea de-acum din ce în ce mai îndepărtată. Erau urechile ei de vină sau furtuna? I-a venit în minte un gând.

— Noi? zise ea. Îmi scria mie. La *mine* se referă în text. Eu sunt cea pe care o aştepta. De când e vorba de noi?

— Şi eu ţin la ea, să ştii, spuse el.

Vocea lui se auzea din nou foarte aproape, chiar lângă urechea ei.

— Te-am ascultat citind jurnalul, prin urmare mă gândesc că mă poţi considera o parte din tine. În plus, pronumele de persoana a doua poate fi şi singular, şi plural în engleză, aşa că de unde ştii că nu se referea la amândoi de la bun început?

Era greu de zis cu toată larma de afară, dar i s-a părut că simte ceva mocnind în tonul lui, o urmă de amuzament. Şi-a aprins din nou lanterna şi a îndreptat lumina spre faţa lui.

— Ţie ţi se pare că e *nostim*?

Oliver ridică o mână ca să se ferească de lumina violentă.

— În niciun caz, spuse el, mijind ochii. Te rog…

I-a făcut pe plac şi a întors lanterna în altă direcţie.

— Vorbesc serios, continuă el, dispărând în penumbră. Poate că nu mai existăm. Poate că asta a păţit şi Pesto. Poate că doar a căzut de pe pagina noastră.

3.

Afară, în cedrii înalţi de lângă magazia de scule, cioara de junglă îşi ridică aripile împotriva ploii puternice. Vântul şuiera printre crengi, ciufulindu-i penele de un negru lucios. *Cra, cra, cra,* a ţipat cioara, certând vântul, însă vântul n-o putea auzi cu toată gălăgia din jur, aşa că nu i-a răspuns. Craca se legăna, iar cioara a strâns-o mai tare între gheare, pregătindu-se să se arunce înainte şi să zboare.

4.

— Pari şi mai nebun decât mine, spuse Ruth.

— Ba deloc, zise el. Dimpotrivă. Trebuie doar să abordăm problema logic. S-o luăm pas cu pas.

În discursul lui era ceva foarte atent şi deliberat, care o făcea să se simtă nelalocul ei.

— Mă momeşti, spuse ea. Încetează.

— Dacă eşti aşa de sigură că vorbele erau acolo, continuă el, atunci trebuie să te duci şi să le găseşti.

— E o idee ridicolă…

— Cuvintele erau acolo, îi spuse. Acum nu mai sunt. Bun, unde se duc cuvintele care dispar?

— Eu de unde să ştiu?

— Nu e treaba ta să ştii?

Până atunci îşi îndreptase observaţiile spre tavan, dar acum se întoarse spre ea.

— Eşti *scriitoare.*

Era, probabil, cel mai nemilos lucru pe care l-ar fi putut spune.

— *Nu* sunt! ţipă ea cu o voce chinuită, ridicând tonul pentru a putea rivaliza cu zgomotul vântului. Eram la un

moment dat, dar acum nu mai sunt! Pur şi simplu, cuvintele nu mai sunt acolo…

— Hm, făcu el. Poate te-ai străduit prea tare… Sau poate ai căutat în locul greşit…

— Ce vrei să zici?

— Poate că sunt aici.

— Aici?

— De ce nu?

Şi-a întors privirea spre tavan.

— Gândeşte-te şi tu. De unde vin cuvintele? Vin de la morţi. Le moştenim. Le împrumutăm. Le folosim un timp ca să aducem la viaţă ceva mort.

Se întoarse pe-o parte şi se ridică, sprijinindu-se într-un cot.

— Oamenii din Grecia antică credeau că, atunci când citeşti cu voce tare, de fapt n-o faci tu, ci morţii, care îţi luau cu împrumut limba pentru a putea vorbi din nou.

Îşi rostogoli trupul lung peste al ei, întinzându-se spre lampa cu gaz de pe noptieră. Strânse palma căuş deasupra gâtului de sticlă al lămpii, pregătindu-se să sufle în ea, și – pentru un moment

— Lumina care venea de dedesubt îi umbri ochii, făcându-i să arate ca orbitele unui schelet.

— Insula Morţilor. E vreun loc mai potrivit să cauţi cuvinte pierdute?

— Mă cam sperii…

Râse şi suflă în tubul lunguieţ de sticlă. Camera se întunecă, iar mirosul înţepător de kerosen şi fum se înălţă în aer ca rămăşiţele unei stafii.

— Noapte bună, şopti el.

5.

Dacă aş călători atât de departe în vis, încât să nu mă mai pot întoarce la timp pentru a mă trezi?

— Atunci vin eu şi te iau.

Cum arată separarea? Ca un zid? Un val? Un corp de

apă? O clipocire de lumină sau un pâlpâit al particulelor subatomice despărţindu-se? Ce simţi oare când reuşeşti să treci dincolo?

Degetele ei pipăie suprafaţa peticită a visului, recunosc tenacitatea filamentelor, ştiu că e hârtie pe cale să se rupă, însă memoria fibroasă încă mai sălăşluieşte acolo, suplă, vasculară, mândră. Copacul a fost trecutul, iar hârtia este prezentul, şi totuşi hârtia îşi aduce aminte de vremea când stătea dreaptă, la un loc. Ca prin vis, îşi aduce aminte de seva ei.

Dar nici ea nu se pierde cu firea, împunge cu degetele până când fibrele încep să cedeze, precum cambiul în faţa lamei unui topor sau pielea în faţa cuţitului…

Crengile se dau la o parte atunci, dezvăluind o cărare sinuoasă şi întortocheată, ce se îngustează din ce în ce mai mult, conducând-o printr-o pădure tot mai deasă. Ploaia s-a oprit. Greierii ţârâie. Parfumul beţigaşelor de templu, al cedrului şi al lemnului de santal pluteşte în aer.

În depărtare, ceva îi atrage atenţia printre frunze – o pixelare, o formă, o siluetă? Greu de zis. Ţâşneşte dintr-o creangă într-alta. O pasăre? Pixelii se adună, se întunecă, apoi dispar. Se chinuie să o mai vadă o dată, apoi îşi aduce aminte. *Poate că te-ai străduit prea tare.* Nu se mai străduie.

Câteodată mintea e clară, dar cuvintele nu.

Câteodată cuvintele sunt clare, dar mintea nu.

De unde vin aceste cuvinte? Se opreşte din mers. Se aşază pe pământul cărnos al pădurii, la rădăcina unui cedru gigantic. Humusul acoperit cu muşchi e moale ca o pernuţă răcoroasă şi umedă, dar deloc incomodă. Îşi încrucişează picioarele.

Câteodată şi mintea şi cuvintele sunt clare.

Câteodată nici mintea, nici cuvintele nu sunt clare.

Un păianjen coboară pe un firicel argintiu din crengile de deasupra. O adiere slabă clatină vârfurile copacilor. Roua şi ploaia se agaţă de frunzele şi ferigile din covorul de verdeaţă. Fiecare picătură închide înăuntru o

lună mică, strălucitoare.

Mintea şi cuvintele sunt fiinţe ale timpului. Claritatea şi neclaritatea sunt fiinţe ale timpului.

Cu coada ochiului, observă ceva mişcându-se. Întoarce capul şi vede un călcâi. Călcâiul poartă o şosetă închisă la culoare, iar alături de el se află un al doilea călcâi asortat, atârnând cam la un metru deasupra unei perechi de espadrile ieftine, aranjate cu grijă pe un petic de muşchi verde ca smaraldul. Se uită în sus, spre corpurile tăcute care atârnă în penumbră de crengile copacilor, şi ştie că nu este în regulă, dar nu mai poate să se ridice şi să fugă. Corpul ei este la fel de greu şi neajutorat ca al oamenilor spânzuraţi, rotindu-se încet în curenţii vâscoşi de aer.

Sau e apă? Da, acum înoată, ti este frig şi înoată, iar marea e neagră, densă şi plină de resturi. Începe să se scufunde, iar tavanul de mâzgă se închide deasupra ei.

Sunete se amestecă şi ies în evidenţă, se întrepătrund şi se diferenţiază. Cuvintele strălucesc, un nor zbuciumat de peşti micuţi ţâşneşte pe sub suprafaţa apei. Nu pot fi prinşi. *Dormim împreună într-o încăpere mare aşezaţi în şiruri ca nişte peştişori atârnaţi la uscat…*

Dar ceva s-a întâmplat cu cuvintele în timp – silabele lâncezesc, refuzând să se disipeze sau să cadă în tăcere – astfel încât acum s-a format o îngrămădeală de sunete, ca nişte maşini care se ciocnesc pe autostradă, transformând sensul în cacofonie şi, înainte să-şi poată da seama, participă şi ea la toată gălăgia, fară cuvinte, fară niciun sunet, cu un ţipăt care i se ridică din gâtlej şi continuă la nesfârşit. Timpul se umflă, copleşind-o. Încearcă să nu între în panică. Încearcă să se relaxeze şi să se comporte ca de obicei, rezistând instinctului de a se încorda şi a fugi. Dar unde s-ar duce? îşi aduce aminte de liftul lui Jiko. *Când susul se uită în sus, susul ejos…* Doar că nu există niciun sus. Niciun jos. Niciun înăuntru. Nici în afară. Nici înainte sau înapoi. Doar acest val rece şi distrugător, această dizolvare şi alăturare continuă ce nu poate fi denumită. Fără motiv, se zbate să ajungă la suprafaţă.

Sentimente clipocesc la marginile ei precum valurile pe nisip. Jiko îi întinde ochelarii, iar Ruth îi ia şi îi pune la ochi, pentru că ştie că trebuie. Lentilele înceţoşate murdăresc lumea, în timp ce fragmente ale vieţii bătrânei călugăriţe o inundă: imagini spectrale, mirosuri şi sunete; geamătul ascuţit al unei femei spânzurate pentru trădare când laţul îi frânge gâtul; plânsul unei fete tinere care jeleşte; gustul sângelui unui fiu şi al dinţilor sparţi; duhoarea unui oraş înecat în flăcări; un nor în formă de ciupercă; o paradă de marionete în ploaie. Pentru o clipă ezită. Lumile sunt chiar acolo, la îndemână. Poate să le simtă forma, poate să le apuce şi să le tragă spre ea, dar în acelaşi timp ştie şi că nu mai poate zăbovi, într-o fracţiune de secundă, ia o decizie – îşi desface pumnul minţii, lăsându-le să plece. Nu poate să se agaţe de trecutul bătrânei călugăriţe şi să o găsească şi pe Nao…

Nao, se gândeşte, *Nao, now, acum, nuuuu…*

Zvâcnind din coadă, peştele îi scapă, dar ea îl urmează îndârjită, braţele şi picioarele i se mişcă prin apă în acelaşi ritm cu o muzică distantă, ca la un număr de înot sincron dintr-o emisiune de pe vremuri, până când o copleşeşte oboseala, spărgând lumea într-un caleidoscop de forme fractale – crenguţe recursive şi mici valuri sclipitoare – care se rotesc şi se reorganizează într-o cameră cu o oglindă mare, cu un pat rotund şi aşternuturi cu model de zebră. Bun, se gândeşte. Înseamnă că sunt pe-aproape. O caută pe Nao în oglindă, un loc logic, dar nu-şi vede decât propria reflexie, pe care nu o recunoaşte.

— Cine eşti tu? întreabă ea.

Reflexia ei o priveşte şi ridică din umeri, făcând oglinda să se spargă în valuri, ca atunci când arunci o piatră în apa unui iaz. Valurile se liniştesc, iar reflexia ei este înlocuită de o alta, uşor diferită, care tot nu este ea.

— Te ştiu de undeva? întreabă încă o dată.

Te ştiu de undeva? Fără cuvinte, reflexia ei o imită.

— Ce faci aici?

Ce faci aici? răspunde reflexia ei ca un ecou, pe muteşte.

— De ce mă imiţi?

Reflexia îi răspunde dislocându-şi maxilarului. Gura rămâne căscată, înroşită de sânge, picurând salivă – un orificiu deschis, oribil. Apoi zâmbeşte fără chef, pământul se cutremură şi, din gâtlejul ei ca un tunel, o limbă lungă, despicată ţâşneşte afară, se încovoaie şi se răsuceşte ca un şarpe, pe punctul de a ataca.

— Opreşte-te! ţipă ea.

Chiar în acel moment, o vede pe fata care stă în spatele ei în oglindă. Fata este goală, nu are pe ea decât o cămaşă bărbătească, pe care o poartă desfăcută. O cravată îi atârnă lălâi pe după guler. Privirile
lise întâlnesc, fata începe să se încheie la cămaşă, încă când Ruth se întoarce, fata a dispărut şi patul cu cuvertură în dungi de zebră e gol.

Nu te lăsa păcălită! urlă reflexia ei şi camera explodează într-un vârtej de oglinzi şi lumini.

— Stai, ţipă ea.

Chiar în timp ce marginile încep să i se dizolve într-o lumină orbitoare, zăreşte cu coada ochiului ceva iute şi negru, o gaură, mai degrabă ca o absenţă. Îşi ţine respiraţia şi aşteaptă, fără a îndrăzni să se întoarcă şi s-o privească direct. Mica gaură începe să se ciugulească cu pliscul, în vreme ce pixelii ei se strâng la un loc, apoi aude strigătul slab, familiar al unei ciori.

O cioară?

Cuvântul apare la orizont, negru pe fundalul luminii orbitoare, şi – pe măsură ce se apropie – se răsuceşte într-o spirală, lungindu-şi C-ul pentru a crea o şiră, îndoind şi unind *I*-ul şi O-ul în forma unui corp aerodinamic, rotindu-şi J?ul pentru a închipui o frunte şi un cioc deschis. Îşi întinde larg aripile, cele două A-uri, dă din ele o dată, de două ori, de trei ori, apoi, acoperită în întregime cu pene, începe să zboare.

Este cioara de junglă, a venit să o salveze! îşi adună forţele şi o urmăreşte, în vreme ce cioara zboară din creangă în creangă, însă ea se află pe pământ, iar terenul

este accidentat. Când încetineşte sau se împiedică, cioara de junglă se opreşte şi o aşteaptă, înclinând capul şi urmărind-o cu ochiul ei negru ca o mărgea. Pare s-o conducă undeva. Aude zgomot de trafic în depărtare, se caţără pe o pantă bolovănoasă şi se trezeşte la marginea unui parc întins, pe malul unui iaz. Malurile îi sunt năpădite de lotuşi şi stufăriş, dar mai la mijloc e curat. Se lasă amurgul, însă câteva hidrobiciclete în culori pastelate, de forma unor lebede cu gâtul lung, încă se mai vântură de colo-colo, lăsând pe apa sticloasă urme roz, albastre şi galbene în formă de V. O faleză lată înconjoară iazul, presărată cu bănci de piatră la intervale regulate, precum orele pe cadranul unui ceas.

Un bărbat stă pe una dintre bănci, sub o salcie plângătoare, hrănind câteva ciori zburlite, care dau ţanţoşe din aripi şi se întrec pentru pâine. Cioara aterizează la picioarele bărbatului, împrăştiindu-le pe celelalte şi ridicând un mic nor de praf. Ea o urmăreşte şi se aşază lângă bărbat pe bancă.

El se îndreaptă de spate, apoi înclină capul, salutând ezitant.

— Cu tine trebuie să mă întâlnesc? întreabă.

— Nu ştiu, răspunde ea.

Îl priveşte mai atent. E un tip între două vârste, într-un costum albastru nou-nouţ, dar seara este călduroasă şi şi-a dat jos sacoul, l-a împăturit ordonat şi l-a aşezat pe spătarul băncii. Poartă o cămaşă albă, cu mâneci scurte, şi papion.

— Eşti unul din membri? întreabă el.

— Membri?

— Ai clubului…?

— Nu cred.

— Ah.

Pare dezamăgit. Se uită la ceas.

Zăreşte o sacoşă la picioarele lui.

— Cărbuni? întreabă ea, observând cum se retrage alarmat. Nu prea e vremea potrivită pentru un grătar.

Priveşte în depărtare, la hidrobicicletele pastelate

plutind pe lac. Au gâturi lungi şi graţioase, în formă de semn de întrebare, şi ochi duioşi de lebădă.

Bărbatul îşi drege vocea, de parcă i s-a oprit ceva în gât.

— Eşti sigură că nu cu tine trebuie să mă întâlnesc?

— Destul de sigură.

— Poate că şi tu eşti aici ca să te vezi cu cineva?

— Da, spune ea. Cu tine trebuie să mă întâlnesc.

— Cu mine?

— Da. Tu eşti Haruki nr. 2, nu-i aşa?

Se uită la ea cu ochii mari.

— De unde ştii?

— Fiica ta mi-a spus.

Se bazează pe intuiţie, nu poate decât să spere că va reuşi.

— Naoko?

— Da. Ea mi-a spus… mi-a spus că s-ar putea să fii aici.

— Da?

— Da. A vrut să-ţi transmit un mesaj.

Începe să devină suspicios.

— De unde o cunoşti pe fiica mea?

— Nu o cunosc, spune ea, gândindu-se rapid. Vreau să zic, suntem… prietene prin corespondenţă.

O măsoară din cap până-n picioare.

— Eşti un pic cam în vârstă ca să fii prietenă prin corespondenţă cu fiica mea.

— Mulţumesc mult.

— Nu voiam să zic că… începe să spună, dar un alt gând îi vine în minte. V-aţi cunoscut pe internet? Eşti unul dintre cei care o urmăresc?

— Sigur că nu.

— A, ce bine, spune el şi se relaxează. Internetul e un vas de closet. Scuză-mi limbajul.

Le aruncă o bucăţică de pâine ciorilor, iar atenţia i se îndreaptă din nou spre înăuntru.

— Nu ne-am gândit niciodată că o să ajungă aşa…

Mă uit la păsări cum se luptă pentru pâine.

— N-are nimic, spune ea. De fapt, am întâlnit-o plimbându-mă pe plajă. După o furtună.

— Aha, spune el, dând din cap. Asta e bine. Ar trebui să petreacă mai mult timp pe-afară. Mergeam la plajă destul de des când stăteam în California. Îmi fac griji pentru ea. Ştii că a renunţat la şcoală…

— La şcoală?

Dă din cap şi le mai aruncă o bucată de pâine ciorilor.

— Nu prea pot s-o învinovăţesc. Se luau de ea. Postau pe internet lucruri oribile despre ea.

Oftează şi îşi coboară privirea ruşinat.

— Eu sunt programator, dar n-aveam ce să fac. Odată ce chestiile astea ajung pe internet, rămân acolo mult timp, ştii? Te urmăresc, nu poţi să scapi.

— De fapt, eu chiar păţesc fix invers, spune ea. Câteodată caut ceva, iar informaţia pe care încerc s-o găsesc e acolo, iar apoi, în clipa următoare dispare… *puf.*

— *Puf?*

— Fără nicio urmă. Ştearsă. Într-o clipită.

Pocneşte din degete.

— Fără nicio urmă, repetă el. Hmm. Şi unde ai obţinut asemenea rezultate?

— Păi, de cele mai multe ori, pe insula unde locuiesc. Suntem un pic mai în urmă, iar conexiunea noastră cu restul lumii e un pic şubredă.

El ridică din sprâncene.

— E o idee interesantă, spune. Şi eu m-am considerat întotdeauna un pic mai şubred.

E plăcut să stea pe bancă în parc, de vorbă cu el, dar o contractare bruscă a creierului ei îi spune că nu mai are mult timp. Se scutură şi încearcă să se concentreze.

— Vrei să-ţi zic mesajul de la fiica ta sau nu?

Îl vede cum tresare, dar apoi dă din cap.

— Sigur că da.

— OK.

Se întoarce pe bancă, astfel încât să stea faţă în faţă, ca să vadă că vorbeşte serios.

— Mi-a zis să-ţi spun să n-o faci.

— Ce să nu fac? întreabă el.

Arată cu degetul spre sacoşa de la picioarele lui.

Privirea lui urmăreşte direcţia degetului, iar umerii i se înmoaie.

— Ah. Asta.

— Da, asta, spune ea severă. Îşi face griji pentru tine, să ştii.

— Îşi face?

O mică licărire de emoţie apare pe faţa lui, dar apoi dispare la fel de brusc.

— Ei bine, tocmai de asta e cel mai bine s-o termin, ca să-şi poată continua viaţa.

Răspunsul lui îi stârneşte mânia.

— Te rog să mă scuzi că ţi-o zic, dar chiar nu ar trebui să fii aşa de egoist.

Pare surprins.

— Egoist?

— Sigur. E fiica ta. Te iubeşte. Cum crezi că o să se simtă dacă o abandonezi? Nu e ceva peste care să poată trece. Ştie ce pui la cale şi, dacă o duci până la capăt, intenţionează şi ea să se omoare.

Încet, se sprijină cu coatele de genunchi, acoperindu-şi faţa cu mâinile. Gulerul alb al cămăşii i s-a umezit de transpiraţie, i se distinge forma maioului prin material. Omoplaţii i se mişcă precum aripile unei păsări abia ieşite din ou, stângace şi sfrijite, nu foarte utile.

— Chiar crezi că vorbeşte serios? întreabă el printre degete.

— Da. Sunt sigură. Mi-a spus ea. Plănuieşte să se sinucidă şi tu eşti singurul care poate s-o oprească. Are nevoie de tine. Iar noi avem nevoie de ea.

Clatină încet din cap, apoi îşi masează faţa. Priveşte înainte, spre iaz. Stau aşa mult timp, uitându-se după hidrobicicletele vesele, într-un târziu, vorbeşte.

— Nu înţeleg. Dar dacă ce zici tu e adevărat, nu pot să-mi asum riscul. O să merg acasă şi o să vorbesc cu ea…

— Nu e acasă. E în staţia de autobuz din Sendai.

Încearcă să ajungă la templu. Bunica ta este…

— Da? ridică privirea spre ea, aşteptând, dar expresia i se schimbă brusc, cuprinsă de îngrijorare. Te simţi bine? Eşti foarte palidă.

Mai sunt atâtea de spus, şi totuşi cuvintele nu vor să vină. Îşi simte creierul contractându-se, timpul aproape că s-a scurs, însă mai are ceva de făcut, numai dacă şi-ar aminti despre ce e vorba… Se ridică şi o cuprinde un val de ameţeală. Bietele ciori de la picioarele ei se ceartă şi croncăne, cerând mai multă mâncare. Se uită în jur după cioara de junglă, care pare să fi dispărut.

— Cioară! strigă ea, în timp ce gravitaţia îşi pierde forţa, iar lumea o eliberează din îmbrăţişarea ei, alunecându-i de sub picioare şi aruncând-o înapoi.

O furtună de petale în lumina lunii. Cimitirul unui templu noaptea. Vântul biciuieşte străvechiul cireş, smulgându-i petalele de pe crengi şi umplând întunericul cu o ceaţă palidă de flori care o cuprind ca un vârtej pe după umeri, apoi se aşază pe vechile morminte de piatră. Plăcile de lemn clănţănesc şi se ciocnesc ca dinţii putreziţi ai unei stafii, iar din vânt aude o voce sau poate nu chiar o voce, mai mult o impresie. *„Numai când luna e aproape plină…*”, pare să zică această voce care nu e chiar o voce, ci mai degrabă o briză bântuită, suflând în gâtul unei sticle goale. De ce aici? întreabă ea. Priveşte în jos şi descoperă că ţine în mână vechiul caiet studenţesc, împachetat cu grijă în hârtie cerată, apoi brusc îşi aduce aminte. Ştie pe unde să o ia, astfel încât să ajungă la altarul din birou. Ştie unde e aşezată cutia, pe raftul de sus, şi nu îi ia mult timp să dea la o parte pânza cea albă, să ridice capacul şi să strecoare înăuntru pachetul ce conţine caietul studenţesc. Aude un zgomot şi ridică privirea, o vede pe bătrâna călugăriţă stând în pragul uşii, privind-o. În spatele ei e grădina. Poartă o robă neagră, iar când întinde braţele pentru a cuprinde lumea, mânecile ei lungi se umflă. Se fac din ce în ce mai lungi şi mai largi, până când ajung să fie la fel de vaste precum cerul nopţii şi, când sunt îndeajuns de mari pentru a ţine totul, Ruth se lasă să cadă,

în sfârşit, în braţele ei, în tăcere, în întuneric.

6.

Furtuna a trecut în timpul nopţii, iar la lumina rece a zilei, Ruth stătea la tejgheaua din bucătărie, aşteptând să fiarbă apa pentru ceai. Era târziu, practic tot dimineaţă, dar aproape de prânz. Oliver se trezise mai devreme şi plecase pe-afară ca să vadă câţi copaci au căzut şi dacă s-a întors Pesto, însă acum se întorsese deja în bucătărie, pe scaunul lui de la tejghea, unde stătea de obicei cu motanul în braţe. Bea ceai şi îşi verifica e-mailurile pe iphone, în timp ce Ruth încerca să-i povestească despre visul ei. Pisica părea să fie în continuare acolo cu el, dar mai degrabă ca o absenţă, o gaură în formă de motan.

— N-am putut să-i găsesc cuvintele, a zis ea. Le-am căutat şi le-am tot căutat, dar n-am reuşit să le găsesc. M-am întors fară nimic.

A întins degetele, cercetându-şi palmele ineficiente.

— Păi, zise el, măcar ai încercat.

Apa fierbea, aşa că a umplut ceainicul.

— De fapt, la un moment dat am simţit că am prins ceva, o aveam în palmă, însă atunci mi-am dat seama că era povestea bătrânei Jiko, nu a lui Nao, aşa că i-am dat drumul. Nu voiam să mă las distrasă, ştii?

Oliver a dat din cap. Ştia tot ce era de ştiut, se mai întâmplă să fii distras. Se auzi sunetul unui e-mail trimis, în timp ce punea jos telefonul şi sorbea din ceaiul rece.

— Prietenii Pleistocenului mă întreabă dacă monografia mea este gata şi dacă aş putea să le-o trimit, spuse el trist. Trebuia s-o termin până acum. De ce nu pot să mă concentrez? Şi ei de ce se grăbesc aşa de tare?

Întrebările erau retorice, aşa că nu le-a mai răspuns. I-a umplut cana cu ceai şi şi-a turnat şi ei.

— Singurele cuvinte pe care am mai reuşit să le găsesc erau ale lui Haruki. Cele din jurnalul lui franţuzesc secret, însă pe acelea le citisem deja, aşa că le-am lăsat acolo.

— Ăsta-i necazul cu Pleistocenul, continuă el. Întotdeauna grabă, grabă, grabă. Vor ca totul să fie gata ieri, dacă se poate.

— L-am pus în cutia cu rămăşiţele lui, chiar înainte să mă trezesc. Părea să fie lucrul cel mai bun de făcut.

— Dar nu e vina lor, spuse el. Ştiu asta. E a mea. Pur şi simplu nu pot să mă concentrez fără Pesto.

— Ai auzit vreun cuvânt din ce-am zis?

Oliver ridică privirea spre ea.

— Sigur că am auzit. Sună ca un vis pe cinste. Ai verificat jurnalul?

Lăsă jos cana cu ceai.

— Ah, zise ea. Crezi că ar trebui s-o fac?

Partea a IV-a

O carte este un vast cimitir în care pe cele mai multe dintre morminte nu mai poţi descifra numele şterse. Uneori, dimpotrivă, îţi aminteşti foarte bine numele, dar fără să-ţi dai seama că ceva din fiinţa care-l purta supravieţuieşte în paginile cărţii.[154]

Marcel Proust, *Timpul regăsit*

Nao

1.

Mai eşti acolo?

Nu ţi-aş purta pică dacă ai renunţat deja la mine. Adică, până şi eu am renunţat la mine, nu? Aşa că, de ce m-aş aştepta să rămâi tu prin preajmă? Dar dacă ai făcut-o, dacă mai eşti acolo (eu, sincer, sper că eşti), atunci vreau să-ţi mulţumesc pentru că nu ţi-ai pierdut încrederea în mine.

Deci, unde eram? A, da. Stăteam pe banca din staţia

154 Vezi Nota redacţiei, p. 459 (n.r.).

de autobuz, aşteptând să iau autobuzul spre templu ca s-o pot vedea pe bătrâna mea Jiko murind, şi erau acolo un bătrânel îmbrăcat de jogging, care aduna petalele de pe trotuar, un câine alb, murdar, care îşi lingea ouăle şi şeful gării, care dădea drumul la acces pe peron. Primii navetişti începuseră să sosească şi, când a tras un tren în staţie, câţiva pasageri au coborât – aceeaşi privelişte pe care ai văzut-o în orice staţie mică de tren dis-de-dimineaţă. Nimic deosebit, nu? Dar după câteva minute, şeful gării a ieşit din nou afară, împreună cu un individ la costum, s-a uitat în jur şi m-a văzut, apoi a arătat spre mine. Individul care era cu el i-a mulţumit, aplecându-se scurt, şi când s-a ridicat la loc, am văzut că era tatăl meu.

Nu-mi venea să cred. Credeam că e mort. De fapt, încercasem să nu mă gândesc, pentru că de fiecare când o făceam, mi-l imaginam într-o maşină în pădure, alături de ceilalţi amici sinucigaşi, sufocându-se pe melodiile lui Nick Drake.

Dar nu era cazul. Se îndrepta spre mine, aşa că m-am uitat rapid în altă parte, prefăcându-mă că nu-l văzusem. Când a ajuns la banca mea, a rămas în picioare, în timp ce eu mă uitam la câine cum se scarpină din cauza puricilor. Îşi dăduse seama că ştiu că e acolo, însă nu prea aveam ce să ne spunem, iar conversaţia, când a început în cele din urmă, a fost destul de jenantă şi a sunat cam aşa:

— Bună, a zis el.

— Bună, am zis eu.

— Stai de mult aici?

— Da, normal. Am stat toată noaptea.

— Aha. Te superi dacă mă aşez?

— Cum vrei.

M-am dat la o parte să-i fac loc, pentru că nu voiam să-l ating. S-a aşezat şi ne-am uitat împreună la câine până a terminat cu scărpinatul şi a plecat.

— Ai venit s-o vezi pe *Obaachama*? a întrebat.

Am dat din cap.

— E bolnavă?

Am dat din cap.

— E pe moarte?

Am dat din cap.

— De ce nu mi-ai zis?

Am râs, dar nu aşa, la modul *ha-ha.* Mai curând *da, bine, şi la ce naiba ar fi folosit dacă o făceam?*

A înţeles ce voiam să zic şi n-a mai spus nimic.

Autobuzul a apărut de după colţ chiar atunci, aşa că ne-am ridicat amândoi. Eram singurii călători, dar ne-am aşezat politicos, eu în faţă, tata în spate, de parcă am fi fost nişte străini. Când autobuzul a tras în staţie, am zis:

— Credeam că eşti mort.

Era ca şi când vorbeam cu autobuzul şi nici nu eram sigură că mă auzise. Cuvintele se aflau în capul meu şi îmi scăpaseră din gură înainte să le pot opri. Chiar nu voiam să încep discuţia asta cu el, aşa că, atunci când n-a răspuns, m-am simţit uşurată. Uşile autobuzului s-au deschis şi ne-am urcat. Tata a plătit biletele, iar eu m-am dus în fundul autobuzului şi m-am aşezat. A venit după mine. A ezitat o clipă, apoi s-a aşezat lângă mine. A oftat lung, de parcă tocmai făcusem cine ştie ce mare scofală, apoi m-a mângâiat pe mână.

— Nu, a zis, nu sunt încă mort.

Când am ajuns la templu, bătrâna Jiko era încă în viaţă, însă mulţi oameni stăteau prin preajmă aşteptând să moară. Câţiva dintre cei din *danka,* nişte călugăriţe şi călugări, chiar şi nişte reporteri de la un ziar, pentru că era destul de faimoasă pentru vârsta ei atât de înaintată.

Noi eram familia ei, aşa că am fost trataţi ca nişte VIP-uri şi invitaţi imediat înăuntru s-o vedem. Muji ne-a condus. Bătrâna Jiko stătea întinsă pe salteaua ei. Părea atât de micuţă, ca un copil bătrân. Pielea îi era aproape translucidă, iar dedesubt i se puteau vedea oasele rotunde şi frumoase ale obrajilor. Se uita la tavanul de deasupra ei, dar când am îngenuncheat lângă ea şi am luat-o de mână, a întors capul şi m-a privit prin cele două flori singuratice ale ei, de un albastru lăptos.

— *Yokkata,* a şoptit. *Ma ni atta ne*.[155]

155 *Yokkata. Ma ni atta ne.*

Degetele îi erau ca nişte beţigaşe uscate şi subţiri, dar fierbinţi. Mi s-a părut că îmi strânge mâna cu degetele ei fierbinţi. Nu puteam să fac cuvintele să-mi iasă pe gură, pentru că mă chinuiam să nu plâng. Şi oricum, ce mai era de zis? Ştia că o iubesc. Câteodată nu e nevoie de cuvinte pentru a spune ce ai în suflet.

Ea avea, însă, ceva ce dorea să ne spună. Cred că aşteptase prilejul. A ridicat braţele, străduindu-se să se scoale puţin. Am încercat s-o ajut, dar trupul ei era numai o mână de oase într-un sac de piele şi mă temeam să n-o rănesc.

— Muji, a şoptit.

Muji era acolo, la fel şi tata.

— Sensei, o rugă Muji. Vă rog, întindeţi-vă. Nu trebuie să…

Însă bătrâna Jiko insista. Voia să stea în *seiza*[156], aşa că au trebuit s-o ridice în genunchi, ţinând-o de subsuori, iar eu am crezut pur şi simplu că i se vor desprinde braţele sau că efortul o va omorî. Se putea vedea cât de greu îi este, dar în cele din urmă au reuşit să o aşeze într-un echilibru şi cu spatele drept. Muji i-a aranjat gulerul. Bătrâna Jiko a rămas nemişcată pentru câtva timp, trăgându-şi sufletul, apoi şi-a ridicat braţul. Muji ştia deja. Avea o pensulă şi cerneală pregătite pe o măsuţă, pe care le-a mutat lângă salteaua lui Jiko şi le-a aşezat cu grijă în faţa ei.

— Mă bucur… Ai ajuns la timp.

În caz că nu ştiţi, este o veche tradiţie printre maeştrii zen să scrie un ultim poem pe patul de moarte, aşa că toată treaba asta nu era chiar aşa de stranie pe cât sună, însă m-a făcut să mă simt un pic aiurea, pentru că adineaori puteam să jur că era gata să-şi dea ultima suflare, apoi imediat o văd că stă ridicată în pat cu o pensulă în mână.

Ţinea ochii închişi în timp ce Muji pregătea totul, aşezând pe biroul din faţa ei o coală albă, curată, din hârtie de orez, apoi fărâmiţând cu grijă cerneală în mojarul

156 *Seiza* – poziţie formală, în genunchi.

tradiţional de piatră care era folosit în chip de călimară. Când a terminat, a pus bucăţica de cerneală în suportul ei şi a făcut o plecăciune.

— *Hai, Sensei. Dozo…*[157]

Atunci Jiko a deschis ochii. A înmuiat pensula specială în cerneala neagră şi groasă, apăsând şi scuturând-o de parcă avea tot timpul din lume – probabil chiar îl şi avea, pentru că timpul încetinea pentru a-i oferi momentele de care avea nevoie. În cinstea marelui ei efort şi a abilităţii supranaturale de a încetini timpul, ne-am îndreptat cu toţii de spate – eu şi tatăl meu, în genunchi în faţa ei, iar Muji, într-o parte –, toată camera s-a cufundat în tăcere, în afară de apăsatul şi scuturatul pensulei de cerneală. Apoi, când vârful pensulei era exact cum trebuie, Jiko a inspirat adânc şi l-a ţinut deasupra colii albe. Mâna îi era nemişcată în aer. O picătură de cerneală neagră a început să se îngroaşe la vârful pensulei, dar înainte să cadă, pensula a intrat într-un picaj, ca o pasăre neagră despicând în două un cer palid şi cenuşiu, apoi, după câteva momente, cinci tăieturi negre zăceau umede pe foaie.

Nu era o poezie. Era un singur semn.

□

Cinci dâre. *Sei. Ikiru.* A trăi.

Cu pensula în continuare între degete, ne-a privit pe mine şi pe tata.

— Pentru acum, ne-a spus amândurora. Pentru timpul prezent

Multor maeştrii zen le place să moară stând în poziţia *zazen,* dar bătrâna Jiko s-a întins. Nu e mare lucru. Nu înseamnă că nu era un adevărat maestru zen. Poţi să fii un maestru zen adevărat şi totuşi să te întinzi. Chiar şi Buddha a murit întins, iar toată treaba cu statul ridicat este doar o adăugire tipic bărbătească. Felul în care a murit bătrâna Jiko e perfect în regulă. Cu grijă, a pus

157 *Hai, Sensei. Dozo* – Aici, Sensei. Te rog.

pensula la loc în suportul ei, apoi s-a lăsat foarte uşor pe spate, pe partea dreaptă, exact ca bătrânul Shaka-sama. Genunchii îi erau îndoiţi de pe urma poziţiei *seiza* şi nici măcar nu a făcut efortul să-i întindă. Când capul i-a atins pământul, şi-a pus doar mâna sub obraz pentru a-l susţine şi a închis ochii, de parcă se pregătea să tragă un pui de somn. Părea să stea foarte confortabil. A mai răsuflat o dată, lung şi horcăit, apoi încă o dată, apoi lumea întreagă a expirat împreună cu ea. Şi gata, s-a oprit. Pur şi simplu. Am aşteptat, dar nu s-a mai întâmplat nimic. Nu mai era.

Muji a îngenuncheat lângă ea şi i-a udat buzele cu *matsugo-no-mizu*[158], apoi a făcut plecăciuni *raihai* în faţa ei, iar eu şi tata am făcut la fel. După aceea i-au întors corpul minuscul pe spate şi i-au îndreptat picioarele, iar Muji a aprins un beţigaş parfumat şi i-a acoperit faţa cu un bucată de stofă albă. Pregătise deja altarul, avea lumânări noi şi beţigaşe parfumate şi flori, iar acum se ducea să spună oamenilor care aşteptau afară.

Eu am rămas aşezată acolo, încercând să înţeleg ce se întâmplase. Nu puteam să cred că bătrâna Jiko chiar murise, îmi tot venea să arunc o privire sub stofa albă. Eram îngrijorată să nu se sufoce, cum stătea aşa acoperită, dar stofa nu se mişca, nimic de genul ăsta, prin urmare ştiam că nu respiră. Un fir subţire de fum se ridica din beţigaşe înspre grinzi, însă în rest nimic altceva nu se mişca.

Timpul încă se scurgea încetinit şi straniu, iar eu nu puteam să-mi dau seama dacă treceau minute, ore sau zile. Auzeam diverse lucruri întâmplându-se în alte părţi ale templului. *Tatami-urile* dispăreau din cameră. Într-un târziu, câţiva bărbaţi au adus o cadă mare de lemn. Muji a umplut-o cu *sakasamizu*[159], începând cu apa rece, pentru că atunci când moare un om, trebuie să faci totul de la coadă la cap. Când cada s-a umplut, a dezbrăcat cu grijă corpul bătrânei Jiko şi apoi m-a întrebat dacă vreau să o

158 *Matsugo-no-mizu* – „apa ultimului minut”.

159 *Sakasamizu* – apă „cu susul în jos”. În mod normal, o baie se pregăteşte prima dată cu apă caldă, apoi se adaugă apa rece.

ajut s-o spele. Vedeam că tata îşi făcea griji pentru mine, mi-a zis că nu trebuie neapărat s-o fac, dar eu am răspuns că vreau, desigur. Vreau să zic, după toate băile pe care Jiko şi cu mine le făcuserăm împreună şi după toate dăţile când o spălasem pe spate, doar ştiam cum s-o fac, nu? Era ca şi când îmi făcusem mâna pentru această ocazie. Ştiam exact cât de tare să o frec şi nu mi se părea ciudat, pentru că ea era acum moartă. Mi se părea destul de normal.

După aceea, Muji şi cu mine am îmbrăcat-o într-un chimonou alb special, pe care Muji îl cususe pentru ea fără să facă niciun nod la aţă, astfel încât bătrâna Jiko să nu fie legată de lumea asta. I-am înfăşurat chimonoul în jurul trupului, cu partea dreaptă peste cea stângă, invers decât felul în care îl poartă un om viu, şi am aşezat-o cu capul spre nord, în loc de sud. Muji i-a aşezat pe piept un cuţitaş de care să se ajute să taie ultimele legături cu lumea. Bătrâna Jiko a stat astfel toată ziua următoare, în timp ce oamenii din *danka* şi ceilalţi călugări veneau să facă plecăciuni şi să-i aducă ultimele omagii. Apoi au aşezat-o în sicriu.

Credeam că ştiu câte ceva despre ritualurile funerare japoneze, datorită celui pe care îl ţinuseră colegii pentru mine, însă înmormântarea bătrânei Jiko a fost cu totul altfel. A fost impunătoare, având loc în camera principală a altarului, cu o mulţime de oameni veniţi din toate părţile şi cu călugări şi călugăriţe de la templul mare. Mama a ajuns şi ea în cele din urmă, îmbrăcată toată în negru, cu atitudinea adecvată. I-a adus tatei un costum negru pe care să-l poarte, iar mie – o uniformă curată de şcoală. Călugării şi călugăriţele recitau o mulţime de sutre şi toată lumea mergea pe rând la altar să aprindă beţigaşe parfumate drept ofrandă. Eu am fost a doua care s-a dus, după tata, ceea ce m-a emoţionat şi m-a făcut să mă simt importantă. După ce toţi invitaţii au avut prilejul să aprindă beţigaşe parfumate şi să facă o plecăciune, a trebuit să ne luăm adio de la bătrâna Jiko înainte să bată în cuie capacul sicriului. I-am pus înăuntru flori şi lucruri de care ne-am gândit că s-ar putea să aibă nevoie în lumea de

apoi, cum ar fi cărţile ei cu sutre, papucii, ochelarii de citit şi cele şase monede pe care trebuia să le plătească pentru a trece Râul celor Trei Traversări de pe Muntele Fricii. Când nimeni nu era atent, i-am strecurat şi nişte Melty Kiss în palmă. Maeştrii zen nu iau de obicei cu ei ciocolată pe Tărâmul Pur, căci se presupune că nu mai sunt legaţi de lucrurile lumeşti, dar ştiam cât de mult îi plăcea ciocolata bătrânei Jiko şi m-am gândit că n-o să conteze. Când i-am atins degetele, erau înţepenite şi îngheţate. Se schimbase deja atât de mult de când murise. Cu o zi înainte, când o spălam, aveam senzaţia că este în continuare în trupul ei, dar acum acest trup era gol. Un sac. Un sac de piele. Un lucru rece. Nu mai era deloc Jiko.

Au închis sicriul şi l-au bătut în cuie cu o piatră, iar în tot acest timp călugării şi călugăriţele cântau. Amintirile, ca nişte valuri mici, se înghesuiau la marginea minţii mele. Îmi aduceam aminte de propria mea înmormântare, de vocea tristă a lui Ugawa Sensei şi de cuvintele pe care le cânta el. *Forma este goliciune şi goliciunea este formă.* Acum înţelegeam la ce se referă, pentru că bătrâna Jiko fusese formă, iar acum, brusc, nu mai era. Apoi mi-am adus aminte de petrecerea cu karaoke, când Jiko a cântat melodia „Visul imposibil”. Pe undeva, făceam o legătură între melodia aceea şi jurământul ei de a salva toate fiinţele şi, cum stăteam şi o priveam zăcând acolo, mi-a părut rău pentru ea fiindcă nu reuşise, lumea era încă plină de ciudaţi şi *hentai.* Dar apoi mi-a venit în minte altceva – poate nu conta că nu reuşise, pentru că măcar fusese dedicată visului ei imposibil chiar până la final. M-am întrebat dacă inima ei era împăcată şi liniştită în timp ce era aşezată la locul de veci sau dacă încă îşi făcea griji pentru tot soiul de treburi. M-am întrebat dacă îşi face griji pentru mine. Este egoist din partea mea, dar am sperat cumva că da. Adică, una e să nu reuşeşti să salvezi toate fiinţele, dar măcar putea să mă fi aşteptat şi pe mine. Doar sunt stră-strănepoata ei. Totuşi nu-a făcut-o. A luat-o înainte – şi s-a urcat în lift chiar şi-aşa.

Dus, dus,
Dus în lumea de dincolo...

I-am coborât trupul de pe munte într-un dric dichisit şi apoi am mers până la un crematoriu din apropierea templului mai mare din oraş. Călugării şi călugăriţele au cântat mai departe, în timp ce puneau sicriul bătrânei Jiko pe targa de metal, apoi au băgat-o

În cuptor ca pe o pizza. Capacul cuptorului s-a închis bine şi brusc m-am trezit făcându-mi griji că ciocolatele Melty Kiss se vor topi şi îi vor murdări chimonoul alb, dar era prea târziu ca să mai pot face ceva. Am mers afară să aşteptăm, aşa că puteam să văd fumul ridicându-se spre un cer albastru senin. Tata a ieşit şi a stat împreună cu mine, ţinându-mă de mână, ceea ce nu m-a deranjat. Nu am vorbit sau ceva de genul ăsta. Când s-a terminat, ne-am întors înăuntru şi au scos afară targa. Nu era nici urmă de ciocolată. Tot ce rămăsese din ea era un schelet minuscul fărâmat, câteva oase albe şi calde. Nu-mi venea să cred cât era de mică.

Angajatul de la crematoriu a luat un ciocănel şi a spart oasele mai mari, apoi am stat cu toţii în jurul tărgii cu beţigaşe din lemn, pe care le-am folosit să adunăm bucăţelele. Faci asta împreună cu un partener, iar fiecare pereche apucă un os şi îl pune în urna funerară. Se începe cu oasele picioarelor şi se înaintează spre cap, pentru că nu vrei să fii cu susul în jos pentru tot restul eternităţii. Eu şi tata formam o echipă, aveam amândoi foarte mare grijă şi, în timp ce făceam lucrul ăsta, Muji ne explica ce era fiecare os. Ah, asta e glezna ei. Ăsta e femurul. Ăsta este cotul. Ah, uitaţi şi *nodobotoke-ul* ei.

Toată lumea a fost superfericită, pentru că să găseşti *nodobotoke-ul* este un semn bun. Muji a spus că e cel mai important os, cel pe care îl numim mărul lui Adam, dar în japoneză se cheamă Buddha al Gâtului, pentru că este triunghiular şi are aproape forma unui om stând în poziţia *zazen.* Dacă reuşeşti să găseşti Buddha al Gâtului, atunci persoana decedată va intra în nirvana şi se va întoarce în

oceanul liniştii veşnice. Buddha al Gâtului este ultimul os băgat înăuntru, se pune deasupra tuturor celorlalte, apoi se închide urna.

Nu am mai avut nevoie de dricul cel mare pentru călătoria de întoarcere, acum că Jiko era atât de mică încât putea să-mi stea pe genunchi, unde am şi ţinut-o tot drumul înapoi pe munte. Când am ajuns acasă, am intrat în camera lui Jiko şi am pus urna şi poza ei pe altarul familiei, alături de cele ale lui Haruki nr. 1.

Muji s-a dus şi a luat semnul al lui Jiko din încăperea altarului. Cineva avusese grijă deja să fie montat pe un rulou în timpul priveghiului, iar acum Muji îl atârna lângă altarul familiei, chiar alături de portretul funerar al bătrânei Jiko. Reporterii făcuseră mare tam-tam în legătură cu ultimele ei cuvinte, învârtindu-se peste tot şi întrebând pe toţi călugării pomposi de la templu care este interpretarea sau explicaţia lor profundă. Fiecare spunea altceva. Unii spuneau că era începutul unui poem, dar că nu fusese în stare să-l termine. Alţii spuneau că nu, era o afirmaţie completă, care arăta că încă se mai agăţa de viaţă, prin urmare – chiar şi după o sută patru ani – înţelegerea ei era tot incompletă. Iar alţii nu erau de acord, susţinând că a scris *viaţă* în momentul morţii tocmai pentru că înţelegea că viaţa şi moartea sunt una, aşadar era iluminată complet şi eliberată de dualitate. Dar adevărul este că nimeni n-a înţeles ce a vrut să spună cu adevărat, în afară de mine şi de tata, iar noi nu ziceam nimănui.

Mama s-a dus să le ajute pe Muji şi pe celelalte femei din *danka* să facă curat în bucătărie, aşa că m-am trezit brusc singură cu tata, aşezaţi în faţa altarului familiei, singuri pentru prima dată de când mă găsise în staţia de autobuz. Era foarte multă linişte. Până în acel moment, totul fusese o nebunie imensă, cu toate călugăriţele şi călugării, oamenii din *danka,* slujbele şi cântatul, şi reporterii cu întrebările lor, însă acum eram doar eu şi tata şi toate cuvintele nerostite, plutind între noi ca nişte stafii. Iar acel mare cuvânt pe care Jiko îl scrise era cea mai

terifiantă stafie dintre toate.

Era un pic nefiresc. Din bucătărie puteam să aud un murmur de voci îndepărtate, zgomotul făcut cu pregătirea mâncării şi bâzâitul insectelor prin grădină. Era primăvară şi se încălzea din nou.

— Mă întreb ce e în cutia aia, a spus tata.

Cred că voia doar să facă conversaţie din politeţe, însă arăta spre un raft din altar unde era aşezată cutia cu rămăşiţele-care-nu-erau-de-fapt-rămăşiţe ale lui Haruki nr. 1, iar eu am fost aşa de uşurată că a întrebat ceva la care ştiam cum să răspund, încât i-am spus toată povestea. Sigur, ştia deja o bună parte din ea, dar nu-i păsa. Mă simţeam mândră, fiindcă era o poveste bună, iar Jiko mi-o spusese mie şi acum puteam şi eu să i-o spun lui şi să alung stafiile cuvintelor nerostite. Aşa că i-am povestit totul, despre cum a fost luat în armată Haruki nr. 1, despre parada din ploaie, despre tot antrenamentul, pedepsele şi umilinţele pe care a trebuit să le îndure, dar în ciuda acestor dificultăţi, şi-a dus la capăt cu vitejie misiunea sinucigaşă, prăbuşindu-se cu avionul asupra ţintei inamice. Şi pentru că era erou militar, pentru că îşi îndeplinise misiunea şi datoria, autorităţile militare îi trimiseseră lui Jiko această cutie aproape goală cu rămăşiţele lui.

— Nu mai rămăsese nimic din el, i-am explicat, aşa că au lipit înăuntru o hârtiuţă pe care scrie *ikotsu.* Vrei să vezi?

— Sigur, a spus tata.

M-am dus la altar şi am luat cutia. Am scos capacul şi m-am uitat înăuntru, aşteptându-mă să văd acea bucată de hârtie. Dar era altceva în locul ei. Un mic pachet. Am băgat mâna înăuntru şi l-am scos.

Era împachetat într-o bucată veche de hârtie cerată unsuroasă, pătată cu mucegai şi mâncată de insecte. Când l-am întors pe partea cealaltă, au căzut câteva bucăţele. Am şters praful de pe el.

— Ce-i ăla? a întrebat tata.

— Nu ştiu, am zis eu. Nu era aici înainte.

— Desfă-l.

L-am ascultat. Am dat la o parte primul strat uleios de hârtie, având grijă să nu o sfâşii. Înăuntru era un caiet subţire, pliat în patru. L-am desfăcut şi m-am uitat la prima pagină. Era plină de cuvinte, scrise cu o cerneală albastră decolorată, de la stânga la dreapta, de-a latul paginii. Nu în sus şi-n jos ca în japoneză. Ca în engleză, doar că nu puteam să o înţeleg.

— Nu pot să citesc.

Tata a întins mâna.

— Dă-mi să văd.

I-am dat caietul.

— E în franceză, a spus tata. Interesant…

Am fost surprinsă. Nu mă aşteptam să ştie vreun pic de franceză.

Tata s-a aplecat, întorcând cu grijă fiecare pagină sfărâmicioasă.

— Cred că ar putea să fie al unchiului Haruki, a zis. Jiko Obaachama spunea odată ceva despre un jurnal. Spunea că Haruki ţinea întotdeauna un jurnal. Credea că s-a pierdut.

— Atunci cum a ajuns aici? am întrebat.

Tata a clătinat din cap.

— Poate că l-a avut ea în tot acest timp?

Nu prea vedeam cum se putea asta.

— Nu se poate, am zis. Ne-ar fi spus.

— A scris datele, vezi? a spus tata. 1944. 1945. Probabil că era în marină pe-atunci. Mă întreb de ce l-a scris în franceză.

Aveam răspunsul şi la această întrebare.

— Aşa era mai sigur, am explicat eu. Dacă indivizii care se tot luau de el l-ar fi găsit, nu l-ar fi putut citi.

— Hm, a făcut tata. Probabil că ai dreptate. Un jurnal secret.

Am fost satisfăcută.

— Unchiul Haruki era foarte deştept, am spus. Putea să vorbească franceză, germană şi engleză.

Nu ştiu de ce mă dădeam mare, de parcă eu eram cea care putea să facă toate lucrurile astea.

Tata a ridicat privirea spre mine.

— Oare să-l luăm cu noi acasă? Nu eşti curioasă să vezi ce scrie?

Sigur că eram! Eram bucuroasă pentru că voiam cu adevărat să aflu ce scrisese unchiul Haruki în jurnalul lui franţuzesc secret, dar şi pentru că trecuse atât de mult timp de când eu şi tata avuseserăm ultima dată un proiect împreună. L-am privit cum stătea îngenuncheat lângă altar, răsfoind paginile, încercând să înţeleagă franceza. Arăta ca tatăl de mai demult, studios şi tocilar, pierdut cu încântare în altă lume. Dar imediat după aceea mi s-a ivit în minte imaginea cu el plecând din casă cu sacoşa plină de cărbuni şi am simţit cum îmi sare inima din piept şi se scufundă. Ne aflam deja în mijlocul unui proiect neterminat… Ultimul nostru proiect. Proiectul sinuciderii noastre.

Probabil mi-a simţit privirea, pentru că a ridicat ochii, iar eu am întors capul rapid, ca să nu vadă cum mă abţin să nu izbucnesc în plâns. Îmi imaginam chiar atunci cum stăm doar noi doi, eu şi tata, unul lângă celălalt în urnele noastre prăfuite pe altarul familiei, cu nimeni rămas să aibă grijă de rămăşiţele noastre. N-avea să mai dureze mult.

— Nao-chan?

— Ce vrei?

Ştiam că tonul meu era nepoliticos, dar nu-mi păsa.

A aşteptat până a fost sigur că ascult cu adevărat, apoi mi-a vorbit blând.

— E cum a scris bunica Jiko, Nao-chan. Trebuie să ne descurcăm cât de bine putem!

Am ridicat din umeri. Vreau să zic, sigur, suna bine, dar cum puteam să am încredere în el?

— *Ikiru ahika nai!* a spus, vorbind ca pentru sine, apoi a ridicat privirea şi a repetat, grăbit, în engleză de data asta, de parcă voia să fie sigur că am înţeles. Trebuie să trăim, Naoko! Nu avem de ales. Trebuie să mergem înainte!

Am dat din cap, abia îndrăznind să respir, în timp ce

peştele din stomacul meu bătea din coada gigantică şi se înălţa zvârcolindu-se în aer. Apoi, împroşcând în toate părţile, a plonjat din nou în apă şi s-a îndepărtat. Încet-încet, apa s-a liniştit.

Ikiru shika nai. Peştele meu avea să trăiască, la fel eu şi tata, exact cum a scris bătrâna mea Jiko.

Tata s-a întors la citit. Chibi-chan mieuna pe verandă, aşa că m-am ridicat să-i deschid. Când am dat la o parte uşa glisantă, a ţâşnit prin deschizătură şi printre gleznele mele de parcă era fugărit de nălucile unor câini veniţi din iad. Părul de pe şira spinării i se ridicase ca nişte ţepi. O briză puternică şi caldă, venind dinspre grădină, l-a urmat, făcând uşile de hârtie să se mişte în rama lor. A sunat exact ca râsul lui Jiko. Tata a ridicat privirea din jurnalul unchiului.

— Ai spus ceva?

Am clătinat din cap.

Mama a plecat a doua zi, pentru că trebuia să se întoarcă la serviciu, dar eu şi tata am mai rămas acolo să o ajutăm pe Muji să pună în ordine lucrurile bătrânei Jiko. Nu că ar fi avut multe lucruri. Nu avea aproape nimic, în afară de câteva dintre vechile cărţi de filosofie ale lui Haruki nr. 1, pe care tata a spus că le va lua cu el. Singurul lucru la care Jiko ţinea într-adevăr era soarta micului templu Jigenji, însă acesta nu-i aparţinea. Era proprietatea sediului central şi cei de-acolo tot sperau să-l vândă unui dezvoltator; din fericire, piaţa imobiliară se prăbuşise din cauza bulei economice, iar mutatul atâtor morminte ar fi fost o treabă costisitoare, aşa că s-au hotărât să mai aştepte. Asta însemna că Muji putea să rămână, cel puţin deocamdată, iar noi puteam să păstrăm altarul familiei în acelaşi loc. Muji ne-a promis că o să aibă grijă de el de parcă ar fi fost al ei, cum şi era, mai mult sau mai puţin, după părerea mea, pentru că îmi era ca o mătuşă, iar eu i-am promis că o să mă întorc verile la templu şi în fiecare an, în martie, ca să o ajut cu slujbele de pomenire. Era un aranjament bun, cel puţin deocamdată.

Ruth

1.

Micul cimitir din Whaletown nu era prea departe de casa lor, dar Ruth nu mersese acolo pe cât de des şi-ar fi dorit. Plantase un mic sângerel lângă mormântul părinţilor ei, dar în prima vară fusese secetă, iar ea uitase să-l ude, prin urmare, chiar dacă supravieţuise, copăcelul îşi pierduse câteva crăci şi simetria sa încântătoare. Îi părea tare rău.

— Scuze, mamă, zise ea, îndepărtând cu o mătură de nuiele praful şi frunzele căzute care se strânseseră de-a lungul iernii pe mica lespede de granit unde era scris numele mamei sale. Nu mă prea pricep.

Desigur, mama ei nu i-a răspuns, dar Ruth ştia oricum că pentru ea n-ar fi contat cine ştie ce. Masako nu vedea rostul ritualurilor, nu ţinea niciodată minte zilele de naştere sau aniversările, în general considerând ocaziile de acest gen mai degrabă o complicaţie. Ruth îi dădea dreptate, însă după ce citise relatarea lui Nao despre funeraliile bătrânei Jiko, se trezise că îşi dorea să fi făcut mai multe pentru a comemora dispariţia mamei sale.

Moartea ei fusese o chestiune destul de discretă. În ultimii ani de viaţă, dezvoltase un cancer mandibular, dar – chiar şi fără complicaţiile aduse de Alzheimer – era prea în vârstă şi prea fragilă pentru a supravieţui intervenţiei chirurgicale, al cărei rezultat ar fi fost îndepărtarea unei jumătăţi din maxilar. Medicul oncolog îi recomandase radioterapia paliativă, care nu ar fi vindecat cancerul, dar ar fi putut să-i domolească suferinţa. Aşa a şi făcut. Tumoarea s-a retras, iar leziunile s-au vindecat, însă deja avea nevoie de mai multă atenţie decât erau în stare Ruth şi Oliver să-i ofere pe insulă, aşa că au internat-o la un azil de bătrâni din Victoria, unde şi-a petrecut ultimii doi ani de viaţă. Când tumoarea a reapărut, au încercat din nou un tratament cu radiaţii. De data asta, mama ei n-a mai avut nici puterea, nici voinţa să se refacă, intrând în comă.

Moartea a venit curând. Într-o noapte târziu, când în azil era linişte. Ruth şi Oliver stăteau alături de ea, citind. Deodată, ochii mamei ei s-au deschis brusc, orbi, în gol, apoi a încercat să se ridice cu mult efort. Respiraţia îi devenise slabă şi neregulată. Ruth a ţinut în braţe corpul mic şi rigid al mamei sale. Oliver i-a atins fruntea. S-a relaxat. Pleoapele îi zvâcneau în timp ce lumina se scurgea de pe chipul ei. O vreme a atârnat aşa, delicată şi liminală, apoi a răsuflat o ultimă dată şi s-a dus.

Au mai rămas cu ea o vreme, ţinându-i de urât, în caz că spiritul ei încă nu plecase. Au ţinut-o de mână şi i-au vorbit până când i s-a răcit corpul.

Se întâmpla într-o marţi noapte. Incinerarea a avut loc vineri. Trecuseră câteva zile şi Ruth îşi făcea griji pentru felul în care arăta mama ei, însă atunci când au fost conduşi într-o mică anticameră a crematoriului, unde corpul lui Masako era întins sub un cearşaf alb, într-o cutie de carton maro, Ruth a fost pur şi simplu fericită s-o revadă. Aduseseră cu ei câteva dintre lucrurile ei preferate pentru a le trimite cu ea: fotografii, scrisori şi vederi din partea prietenilor şi familiei; o păturică croşetată de la magazinul de donaţii care îi plăcuse în mod deosebit; adidaşii favoriţi şi mănuşile ei cu un singur deget; câteva ciocolate. Un calendar ca să o ajute cu datele importante. Trusa de pile. Scotch. O pictură în acuarelă. Flori. Oliver a vrut să facă rost de flori tropicale din Hawaii, pentru că crescuse acolo, aşa că îi adusese flori flamingo din Hilo şi frunze de asparagus pentru noroc, ghimbir şi o floare imensă şi viu colorată, Pasărea Paradisului. I-au umplut sicriul din carton şi au stat cu ea încă puţin timp, apoi – neştiind ce să mai facă – au sărutat-o de rămas-bun. Ruth s-a gândit că arată drăguţ în cutia ei cu toate lucrurile adunate. Confortabil. Directorul de la pompe funebre a pus capacul pe cutie, iar asistenţii lui au împins-o în camera de incinerare, aliniind targa cu gura cuptorului. Uşa s-a deschis, iar cutia a alunecat înăuntru. Ruth a întors comutatorul pentru a-l porni. Mama ei era atât de mititică, a spus directorul, cântărea doar 33 de kilograme. Nu avea

să dureze mult. Vreo două ore. Puteau să-i ridice cenuşa după ora două.

Au ieşit la o plimbare prin grădina memorială de lângă salonul de pompe funebre. Era o dimineaţă minunată. Cerul de deasupra Pacificului era brăzdat de nori, dar soarele strălucea printre ei, totul era umed, strălucitor şi aurit. Nişte brazi Douglas înalţi, pe care mama ei îi îndrăgise, înconjurau grădina. Toţi arborii cu frunze căzătoare îşi schimbaseră culorile, iar frunzişul lor galben şi portocaliu ieşea în evidenţă pe fundalul întunecat al coniferelor. Iarba era presărată cu frunze căzute deschise la culoare. S-au plimbat în jurul iazului, pe o alee, până când au putut să vadă hornul crematoriului. Au privit o vreme. Nu ieşea fum pe el, dar se vedea o coloană tremurătoare de căldură ridicându-se – era tot ce rămăsese din corpul mamei ei, în timp ce se transforma în aer. Oliver a spus că, în forma asta eterică, mama ei ar fi putut să călătorească pe alizeu şi să ajungă imediat în Hilo. Ruth a răspuns că mamei ei i-ar plăcea lucrul ăsta.

I-au adus cenuşa înapoi în Whaletown, iar Ruth a vorbit cu Dora, care – fiind secretara clubului comunităţii – se ocupa şi de cimitir.

— E în regulă oriunde, i-a zis Dora. Alege un loc şi sapă o groapă, încearcă numai să nu dezgropi pe nimeni.

— O să fie mică, spuse Ruth. E doar pentru cenuşa ei şi a tatei. Dar aş vrea să plantez un copac, dacă se poate. Un sângerel japonez. Le plăcea amândurora sângerelul japonez.

— N-ar trebui să fie o problemă. Cât timp nu faci umbră altcuiva. Doar să nu uiţi să-l uzi.

Sângerelul cel strâmb nu crescuse prea mult în anii de după moartea mamei ei, dar reuşise să înflorească în fiecare primăvară, chiar dacă erau puţini oameni prin jur ca să-l observe. Mama lui Ruth nu dorise o înmormântare, nici tatăl ei. Trăiseră mai mult decât majoritatea prietenilor lor, iar insula ruptă de lume îi împiedica pe supravieţuitori să le viziteze mormintele. Câteodată însă, Ruth găsea câte un trandafir ofilit sau un animăluţ de pluş

lângă piatra funerară a mamei sale, ceea ce însemna că le lăsa cineva acolo. A presupus că trandafirii erau de la Dora, dar jucăriile o încurcau, chiar dacă mamei ei i-ar fi plăcut.

— Sper că nu vă simţiţi prea singuri, spuse Ruth, ştergând ultima dată lespedea funerară a tatălui.

A privit suspicioasă în jur, la celelalte morminte. Multe dintre cele mai vechi erau doar petice de pământ uşor afundate, marcate cu mici cruci de lemn aproape putrezite. Mormintele cu pietre erau mai uşor de localizat. Două dintre cele mai vechi pietre funerare aveau teme maritime, în cinstea pescarilor şi căpitanilor care pieriseră în larg. Câteva dintre mormintele mai recente erau marcate cu stupe budiste de piatră şi plăci de lemn gravate cu motive totemice de hipioţi şamanişti. Unele morminte arătau îngrijit, dar cele mai multe erau lăsate în paragină. Vechi ofrande, scoici şi pietricele, lumânări consumate şi prinzătoare de vise din macrameu, zăceau împrăştiate prin jur. De creanga unui cedru atârnau sfâşiate steguleţe tibetane de rugăciune. Era un loc singuratic. Mama lui Ruth, o persoană solitară, n-ar fi fost deranjată, dar tatăl ei se bucura de companie.

Ruth a băgat măturică de nuiele înapoi în rucsacul cu care venise şi a scos o coasă mică, cu care a tăiat buruienile. A inspectat sângerelul. Era tot strâmb, dar mai crescuse un pic. Mici muguri de frunze se formau spre capătul rămurelelor. Şi-a jurat să se întoarcă ceva mai târziu în primăvara aceea să le vadă înflorind. Cumpărase nişte beţigaşe parfumate de la magazinul naturist din oraş, aşa că a scos unul din rucsac şi l-a aprins cu o brichetă. L-a înfipt în pământ, apoi s-a aşezat pe jos în faţa mormintelor… ca să facă ce? Nu ştia. Pământul era încă umed de la ploaie. Un firicel încovoiat de fum se ridica în aer din vârful beţigaşului. Deasupra, cerul era albastru, brăzdat în înalturi de nori. S-a gândit la falsa înmormântare a lui Nao şi la cea reală a lui Jiko şi şi-a dorit să ştie o sutră pe care s-o poată cânta. Cum era textul acela? *Dus, dus în lumea de dincolo, dus pe de-a-*

ntregul în lumea de dincolo, în trezie, ura…

Cam aşa ceva.

2.

— Japonezii iau funeraliile şi slujbele foarte în serios, spuse Ruth.

— Mama ta nu era aşa, răspunse Oliver.

Stăteau pe verandă, alături de Muriel, încercând obiectivul special pentru fotografiat păsări pe care Oliver şi-l comandase pentru iphone-ul său. Muriel spera să mai apuce să vadă o dată cioara de junglă, iar Ruth voia ca Oliver să-i facă o poză şi să o trimită, împreună cu coordonatele GPS, la Laboratorul de Ornitologie Corneli, pentru baza lor de date.

— Da, mama era ciudată. Nu era prea japoneză.

— Nici tu nu eşti.

Oliver ridică teleobiectivul lung, de care iphone-ul părea prins din greşeală, şi examină micul ecran în timp ce scruta crengile unui brad Douglas înalt. Copacii erau întunecaţi pe fundalul cerului albastru, lucru care îi crea probleme cu contrastul.

— Ştiu, zise Ruth. Dar încerc. Mi-a părut bine că m-am dus la cimitir în dimineaţa asta. Sângerelul pare un pic mai drept.

Oliver a întors aparatul spre un crâng de cedri.

— Rădăcina probabil că s-a înfipt bine până acum. Ar trebui să mai reziste la câţiva ani de secetă şi neglijare.

A umblat la obiectiv, încercând să focalizeze imaginea. Muriel îşi adusese şi ea binoclul cel performant. Urmărea crengile copacilor în timp ce asculta conversaţia.

— Nu cred că mama ta era ciudată, zise ea. Mie îmi plăcea mult. Mulţi oameni de pe insulă o plăceau. Avea prieteni aici, chiar dacă nu putea să-i ţină minte. E totuşi păcat că nu aţi făcut o mică slujbă. Dacă nu pentru ea, măcar pentru ceilalţi.

— Ştiu, ştiu…

— Ştiai că Benoit îi vizitează mormântul? îi duce

jucărioare de la magazinul de donaţii.

Ruth a rămas tăcută. Benoit. Sigur că da. Muriel avea dreptate, era păcat. A schimbat subiectul.

— De fapt, ce voiam să zic avea de-a face mai mult cu Nao şi Jiko. Japonezii iau slujbele astea foarte în serios. Bătrâna Jiko a murit în martie, nu? Nao a promis că se întoarce la templul lui Jiko în fiecare martie pentru a ajuta cu slujba. Templul este la nord de Sendai, aproape de coastă şi de epicentrul cutremurului, mai mult sau mai puţin în calea tsunami-ului. Aşa că întrebarea e: a fost acolo pe 11 martie 2011? Cred că dovezile sunt destul de convingătoare. A fost acolo, ştia că vine valul, a luat nişte pungi de plastic de-ale lui Muji şi şi-a băgat înăuntru ce avea mai preţios – jurnalul, scrisorile lui Haruki şi ceasul…

— Ce rost are să speculăm? a întrebat Oliver. Nici nu l-ai terminat de citit.

Muriel şi-a coborât binoclul, privind-o uluită pe Ruth.

— Nu l-ai terminat de citit?

— Nu, spuse Ruth. Încă mai am câteva pagini.

Muriel a clătinat din cap.

— Nu te înţeleg. M-aş fi aşezat şi l-aş fi citit naibii din scoarţă-n scoarţă, aş fi aflat tot ce puteam înainte să încep să caut dovezi ca să-mi sprijine concluzia. Nimic nu m-ar fi oprit să-l citesc până la capăt.

Ruth ridică privirea spre mănunchiurile de nori de pe cer, gândindu-se cum să răspundă cel mai bine.

— Hmm… Ştiu ce vrei să zici, dar încercam să n-o iau prea repede. Am simţit că-i sunt datoare lui Nao. Plănuiam să citesc în acelaşi ritm în care a trăit ea. Acum pare o tâmpenie.

A făcut o pauză, întrebându-se dacă să continue sau nu.

— Şi apoi, mai e şi problema cu finalul… spuse ea în cele din urmă.

— Ce-i cu finalul?

— Păi, nimic. Doar că… se tot schimbă.

— Se schimbă?

— Se tot retrage, spuse Ruth.

— Interesant, zise Muriel. N-ai vrea să explici?

Asta a şi făcut. A explicat cum răsfoise rapid toată cartea pentru a verifica dacă toate paginile sunt scrise, numai ca să descopere că aceleaşi pagini se goliseră, chiar când era pe punctul de a le citi. S-a uitat la Oliver, aşteptându-i confirmarea. Acesta a ridicat din sprâncene şi din umeri.

— Straniu, zise Muriel. Scuze că vă întreb, dar aţi fumat multă iarbă?

— Sigur că nu, răspunse Ruth. Ştii că noi nu fumăm iarbă.

— Voiam doar să verific.

Se aşeză pe scaunul pliant şubred, care scoase un scârţâit prevestitor, făcându-l pe Oliver să ridice privirea agitat. Mobila de pe verandă, ca şi întreaga casă, de fapt, era într-o stare deplorabilă, iar el se aştepta mereu ca vreuna dintre scândurile bătute de vreme să cedeze şi cineva să se prăvălească prin spărtură.

— Ce descrii tu e interesant, spuse Muriel, răsucind pe un deget capătul cozii ei. Cititorul înfruntând pagina goală. E ca blocajul scriitorului, doar că invers.

Ruth s-a gândit la asta.

— Vrei să zici că eu, ca cititor, sunt blocată şi de aia dispar cuvintele? Nu prea-mi place. În plus, nici nu are sens.

— Greu de zis. Influenţele sunt o treabă spinoasă. Despre ce scria când au început să se golească paginile?

— Tocmai se prinsese singură din urmă. Găsise „prezentul" poveştii. Stătea pe o bancă, într-o staţie de autobuz din Sendai, iar ultimele ei cuvinte au fost: „Aşa înveţi să simţi prezentul”. Apoi, nimic. Gol. A rămas fără cuvinte, cel puţin până…

Ezită un moment. Partea cu visul ei era şi mai stranie, nu ştia sigur dacă ar trebui sau nu să-i spună despre el, dar Muriel o privea cu interes, aşa că i-a povestit cum cioara de junglă a condus-o până la banca din parcul Ueno, unde tatăl lui Nao îşi aştepta tovarăşul de

sinucidere, cum au vorbit despre Nao şi cum el a plecat în Sendai s-o găsească.

— Şi apoi, în dimineaţa următoare, când am verificat jurnalul, apăruse o nouă bucată scrisă de ea despre moartea şi înmormântarea bătrânei Jiko, împăcarea cu tatăl ei şi promisiunea făcută lui Muji că o să se întoarcă în fiecare martie la templu.

— Pare un final fericit, spuse Muriel.

— Păi, zise Ruth, aşa e, doar că *tot* n-am ajuns la sfârşit. De fiecare dată când deschid jurnalul, mai apar pagini în plus. După cum spuneam, sfârşitul se tot retrage, ca un val înapoi în larg. Un pic prea departe. Nu reuşesc să-l prind din urmă.

— Din ce în ce mai curios, zise Muriel. OK, mai am două teorii, în miturile băştinaşilor, ciorile sunt destul de puternice. Hai să presupunem că această cioară de junglă este tovarăşa ta, animalul tău totemic, exact cum era motanul pentru Oliver.

S-a întrerupt pentru a se întoarce spre Oliver.

— Mi-a părut rău când am auzit de Pesto, spuse ea. Ştii că şi Benoit şi-a pierdut căţeluşul?

— Da, răspunse Oliver sec, cu spatele la ea. Nasol.

Încă spera ca Pesto să se întoarcă cu bine – îşi simţea spatele înţepenit de cât de mult sperase să se întâmple asta dar cu cât treceau zilele, şansele deveneau tot mai mici. Muriel, care îşi pierduse una dintre pisicile preferate în ghearele unei pume, a oftat adânc, din rărunchi, părând să se dezumfle în scaunul şubred pe care stătea.

— Chiar că nasol, spuse. Tot îmi zic că suntem norocoşi să trăim într-un ecosistem suficient de intact încât să poată adăposti animale de pradă mari, dar îmi este dor de Erwin.

A privit în poală, apoi a respirat adânc şi s-a îmbărbătat.

— Mă rog, continuă ea, teoria mea e că această cioară din lumea lui Nao a venit aici să te conducă pe tine în vis, astfel încât să poţi să schimbi sfârşitul poveştii ei. Povestea ei era pe cale să se termine într-un fel şi tu ai

intervenit, ceea ce a generat contextul necesar pentru un rezultat diferit. Un nou prezent, cum ar veni, pe care Nao încă nu l-a prins din urmă.

Muriel s-a lăsat pe spate în scaun, părând destul de mulţumită de teoria ei.

Ruth a râs.

— Şi mai zici că eşti antropologă?

— Pensionată, a spus Muriel.

— Înţeleg. Şi care e a doua teorie?

— S-ar putea să nu-ţi mai placă a doua.

— Pune-mă la încercare.

— Păi, e cam ca teoria cu blocajul cititorului. Anume că povestea asta are de-a face cu tine. Nu mai e despre Nao acum. E despre tine. Tu nu te-ai prins pe tine din urmă deocamdată, acum este povestea *ta* şi nu poţi să ajungi la sfârşitul ei până când n-o vei face.

Ruth s-a gândit la ce auzise.

— Ai dreptate, spuse. Nu-mi place. Nu-mi place să am atâta influenţă asupra poveştii altei persoane.

Muriel izbucni în râs.

— Minunată mentalitate pentru un scriitor.

— Nu sunt… a început Ruth să spună, când Oliver a întrerupt-o.

— Priviţi! le zise el, îndreptând obiectivul spre unul dintre arţari. Uite acolo. Pe creanga aia de jos. Nu e cioara ta?

Muriel s-a aplecat şi şi-a ridicat binoclul.

— Arată ca o cioară de junglă, spuse ea. Frumoasă pasăre. Ce zici?

I-a dat binoclul lui Ruth.

I-au trebuit câteva momente să se orienteze prin încâlceala de crengi şi ierburi palide, subţirele, care aduceau cu barba lungă a unui bătrân, apoi a zărit-o, o aripă neagră şi lucioasă pe fundalul unui muşchi verde aprins. Încercă să focalizeze lentilele binoclului. Cioara se afla la depărtare, dar odată stabilizat. Cadrul, o vedea destul de bine.

— Da, ea e. Îi recunosc profilul acvilin. Sunt aproape

sigură.

Cioara şi-a întins gâtul şi a întors capul.

— Ne vede, spuse Ruth. Se uită fix la noi.

Oliver a mai făcut câteva poze.

— Nu sunt grozave, zise el, dar poate sunt suficiente pentru o identificare. Aş vrea să-i pot face o poză mai bună.

Şi-a îndreptat din nou obiectivul spre ea, dar chiar în timp ce făcea mişcarea, cioara şi-a aplecat umerii, şi-a întins aripile şi a zburat.

Ruth a coborât binoclul.

— Unde a dispărut?

— Acolo, spuse Muriel, arătând cu degetul.

Cioara ieşise dintre ramuri şi câştiga în altitudine, zburând pe deasupra pajiştii, înspre ei. Când a ajuns chiar deasupra lor, a lăsat ceva să-i cadă din gheare. Un obiect mic a căzut prin aer şi a aterizat pe verandă, la picioarele lor, s-a rostogolit puţin, apoi s-a oprit în crăpătura dintre două scânduri putrezite.

— Straniu, zise Ruth. Ce-a fost asta?

— O nucă, spuse Oliver, aplecându-se după ea. S-a înţepenit în crăpătură.

— O nucă?

Ruth era dezamăgită. Oare la ce se aştepta?

Oliver a îngenuncheat pe podea.

— Pare să fie o alună, spuse el.

Şi-a scos briceagul multifuncţional, desfăcându-i lama.

— Probabil din unul dintre copacii noştri de toamna trecută.

A extras nuca din podea şi a examinat-o în palmă.

Ruth privi în sus. Cioara zbura în cercuri deasupra lor, urcând tot mai sus de fiecare dată. Îi veni în minte Căpitanul Cioară al lui Haruki.

— Crezi că voia să ne bombardeze?

— Mă îndoiesc, spuse Muriel. Ciorile aruncă nuci şi scoici pe pietroaie ca să le spargă.

Cioara era în continuare deasupra lor, însă la o

înălţime mai mare, doar un puncticel pe cer.

— Crezi că aşteaptă s-o spargem noi?

— Nu pare să aştepte nimic, zise Muriel. Pare să se îndepărteze. Poate e un cadou de despărţire.

— Poftim, spuse Oliver, punându-i nuca în palmă lui Ruth. Dacă e o nucă, probabil că e pentru tine.

— Ei da, mersi, răspunse ea, rotind obiectul mic şi rezistent în palmă. O să încerc să n-o iau personal.

Oliver stătea în continuare în genunchi, strângându-şi briceagul, când ceva sub podea i-a atras atenţia. Casa era construită pe o latură a unui deal, iar veranda se întindea deasupra unei mici văi, lăsând un loc destul de mare dedesubt.

— Se mişcă ceva dedesubt, spuse Oliver.

Se aplecă şi privi printre scândurile putrezite, lipindu-şi faţa de crăpătura în care se înţepenise nuca.

— E prea puţină lumină. Dă-mi unul dintre telefoane.

Ruth porni aplicaţia lanternei şi îi dădu telefonul. El orientă conul luminos în jos, spre întuneric.

— Ce e? întrebă ea, dar Oliver nu răspunse.

Se ridică brusc în picioare şi traversă în goană veranda. Sări câteva trepte, îndepărtând şi călcând în picioare grămada densă de ferigi din drumul lui, apoi se lăsă în patru labe şi dispăru sub verandă. De deasupra, puteau să vadă doar lumina telefonului în timp ce înainta pe pipăite prin praf, apoi au auzit un sunet subţire, ceva între un scârţâit şi un scâncet, şi vocea lui Oliver exclamând:

— Ce faci tocmai *aici?*

— E Pesto, spuse Ruth, luând-o de braţ pe Muriel. S-a întors din morţi.

3.

Motanul fusese atacat şi rănit grav. Incidentul probabil că se întâmplase cu câteva zile mai devreme, fiindcă rănile se închiseseră şi se infectaseră. Coada, de

care era atât de mândru şi care de obicei stătea ţeapănă în aer, acum îi atârna moale, târâindu-se pe podea. Era epuizat. Blana îi era năclăită de sânge şi plină de praf, iar ochii, ceţoşi şi goi, de parcă se retrăsese undeva adânc în sine, într-un loc intangibil al animalelor, unde nu simţea durerea. Oliver l-a scos de sub verandă, ducându-l în braţe şi ţinându-l în timp ce Ruth a căutat o cutie şi a pus un prosop înăuntru. Când l-au aşezat în cutie, a încercat să se ridice, dar a căzut la loc imediat. Picioarele din spate nu i se mişcau.

— E grav, spuse Oliver. Rănile sunt adânci. Au făcut puroi.

A inspirat profund apoi şi-a trecut mâna peste posteriorul motanului. Când i-a atins coada rănită, Pesto s-a ridicat şi a încercat să scoată sunete ameninţătoare, dar până şi asta a fost prea mult pentru el, aşa că s-a prăbuşit la loc pe prosop.

— Îl doare prea tare, zise Oliver.

Vocea îi era piţigăiată, iar cuvintele păreau fragile. S-a ridicat şi a rămas în picioare lângă cutie, privind în jos la ea.

— Pisică idioată. N-o să supravieţuiască.

— De unde ştii? spuse Ruth. Poate că…

— Nu, zise el, tăindu-i vorba. Infecţia s-a răspândit în tot corpul. Trebuie să-i curmăm suferinţa.

— Vrei s-o sun pe Dora? întrebă Muriel.

— Nu, zise Ruth. Trebuie să-l ducem în oraş. Trebuie dus la veterinar.

— N-are niciun rost, spuse Oliver. S-a îndepărtat, oprindu-se lângă balustrada verandei. *Ştiam* că asta o să se-ntâmple. Pisică idioată. Fugea pe-afară. Se lua la bătaie. Era clar că asta o să se-ntâmple.

— Putem să prindem feribotul de ora două dacă plecăm acum, zise Ruth.

— Nu merită, răspunse el. E pe moarte. E doar un cotoi de fermă idiot.

— Putem să-i dăm telefon veterinarului de pe vapor.

— Nu. Veterinarul costă mult. O să batem atâta drum

şi ei o să trebuiască să-l eutanasieze…

A rămas nemişcat, cu spatele la ea, strângând balustrada. Ruth i-a privit şira spinării rigidă. Era atât de furios. Furios pe ea, pe pisică, pe lume, pentru inima lui frântă. Ea a intrat în casă şi a luat cheile de la maşină. A ieşit din nou afară, apucând cutia cu motanul înăuntru, a dus-o până la maşină şi a băgat-o înăuntru. A dat în spate cu maşina, apoi a coborât geamul.

— Hai repede, i-a strigat lui Oliver.

Acesta a întors capul şi a ezitat.

— Du-te, a zis Muriel, împingându-l spre maşină.

Pe feribot, Oliver privea ţintă pe geam, la valuri, în timp ce Ruth suna la clinica veterinară să anunţe că sunt pe drum.

— Pisică idioată, repeta el din când în când. Pisică idioată.

Dar când au ajuns acolo, Oliver a cărat cutia înăuntru şi l-a ţinut pe Pesto pe masă, în timp ce veterinarul îi rădea blana şi îi străpungea rănile, pentru a le drena şi a le curăţa. Rănile erau grave, a fost de acord veterinarul, printre cele mai grave pe care le văzuse, sfâşieturi de colţi şi gheare, probabil de la un raton sau o haită de ratoni. Pesto tot încercase să scape, motiv pentru care rănile erau atât de serioase în partea posterioară, dar adevărata ameninţare era infecţia, care se răspândise în tot corpul. Lucrurile nu se anunţau prea bune. Trebuiau să păstreze rănile curate şi să le împiedice să se închidă, astfel încât să nu se mai infecteze. Trebuiau să-l ţină pe antibiotice, sub observaţie, şi să-i cufunde corpul într-o baie caldă cu sulfat de magneziu de trei ori pe zi. Oliver a pus întrebări, a luat notiţe, apoi i-a cerut veterinarului un bisturiu. Ruth s-a aşezat pe un scaun, încercând să nu leşine, în timp ce veterinarul îi explica cum să secţioneze, să deschidă rănile şi să scurgă puroiul. Oliver avea un aer mohorât, dar determinarea îi reapăruse pe chip. Voia să-şi salveze motanul.

Ea era încă puţin ameţită când au plecat, aşa că a condus el. Pesto, leşinat în urma anesteziei, dormea în

cutia din spate. Aşteptând la coada de la îmbarcarea pe feribot, Ruth şi-a proptit capul între spătar şi portieră, a închis ochii şi l-a ascultat pe Oliver procesând informaţia. Se învârtea în cercuri, încercând să pună cap la cap tot ce se întâmplase.

— Măcar ştim, spunea el într-una. Chiar dacă nu scapă pacostea asta mică, măcar ştim ce s-a întâmplat. Asta mă înnebunea. Nu ştiam unde se dusese sau dacă era viu sau mort. Măcar acum ştim. O să facem tot ce putem să-l salvăm… chiar dacă nu reuşim, chiar dacă moare mâine, măcar o să ştim că am încercat. Pisică idioată. Nu e nimic mai rău decât să nu ştii…

4.

Dragă Ruth, încercările mele au dat ceva roade, chiar dacă rezultatele nu sunt, probabil, atât de satisfăcătoare pe cât mi-ar fi plăcut. De când ţi-am scris ultima dată, am reuşit să recuperez câteva dintre fişierele dispărute de pe calculator şi am identificat un e-mail vechi pe care probabil că Harry mi l-a trimis – şi pe care eu, trebuie să recunosc, nu-mi aduc aminte să-l fi primit, l-am răspuns imediat, dar încă nu am nicio veste de la el. Mi-am permis să-i trimit adresa ta de e-mail şi să-i spun despre grijile tale urgente, aşa că este posibil să-ţi scrie ţie direct. Sau, de fapt, poate că nu. Îţi trimit e-mailul de la el şi, când îl vei citi, îţi vei da seama ce vreau să zic.

Desigur, acest e-mail este de dinainte de cutremur şi tsunami, aşa că mă îndoiesc că o să-ţi fie de mare ajutor sau că o să te ajute să descoperi unde se află enigmaticul meu prieten şi familia sa, totuşi am senzaţia că vei găsi interesante anumite lucruri. Oricum, am simţit că ar trebui să fii la curent cu ultima noastră conversaţie, chiar dacă este veche de câţiva ani.

5.

Dragă Ron,

Mulţumesc că nu ai uitat de un vechi prieten, care nu reuşeşte să-ţi scrie de atâta timp. În primul rând, permite-mi să-ţi răspund la întrebări. Familia mea este bine. Soţia mea este în continuare ocupată cu slujba ei la editură, iar de curând are un nou hobby – scufundările. Îi sunt foarte recunoscător pentru sprijinul acordat în momentele de cumpănă, cum îi sunt de altfel şi fiicei mele, Naoko. Când ne-am întors prima dată din Sunnyvale în Tokyo, a avut şi ea multe momente dificile, o vreme nici nu a mai mers la şcoală. Dar până la urmă a reuşit să se dedice cu stricteţe examenului de echivalare şi să obţină o bursă bună la un liceu internaţional din Montreal, unde pare să fie foarte interesată de studiul culturii şi limbii franceze.

Cât despre mine, acum câţiva ani mi-am lansat noua mea companie pe internet – este un sistem de securitate şi criptare Online, care se cheamă Mu-Mu[160], Sistemul Vital de Igienizare. Nu pot să-ţi dau multe detalii din cauza contractelor de confidenţialitate, dar ideea mi-a furnizat-o Naoko. Pe vremea când era încă la şcoală, a fost victima multor golani, colegi care râdeau de ea, făcând inclusiv clipuri filmate în care era umilită şi pe care le postau apoi pe internet. Când le-am văzut, m-a apucat plânsul. Eram înfiorător de furios! Sunt tatăl ei, este datoria mea să am grijă de siguranţa fiicei mele, însă iată că nu reuşeam să fac asta. Eram ca un om orb, prea egoist pentru că nu puteam să văd, n-aveam decât grija mea pe lume.

Când, în final, mi-am revenit, m-am apucat să fac unele cercetări şi am reuşit să creez un păianjen mititel şi drăguţ, care putea să umble prin toate bazele de date ale motoarelor de căutare şi să cureţe de fiecare dată când dădea peste numele fiicei mele sau peste datele ei personale, pe lângă toate imaginile şi clipurile filmate înfiorătoare, până când n-a mai rămas nici urmă din umilinţele pe care le îndurase. Totul era din nou curat. „Supercurat şi strălucitor!”, a spus Naoko, foarte bucuroasă că îşi putea începe de la zero noua viaţă în

160 Mu-mu – nimic, zero, nul, non-, ne-.

Montreal.

Aşa că toate au ieşit bine, dar după aceea mi-a venit ideea că drăguţul meu păianjen, pe care l-am numit Mu-Mu Distrugătorul, ar putea să fie util şi pentru alţi oameni. De exemplu, sunt mulţi oameni care fac o greşeală şi apoi doresc să o îndrepte, iar micul meu Mu-Mu poate să le vină în ajutor. Sau mulţi oameni ar dori să dispară, iar Mu-Mu poate să te asigure că nimeni n-o să mai te găsească. De exemplu, eşti o persoană celebră şi ai obosit, vrei să fii din nou un om normal.

În acest scop, am dezvoltat două metode Mu. Metoda nr. 1 este una cuantică, pe care putem să o numim Q-Mu şi care îl face pe Mu să caute toate locurile unde apari tu, pe reţelele de internet din multe lumi, apoi să le înlocuiască cu zerouri. Nu ştiu cum să explic, decât spunând că această metodă este asemenea jocului *origami* cu timpul. Este cea mai dificilă şi costisitoare metodă, pentru că Q-Mu trebuie să lucreze în lumi diferite şi să schimbe trecuturi posibile, aşa că e practică numai dacă eşti foarte înstărit şi, chiar şi atunci, unii oameni sunt prea celebri pentru a putea atinge vreodată Supercurăţenia Strălucitoare, pentru că sunt prea celebri în prea multe lumi.

Metoda nr. 2 este mai simplă şi mai mecanică, pentru că acest Mu poate modifica doar prezentul şi viitorul. Aceasta se numeşte Mechamu şi funcţionează gradual, dar – în timp – la fel de eficient. Metoda MechaMu se ocupă doar de motoarele de căutare şi îţi şterge numele, pentru a nu permite nimănui să te găsească. Aşa că, atunci când nimeni nu poate să te găsească, încetezi să mai fii celebru destul de rapid, iar după puţin timp ajungi să dispari. E ca o invizibilitate care se instalează mai lent, e calea cea mai convenabilă din punct de vedere financiar.

Am numeroşi clienţi celebri despre care deja nu ai auzit niciodată! (Glumesc, dar este foarte adevărat.)

Vezi tu, Ron, acum înţeleg că sinuciderea presupune un mod învechit de-a gândi lucrurile, din zilele materialiste, demodate. Este de asemenea dezordonată şi

inutilă. Acum, cu Mu-Mu al meu, nimeni nu mai trebuie să se ocupe cu astfel de lucruri dezordonate, pentru că micii mei păianjeni pot să te facă să dispari organizat, dacă dorinţa ta este să încetezi să fiinţezi. Naoko a inventat o teorie nostimă a nefiinţei, căreia i-a zis Muyu[161]. Zice că Muyu este Noul Yu[162]. Este noua gândire. Zice că anonimatul este noua celebritate. Zice că eşti o persoană mişto dacă, dimpotrivă, nu primeşti niciun fel de rezultat când îţi cauţi numele. Lipsa rezultatelor îţi spune propriu-zis cât de puţin celebru eşti, iar adevărata libertate apare doar atunci când eşti necunoscut. Nu ştiu dacă este adevărat sau nu, dar poate este cât de cât adevărat, pentru că Mu-Mu al meu o duce foarte bine, pentru prima dată de când s-a spart Bula Punct-Com, pot să-i asigur din nou un stil de viaţă confortabil familiei mele.

Sper că şi tu eşti bine. Ţi-am urmărit munca pe website-ul tău. Se pare că nu ai nevoie de serviciile mele, dar dacă vei avea vreodată în viitor, ştii că poţi oricând să mă rogi.

Prietenul tău, „Harry”

Nao

1.

Uau. Chiar o să-mi fie dor de tine. E straniu, ştiu, fiindcă nici nu exişti încă. Iar dacă nu găseşti cartea asta şi nu te apuci s-o citeşti, nici nu vei exista vreodată. Eşti doar prietenul meu imaginar, cel puţin deocamdată.

Totuşi, am senzaţia că te-aş recunoaşte dacă aş trece pe lângă tine pe stradă sau dacă ţi-aş întâlni privirea la Starbucks. Nu e aiurea? Chiar dacă mă părăseşte curajul şi hotărăsc să nu las cartea asta undeva unde să dai de ea, chiar dacă decid că poate e mai bine să exişti doar în mintea mea, tot simt că te-aş recunoaşte într-o clipită. E

161 *Muyu* – nefiinţă.

162 *Yu* – fiinţă, existenţă, antonimul lui *mu.*

posibil să fii doar o închipuire, dar eşti prietenul meu adevărat şi m-ai ajutat mult. Vorbesc cât se poate de serios.

În sfârşit, după cum vezi, în curând o să rămân fără pagini, aşa că e mai bine să termin rapid. Vreau doar să-ţi povestesc ce s-a petrecut după înmormântarea bătrânei Jiko şi să-ţi zic ce se mai întâmplă cu mine şi cu familia mea, ca să nu-ţi mai faci atâtea griji. Pe drumul spre casă de la Sendai, tata chiar m-a dus la Disneyland, deşi e un lucru ciudat de făcut după o înmormântare şi nici eu nu mai sunt la vârsta la care să mă entuziasmeze gândul de-a da mâna cu Mickey-chan. Chiar şi aşa, a fost foarte distractiv, mai ales să-l privesc pe tata în Lumea de Mâine, zburând prin grota îngheţată din câmpul de asteroizi cu viteza luminii şi urmărind Steaua Morţii.

Că veni vorba de stele, într-o noapte, după ce am ajuns acasă, tata şi cu mine am ieşit să ne plimbăm în părculeţul acela de pe malul fluviului Sumida. Ne-am dat în leagăne şi am privit stelele de deasupra şi apa întunecată a râului. Pisici vagaboande se strecurau printre umbre, căutând de mâncare prin gunoaie. Aşa, pe întuneric, bălăngănindu-ne înainte şi-napoi, reuşeam să vorbim despre lucruri dificile. Am vorbit despre stele şi despre mărimea universului, despre război. Chiar în ziua respectivă terminasem de citit jurnalul franţuzesc secret al lui Haruki nr. 1. Tata cunoştea un student care studiase poezia franceză la universitate, aşa că l-a rugat să ni-l traducă şi îl citeam împreună, iar pentru prima dată aflam cât de răi pot să fie oamenii. Credeam că înţeleg totul despre cruzime, dar se pare că nu înţelesesem încă nimic. Bătrâna mea Jiko înţelesese. De asta purta tot timpul cu ea mărgelele *juzu* ale lui Haruki, pentru a se putea ruga ca oamenii să fie mai puţin cruzi unii cu alţii. După înmormântare, Muji mi-a dat mie mărgelele *juzu* şi acum le port şi eu cu mine tot timpul. Sunt nişte mărgele destul de impresionante, întunecate şi netede, încărcate de toate rugăciunile degetelor lui H nr. 1 şi ale lui Jiko. Eu nu ştiu nicio rugăciune, aşa că doar le învârt aiurea, îngânând

binecuvântări pentru toate lucrurile şi pentru toţi oamenii pe care îi iubesc, iar când rămân fără lucruri pe care le iubesc, trec mai departe la lucruri pe care nu le urăsc prea tare, iar câteodată chiar descopăr că pot să iubesc lucruri despre care credeam că le urăsc.

La sfârşitul jurnalului franţuzesc secret, în noaptea în care a murit, străunchiul meu chiar a scris despre misiunea lui sinucigaşă, iar eu şi tata ne-am mirat să aflăm că, până la urmă, se hotărâse să nu se prăbuşească cu avionul peste crucişătorul inamic. N-a putut să scape de misiune în sine, aşa că s-a decis să se prăbuşească cu avionul în valuri. Desigur, a făcut-o în secret. Ştia că dacă i-ar fi aflat planul de-a rata intenţionat ţinta, comandanţii săi l-ar fi executat pentru trădare, iar el voia să fie sigur că mama şi surorile lui urmau să primească banii pe care guvernul îi oferea drept compensaţie familiilor piloţilor morţi care îşi dăduseră viaţa pentru ţară. Din punctul meu de vedere, lucrurile se legau. Era precum Căpitanul Cioară. Nu voia să susţină un război pe care îl ura şi nu voia să mai provoace suferinţă, nici măcar aşa-zisului inamic. Când am citit asta, mi s-a făcut un pic ruşine, de fapt. Mi-am adus aminte cum îl atacasem şi îl chinuisem pe Daisuke-kun şi cum am înjunghiat-o pe Reiko, inamica mea, în ochi pe vremea când devenisem o fantomă vie. A început să-mi pară aşa de rău, încât m-am hotărât

că le voi cere iertare dacă îi voi mai vedea vreodată, ceea ce probabil că nu se va întâmpla. Daisuke şi mama lui s-au mutat şi, de când nu mai merg la şcoală, nu mă mai văd cu Reiko.

Oricum, în timp ce citeam despre decizia lui Haruki de a zbura în valuri, tata s-a cam pierdut cu firea. Eram acasă, stăteam la *kotatsu* şi el îmi citea cu voce tare din traducere. Când am ajuns la partea respectivă, a pus jos paginile şi a scos un icnet puternic pe nas, care a sunat cam ca un strănut uriaş, însă nu asta a fost. Era o explozie de tristeţe. S-a ridicat, s-a dus în baie şi a închis uşa după el, dar tot puteam să-l aud cum plângea în hohote,

înghiţind în sec. Dubios, nu? Să-ţi auzi tatăl cum se prăbuşeşte. N-am ştiut ce să zic şi normal că m-a făcut să mă simt un pic aiurea, pentru că, dacă ai un tată care a încercat deja să se sinucidă de câteva ori, genul ăsta de comportament te face să stai un pic ca pe ace. Dar până la urmă a ieşit din baie şi s-a apucat să pregătească cina, de parcă totul revenise la normal, aşa că am lăsat-o şi eu baltă. Însă mai târziu în noaptea aceea, când eram în parc şi ne dădeam în leagăne pe întuneric, l-am întrebat de ce reacţionase aşa de urât, iar el mi-a explicat.

Avea de-a face cu slujba lui din Sunnyvale şi cu motivele pentru care fusese dat afară în timpul restructurărilor. Eu eram destul de mică pe când se întâmplau toate astea, aşa că la vremea respectivă nu prea am priceput. Tot ce ştiam era că face design de interfaţă la o companie de jocuri pe calculator, ceea ce mi se părea destul de tare.

— Interfeţele mele erau chiar bune, mi-a zis. Erau grozav de distractive. Toată lumea se bucura să se joace.

Avea o privire melancolică, rătăcitoare.

— Făceam prototipurile pentru o perspectivă a unui operator la persoana întâi. Îmi ziceau Pionierul PDV-ului. Însă apoi firma mea a semnat un acord cu un contractant al armatei SUA. Voiau să folosească interfeţele mele ca să creeze metode de control pentru uzul soldaţilor.

— Uau, am zis eu.

Şi asta suna destul de tare. N-am mai zis-o, dar şi-a dat seama din tonul vocii mele. Şi-a înfipt vârful de plastic al papucului în nisipul de sub leagăn şi l-a oprit.

— A fost o greşeală, mi-a spus, sprijinindu-se cu tot corpul în lanţurile leagănului. Băieţii ăia urmau să omoare oameni. Să omori oameni n-ar trebui să fie aşa de distractiv.

M-am oprit şi eu din legănat şi am rămas aşezată pe leagăn în dreptul lui. Inima îmi bătea puternic, ridicându-mi sângele în obraji. M-am simţit aşa de idioată şi de tânără, iar în acelaşi timp ceva începea să se deschidă în mine sau poate că lumea se deschidea pentru a-mi arăta

ceva foarte important dedesubt. Ştiam că văd doar o părticică, dar era mai mare decât orice altceva văzusem sau simţisem până atunci.

Tata s-a ridicat din leagăn şi a început să meargă. L-am urmat. Mi-a spus cum a căzut într-o depresie adâncă şi n-a mai putut să doarmă. A încercat să găsească pe cineva cu care să poată vorbi despre ce simţea. S-a dus şi la un psiholog din California. Ridica într-una problema, chiar şi la serviciu, încercând să convingă restul membrilor echipei de dezvoltare să-l lase să programeze în interfaţă un soi de măsură care să-i impună utilizatorului să revină cu picioarele pe pământ, astfel încât bieţii piloţi să se trezească la realitate şi să înţeleagă nebunia faptelor lor, însă contractantul militar nu a fost plăcut impresionat de idee, iar firma şi colegii lui au obosit să-i tot audă părerile, aşa că l-au concediat.

S-a aşezat pe un urs panda din ciment şi şi-a lăsat faţa în mâini.

— Mi-a fost atât de ruşine, a zis.

Nu-mi venea să cred. Mă uitam la el, cum stătea cocoşat peste capul ursului panda şi am simţit cum mai aveam un pic şi-mi pocnea inima de mândrie. Tatăl meu era pe bune un supererou, eu eram aia căreia trebuia să-i fie ruşine, pentru că în tot timpul ăsta, câtă vreme el era persecutat pentru lucrurile în care credea, eu eram ofticată pe el pentru că fusese concediat, pierduse toţi banii şi îmi distrusese viaţa. Ca să vezi câte ştiam eu, de fapt.

El vorbea în continuare.

— … Aşa că ăsta e motivul pentru care am plâns astăzi, când am citit jurnalul unchiului Haruki. Ştiam cum s-a simţit, înţelegi? Haruki Numărul Unu a făcut alegerea. Şi-a ghidat avionul într-un val. Ştia că e un gest stupid, fără niciun rost, dar ce altceva ar fi putut să facă? Eu am luat o decizie similară, tot stupidă şi fără rost, doar că în avionul meu se afla toată familia mea. Mi-a părut atât de rău pentru tine, pentru mama şi pentru toată lumea, totul doar din cauza faptelor mele.

Când s-a întâmplat tragedia de pe 11 septembrie, era clar că războiul va fi inevitabil. Se pregăteau de război de la început. O generaţie de tineri piloţi americani avea să folosească interfeţele mele pentru a vâna şi ucide tineri afgani şi irakieni. Asta avea să fie vina mea. Mi-a părut atât de rău pentru toţi arabii şi familiile lor. Ştiam că şi piloţii americani vor suferi. Poate nu chiar imediat. La momentul respectiv, tinerii aceia nu făceau decât să-şi îndeplinească misiunile – şi toate li se păreau ireale, distractive şi pline de aventură, pentru că aşa le-am făcut noi să pară. Dar după câtva timp, poate zile, luni sau ani mai târziu, realitatea a ceea ce făcuseră urma să se ridice la suprafaţă şi să-i îndoaie de durere şi de furie, pe care aveau s-o reverse asupra propriilor persoane şi asupra familiilor lor. Şi toate acestea aveau să fie din vina mea.

Neliniştit, s-a ridicat de pe ursul panda şi s-a îndreptat ezitant spre gardul metalic care înconjura locul de joacă. L-am urmat. O portiţă ducea spre malul de beton înclinat care cobora până la fluviu. Am stat unul lângă altul pe pantă şi am privit curenţii iuţi ai fluviului curgând. Ştiam că se gândise să se înece în această apă. Ştiam că se gândeşte la momentele când venise aici să moară. M-a luat de mână.

— Te-am dezamăgit, a zis. Eram chinuit de conştiinţa mea. Nu am fost alături de tine când ai avut cu adevărat nevoie de mine.

Mi-am ţinut respiraţia. Urma să aducă aminte de Incidentul Chiloţeii. Voia să recunoască probabil că licitase pentru ei. Am încercat să-mi trag mâna dintr-a lui. Nu voiam deloc să vorbesc despre asta, dar cum puteam să scap? Până la urmă, eu îl întrebasem ceva dificil şi el îmi dăduse un răspuns sincer şi adevărat. Îi eram datoare. Aşa că, atunci când m-a întrebat cum ajunseseră chiloţii mei pe acel site cu fetişuri *hentai* şi ce se întâmplase în clipul video, am inspirat adânc şi i-am spus tot. Ştiu că el şi mama discutaseră despre practicile *ijime* de la şcoală, dar nu cred că realizase vreodată cât de grav era de fapt. Îmi puteam da seama că treaba asta îl întrista – şi că îl enerva

destul de tare.

— Mulţumesc că mi-ai spus, a zis după ce-am terminat de povestit.

Avea un ton aspru, însă ştiam că nu e supărat pe mine. Părea mai degrabă că se decisese într-o privinţă anume. S-a ridicat şi m-a tras şi pe mine în picioare, apoi am luat-o spre casă în linişte, oprindu-ne o singură dată la un automat cu sucuri ca să-mi cumpere un Pulpy. Părea foarte preocupat. Nu ştiu ce pijinuieşte să facă, dar – din noaptea aceea – a lucrat într-una la calculator ca un maniac, pare să-şi fi găsit un *raison detre.*

S-a oprit de tot din citit „Marile minţi ale filosofiei vestice" şi îşi petrece tot timpul făcând programare – asta chiar că e superputerea lui. Vreau să zic, sunt mulţi supereroi cu tot soiul de superputeri şi unele sunt extraordinare şi evidente, ca superforţa sau superviteza sau restructurarea moleculară şi câmpurile de forţă. Dar aceste abilităţi nu sunt chiar aşa de diferite de treburile demne de superputeri pe care putea să le facă bătrâna Jiko, cum ar fi să se mişte super-încet, să citească gândurile oamenilor, să apară brusc în cadrul uşii sau să-i facă pe oameni să se simtă bine în pielea lor doar stând acolo.

Mă rog, nu ştiu de ce îţi spun ţie toate astea, m-am gândit doar că poate ţi-a plăcea să ştii. Tatăl meu se pare că şi-a găsit superputerea şi poate că am început şi eu să mi-o găsesc pe a mea, aceea de a-ţi scrie ţie. Iar înainte să rămân fără spaţiu, vreau să ştii că eu şi tata suntem în regulă, acum că am aflat în sfârşit ce fel de om este, şi chiar dacă nu am discutat de fapt subiectul sinuciderii, sunt destul de sigură că niciunul dintre noi nu se mai gândeşte la aşa ceva. În orice caz, eu n-o mai fac. Cum termin de scris aceste ultime pagini, o să îmi cumpăr un caiet nou şi o să mă ţin de cuvânt, adică o să scriu povestea vieţii bătrânei Jiko de la cap la coadă. E adevărat că a murit deja, dar poveştile ei sunt încă vii în capul meu, cel puţin deocamdată, aşa că trebuie să mă grăbesc şi să le scriu până nu le uit. Am o memorie bunicică, însă

amintirile sunt şi ele fiinţe ale timpului, ca florile de cireş sau frunzele Ginkgo – o vreme sunt frumoase, apoi se ofilesc şi mor.

Poate o să te bucuri să afli că, pentru prima dată în viaţă, chiar nu vreau să mor. Când mă trezesc în mijlocul nopţii, verific să văd dacă ceasul lui H nr. 1 – războinicul cerului – ticăie în continuare, apoi verific să văd dacă mai sunt în viaţă şi, n-o să-ţi vină să crezi, dar câteodată chiar mă apucă aşa o teamă, ca şi când m-aş gândi: *Dumnezeule, dacă am murit! Ce groaznic ar fi! N-am apucat să scriu toate poveştile din viaţa bătrânei Jiko!* Şi altă dată, când merg pe stradă, mă trezesc gândindu-mă: *Aoleu, te rog fă ca tâmpenia asta de Lexus să nu scape controlul şi să mă calce sau ca vânzătorul ăsta dement de pornoşaguri* hentai, *cu pieptănătura lui stranie, să nu bage un cuţit în mine sau tipul ăla îmbrăcat tot în alb, care zici că-i într-un cult terorist, să nu dea drumul la o sacoşă de gaz sarin prin vagonul metroului… cel puţin nu înainte să termin de povestit viaţa bătrânei Jiko! Nu pot să mor până nu fac asta. Trebuie să trăiesc! Nu vreau să mor! Nu vreau să mor!*

Mă trezesc gândindu-mă la asta. Cel puţin până nu termin de scris povestea ei, nu vreau să mor sub nicio formă. Când mă gândesc că aş putea s-o dezamăgesc pe Jiko în vreun fel, mi se umplu ochii de lacrimi şi ai putea să spui, presupun, că asta e o îmbunătăţire a stării mele mentale, chiar îmi fac griji legate de moarte, ca orice om normal.

Încă un ultim lucru. Tocmai am aflat ceva foarte încurajator. Am descoperit că bătrânul Marcel Proust nu a scris doar o singură carte cu titlul A *la recherche du tempsperdu.* A scris şapte! Uluitor, nu? A *la recherche du temps perdu* era o poveste incredibil de lungă, de şapte mii de pagini, aşa că a trebuit s-o publice într-o grămadă de volume diferite. Şi ultimul volum se cheamă *Le Temps retrouve,* care înseamnă „Timpul regăsit”. Cât de perfect să fie? Aşa că trebuie să stau cu ochii în patru şi să încerc să găsesc un exemplar vechi din *Le Temps retrouve.* O să

mă duc cu el la atelierul din Harajuku şi o să văd dacă nu pot s-o rog pe doamna de-acolo să-l trimită la meşteriţa mea, ca să-l hăcuiască şi să-mi mai facă un jurnal, iar apoi o să încep să scriu în el povestea bătrânei Jiko.

Hmm. Ştii ce? Dacă stau să mă gândesc mai bine, poate că n-o s-o fac. Poate că o să învăţ puţină franceză şi o să încerc să citesc cartea lui Marcel, decât să-i smulg paginile. Ar fi tare. Cât despre povestea vieţii bătrânei mele Jiko, cred că o să cumpăr pur şi simplu nişte foi obişnuite şi o să mă apuc de treabă.

Ruth

1.

Închise cartea.

Ajunsese la final. Ultima pagină. O terminase.

Şi-acum?

Se uită la ceas. Numerele roşii străluceau – 3:47 AM. Aproape patru. Soba din camera de zi se stinsese de mult şi în casă era rece. Dacă ar fi fost la templul lui Jiko, s-ar fi trezit să se pregătească de *zazen* într-o oră. Tremura. Afară, noaptea rece şi întunecată se împingea în geamul dormitorului şi numai spotul luminos al veiozei, reflectat în geam, reuşea s-o ţină la distanţă. Auzea vântul printre beţele de bambus şi un copac înalt scârţâind. Lângă ea, Oliver dormea dus, scoţând printre buze un sunet slab… pu-pu-pu. Motanul rănit stătea tăcut în cutia de pe podea, la marginea patului. Probabil că dormea şi el.

Se trezise inexplicabil cu o oră mai devreme şi, după ce stătuse, întinsă în pat o vreme, fără să poată adormi la loc, luase jurnalul. Curând după aceea, ajunsese la penultima pagină. Mai avea doar una de citit. Ezită un moment, întrebându-se dacă paginile urmau să se înmulţească din nou, dar n-au mai făcut-o. Întoarse ultima pagină. Cuvintele continuau, aşa că le-a citit până la capăt, apoi – spre marginea de jos a paginii – se opreau. Nu exista

niciun dubiu. Nu mai erau alte cuvinte sau alte pagini.

Cărţile se termină. De ce era surprinsă?

Se gândi din nou la misterul cuvintelor dispărute. Oare le găsise cumva şi le adusese înapoi? Nu era ceva aşa nebunesc cum părea. Uneori, când scria, se pierdea cu totul într-o poveste, atât de puternic, încât în dimineaţa următoare se trezea privind paragrafe pe care ar fi putut jura că le vedea pentru prima oară, câteodată chiar scene întregi pe care nu ţinea minte să le fi scris. Cum ajungeau acolo? Era un sentiment straniu, urmat de obicei de un atac acut de spaimă – *cineva mi-a pătruns cu forţa în poveste!* —, care de multe ori se transforma în încântare cu cât citea mai departe, apropiindu-se de ecran, de parcă era o sursă de lumină sau de căldură, încercând să ţină pasul cu noile şi ciudatele fraze care se desfăşurau în faţa ochilor ei. Vag de tot, începea să-şi aducă aminte, cum ţi-ai aduce aminte imaginea unui fluture de noapte dintr-un vis, iar mintea ei se apropia pe ocolite, suspicioasă, prea timidă să înfrunte cuvintele faţă în faţă, de teamă să nu dispară fluturând în lumea de dincolo, aflată chiar în spatele pixelilor, de unde nu s-ar mai întoarce. Nu le mai vezi şi nu mai contează.

Dar ce se întâmplase de data asta era diferit. Nu ea era cea care scria – ea *citea.* Fără îndoială că un cititor nu e capabil de asemenea magii bizare, care smulg cuvinte din neant? Dar se pare că ea făcuse exact asta, ori era nebună. Ori…

Împreună o să facem minuni…

Cine pe cine vrăjise?

Parcă îşi aducea aminte că Oliver îi sugerase asta odată mai devreme, dar nu apreciase adevărata importanţă a întrebării sale. Oare visul era ea însăşi? Oare Nao o scria ca s-o facă să devină reală? Influenţele sunt o treabă spinoasă, spusese Muriel. Ruth se considerase întotdeauna o persoană stabilă, dar poate că nu era. Poate că era absentă, cum sugera şi numele ei, o alăturare fantomatică şi rătăcitoare de cuvinte, pe care fata le puse la un loc. Nu avusese până atunci niciun motiv să se îndoiască de

simţurile sale. Experienţa empirică a propriei persoane, ca o fiinţă întrupată pe deplin, care persistă în lumea reală din propria sa amintire, părea de suficientă încredere, dar acum, pe întuneric, la patru dimineaţa, nu mai era aşa de sigură. O trecu un fior, iar mişcarea aceea bruscă o făcu să devină conştientă de toate punctele în care corpul îi atingea patul. Mai bine. Încercă să simtă căldura şi greutatea cuverturii pe piele, aerul rece de pe faţă şi braţe, bătăile inimii ei.

Şi jurnalul era în continuare cald în mâinile ei. Privea coperta din material roşu. I se părea ei sau materialul părea mai tocit decât când găsise cartea prima dată? întoarse jurnalul pe cealaltă parte.

Era o pată întunecată pe spate, în locul unde pisicii îi curseseră balele pe el. Îl ridică la nas. Mirosul amărui al boabelor de cafea şi cel dulceag al şamponului de fructe era mai slab. Acum mirosea a fum, a cedri şi, foarte slab, a mucegai şi praf. Îşi plimbă degetele pe poleiala literelor de pe cotor, apoi deschise brusc cartea la ultima pagină, ca şi când ar fi vrut s-o prindă pe nepregătite.

Pagina nu se schimbase. Sigur că nu se schimbase. La ce se tot gândea? Că s-ar fi putut strecura câteva cuvinte în plus între coperţi cât timp erau închise, când nu era ea atentă? Ridicol.

Şi totuşi, câteva cuvinte în plus ar fi fost de mare folos. Închise din nou cartea şi a începu să zgândărească colţul ponosit al coperţii ca pe un dinte slăbit. Coperta părea mai rece acum. Oare îşi imagina şi asta?

Destul.

Aşeză jurnalul pe noptieră şi stinse lumina. Până dimineaţa, când se întinse din nou după jurnal, volumul avea să fie cu totul rece la atingere.

2.

— Acum, că ai terminat, spuse ea, trebuie să ştiu dacă sunt nebună sau nu.

Stăteau la tejgheaua din bucătărie luând ceaiul de

dimineaţă. Pesto, cu blana rasă, acoperit cu răni deschise şi purtând Conul Ruşinii, şedea pe un prosop în poala lui Oliver, cu o moacă de drogat, extrem de supărat. Oliver tocmai terminase de citit ultimele pagini din jurnal, iar când i-a auzit întrebarea, a ridicat mâna ca să i-o respingă.

— Pot să-mi dau seama. Conversaţia asta nu o să se termine bine, aşa că hai să nu începem.

I-a ignorat protestele.

— În noaptea aceea, când au dispărut cuvintele şi tu mi-ai zis că e datoria mea să le găsesc, de fapt nu m-ai crezut că ultimele pagini sunt goale. Nu m-ai crezut că sfârşitul era în retragere. Aşa e?

Nu punea o întrebare.

Oliver a privit-o direct în ochi, fără să ezite o clipă.

— Draga mea, spuse el, eu te-am crezut de *fiecare* dată.

— Dar m-ai lăsat să-i spun toate astea lui Muriel, care probabil că mă crede şi nebună acum.

— A, făcu el, uşurat. Dacă despre *asta* îţi faci probleme, nu te mai obosi. Toată lumea de pe insulă e nebună. Sunt sigură că Muriel nu s-a mai gândit la asta.

Răspunsul lui nu i-a oferit prea multă alinare, dar din cauza celorlalte întrebări, multe fără răspuns, era dispusă s-o lase baltă.

— Bine, spuse ea. Să zicem, cumva, că teoria lui Muriel era corectă şi eu, în visul meu, reuşeam să urmăresc cioara de junglă în parcul Ueno, să-l găsesc pe tatăl lui Nao şi să-l trimit la Sendai…

El aşezase jurnalul într-o parte, iar acum răsfoia ultimul număr din *The New Yorker*.

— Oliver!

— Ce? Şi-a ridicat privirea. Te ascult. Ai urmat cioara până în parc, unde l-ai găsit pe tată şi l-ai trimis la Sendai.

— Bine – şi ce vrea să însemne asta?

— Cum adică ce vrea să însemne?

— Adică, vrei să zici că cioara de junglă m-a condus înapoi în timp? Că dacă nu aveam visul, tatăl lui Nao şi-ar fi văzut mai departe de treabă şi s-ar fi omorât? Că Nao n-

ar fi descoperit niciodată că tatăl ei era un om cu conştiinţă sau n-ar fi aflat adevărul despre străunchiul ei kamikaze?

— Nu vreau să zic nimic, spuse Oliver. Crede-mă.

— Dacă n-am pus eu jurnalul secret în franceză al lui Haruki Numărul Unu alături de rămăşiţele sale din altar, atunci cum a ajuns acolo?

Oliver ridică privirea din nou, surprins.

— Tu l-ai pus acolo?

— Da. Ţi-am zis. Chiar la sfârşitul visului. M-am trezit cu el în mână şi eram chiar pe punctul de a mă trezi, aşa că l-am pus în cutie.

— Bună mişcare, zise el.

Ea a dat din umeri, simţindu-se destul de mulţumită.

— Da, aşa mi-am zis şi eu. M-am simţit un pic ca un supererou.

— Cred şi eu, spuse el cu admiraţie.

Dar ea nu era convinsă.

— Nu ştiu, spuse cu încrederea slăbită. Dacă m-aş auzi vorbind acum şi eu m-aş crede nebună. Probabil că există o soluţie simplă, raţională – cum ar fi să-l pună bătrâna Jiko acolo. Poate că era la ea de la început. Poate că Haruki Numărul Unu a reuşit cumva să i-l trimită înainte să plece în zbor, dar dintr-un motiv sau altul n-a vrut să spună nimănui că-l are. Poate că, în secret, susţinea războiul şi era ruşinată de decizia fiului ei de a nu-şi îndeplini misiunea sinucigaşă. Poate îl considera un laş…

— Opreşte-te, interveni Oliver. Acum chiar că suni ca o nebună. Nu există nicio fărâmă de dovadă care să sprijine ipoteza asta. Din tot ce am aflat de la Nao, bătrâna Jiko era pacifistă până în măduva oaselor, şi o fiinţă radicală, chiar dacă avea o sută patru ani. Aşa că nu te apuca să găseşti explicaţii trase de păr şi să foloseşti istorie revizionistă ca să te simţi sănătoasă la cap. Dacă tu trebuie să fii nebună, astfel încât Jiko să fie cine este, atunci aşa să fie. Este valabil pentru toată lumea.

Ruth rămase tăcută. Sigur că avea dreptate. Oliver îşi

luă din nou revista, dar ea nu era pregătită să renunţe la subiect.

— OK, zise ea. Dar atunci ce zici de emailul de la Haruki Numărul Doi? Sau de Q-Mu şi Mechamu şi tot restul drăciilor din fizica cuantică? Tu chiar crezi toate alea? Omul ăla arăta mai nebun ca mine.

Oliver îşi ridică privirea din revistă.

— Informaţia cuantică este ca informaţia dintr-un vis, spuse el. Nu putem să o arătăm altuia, iar când încercăm s-o povestim, schimbăm propria noastră amintire.

— Uau, făcu ea. E foarte frumos. Ai inventat asta acum?

— Nu. E un citat al unui fizician cunoscut. Nu-mi aduc aminte numele[163].

— Aşa mă simt şi eu când scriu, ca şi când am o lume minunată în cap, iar când încerc să mi-o aduc aminte ca s-o pun pe hârtie, o schimb şi mi-e imposibil s-o mai redobândesc vreodată.

Privea descumpănită pe fereastră, gândindu-se la memoriile ei abandonate. Altă lume ruinată. Era trist.

— Dar tot nu înţeleg. Ce are a face informaţia cuantică cu toate astea?

Oliver şi-a mişcat un pic pisica din poală.

— OK, zise. Vorbeai despre rezultate multiple, da? Rezultate multiple înseamnă lumi multiple. Nu eşti prima care se gândeşte la asta. Teoria cuantică a lumilor multiple a apărut acum jumătate de secol. E cel puţin la fel de bătrână ca şi noi.

— A, atunci e de-a dreptul antică.

— Ce vreau să zic este că nu-i nouă. Nimic nu e nou şi dacă crezi în interpretarea lumilor multiple a mecanicii cuantice, atunci tot ceea ce este posibil se va întâmpla sau poate s-a şi întâmplat deja. Şi dacă e aşa, atunci este posibil ca, într-una din lumile astea, Haruki Numărul Doi să fi găsit o metodă de a-şi construi acel Q-Mu şi de-a face

---

163 Charles Bennet. Oliver a găsit citatul mai târziu şi a descoperit că era dintr-un articol despre calculatoarele cuantice, de Rivka Galchen, publicat în *The New Yorker,* 2 mai 2011.

obiecte din lumea lui să interacţioneze cu altele din a noastră. Poate că şi-a dat seama cum să folosească entanglamentul cuantic pentru a face lumi paralele să vorbească una cu cealaltă şi să facă schimb de informaţii.

Ruth privea posacă motanul.

— Nu prea înţeleg, spuse ea. Ar trebui să îmi pun Conul Ruşinii. Nu sunt suficient de deşteaptă ca să înţeleg.

— Păi, nici eu nu sunt. Trebuie să poţi să înţelegi partea matematică, apoi înţelegi pe deplin teoria, ceea ce ne depăşeşte pe majoritatea. Dar ştii de pisica lui Schrõdinger, nu?

3.

Sigur că ştia de pisica lui Schrodinger. Doar pe pisica lor o chema tot Schrodinger, chiar dacă nu o strigau aşa. Însă, dacă era să fie sinceră, ar fi trebuit să admită că numele Schrodinger o făcuse întotdeauna să se simtă vag neliniştită, în acelaşi fel în care o făcea să se simtă şi numele lui Proust. Credea cu tărie că ar fi trebuit să înveţe despre pisica primului şi să citească operele celuilalt, dar nu apucase să facă niciunul din aceste lucruri.

Ştia că pisica lui Schrodinger era un experiment mintal, creat de fizicianul respectiv, şi că avea ceva de-a face cu viaţa, cu moartea şi cu fizica cuantică.

Ştia că fizica cuantică descrie felul în care se comportă materia şi energia la nivel microscopic, unde atomi şi particule subatomice urmează alte reguli decât obiectele macroscopice de zi cu zi, cum ar fi pisicile.

Ştia că Schrodinger propusese ca pisica sa teoretică să fie pusă într-o cutie teoretică cu o toxină letală înăuntru, care era făcută să se verse dacă anumite condiţii erau îndeplinite.

— Aşa este, spuse Oliver. Nici eu nu-mi aduc aminte toate detaliile[164], dar ideea lui de bază era că dacă pisicile s-ar comporta precum particulele subatomice, atunci pisica ar fi fost şi vie, şi moartă, în acelaşi timp, atâta timp

164 Pentru mai multe despre pisica lui Schrodinger, vezi anexa E.

cât cutia rămânea închisă, iar noi nu ştim dacă condiţiile au fost îndeplinite. Dar în momentul în care observatorul deschide cutia pentru a privi înăuntru, pentru a studia condiţiile, găseşte pisica fie vie, fie moartă.

— Vrei să spui că ar fi omorât pisica doar privind-o?

— Nu, nu chiar. Ce încerca să ilustreze Schrodinger este ceva numit paradoxul observatorului. Este o problemă care apare când încerci să măsori comportamentul lucrurilor foarte mici, cum ar fi particulele subatomice. Fizica cuantică este ciudată. La un nivel subatomic, o singură particulă poate exista ca o serie de posibilităţi, în mai multe locuri odată. Această abilitate de a fi în mai multe locuri deodată se numeşte superpoziţie.

— Asta da superputere, spuse Ruth. Lui Nao i-ar fi plăcut asta.

Şi ei îi plăcea. Dacă ar fi fost o particulă subatomică, ar fi fost aici şi în New York.

— Acest comportament cuantic al particulelor suprapuse este descris matematic ca o funcţie de undă. Paradoxul este că particulele există în superpoziţie numai atâta timp cât nimeni nu se uită la ele. Imediat cum priveşti seria de particule suprapuse pentru a le măsura, funcţia de undă este colapsată, iar particula există în numai una din multele poziţii posibile, şi numai ca o singură particulă.

— Multiplul colapsează în singular?

— Da, sau în orice caz, asta era una din teorii. Că nu există un singur rezultat până când respectivul rezultat nu este măsurat sau observat. Până în acel moment al observării, există numai o serie de posibilităţi, de unde reiese că pisica există în aşa-numita dâră de stări existenţiale. Este şi vie, şi moartă.

— Dar este absurd.

— Exact. Asta voia şi Schrodinger să spună. Sunt câteva probleme cu teoria funcţiilor de undă colapsate. Prin extensie, teoria susţine că, în orice clipă, o particulă va fi orice se întâmplă să fie că este în momentul observării, al analizei. Nu are o realitate obiectivă. Asta e

prima problemă. A doua problemă este că nimeni nu a izbutit să rezolve partea matematică care să susţină această teorie a colapsului funcţiei de undă. Aşa că Schrodinger nu era prea convins. Toată treaba cu pisica era menită să scoată în evidenţă absurdul situaţiei.

— Avea o idee mai bună?

— Nu, dar mai târziu a avut altcineva. Un tip, Hugh Everett, a făcut calculele pentru a demonstra o teorie alternativă, anume că aşa-numitul colaps nu se petrece.[165] Niciodată. În schimb, sistemul cuantic suprapus persistă, doar că, atunci când este observat, este bifurcat. Pisica *nu* este *nici* moartă, nici vie. Este moartă *şi* vie, doar că acum există ca două pisici în două lumi diferite.

— Vrei să zici lumi reale?

— Da. Aiurea, nu-i aşa? Teoria lui, care se bazează pe ceea ce el a numit funcţia de undă universală, este că mecanica cuantică nu se aplică doar la lumea subatomică. Este valabilă pentru orice, şi atomi, şi pisici. Totul, întregul univers este mecanic cuantic. Aici devine toată treaba chiar stranie. Dacă există o lume a pisicii moarte şi una a pisicii vii, atunci asta are implicaţii şi pentru observator, pentru că observatorul există *în cadrul* unui sistem cuantic. Nu poţi să stai pe afară, deci te împărţi în două, ca o amibă. Aşa că acum ai un tu care observă pisica moartă şi un alt tu care observă pisica vie. Pisica era singulară, acum este multiplă. Nu poţi să interacţionezi sau să vorbeşti cu celălalt tine sau măcar să ştii despre existenţa celuilalt în altă lume, pentru că nu poţi să-ţi aminteşti…

4.

Putea să fie astfel explicată memoria ei defectuoasă?

A rămas cu privirea la pisică, care îşi tot schimba poziţia inconfortabilă în braţele lui Oliver. Pisica se uită înapoi la ea, o privire lungă şi ameninţătoare, înainte să-şi închidă ochii. Cine pe cine observa? Era greu pentru Pesto să mai observe ceva, acum că avea Conul Ruşinii în jurul

165 Pentru mai multe despre Hugh Everett, vezi anexa F.

gâtului, dar înainte de Incidentul Ratonul îi plăcea să se observe. Putea Pesto să fie propriul său observator? Interesantă întrebare. Obişnuia să-şi ridice o labă în aer şi să-şi examineze anusul. Nu părea ca această examinare să-l facă să se desprindă în multiple pisici cu multiple anusuri.

I se întorseseră în minte cuvintele lui Nao – sau poate erau ale lui Jiko? *Să studiezi Calea înseamnă să studiezi şinele.* Nu, Haruki scrisese asta. Îl cita pe Dogen, vorbind despre *zazen.* Avea sens cât de cât. Din ce îşi putea da seama Ruth, *zazen*-ul părea să fie un soi de observare a sinelui clipă de clipă, care, se pare, ducea la iluminare. Dar ce însemna asta de fapt?

Să *studiezi şinele înseamnă să uiţi de sine.* Poate dacă stăteai suficient de mult în poziţie *zazen,* sentimentul că eşti un sine unic, solid, se dizolvă şi poţi să uiţi de tine. Ce uşurare. Ai putea să pierzi vremea bine-mersi ca parte dintr-o serie cuantică deschisă.

Să uiţi de sine înseamnă să te laşi iluminat de toate lucrurile de pe lume. Munţii şi râurile, ierburile şi copacii, ciorile, pisicile, lupii şi meduzele. Ar fi plăcut.

Oare Dogen îşi dăduse seama cum stau toate lucrurile astea? Scrisese aceste cuvinte cu multe secole înainte de mecanica cuantică, înainte ca Scrodinger să-şi pună pisica misterioasă în cutia metaforică. În momentul în care Hugh Everett a găsit dovada matematică pentru a-şi susţine teoria lumilor multiple, Dogen era mort de aproape opt sute de ani.

Sau oare chiar aşa era?

— După cum vezi, continuă Oliver, suntem acum într-o lume în care Pesto este viu, dar există o altă lume în care a fost ucis şi mâncat de ratonii aceia nemernici pe care, apropo, o să îi prind şi o să-i înec, astfel bifurcând lumea din nou, într-una cu ratoni morţi, iar alta cu unii vii.

— Mă doare capul, spuse Ruth.

— Şi pe mine, zise Oliver. Nu te gândi prea mult la asta.

— Nu cred că ar trebui să omori ratonii, spuse ea. Cel

puţin nu în lumea asta.

— Probabil că n-o s-o fac, dar asta nu înseamnă că lumea nu se va bifurca. De fiecare dată când apare posibilitatea se întâmplă.

— Au.

S-a gândit la această idee. Poate că nu era chiar aşa de rău. În alte lumi, şi-ar fi terminat de scris memoriile. Şi poate chiar şi un roman sau două în plus. Gândul acesta o bucură. Dacă era în stare să fie atât de prolifică în alte lumi, poate că ar fi reuşit să îşi dea puţin mai mult silinţa. Poate că era timpul să se întoarcă la muncă. Cu toate acestea, a continuat să şadă în acelaşi loc.

— Tu chiar crezi toate astea? a întrebat ea. Că sunt alte lumi, undeva unde Haruki Numărul Unu nu a murit înecat în valuri, pentru că al Doilea Război Mondial nu s-a petrecut? Unde nimeni nu a murit în cutremur şi în tsunami? Unde Nao este vie şi o duce bine, poate chiar terminându-şi cartea despre viaţa lui Jiko, noi doi trăim la New York, iar eu lucrez la următoarea mea carte? Unde nu sunt reactoare nucleare defecte sau insule de gunoaie pe mare…

— Nu avem de unde să ştim, spuse Oliver. Dar dacă al Doilea Război Mondial nu se întâmpla, atunci noi doi nu ne-am mai fi întâlnit.

— Hm. Mi-ar fi părut rău.

5.

Este dificil să nu ştii. În cutremur şi în tsunami au murit 15 854 de oameni, dar alte mii pur şi simplu au dispărut, îngropaţi de vii sau luaţi pe sus în largul mării de valurile care se retrăgeau. Corpurile lor nu au fost găsite niciodată. Nimeni nu avea să ştie ce s-a întâmplat cu ei. Aceasta era realitatea dură a lumii.

— Crezi că Nao este vie? întrebă Ruth.

— Greu de zis. Este moartea posibilă într-un univers cu lumi multiple? Dar sinuciderea? Pentru fiecare lume în

care te sinucizi, există o alta în care nu o faci, în care continui să trăieşti. Lumile multiple par să garanteze un soi de nemurire…

Apoi a început să-şi piardă răbdarea.

— Nu-mi pasă de celelalte lumi. Îmi pasă de aceasta. Îmi pasă dacă cineva este viu sau mort în această lume. Şi vreau să ştiu cum

au ajuns aici jurnalul şi restul lucrurilor ei, aduse de apă, pe insula asta.

Şi-a întins braţul şi a arătat cu degetul ceasul cu războinicul cerului.

— Ceasul ăsta e real. Ascultă. Ticăie. Îmi zice cât e ora. Deci cum a ajuns aici?

Oliver a dat din umeri.

— Nu ştiu.

— Chiar am crezut că o să îmi dau seama până acum, a continuat ea, ridicându-se în picioare. M-am gândit că dacă termin jurnalul, o să găsesc unele răspunsuri sau o să le intuiesc, dar nu există răspunsuri sau eu nu pot să le găsesc. Este deosebit de frustrant.

Nu mai avea ce să facă, venise momentul să urce în birou şi să se apuce din nou de lucru. Vârându-şi mâna în conul de plastic pentru a-i scărpina creştetul lui Pesto, i-a venit, însă, un gând în minte.

— Pisica lui Schrodinger, a zis. Îmi aduce aminte de tine. În ce stare cuantică erai când te ascundeai în frigiderul din beci?

— Ah, făcu el. Da. Sigur eram o dâră. Jumătate mort şi jumătate viu. Dar dacă m-ai fi găsit, aş fi murit sigur.

— Atunci e bine că nu am început să te caut.

Izbucni în râs.

— Pe bune? Vorbeşti serios?

— Sigur că da. Ce crezi? Că vreau să te văd mort?

Oliver ridică din umeri.

— Câteodată cred că ţi-ar fi fost mai bine fără mine. Puteai să te căsătoreşti cu vreun mare industriaş şi să ai o viaţă bună în New York. În schimb, îţi duci viaţa în

captivitate pe insula asta uitată de lume, alături de mine şi de o pisică rea. O pisică rea şi cheală.

— Acum te-a apucat pe tine istoria revizionistă, spuse ea. Ai vreo dovadă să-ţi susţii vorbele?

— Da. Sunt suficiente dovezi pentru a ilustra că pisica este foarte rea. Şi foarte cheală..

— Vorbesc despre cum mie mi-ar fi mult mai bine fără tine.

— Nu ştiu. Bănuiesc că n-am.

— Păi, atunci, ar trebui să porţi Conul Ruşinii numai pentru că ai sugerat aşa ceva. Pentru că acum ai reuşit să mă condamni la o altă viaţă, în altă lume, în New York, cu un nesimţit de mahăr corporatist pe post de soţ. Hai mersi.

A mângâiat pisica pe nas o ultimă dată.

— Ei bine, stai liniştită, spuse el. Deja ai şi uitat de mine. Glumea, desigur, dar vorbele lui i-au rănit sentimentele. Şi-a luat mâna înapoi.

— Nu am uitat.

Oliver s-a aplecat peste tejghea şi a apucat-o de încheietură.

— Glumeam, spuse, apoi a mai ţinut-o puţin, astfel încât să nu se poată îndepărta. Eşti fericită, a întrebat-o. Aici? în lumea asta?

Surprinsă, a rămas nemişcată şi s-a gândit la întrebarea lui.

— Da, bănuiesc că sunt. Cel puţin deocamdată.

A părut satisfăcut de răspuns. A strâns-o încet de încheietură, apoi i-a dat drumul.

— OK, spuse el, întorcându-se la numărul din *New Yorker.* Merge şi aşa.

Epilog

Te întrebi despre mine.
Eu mă întreb despre tine.
Cine eşti tu şi ce faci?
Mi te imaginez acum, o tânără de… stai, lasă-mă să

calculez… douăzeci şi şase? Douăzeci şi şapte de ani? Ceva de genul ăsta. Poate în Tokyo. Poate în Paris, la o adevărată cafenea franţuzească, ridicându-ţi privirea din pagină în timp ce cauţi un cuvânt, privind trecătorii. Nu cred că eşti moartă.

Oriunde eşti, ştiu că scrii. Nai putea să renunţi la asta. Te văd ţinând strâns un stilou. Tot mai foloseşti cerneală mov sau ai lăsat şi asta în urmă? îţi mai rozi unghiile?

Nu te văd angajată la vreo companie, dar nici nu cred că eşti vreo mare *freeter.* Îmi închipui că poate eşti la un maşter, studiind istoria, pregătindu-ţi dizertaţia despre femeile anarhiste din democraţia Taisho sau despre instabilitatea eului feminin. (Pentru o clipă nebunească, m-am gândit că monografia aceea pe care am găsit-o pe net ar fi fost a ta, dar a dispărut înainte să apuc să descopăr cine a scris-o.) în orice caz, sper că ai terminat cartea despre viaţa bătrânei tale Jiko. Mi-ar plăcea să o citesc la un moment dat. Mi-ar plăcea să citesc şi un roman la persoana întâi, scris chiar de bătrâna Jiko.

Nu prea ştiu de ce scriu toate astea. Ştiu că nu pot să te găsesc, dacă tu nu vrei să fii găsită. Şi ştiu că vei fi găsită dacă vei dori.

În jurnalul tău, ai citat-o pe bătrâna Jiko spunând ceva despre „a nu şti", cum „a nu ştii" este cea mai intimă cale – sau poate doar am visat? Oricum, m-am gândit la asta mai mult şi cred că poate e adevărat, chiar dacă nu prea îmi place incertitudinea, de fapt. Mai curând aş vrea să *ştiu,* dar pe de altă parte, să nu ştiu

îmi păstrează toate posibilităţile deschise. Ţine toate lumile în viaţă.

Acum, că am spus toate astea, vreau să-ţi zic şi că, dacă o să te răzgândeşti vreodată şi o să te decizi că ţi-ar plăcea să fii găsită, eu voi aştepta. Pentru că mi-ar plăcea cu adevărat să te întâlnesc cândva. Şi tu eşti genul meu de fiinţă a timpului.

A ta,
Ruth

P.S. Chiar am o pisică şi stă în poala mea, iar fruntea îi miroase a cedri şi a aer proaspăt şi dulce. De unde ai ştiut?

Anexe

Anexa A: Momente Zen

Călugăriţa zen Jiko Yasutani mi-a spus odată într-un vis că nu poţi înţelege ce înseamnă să fii viu pe acest pământ până nu înţelegi fiinţa timpului, iar pentru a înţelege fiinţa timpului, spunea ea, trebuie să înţelegi ce este un moment.

În visul meu o întrebam: *„Ce înseamnă un moment?”.*

Un moment este o foarte mică particulă de timp. Este atât de mică, încât o zi este făcută din 6400099980 de momente.

Mai târziu am verificat şi am descoperit că acesta era chiar numărul dat de maestrul zen Dõgen în marea sa operă, *Shõbõgenzõ (Tezaurul adevăratului ochi dharma).*

Numeralele sunt ceva mai greu de înregistrat cu privirea, aşa că lăsaţi-mă să scriu în cuvinte: şase miliarde patru sute de milioane nouăzeci şi nouă de mii nouă sute optzeci. Atâtea momente postula maestrul zen Dogen că există într-o zi, iar după ce a terminat de înşirat numărul, bătrâna Jiko a pocnit din degete. Degetele îi erau cocârjate şi sucite nebuneşte din cauza artritei, aşa că nu prea putea să pocnească, dar cumva a reuşit să-şi comunice ideea.

Te rog să încerci şi tu, spuse. *Ai pocnit din degete? Dacă da, pocnetul ăsta a însemnat şaizeci şi cinci de momente.*

Granularitatea viziunii zen asupra timpului devine clară dacă o parcurgi matematic[166] sau poţi s-o crezi pe

166 1 pocnet din degete 65 momente şi 6400099980 momente o zi, aşa că 6400099980 * 65 98463077 pocnete din degete pe zi.

Jiko pe cuvânt. S-a aplecat în faţă, aranjându-şi mai bine pe nas ochelarii cu ramă neagră şi, privind prin lentilele groase şi înceţoşate, a vorbit din nou.

Dacă începi să-ţi pocneşti degetele acum şi continui să o faci de 98463077de ori fără să te opreşti, soarele va răsări, apoi va apune, cerul se va întuneca, apoi noaptea se va adânci, iar toată lumea va dormi în timp ce tu tot mai pocneşti din degete, până când, în cele din urmă, puţin după răsărit, când termini cel de al 98463077-lea pocnet, vei avea conştiinţa cu adevărat intimă de a şti exact cum ţi-ai petrecut fiecare moment al unei zile din viaţa ta.

S-a lăsat pe călcâie şi a dat din cap. Experimentul mintal pe care îl propunea era cu siguranţă straniu, dar punctul ei de vedere era simplu. Toate lucrurile din univers sunt în continuă schimbare, nimic nu rămâne la fel, iar noi trebuie să înţelegem cât de repede se scurge timpul pe lângă noi dacă vrem să ne trezim şi să ne bucurăm de viaţă.

Asta înseamnă să fii o fiinţă a timpului, mi-a spus bătrâna Jiko, apoi şi-a mai pocnit o dată degetele strâmbe.

Şi uite-aşa mori.

Anexa B: Mecanica cuantică

Mecanica cuantică este timpul viu, dar tot aşa este şi fizica clasică. Ambele descriu interacţiunea materiei cu energia, traversând timpul şi spaţiul. Diferenţa constă în scara folosită. La cea mai mică scară, la nivelul adaosurilor atomice, energia şi materia încep să joace roluri diferite, pe care fizica clasică nu poate să le explice. Aşa că mecanica cuantică încearcă să explice aceste neregularităţi postulând un set nou de principii aplicabile particulelor atomice şi subatomice, printre care:

— suprapoziţia: prin care o particulă poate fi în două sau mai multe locuri sau stări în acelaşi moment (de exemplu, Maestrul Zen Dõgen este şi viu, şi mort?)

— entanglement: prin care două particule pot să-şi

coordoneze proprietăţile prin spaţiu şi timp, astfel încât se comportă ca un singur sistem, (de exemplu, un maestru Zen şi discipolul său; un personaj şi naratorul său; bătrânul Jiko, Nao, Oliver şi cu mine?)

— Problema măsurătorii: prin care actul de a măsura sau observa influenţează ceea ce este observat (de exemplu, colapsarea unei funcţii de undă; povestirea unui vis?).

Dacă Maestrul Zen Dõgen ar fi fost fizician, cred că i-ar fi plăcut mecanica cuantică. Ar fi prins instinctiv natura atotcuprinzătoare a suprapoziţiei şi ar fi intuit interconectivitatea entanglementului. Cum era un om al contemplaţiei, dar şi al acţiunii, ar fi fost intrigat de noţiunea că atenţia are puterea de a preschimba realitatea, în acelaşi timp înţelegând următorul lucru: conştiinţa omenească nu este nici mai mult, nici mai puţin decât norii şi apa sau sutele de ierburi. Ar fi apreciat nemărginirea necunoscutului.

Anexa C: Gânduri rătăcitoare

Ziua în care munţii se mişcă este aici.
Sau aşa spun eu, dar nimeni nu mă crede.
Munţii doar au dormit o vreme.
Dar în ultima vreme s-au mişcat de parcă ar fi în flăcări.
Dacă nu mă crezi, nu am nimic împotrivă.
Atât cer, să crezi asta şi numai asta:
În acest moment, femei se trezesc din somnul greu.

Dacă aş putea să scriu doar la persoana întâi,
Eu, care sunt femeie.
Dacă aş putea să scriu la persoana întâi,
Eu, eu.

Yosano Akiko

Acestea sunt primele versuri ale unui lung poem,

„Sozorogoto” („Gânduri rătăcitoare”), semnat de Yosano Akiko; ele au fost publicate prima dată în ediţia inaugurală a revistei feministe *Seito* („Ciorapul albastru”), în septembrie 1911.

Anexa D: Numele templelor

După ce m-am documentat în legătură cu nomenclatura templelor japoneze, mi-am dat seama că Jigenji era numele unui templu, iar Hiyuzan era aşa-zisul nume de munte, sau *sangõ* . Conform tradiţiei chinezeşti antice, maeştrii Zen se retrăgeau pe vârfuri muntoase îndepărtate, departe de larma oraşelor sau a centrelor urbane, unde îşi construiau o colibă singuratică pentru meditat, apoi se dedicau practicii. Cu cât vestea realizărilor lor spirituale se ducea mai departe, tot mai mulţi discipoli urcau pe munte pentru a-i căuta, iar curând apăreau comunităţi, erau construite drumuri, şi erau ridicate întinse complexe de temple, purtând numele fostului munte, cândva pustiu. (Cum se răspândea vestea? Cum se formau aceste reţele aceste economii bazate pe reputaţie înainte de internet?)

Când Zen a ajuns în Japonia, obiceiul ca templul să fie numit după munte a continuat, lăsând deoparte amănuntul că muntele chiar exista sub el sau nu. Drept urmare, chiar şi temple înălţate pe câmpiile din jurul zonei metropolitane Tokyo poartă nume de munţi. Nimeni nu pare deranjat de asta.

Sunt câteva *kanji* posibile pentru micul templu cu numele de Jigenji, dar cea mai probabilă combinaţie este cuprins din simbolurile pentru milos, ochi şi templu. Simbolul pentru *gen,* adică ochi, este acelaşi din *Shõbõgenzõ* (Tezaurul adevăratului ochi dharma), de Maestrul Dõgen.

Cel mai probabil kanji pentru Hiyuzan pare să fie (Muntele Izvorului Termal Ascuns); însă, când am citit prima dată numele, combinaţia de simboluri care mi-a apărut în minte a fost care poate fi citit ca Muntele

Metaforă. Nu m-am putut opri să mă gândesc la sclipitoarea lucrarea de Rene Daumal, *Muntele Analog: Roman de aventuri alpine, non-euclidiene şi simbolic autentice.* Obiectivul căutării lui Daumal este un munte real, geografic şi unic, al cărui pisc este inaccesibil, dar ale cărui poale sunt accesibile. „Poarta”, scrie el, „către invizibil trebuie să fie vizibilă”. Muntele Analog este locul unde poate fi găsit *peradam*-ul, un obiect cristalin extraordinar şi necunoscut care poate fi văzut numai de cei care îl caută.

Toate acestea pot părea o digresiune şi un pic pe lângă subiect, dar când templul bătrânei Jiko s-a dovedit atât de dificil de găsit, gândul Muntelui Analog mi-a dat un sentiment extraordinar de speranţă.

Anexa E: Pisica lui Schrodinger

Experimentul este următorul:

O pisică este pusă într-o cutie metalică sigilată. În cutie se mai află un dispozitiv diabolic: un flacon din sticlă cu acid cianhidric, un ciocănel îndreptat spre flacon şi o pârghie care provoacă sau nu lansarea ciocănelului. Ce determină lansarea este evoluţia unei bucăţele de material radioactiv, măsurată cu un contor Geiger. Dacă, să zicem, într-o oră, unul din atomii din substanţa radioactivă se dezintegrează, contorul Geiger îl va detecta, făcând ciocănelul să spargă flaconul, eliberând acidul şi omorând pisica. Există, însă, o probabilitate egală ca niciun atom să nu se dezintegreze în acea oră, caz în care pârghia rămâne nemişcată iar pisica supravieţuieşte.

Pare destul de simplu; totuşi, rostul acestui experiment nu este torturarea pisicii. Rostul nu este uciderea ei, nici salvarea ei, nici măcar calcularea probabilităţii de a atinge o stare sau cealaltă. Ideea este să ilustreze paradoxul uluitor al aşa-numitei probleme de măsurare din mecanica cuantică: ce se întâmplă cu particulele aflate în entanglementul unui sistem cuantic

atunci când sunt observate şi măsurate.

Pisica şi atomul reprezintă cele două particule în entanglement[167]. Entanglementul presupune că au în comun anumite caracteristici sau comportamente, în acest caz soarta lor înăuntrul cutiei: atom dezintegrat pisică moartă; atom nedezintegrat pisică vie. Cele două se comportă ca un tot. Împreună în cutia lor, entanglementul atom-pisică este parte a unui sistem cuantic măsurat de un observator, care, să zicem, sunteţi dumneavoastră.

Acum, reţineţi un moment această idee. Pentru a putea trece mai departe, trebuie să înţelegem alte două fenomene cuantice fundamentale: *suprapoziţia* şi *problema măsurătorii.*

Imaginaţi-vă că, în loc de entanglementul atom-pisică, în cutie măsuraţi un singur electron. Înainte să deschideţi cutia pentru a-l observa, electronul exista ca o funcţie de undă, adică o serie cuprinzând toate poziţiile în care s-ar putea afla în interiorul cutiei. Acest fenomen cuantic se numeşte suprapoziţie: o particulă poate să fie în toate stările posibile în acelaşi timp. (Gândiţi-vă la imaginea suprapusă a unui tigru învârtindu-se în cuşca sa, luată cu diafragma expunând filmul din două în două secunde, în imaginea suprapusă, tigrul ar arăta ca o dâră sau o urmă. Într-un univers cuantic microscopic guvernat de principiul suprapoziţiei, tigrul *este* acea dâră.)

Problema măsurătorii apare în momentul în care deschideţi cutia pentru a observa particula. Când faceţi asta, funcţia de undă pare să colapseze într-o singură stare, fixă în timp şi spaţiu. (Pentru a folosi analogia tigrului, tigrul ca o dâră devine din nou un animal unic.)

În regulă, acum să ne întoarcem la entanglementul pisică-atom radioactiv. Starea pe care o măsurăm noi aici nu este poziţia tigrului, ci aceea a entanglementului atom-pisică. În locul poziţiilor posibile ale tigrului din cuşcă, măsurăm grade diferite ale vieţuirii pisicii, condiţia sa

---

167 Erwin Schrodinger a inventat termenul „entanglement" în timp ce îşi construia experimentul. Einstein, mai târziu, a numit entanglementul „acţiune bizară la distanţă”.

existenţială, cum ar veni.

Ştim, datorită problemei măsurătorii, că în momentul în care ridicaţi capacul cutiei pentru a observa stadiul în care se află pisica, o veţi găsi fie moartă, fie vie. În cincizeci la sută din cazuri pisica va fi vie. În celelalte cincizeci la sută, pisica va fi moartă. Oricum ar fi, starea pisicii este unică şi fixă în timp şi spaţiu.

Şi totuşi, *înainte* să deschideţi cutia pentru a o observa, starea pisicii trebuie să fie multiplă, o dâră, precum tigrul prelungit. Datorită principiilor cuantice ale entanglementului şi suprapoziţiei, până nu o observaţi, pisica trebuie să fie şi vie, şi moartă, *în acelaşi timp.*

Desigur, concluzia este absurdă, ceea ce şi urmărea Schrodinger. Dar întrebările pe care experimentul său mintal le ridică sunt interesante: în ce punct din timp un sistem cuantic încetează a mai fi o suprapoziţie a tuturor stărilor posibile şi devine o stare unică, de tipul ori una, ori alta?

Şi, prin extensie, necesită existenţa unei pisici unice, moartă sau vie, un observator extern, de exemplu dumneavoastră? Şi dacă nu dumneavoastră, atunci cine? Poate pisica să fie propriul său observator? Oare fără un observator extern toţi existăm doar ca o serie de stări posibile concomitente?

Au fost multe încercări de a dezlega acest paradox. Interpretarea de la Copenhaga, formulată de Niels Bohr şi Werner Heisemberg în 1927, sprijinea teoria colapsării funcţiei de undă, postulând că în momentul în care se petrece observarea, sistemul cuantic suprapus trece printr-o colapsare din multiplu în unic şi că acest colaps *trebuie* să se întâmple deoarece o cere realitatea lumii macroscopice[168]. Problema este că nimeni nu a reuşit să

168 Schrõdinger a propus enigmatica sa pisică în ideea unei provocări aduse conceptului de colaps provocat de observator. Era de părere că fizicienii se agaţă de noţiunea colapsului deoarece fără aceasta, toate posibilităţile, fizice şi de altă natură ar începe să se propage, astfel încât „mediul nostru s-ar transforma rapid într-o mocirlă, un soi de gel nediferenţiat sau plasmă, toate contururile contopindu-se, încât chiar noi ne-am preschimba probabil într-un soi de meduze”.

pună la punct partea matematică pentru a face demonstraţia.

Interpretarea lumilor multiple, propusă de fizicianul american Hugh Everett în 1957, contrazice teoria colapsării funcţiei de undă, postulând în locul ei că sistemul cuantic suprapus persistă şi se ramifică.

La fiecare conjunctură – în fiecare moment Zen când posibilitatea se iveşte –, se petrece o despărţire, lumile se ramifică şi astfel se creează multiplicitatea.

Fiecare moment de tipul „fie-ori” este înlocuit cu unul „şi”. Şi încă un „şi”, şi încă un „şi”, şi încă unul, şi din nou un „şi”… însumând o reţea de lumi multiple, atotcuprinzătoare şi, totodată, care nu poate fi cunoscută.

Astrofizicianul Adam Frank mi-a spus că nu trebuie uitat un lucru esenţial în ce priveşte mecanica cuantică, şi anume: chiar dacă există multe interpretări precum ipoteza de la Copenhaga sau aceea a lumilor multiple, mecanica cuantică în sine este o metodă de calcul. Este o maşinărie pentru prezicerea rezultatelor experimentale. Este un deget arătând luna.

Profesorul Frank se referea la un vechi koan Zen despre cel de-al Şaselea Patriarh Zen, care era analfabet. Când a fost întrebat cum putea înţelege adevărul textelor budiste fără a putea să le citească, al Şaselea Patriarh şi-a ridicat braţul şi a arătat spre lună. Adevărul este precum luna de pe cer. Cuvintele sunt precum degetul. Un deget poate indica unde se află luna, dar nu este luna în sine. Pentru a vedea luna, trebuie să priveşti dincolo de deget. Să cauţi adevărul în cărţi, spunea al Şaselea Patriarh, este ca şi când ai confunda degetul cu luna. Luna şi degetul nu sunt acelaşi lucru.

„Nu acelaşi”, ar fi zis bătrâna Jiko. „Dar nici diferite”.

Anexa F: Hugh Everett

Hugh Everett şi-a publicat interpretarea asupra mecanicii cuantice, ce avea să devină cunoscută sub numele de „lumile multiple”, în 1957, în *Reviews of*

Modern Physics, la *TI* de ani. A fost lucrarea sa de diplomă la Princeton. Nu a fost bine primită. Fizicienii importanţi de atunci l-au numit nebun. L-au făcut prost. Everett, demoralizat, a renunţat la fizica cuantică şi a intrat în câmpul fabricării armelor. A lucrat în cadrul Grupului pentru Evaluarea Sistemelor Armate de la Pentagon. A scris o lucrare despre teoria jocului militar, intitulată *Jocuri recursive,* considerată o lucrare de căpătâi în domeniu. A creat programe care puteau simula un război nuclear şi a fost implicat în Criza Rachetelor Cubaneze. A lucrat la Casa Albă în rol de consilier în domeniul dezvoltării strategice a războiului nuclear în timpul Războiului Rece, şi a scris software-ul original pentru identificarea ţintelor din oraşe şi alte centre civile, în caz că Războiul Rece s-ar fi încălzit. Scrisese deja demonstraţia matematică a interpretării sale a „lumilor multiple" şi credea că orice şi-ar fi putut imagina urma să se petreacă în realitate sau se întâmplase deja. Nu este surprinzător că consuma mult alcool.

Viaţa sa de familie era foarte încurcată. Avea o relaţie distantă şi dificilă cu copiii săi. Fiica sa, Liz, care suferea de tulburare bipolară şi dependenţă, a încercat să se sinucidă luând somnifere. Fratele ei, Mark, a găsit-o în stare de leşin în baie şi a dus-o la spital, unde doctorii au reuşit să îi pornească din nou inima. Când Mark s-a întors acasă de la spital, Everett şi-a ridicat privirea din Newsweek şi a remarcat „nu ştiam că e aşa de tristă".

Două luni mai târziu, Everett a murit de infarct la vârsta de 51 de ani. În această lume era decedat, dar el credea că în numeroase alte lumi era nemuritor. Soţia sa i-a păstrat cenuşa într-un dulap de acte din sufrageria lor, înainte să îi îndeplinească dorinţa în cele din urmă şi să le arunce la gunoi. Mark s-a bucurat de o carieră de succes ca interpret de muzică rock, dar viaţa lui Liz şi-a continuat traiectoria descendentă.

Când, în cele din urmă, a reuşit să-şi ia viaţa cu o supradoză de somnifere în 1996, a lăsat o scrisoare de adio în care scria:

Te rog, incinerează-mă şi NU MĂ BĂGA LA ACTE ©. Te rog să mă presari într-o apă frumoasă… sau la gunoi, poate aşa o să ajung în universul paralel corect şi o să mă văd cu tati.

Bibliografie

Arai, Paula Kane Robinson. *Women Living Zen: Japanese Soto Buddhist Nuns.* Oxford: Oxford University Press, 1999.

Bardsley, Jan. *The Bluestockings ofjapan: New Woman Essays and Fiction from Seito, 1911-1916.* Ann Arbor: „Michigan Monograph Series în Japanese Studies", Nr. 60. Centrul pentru studii japoneze, University of Michigan, 2007.

Byrne, Peter. *The Many Worids of Hugh Everett III: Multiple Universes, Mutual Assured Destruction, and the Meltdown of a Nuclear Family.* Oxford: Oxford University Press, 2010.

Daumal, Rene. *Mount Analogue: A Novei of Symbolically Authentic Non-Euclidean Adventures în Mountain Climbing.* Boston: Shambhala Publications, 1992.

Dogen, Eihei. *Shobogenzo.* Traducere de Gudo Wafu Nishijima şi Chodo Cross. Berkeley: Centrul Numata pentru traduceri şi cercetări în domeniul budismului, dBET versiune PDF, 2008.

Dogen, Eihei. *Treasury of the True Dharma Eye: Zen Maşter Dogen's Shobo Genzo.* Editat de Kazuaki Tanahashi. Traducere de Kazuaki Tanahashi, Peter Levett et alii. Boston: Shambhala Publications, 2011.

Ebbesmeyer, Curtis şi Eric Scigliano. *Flotsametrics and the Floating Word: How One Man's Obsession with Runaway Sneakers and Rubber Ducks Revolutionized Ocean Science.* New York: Smithsonian Books/ Harpercollins, 2009.

Fowler, Edward. *The Rhetoric of Confession:* Shishosetsu *în Early TwentiethCentury Japanese Fiction.*

Berkeley şi Los Angeles: University of California Press, 1988.

Galchen, Rivka. „Dream Machine: The mind-expanding world of quan- tum computing”, *The New Yorker,* May 2, 2011, pp. 34-43.

Hane, Mikiso, ed. *Reflections on the Way to the Gallows.* Traducere de Mikiso Hane. Berkeley şi Los Angeles: University of California Press, 1988.

Hirastuka Raicho. *În the Beginning, Woman Was the Sun.* Traducere de Teruko Craig. New York: Columbia University Press, 2006.

Hohn, Donovan. *Moby-Duck: The True Story of28,800 Bath Toys Lost at Sea and of the Beachcombers, Oceanographers, Environmentalist, and Fools, încluding the Author, Who Went în Search ofthem.* New York: Viking, 2011.

Kundera, Milan. *The Book oflaughter and Forgetting.* Traducere de Michael Henry Heim. New York: Alfred A. Knopf, 1980

Leighton, Dan. *Visions of Awakening Time and Space: DOgen and the Lotus Sutra.* Oxford: Oxford University Press, 2007.

Levy, David M. *Scrolling Forward: Making Sense of Documents în the Digital Age.* New York: Arcade Publishing, 2001.

Noma, Hiroshi. *Zone ofemptiness.* Cleveland şi New York: World Publishing Company, 1956.

Ohnuki-Tierney, Emiko. *Kamikaze Diaries: Reflections of Japanese Student Soldiers.* Chicago: University of Chicago Press, 2006.

Ohnuki-Tierney, Emiko. *Kamikaze, Cherry Blossoms, and Nationalisms: The Militarization ofaesthetics în Japanese History.* Chicago: University of Chicago Press, 2002.

Proust, Marcel. *În Search of Lost Time.* Traducere de C. K. Scott-Moncrieff, Terence Kilmartin şi Andreas Mayor. Londra şi New York: Penguin Books, 1989. Copyright: Editions Gallimard, 1954. Copyright pentru traducere:

Chatto Windus şi Random House, *1981.* Bazat pe textul franţuzesc „La Pleiade1' (1954).

Proust, Marcel. *Swann's Way.* Traducere de Lydia Davis. New York: Viking, 2003.

Suzuki, Torni. *Narrating the Seif: Fictions of Japanese Modernity.* Stanford: Stanford University Press, 1996.

Yamanouchi, Midori şi Joseph L. Quinn, trad. *Listen to the Voices from the Sea: Writings of the Fallen Japanese Soldiers.* Selecţie alcătuită de Societatea japoneză comemorativă a studenţilor ucişi în război – Wadatsumi Society. Scranton: University of Scranton Press, 2000. Publicată original sub titlul *Shimpan Kike Wadatsumi no Koe* (Tokyo: Iwanami Shoten, 1995).

Mulţumiri

În primul rând, doresc să mulţumesc profesorilor mei: lui Norman Fischer, învăţătorul meu Zen, ale cărui cuvinte înţelepte mi-au intrat pe urechi, mi-au încântat mintea, apoi s-au revărsat din nou în afară, alandala, în aceste pagini; lui Teah Strozer şi Paula Arai, care m-au îndrumat în materie de tehnici şi tradiţii Zen; amabililor cercetători Adam Frank, Bill Moninger şi Tom White, care mi-au răspuns la întrebările despre fizică cuantică, fără să râdă de mine nici măcar o dată; lui Tim King, pentru minunata sa traducere în franceză şi lui Taku Nishimae, pentru japoneza sa nuanţată; lui Karen Joy Fowler, care mi-a dat curaj într-un moment foarte important; lui John Dower, care acum mulţi ani m-a încurajat să scriu despre jurnalele luptătorilor kamikaze; şi lui Missy Cummings, pentru că mi-a împărtăşit gândurile sale despre conceperea unor zone tampon de ordin moral în designul interfeţei om/computer, în timpul ceaiului de la Empress Hotel… Mulţumesc pentru toată generozitatea, experienţa împărtăşită şi îndrumările şi mă grăbesc să adaug că orice greşeli şi omisiuni există în această carte îmi aparţin întru totul.

În al doilea rând, mulţumesc comunităţii mele budiste de cititori şi prieteni: lui Tim Burnett, Paul Cirone, Harry Hanţei, Shannon Jonasson, Kate Mecandless, Olwyn Morinski, Monica Nawrocki, Michael Newton, Rahna Reiko Rizzuto, Greg Snyder, Linda Solomon, Susan Squier şi Marina Zurkow, pentru că şi-au consumat timp din vieţile lor şi aşa foarte ocupate ca să citească primele variante ale cărţii şi să-mi ofere părerile lor preţioase; lui Larry Lane, pentru înţeleptele sfaturi în materie de *dharma* şi intrigă; lui David Palumbo-Liu, John Stauber şi Laura Berger şi prietenilor Pleistocenului, care mi-au permis cu generozitate să-i menţionez în această lume fictivă; şi lui Kwee Downey, care mi-a zis la un moment dat că i-ar plăcea să citească o carte cu chestii zen în ea, apoi mi-a sugerat s-o scriu.

În al treilea rând, mulţumesc instituţiilor şi templelor de învăţământ care m-au susţinut: Canada Council for the Arts, pentru bursele pentru scriitori profesionişti care mi-au fost acordate în 2009 şi 2011 şi care mi-au permis să trăiesc şi să scriu; Massachusetts Institute of Technology şi Stanford University, pentru bursele de cercetare şi conversaţiile care au constituit o sursă de inspiraţie pentru elemente cheie ale acestei poveşti; şi, cu toată dragostea, lui Hedgebrook, pentru preţiosul dar al solitudinii, al înfrăţirii şi al *timpului.*

În al patrulea rând, mulţumesc din inimă nepreţuitei mele comunităţi budiste de editori: lui Molly Friedrich, Lucy Carson şi Molly Schulman, care m-au reprezentat cu atâta har, graţie şi entuziasm; înţelepţilor şi minunaţilor binefăcători de la Viking Penguin, Susan Petersen Kennedy, Clare Ferraro şi Paul Slovak, pentru îndrumările lor şi susţinerea neclintită de-a lungul anilor şi, de asemenea, lui Beena Kamlani, Paul Buckley, Francesca Belanger şi tuturor celorlalţi care au lucrat cu atâta dedicaţie ca să transforme această carte în ceva atât de frumos; lui Jamie Byng, Ailah Ahmed şi tuturor prietenilor mei noi de la Canongate, Marea Britanie, şi din jurul lumii; şi, mai presus de toate, eterna mea gratitudine lui Carole

Desanti, draga mea prietenă, editoare, colegă de clasă şi de muncă şi cititoarea care îmi cere să-mi pun tot sufletul în fiecare pagină.

În al cincilea rând, mulţumesc insulei şi locuitorilor ei, pentru că aţi dat viaţă insulei mele fictive şi fantastice cu frumuseţea voastră reală, tenacitatea, umorul, experienţa şi disponibilitatea voastră de a fi mereu de ajutor.

Şi, în final, îi mulţumesc nespus lui Oliver, pentru dragostea şi compania lui – îţi mulţumesc pentru generoasa colaborare la această carte şi pentru că eşti tovarăşul meu şi muza mea în lumea asta şi în toate celelalte lumi ale noastre.

Mă înclin în faţa voastră, a tuturor.

Nota redacţiei

Pentru citatele din alte opere redate în acest volum s-au folosit următoarele surse:

— Marcel Proust, *Timpul regăsit*, voi. ÎI *(În căutarea timpului pierdut,* XIII), traducere de Eugenia Cioculescu, Editura Minerva, „Biblioteca pentru toţi”, 1977, Bucureşti, pp. 50-51 (vezi supra, p. 125).

— Milan Kundera, *Cartea râsului şi a uitării,* traducere de Mariana Vorona, revăzută de Jean Grosu, Editura Univers, Bucureşti, 1998, p. 103 (vezi supra, p. 34).

— Benedict Spinoza, *Etica,* traducere de Al. Posescu, partea a IV-a, prop. LXVII, Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1957, p. 271 (vezi supra, p. 283).

— William Shakespeare, *Romeo şi Julieta,* în *Opere,* voi. I, traducere de St. O. Iosif, Editura de Stat pentru Literatură şi Artă, Bucureşti, 1955, p. 314 (vezi supra, p. 328).

— Charles Baudelaire, „Imn frumuseţii”, traducere de Al. Philippide, în voi. *Les Fleurs du mal* / *Florile răului,* ediţie alcătuită de Geo Dumitrescu, Editura pentru

Literatură Universală, Bucureşti, 1967, p. 65 (vezi supra, p. 352).

— Marcel Proust, *Timpul regăsit,* ed. Cât., voi. ÎI, p. 40 (vezi supra, p. 393).

În seria ACTUAL

au apărut:

Irvine Welsh – *Davaiştii*
Carlos Ruiz Zafon – *Marina*
Fabio Stassi – *Ultimul dans al lui Charlot*
Siri Hustvedt – *O vară fără bărbaţi*
Sofi Oksanen – *Purificare*
Madeline Miller – *Cântul lui Ahile*
Uzma Aslam Khan – *Libertatea de a iubi*
Ruth Ozeki – *Poveste pentru timpul prezent*

în pregătire:

Tracy Chevalier – *Ultima fugară*

RUTH OZEKI s-a născut în 1956, în New Haven, Connecticut, într-o familie mixtă, tatăl ei fiind american şi mama japoneză. Şi-a făcut studiile la Smith College, secţia de studii britanice şi asiatice, şi a călătorit mult prin Asia. A primit o bursă din partea Ministerului Educaţiei din Japonia pentru a studia literatura japoneză clasică la Universitatea din Nara. În anii petrecuţi în Japonia a lucrat ca animatoare de bar în Kyoto, a studiat *ikebana*, teatrul Nō şi sculptura măştilor dramatice şi a predat engleza la Universitatea Sangyo din Kyoto. În 1985, odată cu întoarcerea în America, şi-a început cariera cinematografică, lucrând ca scenograf şi *art director* pentru filme horror cu buget redus. Câţiva ani mai târziu, a ajuns să-şi producă propriile filme. În 1989, a debutat ca scriitoare cu romanul *My Year of Meats*, distins cu Kiriyama Prize şi publicat în patruzeci de ţări. În 2003, i-a urmat un alt roman de succes, *All Over Creation*, distins cu American Book Award.

Coperta seriei: Radu Răileanu
Pe copertă: colaj de Laurenţiu Midvichi

BIBLIOTECA POLIROM ACTUAL

Poveste pentru timpul prezent spune cum scrisul şi cititul pot lega doi oameni ce nu s-au văzut niciodată, totul prin intermediul unui jurnal găsit într-o cutie de mâncare Hello Kitty.

„Sunt biculturală, birasială – mama mea este japoneză şi tatăl meu e american. Am crescut în Connecticut, unde domina o cultură aproape în întregime *albă*, şi am trăit cu gândul că sunt japoneză. Apoi, când am ajuns în Japonia, mi-am dat seama că sunt americancă. A fost o descoperire pe cât de şocantă, pe atât de minunată – să-mi dau seama că nu eram nici aici, nici acolo, ci ocupam un spaţiu liminal, care nu se află nici într-o cultură, nici în cealaltă. E un punct de observaţie grozav."

Ruth Ozeki

ISBN 978-973-46-3381-4

www.polirom.ro